

Det Graa Hus

Herman Bang (1857-1912)

Til en ven

---

*Tell me the tales, that to me were so dear, long long ago long long ago.
"Jorden bliver kold en Gang--ligesom Mennesket".*

I

Hans Excellence rejste sig i den Fyrretræs Seng og tændte sit Lys. Saa stod han op. Han overgød sig med Vand, mens han betragtede sig i sit Spejl: Legemet var knudret og stærkt som et gammelt Tømmer.

Over den hvide Væg tegnedes det som en Kæmpes Skygge.

Han klædte sig paa og han gik ind.

Han gik, med Lyset i sin Haand, gennem de mange Stuer. Broncer, Piedestaler og Hædersgaver stod indhyllede i Lagener. De ragede i Mørket saa underlig frem, som gik Excellencen, gennem Rummene, mellem Spøgelse.

Ved den sidste Dør stansede han et Øjeblik og lyttede. Der blev talt derinde. Det var Hendes Naade, der talte i Søvn. I Søvn troede Hendes Naade sig altid paa gamle Baller og dansede med Durchlauchter, der var døde.

Hans Excellence blev staaende, mens hans løftede Haand holdt om Portieren som en knyttet Klo: det var en Svaghed hos ham at lytte efter Hendes Naades Tale, naar hun sov.

Pludselig satte han Lyset fra sig og han aabnede Døren. I Mørket gik han frem mod Hendes Naades Seng.

Hendes Naade blev ved at tale--og højere, mens Hans Excellence lyttede:

-Weimar, Weimar, gentog Hendes Naade.

Hans Excellence stod der endnu, som en Støtte.

-Ja, Hoheit, sagde Hendes Naade.

Excellencen vendte sig og lukkede Døren og gik videre.

Hans Hænder rystede, mens han tog om den iskolde Lampe og fik den tændt, før han satte sig til sit Bord. Han trak Skuffer ud og ind og han tog de store blaa Ark frem, bøjede Margen paa dem og begyndte at skrive.

Han skrev, med Hovedet bøjet og med Øjnene sammenspilede, som vilde han tvinge deres Sekraft, mens hans venstre Haand laa paa Papiret, blaahvid og tung, som af Bly; mens han skrev og skrev, uden Ophør, med en vredagtig eller harmfuld Pen, Side efter Side, Blad efter Blad, og slyngede dem væk og fra sig.

Der hørtes ingen Lyd, uden Olielampens Kogen.

I det matte Lys saa Ørsted'er og Mynster'e og Hvide'r saa underlig halvtudviskede ud, som de hang der, i de blege Litografier, i deres gyldne Rammer, ordensprydede, i Ornater, officielle, paa Væggene Stuen rundt,--afdøde og stille.

Excellencen havde lænet sig tilbage i sin Stol:

-Aa, ja, aa, ja.

-Aa, ja, aa, ja. Lød det ud gennem Stuen.

Og han skrev igen.

Dagen begyndte at bryde frem og dens kolde Lys blandedes med den sparsomme Lampes. Excellencens store Hoved ragede bestandig frem over hans Bord.

Tjeneren kom ind og, bøjende sine ømme Knæ foran Kakkellovnen, fik han Ild i de store Brændestykker. Ilden lyste mod den brunlige Paryk--den havde saadan underlig opstaaende Kanter--og Ansigtet, hvor Munden mellem hundrede Rynker mindede om en sammenfoldet Kniv.

Excellencen hørte ham ikke. Han bragte Theen tilligemed Morgenavisen, og pludselig vendte Excellencen sig.

-Lad hende sy det, sagde han og rakte Tjeneren de blaa Blade.

Tjeneren Georg gik, mens Excellencen i ét Drag slugte den koghede The--Kulde eller Varme syntes ikke mere at fornemmes af det ældgamle Legeme.

Ude i Køkkenet syede Sofie Kone. Siddende foran Lampen syede hun med en lang sort Traad de skrevne Blade sammen med sin Haand, der lignede røde Knokler.

-Skriver han? spurgte hun.

Tjeneren nikkede.

-Ja saa.

Bornholmeren ved Siden af Køkkenbordet lød langsomt og tungt. Det var, som hentede den hvert tøvende Sekund møjsomt og stønnende op af en uendelig Brønd. Bornholmeren var det eneste Ur i Huset, der gik. De andre var gaaet i Staa.

Georg bragte de sammensyede Blade tilbage, og Excellencen trak Skuffer ud og Skuffer ind. De var alle fulde af samme Slags Hefter. Morgenavisen lod han ligge. Han læste ikke mer Aviser:

-Sker der noget? sagde han.

-Hvad sker der? sagde Hans Excellence:

-De bygger nogle flere Huse, hvori de kan synde mod sig selv.

-Tag den bort, sagde han.

Tjeneren tog den bort for at opbevare den til Hendes Naade. Hendes Naade lod sig daglig "Ledige Lejligheder" forelæse af sin Selskabsdame.

Paa Slaget ni ringede det, mens Jernklokken lød saa sært langt inde i Huset; det var Sønnesonnen:

-Excellencen er hjemme? sagde han.

-Ja, svarede Georg, og han hængte den unge Mands Tøj paa den samme Knage som igaar.

-Du har skrevet, sagde den unge Mand og bøjede sit Hoved.

Den Gamle vendte sig:

-Ja, og Stemmen lød vredt:

-Som jeg plejer. Man skriver og spilder Blæk, naar man ikke kan leve mer. Med Sort paa Hvidt kan man lave Menneskene som man vil. Der gør de ikke flere Dumheder, end man giver dem Lov til.

-Har Du fægtet? spurgte han pludseligt.

-Ja.

Med et Blik, der fik en egen og pludselig Styrke, sagde Hans Excellence:

-Du er en Sildeføding. Du maa tage vare paa Dig selv.

Mens han blev ved at betragte Sønnesønnens Ansigt, hvor Læberne midt i Blegheden var som Blod saa røde, sagde han, med den samme Stemme som før:

-Jeg véd heller ikke, hvordan vi nu ogsaa har faaet den Race ind i Familien.

Sønnesønnen, der førte den meget slanke Krop meget rankt, løftede de mørke Øjenlaage en Kende:

-Er det paa Komedien, Grandpapa har skrevet? sagde han.

-Ja. Læs det højt.

-Sønnesønnen satte sig i den store Stol ved Vinduet og begyndte at læse--meget højt, for at Hans Excellence skulde kunne høre ham:

-Hvad siger Du, der staar? raabte Hans Excellence.

Sønnesønnen læste højere, anstrengende sig for at samle den ulæselige Skrift, hvor Bogstaver var glemt og Sætninger var faldet ud:

-Hvad er det, der staar?

Sønnesønnen blev ved at læse:

-Nej, raabte Hans Excellence: lad mig selv.

Han greb Arkene. Og, vred og bøjet frem mod Lyset, forsøgte han selv at læse alle de Sætninger, han allerede havde glemt.

-Nej, sagde han pludselig: jeg kan ikke. Det er Øjnene. Øjnene vil ikke.

Han slap Manuskriptet:

-Øjnene vil ikke mer.

-Læg det hen.

Den unge Mand tog de blaa Ark og lagde dem ned i en Skuffe, ved Siden af de andre.

Excellencen fulgte med Øjnene hans Hænder:

-Der er mange, sagde han.

-Ja, Grandpapa.

Excellencen havde lukket Øjnene: Tiden var forbi, hvor hans Excellence kørte til Forlæggere. Aarevis havde han kørt fra Dør til Dør, havde sendt Manuskripter og havde faaet dem skikket tilbage. Nu var han holdt op.

-Papiret er blevet for dyrt, min Go'e, sagde han.

Hans Poesier tryktes ikke mer. Det skulde da være et Gravvers over et Barnebarn eller over en Ven, som en Gang var berømt og som nu var glemmt. Regeringens Blad trykte mellemstunder et saadant Vers bag i Avisen, med meget smaa Bogstaver.

-Grandpapa skulde skrive sine Erindringer, sagde Sønnesønnen--hans Stemme var, naar han ikke vogtede paa den, næsten ængstende blød--og han lukkede Skuffen.

Hans Excellence lo:

-Erindringer, sagde han: Erindringer--vi har Væv nok. Erindringer--hm, der er ingen, som har skrevet deres Erindringer. Om de andre lyver de, og om sig selv taler de ikke ... De skriver om det Kravl, de har oplevet, og hvad de har levet, tager de med sig i Graven.

Hans Excellence lo igen og hans Stemme fik en egen, raa Klang:

-Og de gør Ret, min bedste, sagde han: hvis et eneste Menneske skrev sig selv ned og lod sig selv komme i Trykken efter sin Død, vilde de dømme ham til Tugthus i hans Grav--for der er jo Retfærdighed i Himlen og paa Jorden....

-Nej, det er ikke værdt at give nogen Besked. Hans Excellence tav en Stund. Saa sagde han:

-Lad mig faa Tiden til at gaa som jeg kan. Det sidste Stykke Vej er det sværeste, og at tænke er dumt. Et Hul i Jorden er ikke saa mange Tanker værdt.

Sønnesønnen sad lidt:

-Du har jo os, sagde han.

-Ja, sagde Excellencen: I skal jo fødes og klædes.

Det unge Menneskes Mund sitrede, næsten umærkeligt. Men den Gamle blev ved:

-Har--har? sagde han: Menneskene, Fritz, har ikke hinanden. De bruger hinanden og er alene. Naar man er blevet gammel, véd man det og bryder sig ikke mer om at snakke de mange Ord, som ingen hører. Hvem hører? Grosset snakker uden at høre det selv.

-Dyrene, min Go'e, kommer ud af det uden Ord, og det lykkes dem at opfylde deres Bestemmelse endda.

Sønnesønnen sad sammensunken med mærkeligt nedsænkede Skuldre:

-Ret Dig, sagde den Gamle.

-Ja; den unge Mand foer op saa hastigt, at han stødte sin Nakke paa Stoleryggens Vaabenskjold.

-Nej, blev Excellencen ved at fortsætte sin Tanke: Forplantningen skal tjenes. Lad dem avle og dø. Det har de gjort i Aartusinder. Lad dem blive ved med det og ikke gøre sig Indbildninger. De opfinder og finder paa og bygger Stæder og skaber sig Berømmelse . . . Naturen er lige glad. Jorden bliver kold en Gang ligesom Mennesket.

-Eller hvad har de for det? sagde han og saa pludselig op paa de mange Billeder paa Væggene: Der hænger de med deres Kæder, i deres Kaaber, som de Aktører de var og--Excellencen gjorde

en Bevægelse med sine Fødder, som rensede han sine Saaler--hvad de vilde, blev det modsatte, og deres Gerninger er saa døde som de selv.

-Hvad er det Hele? blev han ved: det mætter ikke ... Hm, jeg husker en Dag, det var Thorvaldsen . . . han var vel den største, ogsaa som Komediant, for det følges ad ... Han gik omkring som var han selv i Gevandt og skulde tænde Røgelse foran sit eget Marmor. Men saa var det en Dag, han var vaagen, ellers sov han meget, Fritz, sov over sit verdensberømte Navn. Men den Dag var han vaagen--det var i hans Værksted: saa slog han lidt ud med Haanden mod alle de hvide Figurer og det hele Ler og saa sagde han:

-"Ja, det er jo meget kønt".

-Det var det Hele, naar man kendte det.

Excellencen lo kort, som nød han sit eget Minde:

-Og Oehlenschläger døde brølende over sin egen Sokrates, som ingen gad læse, og Heiberg saa efter Stjernerne, hvis ellers nogen tror det. Lad Stjernerne gaa, hvor de vil. Jeg véd aldrig af, at vi fik noget Bud fra dem.

Han tog sig over Øjnene, og i en anden Tone sagde han:

-Men gamle Folk skal ikke ha'e stærke Hjerner, for saa véd de for meget ... De skulde blive sløve. De, som ikke bliver det, faar Tid til at se, og det skulde Menneskene være fri for--Man skulde aldrig se, aldrig sig selv og aldrig de andre . . . Der er et dumt Ord om at den, der ser Jehovah--og Excellencen lo paa dette Ord--han dør. Men jeg siger Dig, at hvis et eneste Menneske saa et andet Menneske helt til Bunds i Sjælen, saa vilde han dø. Og hvis det kunde tænkes--men det kan det ikke, ti for sig selv lyver man for haardt--at man saa sig selv til Grunden af sin Sjæl, saa vilde man betragte det, min Go'e, som en ringe men nødvendig Straf selv og uden et Kny at lægge sit Hoved paa en Blok--

-Naa--og paa en Gang brød Hans Excellence af--jeg snakker . . . Men (pludselig saa han paa Sønnesønnen og der var i mindre end et Sekund i hans Øje noget, der næsten lignede Skyttens Blik, naar det ser, om et Pileskud har ramt) det gør vel ikke noget, for Du hører ikke efter. Det er en anden Visdom, som suser for dine Øren.

Det unge Menneske rejste sig:

-Farvel, Grandpapa, sagde han kun.

-Er der ellers ingenting, Du har paa Hjerte?

Hans Excellence rejste sig og gik hen til sit Chatol, om han lukkede op. Han skød en Brevpresser til Side og tog nogle Pengesedler, som han ikke talte:

-Ungdommen maa have Penge, sagde han:

-Farvel.

-Farvel, Grandpapa. Den unge Mand gik. Georg ventede i Gangen og tog hans Overfrakke ned og hjalp ham den paa:

-Farvel, sagde den unge Mand og bøjede Hovedet.

Georg hængte "Sedlen" ud paa Døren: Paa et Stykke Pap stod med Bogstaver, som var halvt fortærede, Ordet: Consultation.

Saa aabnede han Brevkassen og tog Posten. Brevene lagde han paa Konsollen. Men da han havde gjort det, tog han pludselig Brevene op igen og læste Udskriften paa den ene Konvolut, mens der gik en Grimasse hen over hans Ansigt--før han lagde den ned igen, men længere inde, i Mørket.

-Er Hendes Naade vaagen? spurgte Excellencen, da han kom ind.

-Hendes Naade har ringet.

-Og min Søn?

-Hr. Fritz Hvide er gaaet ud.

-Hm.

-Bring mig Journalen.

Georg bragte den svære Bog og slog den op.

-Hvad Datum er det?

-Den otte og tyvende, Deres Excellence.

-Fastelavnstiden gaar ud, sagde Hans Excellence.

Hans Excellence skrev Datum foran en stor Rubrik under de andre Rubrikker, der stod tomme.

-Tak, sagde han: Du kan gaa.

Georg gik. Ude i Gangen satte han sig paa Stolen tæt ved Døren. Han holdt sig meget rank. Han ventede paa at aabne for hans Excellences Patienter. Efterhaanden faldt Hovedet ned over Liberiets høje Krave og Skuldrene sank ind. Det var, som sad der et paaklædt men livløst Stativ op ad Panelet. -

-Aa ja, aa ja, lød det ud gennem Excellencens Dør.

-Georg rørte sig ikke.

Det ringede. Det var en Tjener, gammel som Georg, meget høj, i en meget lang Frakke. Paa Toppen af ham sad et Hoved, der ligesom ikke sad rigtig fast. Han skulde aflevere et Brev. Han kom ind til Excellencen, der læste Brevet. Det var en Middagsindbydelse fra Baronesse Brahe.

-Sig Baronessen Tak, sagde han.

-Men jeg la'er mig ikke mer fremstille til Dyrskuer ... Hvordan har hun det?

-Tak, godt, Deres Excellence.

-Og han selv?

Tjeneren stod ret ved Døren. Kun Hoved og Skuldre gik. Den øvrige Statur mindede om en Bygning, hvortil der er sat Stiver.

-Tak, Deres Excellence ... det er kun den Rysten ... men jeg ta'r "det Styrkende", Deres Excellence.

-Ja, styrk sig, sagde Hans Excellence og vendte pludselig Ansigtet mod ham med et Udtryk, som saa han paa en gammel Hund.

Den gamle Person blev staaende et Øjeblik, før han sagde--hans evige eller eneste Tanke--:

-Og det gaar saa daarligt med Serveringen.

-Saa skulde han la'e vær', sagde Excellencen.

-Der er ingen, som takker ham for, at han spilder Sauce paa hans Klæ'er.

-Farvel.

-Hans Excellence vendte sig og Døren gled til.

-Hva' sa'e han? hviskede Georg ude i Gangen.

-Der er vel ikke no'et, til der ka' hjælpe, sagde den anden.

Georg nikkede. Men med et pludselig forandret Udtryk i sit Ansigt hviskede han, pegende ind mod Døren:

-Han er osse skidt.

Det var, som Udtrykket i Georgs Ansigt paa en Gang spejlede i den fremmedes:

-Er han? sagde han og hans Stemme fik ligefrem Klang.

-Vores Baronesse er osse snavs, hviskede han.

-Det er jo Emmely, der er syg? sagde Georg.

-Ja. Det er Gigtfebren, som de kalder 'et.

-Ja, nikkede Georg.

-Og den har nok slaaet sig ved Hjertet, hviskede Brahernes Tjener.

Og idet han pegede hen imod Excellencens Dør, sagde han:

-Men han bliver jo ikke kaldt. Det nyfigne i Georgs Ansigt veg paa én Gang for en vis Stramhed:

-Nej, sagde han: ikke endnu.

Men pludselig rettede de sig begge, da en Nøgle lød i Gangdøren. Det var Faderen. Han tog Overtøjet af og spurgte:

-Er der nogen syge hos Baronens?

-Jo, det vilde sige, det var Baronessen, som gerne vilde se Hans Excellence ... til Middag.

Den Gamle havde stotret i det:

-Ja saa--der var gaaet næsten som en Bleghed over Faderens Ansigt--: Godmorgen.

Faderen gik ind ad Hans Excellences Dør.

-Er det Dig? sagde Excellencen, og der kom et pludseligt Lys i hans Øjne ved Synet af Sønnen, der smilte til ham med et eget ømt Smil, næsten som en Kvindes:

-Hvordan har Du det, Papa? Tak. Gamle Folk, Dreng, bør ikke klage, naar de kun nogenlunde kan trække Vejret.

-Det er raat ude, sagde Faderen, stadig bøjet over Hans Excellence.

-Det er vores Klima, Go'e, som vi maa bære. Faderen vendte sig imod Vinduet.

-Er Stella oppe? spurgte Excellencen.

-Sikkert, sagde Faderen og undgik forsættigt et "Ja".

Som i Løbet af et Sekund blev Excellencens Ansigt mørkere:

-Hun har det ikke godt denne Gang, sagde han efter en Stilhed.

Faderens Ansigt var forandret ligesom Hans Excellences og han svarede ikke straks:

-Hun er ellers saa glad ved at være her hos Jer, sagde han og talte saa besynderlig lavt eller tonløst som altid, naar han talte om sin Hustru.

Excellencen svarede ikke og de tav begge igen.

-Harriette er kommen iaftes, sagde Faderen og stod stadig ved Vinduet.

-Ja, sagde Hans Excellence: jeg har skicket hende Bud om at komme til Middag.

-Saa drikker jeg The, sagde Faderen.

-Ja.

Døren faldt til.

Georg sad som før, da det ringede igen.

Det var en lille Slags Pusling, der stod foran Døren og vendte Ansigtet opefter, under Skyggen af en underlig Art Tyrolerhat:

-Godmorgen, Hr. Jensen. Det er kun mig, sagde hun.

-Godmorgen, Jomfru Villadsen, sagde Georg.

-Tak, sagde Jomfru Villadsen, hvis Fingre uafslædt foer hen over en Masse bleget Flor, der dækkede hende fortil--Ryggen var skruttet--:

-Tak.

-Kom kun ind, sagde Georg.

Tjeneren aabnede Excellencens Dør, saadan lidt, som man aabner for et Kræ, der smutter ind ved den nederste Dørfylding, og Excellencen drejede Hovedet:

-Er det Dem? sagde han.

-Sæt Dem.

Og Jomfru Villadsen satte sig, ved Døren, paa en Stol lige paa Kanten, for at hendes Fødder kunde naa Jorden.

-Saa er det vel galt igen?

-Ja, Deres Excellence.

-Er det det gamle? spurgte Excellencen, der havde drejet Stolen helt og ikke tog Øjnene fra hende, mens han pludselig rankede sig i sin Stol.

-Ja.

Jomfru Villadsen holdt Hovedet opadvendt, og det begyndte at arbejde inde i hendes Bryst, bag Florene:

-Det er jo altid Snittet, Deres Excellence, halvt mimrede hun: det er jo altid Snittet, der gi'er de gale Smerter ...

-Ja, sagde Excellencen, der paa en Gang syntes greben af en bister Oprømthed: det gi'er Efterveer, Jomfru, efter Glæderne.

Jomfru Villadsen begyndte at græde, saa Graaden krængede hendes Mund. Mens hun sad med det fremstrakte Ansigt og den krængede Mund lignede hun en Tudse:

-Ja, En bøder for'et, mimrede hun, man pines for'et, man bøder for'et, naar man er kommen i Ulykke . . .

-Der er ingen, som kommer i Ulykke, Jomfru, sagde hans Excellence: de vil alle ha'e Fornøjelsen.

Jomfru Villadsen blev ved at græde, med underlige korte Kluk, der rystede den forvoksede Krop.

-Ja, det er vel sandt... det er vel sandt, sagde hun.

Og for tusinde Gang begyndte hun paa den samme Historie og den samme Klage, som han kendte; han havde hørt den fra den første Dag, da hun mødte paa Hospitalet, og han, som forlængst havde opgivet at øve den Fødselshjælp, der havde været med at gøre ham berømt, i et pludseligt Anfald af en sælsom og urimelig Munterhed, besluttede, at han selv, han, Mesteren, en sidste Gang vilde forløse--forløse dette Kræ, over hvem, en Dyrehavsnat, et Mandkøn dog var slaaet ned, saa hun havde kunnet sætte et Menneske i Verden.

-Ja, Villadsen, sagde Hans Excellence, det kender jeg.

Jomfru Villadsen, der var blevet ved at hulke, sagde:-Ja ... Excellencen véd'et . . . Excellencen véd'et . . . Men (det kom som en Strøm af Graad) En var jo dog et Menneske.

Der gik et pludseligt Smil over hans Ansigt, og med et Udbrud, der lod det ene Ord lyde som slyngede han en Sten frem gennem den høje Stue, sagde han:

-Ja.

-Der er indrettet som de andre, sagde Jomfru Villadsen, ustanseligt hulkende.

Der blev Tavshed et Øjeblik, til Excellencen paa ny vendte Øjnene mod Tudsens.

-Og hvor er han? spurgte han.

"Han" var Jomfruens Søn.

-Ja, nu er han jo løbet fra Konen.

-Naa.

-Og Kærresterne ta'er han blandt de værste, sagde Jomfru Villadsen.

-Hvad lever han af? spurgte Excellencen.

Jomfru Villadsen svarede ikke, men hulkede kun højere, mens Excellencen lo, i en pludselig Forstaaelse, og sagde, i samme Tonefald som "Ja"et før:

-Det er osse en Færdighed, Go'e, og gladere for sin Ejerman end de fleste.

Jomfruen, der vel ikke forstod, bøjede Hovedet, saa Tyrolerhatten skjulte hendes Ansigt:

-Det er en Skændsel, det er en Skændsel, hulkede hun og dukkede sig forover. (Hun udtalte Skændsel, som stavedes det med t.)

Excellencen blev ved at le:

-Det er en Appetit, sagde han, og en Appetit kan være saa stærk, at ogsaa den bliver et Levebrød.

Hans Latter stansede, og mens han igen slog ud med Foden som til et Spark, lagde han til:

-Og hvad kunde han vel egentlig arve, Jomfru, andet end Appetit'en?

-Nej, Deres Excellence, nej, Deres Excellence, mumlede Villadsen, der skjalv, saa hun sitrede over hele sin Krop.

Han havde atter drejet sin Stol:

-Brug, hvad hun plejer, sagde han og skød to Ti-Lapper frem mod Skrivebordets Kant. Jomfru Villadsen rejste sig og tog dem. Hun tog dem med den yderste Spids af sine Fingre og i et Sekund var de borte i hendes Haandflade.

Hans Excellence løftede Hovedet.

-Og hvor er hun selv? sagde han.

-Ja, man er jo hos Søstrene, svarede Jomfruen, der ligesom gik i Jorden for hver Sætning.

-Bliver det stadig ved hos Søstrene? spurgte Excellencen, der nogle Gange havde opsøgt Villadsen hos "Søstrene", hvor hun evindeligt sad i en Krog, som var hun smidt derhen, foran en Vugge.

Jomfruen begyndte saa smaat at snøfte igen:

-Ja, Deres Excellence, sagde hun, og hendes Snøften blev igen til Graad: det bliver ved.

-Men det er vel Himlens Velsignelse.

Excellencen saa en sidste Gang paa den Forkrøbling, ud af hvis Kød han havde skaaret et Menneskebarn:

-Og Menneskenes Vilje, sagde han.

Hans Stemme var pludselig bleven forandret og med ét rakte han Haanden frem og tog Jomfru Villadsens klamme Fingre--Hans Excellence rakte kun sjældent Haanden--:

-Naa, Farvel, lille Villadsen, sagde han.

-Og Tak, Deres Excellence, sagde hun og vilde kysse hans Haand. Men han rev Haanden til sig, mens han pludselig blev bleg:

-Farvel.

Jomfru Villadsen var ude og nede ad Trappen, i Porten, hvor den enbenede Portner ventede med Krigsmedaillen paa sit Bryst. Han aabnede Porten, mens han saadan tre Kvart spærrede med Træbenet, Erindringen om hans Opofrelse for Fædrelandet:

-Og Tak, sagde Villadsen, mens hun lod en lille Skillemønt forsvinde i Haanden, som Fædrelandsforsvareren ikke havde mistet.

-Godmorgen, sagde Portneren og rettede Træbenet.

Porten faldt i.

Hans Excellence havde ringet paa Georg.

-Vognen, sagde han.

-Ja, Deres Excellence. Faderen kom ind:

-Kører Du ud? spurgte han. Men Excellencen hørte det vistnok ikke; thi pludselig sagde han, endnu siddende i sin Stol:

-Hvad er det, jeg har sagt: der burde her i Verden være flere af de Bestier, som aad deres egne Unger.

Faderen lo og sagde:

-Excellencens Sententser er forbryderiske.

-Maaske, Go'e--og Excellencen rejste sig--Sandheden er altid forbryderisk, fordi den er Sandheden ...

Georg bragte Excellencens Frakke, men Excellencen blev ved at tale--han sagde altid saa meget, mens han skiftede Klæder, og ingen vidste ud fra hvilken Tankegang-:

-Men læg Mærke til, at den menneskelige Retfærdighed er enøjet. Havde den to Øjne at se med, fik vi ikke Tugthuse nok.

Han fandt ind i Frakkeærmet:

-Eller vi fik slet ingen.

-Men Ulykken er og Ulykken bliver--og han talte sig hidsigere--at Menneskene, de er kun nogle forfængelige Narre, som vil lade, som holdtes der Tugt blandt de Dyr, de er. Men der er ingen Tugt og der er ingen Orden paa deres Parringspladser . . . Byg enten flere Tugthuse eller riv dem ned, der findes, det var der endelig Mening i.

Han holdt pludselig inde:

-Sover Hendes Naade? sagde han.

-Hendes Naade er vaagen, Deres Excellence.

-Godt.

Hans Excellence vendte sig og aabnede Døren. Han gik nænsomt gennem de tre Stuer, ind i Hendes Naades Sovekammer, hvor der var mørkt, saa, i Skumringen, alene Sengen ragede frem med sin Fløjelsbaldakin paa de fire Søjler.

-Hvem er det? raabte Hendes Naade.

-Mig, sagde Excellencen, og han stod med bøjet Hoved, i en saa besynderlig Stilling--øm eller frygtagtig--foran Hendes Naades Seng.

-Hvordan har Du sovet? spurgte han.

-Du har rumsteret længe, svarede Hendes Naade, uden at flytte sit Blik fra Baldakinen.

-Som jeg plejer, sagde han og kyssede Haanden, som hendes Naade havde faaet frem af mange Tæpper.

-Og nu kør' jeg, sagde han. Hendes Naade drejede sig pludselig, saa han saa hendes graa Øjne gennem Mørket:

-Hvorfor kør' Du og samler Dig Gigt i alle de Porte?

Hans Excellence stod stadig i samme Stilling, mens Hendes Naade tøvede et Nu, før hun sagde:

-Der er dog ingen, der venter paa Dig.

Han hørte det maaske ikke. Han bøjede pludselig hastigt sit Hoved--Bevægelsen var næsten sky--saa langt frem, at hans Læber rørte Hendes Naades Pande:

-Farvel.

-Farvel, sagde Hendes Naade, der ikke havde rørt sig.

Og, mens Excellencen gik, blev hun liggende ubevægelig med lukkede Øjne, midt i den mægtige Seng, hvor, i Mørket, kun Ringene glimtede paa hendes Fingre.

Faderen aabnede Døren til Gangen for Hans Excellence.

Faderens Blik faldt paa de ankomne Breve, der laa paa Konsollen og med en pludselig Bevægelse skød han dem hurtigt endnu længere ind paa Konsollen.

Excellencen havde set det.

-Er der Post? sagde han og virrede, et Nu, med sit Hoved.

Hans Excellence læste aldrig Posten, før han kom hjem.

-Bliv inde, sagde han og slog Døren i for Sønnen. Georg fulgte ham, med Vogntæppet over sin Arm.

-Hvorfra var der Breve? sagde Excellencen pludselig og vendte sig paa Trappen.

-Jeg véd ikke, Deres Excellence.

-Han véd ingenting.

I Porten holdt Vognen, paa hvis Buk Kudsken Johan fyldte tæt.

-Hvordan gaar det med Hestene? spurgte Excellencen, som en Mand, der siger noget for at vifte en anden Tanke bort.

-Det er snavs, svarte Johan tørt.

Med Excellencens Heste gik det altid "snavs". Excellencens Kudske skar dem tidt i Haserne, saa de haltede for Vognen, hvorpaa de overbeviste Hans Excellence om deres Ubrugelighed og solgte dem mod en rimelig Avance for at indkøbe nye, ligeledes mod en Godtgørelse.

-Men hvad fejler den? spurgte Excellencen fra Vogntrinet.

-Den gør'et ikke længe, var alt hvad der blev svart af Johan, som overfor Excellencen ikke indlod sig nærmere paa de Firkødedes Helsen.

Hans Excellence var allerede kommen i Vognen, da en glatraget Mandsperson trængte sig frem i Porten, hen til Vogndøren, som Georg vilde lukke:

-Han skulde gerne tale med Hans Excellence. Excellencen vilde smække Vogndøren i, men Personen satte tilfældigt Albuen imellem:

-Det var bare et Ord til Hans Excellence.

-Hvad?

Og Excellencen slap Vogndøren.

-Excellencen véd jo nok, at jeg har haft den Forretning med Deres Hr. Excellences Søn.

-Ja, ja.

-Og nu var det ... Excellencen véd, at Deres Hr. Søn ...

Personen havde en saare høflig Stemme--der var noget eget Glat over ham, der mindede om en for hundrede Gang afstrøget Silkehat--men han holdt stadig Albuen imellem.

-Hvad vil han? raabte Excellencen og han smed et Par Pengestykker hen til Manden, der slap Døren.

-Kør, raabte han.

Og Vognen kørte, forbi den Enbenede, der ikke havde taget Øjnene fra Excellencen og Mandspersonen, ud paa Gaden.

Excellencen havde rettet sig i sin Vogn, mens Gadens Folk hilste ham længe og ærbødigt.

Georg var gaaet op. I Halvmørket i Entreen læste han endnu en Gang Udskriften paa de ankomne Breve og skød dem atter langsomt helt ind paa Konsollen, i Mørket.

Hendes Naade ringede, saa det skingrede gennem hele Huset.

Faderen aabnede Døren til Dagligstuerne, hvor Stuepigen Arkadia, en ung Dame i stivt Sirts og hvide Strømper, havde slaaet alle Vinduer op paa vid Gab og med en Tæppebanker i hver Haand pryglede løs paa Fløjelsportiéerne, saa Støvet stod som skidne Skyer om Hvidernes broderede Vaaben.

-Hendes Naade ringer, sagde Faderen og lukkede Døren igen, for Trækken. Jomfru Arkadia havde for Vane at lufte ud, som udluftede hun et Aarhundrede.

-Ja, Hr. Hvide, sagde Arkadia, der pryglede videre.

Snart var hun i Gang med Dørforhængene og snart var hun ved Vinduerne.

I Excellencens gamle Vinkælder var der ifjor flyttet en Skibsproviantering ind, med en Kontorist og to Kommis'er, der i Morgentimerne vekselvis opholdt sig i Kælderhalsen.

*De Folk, der bor
nede paa Jord,
deres Gemytlighed,
den er stor....*

Jomfru Arkadia pryglede løs paa Hvidernes Vaaben, mens hun sang.

Hendes Naade blev ved at ringe.

-Godmorgen, lød det fra Kælderhalsen, fra én af de tre Handelsmænd. Arkadia var atter ved Vinduerne.

-Godmorgen.

-Travlt? spurgte Handelsmanden.

Jomfru Arkadia daskede begge Tæppebankerne ned mod den sorte Kommis i Kælderhalsen.

-Man har vel mer at gøre end De--heldigvis, sagde hun.

Og væk var hun og bankede igen. Pludseligt lød der et:

-Kaffe, Kaffe, klingende gennem det halve Hus.

Det var "Moderen", der var ude af Sengen og, i Natkjole, slog Entrédøren op oppe paa første Sal og raabte sit:

-Kaffe, Kaffe.

Faderen dunkede paa Døren inde i sit Værelse, ved Siden af Moderens:

-Stella, Stella, raabte han: husk dog, vi er ikke hjemme.

-Hva' si'er dog de fremmede Mennesker, som ellers bor her i Huset?

-Kære Fritz, la'e dem si'e.

Moderen var i Seng igen og slog Hænderne ned over sin Dyne:

-Hvem kender de Personer? sagde hun.

Jomfru Arkadia havde sluppet "Bankeren", saa saare hun hørte "Kaffen" og hun løb gennem Entréen og Spisestuen og Gangen ud i Køkkenet:

-Fruen har kaldt, sagde hun.

-Ja, svarede Sofie, der aldrig ændrede sit Tempo, og hældte Kaffen op, mens hun sagde:

-Hendes Naade har ringet.

-Frøkenen er inde, ("Frøkenen" var Selskabsdamen) sagde Arkadia og løb med Kaffen.

-Der kan hun løbe, sagde Sofie.

-Gud være lovet, raabte Moderen og slog ned over Kaffebakken, som Arkadia stillede paa Dynen.

-Har Hendes Naade ringet? Det var hendes evindelige Skræk, om Morgenerne, under Besøget hos SvigerForældrene.

-Ja, svarede Arkadia.

-Hæng Uret op, sagde Moderen, der sad oprejst i Sengen og skubbede Skuldrene op og ned for hver Mundfuld, hun tog af Koppen, mens Arkadia anbragte hendes Ur paa Fodenden af Sengen:

-Halvelve, sagde Moderen forfærdet og lige efter:

-Kære Arkadia, hvor har De dog trallet paa Trapperne.

-At De kan synge saa tidligt om Morgen.

Det var Moderens Undren hver Morgen.

-Og hvad er det saa for Viser, De synger? Jeg kan ikke huske de Melodier . . . hvordan er det nu?

Hun begyndte selv paa et Omkvæd men hun kunde det ikke:

*Naar en Kvinde hun skal giftes
og om Mandens Færden forhen intet véd,
og hun før Partiet stiftes
søge vil at skaffe sig lidt god Besked--*

Arkadia rettede og sang, mens hun stod midt for Sengen.

-Ja, ja, sagde Moderen og sang med--hun skød Benene helt op under sig af lutter Iver--:

*Naar en Kvinde hun skal giftes
og om Mandens Færden forhen intet véd,
og hun før Partiet stiftes
søge vil at skaffe sig lidt god Besked,
om han er flink, villig, tro og lydig,
om han er skabt i den rette Form,
og om han ellers har været dydig,
kan hun faa ham undersøgt af Line Worm.*

De sang begge to. Arkadia rettede og Moderen lo, til hun pludselig saa' paa Uret:

-Ti Minutter i elve, sagde hun og jagede Arkadia ud.

Faderen bankede inde paa sin Dør:

-Stella, sagde han, hvad er det dog for Viser, Du la'er den Pige synge?

-Kære Fritz, det véd jeg virkelig ikke; og leende sagde hun:

-Er det ikke dem, de sælger paa Gaden?

Hun laa et Øjeblik. Saa sagde hun:

-Fra hvem er der Breve?

-Fra Hans, svarede Faderen indefra.

-Til din Fa'er?

-Ja.

Moderens Ansigt blev med ét forandret, mens den hvide Haand strøg Haaret bort fra hendes Pande, og hun laa stille, uden at røre sig.

Derinde lød Faderens Skridt.

-Fritz, hvad Dag er det?

-Fredag.

-Nej, men Dato.

-Den otte og tyvende.

Moderen rørte sig ikke.

Derinde lød Skridtene.

Nedenunder var Selskabsdamen begyndt at klæde Hendes Naade paa. Det var en Smule besværligt paa Grund af Hendes Naades Gigt.

-Passer De Temperaturen? sagde Hendes Naade.

Ja, Selskabsdamen passede den.

Termometrerne blev i Dagligstuerne anbragt en Tomme over Gulvtæppet for daglig at konstatere Fodkulden for Hans Excellence.

-Vi har den jo fra Kælderen, sagde Hendes Naade: jeg bad jo for mig, lille De, men Hvide vilde ha'e den Butik og jeg maatte undvære min Vinkælder.

Selskabsdamen vidste det.

-Hvormeget er der? spurgte Hendes Naade.

-Tretten Grader.

-Hm. Lad dem saa hænge, De, at Hvide kan se det.

Hendes Naade skød Læberne frem, hvis skønne Bue en Gang havde begejstret Hr. Lamartine:

-Men Hvide føler det jo ikke, sagde hun. Der lød et Pappegøjeskrig inde fra Stuerne.

Det var "Poppe", der vaagnede ved den stigende Temperatur og skreg sit:

-_Fortuna fortis_, ud gennem alle Værelserne.

-Dæk dog til for det Dyr, sagde Hendes Naade.

-_Fortuna fortis_, skreg Pappegøjen, til Selskabsdamen havde faaet Buret dækket og igen var vendt tilbage.

-Tak, sagde Hendes Naade, og hun tilføjede:

-Det er ogsaa Hvides Idé med den Fugl.

De var under Toilettet naaet til Haaret. Hendes Naades Forhaar skulde kreppes og sættes højt op.

Hendes Naade, som for det øvrige Legemes Vedkommende med Aarene havde faaet nogen Skræk for Vand, lod sit Ansigt og sine Hænder pleje med megen Omhu med Crëmer og Essenser.

Inde i Spisestuen sad Georg og ordnede Sølvtoj. I den store og halvmørke Stue hørtes ingen Lyd uden den sagte Klang af Sølvet, naar han lagde Ske ved Siden af Ske--med Vaaben mod Vaaben.

Ellers var der tyst.

I Køkkenet listede Sofie om mellem mange Kar, som en Strøkone, der gaar i Gang med Værket.

Vandet i Hanerne gurglede med en Lyd som en træt Rallen.

Henne paa Rørstolen, ved Bornholmeren, sad Jomfru Arkadia og smilede glad til sine egne hvide og lovende Smalben.

Vognen kørte bort--ud mod Kongens Nytorv, frem gennem Byen. Fortovene var allerede fyldte af Mennesker, der, i Sølet, som smudskede alle Fødder, gik, mellem hinanden, i Morgenkulden.

Excellencen kendte ingen. Han hilste, med samme Nik, alle der kendte ham.

Undertiden, naar Moderen kørte med ham gennem Byen, spurgte hun, naar nogen hilste:

-Hvem var det, Grandpapa?

-Kender dem ikke, svarede han.

Men det kunde ogsaa hænde, at Hans Excellence pludselig genkendte et Ansigt og sagde, at det var den og den.

-Nej, sagde Moderen og lo: det maa da være Sønnen.

-Hm. Naa ja, nu er det vel Sønnerne, der løber rundt.

Og han sad igen og saa ud over Gadernes Menneskeansigter, med de blyfarvede Hænder foldede i sit Skød.

... Vognen rullede ned ad Raadhusstræde op foran Det Braheske Palæ. Portneren, en gammel Hvidskæg, iført rødtribet Vest og blaa Bukser, slog Porten op og aabnede Vogndøren, før Førstetjeneren kom til, der blev helt forskrækket, da han saa Excellencen, og løb igen op ad Trappen, foran, alt, hvad de rystende Ben kunde bære ham, op paa første Sal--saa Portneren maatte hjælpe Excellencen ud:

-Ja, sagde Portneren, det er vist kun daarligt, Deres Excellence ... Det er nok blevet værre inat.

-Det er nok daarligt, Deres Excellence.

Hans Excellence, der kun hørte Ordet daarligt og troede, Hvidskæggen talte om sine Gigtknuder, sagde:--Saa smør sig med det, jeg har givet ham; og han gik ind ad Glasdøren.

Tjeneren var løbet ind gennem to Stuer, ind i Dagligstuen, hvor to unge Baronesser sad ved Midterbordet:

-Det er Konferensraaden, sagde han ganske forpustet og kaldte, i sin Befippelse, Excellencen ved den gamle Titel, han havde baaret i saa mange Aar.

De to Baronesser blev ligesaa forskrækkede som han og de raabte begge to:

-Mo'er, Mo'er, det er Onkel Hvide.

Lehnsbaronessen, der var i Slobrok, kom frem i Døren til "den lille Spisestue".

-Gud, sagde hun: og vi, som ikke har kaldt ham--hun slog de fyldige Hænder sammen--:

-Jeg sagde det jo nok.

-Nu kan vi jo ikke sige det, nu vi har kaldet Professoren.

De hørte allerede Hans Excellences stampende Trin i den forreste Stue:

-Lad mig, sagde Moderen og gik, foran de to Døtre, ud for at tage imod ham:

-Men, kære Onkel Hvide--og Baronesserne slog Armene om ham--er det Dig. Kom dog, jeg sidder lige ved den første Frokost.

-Tak, sagde Hans Excellence: jeg skal intet ha'e. Han kyssede begge Døtrene--Hans Excellence kyssede alle yngre Kvinder paa sin Vej med en egen tom Graadighed--:

-Jeg spiser ikke paa denne Tid af Dagen.

-Men Du kan da sidde hos mig, sagde hun og førte ham ind i Spisestuen, hvor ogsaa Døtrene tog Plads foran to tomme Tallerkener. De talte hurtigt, snart den ene og snart den anden, om Vind og Vejr, mens ingen vidste, hvad de selv sagde, eller om Excellencen hørte efter.

-Tak for Indbydelsen, sagde han pludselig, midt under Snakken.

-Ja, vi tænkte, Du dog maaske vilde komme. Det var et Par af de Gamle, vi gerne vilde se, raabte Baronessen, der stadig spiste.

-De Gamle er døde, sagde Hans Excellence, og, paa en Gang, spurgte han:

-Hvor er Emmely?

Fruen, der hele Tiden havde ventet Spørgsmaalet om Emmely--for den syge Datter var Excellencens Yndling i Familien--og i sin Forvirring bare havde spist videre, sagde:

-Ja, Emmely ...

-Er ude at ride, faldt en af Døtrene ind.

-Med Preben, sagde den anden.

-Jeg har sagt, hun maa ikke ride, sagde Hans Excellence.

-Og slet ikke med Preben.

Fruen, der blev endnu mere forvirret, sagde:

-Ja, det har Du, og pludselig gav hun sig til at tale om Hoffet og Arveprinsessen, som hun sagde, hun havde besøgt igaar:

-Hun holder sig tappert, Onkel Hvide.

-Hm, sagde Hans Excellence: man behøver ikke at nedstamme fra tretten Konger for at blive gift med en Skørtejæger og holde Husholdningsbog for sin Portner.

Fruen greb Emnet om Prins Ferdinand og sagde:

-Ja, men den Kærlighed blev nu alligevel Livsindholdet for hende.

Der gik en Trækning over Excellencens Ansigt:

-Livsindhold--og han lo--ja, det er Livsindhold at slæbe en Møllesten paa sin Ryg.

Baronessen blev purpurrød i sit runde Ansigt--hun havde tænkt paa Hans Excellences eget Ægteskab, endnu før hun havde fuldført sine egne Ord--og ingen fandt noget at sige, da der pludselig lød en Støj, i Gangen bag Spisestuen, af Døre, som sloges op og i, mens man hørte Kammerjomfruen, der raabte.

Fruen rejste sig halvt--fra rød blev hun bleg--og satte sig, i et Sæt, igen.

-Ida, se hvad det er.

Og den ældste Datter løb.

-Hvorfor løb hun? sagde Hans Excellence, der lod, som om han intet havde hørt.

-Hun gik efter Theen, sagde Baronessen og saa i det samme Thepotten, som stod midt foran hende, paa Fyrfadet.

De blev ved at løbe, der ude, frem og tilbage--Skridt frem og Skridt tilbage.

-Hvad er det dog? hviskede Baronessen, der stod op, med Thepotten, som pludselig begyndte at ryste i hendes Haand.

-Nej, bliv, hviskede hun til den anden Datter, der vilde rejse sig.

-Hvad er det for Kød, spurgte Hans Excellence og stak med en Gaffel, han havde taget fra Fruens Tallerken, over mod et Fad, fyldt med rødt Oksekød.

-Det er Oksekød, Onkel Hvide, sagde Datteren.

Hans Excellence, der led af en besynderlig og bestandig Hunger og derfor, paa alle Tider, ligesom kastede sig over al Slags Mad, som han ikke mere kunde fordøje, havde allerede slugt et Stykke og tog et til, med samme Hast--da Døren blev revet op og Baronesse Ida løb ind og raabte:

-Mo'er, stakaandet, uden at tænke, ikke paa Hans Excellence og ikke paa noget:

-Mo'er.

-Hvad er der?

Fruen var staaet op og var ikke kommen et Par Skridt, før Baron Preben, Emmelys Forlovede, kom ind, helt hvid i sit Ansigt, hvid helt ind under Skægget, og lod Dørene staa aabne, idet han raabte:

-Kom, kom, Emmely . . .

Og holdt inde ved Synet af Hans Excellence.

-Du undskylder, Onkel Hvide, sagde Fruen, mens Sveden var sprungen frem paa hendes Pande; og hun gik med Ida, medens Døren sloges til.

Maaske et Minut var der stille, efter at Hans Excellence havde rejst sig.

I et Nu havde han forstaaet det alt: at Emmely var syg, var farligt syg; at en anden var kaldet, en anden kaldet til Emmely; at Indbydelsen var bragt, som de vidste, han vilde besvare med et Nej, en Middagsindbydelse, for at han intet skulde gætte . . .

Hans Excellence stod endnu, mens Stolen, til hvilken han støttede sig, rystede under Taget af hans Haand, som var selv det livløse Træ blevet levende under hans Vrede.

Saa sagde han, og hans Stemme lød roligt:

-Er I kommet hjem?

Baron Preben, der stod midt i Stuen, ret op og ned--man havde det Indtryk, at stødte man til ham med en Albu, vilde han falde--sagde:

-Hvem? og saa paa Excellencen med Øjne, der intet saa.

-I, sagde Hans Excellence, der bestandig stod støttet til Stolen.

-I har jo redet.

-Ja, svarede Preben, der ikke vidste hvad han selv sagde.

Der blev stille igen, mens Uret dikkede, saadan underligt springende, som gamle franske Ure gør.

-Saa hils, sagde Hans Excellence og det var, som bortslyngede han noget, da han slap sin Stol. Baronesse Ingeborg havde rejst sig:

-Gaar Du, sagde hun.

-Det er paa Tiden, svarede Hans Excellence, og ene gik han--for Baronesse Ingeborg turde ikke følge ham--ud gennem Stuerne.

Preben listede ind, hvor Moderen sad ved Sengen hos Emmely, der var hvid som det Hvide er hvidt, mens hendes Bryst gik højt:

-Det gør saa ondt, aa, det gør saa ondt.

-Ja, ja, lille Emmely.

-Det gør saa ondt.

-Ja, ja, rejs Dig lidt, hører Du, rejs Dig lidt...

Den Syge forsøgte det, mens Preben greb om Fodendens Kant med begge sine Hænder. Men Emmelys Hoved blev liggende paa Pudren, magtløst som var det skilt fra Kroppen:

-Nej, jeg kan ikke ...

-Nej, nej, det gør saa ondt.

-Saa, saa, nu kommer Doktoren. Baronessen talte næsten vissende som til et spædt lille Barn:

-Nu kommer Doktoren.

Den Syge blundede hen, Brystet gik op og ned.

Ida stod i Krogen og græd stille.

-Sover hun? hviskede Preben.

-Ja.

Ida løftede sit Hoved: henne fra Krogen saa hun paa Søsterens Ansigt og paa én Gang begyndte hun at græde højere, og hun greb i Moderens Arm:

-Mo'er, hviskede hun, og Taarerne var pludselig holdt op at rinde ud af hendes Øjne, mens hun blev ved at stirre paa Søsteren paa Pudren:

-Skal vi ikke spørge Onkel Hvide? Moderens og Datterens Øjne mødtes i et Nu:

-Nej, nej, sagde Baronessen saa højt, at hun vækkede den Blundende.

-Hvor er Preben, hviskede Emmely.

-Her.

-Tak.

Og hun lukkede Øjnene igen.

... Excellencen var gaaet ned. Han støttede sig ikke. Næsten rank stod han ind i sin Vogn, der kørte bort. Porten faldt i.

Portneren, der havde snakket med Johan Kudsk, vendte tilbage til sin Kælder, hvor han satte sig ved Vinduet, mens hans Kone kom ind fra sit Køkken.

-Det var den Gamle, sagde han.

-Excellencen?

-Ja, sagde Portneren, der havde foldet Hænderne.

Konen næsten faldt ned paa Stolen henne ved Kakkelovnen:

-Aa, Herre Gud, aa, Herre Gud, sagde hun og begyndte at tørre rundt i sit svære Ansigt med Hænderne.

Hendes Mand sad stadig med Hændene foldede mod sine spidse Knæ.

-Ja, sagde han og nikkede: han kan se det, om det er Døden.

-Sig 'et ikke, Jakob, sagde Konen, der begyndte at græde, som om Baronesse Emmely allerede var død.

Og de sad lige stille, hver i sin Stol, i det store og stille Hus ...

Hans Excellence sad rankrygget i sin Vogn, den højre Arm hvilede i Armholderen, hvis vaabenbroderede Baand sitrede, saadan rystede han endnu, medens hver Aare i det hvide Ansigt spændtes.

Han tænkte paa Braherne, disse Braher; og alle Slægtens hemmelige Historier, som hans Lægeviden gemte gennem hundrede Aar, nedarvede, som de var fra hans Fader, der var navnkundig, og den første som han --luede for hans langsynte Øjne, i en frygtelig Hunger efter at mætte sig med Hævn.

Han stønnede lydt, som han sad, under sin egen Vredes Greb:

-Jo, jeg kender dem ...

-Om jeg kender dem.

Men pludselig knyttede han sine Hænder og hans Blik syntes et Nu at blive tomt og hele Øjet næsten hvidt: under en vældig Anspændelse af Vilje skød han som en Jernskodde for sin egen Tanke--og havde begravet den.

Han vidste ikke mer om det.

Han trak i Vognsnoren og Johan Kudsk holdt an:

-Til Fru Urne, raabte Hans Excellence, og Vognen kørte tilbage gennem Byen, over Torvet, ned ad Bredgade. Den rullede ind gennem Porten i det Schackske Hus og holdt i Gaarden, foran Havehuset.

Hans Excellence steg ud. Døren havde ingen Klokke, men kun en Dørhammer, der ligesom ikke vilde mere.

En Pige lukkede op:

-Er her no'en hjemme? spurgte Excellencen.

-Ja, Deres Excellence, Fruen kommer straks.

Han gik ind i de to Stuer, hvor Christian den Ottende-Møblerne stod saa mærkelig stift mellem KurveEspaliererne med de mange Efeu. Udenfor Vinduerne laa Haven. Sneen gav et særegent Lys i Stuen, som af Skæret fra et ophængt Lagen.

Hans Excellence tog Plads. Over ham i Sofaen hang Billeder og Sabler indhyllede i Flor.

Han hørte ikke Fru Urne komme, før hun stod der. Hun var høj og mager og helt i Sort.

-At Du huskede mig idag, sagde hun og tog begge hans Hænder.

-Min Pige, sagde Excellencen: jeg har ikke saa meget at huske mer.

-Du husker alle, sagde hun og beholdt hans Hænder, mens hun satte sig.

-Eller ingen, sagde Hans Excellence.

Der var tavst en lille Stund. Fru Urne havde vist ikke hørt, hvad han havde sagt. Hun havde løftet Blikket og betragtede sin faldne Mands Billede over Sofaen:

-Det bliver altsammen revet op igen, paa en Dag som denne; og det er, som om man maatte opleve det igen.

-Ja, sagde Hans Excellence: han gav Livet.

-Ja, sagde hun, og pludselig sprang Taarerne frem af hendes Øjne, mens en Hulken rystede hende:

-Og jeg kan ikke en Gang nøjes med Tanken om hans Bedrift... Og de Minder, man gaar og hænger Flor om--det er ikke de Minder, man længes efter.

Hans Excellence lagde sin Haand over paa Ryggen af Stolen, hvor Fru Urne sad:

-Jo større han var, min Pige, desmer har han vel ogsaa kunnet give Dig ...

-Og des vildere er Savnet.

Ved Ordet vildere mødtes et Nu deres Øjne og en Blodstrøm slog op i Enkens Ansigt.

-Onkel Hvide, sagde hun: Du ser alting.

-Men jeg skammer mig. Jeg skammer mig for mine Børn.

-Skammer Dig? og han talte haardere: hvorfor? tror Du ikke alle de andre, som er ene, "længes" li'edanne?

Fru Urne havde lænet sit Hoved til Stolens Ryg og saa ud i Luften:

-Hvorfor lyver de da alle?

-De lyver, sagde han: som Du lyver. Han tav lidt:

-Hvorfor de lyver? sagde han: Fordi vi opdrættes til at tro, at vi er noget andet end vi er. Og naar vi saa opdager os selv, tror vi, de andre er bedre og vi er de værste . . .

-Men vi er ens og vi har den samme Krop. Fru Urnes Hænder faldt sammen i hendes Skød.

-Men, sagde hun, at vi bliver saa sent gamle. Der gled et Smil over Hans Excellences Ansigt.

-Ja, sagde han: sent eller aldrig.

De sad tavse et Øjeblik. Saa spurgte han:

-Hvordan gaar det dine Sønner?

Fru Urne tog sig om Hovedet som for at samle sine Tanker:

-Ja, Du véd jo, at Christian vil ikke være Officer.

-Naa, er det nu opgivet?

-Ja, han vil ikke . . .

-Hm, hvad vil han saa?

Fru Urne sagde:

-Han vil være Ingeniør.

-Ja, saa, sagde Hans Excellence:

-Hvad skal en Mekaniker her i Landet? Her løber vi ad de Landeveje, der er.

Fru Urne sagde og saa ikke paa ham:

-Han siger, Verden er stor.

Der blev stille. Uret inde i den forreste Stue dikkede med en underlig Lyd som var hvert Minut noget, der brast:

-Og jeg synes ...at...at det er saa svært...at det er, som om, som om vi alle forraadte . . . det, han døde for.

-Hvad for no'et? spurgte han.

-Landet, sagde hun (hun vilde sige Fædrelandet, men det blev kun til "Landet").

-Fædrelandet? sagde Hans Excellence:

-Det forraades hver Dag og lever af Resterne. Hver sørger for sit og Fædrelandet kan tage hvad der bliver tilovers.

-Han--og han løftede Haanden mod den døde Generalstabsofficers Billede--døde heller ikke for Fædrelandet, men for sin Tro, som han havde mistet. . .

Fru Urne havde maaske ikke forstaaet eller hendes Tanker var blevet hos Sønnerne, for hun sagde:

-Men naar de rejser, baade Vilhelm og Christian, saa er der slet ingen Unge af Slægten tilbage i Landet.

Hvide saa ud for sig og hans Stemme blev lav:

-Jeg tænker sommetider, min Ven, at vi gamle Slægter, vi har maaske syndet nok ...

Han stod op:

-Lad nu de andre synde videre.

-Men hvad kalder Du Synd, Onkel Hvide?

Hans Excellence tog Haanden bort, med hvilken han havde støttet sig til Bordet:

-Løgneren er Synd, og vi har ikke haft Skuldre til at bryde den.

Fru Urne gøs sammen, som om en Kulde rystede hende:

-Onkel Hvide, sagde hun og bevægede Hovedet en Gang frem og tilbage, som om der var noget, der gjorde ondt om hendes Hals:

-Alle Altre bli'er saa tomme ...

Hans Excellence stod endnu foran hende, og han løftede sin Haand.

-Der er ingen Altre, min Pige, for der er ingen Guder. Vi er--

Han tav et Nu og hans Ansigt skiftede Udtryk:

-Som de vi er.

-Og hvordan gaar det med Vilhelm? spurgte han.

-Han--og Fru Urne tog sig atter sammen--: han bliver saa let febril, véd Du ...

-Ja, sagde Excellencen, jég ved det. Det hører hans Alder til.

-Men, sagde han: lad ham ha'e sin Frihed og laas ikke hans Dør.

-Farvel, min Pige.

-Farvel, Onkel Hvide--og Tak, fordi Du kom.

Hun fulgte ham ud, og Vognen satte sig i Bevægelse.

-Til Konferensraad Glud, raabte Excellencen og Vognen rullede endnu en Gang gennem Gaderne, til den holdt foran Konferensraadens Hus, hvor en skruttet Mandsling stak sit Hoved frem af en lille Sidedør, før Porten langsomt blev lukket op og Vognen kunde køre ind.

Mandslingen stod ved Vogn døren, men Hans Excellence saa ham ikke og talte ikke til ham. Han var selv staaet ud af sin Vogn og rykkede i Gang dørens Laas--der var underligt nye Laase i alle Konferensraadens ældgamle Døre--:

-Man kommer ikke ind for alle de Indretninger, raabte Hans Excellence, og han gik op ad Trappen.

Han ringede og et Øjepar kom til Syne i Køjet i Døren, før den blev lukket op:

-Ja, det er mig, sagde Hans Excellence og gik ind.

-Altid lige statelig, sagde han og saa frem paa Husdamen, Frøken Erichsen, der i tyve Aar havde styret Konferensraadens Hus og var forblevet højbarmet og midjesmækker som den, der ikke overgiver sig men bevarer sig og plejer sig og venter:

-Hvordan staar det?

-Hofjægermesterinden er i Byen, sagde Frøken Erichsen.

-Derfor kommer jeg, sagde Hans Excellence og stødte selv Døren til Stuerne op med sin Stok:

-Jeg følger med Ravnene.

Frøken Erichsen sagde--men man vidste ikke, om hun havde forstaaet eller ej--:

-Ja, Konferensraaden er daarlig.

-Lad mig sé ham, sagde Hans Excellence.

Frøken Erichsen gik, og han blev staaende midt i Stuen, hvor de laasede Vinduesskodder gjorde det halvmørkt, saa Møblernes Omrids halvvejs forsvandt, og der af Malerierne kun saas de brede Rammer, der laa som Strimer af Guld paa Rococo-Væggene, hvis Sirater glimtede ud og ind som de gyldne Aarer i et stort Legeme.

Hans Excellence gik frem midt ad Gulvene, hvor der i alle Stuerne var tomt, frem under Lysekronerne, der, indbundne i Drejl, hang tungt som fyldte Sække.

Han stansede foran den inderste Dør, der stod paa Klem.

-Hvad vil han her? lød en Stemme, hvis Lammelse blev hvæsende under Vreden; hvad vil han her?

-Jeg vil ikke se ham. Det har jeg sagt Dem.

-Konferensraaden tør ikke ophidse sig, sagde Frøken Erichsen, stille, som den, der har Magten:

-Værsgod, Deres Excellence, sagde hun og hun gik.

Hans Excellence blev staaende foran Konferensraaden, der krøb tilbage i sin Stol bag det nedrullede Gardin, som vilde han skjule sit opbulnede Hoved:

-Du vil ikke se mig, sagde Hvide.

-Der er ingen, som har haft Bud efter Dig, lallede Konferensraaden med sin tykke Tunge.

-Jeg hørte, det var blevet værre, sagde Hans Excellence, der nærmede sig det nedtrukne Gardin.

-Lad Gardinet være, sagde Konferensraaden og løftede den venstre og vanformede Haand.

-Jeg maa se, sagde Excellencen og rullede Gardinet op, saa pludselig det ganske Lys faldt ind over Konferensraadens opsvulmede Hoved, hvor, midt i Bullenheden, det venstre Øje stod frem eller ligesom hang ud af sin Hule som paa de vanformede Dyr, vor Klodes Fortidshistorie kendte.

-Du er ringe, sagde Hans Excellence, der stod midt i Lyset.

Konferensraaden løftede det højre og sunde Øje op imod ham med et Blik som et Dyrs, der føler Reb surrede om alle sine Lemmer.

-Jeg har det som jeg plejer, sagde han, med Tungen tyk i sin Mund.

Hans Excellence knyttede Gardinsnorene i en fast Knude:

-Ja saa, sagde han.

Han tog den Lammedes Puls og han betragtede sit Ur uden at bevæge Ansigtet. Han sagde heller intet, mens han atter puttede Uret i sin Lomme og med sin iskolde Tommelfinger begyndte at føle, haardt, rundt i Konferensraadens Ansigt--rundt om det udhængende og blinde Øje.

Konferensraaden rørte sig ikke, tvungen af Excellencens Finger som af en Nagle.

-Gør det ondt, spurgte Hans Excellence.

Konferensraaden, der af Smerte havde bidt i sin slagne Tunge--sine Tænder havde han--svarede ikke.

Hans Excellence slap:

-Og Benene? spurgte han.

Konferensraaden, som var femten Aar yngre end Excellencen og opvokset under Familjelægens Ry, tog ikke det sunde Øje fra sit Bord, før Excellencen bøjede sig, som vilde han tage om hans Ben:

-De er som de plejer, lallede han.

-Kan du naa dit Jernskab endnu, sagde Excellencen og lo, idet han slog til Krykkestokken, der stod lænet til Vindueskarmen.

-Du gør altsaa Forretninger endnu?

Konferensraaden løftede sit Øje mod ham.

-De, der ikke er afviklede, sagde han; blandt andre dine.

Der gik, uden at han selv vidste det, en pludselig Trækning over Hans Excellences Ansigt, før han sagde, som havde han intet hørt:

-Du skulde skaane Dig.

Og han føjede til, mens han bestandig slog med den ene Krykke mod Karmen:

-Det er paa Tiden.

-Det kan jeg sige Dig.

Der var ganske stille et Øjeblik, mens Hans Excellence flyttede sit Blik fra den Syge og saa ud i Stuen udover det mægtige Skrivebord, hvor intet fandtes uden den nedarvede Læderpung med Kobber og Guldskrivetøj, en Erindring om det kendte Velgørenhedsværk, der havde afmærket Konferensraadens Vej--frem mod Stolene, der stod langs Væggene, som en Vagt, og de to Paneldøre, tæt ved hinanden.

-Jeg gør, hvad jeg vil, sagde Konferensraaden og hans Mæle var næsten blevet tydeligt under en overmaalelig Anstrengelse.

Det bankede paa den ene Paneldør--først svagt, saa højere:

-Kradser han her endnu? raabte Hans Excellence, der pludselig hørte det:

-Kom ind.

Og Døren gik op mens en Mandsperson forfjamsket kom ind. Han var lang og i sorte, slidte Klæder. Man troede uvilkaarligt, at han ejede intet mer af Krop end sine blege Hænder.

Konferensraaden havde næsten faaet rejst sig:

-Gaa, gaa--hvad vil De....?

Og Døren lukkedes igen.

Excellencen lo og havde grebet om den ene Krykkes Tag:

-Saa Du aagrer endnu?

-Saa dine Sække er ikke fyldte nok endnu?

Hans Excellence stødte Krykken mod Bankierens Bord:

-Men Du øser dit Guld af dine egne fire Fjæle, det vil jeg sige Dig.

Konferensraaden var kommen op at staa, støttet til sin Krykke og sin højre og sunde Arm:

-Det vedkommer ikke Dig, sagde han, og alt hans Mæle var næsten vendt tilbage.

Excellencen betragtede et Nu hans vanføre Ansigt, som det tilstrømmende Blod syntes at ville sprænge:

-Nej, sagde han og vendte sig.

-Og Du, raabte den Syge, der voldsomt støttede sig til sit Bord: Du bliver herfra:

-Jeg trænger heller ikke til Ole Hvide mer.

Konferensraaden havde understreget Fornavnet, der forhen i Klangen af Excellencens Navn havde været som Svinget under et Navnetræk, og Hans Excellence vendte sig, som i et Stød. Men da han talte, lød hans Stemme roligt:

-Det er rimeligt, at Du har Ret, sagde han og knugede om Krykken, som han holdt endnu.

Og som han spurgte til en Vens Befindende, sagde han:

-Hofjægemesterinden er her jo?

Konferensraadens Øje blev rødt i det Hvide, og i et Sekund havde han løftet sin Krykke i den sunde Arm, der skælvede:

-Va'r Dig, sagde han og han raabte Ordene ud i et Aandedræt:

-At ikke de, der skal arve Dig, skal komme til at græde.

Excellencen havde grebet om den Krykkestav, han holdt, som for at værne sig mod et Slag. Et Nu stivnede hans Ansigt. Saa havde Krykkens Fald givet Lyd mod Gulvet og han var gaaet.

Hans Excellence saa Frøken Erichsen rejse sig fra en Stol i den midterste Stue, og han sagde, da hun kom hen imod ham:

-Han har det bedre.

Rynkerne, der dækkede Frøken Erichsens Ansigt som Gittermasken Fægterens, sitrede et Øjeblik.

Saa sagde hun:

-Gud ske Lov.

Og med et Smil, saa umærkeligt, at det netop kunde gættes, sagde hun:

-Det synes jeg jo ogsaa, Deres Excellence.

-Vil Erichsen hilse Hofjægermesterinden, sagde han kun.

Og han gik.

Frøken Erichsen vendte tilbage til Stuerne. Paa en Gang lo hun, kort og hastigt, med en Latter, der ikke havde nogen Berøring med hendes Tales Stemme og som et Sekund forvrængede hendes Ansigts Rynker til forvredne Folder, som hun uvilkaarligt med sine guldtunge Fingre atter glattede ud--før hun gik ind til Konferensraaden.

Konferensraaden sad i sin Stol, med Krykken i sin Haand.

-Han skal aldrig mere ind, sagde han og Tungen slog frem af hans Mund for hvert Ord.

-Det sker jo som Konferensraaden vil, sagde hun og, da hun tog Krykken ud af hans Haand, følte hun, han dirrede endnu.

Hun betragtede ham fra Siden, som han sad dér i Lyset--og hun havde nøjagtig det Blik i sine Øjne som Excellencen havde, da han betragtede sit Ur, mens han følte hans Puls.

-Træk Gardinet ned, sagde Konferensraaden, der følte Lyset--eller hendes Blik--som en haandbunden Mand en Sværm af Myg.

-Først Tæppet, Hr. Konferensraad, sagde hun og bøjede sig for at lægge Plaiden fastere om hans Knæ.

Saa rejste hun sig og løste Excellencens Knude op. Hun blev ved at holde den hvide Slynge i sin Haand, mens Gardinet rullede ned--for at det ikke skulde gøre Støj.

Hun gik tilbage til Bordet og sagde:

-Det er Fredag, Hr. Konferensraad.

-Ja.

Han fik Nøglerne frem og en Skuffe lukket op og et Jernskrin i den aabnet. Der laa i Skrinet Pengetut ved Pengetut, indbunden i hvidt Papir. Der var kun Guld.

Konferensraaden tog en Tut og vilde aabne Papiret. Men han kunde ikke faa det løst op, og Frøken Erichsen maatte hjælpe ham, saa Guldstykkerne flød ud i hans flade højre Haand. Han gjorde med den lammede venstre et Forsøg, som vilde han tælle dem, men han magtede det ikke. Saa lod han dem falde ud paa Bordet--de faldt langsomt, maaske paa Grund af hans Haands Fugtighed, Pengestykke efter Pengestykke.

-Der gaar jo altid mere til om Ugen, naar Hofjægermesterinden er inde, sagde Frøken Erichsen, der fulgte Guldpengenes Fald.

Hun havde lagt sin særdeles hvide Haand ned paa Bordet meget tæt ved Konferensraadens, for at tage Pengene op. Konferensraaden flyttede sit Øje fra Guldet over paa Haandens Hvidhed.

-Ja, sagde han og lukkede pludselig Guldet inde i Frøkenens Haand, som han greb.

-Nu skulde Konferensraaden hvile, sagde Frøken Erichsen og gjorde sin Haand løs.

-Nej, lad Hansen komme ind.

-Nu, Hr. Konferensraad?

-Ja, det haster.

Frøken Erichsen gik over Gulvet og aabnede Paneldøren:

-Hansen, kaldte hun og lukkede atter Døren.

Hun stansede midt paa Gulvet:

-Konferensraaden skulde være forsigtig, sagde hun, og man vidste ikke ret, om hun mente hans Helbred eller den Forretning, der ventede og hun gik hen mod den store Dør.

-Det véd jeg.

Frøken Erichsen gik.

Hansen sneg sig ind ad Paneldøren. Han bar en Bunke Papirer i sin Haand.

Konferensraaden vendte sit Øje imod ham:

-Er det i Orden, spurgte han og hans Stemme blev paa én Gang atter tydelig, som da Hans Excellence var der.

-Ja.

-Alt?

-Ja.

Konferensraaden greb efter Dokumenterne:

-Lad mig se, sagde han.

Hans seende Øje blev større, mens hans sunde Haand bladede i Papirerne, som var fulde af Retssegl og Stempler.

-Jo, Hæftelserne er her, sagde han.

Han beholdt et Øjeblik Dokumenterne i sin Haand:

-Saa kan Beløbet afsendes, sagde han.

Hr. Hansen, der stadig stod to Alen fra Bordet, sagde:

-Hr. Hans Hvide kommer selv Kl. to.

Konferensraaden slap sine Papirer.

-Er han her, sagde han og hans Stemme blev paa én Gang atter utydelig.

-Han kom hertil imorges.

Hr. Hansen syntes, at idag var Konferensraaden rent snavs, ogsaa Højrehaanden rystede paa Konferensraaden.

-Jeg vil ikke se ham, sagde Konferensraaden:

-Udbetal og lad ham kvittere.

-Vel, Hr. Konferensraad.

-Men dette vil jeg ha'e konvolutteret, sagde Konferensraaden.

-Nu?

-Ja, sagde Konferensraaden.

Hr. Hansen gik og vendte tilbage med en stor og sort Mappe, som han lagde foran Konferensraaden. Paa Bindet stod, paa en Etikette, Navnet Hvide, med en sort og stejl Skrift.

-Hvor er Konvoluten?

-Her, Hr. Konferensraad.

-Læg dem ind, og Konferensraaden pegede paa Papirerne.

Hr. Hansen gjorde det, mens hans Herres Øje fulgte hans Hænder.

-Hent saa Kandelaberen.

Hr. Hansen hentede Kandelaberen paa Konsollen og tændte det ene Lys. Han bragte ogsaa Lak og Signetet.

-Godt.

Konferensraaden førte det røde Lak ind i Lyset, hvor det blussede højt, og han lod det falde ned paa den blaa Konvolut. Der faldt et Par røde Draaber paa Bordet (jo, han ryster ogsaa paa den højre, tænkte Hr. Hansen) før han fik forseglelet.

-Luk Mappen op.

Hr. Hansen gjorde det.

Konferensraaden lagde Konvoluten øverst oven paa Mappens mange Papirer. Hans Haand blev liggende et Øjeblik, tung, paa den stærke Dyng:

-Tag saa bort, sagde han.

Hr. Hansen tog det bort, alting, til Konferensraaden atter sad foran sit tomme Bord.

-Kald Frøkenen ind, sagde han.

-Ja, Hr. Konferensraad.

Hr. Hansen gik gennem den store Dør og Frøken Erichsen kom ind:

-Er det Puderne, Hr. Konferensraad? spurgte hun.

-Ja.

Frøken Erichsen lagde dem varsomt bag Konferensraadens Ryg og Hoved. Mens hun gjorde det, sagde han:

-De Ting er i Orden.

-Sidder Konferensraaden nu godt?

-Men de Skillinger skal ikke hjælpe ham, blev Konferensraaden ved: der skal mer til.

-Det Hul er for dybt. Det er ikke nok. Der skal mer til.

Pludselig forsøgte Konferensraaden at le med en Latter, der lignede en sær Fugls Skrigen.

-For at faa det Hul fyldt, sagde han, maa Ole Hvide bøjse sin stive Ryg.

-Konferensraaden faar jo altid Ret, sagde Frøken Erichsen og gik hen over Gulvet med sine læmpelige Skridt.

Konferensraaden var ene i sin Stue. Hans store og uformelige Hoved lignede det vansirede Stenhoved paa en Sfinx.

Moderen var paaklædt. Hun havde slaaet sit Vindu op--ud, mod den kolde og bidende Luft.

Faderen havde hørt det fra sit Værelse:

-Stella, dit Bryst, raabte han.

-Fritz, man maa have Luft.

Og hun blev staaende og saa ud i den snetunge Dag:

-Nu har de Engelsk.

Hun tænkte paa det "Hvide Hus" derhjemme og paa Børnene, hvis Timetabel og Vej hun fulgte i sine Tanker fra Time til Time:

-Og den Mindste kan ingenting, tænkte hun, og hun smilte.

Hun hørte Faderen aabne og lukke sin Dør og gaa.

Moderen saa op mod Skyerne.

-Saa tunge Skyerne dog var idag, Haglskyer, næsten som Tordenskyerne, naar de drev op over Haven hjemme.

Moderen gyste et Nu ved den kolde Luft, mens hun hørte Arkadia rumstere med sine Redskaber inde i Faderens Værelse og slaa Vinduerne op med et Brag.

Pludselig saa Moderen ud i Gaarden og over mod Kældervinduerne i Længen: Saa stak det ene og saa det andet Mandfolkeansigt op af Kældervinduet.

-Tre var der.

-En sort og to blonde.

Og alle drejede de Øjnene ind i Øjenkrogene og keg opefter.

Nu var det den Blonde.

-Naa, det er ikke til mig, sagde Moderen pludselig ganske højt. Hun havde sét Arkadia, der hængte langt ud af Faderens Vindu, ikke fire Alen fra hende.

Hun gik lidt bort fra Vinduet, mens hun, med en munter Forbavselse, saa ned paa de Mandfolkefigurer, der, skiftevis, alle kiggede op efter det samme Kvindekøn.

Pludselig hørte hun Hans Excellences Vogn i Porten og hun saa den rulle frem i Gaarden.

-Nej, Børnlille, sagde hun, den Nærmer halter igen.

Og hun lo.

Johan var staaet ned fra sin Buk. Den Enbenede stod ved Siden af og saa paa Hestene:

-Den gør'et ikke længe, sagde han.

-Det ka' nok hænds, sagde Johan og saa hvast paa Medaillemanden.

-Godmorgen, Johan, raabte Moderen, højt oppe fra, fra sit Vindue.

Det bankede paa Døren. Det var Faderen.

-Nu kommer jeg, sagde Moderen og gik ud.

Sammen gik de ned ad Trappen og ind hos Hans Excellence. Midt i Døren lo Moderen:

-Nej, sagde hun: jeg vil aldrig komme til at begribe den menneskelige Appetit.

Hun havde paa én Gang igen, i Tankerne, set det blonde Hoved stikke op af det Kældervindue.

Faderen svarede ikke, men bevarede sit ubevægelige Ansigt, og der gik en pludselig og træt Skygge over Moderens Træk.

Hans Excellence aabnede sin Dør:

-Georg, Brevene, raabte han.

-Godmorgen, min Ven, sagde Hans Excellence, da han saa Moderen, og hans Stemme fik en anden Klang.

-Godmorgen, Grandpapa, svarede hun og bøjede sig, mens Hans Excellence kyssede hende paa Panden med de kolde Læber.

De gik alle tre ind i den forreste Dagligstue, hvor Hendes Naade sad, i Moirée-Mantille, ved det midterste Bord.

Hans Excellence saa hen paa hende--med det samme ligesom frygtagtige Blik som om Morgen--:

-Jeg skal hilse fra Brahes, sagde han og bøjede sig for at lade sine Læber naa hendes Haar.

Hendes Naade sænkede brat sit Hoved:

-Godmorgen, sagde hun, medens Moderen, flygtigt, kyssede hendes Haand.

-Hvormange Grader er her? spurgte hun meget højt.

Og Selskabsdamen gik hen over Gulvet for at aflæse Temperaturen paa det ophængte Termometer.

... Georg havde lagt Brevene frem paa Hans Excellences Bord.

II

Hans Excellence havde sat sig ved sit Bord foran de fremlagte Breve. Det tredje, han tog, faldt atter ud af hans Haand.

Saa rejste han sig og drejede Nøglerne om i begge sine Døre, før han satte sig igen. Han havde lidt besværligt ved at gaa, men det var jo ogsaa for Hans Excellence allerede højt op paa Dagen.

Han tog igen det tredje Brev og han gennemskaar Konvoluten med en Kniv. Hans Hænder var holdt op at ryste og Brillerne havde han revet af, saa han læste med sine blotte Øjne:

Thorsholm den 26. Februar.

Kære Papa.

"Jeg takker for de sidste Skrivelser, der er modtagne og som var, som sædvanlig, korte. Jeg har ofte bedet Papa, hvis Du ikke kan skrive selv, hvad der er rimeligt, da at diktere min Søn Fritz, der, naar hans Hr. Kammertjener har endt sit betydningsfulde Arbejde, vistnok har Tid til Raadighed. Hvad de Ting, som han ganske vist derved vilde erfare, angaar, da har hans Fader intet at skjule, medmindre Papa skulde ønske, han forbliver det Pragtbind med Guldlaas, han er ved Papas Omsorg blevet, jeg véd ikke i hvilken Hensigt. De vedlagte Beløb er modtagne men rakte, som Papa vil forstaa, ikke til de angivne og vedkommende Udgifter uden at jeg selv og ved Prokuratorhjælp maatte gøre yderligere Udveje. Men til dette er jeg jo vant og jeg skal for stakkels Mamas og for mines Skyld heller ikke opgive Kampen, hvor haard den end falder."

Hans Excellences fremskudte Underlæbe skjalv--for anden Gang--men han læste videre:

"Papa skriver: "For dine Forklaringer vil jeg vide mig befriet". Endskønt jeg vel kender Papas Ønske om at vide sig befriet, idetmindste for alt, hvad der angaar mig, maa jeg dog denne Gang falde Papa til Byrde med nogle Forklaringer, som jeg maa bede Papa at læse, da Stillingen næppe vil kunne holdes mer og ikke vil kunne skjules længer, ikke en Gang for Mama, trods mine Anstrængelser. Jeg har, hvad Papa véd, aldrig indbildt mig eller troet, at jeg havde nogen Begavelse eller Slags Talent for Landvæsen. Men efter at jeg under en Operation, der mislykkedes for Papa, var besvimet og Papa havde erklæret ikke at kunne have en Søn til Læge, som ikke kunde taale Synet af Blod, gik jeg Vejen, som Papa vel ansaa for tjenligst, naturligvis ogsaa fordi den i de første Aar, da Broder Fritz og Fru Stella opholdt sig i Udlandet, for at Fritz kunde virke for Oversættelsen af Papas Skrifter, kostede mindre. I alle Tilfælde vidste Papa jo bedre end alle,

hvad det vil sige at arve et stort Navn sammen med en Virksomhed, og det stod til Papa at afgøre, hvad der syntes min Fordel, selv om jeg maatte opgive min Lyst til Lægevidenskaben og blive Landmand i en vanskelig Tid, men idetmindste indtog en Stilling, hvor jeg ikke generede Papas Anseelse. Det er desværre overflødigt at tale om Gaardene, hvis Køb Papa, trods alt, hvad jeg har bedet, jo stadig har ladet gaa igennem Glud, der ogsaa købte Annebygaard. kort før han blev Etatsraad. Men i Papas Forhold til "Konferensraaden" Glud skal jeg ikke blande mig, skønt dette Forhold, hvilket Papa maaske vil indrømme, først og sidst er gaaet ud over mig, der fire Aar efter at jeg havde faaet Annebygaard, maatte overtage Thorsholm, hvis Hovedbygning tog ligesaa meget at restaurere som hele Købesummen, før Mama kunde bo der og idetmindste have lidt Fred for sin Person om Sommeren. Hvis derimod Papa havde indsat mig i en Forpagtning--men en Forpagtning passede naturligvis mindre for en Jægermester--havde dog Midlerne, Papa mente at kunne tilstaa mig, kunnet slaa til og været givne paa en Gang, hvorved jeg stod friere og fremfor alt den stakkels Mama ikke havde været prisgiven en daglig Plage og Angst for mig og mine. Men Papas bekendte store Hjerter har jo altid fundet mange at give til og tit."

Hans Excellences Haand skælvede som i et Ryk og Aarerne i hans Tindinger var svulne som knyttede Reb, men han blev ved at læse.

Det tog i Døren.

-Hvem er det? raabte han.

-Hans Excellence læser Posten, sagde Georg i Gangen til Faderen, der slap Laasen:

-Hendes Naade ringer, sagde Faderen og Georg gik.

Hendes Naade havde allerede slaaet to Gange paa Sølvklokken paa sit Bord, medens Selskabsdamen med sin lydlige Stemme blev ved at oplæse "Lejligheder" af den opslagne Avis, uden at stanse:

-"Herskabelig Lejlighed, elve Værelser, alle Bekvemmeligheder. Fredericiagade 16, andet Sted fra Bredgade. Portneren anviser."

-Hvor var det? spurgte Hendes Naade.

Selskabsdamen svarede.

-Ja, om man kunde opnaa at faa en første Sal, sagde Hendes Naade: men Hvide siger jo, han taaler ikke Trapper.

-Videre.

Selskabsdamen læste igen:

-"Herskabelig Lejlighed, ti Værelser, Anretteværelse, Badeværelse o.s.v., første Sal. Bredgade 60. Portneren anviser."

-Der boede Legationsraad Duus, sagde Hendes Naade og hun lagde til --Legationsraadinden var død der og Hendes Naade gav ikke Agt paa Lejligheder, hvor hun vidste om Dødsfald--:

-Der var ellers rart.

Georg var kommen ind.

-Læg Tæppet om mig, sagde hun, og da Georg havde bøjet sig for at lægge Tæppet om hendes Knæ, sagde hun, mens Selskabsdamen blev ved at læse:

-Hvor er hans Excellence?

Georg, der førte sine krogede Fingre hen over Tæppet, sagde:

-Hans Excellence læser Posten; og idet han løftede Hovedet og saa paa Hendes Naade, lagde han til, mens han pludselig krængede sine Læber, saa hans to eneste Tænder blev synlige--de lignede "Gnaverne" hos en Rotte--:

-Der var Brev fra Hr. Jægermesteren.

Georg skjulte med Læben atter sine to Tænder og rejste sig.

-Han kan gaa, sagde Hendes Naade, der havde krammet om sin Pengepung, og, paa én Gang, med sit Lommetørklæde aftørrede sine Tindinger, der var blevet fugtige.

Selskabsdamen var holdt op med at læse.

-Hvorfor læser De ikke mere? spurgte Hendes Naade og hørte ikke, hvad Frøkenen svarede.

Pludselig sagde hun:

-Hent Sofie; og holdt, med et Greb af sin Haand, Mantillen sammen om sig, mens hun, uden Støtte, gik gennem Stuerne ind i Sovekamret.

Hun havde aabnet sit Chatol og sad, med Hænderne i Skødet, foran et lille Træskrin, der stod paa Klappen, da Sofie kom ind i Sovekamret, hvor Gardinerne var rullede ned og der var halvmørkt.

-Jægermesteren har skrevet, sagde hun med en Stemme, der var blevet hæs.

-Ja, svarede Sofie, hvis sorte Kappebaand under Hagen stod ud som et Par mørkere Skygger i Mørket.

Hendes Naade førte sine Hænder over hinanden:

-Jeg maa vide, hvad han skriver, sagde hun. Der var stille nogle Øjeblikke, i Mørket.

-Deres Naade skulde vente, sagde saa Sofie.

-Ja, svarede Hendes Naade, der ikke rørte sig. Og hun spurgte om Maden til Middagen, som Sofie nævnede for hende, henne fra Mørket, Ret efter Ret.

-Den kan gaa ud, sagde Hendes Naade og stansede Tyendet, der var ved at nævne en Mellemret.

Sofie vilde svare, men hun sagde:

-Han mærker det ikke. Han véd aldrig, hvad han selv spiser.

Sofie nævnede Desertten:

-Saa forlanger Du Penge, sagde Hendes Naade.

-Jeg fik Penge igaar.

-Det har han glemt, sagde Hendes Naade.

-Jeg fik dem af Georg, sagde Sofie, der stadig stod i Mørket.

-Saa faa dem af Excellencen selv, mens Georg melder, sagde Hendes Naade, som den, der giver en Ordre.

Sofie blev staaende endnu, skønt der ikke taltes mer.

Hendes Naades Tanker var andetsteds eller de var helt gaaet derhen, hvor de havde været hele Tiden, mens hendes Ansigt var næsten som fortrukket af Smerte eller af en Væmmelse, hvorunder hendes tynde Læber syntes at faa deres Fylde igen:

-Men det er mig, sagde hun:

-Det er mig, der skal pines og betale, og hun slog Haanden to Gange mod Chatollet.

Sofie svarede ikke men saa paa sin Frues Ansigt som den, der har forstaaet alting længe.

-Men der er ingen, som kender Hvide, sagde Hendes Naade, hvis Læber paany var blevet smalle som før; og hun løftede Haanden, at Tyendet kunde gaa.

Da Døren var lukket, tog Hendes Naade en Nøgle frem og aabnede Skrinet foran sig. Med Haanden talte hun sine Pengesedler, uden at tage dem op og mens hun holdt dem mod Skrinets Bund.

Mantillen havde løsnet sig. Den faldt ned fra hendes Ryg, ned over Stolen, mod Gulvet, saa tung, som om den havde været af Jern.

Det bankede paa Døren--og en Gang til:

-Hvem er det? raabte Hendes Naade, der havde lukket Skrinet og havde Kræfter nok til selv at tage Mantillen op fra Jorden og faa den paa.

-Det er Frokosten, Deres Naade, sagde Selskabsdamen i den aabne Dør.

-Jeg kommer.

Hendes Naade lod sig støtte af Frøkenen, mens hun gik ind gennem Stuerne.

Da Georg anrettede Frokosten ved det midterste Bord, smækkede Hans Excellence Døren til sin Stue op.

Hendes Naade og Selskabsdamen havde løftet deres Øjne paa samme Tid og slog dem atter ned.

-Jeg skal hilse, sagde han og hans Stemme var ganske rolig.

-Fra hvem? spurgte Hendes Naade, mens Selskabsdamen, der trykkede Skuldrene sammen i sin Lænestol, ikke tog Øjnene fra Gaffelen, der rystede i Hendes Naades Haand.

-Fra Hans.

Der var stille nogle Øjeblikke, Hans Excellence stod ved Vinduet.

-Hvad skriver han? spurgte Hendes Naade, der bestandig tvang sig til at spise.

-Som sædvanligt.

Det var som Hendes Naades Pupiller blev større, mens hun bestandig betragtede Excellencen, hvis Ansigt hun saa fra Siden:

-Og Børnene? sagde hun.

-De har det godt.

Excellencen var gaaet fem Skridt.

-Tak for Mad, Hvide, sagde Hendes Naade og rakte begge sine Hænder, hvis Linje ved Haandleddene endnu var smuk, frem mod sin Mand.

Han greb dem, og hastigt bøjede han sig ned og kyssede hende paa Panden med just den samme Bevægelse som den, hvormed han spiste.

Hendes Naade blev ved at smile:

-Lad ham tage bort, sagde hun til Selskabsdamen.

-Du spiser ikke nok, sagde Hans Excellence.

-Det er der andre til, Hvide, sagde Hendes Naade, hvis Stemme ændredes lidt.

Georg bukkede foran Hendes Naade med et Kort paa en Bakke:

-Det er Harriette, sagde hun.

-Naa.

-Lad Marschalinden komme ind.

Georg aabnede Døren og Fru Harriette kom ind, indsvøbt i Fløjl og Pelsværk:

-Go'morgen, Tante; hun kyssede Hendes Naade paa Panden:

-Ja, her har I mig.

Med skinnende Ansigt gik hun hen imod Excellencen:

-Goddag, Onkel Hvide.

-Goddag, min Ven, sagde han og rørte flygtigt Marschalindens Kind med sine Læber, som havde han set hende igaar og tyve Aars Fraværelse ikke var til for ham.

-Hvor jeg havde glædet mig til at se Dig, sagde Marschalinden og følte sig pludselig forvirret eller som blev hun tom etsteds, i sit Hjerte.

-Vi har ogsaa glædet os til at se Dig, sagde Hendes Naade, der med Haanden bød Fru Harriette en Stol:

-Og du er helt den samme.

-Den samme ...

Det var som om Ordet "den samme" kaldte Udtrykket tilbage i Marschalindens Øjne, hvor det nogle Sekunder havde været ligesom forsvundet.

-Aa, ja, sagde hun: det kunde se saadan ud, naar man er i Overtøj.

Og Marschalinden begyndte i et konverserende Tonefald at tale om sin Rejse og om Wien, og pludselig sagde hun.--Dig har jeg Hilsner til, Onkel Hvide, og hun nævnte et Par store Kolleger i Østrigs Hovedstad.

Excellencen sagde:

-Slaar de ihjel endnu?

-Ja.

Idet han lo, sagde han:

-Det er ogsaa blevet min eneste Bestilling; og maaske halvt inde i en anden Tanke--ti Udtrykket i hans Ansigt var forandret--lagde han til:

-Vi slaar ihjel og vi slaas ihjel.

-Hvad siger du? spurgte Hendes Naade, hvis Øjne, saasnart hun ikke talte, løb rundt i Stuen ligesom om de søgte.

-Vi taler om Wien, sagde hans Excellence, der stod op.

-Og Du skriver stadig, Onkel Hvide, sagde Fru Harriette, og, mens hun fik næsten den samme Glans i sine Øjne, som da hun var kommen ind ad Døren, lagde hun til:

-Hvor rørt jeg har været over, at Du har husket mig med alle dine Bøger.

Hendes Naade smilede pludseligt og stansede derpaa sit eget Smil:

-Ja, sagde hun: Hvide husker alle sine Venner.

Og, da der forløb nogle Øjeblikke, uden at nogen talte, begyndte hendes Naade at tale om Biskop Martensen, mens Georg paa Bakken bragte to Visitkort, der var afleveret hos Portneren, og Marschalinden sagde:

-Tante, kan jeg faa lidt Frokost hos Dig?

Paa et Blik af hendes Naade sagde Georg bukkende:

-Hr. og Fru Hvide er lige ved at gaa tilbords.

-Saa løber jeg ind til dem, sagde Marschalinden og kyssede atter Tanten paa Panden, før hun gik.

Selskabsfrøkenen havde i den lille Dagligstue sat sig til sit Arbejde, tæt bag den aabnede Dør. Hun syede mange og smaabitte Klude, skrabede til Hobe rundt i Huset, sammen til store Tæpper, Klud til Klud.

Hendes Naade havde løsnet sin Mantille i Halsen og hun spurgte Hans Excellence:

-Skal Du svare Hans?

Men han hørte det ikke.

Hendes Naade spurgte ikke mer.

Hans Excellence var gaaet ind. Ubevægelig, med Øjne, der vel intet saa, stirrede han, foran sit Bord, frem for sig, mod Slægtens Billeder eller den tomme Væg . . .

-Nej, Harriette, Harriette--og Moderen sprang op, da Marschalinden kom ind i Spisestuen--: er det Dig?

Hun kyssede Marschalinden to Gange:

-Fritz, vi maa straks se hende ind i Ansigtet, sagde hun og førte Fru Harriette hen til Vinduet:

-Jo, Du ligner ganske Dig selv, sagde Moderen og kyssede hende igen.

-Og Du ogsaa, sagde Marschalinden og smilede.

-Ja, sagde Moderen: er det ikke mærkeligt, at der er Mennesker, som aldrig kan forandre sig.

-Og Du er ogsaa den samme, Fritz, sagde Marschalinden. Hun var gaaet to Skridt og muligvis var det kun det ændrede Lys, der lod hende synes en Kende blegere, mens hun rakte Faderen Haanden.

-Vil Du have Mad? sagde Moderen: aa, Du, vi har idag baade Modtagelse og Middag.

Hun ringede.

Marschalinden vidste, der var Middag; hun skulde jo selv med:

-Men hvad er det for en Middag? spurgte hun.

-Jeg véd ikke, sagde Moderen, mens de satte sig tilbords: det er en Gallamiddag for Grev Eck, der skal rejse . . . Hvor er det nu, han skal hen? spurgte hun Faderen.

-Han skal til Anhalt, sagde Faderen: i en dynastisk Sendelse.

Der kom en ung Mand ind og bragte Koteletterne omkring. Han var høj og meget slank, i Hvidernes Liberi, der sad om ham saa stramt, at man troede, man maatte kunne se hans Ribben.

-Hvad er det for en dejlig Armenier? sagde Marschalinden, da han gik ud.

-Det er min Nevøs Tjener, sagde Faderen.

-Aa. Marschalinden lagde Hænderne ned i sit Skød: hvor er det dog vidunderligt at være kommen hjem.

-Og dejligt at se Dig, sagde Moderen og slog begge Armene ned over sin Tallerken.

Hun tav et Øjeblik, før hun sagde:

-Da Du rejste, var vi unge; og der faldt en pludselig Skygge over hendes Ansigt i det Nu, hvor hun tav.

-Ja, sagde Marschalinden: Da var vi unge.

Hun smilede et Øjeblik:

-Hvor var der vidunderligt derhjemme.

Hun tav igen. Saa sagde hun med Øjnene stort aabnede:

-Véd I, hvad jeg aldrig kan glemme? Saa Plænerne var grønne derhjemme. De dejlige, de dejlige Plæner, sagde hun.

-Og Humlehaven, sagde Moderen og aabnede næppe sine Læber, mens hun sagde det.

Og de begyndte at tale om dem alle dernede, om Præsten og hans langbenede Datter; om Godsforvalteren og de rødhaarede Pigebørn, som altid gik i éns Kjoler, syede af ét Stykke, og Alléen, der gik op til Gaarden og hvor de altid gik paa Stylter:

-Herre Gud, sagde Marschalinden: gamle Anders-Lakaj, han er da død.

-Men han rystede da ogsaa allerede over hele Kroppen, naar han skulde holde paa vore Stylter.

Fru Harriette lo:

-Ja, der sad de, baade Anders og Jens.

-Foran hver sit Hus lige ved Indkørslen, sagde Moderen.--Og ingen kunde flytte dem, lagde hun til.

Marschalinden og Moderen lo begge to, mens Marschalinden løftede Armene:

-Nej, for de døde jo aldrig og gi'e dem Afsked var der ingen, som turde.

-Men Herregud, sagde hun og hendes Ansigt skiftede Udtryk: hvor de dog græd ved Papas Begravelse.

De tav et Nu alle tre, til Moderen begyndte at le:

-Men Harriette, husker Du, da Jens i Storskoven slog Char-à-banc-Døren i paa din hvide Silkekjole.

-Aa ja, den hvide Silke, raabte Fru Harriette: Og jeg havde ikke maattet ta'e den paa for Mama.

-Gud, hvor blev den flænget, sagde Moderen.

-Ja.

-Du sprang jo ned fra Vognen, ligesom Jens slog Døren i ... og badus var Kjolen i to Flænger ... Marschalinden lo og lo.

Moderen maatte ud paa Gulvet for at vise, hvordan de havde slæbt, de to Flænger.

-Det var græsseligt, sagde Fru Harriette og, pludselig pegende paa Bordopsatsen, spurgte hun:

-Hvad er det for Blomster?

-De er vist fra Aalbygaard, sagde Faderen.

-De er dejlige.

-Men de maa skiftes, sagde Moderen: før de falder. Den hvide Sne fra Blomsterne var begyndt at falde ned paa Dugen.

-Men, sagde Marschalinden, der var færdig med at tænke paa Blomsterne og vendte tilbage til "Gaarden":

-Jens var dog bedst tilhest.

-Ja, hvor han sad, med strittende Ben og Øjnene stive i Hovedet.

Moderen lo og Fru Harriette lo med:

-Men, Du, sagde hun: det var jo ogsaa, fordi han havde Kælderens under sig. Du, Himlens Gud, hvad der gik med af Papas gode Portvin.

Marschalinden og Moderen blev ved at tale om de gamle Dage, mens det var, som Ungdomsminderne straaled paa deres Ansigter:

-Jens var stolt, naar han paa den Brune humpede bagefter Stamherren.

Faderen sagde:

-Berry var et dejligt Dyr, og fik pludselig et Udtryk i sit Ansigt, som sad han endnu paa den skønne Halvblods Hingst.

-Nej, men Stella, husker Du, sagde Marschalinden: hvor Papa blev vred, den Gang Du havde flyttet alle Hestene rundt i Baasene i Staldene.

-Det var da værre, da de var i Rugmarken, sagde Moderen, der havde skubbet sin Stol halvt ud paa Gulvet.

-Ja, da Du løste dem og de satte over Vænget alle seksten, ind i Rugen, og de sprang og de aad og de vrinskede og de fløj, og Stella stod midt i hele Rugen og skreg og svingede med sit røde Sjal som en besat, da Papa kommer rendende med Stamherren.

Marschalinden var helt udmattet af Erindringen.

-Men hvor saa Du dejlig ud, sagde hun til Moderen og, idet hendes Øjne atter strejfede Blomsterne i Opsatsen, sagde hun:

-Ja, de falder.

Faderens Ansigt var blevet ubevægeligt, som, lidt efter lidt, hele dets Udtryk forsvandt.

-Og da Du var Rosenbrud, vedblev Fru Harriette, det var netop det Aar--Marschalinden saa over paa Faderen--Du kom hjem fra Bonn, Fritz... da alle Karle og Piger var i franske Dragter, aa, hvor de dog saa ud, da de kom op gennem Æresporten. Margrethe Stuepige var forrest, i grønt Liv med røde Bændler...

-Men Du blev Rosenbruden, Stella--Marschalinden begyndte at le--: Nej, saa Stamherren var forliebt. Husker Du, Fritz, han drak sig fuld om Aftenen af bar Forliebelse.

Fru Harriette lo endnu og skiftede saa med ét Tone:

-Men som jeg ser Dig endnu, Stella, i det Øjeblik, Du blev kronet, midt paa den grønne Plæne.

-Under Blodbøgen, sagde Moderen.

Hun løftede sit smilende Ansigt mod Faderen og havde pludselig sænket Hovedet igen.

Faderen sad rank. Hans Ansigt var vendt mod Vindueslyset, som et tomt Spejl.

Marschalinden blev ved at tale.

Moderens Ansigt var blevet hvidt. Med let sammenknebne Øjne, som den, der tænker en yderste Tanke ud, stirrede hun frem for sig mod de hvide Blomster paa Bordet og saa dem pludseligt, som de faldt, Blad for Blad, paa Dugen, og krympede sig i Kanterne, efter Faldet.

Marschalinden talte stadig om Minderne derhjemmefra.

-Ja, det var den Gang, sagde hun.

-Ja, den Gang, sagde Moderen.

Den slanke Tjener satte, med stadig nedslagne Øjne, Skyllenskaalene frem.

-Naa, sagde Fru Harriette, der havde set paa hans smalle Hænder: han hæger sig.

Hun tog sit Glas Madeira:

-Skaal, Fritz, sagde hun.

-Skaal, Harriette, svarede Faderen og smilte.

-Ja, Du ligner Dig selv, sagde hun og saa paa hans Ansigt.

-Du ogsaa, svarede Faderen.

Marschalinden saa pludselig (og kortere end et Nu gik der en besynderlig og flygtende Sitren over hendes Ansigt) Kløften i hans Hage, den Kløft, der kunde komme der, naar han smilte til en Kvinde:

-Aa nej, sagde hun: Aarene støver os alle i Ansigtet.

Faderen stødte sin Stol tilbage, saa Moderen fo'r sammen.

-Ja, Mahlzeit, sagde hun og rakte Marschalinden begge sine Hænder.

-Küss' die Hand, svarede Marschalinden og langsomt førte hun Moderens dejlige Hænder op mod sine Læber.

Faderen vilde ikke drikke Kaffe og Moderen og Marschalinden rykkede hen til Vinduet. De sad en Stund tavse begge to, da Faderen var gaaet.

Saa sagde Marschalinden, der ligesom fo'r op af Tanker og saa fra Væg til Væg:

-Men at det kan blive ved ...

-Hvilket? spurgte Moderen.

-Det Hele, slap det ud af Fru Harriette.

Men Moderen havde vistnok ikke hørt det eller maaske ikke forstaaet hende og Marschalinden, der ved en eller anden Tankeforbindelse var kommen til at tænke paa Baron Brahes, sagde:

-Det er dog frygteligt med Emmely, der er saa daarlig.

-Hvem?--Emmely Brahe ... Men har Onkel Hvide ikke sagt Dig det?

-Nej, sagde Moderen og blev pludselig helt rød i sit Hoved.

Tjeneren kom ind og, idet han bøjede sit armeniske Hoved meldte han, at Fru Marschalindens Vogn var kommen; og Fru Harriette spurgte Moderen, om hun ikke vilde køre med: hun skulde kun gøre et Par Visiter.

-Ja, saa kan jeg blive siddende i Vognen, sagde Moderen, og de gik ind i Stuerne for at sige Farvel.

-Tænk Dig, Harriette, hvilken Taalmodighed, sagde Moderen og slog Haanden ud mod Selskabsdamens Klude.

Selskabsdamen havde rejst sig fra sit Arbejde:

-Der bli'er dog altid et Slags Tæppe ud af det, sagde hun.

-Ja, tilsidst, sagde Moderen.

De gik ind i Dagligstuen til Hendes Naade, hvis Ansigtstudtryk skiftede hastigt, da de kom--og de gik videre, ind til Hans Excellence:

-Ja, Farvel, Onkel Hvide.

-Nu gaar vi, til vi kommer igen, sagde Marschalinden og lagde begge Hænder om hans Hoved, mens hun kyssede ham.

Hans Excellence rørte sig ikke:

-Farvel.

De kørte henad Gaden, da Marschalinden, der endnu følte som Marmorkulden af Excellencens Hoved gennem sine Handsker, sagde:

-Men Onkel Hvide er blevet gammel.

-Det er maaske kun idag, sagde Moderen.

-Hvorfor?

Moderen svarede ikke.

Hun betragtede den faldende Sne, til hun pludselig sagde:

-Ja, hvis man kunde rejse langt bort.

-Langt bort?

Marschalinden vendte Øjnene mod Moderen og slog dem atter ned som i et Ryk.

-Langt bort, gentog hun, og det saa næsten ud, som om hendes Læber sitrede under en eller anden uimodstaaelig Sindsbevægelse:

-Det bliver det samme, Du, sagde hun.

Moderen saa langt ud over Sneen.

-Ja, sagde hun og lukkede med ét sine Øjne:

-Hvorfor skulde det vel blive anderledes?

Begge tav ved Siden af hinanden, mens Vognen kørte frem gennem Gaderne, til den holdt og Marschalinden steg ud.

Moderen blev siddende i Vognen. De tunge Laag faldt halvt ned mod hendes smerteligt stirrende Øjne.

Fru Harriette kom tilbage og de kørte igen, da Moderen halvt raabte:

-Dér er Hans.

Hun havde set en Herre i Pels, der saa ind i Vognen og atter, hastigt, trak Hovedet bort.

-Er han her? spurgte Marschalinden og vendte Hovedet raskt.

-Aa nej, det er jo umuligt, sagde Moderen: han har jo skrevet idag.

De sad lidt. Saa sagde Marschalinden:

-Er det stadig det samme med Hans?

-Det er vist snarere værre.

Marschalinden nikkede:

-Jeg havde jo hørt det, sagde hun med et Suk.

Vognen holdt udenfor Excellencens Port og Moderen gik ind.

-Sig kun, jeg er kommen, sagde hun til Georg, da der blev aabnet, og hun gik op til sig selv.

Georg lukkede Excellencens Dør. Hendes Naade blundede allerede i sin Stol, inde i Dagligstuen. Selskabsdamen syslede lydløst med sine Klude.

-Aa ja, aa ja, stønnede Hans Excellence i Søvn.

Den slanke Tjener, som havde smøget de lyseblaa Ærmer op, saa man saa næsten det halve af hans meget hvide og fuldkomne Arme, stillede langsomt Krystalskaale frem paa Spisestuens

Bord. Døren lod han staa, mens han gik fra og til. Bornholmeren hentede langsomt Minut efter Minut.

-Aa ja, aa ja, stønnede Excellencen.

Husets gamle Træværk gav sig nu og da, som klagede det i Stilheden.

Moderen var gaaet ind til sig selv. Med Hænderne i sit Skød sad hun foran en opslaaet Bog, uden at læse.

Arkadia rumsterede igen inde i Faderens Værelse. De tre Kommiser stak Hovederne op af deres Kældervindu som Lænehunde, der slaar den hede Tunge ud af deres Hundehus.

Johan gik ud og ind fra Staldens Mørke.

Den enbenede strakte sit Træben fra sig efter Middagsluren og gik op af sit Kælderhul. Han begyndte at slaa den nye Løber op ad Trappen. Hammerslagene lød, mod det hule Træ, Slag efter Slag, op i Huset.

Georg vaagnede paa sin Stol ved Døren og gik ind:

-Klokken er to, sagde han og blev staaende paa Dørtrinet.

Hans Excellence drejede Hovedet og havde halv skjult et Brev i sin knyttede Haand:

-Bring mig Frakken.

Georg gjorde det og mens han hjalp med Armene--Georg fornam, at Hans Excellence var tung i sine Arme--strejfede han med sine Øjne Skuffen, hvor Brevet var lagt ned, og fortrak sit Ansigt.

-Er det Dig, sagde Hans Excellence, der, med et Stød, havde skubbet Skuffen i, da han saa Moderen træde ind. Hun havde et Øjeblik og fra Siden betragtet Excellencen. Saa gik hun hen og, med en hastig Bevægelse, bøjede hun sig og, mens deres Øjne mødtes saa meget som et Nu, kyssede hun hans Kind.

-Naa, naa, min Pige, sagde han og drog sig bort, og Moderen stod allerede i Døren til Dagligstuen, da han sagde:

-Hvad er det for Lig, som idag er staaet op af deres Kister?

Moderen lo og sagde:

-Der er ingen kommet endnu.

Tjeneren havde slaaet Fløjdørene op, saa alle Rum var aabne. I den inderste Stue faldt Solen ind og lyste paa en Sølv-Merkurs løftede Stav.

Hendes Naade, der, med et Haandspejl i sin Haand, lod Selskabsdamen fæste Nikolaj I's Diamantbrosche i sin Hals, sagde til Moderen:

-Sæt Dig dog, bedste.

Moderens Øjne var faldne paa en Anton Melbye, hvis grønne og salte Bølger pludselig gød sig frem i Solen, og hun sagde:

-Hvor det dog er smukt, og hendes Ansigtudtryk skiftede.

-Ja, svarede Hendes Naade, der irriteredes som blev hun bestjaalen, hver Gang et af Væggenes Billeder maatte udlaanes til en Udstilling; det er rart, naar man har det hjemme.

Og da Selskabsdamen var gaaet, spurgte hun og saa paa Moderen:

-Har Du talt med Hvide?

-Næsten ikke, Grandmama. Jeg har jo været ude.

-Ja, jeg ikke heller, sagde Hendes Naade og flyttede sine Hænder uroligt paa Bordet, til hun, lidt efter, sagde:

-Og saa har vi tilmed Middag idag.

-Er det ikke godt? sagde Moderen: Det adspreder altid Grandpapa.

Hendes Naade sænkede Hovedet med et Suk:

-Ja, sagde hun: Hvide kan jo altid lade være at tænke.

Moderen svarede ikke.

Faderen, som kom ind gennem Stuerne, stansede foran et Par Flakoner med Vin og spurgte Tjeneren:

-Hvad er det for Madeira?

Den Slanke bukkede:

-Hendes Naade har givet Ordre.

Faderen løftede et Øjeblik paa Glasproppen og førte Flasken op mod sit Ansigt:

-Det er bedre at lade Georg give Dem en mere tør, sagde han.

Den Liberiklædte bukkede paany uden at bevæge sit Ansigt.

Hans Excellence slog Portiererne til sin Stue tilbage og sagde:

-Slaa de Gardiner for.

Moderen rejste sig og slog Gardinerne for Solen, saa der var halvmørkt i Stuen, da to Stiftsdamer kom ind, to Søstre, hvoraf den ældste havde været Hofdame hos Hendes kongelige Højhed Prinsesse Mariane og som tog Plads ved Bordet ved Siden af hinanden holdende sig meget ranke under deres Kapothatte, der var opbyggede paa deres Hoveder som Diademer.

De bragte, mens de bestandig bevægede Mundene begge to, tusind Hilsener fra Slottet og fandt det dog dejligt at aande lidt i Byen og henrivende, at Moderen netop var inde, og dejligt, at Excellencen stadig var rask:

-Altid den samme, sagde den ene af Kapothattene.

-Vi har det godt, sagde Hans Excellence--al Talen om hans Befindende var en Afsky for ham--og gik frem mod Kammerherre Urne, en lille Herre, spinkel og med studset Skæg, af Udseende som en General og før "Tabet" Overpræsident i Kiel.

-Jeg vilde dog se Dig, kære Ven, sagde Kammerherren: da jeg var inde fra "Ensomhed".

Faderen, der havde bukket foran den lille Mand, gik med ham ind i den næste Stue, hvor Kammerherren, der havde nogle ejendommelige Haandbevægelser som den, der er vant til at lede Forhandlinger, fortalte om nogle Vinstokke, som Hans Majestæt Kong Georg havde forskaffet ham fra de græske Øer og som Kammerherren, i Vedbæk, paa "Ensomhed", forsøgte at omplante i Drivhuse:

-Man kan jo aldrig vide, sagde Kammerherren: om man kunde drive dem til Espalier. Og om man kunde faa en Druerart her i Landet.

Faderen havde hjemme paa "det hvide Hus" enkelte Aar haft mange Druer.

-Og der er jo Tider, sagde Kammerherre Urne, der blev i sin egen Tankegang: hvor man ikke arbejder.

Kammerherrens Arbejde var at nedskrive sine Erindringer fra Embedstiden i Hertugdømmerne og han var inde paa et Minde fra den Tid, da Moderen kom til og han vendte tilbage til Druerne.

-Vi har ogsaa mange Druer hjemme, Kammerherre, sagde Moderen:

-Men jeg kvaser dem i Hovedet paa Tine, naar jeg plukker dem ned.

Og ved Tanken om Tine og Klaserne lo hun saa højt, at det klang gennem Stuerne.

-Det er Stella, sagde Hendes Naade, som havde bøjet sit Hoved.

-Ja, De er jo blevet derovre, sagde Kammerherren.

-Ja, svarede Faderen: vi ansaa det for vor Pligt.

De to Stiftsdamer, der tog dybt til sig af Krystalskaalene, som den Lyseblaa bragte omkring paa en Sølvbakke, talte om Krigen i Tyrkiet, der optog dem ganske:

-For vi paa Slottet, det siger jeg Dig, Marie, sagde den Yngste, har, bogstavelig talt, levet i de Begivenheder.

Den Ældre faldt ind:

-Ja, den ulykkelige kejserlige Familje.

-Ja, sagde Hendes Naade, der vistnok var distrahit, thi hendes Øjnes Udtryk ligesom fulgte hele Tiden ikke med hendes Ord:

-Hendes Majestæt Dronningen har i denne Tid gennemgaaet meget.

-Men der har jo, det tilstaar jeg, været Aftener, sagde Hofdame-Søsteren til Hofjægermesterinde Eichwald: hvor jeg har sagt til Charlotte Amalie, naar hun læste, at nu maatte hun holde inde, for der er jo ingen Rædsler, for hvilke man nutildags forskaanes i Aviserne.

-Og det endte grangivelig med, at man laa og saa Blod i sine egne Senge om Natten.

Frøkenen brød pludselig af med Slagmarkerne og sagde til Hofjægermesterinden i en Tone, som spurgte hun om Vejret:

-Hvorledes har Deres Fader det?

Fru von Eichwald, der var født Glud, takkede, Konferensraaden havde det nogenlunde, og hun rejste sig halvt, frem mod Hans Excellence, som kom hen mod Bordet:

-Vi taler om Krigen, sagde hun og satte sig igen; det meget Brokade gjorde hendes Bevægelser en Smule ubekvemme.

Hans Excellence skød Skuldrene frem:

-Udviklingen fordrer jo sine Slagtofre, sagde han.

En stoktynd, ganske hvid Mandsling, med rastløst pillende Fingre, der var blevet krogede af at gennemse en berømt Faders Arbejder, sagde fra en Stol ved Vinduet:

-Jeg vidste ikke, at Onkel Hvide troede paa "Udviklingen".

Excellencen lo:

-Nej, sagde han: men jeg tror paa Slagtingerne.

De to Damer fra Vallø gjorde en Bevægelse med Hovederne som et Par gamle Høner, der faar en Sjat Spildevand i Øjnene, medens Hans Excellence vendte sig mod en Herre med Træben, der just var kommen ind:

-Véd De, Baron, hvorfor man slaar Tyrkerne ihjel? sagde han.

Baronen vendte sit firsindstyveaarige Kadetansigt mod Excellencen: han vidste det ikke.

-Jeg ikke heller, sagde Hans Excellence: maaske er de Folk, naar alt kommer til alt, det fornuftigste Skrab paa Jorden. De har dog i Aarhundredernes Løb lært at indskrænke sig til kun at passe deres Piber.

Baronen smilede venligt, saa man saa alle hans hvide og indsatte Tænder, og sagde, at han selv i sin Samling havde et Par Vandpiber. Baronen, som var enbenet fra en Grænsetræfning mod de Svenske fra de Dage, da Christian den Ottende var Konge af Norge, havde saadan en underlig Figur som en syttenaarig, der var skrumpet sammen. Han gik hen mod Hr. Fritz, foran hvem hans midjeslanke Tjener paa sin Vej var stanset et Nu.

-Ønsker Herren Madeira, sagde Tjeneren hastigt til Baronen.

-Tak, sagde Baronen: det er netop Klokkeslettet, hvor jeg plejer at nyde mit Glas Madeira; og han tog et Glas, hvorefter han atter drejede Hovedet mod Hr. Fritz, idet han sagde:

-Hvordan staar det til?

Og uden at vente paa Svaret begyndte han paa sit ligesom udslidte Norsk at tale til Hr. Fritz (Baronen holdt overhovedet mest af at tale med ganske unge Mennesker, ligesom om hans egen hele Udvikling var standset den Dag, han mistede Benet) om noget mærkeligt han havde læst i sin Avis om de Vilde, i det stille Ocean, hvordan de gjorde Ild.

Hr. Fritz blev staaende med bøjet Hoved, til Baronen pludselig saa paa ham og stoppede med de Vilde for at gaa hen over Gulvet med sine runde Øjne ufravendt fæstede paa Glasset i sin Haand, som det var hans Ærgerrighed ikke maatte ryste.

-Fritz, kaldte Hendes Naade, og Hr. Fritz gik gennem Stuen hen imod Bedstemoderen, foran hvem han bøjede Overkroppen lidt, mens han hørte paa hende, før han gik videre, ind i den næste Stue, hvor Grevinde Schulin med Søn og Datter sad i nogle Lænestole og talte med en rød-blond og bred Godsejer fra deres Egn.

-Kære Ven, sagde Fru Schulin til Godsejeren: jeg vilde jo dog, Francis skulde have været her, nu han var hjemme... Det er dog altid en Erindring, naar han bliver gammel, og intet Menneske véd jo, hvor længe det varer.

Da hun pludselig saa Fritz, sagde hun højere og lidt rød i sit Hoved--mens Fritz og Grev Francis, der havde rejst sig, et Øjeblik betragtede hinanden med et Blik omtrent som det, hvormed to Damer ved Ankomsten før en Middag betragter hinandens Toilette-:

-Deres Fader er jo i Byen.

Hr. Fritz havde pludselig, hvad der var hans eneste Bevægelse, løftet sine Øjne:

-Ja, sagde han.

-Ja, vi saa ham, nu vi kørte herhen...

De talte om Universitetet i Svejts, hvor Grev Francis studerede, medens hans Moder pludselig gav sig til at le:

-Ja, sagde hun: Francis taler saa elendigt Dansk... Men, kære Rottbøll, hvad skal han ogsaa her i Landet, naar han ikke netop interesserer sig for Landbrug.

Godsejeren, hvis Frakke var lidt for snæver i Ærmegabene, hvad han hele Tiden følte, sagde:

-Nej, der er s'gu nutildags ingen, der véd, hvad de skal gøre af deres egne Børn.

Og Grevinden, der blev i sin Tankegang, sagde:

-Nej, der er, som ogsaa min Mand siger, oprigtig talt, ingen, der er saa overflødige som vi.

Alle Stuer var blevet fyldte og der taltes højt, fra alle Hjørner. Over alle Stemmerne hørte man Marschalinden, der lo:

-Nej, Onkel Hvide, Du er for slem, sagde hun, og hun blev staaende hos Moderen og den østrigske Minister, medens Hans Excellence gik hen mod to Herrer, der stod ved et Vindu og talte om Landstingsvalget i Varde, hvor iforgaars en Venstremand var valgt:

-Er det ikke ganske ligegyldigt? sagde Hans Excellence.

Men den ene Herre sagde:

-Jeg tror netop Faren ligger her, at Venstre trænger frem langs væggene i det andet Ting.

Hans Excellence lo:

-Jeg tror, det er ligegyldigt, sagde han: Her i Landet vil vi aldrig faa Partier og altid kun have ét Parti, de Nationalliberale, som skifter Navn. Den Dag kommer nok, hvor de ogsaa kalder sig de Radikale og forbliver--og Hans Excellence gjorde en Bevægelse, som om han tørrede sin Fodsaal mod Tæppet--af den samme Familie.

Den anden Herre smilede:

-Man kender Excellencens Paradokser, sagde han.

-Sandheder, man ikke vil høre, kalder man Paradokser, sagde Hans Excellence:

-Men hertilands vil man aldrig faa Politikere, man vil nøjes med Talerne. Fik vi en Gang en Statsmand, lod vi ham hænge.

Den første Herre sagde:

-Deres Excellence er streng mod os aktive Arbejdere; og han lagde et lille Eftertryk paa "aktive".

Hans Excellences Blik havde strejft Manden, der talte:

-Ja, sagde han, jeg har levet længe.

Og han fortsatte:

-Vi havde en General--han løftede pludselig Haanden og pegede paa et Billede af General de Meza, der i en gylden Ramme stod paa et Bord--:

-Han var min Ven, og jeg véd, hvad han har lidt.

Moderen, der stadig stod hos Marschalinden og den østrigske Minister, havde sét Excellencens Haandbevægelse og sagde med en pludselig Tankeforbindelse:

-Gamle Urne er her, Harriette; i det samme faldt hendes Øjne paa Faderens Ansigt, der i den næste Stue smilende, saa man saa Smilehullerne i hans Kinder, var bøjet over den unge og friske Frøken Schulin.

-Vil De ikke forestille mig? sagde Ministeren, og de gik alle tre hen imod Kammerherre Urne, der talte med den berømte Faders Søn.

-Jeg har aldrig haft den Ære at blive Dem forestillet, sagde Ministeren bukkende.

Kammerherren bøjede det graa Hoved:

-Jeg lever jo nu saa ene, sagde han.

Ministeren fortalte, at han i sin Tid havde været Medlem af en østrigsk Kommission i Hertugdømmerne og, da Hans Excellence kom til, sagde han:

-Jeg var ogsaa i Slesvig forrige Aar--forrige Sommer--i Flensborg og paa Dybbøl.

-Stederne virkede, sagde Grev Clary lidt langsommere: ret sørgmodigt paa mig.

-Ja, sagde Kammerherren, hvis Læber ikke ganske adlød hans Vilje:

-Vi lever jo i Skyggen af de gamle Skanser.

Moderen og Marschalinden saa paa Ministeren, mens han sagde:

-Skyggen? De tager Fejl, Hr. Kammerherre, Geværglimtene fra Dybbøl vil lyse gennem Historien.

Hans Excellence havde hørt til. Saa sagde han, medens hans Ansigt var helt forandret og han lignede en Støtte, som han stod:

-Maaske.

Og et Nu efter lagde han til:

-Det er maaske Glimtene fra Æressalverne over vor Grav.

-Deres Excellence, sagde Ministeren, kan ikke tro saa lidet paa Deres Folk.

Hans Excellence rystede paa sit Hoved, med det samme Udtryk i sit Ansigt:

-Jeg taler ikke om Folket, sagde han: et Folk lever længe og som det kan.

-Det er kun Slægterne, der dør og hvis Arbejde kan dømmes.

Der fløj et Udtryk af Bevægelse over Kammerherrens Ansigt, mens Ministeren sagde:

-Deres Excellence har Ret.

Marschalinden, der søgte om et Emne, sagde efter et Par Øjeblikkes Forløb:

-Stella, har Generalinde Rye det godt, og Hans Excellence gik tilbage gennem Stuerne, hvor en halvfjerdsindstyveaarig Lyriker med meget stort Skjortebryst og langt Haar havde taget Plads ved Siden af Hendes Naade.

Hans Excellence gik ind i sin egen Stue og lukkede efter sig.

Sofie stod derinde i en Krog:

-Hvad vil hun? sagde han.

-Hun skulde--hun skulde gerne ha'e Penge:

-Til Hendes Naade, stammede Sofie hastigt.

-Hm, sagde Hans Excellence.

Der var gaaet en Skygge over hans Ansigt, mens Sedlerne kom op af Chatollet, og pludselig, medens han rakte Tyendet dem, saa han hende ind i Ansigtet:

-Hvem er Hustyvene her i Huset?

Sofie følte det som var hun naglet til den Gulvplanke, hvor hun stod, og hun fornam sit Hjerte som en Hammer.

-Gaa, sagde Hans Excellence.

Og hun gik.

Hans Excellence lukkede Klappen og støttede sig, med de fremstrakte Arme, et Øjeblik til Chatollet.

Saa gik han hen og laasede Døren og satte sig i sin Stol.

Hendes Naade vendte Hovedet et Øjeblik bort fra Poeten, der talte om H.C. Andersen og Erindringer fra Nysø, og spurgte Moderen, som gik forbi med Fru Harriette:

-Hvor er Hvide?

-Grandpapa er her, sagde Moderen og søgte selv Hans Excellence med Øjnene, mens den østrigske Minister tog Plads og talte hen over Fru von Eichwald, der stadig havde holdt sig ved Siden af Hendes Naade --talende om Gastein.

-Hvor Deres Naade har været saa mange Gange, sagde Ministeren.

-Vi var der ifjor, sagde Fru v. Eichwald.

Ministeren ventede et Sekund, men Hendes Naade rørte sig ikke for et forestille ham for Fru von Eichwald:

-Og har efterladt saa mange Erindringer, sagde Ministeren.

Fru v. Eichwald var blevet meget bleg og havde med Laagene skjult et pludseligt Glimt i sine graa Øjne.

-Min Fader, blev Ministeren atter ved: har naar han talte om sine Ungdomserindringer ofte talt om Deres Naade.

-Gewiss giebt es schöne Weiber in Dänemark, plejede han at sige, sluttede Ministeren og bøjede sig for Hendes Naade, en Smule frem over Fru von Eichwald.

Hendes Naade smilede.

-Man smigrer saa let i Østrig, sagde hun, men hendes Øjne fulgte Moderen, der havde grebet i Excellencens Dør og følt, at den var laaset.

-Men hvad er det dog, Stella, sagde Marschalinden, da Moderen slap Døren:

-Du er jo helt bleg.

-Det er ingenting, sagde Moderen, og idet hun pludselig førte Haanden hen over Panden, sagde hun:

-Jeg synes, Luften er fuld af Ulykker.

Og mens hun paa én Gang gav sig til at le, sagde hun til Berømthedens Søn, der stod bag hende i en Krog:

-Tror De paa Datoer?

Sønner blev staaende med aaben Mund.

-Jeg, Kandidat, hader alle Ottetaller, sagde Moderen.

Kandidaten forsøgte at le, men Moderen sagde:

-Ja, læg en Gang Mærke til dem. Et Ottetal ligner de Jern, man lægger om Forbryderes Ankler.

-Ja, sagde Berømthedens Afkom, der havde fattet sig; det er jo i og for sig mærkeligt, saa ofte man finder bestemte Datoer knyttede til berømte Mænds Liv.

Kandidaten udbredte sig videre over Emnet:

-Der var i hans Faders Liv ikke mindre end fem Syttentaller, som virkelig synes at have spillet en Rolle for ham.

-Men, sluttede Kandidaten, man bør naturligvis vogte sig for den Slags Overtro.

-Thi hvor vil den vel føre hen? sagde Kandidaten.

-Men hvor er dog den kære Excellence, sagde en Dame pludselig meget højt og plantede sig, bredt, i Stolen hos Hendes Naade, Digteren lige havde forladt.

Det var Fru Etatsraadinde Mouritzen, der var kommen gennem en gal Dør fra Entréen--det var Etatsraadindens Skik at gaa gennem gale Døre i hendes Bekendtes Lejligheder--og som var sejlet gennem alle Stuer:

-Hvor er den kære Mand, gentog hun til Hendes Naade og lagde til, ligesaa højt som det øvrige:

-Man er dog altid bange for ham naar man ikke ser ham, mens de korte og ringfunklende Fingre faldt ned i hendes Skød.

-Hvide kommer straks, sagde Hendes Naade og, som om hun først havde set Hofjægermesterinden i samme Nu, forestillede hun paa én Gang Ministeren for baade Fru von Eichwald og Fru Mouritzen.

... Sofie gik ind i Køkkenet. Hun syntes, hun løftede Benene saa underlig højt op i Luften, mens hun gik.

Der lød et Slag paa Døren, da hun kom ind.

-Hvem er det? raabte hun.

Køkkenklokken skrattede, før hun lukkede op:

-Det er mig, sagde Jægermesteren, som stod foran hende, i Døren, i sin Pels.

-Er det Jægermesteren?

Sofie troede, hun skulde falde.

-Ja, det er mig, sagde Hans Hvide og klaskede ned paa en Stol som noget, der ikke er Liv i.

-Hr. Jægermester, Hr. Jægermester! Sofie blev staaende foran ham med sammenknugede Hænder, og pludselig sagde hun:

-Saa er det rent galt.

Og uden at vide det, mens hun var af Farve i sit Ansigt som Køkkenbordet, slog hun Døren i til Anretteværelset, hvor Kogejomfruen stod over Garneringerne.

-Ja, nu ramler det, sagde Jægermesteren.

Sofie svarede ikke. Det var, som stønnede hun ligesom Bornholmeren.

-Jeg skal tale med den Gamle, sagde Jægermesteren og vilde Staa op.

-Vi har Fredag, sagde Sofie.

Hans Hvide lo:

-Se, om han er inde.

-Ja, sagde Sofie og blev staaende.

-Se, om han er inde, gentog Jægermesteren.

-Ja.

-Hun begyndte at gaa. Og paa en Gang sagde hun og aabnede Øjnene, som hun havde holdt lukkede hele Tiden:

-Er der ikke no'et, Jægermesteren vil ha'e?

Hans Hvide, der allerede stank af sin Hals, sagde:

-Jo, bring mig et Glas.

Hun løb gennem Gangen ind i Spisestuen og greb en Karaffel. Hun hældte Vinen op i et Vandglas. Der var ikke andet.

-Dér, Hr. Jægermester, sagde hun.

-Tak, sagde Hans Hvide, der havde tømt det.

Sofie gik op. Hun saa alting saa tydeligt, Væggene og Dørene og Karmene--alting, før hun lettede paa Excellencens Dør.

Hans Excellence sad ved sit Bord endnu.

-Han er der, sagde Sofie, da hun var vendt tilbage.

-Saa maa det være.

Jægermesteren stod op:

-Aa, Herre Jesus, sagde Sofie, der saa op i hans Ansigt, mens hun greb om hans to Hænder, der var kolde som et svedende Ligs.

-Ja, sagde han.

-Det er mig, sagde han, da han havde aabnet Excellencens Dør.

Hans Excellence drejede Hovedet:

-Jeg ventede Dig, sagde han.

-Det er jo godt, svarede Sønnen, der skjalv:

-Jeg maa have Penge.

-Kommer Du nogentid for andet? sagde Excellence.

-Jeg kommer naar det er nødvendigt, sagde Sønnen.

-Hvor kan det være nødvendigt at skaffe Penge, naar Du pantsætter dine Skorstenspiber? sagde Hans Excellence.

-Det forslaar ikke, sagde Sønnen.

-Hvad forslaar?

Hans Excellence var staaet op. Man syntes, det var en Død, der havde rejst sig.

-Det er forbi. Jeg vil ikke mer, sagde han.

Udenfor blev Døre slaaet op og Døre slaaet i, og paa Gangen lød der Skridt. Det var, som i de to Mennesker i Excellencens Stue kun Øjnene levede:

-Det kan ikke være Forbi.

-Det skal.

-Det er Veksler.

-Jeg betaler dem ikke.

-Du maa.

Ordene kom som Hug.

-Jeg gør det ikke.

-Du maa.

Derinde skrabedes med Stole og Folk rejste sig.

-Hvorfor? sagde Hans Excellence.

-Fordi det er dit Navn.

Hans Excellence forstod ikke og stod ret op.

-Skrevet i dit Navn, sagde Sønnen, hvis Stemme var blevet ukendelig.

Der gik et Nu, før Hans Excellence faldt ligesom halvvejs forover som En, der er ramt i Ryggen, og havde rejst sig igen.

-For hvor meget? sagde han.

-Tredive Tusind.

Hans Excellence rørte sig ikke. Bordet skælvede under hans skælvende Arm.

-Tredive Tusind, sagde Sønnen igen, som om Hans Excellence ikke havde hørt det.

Og da der bestandig var stille, sagde han i Angst og gik tre Skridt:

-Har Du dem ikke? mens Sveden løb ned ad hans blodløse Ansigt.

-Du skal faa dem, sagde Hans Excellence. Han var kommen til Sæde i sin Stol.

Det ruskede i Døren til Gangen, som Hans Hvide havde laaset.

-Deres Excellence, Deres Excellence, raabte Georg:

-Hans kongelige Højhed.

-Jeg kommer, svarede Excellencen, og han vendte et Nu sit Ansigt mod Sønnen, mens det var som i et Sekund halvfemsindstyve Aars Lidelser og Liv var skrevne deri:

-Jeg kommer, sagde han igen.

Georg slap Døren.

Hans Hvide havde bøjet Hovedet, men tirret som et Dyr, der piskes, foran Faderens Ansigt, løftede han det igen og sagde:

-Ja, hvorfor gav Du aldrig nok, da Du kunde?

-Hvorfor?

I et pludseligt Raseri løb han hen og greb i Excellencens Skulder:

-Hvorfor? skreg han.

Hans Excellence svarede ikke. Laagene var falden til over hans Øjne.

Hans Hvide lo:

-Fordi Du har taget Dig betalt, raabte han: #der#, hvor Du #vilde#. Og som om han selv stivnede i samme Nu, Ordene var sagt, slap han Hans Excellences Skulder og blev staaende et Sekund, før han brast i Graad.

-Du kan gaa, sagde Hans Excellence, hvis Stemme atter lød som den plejede.

Hans Hvide var gaaet.

Hans kongelige Højhed rejste sig fra Stolen ved Siden af Hendes Naade og nærmede sig, mens alle Stemmer lød mere dæmpet, til Faderen, med den høje Hat i sin Haand:

-Men hvor er egentlig Excellencen? sagde han og gik et Par Skridt frem mod Hans Excellences Dør.

Faderen bøjede Hovedet:

-Der er en Patient hos ham, Deres kongelige Højhed, sagde han, der havde genkendt Broderens Stemme gennem Døren. Og som ved et Tilfælde rørte hans Albue ved Portièrens Knude, saa det sorte Fløjels Gardin med Hvidernes Vaaben pludselig faldt ned for Døren som en Væg.

-Ja, Hvide er utrættelig, sagde Hans kongelige Højhed og smilte.

-Deres kongelige Højhed maa undskylde, sagde Hans Excellence i det samme og skød Portièren bort.

-Det er den aldrig trættede, som vi ærer, sagde Hans kongelige Højhed og tog Excellencens Haand.

Og Hans kongelige Højhed talte spøgende om et Storkors, der nylig var givet Hans Excellence af Hans kongelige Højheds Broder i Grækenland.

Hans kongelige Højhed udviklede Kammerherre Urne i Samtalen og kammerherren sagde--mens al anden Tale blev meget stille og der paa Gulvet blev et tomt Rum omkring Hans kongelige Højhed, Excellencen, Kammerherren og Kadetten--angaaende sit Arbejde, at det var Udviklingen af Hertugernes Forhold til Tronen, som beredte Vanskeligheder.

Hans Excellence, der muligvis ikke hørte efter, sagde:

-Ja, Deres kongelige Højhed, vi Gamle har kun Erindringerne tilbage.

-Ja, Værket har meget interesseret Hans Majestæt, sagde Hans kongelige Højhed, og idet han vendte sig mod Kadetten, sagde han:

-Hvorledes staar det med Deres Helbred, Hr. Baron?

Den firsindstyveaarige bukkede og sagde:

-En Invalid tør ikke klage, Deres kongelige Højhed.

-Ja, sagde Hans kongelige Højhed, medens det svindende Lys fra Vinduet faldt ind over ham og de tre Oldinge, der tegnede deres Skikkelser mod Striberne med Hvidernes Vaaben:

-Ja, sagde Hans Excellence og slog sin Haand ned paa Kadettens Skulder:

-Det er Resterne af gamle Norge.

Hans kongelige Højhed begyndte, maaske en lille Smule brat, en Runde mellem Damerne og vendte sig til Marschalinden, hvem han kendte fra Wien, idet han talte om de nye Museer i Donaustaden og om Prag.

Hans Excellence, der havde set rundt i Stuen, sagde pludseligt, efter først et Nu at have trukket de tykke Øjenbryn i Vejret:

-Fru von Eichwald kommer lige derfra, Deres kongelige Højhed.

Hans kongelige Højhed, der uvilkaarligt havde trykket Hatten en Kende tættere ind mod sin Figur, vendte Hovedet mod Hofjægermesterinden og sagde:

-Er Hofjægermesteren i Byen, Frue?

Der var paa en Gang blevet ganske stille i Stuerne.

-Nej, Deres kongelige Højhed, sagde Hofjægermesterinden, som nejede meget dybt: min Mand er paa Egehøj.

Der opstod en Pause, før Hans kongelige Højhed sagde--Etatsraadinde Mouritzen var trængt frem lige bag Fru von Eichwald og bevægede sig saa livligt, at den nederste og fyldigste Del af hendes Ryg rev Poppes Tæppe ned-:

-Ja, Wien er en smuk By.

De noget løsrevne Ord hørtes gennem tre Stuer, mens Hans kongelige Højhed vendte sig mod Hendes Naade til Afsked.

Hans Excellence fulgte Hans kongelige Højhed ud.

Alle begyndte paa en Gang at tale igen, og Moderen, som paa Hendes Naades Vegne havde fulgt Hans kongelige Højhed til Døren, vendte tilbage til Grevinde Schulin, der talte med de to Stiftsdamer om Jørgen, Komtessens Forlovede, og som, da hendes to Børn havde fjernet sig, sagde:

-Jørgen vil jo absolut giftes nu.

-Vil han? sagde den ene Stiftsdame, og den anden lagde til:

-Ja, De, det vil jo altid Brudgommen.

-Men, blev Grevinden ved--og Moderen, der havde fulgt Faderen med Øjnene, han gik mellem de unge Kvinder, som en Gartner gaar, mellem sine Blomster, hørte pludselig efter--jeg synes nu ikke, at det har nogen Hast. Unge Mennesker er altid gamle nok til at faa Børn, men de bliver sjældent gamle nok, til deres Børn begynder at blive gamle.

Moderen saa paa Grevinden og havde ført sin ene Haand ind mod sit Bryst:

-Hvor det er sandt, sagde hun, og hendes Læber forblev let aabnede, da hun havde talt, ligesom hos En, der forbavses.

Den ene af Stiftsdamerne, af hvilke ingen havde forstaaet noget, sagde:

-Kære I to, det er som jeg si'er saa tit til Charlotte Amalie, naar vi saadanne sidder for os selv og ser ud over vore Bekendte: Revner kommer der dog altid.

Stiftsdamen udtalte e'et i Revner som et æ.

Fru Schulin smilte og sagde:

-Der er no'et i det. Hvad siger De? vendte hun sig til Moderen.

Moderen fo'r sammen.

-Jeg tænkte, sagde hun.

-Ja, sagde Grevinde Schulin, stadig til Moderen eller en lille Smule, som talte hun til sig selv: jeg er saamæn ikke meget kløgtig, og Gud véd, hvordan man skulde blive det, men der er vel altid en eller anden Ting, som man længe har tænkt over ... Og jeg tror, at en Kone først rigtig har tabt i Ægteskabet, naar hun ikke længer er Kvinden, Kvindemennesket for sin Mand.

Moderen havde nikket, som en Statue vilde, hvis den kunde bevæge sit Hoved.

-Ja, det tror jeg, sagde Grevinden, inde i sin egen Tankegang.

Hans Excellence, hvem de allerede havde hørt le henne ved Døren, traadte hen i Nærheden af dem og blev pludselig staaende foran Grev Francis, der, i en anden Lænestol, i en fortsat

Ligegyldighed, havde siddet med det skønne Racehoved støttet i sin smalle Haand, men som nu rejste sig. Hans Excellence blev ved at le:

-Hvad ler du af, Onkel Hvide? spurgte Grevinden.

-Af hans Ungdom, sagde Excellencen, der i de sidste fem Minutter, paa én Gang, syntes greben af den Stormkastmunterhed, der for en Menneskealder siden var Forfærdelsen for Eksamensbordenes Kandidater.

-Ja tænk Dig, sagde Grevinden, at han kun bliver fyrretyve Aar, naar vi gaar ind i et andet Aarhundrede.

-Et andet Aarhundrede, sagde Hans Excellence og gjorde en Bevægelse med sine Læber, som udstødte han en Slurk Røg:

-Hm, sagde han, Menneskehedens Muskler bliver de samme og vil gøre det samme Arbejde.

Han gik videre og kom i Nærheden af Hendes Naades Stol:

-Hvor har Du været, Hvide? spurgte Hendes Naade, og hun strakte sin lidt fugtige Haand kærtegnende ud mod ham:

-Jeg er altid saa bange, naar jeg ikke ser Dig.

Hendes Naade slog Øjnene op mod Hans Excellence og han satte sig, brat, paa en Stol, med Armen over Hendes Naades Stoleryg:

-Du har mange Gæster idag, sagde han.

-Ja, min Ven. Men--og Hendes Naade saa igen ind i Excellencens Ansigt--Du er anstrængt.

-Jeg, sagde han--der var i hans Stilling, som han sad, noget, der mindede om et hvilende Stordyr af Rovslægten--:

-Jeg har det godt, sagde han.

Etatsraadinde Mouritzen, der sad ovre hos Marschalinden og Fru von Eichwald, saa over paa Hendes Naade og Excellencen og sagde pludselig, midt i det:

-Ja, Gud, hvor er'et sjældent--at se saadan et Ægteskab.

-Men, blev hun ved i en springende Forbindelse--Etatsraadinden talte altid saa højt, at hun egentlig ikke skjulte sine Tanker for Omverdenen--:

-Underligt er'et, at ingen af Børnene har arvet hans Geni.

Marschalinden, der ligesom Moderen, havde betragtet Faderen, som just stod bøjet over et Par unge Døtre af Landadelen, sagde:

-Fritz har vist arvet.. . Geni.

Etatsraadinden beholdt Munden aaben.

Marschalinden sagde, idet hun slog lidt ud med sin Lorgnon og paa Forhaand smilede ad de Ord, hun vidste maaske ikke vilde blive forstaaede:

-Det Geni, der nu lyser paa hans Ansigt.

Hans Excellence, der havde talt med en Højærværdighed, som i en lang Arvefølge havde arvet en Kirke sammen med et højkirkeligt Syn, og som nu nærmede sig Hendes Naade--Hans Excellence kom hen til Moderen og sagde:

-Hvad taler I om?

-Vi talte om Genier, sagde Marschalinden.

-Genier, Genier, sagde Hans Excellence: Genierne, min Pige, er kun Burene om de største Dyr. Marschalinden lo:

-Du vælter alting idag, Onkel Hvide.

-Nej, sagde Hans Excellence, hvis Ansigtsudtryk skiftede: jeg stiller paa Plads.

-Forresten, sagde Marschalinden, der stadig smilede: talte vi egentlig om Kærligheden.

-Ja, fo'r Etatsraadinden brat ind, der nu havde forstaaet Marschalindens Ord fra før.

-Kærligheden, sagde Excellencen og et Øjeblik krængede han sin altfor svære Mund: Kærligheden? Menneskene bliver aldrig sunde af Begreb, før alle de pyntelige Ord er blevet hævlede af Sproget.

Marschalinden blev ved at le, men Hans Excellence, der vendte sig halvt, sagde, som fejede han noget væk:

-Og forresten véd jeg heller ikke, hvorfor I vil forlange saa meget af Aernes Børnebørnsbørn.

-Eller hvad mener Du? spurgte han henimod Moderen.

-Jeg, sagde Moderen, hvis Ord syntes uden nogen Sammenhæng med alt, hvad der var sagt: Jeg tror, man bør give Menneskene fri.

-De ta'er sig fri, sagde Hans Excellence og gik videre.

-Den kære Excellence er saa munter idag, sagde Fru Mouritzen og rokkede let med sit Hoved, og, som om hendes Næse pludselig havde vejret et eller andet, sagde hun paa en Gang:

-Hvad er her hændt?

-Intet jeg véd af, svarede Marschalinden, der ved hendes Ord havde løftet sine Øjne mod Moderens Ansigt og atter hastigt taget dem bort. Og hun spurgte om en mærkelig Perleindfatning af en Medaillon, der hang halvsjult under Etatsraadindens Hage:

-Den maa være meget gammel, sagde hun.

-Ja, Stykket er historisk.

-Etatsraadinden, der udtalte o'et som et aa, tog Medaillonen af:

-Den har tilhørt Marie Antoinette.

-Mouritzen har Beviserne, sagde Etatsraadinden: Men vi har Stykket fra Frankfurt.

-Ja, sagde Marschalinden, som sad med Medaillonen imellem sine Fingre: Saadanne Ting gaar jo nutildags saa mange Veje.

-Ja, det er underligt, sagde Fru Mouritzen og hun tilføjede--naar Etatsraadinden talte om Medaillonen, talte hun saa mærkelig ud i ét--: Pastellen fremstiller Dauphin.

-Det er aparte, saa de Brillanter er "fattede", sagde Marschalinden og kneb Øjnene sammen, som Kendere gør.

-Nutildags, sagde hun og saa uvilkaarligt over paa Hendes Naade, mens Hofjægermesterinden fulgte hendes Blik: indfatter man ganske anderledes.

-Ja, sagde Fru von Eichwald, idet hendes Laag atter dækkede et hastigt Glimt i hendes Øjne som da hun før sad, med Ministeren, ved Siden af Hendes Naades Stol: det var interessant at se.

Og mens hun gik, sagde hun:

-Hendes Naade vil ikke blive vred.

Fru von Eichwald bøjede sig over Hendes Naade og bad om de maatte sammenligne Indfatningen.

Hendes Naade havde grebet lidt nervøst op om Kejser Nikolajs Brosche, næsten som om hun vilde skjule den:

-Den skal ingen Skade komme til, sagde Fru von Eichwald smilende og med den samme Stemme.

-Naturligvis, sagde Hendes Naade og Fru von Eichwald tog Broschen af.

Marschalinden havde faaet begge Klenodierne i sin Haand og førte dem op mod Lyset.

-Forskellen er tydelig, sagde Fru von Eichwald. Marschalinden havde brat ført Juvelerne bort fra Lyset, og mens hun holdt Broschen i en halvt tillukket Haand, sagde hun:

-Russiske Brillanter, Frue--Marschalinden understregede Frue--er altid ganske særegent indfattede.

-Tak, sagde hun og var selv gaaet hen over Gulvet for at fæste Broschen paa Hendes Naade, med en Haand, der rystede ganske lidt.

Etatsraadinden brød op, og Fru von Eichwald talte med Hans Højærværdighed, der bad hende takke Hr. Konferensraaden for Stagerne. Konferensraaden havde ladet et Par Alterstager i hans Kirke belægge med Guld:

-Og de virker saare skønt paa deres hellige Sted, sagde Hans Højærværdighed.

Marschalinden var vendt tilbage til Moderen:

-Du er saa tavs idag.

Moderen stod lænet til Vindueskarmen, hvor hun saa ud som en Vandrers, der paa en endeløs Vej et Minut har lænet sig til et Træ, og sagde:

-Jeg har tænkt saa meget igennem i de sidste to Timer.

Fru Harriette stod et Øjeblik, før hun sagde:

-Men undertiden taler man for at skjule, at man tænker.

Og idet hun vendte sig, sagde hun og pegede let over mod den unge Hr. Fritz, som i Stuens Baggrund, i den halve Skumring, stod lænet mod et Ibenholts Skab:

-Er det Hans' Søn?

-Ja.

Marschalinden blev ved at se paa ham:

-Ham glemmer man ikke, sagde hun og gjorde en lille Pause mellem hvert Ord.

Da den østrigske Minister traadte til for at spørge, om de skulde gaa, bøjede hun Hovedet i Retning af den unge Hvide:

-Har De set ham? spurgte hun.

-Ja, sagde Ministeren og betragtede den unge Hr. Fritz, der, meget rank i Krop, bøjede det antikke Hoved mod den Ibenholts Baggrund:

-Han er skøn som et Gravmæle.

-Det er underligt, sagde Marschalinden, der var faret let sammen: jeg stod netop og tænkte paa, at han skulde egentlig have en nedadvendt Fakkell i Haanden.

-Ja, vi skal afsted, sagde hun, og Ministeren gik for at tage Afsked, da Berømtthedens Søn kom til: han vilde gerne vise en yngre Professor i sammenlignende Sprog et gammelt Portræt, en Silhuet, der hang i Vindueskarmen og som Gehejmerraad Goethe i sin Tid havde foræret Hans Excellences Fader under et Besøg i Weimar.

-Det gamle Billede, sagde Marschalinden, der tog Billedet ned fra Karmen.

Hun blev forestillet for Professoren og vedblev:

-Ja, Weimar er et henrivende Sted ... jeg var der endnu for to Aar siden. Jeg fulgte min Mand, han skulde repræsentere ved et Slags Regeringsjubilæum.

Og de vedblev at tale om Weimar og om Goethe.

Hans Excellence havde, inde i den anden Stue, sat sig paa en Stol foran Kadetten og, pludselig, var han sunken sammen. Med ganske tomme Øjne sad de to Oldinge, midt mellem de Talende, og stirrede paa hinanden.

De to Stiftsdamer, der endelig skulde gaa, kom forbi Pappegøjens Bur:

-Se Fuglen, Anna Frederikke, sagde Charlotte Amalie og stak sin ringbesatte Finger ind til Fuglen.

Poppe blev rasende og hugg i Fingeren, saa Stiftsdamen hvinede let, mens Poppen skreg, med udspilede Vinger:

-_Fortuna fortis, fortuna fortis_.

-Hva' er 'et, Dyret siger, Charlotte Amalie.

Hans Excellence vaagnede brat:

-Det er Latin, sagde han og stod op.

Hans Excellence gik forbi Hofjægermesterinden og Hans Højærværdighed og hørte Hans Højærværdighed sige:

-Ja, Frue, Menneskene vil altid trænge til at se opad.

-Det er rigtigt, Deres Højærværdighed, sagde Hans Excellence: lad dem se opad. Saa bliver de aldrig sig selv vær.

Han vendte sig til Hofjægermesterinden:

-Din Fa'er er snavs, sagde han.

-Ja, desværre, svarede Hofjægermesterinden.

Der fløj et barskt Smil over Hans Excellences Ansigt ved Tonefaldet i Fru von Eichwalds Stemme.

-Vogt ham for Sindsbevægelser, sagde han: hvis I ellers har hans Liv kært.

Hans Excellence traadte hen til Gruppen ved Vinduet og fangede Navnet Goethe, medens alle Gæsterne, der beredte sig til Opbrud, stod op og dannede som en stor Kreds udover Stuen, frem mod hendes Naade, hen bag hvis Stol den linjeslanke Tjener havde flyttet en Standlampe, som han netop tændte.

-Goethe, ja, sagde Hans Excellence: han drev det vel saa vidt som et Menneske kan: At dyrke sig selv som en Gud og have Ret dertil, naar han maalte sig selv med de andre.

-_Fortuna fortis_, skreg Pappegøjen.

Ministeren, der skulde henvende nogle Afskedssætninger til Hendes Naade, greb Ordet Weimar og talte om det storhertugelige Hus.

-En udmærket Slægt, sagde Ministeren.

Hendes Naade, der sad i Lyset af Lampen, smilte pludselig:

-Jeg har aldrig, sagde Hendes Naade--og et kort Nu var Hendes Naades Ansigt som forvandlet, mens de dybe og blaa Øjne straaledes--set saa smukke Mænd som Prinserne af Huset Weimar.

Der skød en Rødme som to blodige Lyn hen over Hans Excellences Ansigt, der syntes at kunne høre en Hvissen, naar det var Hendes Naade, som talte.

-Ja, sagde Kammerherre Urne, der stod hos de andre, som vedblev at tale om Goethe: helst af alt vilde jeg have set Goethes Møde med Bonaparte.

-Det var uforglemmelige Dage, de i Weimar, sagde Hendes Naade til Ministeren.

Hans Excellences Øjne slog over mod Hendes Naade som tindrende Glimt og med en urimelig Bevægelse med sin Arm gennem Luften, som sled han i en usynlig Lænke, sagde han, som Svar til Kammerherre Urne:

-Ja, de to har forstaaet hinanden. Bonaparte vidste Besked. Han gav Drivfjedren Vinger og læste Sammenhængen paa Bunden af sit Glas.

Marschalinden, der netop ved denne Jul gennem Fyrstinde Metternich havde erhvervet en Samling af Bonaparernes Drikkeglas, blev rød som et Blod og et Nu talte ingen, før Hans Excellence, efter at have kastet et Blik paa Silhuetten sagde:

-Og hvad bliver der saa tilbage af en Goethe? Han talte, som rykkede han usynlige Vækster op med alle deres Rødder:--Først nogle Bøger, saa én Bog ... saa et Navn og en Gang tilsidst kun nogle Bogstaver, hvis Form Ingen kan tyde mer.

Berømthedens Søn, der blev, hvor han var, og som hadede alle andre berømte Erindringer og hvad der kunde ligne Erindringer, sagde:

-Men Goethes Samtaler kan jeg ikke udstaa.

Alle var ved at bryde op. Grev Francis Schulin bøjede foran Hendes Naade sit Hoved i en tom Ærbødighed, mens de to Stiftsdamer halvnejede paa den anden Side Stolen.

-Fortuna fortis, skreg Pappegøjen i et stadigt Raseri.

-Det er Gammelmandssnak, sluttede Berømthedens Søn.

Den slanke Tjener aabnede Døren og lukkede den igen, rank med nedslagne Øjne, som en Husets Vogter.

Hans Excellence løftede Hovedet brat og stod som et Lys:

-Den Gammelmandssnak, min Go'e, sagde han til Berømthedens Afkom, har gættet et Aarhundrede.

Poeten, der havde holdt en af Politikerne fast angaaende Statsunderstøttelser, nærmede sig Excellencen til Farvel (under Lampen bøjede Hendes Naade uafsladelig sit Hoved, rank, med Nikolaj I.s Brillanter ved sin Hals, ikke ulig et Afgudsbillede) og Digteren, der greb Ordet Aarhundrede, enten fordi det endelig var nok for hans Dybsindighed eller maaske kun for at faa en Sortie, sagde:

-Ja, Deres Excellence, hvad bliver der tilbage af et Aarhundrede?

Hans Excellence lo, og med et pludseligt Blik, der fangede det ganske Værelse og inderst inde i den næste Stues Mørke den sammensunkne Kadet som en fjern Ruin, sagde han:

-Vi er blevet tilbage.

Og han lo endnu en Gang.

... Ministeren kørte bort sammen med Fru Harriette. Han talte om Hr. von Bismarck og Østrigs kummerlige Stilling under Krisen. Pludselig sagde han:

-De hører ikke efter.

-Nej, min Ven, undskyld.

Og lidt efter sagde Marschalinden:

-Naar man ikke har set sin Ungdoms Venner i tyve Aar, kan der være et og andet at tænke over.

-Sikkert, sagde Ministeren, og lidt efter sagde han, idet han saa udad Vinduet:

-Denne gamle Mand er oprigtig som en Fortvivlet.

Fru Harriette drejede hastigt Hovedet om mod Ministeren:

-Ja, sagde hun og nikkede.

Og de talte ikke mer, før Ministeren stod ud.

Da Vognen atter kørte videre, førte Marschalinden pludselig hastigt Muffen op mod sit Ansigt: hun brast i Graad.

* * * * *

Hans Excellence sad foran sit Bord:

-Hvad er Klokken?

-Fire, Deres Excellence, svarede Georg.

-Klokken fem skal Vognen køre frem.

Georg rettede sig.

-Her er Middag, sagde han og saa hen paa Hans Excellence.

Hans Excellence rørte sig ikke:

-Lad Hr. Fritz komme ind.

Georg gik og den unge Hr. Fritz kom ind. Uden nogen Bevægelse i sit Ansigt betragtede han Hans Excellence:

-Din Fa'er er vel i Hotel d'Angleterre, sagde Excellencen og drejede, da han havde talt, pludselig Hovedet om mod den unge Mand:

-Sig ham til, at her spises Klokken seks.

-Hvis han ikke er drukken.

Hans Excellence havde ikke taget Øjnene fra den unge Mand, hvis Mund maaske sitrede en umærkelig Kende, idet han bukkede.

-Har Du hørt det?

-Ja, Grandpapa.

-Saa svarer man, sagde Hans Excellence. En Bleghed var strømmet over den unge Mands Ansigt og han gik.

Hendes Naade sad stadig i sin Stol:

-Hvor er Hvide? spurgte hun.

-Hans Excellence er i sit Værelse, sagde Selskabsdamen.

-Jeg paaklædes Klokken fem, sagde Hendes Naade og gjorde en Bevægelse med Haanden.

-Sluk, sagde hun og vendte sig til den slanke Tjener.

Lyset blev slukket over Hendes Naade, der blev ene.

Døren blev sagte lukket op og lukket i, og der listede nogen hen over Gulvet:

-Hvem er det? sagde Hendes Naade og fo'r sammen.

-Det er mig, hviskede Sofie.

-Véd Fruen det?

-Hvad? sagde Hendes Naade, som førte Hænderne op og ned i sit Skød.

-Jægermesteren er i Byen, sagde Sofie. De to hvide Ansigter stirrede et Øjeblik paa hinanden gennem Mørket.

-Jeg tænkte det, stønnede Hendes Naade: Har Du set ham? Sofie svarede ikke straks:

-Jægermesteren har talt med Hans Excellence.

-Naar?

-Under Modtagelsen.

Hendes Naade stønnede paany og bed de hvide Læber sammen:

-Gaa, sagde hun saa sagte, at Pigen næppe kunde høre det.

Døren blev lukket.

Hendes Naade havde pludselig rejst sig og gik hen over Gulvet. Hun slog Portièren bort og aabnede Hans Excellences Dør.

Han sad ved Lampen og havde ikke hørt hende.

-Hvide, hvad er der? sagde hun og stod foran Hans Excellence: Hvad er der sket? Hvad gaar der for sig?

Han havde løftet sit Hoved og saa paa hende.

-Hans er i Byen, sagde han.

Hendes Naade havde foldet sine Hænder--i det sorte Skrud, som hun stod med Nikolaj I.s Brillanter, lignede Hendes Naade et af de velbevarede Lig, man undertiden kan finde, naar man opbryder Kirkegulve--:

-Hvad har han sagt?

Hans Excellence blev ved at se paa hende som den, der ser paa hele sit eget Liv.

-Han har talt Sandhed, sagde han og vendte Hovedet bort.

-Og Du skulde hvile Dig, sagde han straks efter:

-Du er træt.

Hendes Naade vendte sig og gik.

Moderen var gaaet op. Hun tændte Lysene i Armstagerne og blev staaende foran de hvide Lys.

-Jeg skulde klæde mig paa, sagde hun, og Armene faldt trætte ned langs hendes Sider.

Lidt efter aabnede hun Døren til Gangen:

-Arkadia, raabte hun:

-Arkadia.

Men Ingen svarede. Moderen smilte og aabnede Vinduet. I Gaarden var der næsten mørkt.

-Arkadia, raabte Moderen.

-Slip mig, Frederiksen, lød det nede fra, i Skumringen.

Moderen lukkede Vinduet og vendte tilbage til Lysene.

Selskabsdamen bankede paa og kom ind. Hun spurgte, om hun ikke kunde hjælpe Fruen.

-Jo Tak, sagde Moderen, medens de dejlige Hænder laa i hendes Skød: hvis De vilde tage min Kjole op af Kufferten.

Der var to store Kufferter med mange Rum. Selskabsdamen tog Kjoler op og Skørter op og Æsker op. Moderen fulgte hendes Bevægelser.

-Det er en sort Barége, sagde hun.

-Med Underkjole af Reys.

Selskabsdamen blev ved at rode op.

-Men Gud, hvad skal jeg dog med det? sagde Moderen og saa pludselig paa et straagult Kjøleskørt:

-Den Kjole gaar jeg jo aldrig med.

Og pludselig sagde hun:

-Vil De dog ikke ha'e den?

Selskabsdamen, der plejede at lade sig tilflyde sin Del af Moderens Kufferter, sagde, mildt afværgende:

-Men den er jo saa god som ny.

-Kære Ven, sagde Moderen: jeg har den jo aldrig paa:

-Tal dog ikke om det.

Selskabsdamen lagde det gule Klædningsstykke hen paa en Stol og fandt tilsidst den Baréges:

-Her er den, sagde hun.

-Tak, sagde Moderen: saa kan jeg selv.

Hun blev siddende endnu nogle Øjeblikke foran Lysene, før hun slog Eau de Cologne'n op i det store Vandfad for at bade sig. Da hun var klædt paa, sad hun atter foran Lysene.

Hendes Blik faldt paa Tusindfrydbuketten, som Hans Excellence hver Dag til Middag lod lægge paa hendes Bord. Hun tog den i sin Haand. De gule Blomsterøjne stirrede i Lyset op mod hendes blege Ansigt.

Saa lagde hun Blomsterne hen og af de tre Bøger paa sit Bord tog hun den ene. De to andre var "Buch der Lieder" og "Don Juan".

Hun slog Bogens Blade op og stirrede ind i Lyset, før hun læste:

*Og daglig mer og mer Diones Sind
Sig slutter til--hun drømmende kun leved;
Det evigt nyt Erindrings Billed væved,
Men Livets Indtryk lukked ej det ind.
Tavs sad hun hele Timer, Haand ved Kind,
Og saa i Luften ud, hvor Skyen svæved,
Af Vinden ført, saa tung og mørk forbi:
Et Spejl af hendes Sjæls Melankoli.*

Dog, hvad er Ord fornødne?--Samme Spil Kan her beskues som paa Livets Scene; Først Smertens Frugt paa Livets fulde Grene, Saa Hjertets Kamp før det sig lukker til. Først Haab og Længsel, derpaa Savn alene. Saa Tomheds Taarer, der ej stanse vil. Først dobbelt Liv og Kraft i hver Fornemmelse, Saa Træthed, Slaphed, Sløvhed og Forglemmelse.

Moderen løftede sit Ansigt. Et Øjeblik lukkede hun sine Øjne. De røde Læber skælvede.

Saa læste hun igen:

Du svigter mig--du flyer mit Øjes Blik, Skønt ømt jeg kalder, Du vil ej mig høre; Du for min Hilsen lukket har dit Øre Og rækker bortvendt mig den bitre Drik. Det svinder hen--min Sol til Hvile gik.

Moderens Haand søgte et spidset Blyant paa hendes Bord og hun førte den til en næsten usynlig Streg ned langs Digterens Ord, alt som hun læste:

Og intet mer kan mig tilbage føre De Straaler, som min Glæde fødtes i, Kun Tanken har jeg nu: det er forbi.

Det skulde være--nu velan. Ej Klage Skal disse Linjer bringe fra mit Bryst. Ej Suk, som uden Genlyd gaar tilbage, Ej Savn, som vende hjem, foruden Trøst; Kun milde Ord, som ej dit Hjerte nage, Kun Hjertets Genklang af en svunden Lyst, Kun Ordet, tomt for Dig, for mig en Lindring, Kun et Farvel til Afsked og Erindring.

To Taarer var faldet ned paa Blader. Moderen saa dem ikke:

Farvel--Hvad er et Ord? og dog en Smerte, Den bitreste, er gemt i dette Ord: En Grav for alt, hvad dette Bryst begærte Af Elskov, Lykke, Fred paa denne Jord.

*Den sidste Blomst, der sprang af dette Hjerte,
Hvis sidste Haaben i dens Bæger bor,
Tag alle Blade Du. Ti Duft og Farve,
Som Du gav Liv, til Afsked skal Du arve.*

Store Taarer strømmede ud af hendes Øjne, og et Nu støttede hun sit Ansigt mod Armstagens Bronze.

Saa tørrede hun Taarerne bort og vendte igen de dejlige Øjne mod Bogen, hvis Bind stod lænet mod Spejlets Rand som en Bønnebogs mod en Bedepult:

*Min Sjæl er træt, men paa mit Øje falder
der ingen Slummer; rastløs Tanken gaar
I Sorgens Følge gennem Fortids Haller
Og stille for hvert dejligt Billed staar.
Hver Drøm, der fryder, jeg tilbagekalder,
Jeg strækker Haanden ud--men ej den naa'r
Den flygtige, den lyse Hær af Minder,
Som tryller, smiler, vinker og forsvinder.*

*Da vækkes jeg, af Længsels Toner kaldt,
Da føler end med dobbelt Kraft jeg Savnet
Af alt det Herlige, min Arm har favnet,
Af Dig, din Kærlighed og din Gestalt.
Oh, Charles, som mig flyer, af hvem kun navnet
Endnu jeg har, skønt dette Navn er alt,
Alt, hvad jeg tænker, føler: Lyst og Kummer,
Mit Hjertes Klage, naar jeg selv forstummer.*

Hun havde fattet om Bogens Bind med begge sine hvide Hænder. Ansigtet var let strakt frem:

*O, Du--Men Taaren falder ned og sletter
Mig Skriften ud; og tørres end den bort,
Den vælder frem paany og Brevet pletter
Saa selv min Afskedshilsen gør mig tort.
Lad her mig ende. Dig jeg ej forgætter,
Dertil et bittert Liv var mig for kort.
Farvel. Farvel. Jeg har ej mer at skrive.*

Kun dette Kys--nej, nej. Og dog--det blive.

Hendes Hænder gled ned fra Bogen, og stille, stirrede hun, i Spejlet, ind mod sit eget Billede, som hun ikke saa.

-Ja, sagde hun ud i Luften og rejste sig: det maa være.

Selskabsdamen bankede igen og spurgte, om hun ikke skulde hægte Fruens Kjole.

-Tak, jeg er færdig, svarede Moderen.

Selskabsdamen saa paa Tusindfrydene:

-Men skal jeg dog ikke fæste Blomsterne? sagde hun.

Moderen tog Blomsterne op i sin Haand. Et Øjeblik endnu betragtede hun de hvide Blomster.

-Tak, sagde hun:

-Men lad dem visne her.

Og idet hun smilede til Selskabsdamen, der saa paa hende, sagde hun:

-De véd, jeg holder saa meget af visnende Blomster.

Selskabsdamen vilde gaa, da der hørtes Støj i Gaarden.

Det var Hestene, der blev spændt for.

-Skal der spændes for? spurgte Moderen og vendte sig hastigt om mod Selskabsdamen.

-Ja, Hans Excellence kører ud, svarede Selskabsdamen.

-Men hvorhen dog? spurgte Moderen.

-Hans Excellence har ikke sagt det.

Moderen gjorde en Haandbevægelse mod Selskabsdamen, der gik.

Moderen gjorde en Haandbevægelse mod Selskabsdamen, der gik.

Porten blev slaaet i. Hans Excellence var kørt ud.

III

Hans Excellences Vogn holdt udenfor det Gludske Hus. Men Porten blev ikke aabnet.

-Kør ind, raabte Hans Excellence og stak sit Hoved ud ad Vognens Dør. Da han vendte Ansigtet, saa han den Skruttede og den glatbarberede Mandsperson fra om Morgenens staa under Gaslygten i Samtale med en Herre i Pels, som vendte Ryggen til.

Der gik en voldsom Trækning over Hans Excellences Ansigt, og det var som veg han tilbage i Vognen, der rullede ind i Porten.

Den Skruttede naaede ikke Vogndøren, før hans Excellence var ude og havde sparket Døren op til Trappen, hvor der var mørkt.

-Tænd, sagde han.

Den Skruttede løb, med en Tænder, som en Gnom, foran Hans Excellence op ad alle Trapperne, tankeløst tændende alle Lamper.

Hans Excellence ringede og saa to Øjne, der kom frem bag Dørens Øje og igen forsvandt.

Hans Excellence ringede paany med en Haand, der skjalv.

Frøken Erichsen var løben ind i Spisestuen, hvor Hofjægermesterinden, iført en Slobrok, spiste ene, i den iskolde Stue, under et Gasblus.

-Det er Hans Excellence, sagde Frøken Erichsen, der næsten var blevet forpustet.

Det gav et Ryk i Fru von Eichwald:

-Igen.

Hun løftede sit Hoved:

-Saa skal han have Penge, sagde hun.

Men med et pludseligt Glimt i sine Øjne, som Frøken Erichsen saa, skønt Hofjægermesterinden havde sænket Laagene for at dække Blikket, sagde hun efter et Nus Forløb, næsten blødt:

-Hans Excellence kan man ikke afvise, Frøken. Meld ham hos Konferensraaden.

Frøken Erichsen saa et Øjeblik Hofjægermesterinden lige ind i Ansigtet:

-Som Hofjægermesterinden mener, sagde hun og gik.

Hun aabnede Gangdøren:

-Vil Deres Excellence gaa ind, sagde hun og lukkede op til de mange Stuer:

-Her er mørkt, sagde Hans Excellence.

-Nu skal jeg tænde, Deres Excellence, sagde Frøken Erichsen og tændte to Lys paa en Konsol, før hun gik. Hans Excellence blev ved at gaa, frem og tilbage, foran de to Lys, der kastede den vandrende Skygge hen over Loftet, medens Rokokovæggenes gyldne Sirater glimtede ud og ind, som blev de levende Arme, der vilde gribe om den flakkende Skygge.

-Det er Hans Excellence, sagde Frøken Erichsen og stod midt i Konferensraadens Stue.

Konferensraaden løftede det vanføre Hoved og der skød som et gult Lyn frem fra hans seende Øje:

-Lad ham komme ind, sagde han og Konferensraaden talte fuldkommen tydeligt:

-Jeg har ventet ham.

-Vel, Hr. Konferensraad.

Konferensraaden havde løftet den højre og sunde Arm:

-Tag Puderne bort, sagde han.

-Ja, Hr. Konferensraad. Frøken Erichsen gjorde det.

-Og Skærmen af Lampen.

-Ja, Hr. Konferensraad; Frøken Erichsen løftede Skærmen.

-Hans Excellence er velkommen, sagde Konferensraaden, hvis Tunge var fast i hans Mund.

* .....

-Det er mig, sagde Hans Excellence og gik frem i stuen.

-Jeg ser det, sagde Konferensraaden, som ikke tog det sunde Øje Fra Excellencens Ansigt:

-Du kommer igen.

Hans Excellence havde knuget sin ene Haand.

-Det haster, sagde han:

-Jeg skal bruge Penge.

Konferensraaden tav, bestandig med Øjet paa ham.

-Jeg maa sælge, sagde Hans Excellence og, mens han pludselig vendte sit Hoved om mod Konferensraadens Ansigt, hvis ene Øje bestandig hvilede paa ham, som vilde det tælle Sveddraaberne paa Hans Excellences Pande, sagde han og Vandet sprang frem af hver af hans Legemes Porer:

-For der er vel Papirer?

Konferensraaden lod Ordene dø hen:

-Naar skal Du sælge? sagde han.

-Straks, sagde Hans Excellence og førte uden at vide det den venstre Haand op for at aftørre sine Tindingers Sved.

-Idag? sagde Konferensraaden, der ikke rørte sig.

Ved Lyden af hans Stemme rettede Hans Excellence pludselig hele sit Legeme og de store Aarer i hans Pande svulmede under en kæmpemæssig Anspændelse, mens han sagde meget brat:

-Der er altsaa sælgelige Papirer?

Hans Tunge var stanset et Sekund i Munden foran. Ordet "sælgelige", men hans Stemme lød som altid:

-Saa maa Du sælge, sagde han.

-For hvormeget?

Hans Excellence tav et Øjeblik:

-For tredive Tusind, sagde han og virrede med sit Hoved.

Man hørte Urets Dikken. Konferensraaden svarede ikke, og Hans Excellence sagde uden at se paa ham:

-Du maa forstaa, det er nødvendigt.

Konferensraaden løftede den højre og sunde Arm:

-Tredive Tusind, det er mange Penge, sagde han, og med sit Forsøg paa Latter, der lignede et Fugleskrig, lagde han til:

-Genierne prutter ikke.

Hans Excellence løftede Hovedet og slog den blaa-hvide og knyttede Haand ned mod det mægtige Bord:

-Glud, raabte han og Bordet rystede under hans Haands Slag:

-Er Pengene mine--eller er de det ikke?

Konferensraaden saa Hans Excellence rakt ind i hans Ansigt, og selv det døde og hængende Øje syntes for et Sekund at faa en Smule Glans og at kunne se, mens han sagde og hans Stemme pludselig, maaske for sidste Gang, fik den Klang tilbage, hvis Haan en Dag, hvor Bankerne vaklede, havde stanset et Run paa hans Firma:

-Du véd jo, de er dine.

Excellencens Hoved faldt ned paa hans Bryst. Hans Læber var saa hvide som hans Skæg.

-Og--Konferensraaden næsten rejste sig, i en overmægtig Følelse af Triumf--:

-De er til Udbetaling straks.

Han rakte den sunde Haand frem mod en Klokke paa sit Bord, men han førte den atter tilbage:

-Nej, sagde han, og han vidste maaske ikke en Gang selv, om han handlede af Medlidenhed eller af Grumhed:

-Tag Nøglerne selv.

Nøglekippet faldt fra hans sunde Højre ned i Hans Excellences Haand, der kun var halvt aabnet:

-Dér er Nøglen til Pengeskabet.

-Anvisningsbogen ligger i Rummet til venstre.

Hans Excellences Hænder var saa kolde som Jernet, hvorom de tog, mens han aabnede Skabets Dør. Men han fandt sig tilrette i dets Rum, som havde ogsaa hans Hænder færdedes der hver Dag.

-Dér, sagde han og lagde Anvisningsbogen paa Bordet.

Man hørte Pennens Skratten, medens Konferensraaden skrev:

-Dér, sagde han og skød Anvisningen bort:

-Vil Du kvittere.

Konferensraadens Øje betragtede Excellencen, mens han skrev paa det fremlagte Blad.

-Tak, sagde Hans Excellence og løftede Ansigtet.

Men Konferensraaden saa vist ikke Excellencens halvt fremstrakte Haand. Han betragtede Kvitteringen og der gik en Trækning som en Grimasse hen over hans lammede Ansigt.

-Din Haand er bleven saa let at skrive efter, sagde han til Hans Excellence, der havde rejst sig:

-Vil Du sætte dit Segl under.

En Flod af Blod havde gydt sig over Hans Excellences Ansigt, men han sagde kun et Ja, der lød som en Stønnen:

-Der ligger Lak i Skabet, sagde Konferensraaden, og hans Øje blev ved at følge Hans Excellence, mens han hentede Lak i Skabet og maatte tænde et Lys og bære det hen og tage den mægtige Signetring af, i hvis store Ædelsten Hvidernes Vaaben var graveret.

Hans Excellence holdt Lakket i Lyset lidt for længe, saa alt formeget Lak svulmede op--som den første Strime Blod, der rinder af et Saar.

-Det er godt, sagde Konferensraaden og betragtede Seglet.

Hans Excellence havde atter Ringen paa sin Finger:

-Farvel, sagde han.

-Farvel.

Hans Excellence var ude.

Konferensraaden slog to Slag paa Klokken paa sit Bord og Hr. Hansen kom ind ad den lille Paneldør:

-Gør i Orden, sagde han.

Hr. Hansen lukkede Pengeskabet og slukkede lyset og satte det bort.

-Hent Mappen, sagde Konferensraaden. Hr. Hansen gik og bragte Hvidernes Mappe.

-Luk den op.

Hr. Hansen gjorde det.

-Tak.

Konferensraaden tog Hans Excellences Forskrivning og lagde den øverst i den store Bunke:

-Det er godt, sagde han og lukkede selv. Da Hr. Hansen tog Mappen, løftede Konferensraaden sit Øje paa sin Skriver.

-Nu skulle De inddrive Deres fordringer, sagde han: Det er paa Tiden.

Hr. Hansen førte forfjamsket de blege Hænder frem og tilbage.

-Men, sagde Konferensraaden: De har jo Pant. Hr. Hansen svarede ikke.

-Hvad har De mere end Kejserens Broche?

-Smykker, Hr. Konferensraad. Konferensraaden tog ikke Blikket fra ham.

-Hvilket? spurgte han.

-En Brillantsnor.

Konferensraaden flyttede sit Øje:

-Penge er bedre, sagde han: saadanne Stene kan synke i Værdi.

-Ja, Hr. Konferensraad. Konferensraaden drejede Hovedet:

-Skærmen, sagde han.

Hr. Hansen satte Skærmen over Lampen.

-De kan gaa.

Den store Dør gik op. Det var Hofjægermesterinden, der kom ind og stod midt i Stuen:

-Hvad er her foregaaet? Konferensraadens Øje stak over paa hende:

-Hvad skulde her foregaa? spurgte han og Stemmen blev pludselig atter ganske tyk i hans Mund.

-Som Du vil, sagde Datteren: Men dette skal vel ha'e en Ende. Og--Hofjægermesterinden saa Faderen ind i Ansigtet--: vi behøver ikke Hviderne mer.

Konferensraaden svarede ikke.

Hofjægermesterinden lagde Puderne bag hans Ryg, mens hun fornam, hvor hans Legeme skjalv.

-Og Du skulde skaane Dig, sagde hun og lagde til:

-Den Gamle sagde selv idag, Du taaler ingen Sindsbevægelser.

Konferensraaden løftede sit ene Øje:

-Var det maaske derfor, Du lukkede ham ind? sagde han: Lad Du mig om mit.

Hofjægermesterinden smilede, mens hun lagde Plaiden om hans Ben, med et Smil, som Konferensraaden ikke saa:

-Jeg skal gøre det, sagde hun og gik.

Konferensraaden sad ene foran sit tomme Bord. Det vanføre Hoved faldt pludselig halvt forover, som om det havde mistet sin Støtte.

... Da Faderen hørte Hans Excellences Vogn vende hjem, gik han selv ned i Døren til Porten:

-Hvor Du kommer sent.

-Det er Hestene, sagde Hans Excellence: den Mand kører som kørte han til Lig.

-Hvad er det med Hestene? spurgte Faderen hæftigt op mod Johan, medens Hans Excellence begyndte at gaa op ad Trappen.

-Den Nærmer vil ikke længer, sagde Johan tvært.

-Vil ikke? sagde Faderen, rød af Vrede. Dette maa ha'e en Ende.

-Ja, det er det, det ta'er, sagde Johan ligesom før.

Faderen fulgte efter Hans Excellence.

-Ring paa Georg, sagde Excellencen: jeg skal klædes om.

-Ja, sagde Faderen og gik op til sig selv.

Moderen sad endnu paa Stolen foran sit Spejl, mens hun hørte Faderen gaa frem og tilbage og klæde sig om. Siden Selskabsdamen gik, havde hun ikke rørt sig.

Kun nu og da aabnede hun Øjnene og lukkede dem igen.

Faderen bankede paa hendes Dør.

-Ja, kom, sagde hun.

Faderen kom ind, kjoleklædt og rank:

-Skal vi gaa ned? sagde han. Moderen blev siddende paa sin Stol:

-Jeg har tænkt saa meget i Dag, sagde hun og førte de foldede Hænder ned imod sit Bord.

-Hvorpaa? sagde Faderen.

Moderens Læber skælvede et Øjeblik og der kom et Træk om hendes Mund som det, der tidt kan ses hos Fanger:

-Jeg, sagde hun, har i mange Aar kun tænkt paa én Ting.

Hun tav et Øjeblik:

-Og nu har jeg tænkt den til Ende.

Hun bevægede de to dejlige Hænder:

-Derfor vil jeg gerne tale med Dig.

Faderen havde i Halvmørket, hvor han stod, gjort en Bevægelse med sin Haand:

-Du mener, hvorfor tale om det, som er saa forbi og som er saa længe siden?

-Men jeg maa tale, Fritz--hun vendte det blege Ansigt imod ham--: for at forsvare mig.

-Forsvare Dig?

-Ja, Fritz.

Hun vendte Ansigtet igen og hun talte halvhøjt og langsomt som den, der har formet sine Tanker uigenkaldeligt:

-Jeg véd nu, at jeg har haft megen Uret imod Dig. Du er ikke født til at holde af Mennesker. Din Evne er at elske et Menneske--og alligevel har Du holdt uendelig meget af mig.

-Men det er saa svært for den, der elsker, at gaa ved Siden af den, der kun holder af. Derfor kunde jeg ikke en Gang modtage din Godhed.

Faderen gjorde et Skridt:

-Og ét endnu. Menneskene, Fritz, vender altid deres medlidende Øjne mod den, som bøjes dybest, skønt ingen véd, hvem af to, der har lidt mest.

Hun løftede sit Ansigt:

-Jeg har været egenkærlig, jeg véd det nu, sagde hun og det var, som hun talte til nogen over sig:

-Men jeg skal ikke være det længere og din Livsevne skal ikke mere være død.

Faderen stod i Mørket:

-Hvad vil Du, jeg skal svare Dig?

Moderen rystede paa sit Hoved:

-Du skal ikke svare mig, sagde hun:

-Jeg har ikke talt for at faa Svar, men for at have talt.

Der var et Øjeblik stille. Umærkeligt knugede hun de dejlige Hænder mod hinanden paa Bordet, hvor de laa:

-Og nu, sagde hun, skal der aldrig mere tales imellem os--ikke en Gang paa den Dag, hvor vi dør.

Faderen stod et Nu. Saa sagde han:

-Og hvorfor har Du netop talt idag?

-Hvorfor?

Moderen førte Haanden op til sine Øjne og tog den atter bort.

-De store Beslutninger, Fritz, er vel altid Frugten af de lange Tanker og de smaa Ting.

Faderens Ansigt sitrede:

-Og Du? sagde han og hans Stemme kunde næppe høres:

-Kan Du aldrig blive glad?

Moderen vendte et Nu det skønne Ansigt imod ham:

-Havde Du elsket mig, om jeg kunde det, sagde hun.

Og Faderen gik.

Moderen rejste sig. Taarerne vilde til at bryde frem af hendes Øjne. Men hun betvang dem. Og mens hun førte begge sine Hænder ned langs den sorte Silkedragt, rettede hun sit Legeme, som under en Rustning.

Saa bankede hun paa Faderens Dør:

-Skal vi gaa ned? sagde hun.

... Hendes Naade var paaklædt. Selskabsdamen satte, foran Spejlet, et Smykke af oksyderede Sølvblomster i Hendes Naades Haar.

Det bankede paa den ene af Dørene:

-Hvem er det? raabte Hendes Naade og havde allerede set Jægermesteren, hendes Søn, der aabnede Døren:

-Det er mig, sagde han.

-De kan gaa, sagde hun til Selskabsdamen:

-Lad tænde.

Hendes Naade bøjede sig ned over Jægermesteren, der allerede, hulkende, var falden ned i en Stol:

-Min ulykkelige Dreng, sagde hun: min ulykkelige Dreng, hvad har han gjort Dig?

Hendes Naade førte sine Hænder ned over hans Haar og ned over hans Hals:

-Hvad er der sket? Hvad er der dog sket?

Jægermesteren blev kun ved at hulke:

-Jeg kan ikke sige det.

-Men er det ordnet, spurgte Hendes Naade og knugede Hænderne sammen.

-Ja, sagde Jægermesteren og løftede Ansigtet, mens den ludende Krop faldt sammen igen:

-Det er ordnet.

-Saa Gud være lovet, sagde Hendes Naade og hendes Arme faldt ned over Stolens Sider.

-Men vi skal vel ind, sagde Jægermesteren og stod op. Hans Øjne var endnu ganske forvildede.

-Ja, sagde Hendes Naade: vask dit Ansigt.

Hendes Hænder rystede, mens hun slog Eau de Cologne ud i det store Vandfad:

-Saadan, sagde hun, og Jægermesteren førte det dyppede Haandklæde hen over sit Ansigt.

-Laan mig det, sagde hun og hun førte et Øjeblik det fugtige Klæde ind mod sine egne Øjenlaag.

-Saa, sagde hun:

-Giv mig din Arm.

De gik ind.

Kronerne var allerede tændte i alle Stuer.

-Er Blomsterne anbragte? spurgte Hendes Naade den slanke Tjener, der bukkede i sit sorte Skrud med Hvidernes Skuldersløjfe.

-Ja, Deres Naade.

-Vel.

-Saa aabner De, sagde Hendes Naade, der tog Plads.

-Ja, Deres Naade.

Tjeneren gik.

-Har Du set ham nu? spurgte Hendes Naade.

-Nej.

-Saa bliv her, sagde Hendes Naade og de ventede begge under de tændte Lys.

Moderen var traadt ind til Hans Excellence, paa hvis Bryst Georg fæstede Storkorset.

Da Tjeneren var gaaet, sagde Moderen smilende:

-Hvor Du skal være fin!

-Ja, vi skilter vel alle.

Moderen saa paa Etuierne med alle Excellencens Ordner, som endnu stod paa Skrivebordet.

-Der er mange, sagde hun.

-Ja, sagde Hans Excellence og slog Etuierne ned i en Skuffe:

-De har været gode for Forretningen.

Da Moderen aabnede Døren til Dagligstuerne, raabte Hans Excellence:

-Er Hans der?

-Ja, svarede Jægermesteren.

-Kom her ind.

Jægermesteren gik hen over Gulvet, mens Hendes Naade fulgte ham med Øjnene.

-Dér, sagde Hans Excellence, der stod ved Skrivebordet, og rakte ham Anvisningen, som havde det været en Recept paa nogle Hostedraaber.

Sveden var sprungen frem paa Jægermesterens Pande.

-Tak, sagde han og gik.

Den slanke Tjener meldte Geheimeraadinde Rappe, der talte dybt som en Mandsperson og meget bad om Undskyldning, fordi hun medbragte sin Silkepuddel:

-Men jeg tør ved Gud ikke la'e det Kræ alene med Tjenestefolkene.

Alle samledes om det lille Dyr, der anbragtes i Gehejmeraadindens Skød.

-Dyret er sygt, sagde Gehejmeraadinden: Christensen hentede det jo i Eu, men Dyret blev sygt og maa ikke faa andet end Portvin og Kinin.

Alle lo, mens Gehejmeraadinden sagde til Hans Excellence, der just kom ind:

-Godaften, gamle Excellence, hvordan gaar'et med Deres Stensmerter?

-Godaften Augusta, sagde han og skød Brystet frem, som kastede han en Byrde fra sig: det gør godt at se et Menneske.

-Men Grandpapa, sagde Moderen: hvad regner Du da os for?

-Oprigtig talt, sagde Excellencen: jeg véd det ikke. I hører jo til Familien.

Tjeneren meldte Baronesse og Baron Rosenkrands, en ung Embedsmand i Udenrigsministeriet, Slægtning af Grev Eck. Baronen og Fruen var lige kommen hjem fra Italien, og Hendes Naade spurgte Baronessen, der var i Gult og nedringet, om kendte Egne og Byer, mens Baronessen sagde, at af alle Stæder foretrak hun Florents.

-Uh nej, sagde hun: Rom kan jeg ikke udholde. Man føler sig saa bitte, midt i alt det.

Hans Excellence sagde:--Hvor stor vil Du være?

-Kære Onkel Hvide, man vil dog helst føle det, som var man af almindelig Størrelse.

-Jeg elsker nu Rom, sagde Gehejmeraadinden med sin dybe Stemme: at gaa og rode dernede. Man lærer saa rart at se, at de fra før var mindst lige saa kloge som vi. Jo, Rom og mine Bjerger, maa jeg be' om dem.

-Men, sagde hun og gav et lille Rap til Puddelen:

Rom er for dem, som har begyndt at vende Næbet nedad. Bliv Du gammel, Lydia, saa forstaar Du nok dit Rom.

Hendes Naade fandt, at intet var saa skønt som Messen i Vatikanet.

Ovre ved Vinduerne sagde Baron Rosenkrands, mens Marschalinden kom ind, til Jægermesteren, at der var vidunderligt i Neapel.

-Ja, det er saa længe siden, jeg har været der, sagde Jægermesteren, der fjernede sig for at gaa ind i Spisestuen, hvor han hastigt lod den slanke Tjener iskænke sig et Glas Madeira, da Døren til Gangen gik op og den unge Fritz kom ind:

-Er det Dig, sagde Jægermesteren og slap Glasset.

-Ja, Papa, sagde den unge Mand, som ikke tog sine Øjne fra det tømte Glas.

-Hvorfor gaar Du ikke ind? sagde Jægermesteren.

-Jeg gaar, Papa, sagde den unge Mand og gik ikke, før Jægermesteren var gaaet først.

Den slanke Tjener havde løftet de blanke Øjne paa sin Herre.

Alle i Dagligstuen havde hilst paa Marschalinden, mens Faderen begyndte at gaa rundt med Bordordenen og der blev et nyt Opbrud, da Grev Eck traadte ind, ledsaget af Professor Berger.

-Godaften, Adam, sagde Hans Excellence og gik mod Grev Adam med en Haandslag:

-Og Tak, at Du kom.

-Hvordan gaar det med Gigten?

-Den er da ikke værre end at jeg kan rejse, sagde Grev Eck, der bøjede den lille og sirlige Figur for Hendes Naade.

-Jeg er altid bedrøvet, naar Eck rejser, sagde Gehejmerraadinden med sin Bas.

-Tak, Augusta.

-Vi er i Forvejen saa faa Mennesker her i Landet, sagde hun.

-Vi er to Millioner, Tante, sagde Baron Rosenkrands.

-Af hva' for no'en, sagde Gehejmerraadinden, mens Baronen og Moderen begyndte at le og Marschalinden, hvis Wienerrobe Baronessen mønstrede, idet den gled over Gulvet, gik hen mod Professor Berger og vendte hans Ansigt mod en Armstage:

-Hvordan er saa De kommen til at se ud, sagde hun.

-Ja, hvordan? sagde Professoren, der var Marschalindens Ungdomsven fra den Tid, han var Ammanuensis hos Hans Excellence.

-Hm, sagde Marschalinden og slap hans Skulder: De ser ud, Berger, som var De bedrøvet af Overbevisning . . . hvad siger Du, Onkel Hvide?

Hans Excellence, der uafsladelig holdt sine Øjne fæstede paa Hendes Naade, der sad i sin Stol, meget rank, med Sølvblomsterne i sit Haar, sagde:

-Han ser ud som et Menneske bør; og Hans Excellence vendte sig mod Faderen:

-Skal vi spise?

-Ja, vi venter kun paa Schulins, sagde Faderen, da Schulins netop kom og Grevinden straks i Døren sagde:

-Kære Venner, undskyld, vi kommer saa sent. Men vi kørte om ad Brahes.

Og to, tre Munde spurgte paa en Gang til Baronesse Emmely, medens Gehejmerraadinden raabte over til Hans Excellence, overdøvende alle de andre:

-Ja, hvordan har hun 'et, gamle Excellence?

-Der har ikke været Bud efter mig endnu, sagde Hans Excellence og talte omtrent ligesaa højt, mens alle tav et Nu, som havde et Glas klirret, til Marschalinden sagde nogle Ord ud i Luften og Hans Excellence slog i Hænderne, da Dørene var blevet aabnede:

-Skal vi saa gaa til Bords, sagde han og førte, som det var Skik hos Hvides, Moderen ind i Spisestuen ved sin arm.

Alle stod op, mens Herrerne søgte Damer, og Gehejmeraadinden sagde til Grev Eck:

-Det er os, Adam ... og til den unge Hr. Fritz afleverede Puddelen, som skulde anbringes i Spisestuen paa et Tæppe.

Marschalinden lo ad Kræet, der bjæffed. Men Gehejmeraadinden vendte sig om imod Baronesse Rosenkrands, der gik bagved hende med Professor Berger og sagde, mens hun betragtede hendes Nedringning:

-Det er nydeligt, hvad Du viser, Lydia. Men jeg haaber, Du pakker Dig godt ind, naar Du kører hjem.

Grev Eck og Professoren lo, mens alle kom ind i Spisestuen--Hendes Naade med Jægermesteren sidst--og der skubbedes med Stolene om det brede Bord, til Hendes Naade havde taget Plads og alle satte sig, medens Georg bragte Suppen omkring og den slanke Tjener bøjede sig bag Moderen:

-Sherry eller Madeira?

-Aa, de gamle, dejlige Ting, sagde Marschalinden og saa ud over Bordet, mens hun tog et Glas fra det Opsats-fyldte Bord og lod det skinne i Lyset:

-Hvor man kender dem, sagde hun.

-Ja, de er dejlige, sagde Gehejmeraadinden.

Alle talte om Glassene.

-Ja, sagde Moderen til Grev Schulin, der sad tilvenstre for hende: de blev købt af min Svigerfaders Bedstefader ... de skal skrive sig fra Regentskabet....

Marschalinden, der stadig sad med Glasset i sin Haand, sagde over til Excellencen:

-Jeg kan huske dem lige fra min Barndom, Onkel Hvide.

Hans Excellence, der vistnok ikke havde hørt hendes Ord, sagde:

-Ja, de er her endnu; mens der pludselig gik en Trækning over Jægermesterens Ansigt og den slanke Tjener, som nu stod bag den unge Fritz Hvides Stol, slog de blanke Øjne op mod sin Herres Ansigt:

-Sherry eller Madeira?

-Og kun mine Yndlingsblomster paa Bordet, sagde Grev Eck og bøjede det lille og fine Hoved for Hendes Naade. Han havde fæstet en af Bordets tusind Stedmoderblomster i sit Knaphul, som var uden Roset. Han bar ligesom Hans Excellence kun Storkorset.

-Det er altid Hvide, sagde Hendes Naade, som lige paa en Gang husker den Slags Ting.

-Ja, sagde Grev Eck: det er en af hans Evner.

Hans Excellence, der havde hørt det som alt, hvad Hendes Naade talte om, sagde:

-En Evne? . . . Dagen er lang, gode Adam; den Slags Ting sidder etsteds og melder sig, naar de skal.

-Mon de ikke sidder i Hjertet, Grandpapa, sagde Moderen, der selv havde samlet en Buket af Stedmoderblomsterne, som var spredte paa Dugen, og havde fæstet den ved sit Bryst.

-Det er jeg ikke vis paa, svarede Hans Excellence.

-Det er en traurig Blomst, sagde Grev Schulin og saa paa Moderens Brystbuket.

Moderen tav et Øjeblik og førte Haanden hen over Stedmoderblomsterne.

-Den er for Erindringen, Schulin, sagde hun, lidt sagtere; véd De ikke, det siger Ofelia.

Greven tog en Mundfuld Fisk:

-Saa? sagde han: det er saa længe siden, de spillede det Stykke.

-Gudskelov, sagde Hans Excellence: der burde altid være Forbud mod, hvad de Gøglere lemlæstede.

De oppe ved Hans Excellences Bordende lo, mens Moderen sagde:

-Jeg kender intet som Grandpapas Had til Teatret.

Gehejmeraadinden sagde:

-Han har Ret. Man burde aldrig have nedrevet Blaataarn.

Men Excellencen sagde:

-Lad dem abe sig som de vil for Resten af Abekattene. Men de store Tanker skulde de helst lade være i Fred og ikke forfalske dem paa deres tykke og dumme Tunger. Hvis en eneste af dem havde forstaaet Hamlet, vilde han aldrig turde spille ham af Frygt for de raadne Æbler. Goethe var klogere. Han skrev sine Skuespil, saa ingen gider spille dem.

-Men er der nogen, som læser dem? spurgte Grev Eck.

-Ja, Adam, sagde Excellencen: hans Slægtninge og der vil længe leve nogle af dem.

Grevinden sagde, at hun havde en Gang under et Ophold i London set Booth; og Baronesse Rosenkrands, der havde noget svært ved at konversere, greb Ordet London for til Professor Berger igen at tale om sin Rejse.

Baronessen kunde ikke komme bort fra, at Rom, det var virkelig for meget.

-Hvad er for meget? sagde Professoren og smilede.

-Uh, jo, sagde Baronessen, mens Talen om Rejser pludselig bredte sig og de talte om det halve Europa rundtomkring:

-Det er ligesom Michel Angelo ...--Det er dog for meget ...

-Og saa er det nogle Forvridninger, sluttede Baronessen sine Formeninger om Michel Angelo.

-Forvridninger, sagde pludselig Hans Excellence: det er rigtigt, Lydia. Det er, hvad Manden vilde. Han kendte Lænkerne og vidste, hvor de var knyttede.

Hendes Naades Ansigt blev under Hans Excellences Ord et Øjeblik stift som en Maske; men hun bøjede hastigt sit Hoved og sagde-ved Hendes Naades Bordende var Talen om Rejser blevet til en Konversation om Katolicismen:-

-Jeg finder nu altid, at Katolikerne kan hvile deres Hoveder saa trygt.

Professor Berger løftede Hovedet fra sin Tallerken:

-Naar de først har tvunget sig til Hvile, Deres Naade, sagde han.

-De opdrages maaske dertil, Professor, sagde Grev Eck.

Grevinde Schulin sprang fra Katolicismen over til deres egen Præst paa Godset, som var ny:

-Kære, sagde Grevinden: han er af dem, der kommer til Kirken med Pibe i Munden og med Bulehat.

-Jeg hører ham naturligvis aldrig, sagde hun: Men nu undgaar vi vel heller ikke Højskole og al den Slags.

Der blev en almindelig Talen om Grundtvigianismen.

-Naa, sagde Gehejmerraadinden: Grundtvigianerne er ikke de værste. De synger saa længe, til de faar stærke Lunger. De Folk tør saagu se deres Vorherre ind i Øjnene.

Marschalinden slog Hænderne ned mod Bordet og sagde:

-Tante Augusta bander endnu.

-Ja, min Pige, sagde Gehejmerraadinden: og det vil jeg blive ved med til min Død.

Hans Excellence, der drak Vand af sit Glas, sagde, tænkende paa Grundtvigianismen:

-Ja, min Hr. Halvfætter var gal, men han havde sine lyse Øjeblikke: han gjorde "Synden" til Glæde og Glæden til et Sakrament. Han fik Himlen til at spænde over Jorden--og det er vanskeligt.

Jægermesteren, der saa hen over sine tømte Glas, sagde halvhøjt:

-Papa bliver tilsidst den eneste kloge i Landet.

Gehejmerraadinden, der genoptog Rejsekonversationen, talte om Karpaterne og sagde til Fru Harriette:

-Du har vel ogsaa været der?

-Nej, Tante Augusta, jeg har ikke Ben til det; mens Grevinde Schulin lo og sagde:

-Gehejmerraadinden har rendt Livet af ti Selskabsdamer. Og hvad vil De saa deroppe, Gehejmerraadinde?

Gehejmerraadindens Ansigt skiftede Udtryk og hun sagde:

-Naar man kommer lidt højt op, er man ene, Bedste. Og Verden, den faar ogsaa et andet Ansigt.

-Hvilket? sagde Marschalinden over Bordet.

-Et større.

Og maaske for at afbryde sig selv sagde Gehejmerraadinden pludselig til den unge Fritz Hvide:

-Aa, Fritz, vil Du sørge for Dyret. Det er paa Tide, den faar sin Medicin.

Hr. Fritz rejste sig og, mens alle lo, hældte han et kvart Glas Portvin ud paa en Underkop foran Kræet, der var placeret paa et Tæppe foran Kakkellovnen:

-Et kvart, et kvart, raabte Gehejmerraadinden og, mens alle lo endnu, sagde hun:

-Men man har det dog rart, saadan mellem Venner.

-Ja, sagde Marschalinden og saa et Nu paa Faderen, hvis Øjne lyste under Fest og Lys.

-Paa de Tider, som gik, sagde hun og stødte pludselig sit Glas mod Faderens, mens hendes Ansigt, et Øjeblik, blev saa blegt som Perlerne om hendes Hals.

-Venner, sagde Excellencen: tror Du paa det, Augusta?

-Ja.

Hans Excellence lo, men Grev Eck sagde med sin stilfærdige Stemme:

-Før vi har begyndt at leve og naar vi en Gang er holdt op med det, tror jeg, vi har Tid til at have Venner.

-Lykkelige Folk kan have Venner, sagde Hendes Naade, der stirrede hen for sig.

-Og de ulykkelige?

-Har deres Lidelser, sagde Hendes Naade og sænkede sit Hoved, mens Jægermesteren saa op paa hende.

-Mama, sagde han ganske sagte og stødte sit Glas mod hendes.

-Jeg, sagde Excellencen: har, Adam, hørt om Heste, der trækker samme Læs, at de til Tider slikkes. Andet Venskab har jeg aldrig set.

-Grev Schulin gav sig til at le, saa hans Serviet rystede, mens Gehejmeraadinden sagde:

-Ja, De er umulig, gamle Excellence, og Faderen, som ogsaa lo, sagde:

-Man skulde ikke tro, Papa kun drak Vand.

-Netop, sagde Hans Excellence og førte det mægtige Krystalglas med Mecklenburgs Vaaben og den gamle vendiske Krone, en Erindringsgave fra Hendes kongelige Højhed Prinsesse Mariane, op til sin Mund:

-Derfor er jeg nøgtern.

Og idet han lod Blikket løbe nedover Bordet, sagde han:

-Jægermesteren drikker for mig.

I det halve Minuts Stilhed, som fulgte, mens Hendes Naades Ansigt var blevet graablegt, hørte man Baron Rosenkrands, der talte om den tyrkiske Krig, sige:

-Jo, Onkel Eck, det er ganske vist, Sultanen vilde virkelig rejse forleden, men han blev, da alle Haremets Damer gav sig til at skrige.

Hendes Naade havde under Bordet grebet Jægermesterens Haand, der var hed som Ild, mens Baronesse Rosenkrands, der skød Brystet frem over Bordet, sagde:

-Gud, der maa da være en frygtelig Skinsyge i saadan et Harem.

-De dumme Fruentimmer, sagde Gehejmeraadinden.

Tjeneren skænkede Champagne og paa en Gang begyndte de alle at tale om Skinsyge og om en Kusine af Baronesse Rosenkrands, som for otte Dage siden var løben bort fra sin Mand.

-Men hvorfor er hun løbet? sagde Fru Schulin og slog sin Vifte ned mod Bordet.

Baronessen vidste det ikke og hver gav sin Grund.

-Jeg synes, sagde Gehejmeraadinden: at det er ganske simpelt. Jeg kunde heller ikke, Lydia, tænke mig noget frygteligere end at blive elsket af et Mandfolk, jeg ikke elskede.

Grevinde Schulin skoggerlo, mens der steg to røde Pletter op i Hendes Naades Kinder og Moderen sagde halvsagte til Hans Excellence:

-Er Du træt?

Men Marschalinden raabte, mens alle talte i Munden paa hinanden, gennem Støjen op til Moderen:

-Stella, har Du aldrig været skinsyg?

-Skinsyg? sagde Moderen: Nej. For at være skinsyg, synes jeg, maatte man sammenligne sig med de andre.

Marschalinden lo igen:

-Og det er aldrig faldet Dig ind?

Der gled et Smil over Moderens Ansigt:

-Nej, aldrig, sagde hun.

Marschalinden blev et Øjeblik ved at se paa Moderens dejlige Ansigt. Saa sagde hun til Faderen:

-Stella er vidunderlig.

-Ja, sagde Faderen, mens hans Mundvige sitrede ganske lidt.

Hans Excellence havde atter rettet sig i sin Stol og havde betragtet Moderen, da han pludselig sagde, sagte eller snarere stønnende, med en Stemme, hun ikke kendte, og med et Blik i sine Øjne, hun aldrig havde set:

-Saa er Du alligevel lykkelig.

-Grandpapa, sagde hun og fandt ikke flere Ord, mens hun stirrede ind i hans Ansigt: det var, som saa hun tusind Ting oplyste af et eneste Lyn.

Hendes Hænder faldt ned mod Bordet. Men Hans Excellence havde vendt sit Ansigt bort.

Langs Bordet lo og snakkede de, mens Marschalinden, der gik tilbage i Samtalen, sagde til Faderen:

-Jeg har for Resten været i Haremet.

-Jeg ogsaa, sagde Gehejmeraadinden, som slog en stor Vifte op for sit vejrbidte Ansigt:

-Det var der ikke meget ved.

Grev Eck havde kun været hos Sultanen én Gang, i de Aar, han opholdt sig i Athen for at vejlede den unge Konge.

Hendes Naade, der havde givet en Ordre til Georg, drejede atter Hovedet over Fløjlsbaandet med Brillanter, som kantede hendes Kjole, og sagde:

-Ja, da Fru Jerichau malede mig, fortalte hun mig meget om Konstantinopel.

Ved en sær Tankeforbindelse--maaske fra Seraillets Damer til Smykker--begyndte Marschalinden paa en Gang at fortælle om Etatsraadinden og hendes Dauphin, mens hun af Latter kastede sig tilbage paa Stolen:

- "Mouritzen har Beviserne", sagde hun og efterlignede Etatsraadindens Tonefald: "men vi har den fra Frankfurt".

Moderen og Fru Schulin lo med, mens Gehejmeraadinden sagde:

- Jeg tror nu, at disse Rothschilder har en Bagbutik med den Slags.

- Ja, gu' har de et Laanekontor, sagde Baron Rosenkrands: Og der er jo ogsaa Nødstilstand i mange gamle Familjer.

Marschalindens Øjne strejfede uvilkaarligt Brilliantbaandet om Hendes Naades Hals, medens Faderen, en Smule hastigt, bøjede sig frem mod hendes Skulder og sagde:

- Det var nogle dejlige Perler, Harriette.

- Ja, sagde Marschalinden, der tog op om Collier'et: det er ogsaa historisk. De siger, det har tilhørt Madame Dubarry.

Grevinde Schulin var vendt tilbage til Fru Rosenkrands' bortløbne Kusine og afsluttede sine Bemærkninger ved at sige:

- Aa Gud, ja, det er godt, man har sine Børn.

- Ikke sandt, Tante Hvide? sagde hun og nikkede til Hendes Naade, der smilede over sin lysende Halssnor.

- Ja, sagde Fru Rosenkrands, der tørrede sin lille Kirsebærmund med Servietten: det er saamæn meget muligt, at der ikke er saa meget ved Livet.

- Helle Dussen, Baronesse, sagde Marschalinden og lo og, idet hun pludselig vendte sig til Grev von Eck, sagde hun.

- Ja, Grev Eck, hvad mener nu egentlig saadan en klog gammel Mand som De om Livet?

Grev Eck sænkede det lille og fine Hoved:

- Jeg interesserer mig ... ikke saa meget for Livet, sagde han.

- Men alligevel?

Den gamle Diplomat, der altid talte ret langsomt, sagde og smilede halvt:

- Jeg betragter det mest som Skygger ... Skygger paa et ophængt Lagen.

Marschalinden, som havde rynket Panden, sagde:

- Men, Eck, hvem styrer dem saa, Skyggerne paa Lagenet?

Hans Excellence havde strakt Haanden ud mod den slanke Tjener:

- Et Glas, sagde han.

Det var et Glas Champagne, som Hans Excellence fik og tømte i ét Drag:

- Styres ikke alt Skyggespil, sagde han, af en oprakt Finger?

Mens Gehejmeraadinden lo, hørte man Professor Berger sige i Stilheden--Herrerne var blevet røde i Hovederne--:

-Det er vel altid Hovedformaalet at lindre Patienternes Smerter.

Moderen, som i nogle Minutter ikke havde talt, fo'r sammen ved Hans Excellences Ord og hørte Grev Schulin, der hovedsagelig beskæftigede sig med Silkekræet ved Kakkelovnen, sige:

-Dyret er s'gu drukkent.

Moderen smilede og sagde:

-Dyret er klogt.

-Ja, saagu', sagde Schulin, der selv tømte et Glas til Dyreryggen.

Marschalinden, der var blevet ved at tale med Grev Eck, spurgte ham ud om en ledende Politiker, en Folkefører.

-Man forstaar aldrig noget rigtigt, sagde hun: naar man sidder saadan aarevis i Udlandet.

-Men, sagde hun om Folkeføreren: tror De da virkelig, at han selv tror paa alle sine egne Ord?

-Undertiden.

-Og, blev Hr. Eck ved: han tror altid paa, at han er Verdens Midtpunkt.

-Misund ham for det, raabte Hans Excellence: den Tro tør ingen miste.

Og sagtere, saa kun Moderen og Gehejmeraadinden hørte ham, sagde han:

-Den Dag, man mister den, begynder Sandflugten....

-Sandflugten, Grandpapa?

-Ja, Sandflugten gennem Ørkenen.

-Og--Hans Excellences Stemme lød paany som før og, et Nu, saa hans Øjne ud, som overmandedes han af en urimelig og en til Bunden loddet Smerte--: hvem tror Du vel, min Pige, betyder mer end Sandskornet i den hede Sky.

-Hvad taler I om? sagde han pludselig atter højt ned til Eck og Marschalinden.

-Politik, sagde Marschalinden.

-Politik, sagde Hans Excellence, der atter havde ranket sin Skikkelse og sad med Hænderne støttede mod sit Bord: hertillands har vi ingen Politik. Politik betyder Handling og En, som hertillands vilde handle, vilde straks løbe Panden mod Talerstolene.

-Og--Hans Excellence lo--den, som vilde vove at hugge Talerstolene ned, vilde blive halshugget. Hvem takkede Anders Sandøe eller hvem takkede Bluhme? Bispen fra Ny Zeeland kunde smøre dem om Munden og føre dem til Dannevirke.

Gehejmeraadinden gav sig til at le med sin Mandfolkelatter. Hun kom til at tænke paa Hans Christian Ørsted og blev ved at le:

-Som det Mandfolk gik paa sine Ben, sagde hun.

Hans Excellence sad lidt, før han sagde:

-Ja, han var Anders Sandøes Broder. Men det var alligevel under Hans Christians Fingre, Ariadnetraaden fløj ud.

-Ariadnetraaden? sagde Marschalinden nedefra.

-Ja, sagde Hans Excellence: fra den Dag kan man vel famle sig til, hvis man ellers gider, hvad Liv er og hvor Livet sidder.

De hørte alle efter, mens Grev Eck sagde, med en Tankeforbindelse:

-Noget af det interessanteste jeg véd, var at se Charles Darwin i London.

Hans Excellence sagde:

-Hvad han tror, har alle de Store troet. Han, der gik paa Hovedet i Ætna, var den første, der forstod, og han vidste, han havde forstaaet.

Marschalinden, der ikke kendte Filosofen fra Ætna og stadig sad fordybet i sin egen Stemning, løftede Øjnene og saa sig uvilkaarligt om i Stuen:

-Ja, sagde hun: saa mange Mænd, der egentlig er gaaet ud og ind af disse Stuer.

-Ja, sagde Hans Excellence og maalte selv Værelset med et langt Blik: mange. Og hvad er der saa blevet tilbage? Stakitterne om deres Grave.

Der var et Øjeblik stille i Stuen.

Saa sagde Grev von Eck:

-Og Telegrafpælene over Jorden.

-Ja, sagde Hans Excellence: til at formere de menneskelige Løgne.

Hans Excellence tog en Skefuld Is paa Moderens Tallerken.

Samtalen var næsten stanset, og Grevinde Schulin bøjede sig ned mod Professor Berger, der, medens han spiste, førte sine meget fine Hænder næsten som en Kvinde:

-Hvad er der dog hændet Onkel Hvide, sagde hun: jeg har hele Tiden en Fornemmelse, som om Gulvet gynger.

-Hvad sagde Grevinden? spurgte Professoren, som enten ikke havde hørt eller ikke havde villet høre.

-Ingenting, Fru Schulin slog sin Vifte op: her er saa varmt.

Næsten paa en Gang begyndte hun og Marschalinden og Moderen at tale igen, mens alle faldt ind, og de talte om Godserne og Hoffet og Hendes Majestæt Enkedronningen, som desværre var syg.

-Hun har Mavepine, sagde Hans Excellence.

Medens alle blev ved at tale, sagde Grev Eck, der længe havde siddet og set paa den unge Mand, pludselig over til Hr. Fritz Hvide:

-Hvad tænker egentlig De paa?

Den unge Mand løftede det blege Ansigt.

-Greven gør mig et Samvittighedsspørgsmaal, sagde han.

-Som De ikke besvarer, sagde Greven og lo.

Den unge Mand svarede ikke mer, men bøjede kun sit Hoved.

Den slanke Tjener bragte fjorten meget smaa, graverede Glas paa en Krystalbakke, som han, bukkende, rakte frem mod Grev Eck som den første.

-Det er Tokayeren, sagde Grev Eck, der havde taget et Glas.

-Ja, sagde Hans Excellence.

Det var en ældgammel Vin, af hvilken Huset havde ejet atten Flasker, en Present af en afdød Prins af Philipsthal.

-Var det den sidste Flaske? spurgte Hans Excellence, vendt til Georg.

-Ja, Deres Excellence, det er den sidste, svarede Georg bukkende.

Alle betragtede Vinen, som de holdt op i Glassene, hvor Gravuren af Hvidernes Vaaben glimtede.

Moderen sad og stirrede ind mod sit Glas:

-Hvor faa der egentlig nogensinde har smagt den Vin.

-Ja, sagde Hans Excellence: de færreste.

Den lille Baronesse, som ogsaa sad og saa paa sit løftede Glas, sagde:

-Den er som Blod.

-Som Ild og Blod, min Pige, sagde Hans Excellence og stødte sit Glas mod Gehejmerraadindens, der elskede Vin og som havde været med til alle atten Flasker, op gennem Aarene.

-Ja, sagde Baronessen.

Og med Glasset op til sine Læber sagde hun, halvsagte, over til sin Mand:

-Du.

-Dja, sagde Manden--Dja var hans Kælenavn for Lydia--og de drak, seende hinanden dybt ind i Øjnene.

I det samme havde Moderen bøjet sig frem, som om hun vilde drikke med nogen. Men hastigt satte hun atter Glasset ned og vendte Hovedet bort.

Den unge Hvide havde ikke smagt Vinen. Tavs stirrede han paa sit Glas, hvis Vaabenskjold syntes blodsprængt paa Vinens Baggrund.

-Skaal, Hans, sagde Marschalinden og løftede Glasset ned mod Jægermesteren.

-Skaal, svarede han.

Og for at sige noget sagde Marschalinden:

-Jeg maa da ogsaa en Gang se at komme til Thorsholm. Jægermesteren svarede og saa op:

-Saa maa Du skynde Dig. Før Taget ramler sammen.

-Som Du dog taler, Hans, sagde Hendes Naade.

-Jeg taler Sandhed, sagde Jægermesteren, mens Hans Excellence havde rejst sig med det løftede Glas i Haanden:

-For Dig, sagde han ned mod Hendes Naade, og mens alle rejste sig, tømte de den sidste Draabe af den røde Vin paa Hendes Naades Vel.

Georg slog Dørene op og alle gik ind, Hendes Naade først ved Jægermesterens Arm.

Da Døren igen var lukket til, var den slanke Tjener alene. Han saa ned over Bordet og fik Øje paa den unge Hvides urørte Glas.

Den unge Mand tømte det hastigt, før Georg vendte tilbage.

-Kaffen, sagde Georg.

Den Slanke svarede ham ikke, men gik for at hente Kaffen.

Da Georg var alene, gav han sig selv til at tømme Slatterne, hulter til bulter.

... Kaffen var drukket og Spillebordet var slaaet ud, i den midterste Dagligstue, hvor Hans Excellence gik til Kortene sammen med Grev Eck, Schulin og Professoren.

-Nu skal jeg snue, min Pige, sagde Gehejmerraadinden, der, hvor hun saa var, altid sov et Kvarter, efter Kaffen.

-Ja, Tante Augusta, sagde Baronessen og rejste sig fra Sofaen, hvor Gehejmerraadinden lagde et Lommetørklæde over sit brede Ansigt og, et Minut efter, var falden i Søvn.

Marschalinden, der sad med Moderen ovre i det andet Hjørne, gav sig til at le:

-Tante Augusta har altid sovet som de Retfærdige, sagde hun.

-Ja, sagde Moderen.

Hendes Naade og Grevinde Schulin talte midt i Stuen om Lejligheder, som det virkelig var svært at faa:

-Men Hvide vil jo ikke flytte, sagde Hendes Naade.

Samtalen stansede nu og da, og fra den anden Stue hørte man Kortenes Fald.

Moderen løftede Hovedet en Smule og sagde:

-Saa underlig denne Dag maa have været for Dig, Harriette.

-Hvordan? sagde Marschalinden og vendte Ansigtet imod hende.

-At se os allesammen igen ... efter saa lang en Tid.

-Ja, sagde Marschalinden: næsten tyve Aar....

-Og, tilføjede hun: jeg rejser snart igen.

-Rejser? sagde Moderen.

-Ja, sagde Fru Harriette, hvis Stemme sitrede underligt: nu har jeg jo set Jer.

Moderen svarede ikke, og de hørte igen Kortenes Fald. Saa sagde Moderen, som saa hun paa noget, der var uendelig langt borte:

-Det var lige før mit Bryllup, Du rejste.

Marschalinden havde foldet Hænderne over sit Knæ.--Ja, sagde hun: det var lige før dit Bryllup.

Og efter et Øjebliks Tavshed lagde hun til:

-Alle kan vi jo ikke blive i Landet.

Faderen traadte hen til dem:

-Hvad sidder I to og taler om?

-Vi talte om ét og tænkte paa noget andet, svarede Marschalinden.

-Hvorpaa da?

Alle tre Ansigter saas sammen i Skæret af Standlampen.

-Aa, sagde Fru Harriette: jeg idetmindste sad og tænkte paa Lykken og Livets Gang.

Faderen svarede ikke.

Men Marschalinden sagde:

-Jeg er kommen til den dybe Overbevisning, at al Opofrelse er unyttig.

Grevinde Schulin havde slaaet sig ned i en Vinduesfordybningovre hos Baronesse Rosenkrands.

-Det maa alligevel, sagde hun, være underligt for Harriette at være kommen hjem og nu se alt det.

-Hvordan alt det?

-Jo, sagde Grevinden, og efter en Stund fortsatte hun, som En, der tænker paa noget, der ligger meget langt tilbage:

-Harriette havde vel nok altid elsket Fritz. De har jo kendt hinanden fra Børn.

-Men saa forelskede Fritz sig jo i Stella--og saa rejste Harriette ned til Tanten i Wien og giftede sig med Marschalen.

Grevinde Schulin tav et Øjeblik:

-Og nu kommer hun tilbage og ser, hvordan det er gaaet.

-Hvordan er det da gaaet? sagde Baronessen, der, uforstaaende, havde bøjet Overkroppen helt frem.

-Aa, sagde Grevinde Schulin og tog sig med den ene Haand over Øjnene:

-De er et Barn.

-Men, sagde hun og betragtede et Øjeblik Schulin, der sad inde ved Kortene, bred og stærk, som den, der har bevaret sin gode og mangesidige Appetit op gennem Aarene:

-Livet vil nok lære Dem mange Ting.

Baronesse Rosenkrands skød Kirsebærmunden frem:

-Ja, det vil det vel, sagde hun og sukkede uden at vide hvorfor.

-Skal vi køre? spurgte hun Baronen, der kom til.

-Ja, min Pige, sagde Baronen; og Baronen og Baronesse Rosenkrands, der skulde til Rout hos den engelske Minister, gik rundt og sagde Farvel.

Georg kom løbende ind fra Gangen, gennem Stuerne, ind til Hans Excellence:

-Deres Excellence, sagde han og fortsatte hviskende.

Hans Excellence havde rejst sig i samme Nu.

-Er Vognen der? raabte han.

-Ja, Deres Excellence.

Alle havde rejst sig i begge Stuer--undtagen Hendes Naade.

-Hvad er der? sagde Gehejmeraadinden, der var vaagnet.

-Min Pels, sagde Hans Excellence og gik gennem Stuerne.

-Hvad er der? spurgte Marschalinden, med Ansigtet vendt mod Excellencen.

-Jeg skal til Brahes; og vendt mod Faderen sagde han:

-Tag mine Kort. Hans Excellence gik ud.

Ved Døren til Trappen ventede Brahernes Vogntjener, der, bleg, bøjede Hovedet over den store Krave.

-Det haster, Deres Excellence, sagde han.

-Jeg véd det, sagde Hans Excellence, der steg ind i Vognen:

-Kør.

Brahernes Heste slog med deres Hove Gnister af den haardtfrøse Sne.

Den Braheske Port blev revet op foran de dampende Dyr.

Portneren løb til og var nær snublet over Vognens bageste Hjul, mens hans Kone stod paa Kældertrappen, lænet op til Væggen, med Forklædet over sit Hoved, og græd, saa det genlød i Porten:

-Det javer, Deres Excellence, det javer, sagde hun.

-Jeg véd det, sagde Hans Excellence igen.

Ved den aabnede Dør ventede Kammertjeneren.

-Godaften, Deres Excellence, sagde han og hans Stemme rystede. Han havde tjent i Huset i tyve Aar.

-Tag Pelsen, sagde Hans Excellence. Og han rev den selv af, saa den faldt paa Gulvet som en tung Sæk. før Tjeneren kunde gribe den.

-Hæng den op, sagde Hans Excellence.

Han aabnede Døren, og Baron Brahe, der sad paa en Stol, vendte sit Ansigt, der var ophovnet af Graad--han, der ikke var vant til at græde--om mod Excellencen:

-Tak, sagde han og rejste sig.

Baronessen kom løbende og slog sine Arme om Excellencens Hals:

-Aa, Onkel Hvide, aa. Onkel Hvide, hulkede hun. Hans Excellence løsnede hendes Arm fra sin Hals:

-I henter mig sent, sagde han.

Det var, som en barsk Bestemthed havde udmejslet hans Skikkelse til en Kæmpes:

-Lad mig se hende.

-Ja, sagde Baronessen og gik foran, støttende sig til Møblerne, ind gennem Stuerne, hvor der ingen var.

En Gang stansede hun, lænende sig til en Stoleryg:

-Hvor hun lider, sagde hun og vendte sit Ansigt mod Hans Excellence.

Han svarede ikke.

Grev Preben sad i den inderste Dagligstue, paa en tilfældig Stol. Han førte uafslædig Bagsiden af sin venstre Haand op mod sin Mund, som var det hans Læber, der smertede ham.

-Det er Onkel Hvide, sagde Baronen.

-Naa, sagde Preben og rejste sig uden at have hørt.

I den lange Gang havde de to Søstre flyttet to Lænestole ud, hvor de sad, udenfor Emmelys Dør, angste og sammenkrøbne, uden at kunne græde, mens en Kammerjomfru, længere nede, i Halvmørket, gik frem og tilbage som en Skygge.

-Det er Onkel Hvide, sagde Baronen igen.

-Godaften, Børn, sagde Hans Excellence.

Baronen slap Døren og kun Hans Excellence og Baronessen gik ind i Værelset, hvor Sygeplejersken rejste sig lydløst.

Hans Excellence var stanset foran Fodenden af Emmelys Seng.

I det matte Skær traadte Næsen frem over hendes indfaldne Kinder, mens man hørte den hivende Lyd fra hendes arbejdende Bryst.

-Tag Skærmen af, sagde Hans Excellence.

Baronessen strakte stønnende Haanden ud mod Lampen, men faldt sammen:

-Vil De være saa elskværdig? sagde hun.

Sygeplejersken løftede Skærmen, saa Lyset flød ud over Emmelys Ansigt, mens Hans Excellence blev staaende, uden at røre sig, ved Sengens Fodende, ubevægelig, foran den unge Døende.

-Sæt Skærmen paa, sagde han og havde ikke rørt sig. Sygeplejersken gjorde det. Der blev mørkt paany.

Det var, som den Døende vaagnede og hun søgte at løfte Haanden fra Tæppet:

-Hvem er det? hviskede hun.

-Mig, sagde Hans Excellence og tog om hendes Haand.

Der gik næsten et Smil hen over hendes Ansigt og hun forsøgte at nikke.

-Hvor er Preben? hviskede hun igen, mens hun vendte Øjnene, der maaske næppe mer kunde se.

-Nu skal Preben komme, sagde Hans Excellence pludselig meget sagte og han gik.

Baronessen havde ikke rejst sig.

Hans Excellence var gaaet ind i Dagligstuerne, hvor Baronnen ventede. De to Søstre var fulgt efter, lydløse som to Skygger.

-Giv hende Champagne, sagde Hans Excellence, som stod midt i Stuen.

-Ja, sagde Baronnen.

-Saa tit I kan, sagde Hans Excellence.

-Ja, sagde Baronnen.

Ingen rørte sig.

-Hvor er Preben, spurgte Hans Excellence.

Preben rejste sig fra en Stol.

-Gaa derind, lille Preben; men sid stille.

Hans Excellence tav et Øjeblik, mens Preben gik hen over Gulvet, usikker som En, der har drukket.

-Godnat, Børn, sagde Hans Excellence og saa, et Nu, fra Ansigt til Ansigt, før han gik.

Baronnen var fulgt efter ham og kunde næsten ikke gaa:

-Hvordan er det? sagde han, da de kom til Døren.

Den stærke Mand skælvede som et Løv.

-Det er det sidste, sagde Hans Excellence og havde grebet Baronens Haand med et Greb, saa det sved.

Baronnen tog frem for sig, da Excellencen slap.

-Godnat, sagde Hans Excellence igen og Døren faldt til.

-Kør, sagde han og steg ind.

Og Vognen kørte bort.

Der var næppe blevet talt i Hvidernes Stuer, hvor Marschalinden uafsladelig gik frem og tilbage med korslagte Arme, mens de fire Herrer ved Spillebordet spillede tavse, uden et Ord, mekanisk som Figurer, der var trukket op.

Kun nu og da sagde Moderen eller Gehejmæraadinden en Sætning, ud i Stuen, og tav igen, saa der atter blev stille og intet hørtes uden Kortenes Fald.

Gehejmæraadinden sagde:

-Hvorfor skulde ogsaa de blive lykkelige?

Grevinde Schulin havde taget et Sjal om sig og sad, som om hun frøs.

-Livet er saa misundeligt, sagde Gehejmæraadinden atter med sin dybe Røst.

-Ja, sagde Marschalinden og stansede pludselig sin Vej.

Alle tav igen, til Marschalinden sagde:

-Hvor gammel var hun egentlig?

-Tyve Aar, svarede Moderen fra sin Plads.

-Tyve Aar, gentog Marschalinden.

Og Gehejmeraadinden sagde frem imod dem fra sin Krog:

-Ja, alting her i Verden er blindt--ogsaa Døden.

Der hørtes en Vogn i Gaden og Marschalinden løftede Gardinet. Men det var ikke den.

-Hvor er Hans? spurgte Hendes Naade.

Den unge Hvide løftede sit Ansigt fra en Bog:

-Papa er i Spisestuen.

-Hent ham, sagde Hendes Naade.

Men den unge Hvide rørte sig ikke.

-Gaar Du? sagde Hendes Naade.

-Ja, Grandmama.

Den unge Hvide gik ind i Spisestuen, hvor han, i Vinduesforydningen, fandt Jægermesteren ludende over et Glas Cognac med Vand.

-Grandmama ønsker at tale med Dig.

-Naa. Jægermesteren forsøgte at staa op.

-Støt Dig til mig, sagde Sønnen.

-Hvad skal jeg, sagde Jægermesteren, hvis drukne Øjne flammede op.

-Papa kan ikke staa paa sine Ben, sagde den unge Hvide og lod Faderen falde tilbage i sin Stol som en død Klump.

Da Sønnen var gaaet, rejste Jægermesteren sig og dinglede hen over Gulvet.

Ude i den lange Gang stødte han med Albuerne en Dør op og fandt frem til en Seng, hvorpaa han kastede sig for, et Øjeblik efter, at snorke højt.

Det var Hans Excellences Seng.

Den unge Hvide var vendt tilbage til Dagligstuen:

-Papa var gaaet, sagde han og indtog atter sin Plads.

Marschalinden gik stadig frem og tilbage paa Gulvet, mens alle ventede:

-Dér er han, sagde hun og løftede Gardinet igen.

-Ja, sagde Moderen og rejste sig.

Vognen kørte ind ad Porten.

Der var ikke blevet talt, før Hans Excellence kom ind og Gehejmeraadinden havde set hans Ansigt:

-Det var altsaa Døden? sagde hun.

De fire Herrer var holdt op at spille.

Hans Excellence nikkede uden at tale.

-Lider hun? spurgte Marschalinden med en Stemme, man næsten ikke kunde høre:

-Jeg giver dem Vin, sagde Hans Excellence, og han gik ind til Spillebordet.

-Hvordan har Du spillet mine Kort? sagde han til Faderen, og Hans Excellence satte sig for at spille Rubberen til Ende.

Gæsterne var taget bort.

I den midterste Dagligstue sad Hendes Naade og blundede i sin Stol. Brillantsnoren lyste saa sært om hendes Hals i det meget Lys fra de næsten nedbrændte Kroner.

Moderen og Hans Excellence sad inde i Hans Excellences Stue, hvor der var mørkt.

-Er Du der, min Pige, sagde han.

-Ja, Grandpapa.

Skæret fra Gadens Lygter faldt ind i Stuen og flakkede hen over Væggene, hvor Billederne af Aarhundredets Mænd dukkede frem i et usikkert Lys og igen Forsvandt.

Moderen sagde, ud i Mørket:

-Grandpapa, Du skulde ikke beholde den Praksis.

Han drejede Hovedet:

-Hvorfor ikke? og pludselig lo han: Lad dem kun betale mig for at udstede deres Dødsattester, sagde han.

Der var længe stille, saa sagde Moderen:

-Véd Du, Grandpapa, naar vi to sidder her, synes jeg, vi sidder og ser paa den samme Ting.

-Paa hvad?

-Paa Vragene.

Han svarede ikke og der var atter tyst en Stund.

Saa sagde Hans Excellence:

-Sidder hun derovre endnu?

-Hvem?

-Mener Grandpapa Elsebeth?

-Jo, sagde Moderen: hun sidder endnu og venter.

Der var et Øjeblik stille i Mørket. Saa talte Hans Excellence:

-Der er intet at vente efter ... og han fortsatte:

-Et Hul i Jorden er ikke saa mange Tanker værd.

Han tav igen, før hans Stemme fød paany:

-Og det, vi dog ræddes for, kommer tidsnok.

Moderen havde bøjet sit Hoved:

-Maaske ikke for alle, sagde hun ganske sagte.

Der blev stille igen. Hans Excellence blundede maaske.

Moderen løftede, i Mørket, det blege og dejlige Ansigt og, halvt uden at vide det og ganske sagte, nynnede hun frem for sig:

*Som Planten visner
for dens Rod er uden Væde;
som Blomsten bliver bleg,
for Solen naa'r den ikke,
saa bleges jeg og visner hen,
for Du har ej mig kær.*

-Synger Du, min Pige? sagde Hans Excellence pludselig fra Mørket.

Moderen fo'r sammen.

-Nej, Grandpapa, sagde hun:

-Jeg sukkede kun.

Georg aabnede Døren til den lyse Stue, idet han bukkede paa Dørtrinet:

-Hendes Naade er gaaet til Tebordet, sagde han.

-Vi kommer, sagde Hans Excellence.

Og de rejste sig.

"LA GIOCONDA". SIDSTE AKT.

SIRENETTA:

Har Du grædt?

SILVIA:

Ja--en lille Smule.

SIRENETTA:

Det er ligesom Du havde grædt et helt Aar. Dine Øjne brænder. Dit Hjerte gør altfor ondt.

SILVIA:

Ti stille. Jeg kan ikke faa mit Hjerte til at være roligt.

Det hvide hus

Herman Bang (1857-1912)

Indledning

-Die Kindheit ist der Grundton für das ganze Leben, Mama. Die anderen Farben werden nur aufgetragen. Als ich empfangen wollte, habe ich deine Kämpfe, dein Qual empfangen. In dem allgemeinen Chaos hielt ich nur eins für Glück, weil ich fühlte, dass es dich glücklich machte: Ruhe, Ruhe. Schon als Kind. Und das tiefste was ein Junge erfährt, das Weib, ist meinen Augen nicht eröffnet worden. Ich habe ja das Leben so lieb, Mama, ich weiss, wie stark das Leben ist, und atme leise mit dem Blütensduft der Liebe, aber das Beste ist doch immer meine Sehnsucht--ich bin ein Bettler am Wege, wenn die Mädchen an mir vorüberziehen in den Frühling hinaus ...

-Und deine Werke, mein Sohn, hast du nichts erlebt, was du den Menschen geben kannst?

-Ich habe ihnen von meinen Schmerzen gegeben; das hat sie gerührt--für mich was es nichts, ich habe mein Herz dabei verschwendet ohne zu empfangen, ohne froh zu sein--

Georg Hirschfeld.

*Long, long ago--
long ago.*

Barndomsdage, jeg vil kalde Jer tilbage, Tider uden Nid, venlige Tider, Jer vil jeg gerne mindes.

Min Moders fine Trin vil lyde gennem lyse Stuer, og Mennesker, som nuer graa under Livets Byrde, vil le som de, der ikke kendte deres Skæbne. Lad dem, som døde, tale igen med milde Stemmer, og gamle Sange vil slynge sig gennem Mindernes Kor.

Men ogsaa bitre Ord vil lyde, tunge Ord, som de taler, der kender det bitre Opgør med det tunge Liv.

*Tell me the tales,
that to me were so dear,
long long ago
long long ago.*

Det hvide hud

Det var i Hjemmet i Mørkningsstunden.

Ude faldt der, sagte, Slør over Slør over den skinnende Sne. Længerne blev borte, de store Popler forsvandt. Kun Jens Røgter listede derovre ved Staldene med sin Lygte.

Inde sad vi, Børnene, rundt paa Skamler. Stuen var stor, Krogenefjerne. Maaske var det, fordi der var saa mørkt, at vi gemte Hovederne bag et Gardin.

Moders Stemme lød saa spæd, Klaverets Strenge klang mere som af en Harpe:

*Tell me the tales,
that to me were so dear,
long long ago*

long long ago.

Sangen holdt op. Der hørtes ingen Lyd. William, der sad Moderen næst, var falden i Søvn paa sin Skammel.

-Mo'er, syng mer.

Der faldt lidt Lys over de hvide Taster, frem over alle Møbler ogsvandt. Jens Røgter nussede sagte forbi Vinduerne med sin Lygte.

-Mo'er, syng mer.

En Dør blev lukket op, saa varsomt. Det var Faderens.

*Hr. Peder kasted Runer over Spange,
som Helleliden over skulde gange.
Saa løfted han sit Anker,
saa fik han bliden Bør
og sejlede fra Danmark
og fra de danske Mø'r.
Fagre Ord
fryde mangt et Hjerte,
fagre Ord
har forvoldt mig Smerte,
fagre Ord.*

Det er tyst. Fin og rank ses Moderen som en Skygge. Tier Skyggen, høres det store Ur.

*Fagre Ord
fryde mangt et Hjerte,
fagre Ord
har forvoldt mig Smerte,
fagre Ord.*

Ude løftes nænsomt en Dørklink. Det er Pigerne, der vil høre. Rundt om Lyset i Messingstagen paa Køkkenbordet lytter de efter, mens "Fruensynger".

Forkarlen lister ind. Træskoene har han forsigtig sat fra sig, og han læner sig til Stolpen ved Vandspanden.

-Børn.

-Ja Mo'er.

-Syng med.

Moder løfter sin Røst, slaar lidt fastere an i de sitrende Taster og synger igen:

*Dejlig er Jorden,
Prægtig er Guds Himmel,
Skjøn er Sjælenes Pilgrimsgang.*

Lidt bange for Mørket kommer fra Krogerne Børnenes Stemmer gennem Mulmet, førte af Moderens:

Gennem de favre Riger paa Jorden

Gaa vi til Paradis med Sang!

Ude i Køkkenet sidder Pigerne endnu stille om det brændende Lys.

Mandfolke-Marie tørrer en Taare bort med Bagen af sin barkede Haand:

-Den, siger hun, vil Fruen ha'e sunget, naar hun en Gang skal dø.

Alting er tyst. Kun det store Ur ved Døren taler. Saa siger fra sin Krog en af Drengene sagte:

-Mo'er, syng igen den, jeg ikke forstaar.

Moderens Skygge tier endnu. Saa toner igen--men mere svagt--de harpelignende Taster:

*Tell me the tales,
that to me were so dear,
long long ago
long long ago--*

Barndomsdage, jeg vil kalde Jer tilbage, Tider uden Nid, venlige Tider, Jer vil jeg gerne mindes.

Min Moders fine Trin vil lyde gennem lyse Stuer, og Mennesker, som nu er graa under Livets Byrde, vil le som de, der ikke kendte deres Skæbne. Lad dem, som døde, tale igen med milde Stemmer, og gamle Sange vil slynge sig gennem Mindernes Kor.

Men ogsaa bitre Ord vil lyde, tunge Ord, som de taler, der kender det bitre Opgør med det tunge Liv.

*Tell me the tales,
that to me were so dear,
long long ago
long long ago.*

Det var i Hjemmet i Mørkningsstunden.

Ude faldt der, sagte, Slør over Slør over den skinnende Sne. Længerne blev borte, de store Popler forsvandt. Kun Jens Røgter listede derovre ved Staldene med sin Lygte.

Inde sad vi, Børnene, rundt paa Skamler. Stuen var stor, Krogene fjerne. Maaske var det, fordi der var saa mørkt, at vi gemte Hovederne bag et Gardin.

Moders Stemme lød saa spæd, Klaverets Strenge klang mere som af en Harpe:

*Tell me the tales,
that to me were so dear,
long long ago
long long ago.*

Sangen holdt op. Der hørtes ingen Lyd. William, der sad Moderen næst, var falden i Søvn paa sin Skammel.

-Mo'er, syng mer.

Der faldt lidt Lys over de hvide Taster, frem over alle Møbler og svandt. Jens Røgter nussede sagte forbi Vinduerne med sin Lygte.

-Mo'er, syng mer.

En Dør blev lukket op, saa varsomt. Det var Faderens.

*Hr. Peder kasted Runer over Spange,
som Helleliden over skulde gange.
Saa løfted han sit Anker,
saa fik han bliden Bør
og sejlede fra Danmark
og fra de danske Mø'r.
Fagre Ord
fryde mangt et Hjerte,
fagre Ord
har forvoldt mig Smerte,
fagre Ord.*

Det er tyst. Fin og rank ses Moderen som en Skygge. Tier Skyggen, høres det store Ur.

*Fagre Ord
fryde mangt et Hjerte,
fagre Ord
har forvoldt mig Smerte,
fagre Ord.*

Ude løftes nænsomt en Dørklink. Det er Pigerne, der vil høre. Rundt om Lyset i Messingstagen paa Køkkenbordet lytter de efter, mens "Fruen synger".

Forkarlen lister ind. Træskoene har han forsigtig sat fra sig, og han læner sig til Stolpen ved Vandspanden.

-Børn.

-Ja Mo'er.

-Syng med.

Moder løfter sin Røst, slaar lidt fastere an i de sitrende Taster og synger igen:

*Dejlig er Jorden,
Prægtig er Guds Himmel,
Skjøn er Sjælenes Pilgrimgang.*

Lidt bange for Mørket kommer fra Krogerne Børnenes Stemmer gennem Mulmet, førte af Moderens:

*Gennem de favre Riger paa Jorden
Gaa vi til Paradis med Sang!*

Ude i Køkkenet sidder Pigerne endnu stille om det brændende Lys.

Mandfolke-Marie tørrer en Taare bort med Bagen af sin barkede Haand:

-Den, siger hun, vil Fruen ha'e sunget, naar hun en Gang skal dø.

Alting er tyst. Kun det store Ur ved Døren taler. Saa siger fra sin Krog en af Drengene sagte:

-Mo'er, syng igen den, jeg ikke forstaar.

Moderens Skygge tier endnu. Saa toner igen--men mere svagt--de harpelignende Taster:

*Tell me the tales.
that to me were so dear,
long long ago
long long ago--*

Barndomsdage, jeg vil kalde Jer tilbage--ømme Tider uden Skyld og da Hjertet fo'r vel.
Nænsomme Dage, da Taarerne var linde.

Barndomsdage, da Moder levede.

Jeg husker en Dag vi samlede Brombær--Mo'er, vi Børn og Tine fra Skolen.

Ned i Grøfter gik det og langs med Hegn løb vi.

Vi Børn blev hængende i Ranker og hvinede. Smurte var vi i Ansigterne, saa vi lignede Lars
Smeds Unger.

-Se Drengen, se Drengen, raabte Moder.

Men Tine havde grebet en mægtig Ranke, der prangede rigt med dunkle Bær, og hastigt kastede
hun den om Moders Skuldre:

-Aa, De dejlige Kone, sagde hun....

Moder stod paa Gærdet, med Ranken ned om sit Bryst. Høj mod den lysende Himmel.

* * * * *

Barndomsdage, Jer vil jeg kalde tilbage.

Det var et hvidt Hus, og inde i Huset var Tapeterne lyse.

Alle Døre stod aabne, ogsaa om Vinteren, naar der blev fyret med Brænde.

Mellem Mahognimøblerne var der Marmorborde og ogsaa hvide Konsoller, som var komne
fra Augustenborg, fra Slottet, naar de holdt Auktion. Om de gamle Portrætter var der
Evighedsblomster, og der var mange Epheu, for dem elskede Moderen, naar de slyngede sig op
ad en lys Væg.

Havestuen var saa hvid, som om den skinnede.

Børnene elskede den Stue og saa Havetrappen, hvor de rutschede ned ad det hvidmalede
Gelænder.

-Børn, Børn, læn Jer ikke, raabte Moderen, læn Jer ikke til Gelænderet.

-For Guds Skyld, sagde hun til Tine, Skolelærerens Datter: det ender en skøn Dag med at de
knækker Halsen.

-Aldrig faar vi Bud efter den Snedker.

Gelænderet var skrøbeligt og blev aldrig sat i Stand.

Men Havedøren blev tidlig lukket og Skodden sat for og de grønne Gardiner hængt over de hvide,
saa det lunede. For Moderen holdt ikke af Haven og ikke af den store Allé, naar der ikke var Sol
over dem, Sol der skinnede længe.

-Gud véd, hvordan det ser ud i Køkkenhaven, sagde hun pludselig til Skolelærerens Tine, medens de om Eftermiddagen sad ved Kaffen.

Hun kom de tre Fjerdingaar ikke i Køkkenhaven.

Den laa langt borte bag Poppelalléen og bag Vognporten, og Børnene maatte heller ikke løbe derop, for saa fik de vaade Fødder. Men en Gang imellem, naar det var allerværst Først og det ikke var til at bunde i den hele Gaard, saa vilde Moderen afsted for at se til Haven.

I Mandfolke-Maries Træsko og med løftede Skørter drog hun afsted, over Gaarden.

Alle Pigerne var ude paa Trappen for at se efter hende.

-Lille Børn, lille Børn, raabte hun; hun kom ikke ti Skridt, uden hun blev stikkende med Træskoene.

Naar hun kom hjem, maatte hun have varme Tvebakker til Styrkelse.

-Kære De, sagde hun til Skolelærerens Datter: at alle Mennesker ikke bliver inde om Vinteren.

Børnene legede paa Gulvtæppet. Det var rødt og graat med mange store Felter. Felterne var Kongeriger, over hvilke Børnene herskede, og om hvilke de kæmpede. De stredes og de fældede Taarer. De barrikaderede deres Kongeriger med Møblerne. Hele Dagligstuen lignede et Babylon i Forvirring.

-Hvor de Børn dog kan støje, sagde Moderen til Jomfruen (hun ophidsede dem selv til Støjen):

-Saa, saa, nu taber Nina Mammelukkerne igen.

Med Mammelukkerne var det evigt galt. Saa krølledes de og saa tabtes de i Kongerigernes Strid.

Udenfor Vinduerne laa Sneen. Forkarlen og Karlen og Røgteren syslede med deres. Sindigt og langsomt gik de fra Stald og til Lo.

Aabnedes Stalddøren, hørte man Køerne brøle.

-Mo'er, sagde Nina: nu kalder Williams Ko.

Men det kunde hænde--naar Faderen var ude--at Moderen bad Røgteren "bare et Øjeblik" lade alle Køerne gaa ud i den hvide Gaard. Og saa sprang de, alle fjorten, de røde, de hvide og de spættede, rundt paa Sneen, mens Børnene hujede.

-Luk til Vænget, luk til Vænget, raabte Moderen. Hun lo højest, midt paa Trappen.

Men Pokker tog en af de spættede.

-Aa, hvor den sprang, sagde Moderen.

Den sprang saa langt, med Halen ret i Vejret, at den først blev fanget oppe hos Sognefogden.

Men naar Faderen kom hjem, var Stalddøren lukket og Gaarden laa atter som før. Men Moderen havde faaet Tandpine af at staa barhovedet paa Gaardstrappen.

Der maatte Bud efter Tine.

Der maatte altid Bud efter Tine.

Tine kom med Kjoleskjørtet slaaet op over sit Hoved.

-Gud, den Kulde De bringer med Dem, sagde Moderen, der altid frøs og var kuldsvær, blot en Dør gik.

-Tine, jeg har Tandpine, sagde hun.

Toiletspejlet maatte frem midt paa et stort Bord, og der maatte "ryges" med nogle smaa Kviste af en Busk, der voksede i Skolelærerens Have. Alle Børnene, Tine og Jomfruen stod rundt omkring.

Hele Sovekammeret stod i en Damp, medens Moderen holdt den aabnede Mund over de rygende Kviste.

-Tine, Tine, nu, raabte Moderen.

Tine skulde stikke i Tænderne med en Haarnaal.

-Der er den, der er den, raabte Moderen:

-Se Ormen.

Tine havde anstrengt sig, saa der faldt et Stykke Emaile ned foran Toiletspejlet.

Moderen troede ubrydeligt, det var en Orm, og var der kommet tre, fire Orm, havde hun aldrig mere Tandpine.

Men Tine var den eneste, der kunde prikke dem ud. Hun prikkede dem samvittighedsfuldt ud af alle Børnenes Tænder.

-Kære Fritz, sagde Moderen til Faderen, der gjorde Indvendinger: jeg ser jo Ormene med disse mine to Øjne.

-Men der maa oses med Kærbøllings Busk.

Distriktslægen i Sønderborg sagde, at Røgen af Skolelærerens Buskvækst var ganske giftig.

En Tandpineproces kunde godt tage en halv Eftertermiddag, lige til det blev Mørkning.

I Mørkningen var der dejligt i Bryggerset. Den varme Damp fyldte det hele Rum, og Ilden under Kedlen lignede et stort rødt Øje. Pigerne bankede det vaskede Tøj med Træerne, saa det klang under Loftet.

Moderen sad paa en Treben midt i Larmen.

Der var aldrig den Tid og det Sted, Pigerne havde Munden saadan paa Gled som i Bryggerset.

Al Landsbyens Sladder stod ind ad Bryggersdøren.

Moderen kunde høre til i timevis paa sin Treben, til hun pludselig løb ind i Stuen igen.

Og uvægerlig sikkert sagde hun efter saadanne Timer i Bryggerset:

-Gud bevare mig vel, hvad saadanne Mennesker har for Idéer.

Og det var, som skød hun noget fra sig med sine dejlige Hænder.

-At De gider høre paa alt det, sagde Tine.

-Jo, for de ser saa morsomme ud, sagde Moderen, og hun gjorde Pigerne efter.

Hun kunde gøre hvert eneste Menneske efter, der kom i Huset.

Men de fleste Dage blev hun under Mørkningen i Dagligstuen. Der sang hun. Men der var andre Mørkningstimer, hvor hun blev siddende paa Forhøjningen, i den høje Rørstol, med Hænderne i sit Skød.

Da talte hun stille ud i den stille Stue.

Hun elskede mest at tale om, naar hun blev gammel og naar hun fik graa Haar, helt graa Haar.

Og hun var Enke og alle hendes Børn var voksne, og hun var fattig.

-Forfærdelig fattig, sagde hun.

Saa kunde der ingen Ting komme paa Bordet om Aftenen undtagen Smør og Ost i den gamle Krystalosteklokke.

-Men Smørret maa være godt, sagde hun.

Og hun udmaalede, hvor Dugen skulde være hvid og hvordan Børnene alle skulde komme hver fra sit Arbejde og drikke The om Bordet, hvor hun sad, graa og stille og gammel, og var fattig. Thi Fattigdom var for hende en Slags drømmende Sorgløshed.

Hun havde vel aldrig set andre "fattige" end dem i de smaa hvidkalkede Huse langs Landsbyens Gade.

Naar der var drukket The og Faderen var ude, kom de bedste Timer. Det var Tiden, hvor Dukkerne kom frem. Spisebordet blev slaaet ud som til Selskab og Moderen knejsede blandt alle sine Papæsker. Der var Dukkerne gemte.

-Nu, nu kunde de komme frem, for nu var Fa'er ude.

Op kom de, i hundredvis. Det var Modejournalsfigurer, klistrede paa en Træklods. Hver havde Navn, skrevet paa Bagsiden, hver var sit--alle blev de stillede op over det hele Bord. Og Komedien begyndte, mens Moderen dirigerede.

De Dukker gjorde Selskab og de gjorde Visit.

De snakkede og de bukkede og de nejede.

Moderen blev rød af Anstrengelse og hun styrede og flyttede, med Armene frem over Bordet.

Børnene havde ogsaa deres Dukker og Jomfruen havde sine. Men aldrig gik de Papdukker Moderen tilpas, og hun talte for dem alle.

-Jomfru Jespersen, Jomfru Jespersen, De glemmer Frøken Løvenskjold.

"Frøken Løvenskjold" var bleven staaende, og hun skulde bevæge sig. For Moderen var det ikke Dukker. For Moderen var det Mennesker. De talte og de agerede og de sang. De spillede hundrede Komedier. Snart var det ved et Badested og snart var det i Paris.

Børnene saa til, som om hele Verden gik, fornem og fin, rundt der foran dem paa Bordet.

Pigerne kom ind. De elskede at høre til. De forstod ikke et Ord, men stod, ret op og ned, med Hænderne under Forklæderne. Naar der skete noget sørgeligt med Dukkerne, saa græd de.

Men midt under hele Komedien fløj Moderen op og alle Dukkerne blev væltede--ned i Forklæderne, ned i Kasserne.

Det var Faderen, der kom hjem.

-Bordet ind, Bordet ind.

Piger og Børn fik travlt. Moderen selv opgav alt af lutter Forskrækkelse.

-Gud, at Børnene ogsaa er oppe endnu, sagde hun.

Og Børnene kom i Seng saa hurtigt, som sendtes de i Seng paa Hovedet.

Men Moderen sad midt i Sofaen med de to Mahogniskabe for Enden og var saa forfærdet, at hun maatte have Syltetøj og Tvebakker....

Hun klædte ogsaa Pigerne ud.

Det var en Aften, hun var ene hjemme med Børnene.

Saa bankede det haardt paa Gaarddøren, og Jomfruen maatte gaa ud og lukke op og kom skrigende tilbage:

-Der var en Vagabond ... der var en Vagabond....

Og Vagabonden kom ind i Stuen, mens Moderen skreg højest. Fæl var han, og Børnene hvinede. Men pludselig opdager en af Drengene, at det er "store Marie".

-Mo'er, det er store Marie, skriger han.

Men i samme Nu hvisker Moderen til Marie:

-Giv Nina en paa Øret.

Og Nina fik en Lussing, saa hun røg, af Maries Næve.

Saa troede Børnene, at det var en Vagabond.

Men bagefter bød Moderen Mandfolke-Marie en Snaps, og den maatte hun stikke ud, for nu var hun jo et rigtigt Mandfolk.

* * * * *

Hvide Hus, du hvide Hus, som en jublende Skare kommer dine Minder--kommer og samles om En.

Kunde jeg blot danne af Ord et Billede, som bestod uforgængeligt--et Billede, som var Ungdom og Smil, Ynde og Sorg, Glæde med bedrøvede Øjne, Tungsind, der lo med en kruset Mund; hjælpeløse Hænder, som kun vidste at hjælpe de andres Nød, fine Lemmer, som mygede sig i Solen og frøs, naar Sol gik ned.

Et Billede af den, som elskede Livet og døde af dets Sorg.

Hun døde som en fager Blomst, der knækkes.

Ingen Rose, ingen Lilje heller.

En sælsommere Blomst med sære Fibre, oplejet i sene Aar af en taalmodig Gartner; en manglefarvet Kalk, saa skøn i Lyset, men som mod Aftenstid lukker sig sky....

En Sejrssang, Smerten kvalte i Struben....

En Fremmed paa Jorden og som dog blev elsket som en sjælden Gæst.

Hvide Hus, min Barndoms hvide Hus--saadan var hun, som var din Sjæl.

* * * * *

Men Efteraaret gik og det led mod Jul.

Moderen og Skolelærerens Tine sad længe oppe, og Børnene fik Svedsker for at gaa tidlig i Seng.

Den gamle Karet rullede hver anden Dag op for Døren, og hele Gangen var fuld af Fodposer. Der skulde være saa mange Fodposer, naar Moderen skulde køre. Og Sønderborg var ikke som Augustenborg, noget, man kom til paa en Springvej, det var to Mil og en hel Rejse.

Men naar Moderen kom hjem, lo hun og pludrede hun og gemte hun, mens Børnene blev lukkede inde i Sovekamret, for de maatte ingenting se. De hørte bare Kusken, der gik ud og ind og slæbte paa Kasser. Det var det fra København. Saa var "det" kommet.

Det var det store Spørgsmaal, om "det" kom--alle Presenterne fra Bedstefader. For kom det ikke, blev der jo tomt paa Julebordene. Et Aar var det Is og Sne, saa Kasserne blev borte. Moderen sendte Bud til Sønderborg, og Moderen kørte selv, og Moder lod Faderen telegrafere--det var de første Aar, man havde Telegrafene--men Kasserne, de kom ikke.

Moderen græd og vidste ikke Raad. Hundrede Gange vendte hun sin gamle Portemonnæ. Der var Hul i, saa Pengene løb ud i hendes Lomme. Men tilsidst lagde hun Grankviste paa alle Juleborde, og saa saa det ud, som der var en Masse.

Men nu var Kasserne kommet, og inde fra Sovekamret kunde Børnene høre, hvordan Tine masede for at faa dem op.

Moderen selv havde ingen Ro:

-Tine, Tine, se der...!

Tine saa.

-Tine, saa, nu gaar Fjælen.

Børnene kom ud af Sengen, men der var stukket Papir i Nøglehullet.

Inde i Dagligstuen laa Moderen paa Gulvet--det fortalte Pigerne--ned foran Kasserne. Hele Gulvtæppet flød med Pakker og med Halm og med Sager.

Og Moderen raabte:

-Nej, nej, det er til Nina....

-Se dog, se dog, her er til William... .

Og videre søgte hun, i Halm og i Papirer. Der var ikke det Sted, hvor det ikke flød.

-Vor Herre bevar' os, hvad det gi'er for et Rod, naar Fruen en Gang ta'er fat, sagde Pigerne.

De gik ogsaa omkring, spændte og nysgerrige. Færdige blev de først ud paa Natten. For ferske Pølser skulde der stoppes og Dejg skulde der lægges og alle Husets Klude skulde vaskes til Jul.

Moderen sad midt i Pøsemageriet, i Bryggerset, med opbunden Kjole og sang for til Viserne.

Der var nogle, Bryggeripigerne kunde, og Moderen sang kun Melodierne:

-For, min Pige, sagde hun til Tine: Ordene er for slemme.

De alsiske Pølseviser var de værste Landsknægtviser i Landet.

Men ved Juletid, sagde Moderen: jeg tror saamæn ikke, Maren selv véd, hvad hun kvæder.

Til daglig sang Maren Bryggerpige aldrig andet end Viser om den første slesvigske Krig og Kong Frederik den Syvende....

De var saa sørgelige, at hun græd ved det.

De sidste Dage blev der bagt.

Hele Huset var fuldt af Æbleduft og Kageduft, og Døren stod ikke stille til det blaa Gæstekammer. For dér gemtes Æblerne og Krydderierne og Svedskerne og alting, hvad godt var. Men Tine sprang op ad Trapperne, saa hendes Skørter fløj ved det:

-Halløj, Børnlille, nu brases der, raabte hun.

Børnene lavede Mænd og Koner af brun Dejg, der tilsidst blev ganske skiden.

Moderen var i hvidt Forklæde og Faderen gik omkring og var angst for, at hun skulde skade sine Hænder.

Moderen skulde altid gøre det sidste, hun smurte Æggeghviden paa Kagerne og hun satte Øjnene i de brune Mænd.

-Nu maa jeg, nu maa jeg, sagde hun.

Og hendes hvide Forklæde fløj om hende i Travlheden, mens alle Børnene løb i hendes Hæle.

Sikken Damp der var; og Duft af Krydderier og Klang af Stegejern og Støj af Ovnene; for Ovnene gik op og Ovnene gik i og Kageplader kom ind og Kageplader kom ud. Men Tine fra Skolelærerens piskede fast imellem sine Laar, for de hvide Kager skulde der Kræfter til, og Æggene maatte piskes i timevis.

-Saa, nu vil jeg, sagde Moderen.

Og hun fik fat i Lerfadet og rodede rundt i det med den store Ske.

-Pyh, det gi'er Varme, sagde hun og slap den igen.

Og hun gav sig til at synge, siddende paa Huggeblokken, i Dampen, rød i sine Kinder, saa glad:

*Lisbet! Lisbet!
O, hvor er du sød og net!
Se paa mig ret,
Lisbet! Lisbet!
O, hvor er du sød og net!*

De sang alle med i Dampen og Osen, Pigerne og Børnene og Tine, men Moderen var allerede inde i Dagligstuen:

-Tine Tine, raabte hun: lad nu dem.

Hun var falden ned i Gyngestolen. Hun var bleven træt af alt det meget ingenting.

Alle Dørene stod aabne, saa Kageosen trængte ind, Piskejernene gik og Ovndøren klaprede.

-Aa, Tine, tag mig mine Breve, sagde Moderen.

Det var Brevene fra Sekretæren, alle Moderens Ungdomsbreve fra hendes Moder igen og fra hendes Veninder og fra hendes Fader. De laa saa fint i Pakker, gulnede, sammenfoldede som i den Tid, man ikke brugte Konvoluter, med visnede Violer imellem, ombundne med Baand.

Moderen elskede dem.

Hun læste dem ikke. Men hun blev siddende med dem i sit Skød.

Og hun fortalte.

Om sin Fader, den gamle Postmester med det høje Halsbind--en af de rigtige Embedsmænd, en af dem, som altid troede, de skulde være vrede, naar de var i Funktion. Bønderne kaldte ham for "Fa'er", men de skjalv, naar de skulde gøre ham "Ulejlighed".

Og hendes Moder, bunden til sin Rullestol af Gigt, saa sart og fin, som havde hun ingen Krop, og bleg af Ansigt, et Ansigt uden Farve og en af de Munde, der ikke gerne taler, for den har talt sig træt og nu gemmer den over sine Hemmeligheder.

-Ja, hun tav stille, sagde Moderen og saa frem for sig, med Brevene i sit Skød.

Det var, som om en pludselig Mathed faldt over hende, og hendes Stemme blev forandret:

-Men det lærer vi vel alle, sagde hun.

Faderens Skridt lød med ét gennem Stuen.

-Det er kun mig, sagde han.

Moderen bøjede sit Hoved.

Lidt efter talte hun igen--men ligesom hastigere.

Hun fortalte om sine Veninder, de unge Piger fra den hvide Gaard.

-Aa, vi havde vore Stuer øverst i Taarnet, sagde hun: og naar vi slog vore Vinduer op, saa saa vi Havet....

Moderen slog sine Hænder ned i Skødet:

-Ja, Gud véd, hvordan, sagde hun: men det er gaaet dem alle galt.

Sløjt var de blevet gift og fejl var de kommet afsted og spredte var de over Jorden.

Det eneste, de havde bevaret, det var Pengene og Fornemheden.

-De havde for hedt Blod, sagde Moderen: jeg tror--og hun tav et Nu--at der var Elskovssyge i Slægten.

Undertiden kom der Breve fra dem, fra Byerne og Landene, hvor de sad som Baronesser og Grevinder, gifte med Landflygtige og Spillere.

En af dem boede i Nord-Italien.

Moderen græd altid, naar hun fik Brev fra hende.

-Aa, hun blev gift, sagde hun, med den gamle knark.

-Nogle siger, det er en Lord og nogle siger, han har været Skomager.

Men hvert Aar kom der fra den Veninde ogsaa Breve fra København.

Hun var hjemme--at se Sønnen.

-Det er jo det eneste, hun elsker her i Verden, sagde Moderen til Tine.

Den Søn havde hun vist faaet noget uregelmæssigt; og saa havde hun maattet rejse bort og var blevet gift, dernede i Nord-Italien, med Lorden eller Skomageren.

-Men hun sidder jo og er rig, sagde Moderen.

Det var ligesom Livssmerten kom hende nær, naar hun talte om den Veninde.

-Ja, Gud véd, hvordan det kan være, sagde hun igen:

-Men det gik dem alle galt.

Venindens Fader kom undertiden, altid pludseligt, og altid blev han ganske kort.

En høj Mand, mager, med en Holdning som dens, der, uden at bøje Ryg, er vant til at færdes ved et Hof.

Pigerne kunde saa ganske uformodet melde:

-Det er Hofjægermesteren.

Og han kom ind og han bøjede sig saa mærkelig dybt og saa mærkelig bevæget for Moderen, der gik ham imøde. Og han satte sig altid i en lang Afstand og han talte med en Stemme, som kom den langt borte fra og den var mattet af Sorg.

Og han gik, saa pludseligt, som han kom.

Men Moderen græd, naar han var gaaet, og Børnene var bange, for det var noget omtrent, som havde der været et Spøgelse.

-Jeg vilde blot se Dem, sagde han, naar han gik, og han bøjede sig igen og kyssede Moderens Haand.

Han kom for at kunne nævne dem, der var langt borte....

... Men Moderen blev siddende i Juledampen, med sin Ungdoms Breve i sit Skød. Skolelærerens Tine sad paa en Skammel ved Siden af hendes Stol.

Moderen fortalte om sin Forlovelsestid.

Hun kom jo ind fra Provinsen og ingenting vidste hun og ingenting kendte hun og fremmed var hun i Excellencens gamle Hus.

Det var noget nyt og noget helt forfærdende, med Ørstederne og med Mynsterne i Stuerne og i Huset Oehlenschläger oppe paa anden Sal.

Det var et Liv med Lysekronerne altid tændte, og Svigermoder i det sorte Fløjel, og de gamle Slægtsvaaben broderet paa alle Puder, og Sølvkander stillede frem paa Etagèrer, og Malerier paa Væggene saa højtideligt, som i en Kunstsamling.

Moderen gik helt forskrækket om.

Men til Forlovelsesgildet, da de drak Skaaler og Excellencen selv havde skrevet Sangen, da sneg Moderen sig ud paa Trappen, Trappen op til Oehlenschläger, og dér sad hun og græd; med Ansigtet i sine Hænder græd hun og græd.

Tjeneren fandt hende.

Han maatte hente Faderen.

-Nej, nej, jeg vil ikke derind, sagde hun.

-Lad mig komme hjem--lad mig komme hjem.

Og hun græd, som skulde hun miste sit Liv.

Moderen blev ved at fortælle med Brevene i sit Skød, om sin Ungdom, om de Dage, der svandt.

Men paa én Gang sagde hun:

-Naa, der er Ting, man aldrig skulde tænke paa.

Tine sagde:

-Det er dog altid godt at tænke paa Lykken.

-Nej, Mindet om den slaar ihjel.

Moderen stod op:

-Men, aa, hvor var det dejligt at løbe paa Skøjter, sagde hun.

Saa løb hun ud til de hvide Kager. Nu maatte de være piskede. Eller hun skulde pludselig lægge Laurbærblade paa Sylten:

-For alt maa det gøres, sagde hun, og gav sig til at løbe omkring. Medens Tine gjorde alting--

* * * * *

*Barndomstider--
til Jer er jeg flygtet tilbage,
om I kunde lindre mit Hjertes Vé.
Ingen tæller de Taarer,
som udgrædte Øjne
saa gerne vilde græde.
Barndomsdage,
Barndomsminder,
lind mit Hjertes Vé.*

*Du, Moder,
der selv led,
rank som en Blomst,
der brat knækkes,
du, Moder,
der selv elsked,
bliv nu hos mig
under mit Hjertes Vé.*

*Langt skal Mennesket gaa
og saa haardt maa det træde--
kom med Eders Glæde
Lind
--for en Stund blot--
al mit Hjertes Vé.
Barndomsminder,
hvad jeg saa skal bede:
at I kunde linde mit Hjertes Vé.*

* * * * *

Men Moderens største Dag var Dagen før Juleaften.

For det var de Fattiges Dag.

Fra om Morgenens--og det var vist den eneste Aarets Dag, hun stod saa tidlig op--havde Moderen lagt Risengryn i Poser og Kaffebønner i Kræmmerhuse og Kandissukker ved Siden af.

En Vægt var der paa Bordet og Tine vejede.

Ret skulde der være, og ligemeget i hver Pose.

Men Moderen hældte paa og aldrig slog det til.

-Herre Gud, sagde hun: som om det var Jul mer end én Gang om Aaret.

Naar alle Poser var pakkede, var der ikke Sukker og ikke Kaffebønner i Huset.

-For vi ta'er af vores egne, sagde Moderen, naar det kneb.

Saa om Eftermiddagen kom Husmandskonerne sjokkende. Det var ligesom de saa underlig sneg sig opad Huset, naar de kom. Og de satte Træskoene i en Rad i Forstuen, og de kom ind i Stuen paa sorte Sokker og mælte ikke et Ord, men fik kun deres og gav en sjattende Haand med et:

-Tak.

Men Moderen havde travlt og spurgte ud: den trængte til det og den til det.

Der var ikke mange overflødige Klude i Barnekammeret, naar Husmandskonerne var vel ude.

-Lille Tine, sagde Moderen: vi faar vel altid noget igen.

Hun sank sammen i en Lænestol, lod alle Vinduer smække op og lod stænke med Eau de Cologne.

-For, kære Børn, sagde hun: De Renligste stinker af grøn Sæbe.

Faderen befalede Stuepigen at aftørre alle Dørhaase.

... Næste Dag blev der dækket Juleborde. Det var besværligt, og Moderen var længe om det. For hver skulde have ligemeget. Hele Dagen gik Moderen og maalte og vejede med Øjnene, og var der for lidt paa et Bord, stjal hun lidt fra et andet.

* * * * *

Træet blev tændt. Tine stod paa en Stige, mens hun tændte det.

Det var kun Sølv og Sølv og lutter hvide Lys.

Moderen gik rundt om Træet.

-Der er ét endnu, sagde hun. Og hun pegede paa et utændt Lys.

Hun kunde aldrig faa Lys nok, og hun satte dem paa Grenene saa altfor tæt.

-Men vi stikker Ild paa Træet, sagde Tine fra Stigen.

-Nej, nej, der er ét endnu.

Et Aar havde de stukket Ild paa Juletræet:

Det blussede op et Nu, mens alt Sølvet flammede og forkulledes, og Moderen saa til med Skæret over sit Ansigt.

-Hvor dejligt, hvor dejligt, sagde hun.

Saa fængede Grenene.

-Her bliver Brand, raabte Moderen.

-Ja, det bliver her, sagde Tine, der fløj ud i Gangen og hentede to Uldsjalere, som hun kastede over det brændende Træ.

Men Moderen satte flere Armstager paa alle Bordene, og Børnene maatte danse om det forkullede Træ.

-Stella, sagde Faderen: hvor Du ogsaa er uforsigtig.

Der kom et pludseligt Glimt i Moderens Øjne.

-Fritz, sagde hun og løftede sit Hoved, som saa hun endnu for sig det skønne og flammende Træ:

-Fritz, det var saa dejligt....

... Der er endnu ét.

Saa var der ikke flere. Alle Lys var tændt mellem det glitrende Sølv.

Moderen stod tavs i Træets Glans.

-Det er den trettende Jul, vi tænder her, sagde hun, og hendes Stemme lød pludselig mat.

-Men Bordene, Tine, sagde hun, og hendes Tonefald skiftede, mens hun saa hurtigt og langt hen over de hvide Duge:

-Der er ikke nok til Lars Forkarl.

Hun stod grundende foran Lars Forkarls Bord.

-Men Tine, hvad skal man ogsaa finde paa til Lars Forkarl?

Pludselig virrede hun med sit Hoved:

-Tine, sagde hun, løb ind til Fritz. Vi stjæler ti Cigarer.

Tine listede ind i Faderens Stue.

-Maa vi komme? raabte Børnene i Dagligstuen.

-Straks, sagde Tine og lukkede Døren bag sig.

Hun havde reddet Cigarerne.

-Gud ske Lov, sagde Moderen, der sukkede, som om hun var befriet for en Byrde.

-Saa binder vi dem om med et rødt Baand, sagde hun.

-Jeg har ingen Baand, sagde Tine.

Moderen saa sig om, hen over alle Bordene:

-Vi tager en Sløjfe fra Frk. Jespersens Fichu.

Fichuet var en Gave til Moderen fra Frøken Helene Jespersen. Det var fuldt af mange smaa røde Sløjfer.

-Ja, sagde Moderen, mens Tine løsnede Baandet:

-Der er ogsaa for mange Sløjfer paa Frøken Jespersens Fichu.

Den rosa-røde Stump blev knyttet om Cigarerne.

-Saa, nu lukker vi op, sagde Moderen.

Hun aabnede selv Døren, og Børnene stormede ind.

-Glædelig Jul, sagde Moderen.

Hun stod midt paa Tærskelen.

-Hvor er mit Bord?

-Hvor er mit? lød Børnenes Kor.

-Dér, dér, sagde Moderen. Hendes Ansigt lyste.

Børnene stod om hende i Flok med oprakte Hænder.

-Mo'r, Mo'r raabte de, nu det fra Træet--nu det fra Træet.

-Ja.

De sidste Gaver laa pakkede ind i mange Papirer ved Juletræets Fod. Moderen krøb rundt paa Gulvet, mens hun tog dem frem og samlede Pakkerne i sin Favn.

Nu havde hun dem, og hun stod op midt mellem Børnene.

-Nu, nu, raabte Børnene.

-Ja.

Og hun kastede dem, som i Grams, ned mod Børnenes oprakte Arme:

-Til Dig, og

-Til Dig, og

-Til Dig, raabte hun, mens Børnene jublede.

Faderen var traadt frem i den aabnede Dør.

Lænet til Dørkarmen stod han tavs og betragtede Moderen og sine Børn.

Og hastigt, mens et Glimt af Ømhed--eller maaske kun af Beundring--lyste, et Nu, i hans Øjne, gik han frem imod Moderen:

-Du, Giverske, hviskede han.

Moderen slog Øjnene ned, saa det næsten saa ud, som lukkede hun dem et Sekund:

-Du giver, Fritz, sagde hun.

Faderen gled bort.

-Men, Tine, nu maa Folkene ind, sagde Moderen.

De havde allerede samlet sig i Gangen.

Pigerne var paa Sokker, og Karlene havde Støvler paa.

-Saa, lille Børn, sagde Moderen og lukkede Døren op:

-Nu er det Juleaften.

De kom alle ind, En efter En, meget langsomt, med et underligt Sæt over Dørtrinet, som satte de over en Barikade. I Ansigterne saa de ud, som skulde de til Alters.

Bagest kom Jens Røgter.

Han var i sribet Vest over Bukserne, der hang bedrøveligt.

De fik Gaverne, og de takkede--hvad de sagde havde aldrig noget Menneske hørt--og, skulende til hinandens Presenter, bragte de dem, ligesom i Sikkerhed, hen rundt i Krogene.

-Saa, Jens Røgter, sagde Moderen, nu skal vi danse.

Hun dannede en Kæde.

Forrest var hun selv med Jens, Børnene tog Pigerne og Karlene.

-Slut Kreds, raabte hun til Tine, og hun begyndte at gaa.

Langsomt drog Kredsen om Træet, mens Moderen, med lidt sitrende Røst, begyndte at synge:

*Dejlig er Jorden,
Prægtig er Guds Himmel,
Skøn er Sjælenes Pilgrimgang!*

*Gennem de favre
Riger paa Jorden
Gaa vi til Paradis med Sang!*

Lidt efter lidt faldt Alle ind, mens Moderens Stemme steg, og de langsomt blev ved at vandre om Træet.

Alles Ansigter var vendt opad, op mod Juletræets Lys.

Inde fra Halvmørket faldt pludselig Faderens Stemme ind, saa mærkelig dybt, som fra langt borte.

Moderen var stanset ved Lyden af hans Sang. Saa gik hun atter videre, stirrende ind i Træets Lys:

*Gennem de favre
Riger paa Jorden
Gaa vi til Paradis med Sang!*

Sangen døde hen.

-Syng nu alene Mo'r, sagde den ældste Dreng.

-Ja, vil Fruen synge alene, sagde Mandfolke-Marie, der hele Tiden græd stridt uden at vide det.

-Ja, sagde Moderen.

Og uden at tage sine Øjne fra Træets Lys, sang hun halvhøjt--hun alene, medens de Alle gik endnu langsommere:

*Glæden er Jordens Gæst idag
Med Himmelkongen den lille,
Du fattige Spurv, flyv ned fra Tag
Med Duen til Julegilde!*

*Dans, lille Barn, paa Moders Skød,
En dejlig Dag er oprunden,
Idag blev vor kære Frelser fød,
Og Paradisvejen funden.*

Der var tyst et Øjeblik, og Alle var stansede.

-Saa leger vi, sagde Moderen.

Og hun satte Jens Røgter i Galop, saa Alle maatte følge, mens hun sang, og Børnene faldt i "om Træet, der skal vises, og siden skal det spises".

-Gud bevare mig vel, sagde Moderen, hvor den Dreng synger falsk.

Det var den ældste, der skraalede lige op i Træet.

Den Mindste faldt i Kæden.

-Op igen, sagde Tine.

Men den Mindste græd.

-Saa danser I Andre, sagde Moderen, og hun satte sig hen med den Mindste paa sit Skød.

Lysene begyndte at brænde ned, og de holdt op at danse.

Folkene drog af, og Tine gik i Lag med at bringe de Mindste i Seng.

Moderen sad paa det samme Sted.

Paa Gulvet, med Hovedet mod hendes Knæ, laa den ældste Dreng, mens Lysene slukkedes, et efter et, og Sølvets Glans blev mat.

-Moder, sagde han, nu dør Juletræet.

-Ja, min Dreng, sagde Moderen, og hendes dejlige Haand faldt bort fra hans Haar, ned i hendes Skød:

-Nu dør det.

Tine kom tilbage.

Endnu brændte de sidste Lys.

-Bring ham i Seng, sagde Moderen.

-Sov vel, sagde hun, og hun kyssede Drengen paa Panden.

-God Nat, Moder.

Moderen sad ene.

De sidste Lys flammede op som Blus og sluktes. Træet var mørkt.

Gennem Stuerne derinde hørtes Faderens Skridt.

-Er De her, Frue? sagde Tine, der vendte tilbage.

-Jeg sidder her.

De var tavse et Øjeblik. Saa sagde Moderen:

-Tine, tag Karmen for Døren bort.

Tine gjorde det.

-Og luk op, sagde Moderen.

Hun havde rejst sig op og lagt et Sjal om sine Skuldre.

Stille traadte hun ud paa den snedækte Havetrappe. Tine fulgte hende. Foran dem laa Haven, hvid og tavs. Moderen stod længe med opadvendt Ansigt, stirrende op mod Stjernerne.

-Frue, sagde Tine, hvor er Betlehemsstjernen?

Moderen svarede ikke. Maaske havde hun ikke hørt det.

-Ser De Venus, Tine? sagde hun saa.

Og atter stod de tavse.

Der hertes ingen Lyd i den hvide Have. De stille Marker sov. Tyst vandrede Stjernerne over dem.

* * * * *

Efter Jul kom Tiden, hvor der læstes.

Tine kom i Mørkningen og fik Indholdet af Bøgerne.

Moderen sad foran Kakkelovnen, med de hvide Hænder om sine Knæ og fortalte og digtede om. Der var ingen Bog, som blev _den_ Bog i hendes Tanker.

Oehlenschläger var i saadan højtidelige, sorte Bind, og der var saa mange Mærker paa Bladene. Moderen kunde Tragedierne næsten udenad, og dog læste hun dem altid igen. Naar hun slog Øjnene op fra Bogen, mens Børnene lyttede, var det, som var hendes Øjne blevet dobbelt saa store.

-Mo'er, læs mer, sagde den ældste Dreng.

-Skal Børnene aldrig i Seng, sagde Faderen, der aabnede sin Dør.

-Jo, Fritz, straks, svarede Moderen og læste videre.

Hendes Stemme var mild som bedrøvede Kærtegn er, og der var Taarer i hendes Øjne.

Helst læste hun Thoras Ord, hvor hun tager Afsked med Hakons Lig.

Tine sad og snøftede som en Sæl.

-Skal Børnene i Seng?

-Straks, Fritz, straks....

Og Moderen blev ved at læse.

Tit var det Christian Winther. Oftest "Hjortens Flugt". Versene smøg sig saa ømt om hendes Stemme.

-Aa, der er ingen, der læser som Fruen, sagde Stuepigen. Hun hørte til hende i Krogen ved Bogskabet.

Til sidst blev Faderen utaalmodig, og Børnene _skulde_ i Seng.

Saa græd de og fik Svedsker for artigt at følge med Barnepigen.

Men Moderen fulgte Tine op ad Alléen med bart Hoved.

I klare Nætter gik hun der længe. Hun holdt saa meget af Stjernerne. Lange Tider kunde hun staa og tælle, hvor mange hun kunde se paa en Plet.

Tine stod hos.

Hun spurgte, hvad Stjernerne hed.

Men Moderen havde givet dem Navn efter sine Venner.

-Det var hendes Moders Stjerne....

-Saa De den?

-Og det var Alice's--ser De den? For den er saa bedrøvet.

Der var saa mange bedrøvede Stjerner og dem elskede hun højest.

-Stella, raabte Faderen fra Gavlen:

-Stella, Du forkøler dig.

-Jeg ser kun paa Stjernerne, sagde hun. Hun blev staaende et Øjeblik og holdt endnu sit hvide Ansigt opad:

-Det er Fritz' Stjerne, sagde hun, ganske sagte.

Og hun gik stille ind.

Men at stirre paa Stjernerne var hende næsten en Lidenskab.

-Saa er jeg; sagde hun, sammen med alle mine Venner.

Undertiden fulgte hun Tine lige til Kirkegaarden, men længere aldrig. For hun var bange for Spøgelser. Paa dem troede hun fuldt og fast, og sikkert var det, at der hjemme spøgede i det blaa Kammer, det gjorde det.

Hun bekræftede det med et Nik:

-Det véd ogsaa Fritz, sagde hun.

Men den, der spøgede i det blaa Kammer, var en hvid Dame, og saa man hende, skulde nogen dø.

Moderen havde set hende _en_ Gang, og da var den gamle Postmester død.

Ellers vidste hun mange Spøgelseshistorier, og fortalte dem i Mørkningen, saa Børnene gøs.

Helst fortalte hun den fra Aaholm, for den vidste hun var sand, fordi den var hændet en af hendes Tanter.

Det har nu altid spøget paa Aaholm, sagde Moderen: men dette er sandt, for Olivia sad og friserede sig til Bal, da hun paa en Gang ser en Dame komme ud af Væggen--livagtig--hun saa hende i Spejlet ... I graa Silkekjole med store Buketter af Roser, gik hun lige hen og stillede sig bag hendes Stol.

-Men Olivia fløj op og styrtede ud paa Gangen og skreg og skreg....

-Men godt var det, at Damen ikke havde faaet hende i Haanden. For det var jo hændet en Selskabsdame ... og hun kom løbende ud paa Gangen, op ad Trappen, ind til Grevinden og raabte: en Dame kom ud af Væggen og hen imod mig og lige op til mig og tog mig i Haanden--og drejede mig rundt....

-Og saa, i det samme Nu, blev Selskabsdamen gal....

-Ikke til at redde, hun var gal.

Fortalte Moderen.

Men hun sagde ogsaa, at tilsidst havde Greven paa Aaholm ladet grave paa det Sted i Muren og i et hemmeligt Rum havde de fundet et Skelet.

-Hun var naturligvis blevet myrdet, sagde Moderen.

Alligevel var Spøgelser nu sin Sag. Men Varsler, det var noget, der var bevist. Og Hunde og Ugler, de vidste mer end Mennesker.

-Aldrig skreg Uglerne i Kirketaarnet, uden imod Dødsfald i Sognet.

-Det véd da Degnens, sagde Moderen, og hun nikkede.

Om Vintereftermiddagene gik Moderen med Børnene paa Besøg. Alle Børnene pludrede, mens de gik gennem Alléen, rundt omkring Moderen som en Fugleungeflokk.

Oppe ved Enden af Alléen boede Sognefogden.

Fin og pæn og hvid laa Gaarden stor og bred, midt paa den hvide Mark, lukket med en grønmalet Port.

Der var de Dage, hvor de gik ind om til Sognefogdens.

Sognefogdens "Kvind" gik straks i Køkkenet.

Hun sagde sit Goddag med en Stemme, man ikke hørte, rakte En en fugtig Haand, man ikke fik fat i, og gik i Køkkenet for at sørge for Mad. Man havde ikke været ti Minutter hos Sognefogdens, før Bordet bugnede. Der var altid Ribbenssteg og Rødbeder ved Siden af Sylte. Brødkiverne var saa store som et Landkort.

Sognefogden var en tyk Mand, der havde Frakke til Brug ved Altergang og Marked i Augustenborg, men som ellers var i Skjorteærmer. Han sagde aldrig noget, men lo altid, saa hele hans Krop rystede.

Moderen satte sig fortvivlet til Sylten.

Men kom hun hjem fra en Sognefogedvisit, maatte hun altid have et Glas Rødvín til at skylle Fedtet ned med.

Der var gaaet Aar hen, og altid gik det ens hos Sognefogdens: at Konen gik i sit Køkken efter sit Goddag, og Manden, i ham begyndte det, bare han saa "Moderens" Ansigt, at klukke, saa hele den lille Mellemstue skjalv.

Men saa en Dag, det var en Mørkning, slæbte der sig noget som en tung Byldt ind i Dagligstuen hjemme. Og Byldten--det var ikke andet end Tørklæder og et stort Sjal og et lille Sjal--kom ikke længer end til Stolen ved Bogskabet, men dér faldt den ned som en tung Dyne falder, og Byldten græd og græd og græd.

Ud fra alle de Klæder kom Graaden stille og ustanseligt.

Den Byldt var Sognefogdens Kone, og da var hendes Søn død ved et Vaadeskud.

Moderen knælede ned, og hun søgte at komme ind til Konen--ind gennem Sjalerne, ind for at trøste hende.

Men Byldten bare græd og græd og sagde:

-Jeg skulde tale med Pastoren.

-Ja, ja, Madam Hansen, ja, ja, Madam Hansen....

-Jeg skulde tale med Pastoren.

Og Byldten kom hen over Gulvet, jamrende saa stille, saa tung som noget, der ikke levede, ind til Præsten.

-Hvor hun græd, sagde Moderen, hvor hun græd--naar man bare havde kunnet faa Sjalerne af hende.

Som om det havde bragt hende den Sorg nærmere.

... Moderen og den ældste Dreng skulde op og se Sognefogdens Søn.

Det var ligesom der ikke hørtes en Lyd i Huset. Hunden gøede ikke og Fjerkræet var lukket inde.

Sognefogden tog imod Moderen og Drengen i Døren.

Han havde en sort Frakke paa og han sukkede. Tale gjorde han ikke, mens Moderen og Drengen stille gik gennem Stuerne, hvor alle Dørene stod aabne.

I Storstuen stod Kisten.

Der var saadant et gult Lys, som der kommer, naar der er Lagner for Vinduerne.

Sognefogden tog Klædet væk fra Ligets Ansigt.

Der laa Sønnen stille.

Hjemme i Borgestuen havde de sagt, at ved Anders Niels var mange Piger kommen galt afsted:

-For han havde saadan en kvindagtig Mund, havde Avlskarlen sagt:

-Som Pigebørn ikke stod for.

-Og et Par Ben, de ikke fik Øjnene fra....

Men nu laa han stille. Det var ligesom der slet ikke var noget Udtryk i hans Ansigt--kun Kulde.

Sognefogden gik og mumlede nogle Skriftsteder, han kunde fra sin Konfirmation.

Moderen saa længe paa Ligets Ansigt. Saa dækkede hun selv Klædet til. Det laa saa højt over den store og lige Næse.

Sognefogdens Kone havde ikke været inde. Hun gik paa sorte Sokker i sit Køkken.

Da Moderen og Drengen kom ind i den forreste Stue, stod Bordet dækket. Det var fuldt af Mad.

Konen gik om og bød.

Dørene stod aabne ind til den tyste Lig-Stue.

Sognefogden spiste sindigt. Stykke efter Stykke. Han maatte spise meget i de Sørgedage.

Talt blev der ikke.

Drengen fik Solbærrum og stak Glasset ud--for Moderen saa det ikke--saa han blev ganske ør.

De sad længe ved Bordet. Sognefogdens Kone havde sat sig ved Døren. Hun havde ikke mælt et Ord.

Men da Moderen vilde gaa og kom hen til Konen og vilde sige Farvel, mærkede hun, at Staklen rystede over det hele Legeme.

Hun saa ned i Gulvet, og da hun forsøgte at tale, fik hun næsten ikke Ordene frem....

-For det var saa meget, blev hun ved at sige ... men hun vilde bede, om Fruen ikke vilde synge lidt ... om hun vilde synge lidt ved Liget.

Moderen svarede ikke.

Hun tog kun stille Tøjet af igen, og de gik ind alle fire--gennem Stuen, gennem Mellemstuen, ind i det gule Lys.

Fogden bragte en stor Salmebog.

Men Moderen sang ud i Luften og uden at se paa den døde Søn:

*Naar jeg betænker ret den Stund,
da jeg skal heden fare,
min Sjæl sig fryder mangelund,
som Fugl ved Dagen klare.
O Dag, saa blid,
da al min Strid
skal faa en salig Ende:
Til Glæden sød,
i Jesu Skød,
jeg gaar fra min Elende.*

Forældrene rørte sig ikke. Moderen ene sang.

Drengen stod og saa paa hende. Hun var ganske hvid i Ansigtet.

Den ene Stemme lød saa sært, dér over en fremmed Død.

*Eja, min Sjæl, vær frisk og bold.
Glæd dig i Christ, din Herre!
Thi Døden, som var Syndens Sold,
Dig nu skal Frelse være.
Straf var den før,
nu er den Dør
til Himlens lyse Rige.
Nu er din Død
en Søvn Saa sød,
al Sorg med den maa vige.*

Der var stille et Øjeblik.

Saa lagde Konen Klædet over Ansigtet.

Drengen hørte ikke Moderen sige saa meget som Farvel.

Sognefogden gik med dem hen over Gaarden. Han lukkede Porten op og lukkede den i.

Moderen og Drengen kom ud paa Vejen. Moderen talte ikke.

-Moder, sagde Drengen, du var hvid i Ansigtet.

-Kom nu, sagde Moderen.

Da de kom hjem, var Moderen tavs og frysende. Ved Aftensbordet blev der næsten ikke talt.

-Fritz, sagde Moderen pludselig:

-Det Menneske har ikke haft nogen Sjæl.

-Stella.

-Nej.

Moderen tav lidt.

-Han har kun haft Blod ... og nu er det blevet koldt.

Faderen svarede ikke.

Men Moderen sad et Øjeblik:

-Menneskene burde altid blive gamle, før de skal dø, sagde hun.

-Stella, saa du taler.

-Jo, det er sandt. For saa har Lidelserne altid givet dem en Slags Sjæl.

Hun tav lidt:

-Ungdommen har kun Blod.

Det var, som var Moderen i et hemmeligt Oprør:

-Jeg kan ikke glemme det Ansigt, _hvor der intet var--_

Hele Øen mødte til Begravelsen.

... Men kom man forbi Sognefogdens Gaard, laa de smaa Husmandshuse bag Gærderne. Deres Vindueskarme var grønmalede og deres Døre var grønne, men selv var de hvide midt i Sneen.

Moderen nikkede til hver Rude og Børnene nikkede efter, og den ældste Dreng løb i hver Snedrive, der var kastet op langs Vejen:

-Saa den Dreng gaar, sagde Moderen.

I det yderste Hus boede Elsebeth.

Hun var den ældste i Byen. Hun var vist hundrede Aar. Der var saa stille i Stuen, at Børnene syntes ikke en Gang Katten turde knurre. Eller maaske havde den glemt det. For den var ogsaa gammel og laa ved Sengen. Men naar den gad aabne sine graagule Øjne, saa troede man, den vidste mange Ting.

Før i Tiden havde Else spundet--spundet, spundet.

Men nu var Rokken stillet hen.

Den stod ved Karmen. Den stod som et Ur, der allerede er runden i Staa.

Elsebeth nikkede til Moderen, naar hun kom.

Stemmen kom saa dybt nede fra det svære Bryst:

-Ja, jeg sidder her, sagde hun.

-De sidder jo godt, Elsebeth, sagde Moderen.

Katten rørte lidt paa sig og Moderen skottede hen efter den--ti for Katten var Moderen bange: den holdt ikke af Fremmede, den vilde ha'e, Elsebeth og den skulde være ene.

-Ja, En sidder og venter, sagde Elsebeth.

-Først lever En og saa tænker En tilbage og saa tilsidst sidder En bare og venter.

-Gamle Folk bliver kloge, sagde Moderen.

-Ja.

-Men det nytter dem ikke, Madam, og heller ikke de andre. For Blodet er Blodet, og det vil syde, til det bliver mat eller koldt.

Elsebeth saa paa den ældste Dreng--hun havde saa klare Øjne, men de sad dybt--:

-Han vil ogsaa en Gang faa Blod nok, sagde hun:

-Blod nok og Taarer nok faar man paa samme Tid.

-Hvad siger hun? spurgte Drengen.

Men Moderen svarede ikke.

Elsebeth tav en Stund, mens Katten havde aabnet sine Øjne.

-Saa er det Modersorgens Tid, men ogsaa det gaar over.

-Hvad siger hun? spurgte Drengen.

-Der er Mødre, som dør, mens deres Børn er smaa, sagde Moderen.

-De har det bedst, sagde Elsebeth.

Der var stille i Stuen. Ogsaa Uhret var gaaet i Staa. Elsebeth trak det ikke mere op. Naboens Kone kom til sin Tid--efter Solen--og bragte Elsebeth op og bragte Elsebeth til Hvile.

-Men tilsidst saa tænker man kun, hvad vel det Hele skal til.

-Hvad mener Elsebeth?

-Jo, Madam, for Gud er for stor og han kan heller ikke ha'e no'et med os at gøre.

-Vi véd det ikke, Elsebeth, sagde Moderen.

-Jo, Madam, for vi er for smaa, og han kan ikke ha'e Tid at ha'e noget med os at gøre.

Elsebeth tav og Moderen stod op med sine Børn.

-Farvel, Elsebeth, sagde Moderen, her stiller jeg Hyldebærsaften.

-Farvel, sagde Elsebeth.

Men ude paa Vejen var Moderen tavs.

-Hvad var det alt, hun sagde? spurgte Drengen.

-Hun talte om Dig, sagde Moderen.

Og hun tav igen.

Men naar den ældste Dreng var ene ude, gik han, naar han kom til Elsebeths Hus, altid over paa den anden Side af Vejen. For det var, ligesom han var bange.

... Naaede man videre hen ad Vejen til Degnens, kom man til Madam Jespersen.

Hendes Hus laa paa et Gærde, og man maatte klatre derop ad en Trappe, der kun havde ét Rækværk. For-Stuen var strøet med Sand, og der lugtede af Jomfruelighed og Lavendler.

Madam Jespersen sad paa en Forhøjning og strikkede Stykker. Dér havde hun siddet saa længe Stærene var kommet til Byen. "Stykkerne", som hun strikkede, laa hvidtskinnende paa hvert Møbel og paa hver Stol.

Havde Børnene sat sig og skulde de rejse sig igen, gik de med hver sit Stykke klistret til en lidet omtalt Legemsdel.

-Dreng, Dreng, sagde Moderen til den ældste og fik Stykket tilbage paa sin Plads. Alle Stolesæder var broderede med Kanevas af Frøken Helene. Frøken Helene broderede altid Stjerner i mange Farver paa forskellig Bund.

Madam Jespersen talte Holstensk--for dér var hun fra--og havde en Gang været Kammerjomfru hos de Rantzauer. Ingen vidste, hvordan hun var slaaet derhen, just i denne Krog.

Hun var altid i Moiré, og fyldte en hel Mahognistol med brede Arme. Paa Hovedet havde hun en tronende Kappe, som Børnene troede hun sov med. Om Haand-leddene bar hun Armbaand af Rav.

Hun stod kun ned af Forhøjningen, naar hun gik i Kirke. Saa var hun i Moiré-Mantille og derover et strikket Sjal.

Frøken Helene maatte, naar Kaffen skulde paa Bordet, altid rydde mange Mønstre til Side. Det var Mønstre af graat Indpakningspapir til hendes aldrig fuldkommengjorte Garderobe. Hun var to Gange om Aaret i Flensborg og vendte tilbage med Hovedet fyldt af Modeller til Kjoleliv, som beskæftigede hende i det følgende Halvaar.

I Tøjer elskede hun de skotske Mønstre.

Hvad hun omsyede, var kun Livene. Nederdelene forblev saa nogenlunde de samme. Kun til Tider forsynedes de med Garneringer.

Kagerne til Kaffen kom frem af en Kasse, der stod under Madam Jespersens Seng. Madam Jespersens Seng var høj som et Bjerg.

-Ach ja, man maa være taalmodich, sagde Madam Jespersen og lod Hænderne synke. Hun havde en Gang prynset sig med mange Kammerjomfruringe, som nu var forsvundne i de korte Fingres Fedme.

Jomfru Helene vimsede og snakkede.

Jomfru Stine stak kun et knoklet Ansigt ind ad en Dør til Goddag. Hun maatte blive i sin Syskole.

-De kan da blive et Minut, sagde Moderen, lad dog de Unger sy.

Men Jomfru Stine var ude igen i en Stue bag Gangen, hvor syv Pigebørn med Musehaler syede Linnedsyning med sammenknebne Munde.

Jomfru Stine var lang som et Mandfolk og senet som et Øg.

Hun havde Stave-Hold om Formiddagen og Sy-Hold om Eftermiddagen. Hun fik en Mark om Maaneden af Sy-Holdet pr. Hoved.

-Ach, ja, sagde Madam Jespersen, den Stine la'er sig aldrig Ro.

-Men man maa være taalmotich.

Jomfru Helene lagde Kagerne paa et lille Porcellæns-fad med seksten smaa Haandbevægelser for hver Kage.

Hun løb til og fra Køkkenet for at passe Kaffen, mens hun ustanseligt snakkede. Jomfru Helene snakkede uden Ophold hele Aaret uden at nogen Moders Sjæl den en og tredivte December vidste, hvad hun havde sagt.

-Ja, die kleine schwärmt, sagde Madam Jespersen.

Var Kaffen paa Bordet, kom Jomfru Stine ind i et Nu og satte sig ved Døren paa en af de tre Mahognistole med rigtige Sæder--de andre Genstande til at sidde paa var mere skrøbelige, med Fletrygge--for hun satte sig haardt og maatte have noget under sig.

Hun slugte Kaffen og var ude igen.

Fra Kagefadet var der altid forsvundet nogle Kranse. Hun uddelte dem som Belønning i Syskolen. Det laa ellers ikke til Frøken Stine at stjæle, men af Kagerne stjal hun i ubevogtede Øjeblikke. Kunde hun ikke det, købte hun Sukkerkringler i Kroen.

Det gik til Musehalerne. Der var jo altid én, der var færdig med et Stykke Linned.

Naar Moderen kom ud i Gangen for at gaa, stak Jomfru Stine sit Hoved ud af Skolestuen--det slog lidt lummert ud af det lille hvidkalkede Hul--hun skulde altid kysse Moderen, før hun gik. Det var det eneste voksne Menneske, hun kyssede.

Den ældste Dreng løb paa alle de fjorten Træsko i Forstuen.

-Hvor den Dreng er kejtet, sagde Moderen:

-Han lærer aldrig at føre sig.

Jomfru Stine blev staaende i Husdøren og nikkede, men Jomfru Helene bøjede Blomsterne i Stuevinduet til Side med en sirlig Haand og smilede bare.

-Moder, sagde den ældste Dreng, naar de kom ned paa Vejen, Jomfru Stine har Øjenbryn ligesom Lars Forkarl.

Jomfru Stine havde Mandfolkeøjebryn over et Par Ungpigeøjne.

Moderen elskede at lade sin ældste Pøde snakke. Han snakkede ganske som hun selv, i de samme Sætninger, med samme Ordstilling, med en gammelklog Vigtighed, der virkede som Visdom. Og altid stak hans Hoved, der var for stort til Kroppen, frem ved Siden af Moderens Skørt.

Naar de kom hjem fra Børneselskab, vilde Moderen altid have Beretning om Gildet.

Hun satte sig midt paa Dagligstuegulvet i sin Yndlingsstol, som satte hun sig foran et godt Bord.

-Saa, sagde hun, lad mig saa høre.

Alle Børnene talte i Munden paa hinanden.

-Drengen først.

-Drengen først, sagde Moderen.

Og Drengen sprang op i Fløjelsblusen, og abede alle efter, Piger og Dreng, i Stemme og Lader, og Moderen vred sig af Latter i sin Stol.

-Og hvad saa? Og hvad saa?

Drengen blev ved. Han kunde det hele Selskab udenad. Han abede efter og han sprang som en Kakkalak. Tilsidst sagde Moderen:

-Hvad fik I?

Og Børnene skreg Maden i Munden paa hinanden.

Af Maden i Selskaber lo Moderen mest:

-De lærer aldrig at spise her tillands, sagde hun: Herre Jesus, hvad er det, de sætter paa Bordet.

Til Børneselskaber satte de jo nu en Gang for alle kun Smørrebrød og Mandelbudding paa Dugene.

Faderen aabnede tilsidst Døren til sin Stue:

-Stella, du ødelægger ganske den Dreng, sagde han. Børn skal dog ikke kritisere, fra de ligger i Vuggen.

-Fritz, jeg kan da ikke hindre Drengen i at se.

Og Faderens Dør lukkede sig igen.

Faderens Dør var næsten altid lukket og Børnene vidste næsten ikke, hvordan der saa ud bag den Dør. For de kom der saa sjældent og derinde var mørkt.

Stuen vendte mod Nord, og der kom aldrig Sol. Møblerne var af dybt Mahogni.

Faderen vandrede mest--op og ned ad sit Gulv.

-Hvem er det? sagde han, naar nogen kom ind, og ligesom fór sammen.

-Det er mig, svarede et af Børnene, der kom for at hente en Bog.

Og Faderen vandrede videre henover sit Gulv, mellem de samme fire Vægge.

Han elskede at have det hedt, og havde dog altid hvide Hænder af Kulde.

Ved Middagsbordet, naar et af Børnene talte, kunde han pludselig rive sig ud af sine Tanker--han sad altid bag en Flaske fin Rødvín med rødt Lak--:

-Gud véd, hvordan de Børn bliver opdraget, sagde han.

-Kære Fritz, svarede Moderen, hvordan skal man opdrage Børn paa Landet.

-Som Børn, sagde Faderen og faldt igen i Tanker.

Han var altid hvid i sit Ansigt, og hans Skæg var begyndt at blive graat.

Men Moderen sagde til Tine fra Skolen:

-Kære Ven, Børn er Børn, hvad de ikke hører her, det hører de i Borgestuen.

Det var særdeles sandt. Børnenes gladeste Timer var i Borgestuen. Der var saa koghedt, saa de blev glørøde i Hovederne, mens de sad i Krogene og hørte til. Der var bestandig stor Forsamling fra hele Landsbyen, fordi aldrig nogen tænkte paa, hvormeget øl der blev fyldt i Krusene.

Udepigen løb bare til og fra, paa sine sorte Sokker, og skænkede.

Det var som paa en Kro.

Lars Forkarl sad for Bordenden og førte Forsædet. Husmændene garnerede Væggene. Maren Udepige stod ved Døren og grinede.

Der var ikke den Sladder fra Landsbyen, som ikke gik gennem Borgestuen.

Moderen lukkede undertiden Døren op:

-Naa, Børn, hvad Nyt?

Og hun satte sig selv ved Kakkelovnen. Saa førte kun Lars Forkarl Ordet, mens Husmændene sad og skævede til deres Krus.

Lars Forkarl havde været der saa længe, nogen kunde huske. Alle Tjenestefolkene blev i Huset de uendelige Aar. Moderen klagede bestandig til Faderen over deres Opførsel. Faderen sagde:

-Men saa lad dem gaa.

Moderen vendte hjælpeløst Øjnene mod Loftet:

-Men de vil jo ikke, sagde hun.

Og de blev.

Stuepigen havde det med Hovedpine. Hun bandt sit Hoved ind i Haandklæder, saa hun lignede en Haardt-saaret, og gik ud og ind ad Døren, mens hun jamrede. Midlet mod hendes Onde var en ustanselig Kaffestrøm og hun foretog sig intetsomhelst.

-Jeg finder Hannes Koste allevegne, sagde Moderen.

Kostene var forladte.

Hanne selv sank sammen i Dagligstuen ved Bogskabet og jamrede:

-Jeg har sagt til Marie, hun sætter Kaffen paa, sagde hun.

-Det var jo godt, svarede Moderen.

-Vil Fruen ikke ha'e en Kop med? jamrede Hanne.

-Aa, Tak, naar den er der, sagde Moderen.

Husjomfruen sad ved Vinduet og broderede. Det var en meget lang og apatisk Person, der brugte bestandig at være fornærmet som Paaskud til intet at udrette.

Moderen saa sig rasende paa hende og spurgte hende hver Ugedag, om hun ikke vilde tage til Sønderborg med Vognen.

-Gud, sagde hun, saa er jeg af med hende saa længe.

Hun slog Hænderne sammen i sit Skød.

-Alle mine Husjomfruer bliver saa fine, at de kun kan brodere.

Til det yngste Barn havde der været Amme. Samme Amme lød Navnet Rose, og det viste sig, hun var berygtet paa hele Øen. Da hun ikke ammede mere, gik hun over til en ubestemmelig Stilling, for der var i Huset allerede Barnepige.

Faderen gjorde mange Forestillinger for at faa hende ud og væk.

-Kære Ven, sagde Moderen: vil du sige mig, hvordan jeg skal faa hende afsted.

-Hun sidder jo ogsaa kun i Gæstekamret og syr. Der gør hun jo ingen Skade.

Rose sad videre.

Naar der overhovedet var Tale om Tjenestefolkene, sagde Moderen:

-Ja, Fritz, naar du overhovedet vilde tage dig af det, skulde du nok selv se.

Faderen var meget for træt til at tage sig af det.

Undtagen én Gang.

Den ældste Dreng kom gennem en Stue og sagde til Hanne Stuepige: Luk Døren.

Han vidste ikke, at der stod aabent ind til Faderen, som straks viste sig, kridhvid, i sin Dør:

-Vil De være saa venlig, Hanne, at hente de andre, sagde han.

Det indre Tyende kom sammen, mens Drengen skjalv og Faderen ventede. Da alle var samlede, gav Faderen sit ældste Afkom en Ørefigen uden nogensomhelst Ceremoni.

-Vil Du saa maaske, sagde han, bede Hanne om Forladelse og sige til hende:

-Hanne, vil De være saa god at lukke Døren.

Drengen gjorde det med en graadkvalt Røst, hvorpaa Tyendet blev bortsendt.

En vis Høflighed mod Underordnede blev efter den Dag--for der var ingen af dem, der kunde mindes, at Faderen havde revset nogen af Børnene--noget, der gik dem over i Blodet.

-Det er iforvejen haardt nok at være tjenende, sagde Faderen.

Maaske gjorde Børnene sig i Anledning af det "haarde", i Stilhed adskillige kritiske Tanker: for i Hjemmet var der ingen, som regerede uden dem, der tjente.

Tine fra Skolen, der var den sunde Fornuft, sagde, naar Moderen klagede:

-Gud, skift ikke, sagde Tine: det er dog bedre at være i Lommerne paa de gamle.

-Kom, sagde Moderen til hende, lad os gaa lidt ud.

De tog et Par Sjaler paa og gik ned om Laagen ind i Haven til den islagte Dam. Langs Bredderne laa Sneen mellem det halvvisnede Græs.

Ude bag Poplerne bredte sig de store Enge.

Pludselig blev Moderen sørgmodig, og hendes skønne Stemme lød som en Klage.

-Hvor her var smukt i Sommer, sagde hun.

Langt og bedrøvet saa hun ud over Engenes Is og Sne, hun, der elskede den lune Vind og Solen.

Hun stirrede paa Lysthuset med de hvide Søjler. Paa hendes Fødselsdag i Juni var de Søjler altid omvundne med Kranse.

-Jeg oplever ikke mange Somre, sagde hun.

-Vist saa, sagde Tine.

Men Moderen blev ved at stirre paa sit Lysthus over mod de islagte Enge:

-Nej, sagde hun, og hun begyndte at græde, hun, som elskede det lyse Liv.

* * * * *

*Moder, du som bøjede dit Hoved,
da Sorgen kom,
og lukkede dit Øje
da Skumringen brød ind
for dig og for os alle--
Moder, du,
der slynges endnu Roser,
Blomster, Roser
om de hvide Søjler--
Roser, Blomster,
Moder--
for de andre.*

*Men du kunde ikke
leve i Vinter;
ikke naar Jorden
og ikke naar Hjertet var dødt.
Du gik.*

*Og dog og dog
blomstrer der glødende Roser--
Roser, Roser
blomstrer dog for de andre.*

* * * * *

Naar man fra Jespersens kom et bitte Stykke længer, da bøjede Gaden om paa Kirkepladsen.

Dér laa Kroen og var hvid som Kirken, dens Genbo. Kun var Krodøren grøn, mens Kirkens Port var sort.

Til venstre var Smedjen. Den var saa mærkelig firkantet, ligesom med en sort Kalot paa til Tag. Men inde i Smedjen var der Nat og Flammer.

Den ældste Dreng listede tit over til Smedjen om Søndagen. Saa var der saa stille og lunt fredeligt, og Væggene var Vægge som alle andre og Døren var bare en Dør og Stenene Sten, mens Smeden selv kun var blevet en hvid og rigtig Mand, som, glad og stor, sad udenfor Krolængen.

Han sad og saa paa dem, der gik i Kirke.

Men kom Mandagen, saa var Smedjen atter fuld af den sorte Nat og den røde Ild. Og aldrig vilde Drengen have turdet gaa derind, hvor de sagde, Smeden gik, som en stor sort Skygge mellem Bælgenes sorte Spøgelser.

Til højre kom man til Skolen. Den ligesom støttede sig saa venligt op til Kirken, lænede sig til den og hvad dens var.

Trappen til Skolen var strøet med Sand. Døren til Huset var saa lind paa sine Hængsler. Straks i Gangen skinnede alting. Væggene, Gulvet, Loftet skinnede. Der var ingen, som saadan fik Grønsæbe til at skinne under sine Hænder som Degnens Tine.

Tilhøjre laa Skolen. Den var fuld af en evindelig Summen. Børnene sad i Rader over Abc og Katekismus, hver paa sin Side, som Mandfolk og Kvindfolk i Kirken. De svedte og de duftede over al den Kundskab. Gamle Degn røg Pibe til med stærk Tobak, og svedte med. Han svedte altid, og altid holdt han Kakkellovnen gloende.

Naar Moderen kom ind i Degnegangen, løftede hun paa Skolelinken:

-Godaften Degn, sagde hun:

-De har det lunt.

-Goddag, Goddag, svarede Degnen.

Men Børnene fløj op paa de røde og sorte Hoser.

-Ja, det lumrer, sagde Degnen, med de mange Smaarumper.

Moderen lukkede Døren. Paa den anden Side Gangen havde Tine allerede hørt hende og faaet Stuedøren op:

-Nej, men kom dog ind, raabte hun, vi har da Varme.

Der var altid Varme i Skolen.

-Vor Herre bevare os, hvor det lumrer i Skolen, sagde Moderen, der faldt ned i en Stol. Ingen Stole var saa lette at falde ned i, som de hos Degnens. De var saa brede med udsvajede Arme, som stod de bare og længtes der efter Godtfolk.

-Det er Børnene, sagde Tine.

Hjemme paastod Moderen, at Gamle Degn lumsk lumrede med.

Men inde i Stuerne duftede der af Røgelse og gamle Rosenblade og Renlighed.

Degnemadammen kom frem i Køkkendøren:

-Nej, at De kom, sagde hun og nejede.

-Vor Herre bevare os, vi kommer her de seksten Gange om Ugen.

Moderen var allerede ude i Køkkenet. Hun maatte se det. Degnens Køkken var hendes Fryd og hendes Forbavselse. Saa mange Kobberkar og saa de kunde skinne--Pander og Gryder og Potter op langs Væggene.

Kaffekanden havde Mave og var altid paa.

-Den kommer aldrig af Tørvene, sagde Moderen.

-Aa nej, sagde Madammen, her kommer jo saa mange--Gud ske Lov ... man er da kendt.

Hele Egnen kom i Skolen. Alle gjorde Holdt for Døren og "stod" indenfor.

-Man maa derop, sagde Moderen, det er som man altid var ventet.

-Og Degnens véd Nyt--men de sladrer ikke.

Børnene var komne af Tøjet og løb allerede Tagfat i Storstuen. Intet Gulv var saa godt til Tagfat. For det var saa rummeligt som en Sals, og alle Stolene stod saa tæt til Væggene og spærrede ikke.

-Kære Børn, sagde Moderen hjemme: jeg véd det ikke, men der er det ved Degnens Møbler, at de er saa venlige.

Tine tog Kopper frem og Tine kommanderede til Legen.

-Op igen, op igen, raabte hun. Den ældste Dreng var falden.

-Saa, nu dumper Drengen, sagde Moderen.

-Op igen, op igen, raabte Tine.

-Tine, hvad gør De ved Deres Dækketøj? sagde Moderen, der var inde i Stuen igen og var falden ned i en anden Stol. Det skiftede hun med hos Degnens.

-Jeg faar aldrig mit saa hvidt, sagde Moderen og rystede fortvivlet paa sit Hoved.

Hendes eget var ganske ligesaa hvidt, men Degnens forekom hende altid hvidere. Alting forekom hende hvidest og dejligst hos Skolelærerens--undtagen Sengene. De var de højeste i Byen.

-At de kan ligge i de Bjerge, sagde hun, naar hun kom hjem.

Sengene _var_ Bjerge, Dyne over Dyne, med røde Vaar og hjemmевævede Lagener.

-Jeg vilde kvæles, sagde Moderen.

Sengene var Degnemadammens Stolthed. Sine Brudelagener viste hun altid frem. Dem havde hun begyndt at væve, da hun var Pige, og Tines Daabsvugge havde været bredt med dem.

-Det er saadan, sagde Madammen, og hun stod og kærtegnede Lagenerne, med ens egne Hænders Arbejde.

Nu var hun ved Vaffeljernet. Moderen fornå allerede Duften.

-Skal vi ha'e Vaffer? sagde hun og skuttet sig. Moderen havde altid saadan et Træk med Skulderen--et lille hastigt og spædt--naar hun glædede sig til Mad.

-Aa, det er dejligt, sagde hun.

De første Vaffer kom ind og Kaffen dampede. Moderen satte sig i den Hesthaarssofa, med et Plump, lige under Billedet af Kong Frederik den Syvende. Han hang der mellem sine to lovmæssige Gemalinder.

Børnene blev placerede paa Stolene rundtom. Paa Kaffen brændte de sig og tog ikke Øjnene fra Vaflerne.

-Pas paa din Kop, raabte Moderen til den ældste Dreng.

-Jøsses, lad ham sidde, sagde Tine.

Men Moderen rystede paa Hovedet.

-Han ta'er lige akavet paa alle Livets Ting. Det bliver hans Ulykke.

Men Tine lo, mens hun strøg hans Haar:

-Han har det maaske ikke efter Fremmede, sagde hun.

-Naa, Tine, sagde Degnemadammen.

Men Moderen lo og løftede de dejlige Hænder med de fulde Aarer:

-Nej, sandt er det, Hænderne er dejlige. Men de sidder forkert i Leddene.

Degnekonen tog dem og klappede dem:

-De er da heller ikke gjorde til det jevne, sagde hun.

Men pludselig var Moderen blevet alvorlig:

-Nej, sagde hun, og næsten med en helt anden Stemme: men med saadanne Hænder kan man heller ikke værges sig.

Hun slog over i Stemningen igen.

-Nej, Tine har Hænder, sagde hun og saa beundrende over paa Tines travle Haand, der atter delte Vafler ud til Børnene. Den var saa kraftig og ikke stor alligevel.

Saa begyndte de at tale om Grevinde Danner:

-Vor Herre bevar'es til Fruentimmer, sagde Tine.

Grevinde Danner var Egnens stadige Stof. Gottorp Slot var jo nær, og fra Gottorp kom Kongen og Grevinden saa til Sønderborg. Grevinden haabede stadig at naa til en Krog, hvor hun kunde blive rettelig hyldet.

Naar Grevinden kom til Sønderborg, blev alle Øens Embedsmænd kommanderede til Taffels med deres Fruer. Embedsmændene kom og Fruerne sendte Afbud.

Moderen var der saa godt som alene.

-Jeg vil se hende, sagde hun:

-Kære Venner, hun er dog virkelig mærkværdig.

Faderen og Moderen var der og blev ret unaadig modtagne. Grevinden kendte deres Familjeskab med den Sjællands Bisp, hvem hun vel huskede fra sin Vielse. Sagnet gik, de havde maattet holde ham halvt i Fangenskab paa Frederiksborg, før de tvang ham til at vie sig.

-Dygtig er hun, sagde Moderen, da hun kom hjem, om Grevinden:

-Men Herre du min Skaber, hvor er hun nedringet ... og hvad er det saa, hun viser? ... saadanne Køddynger viser man ikke en Gang frem for sit Spejl....

Ovre i Skolen begyndte de at synge. Gamle Degn sang for og Børnene svarede ham ihærdigt i mange Tonarter. Det var en Begravelsessalme.

Herinde blev de ved at tale om Grevinde Danner.

*Som Markens Blomst henvisner fage
alt, hvad af jordisk Rod oprandt,
og talte snart er Stevets Dage,
selv hvor med And det Gud forbandt;
kun hvad der kom fra oven ned,
kan blomstre i al Evighed--*

sang de derinde, Degnens Bas og Flokkens Diskanter.

Moderen kunde saa mange Historier om Grevinden. Hun fik dem fra sin Svigerfader, den gamle Excellence, der hadede "den Person" af en oprigtig Sjæl.

Moderen fortalte en Historie fra Frederiksborgs Kanaler. Kongen og hans Frue var ude at ro. Saa blev hans Majestæt Frihedskongen pludselig rasende.

-Smid hende i Søen, raabte han:

-Smid den Kælling i Vandet, skreg han.

Folkene tøvede.

-Saa for Satan--smid den Mær i Søen, kommanderede Majestæten.

Og Majestæstens Frue "maatte i Søen" og vade til Bredden.

Moderen lo som besat.

Derovre blev de ved at synge. Det lød saa bedrøveligt:

*Men vel Enhver, som Haabet grunder,
paa, hvad kun Engles Øjne saa,
hver Sjæl, som til det Heje stunder
og Verdens Glimmer tør forsmaa!
Til dem kom det fra oven ned,
som blomstrer i al Evighed.*

-Ja, sagde Degnens Madam midt i Grevinde-Snakken--hun tænkte paa Gravsalmene--:

-De maa jo synge dem--for Kordrengenes Skyld.

Men Moderen vidste meget mere om Grevinden og Hans Majestæt.

Hun blev ved at fortælle.

Hun fortalte, hvordan Kongen i et Statsraad havde kastet Statsraadsprotokollen lige i Ansigtet paa Konseilspræsidenten og den var fløjet lukt forbi Øret af Justitsministeren. Men værst er det med Grevinden.

-Svigerfa'er si'er, hun lurar ved Døren under Statsraadsmøderne.

-Og bag efter gi'er hun Berling Rapport.

Det blev stadig til Krøniker om Grevinden.

Degnemadammen sad og hørte til og Tine lo. Ovre i Skolen begyndte de paa Fædrelandssangene. Gamle Degn satte altid højere i, naar han naaede til "Fædrelandet".

-Men dygtig er hun, sagde Moderen, der sluttede med Grevinden.

Der var intet i Verden, der havde imponeret Moderen som Louise Rasmussens Dygtighed:

-Med den Grimhed, sagde hun: kære Børn--

Ovre i Skolen var det som Børnene var vaagnede. Klingert lød det med Bassen forrest:

*Vort Modersmaal er dejligt, det har saa mild en Klang;
hvormed skal jeg det ligne og prise det i Sang?
en højbaaren jomfru, en ædel Kongebrud,
og hun er saa ung og saa yndig ser hun ud--
og hun er saa ung og saa yndig ser hun ud.*

-Syng med, Børn, sagde Moderen og satte selv i. Den gamle hørte det derovre og stærkere kom Melodien. Moderens klare Røst lød over alle de andre:

*Hun lægger os paa Læben hvert godt og kraftigt Ord
til Elskovs sagte Bønner, til Sejrens stolte Kor;
er Hjertet trangt af Sorgen og svulmer det af Lyst,
hun skænker os Tonen, som lette kan vort Bryst.*

-Hvor er 'et kønt, sagde Degnekonen: det er som hele Huset synger.

-Det er det, sagde Moderen og hun lo og løb ind i Storstuen:

-Nej, nej, bliv dér, raabte hun: jeg synger her. Saa er der Sang i hele Boden.

*Og om i Øst og Vest vi har sværmet og søgt
de svundne Tiders Visdom, de fjerne Landes Kløgt,
hun lokker og hun drager, vi følge hendes Bud;
for hun er saa ung og saa yndig ser hun ud.*

Der blev helt stille ovre hos Smedens. Nu kunde de høre i Smedjen, at "Fruen lod Skolen synge".

Smeden gik ud af Smedjen over den hvide Kirkeplads. Han stod under Degnens Vinduer og lyttede.

-Men nu vil vi blive her, raabte Moderen og alle løb de ind i Storstuen.

-Ja, sagde Tine, saa spiller Drengen Komedie.

Drengen var den ældste. Hans Stemme var klinger som en Spilledaase. Men Vers kunde han. Alt, hvad Moderen læste, blev siddende i hans Øre. Han slog ud, og han sprang om.

-Se Drengen, raabte Tine, se Drengen.

Drengen var Hakon og Drengen var Chevalieren i "Ninon". Han blandede Versene, han skreg og han hviskede. Kakkellovnen var den Medspillende. Degnens ældgamle Ovn stod bredmavet og alvorlig. Drengen fløj omkring den, besvor den og tiltordnede den sine Vers.

-Se Drengen, se Drengen, raabte Moderen, der vred sig af Latter paa sin Stol.

Ude klaprede Børnenes Træsko paa Trappen. Skoledagen var endt. Moderen løb til Vinduet for at se. Nede paa den hvide Sne summede Ungerne og sloges:

-Satan til Unger, sagde Degnen, der var kommet ind, og han slog paa Panden med Spidsen af sin Pibe, der var lidt skæv.

-Aa, sagde Moderen: de ligner Lopper paa et Lagen.

Lopper var et Yndlingsdyr i hendes Lignelser--var i det hele hendes Yndlingsdyr. Ikke saameget som skuttede et af Børnene sig, før hun øjeblikkelig sagde og med en hellig Iver: Du har en Loppe. Og hun klædte ham helt af, undersøgte hele hans Krop og hvert Klædningsstykke, hver Fold. Loppen var der ikke.

Men det var Jagten, der morede hende.

-Klæd Dig paa, det ækle Dyr er sprunget, sagde hun.

Men var der virkelig et lille sort Kreatur og hun havde fanget det med sine skønne Negle, saa saa hun gerne paa det længe og sagde:

-Lad det springe videre.

... Degnen satte sig hen i sin store Stol ved Vinduet. Mutter sad ligeover for ham, mens det begyndte at skumre.

-Syng lidt, sagde den Gamle. Det var hans Fryd, naar "Fruen" sang.

-Syng den om Kærligheden, sagde Tine.

-Tine er forlibt, lo Moderen.

"Den om Kærligheden" var en irsk Melodi. Ordene er fjerne og glemte. Kun Moderen sang dem. Maaske havde hun digtet dem selv. Hun sang:

*Skønt er Solens Lys,
og fagert kan Maanens være,
naar det en stille Nat
gyder sig langt
over en rindende Flod.
Skønt er Solens Lys.*

*Skønnest er dog
det Elskovens Skær,
der gaar over den Elskendes Ansigt
naar han, uden at vente det, hastigt,
den Elskede sér.*

*Men som Sol gaar ned
og lader al Jorden i Mørke
Saa slukkes og Elskovens Lys
--og det er Nat*

*Ak, men Gud Faders Sol,
den er barmhjertig,
den rinder paany.
Elskovens Lys, der blev slukt,*

det sluktes for alle Tid.

*Der er ikke Tanker om,
at Mennesker sviger;
der er ikke Tanker om,
at Mennesker, de blev forladt.
Det er kun Elskovens Lys,
der pludselig sluktes--
og det er Nat.*

*Skønt er Solens Lys
og Sol rinder alle Dage:
alle kan Solen se.
Men _den_, der aldrig saa
Elskovens Lys
tændes og slukkes brat,
han kender ikke til Dag
og han véd ikke af Nat.*

Sangen døde hen.

-Hvor den Vise er køn, sagde Tine.

-Den er vist sand, sagde Moderen.

Men den gamle Degn sagde hende fra sin Stol i Mørket:

-Ja, Kærligheden, det er no'et, man ikke tænker over. Den kommer.

-Og gaar, sagde Moderen.

-Ja gør 'en, sagde Madammen saa stille fra sin Krog.

Der var saa tyst lidt. Men saa sagde den Gamle:

-Ja, lille Frue--sé, det er vist ret. Den kommer og den gaar. Men der er maaske ogsaa dem, for hvem den lukker Døren, fordi de, naar den ikke er hjemme, ikke giver Stunder og venter ... til den kommer igen....

Moderen svarede ikke.

Men lidt efter sang hun igen--og da var hendes Ansigt vendt opad og blegt i Mørket; der kunde over det Ansigt komme noget, saa hun lignede den Korsfæstede--:

*Ak, men Guds Faders Sol,
den er barmhjertig,
den rinder paany.
Elskovens Lys, der blev slukt,
sluktes for alle Tid.*

-Tine, sagde hun, og hendes Stemme lød pludselig muntert: nu vil vi gaa ind paa Kirkegaarden.

Det gjorde hun ofte i Skumringen eller lige ved Aften, men altid med Tine og med Børnene i sine Hæle.

De fik Tøjet paa, og de gik gennem det skinnende Køkken ud i Haven.

-Godnat, sagde de Gamle. De stod i Køkkendøren.

-Godnat.

Haven laa snedækt. Der var Rim over Træerne. I Kulden glimtede dens smaa Stjerner.

-Pas paa deres Roser, sagde Moderen til Tine.

-De er dækket til, svarede Tine.

De aabnede Laagen, og de kom ind paa Kirkegaarden.

Alt var ganske tyst. Sorte Kors og hvide Kors ragede stille frem over den hvide Sne. Deres Navne var forsvundne i Mørket.

-Her hviler man trygt, sagde Moderen.

Stier var banet gennem Sneen. Hvor Gravene var, viste Korsene. Midt i Sneen stod Kirken, hvid og stor.

De blev ved at gaa, Kirkegaarden rundt.

Moderen og Tine gik forrest, Børnene traskede bag efter i Sneen.

Lys var der kun af Stjernerne over dem.

Tine og Moderen talte om dem, der var døde det sidste Aar og nu laa i Graven. De talte om Sognefogdens Søn.

-Ja, han havde gjort mange fra 'et, sagde Tine.

-Det siger man.

-Og Gud véd, hvad de saa ved ham?

-Saa og saa?

Det var Moderen, der talte:

-Bierne, Tine, fornemmer, i hvad for Blomster der er Honning.

-Ja, maaske.

-Der var vel Elskovsstof i ham, sagde Moderen, og hun tav lidt, før hun sagde og saa hen for sig: Og ikke andet.

De blev ved at gaa: Kommer I Børn, sagde Moderen.

Men til Tine, sagde hun, og hendes Ansigt var vendt opad mod hendes Stjerner, som hun gav de mange Navne:

-Tine, der er i Livet kun to Ting--Kærligheden og Døden.

De naaede den store Port. Tine tog Slaaen fra.

-Men nu maa vi hjem, sagde Moderen.

De gik hjem, Børnene ved hendes Side. Der var saa ganske tyst og alle Huse var lukkede. Mennesker mødte de ikke, og Hundene kendte dem.

Det var en af Moderens tunge Dage.

Ogsaa da de kom hjem, blev der ikke tændt Lys, og Moderen talte ikke. Hun satte sig kun ved det gamle Klaver, hvis Taster lyste hvidt gennem det meget Mørke, og hun sang:

*Der kommer de Aar,
da vi bitterlig véd,
hvad Livet er værd.
Der kommer de Aar,
da vi miste maa,
hver Ting vi har kær.*

Faderen aabnede sin Dør, og Børnene saa hans høje Skygge i den.

*Der kommer de Aar,
da Tankernes Hær
er et Ligtog kun.
Der kommer de Aar,
hvor og Længserne træet
gaar til Blund.*

Faderen rørte sig ikke. Det var, som om han i det sorte Mørke stod som en sort Støtte.

*Der kommer de Aar,
da Minderne selv
bli'r en Spot.
Der kommer de Aar,
hvor vi lever ej mer--
døde vi blot--*

Faderen lukkede Døren.

Moderen fór sammen ved Lyden:

-Hvem er det, spurgte hun.

-Det var Fader, svarede den ældste Dreng fra Krogen:

-Mo'er syng den, vi ikke forstaar.

Men Moderen lukkede Klaveret.

Længe blev det ikke aabnet mer.

* * * * *

Men da kunde de Tider komme, hvor Moderen læste.

Bogskabets Dør stod ikke længer stille for de skiftende Bind, hun tog frem. Kusken kørte til Sønderborg, og Kusken bragte Bøger.

Hun sad altid paa samme Sted, ved Vinduet, "i sin egen Stol", ubevægelig. Bogen laa paa hendes Syskrin, Hovedet holdt hun i sine Hænder. Børnene hørte hun ikke, om Huset skøttede hun sig ikke. Hun skiftede kun Bog efter Bog.

Faderen kom ind:

-Skal Du ikke ud, sagde han.

-Jeg læser.

-Vil Du ikke op i Skolen?

-Du ser jo, jeg læser.

Hun blev ved at læse, og Haanden vendte Bladene. Der gik en Time. Der gik Timer. Børnene listede om.

Men undertiden lagde hun den aabnede Bog ned paa sine Knæ og med tæt sammenfoldede Hænder stirrede hun udfor sig--tavs, før hun læste igen.

Hun tog Bøger fra Faderens Reoler. Hun læste om Naturvidenskab og Dogmatik. Hun læste og læste.

Faderen gik gennem Stuen:

-Skal Du dog ikke ud?

-Imorgen.

-Du siger det hver Dag.

-Ja, men jeg læser.

Hun læste som en Dranker, der beruser sig og beruser sig og forlænger sin Rus og ikke vil vaagne.

Tine kom i Mørkningen.

-Hvad har De bestilt? spurgte hun.

-Jeg har læst.

-Hvad?

-Jeg véd ikke.

Men pludselig kunde hun fortabe sig i Klager, i lange og heftige Bebrejdelser mod de Bøger, hun slugte og som ikke tilfredsstillede hendes Tørst:

-Hvorom skriver de? sagde hun og knyttede i Ildens Lys, hvor de sad, de hvide Hænder, der blev glødende i Skæret, om sine Knæ: de skriver skønne og dumme Ord om det, vi alle véd, og alle har vænnet os til at tænke ... om andet skriver de ikke.

-Alle Bøger skriver jo om Kærlighed, sagde Tine.

Moderen lo.

-Det er netop det, som de ikke gør.

-Jo, dog.

-Nej, det er netop der, de forvansker os Livet, og de berøver os Modet til at se Sandheden i Øjnene.

-Hvad for en Sandhed?

-Sandheden.

Hun tav et Øjeblik. Den ældste Dreng laa ved hendes Fødder og saa' op i hendes dejlige Ansigt:

-Jeg kender den, sagde hun, men de--de Digtere--(og hun udtalte Ordet med en stolt Haan) skulde have Mod til at sige den....

-Jeg søger om En, der har turdet sige den.

-De skriver Krøniker, som vi kan lave selv, de sætter Vers sammen, som vi kunde dreje dem selv og synge ved et Klaver ... Men Sandheden siger de ikke ... Hm, Bogbinderne er de eneste, som kender dem. De haandterede dem jo ogsaa fra Arilds Tid og har lært at forgylde Ryggene paa deres Løgne....

-Aa jo, blev hun ved, og hun smilede halvt: Boghandlerne kender dem maaske ogsaa--de smiler altid saa forbindtligt, naar man køber en Bog, som om de vilde sige: At du ikke er klogere ... men vær saa god--køb kun en ny Løgn....

Hun blev ved at sidde med sammenknyttede Hænder, og pludseligt talte hun helt roligt:

-Hvad der undrer mig, det er at de alle er saa dumme; at ikke en af dem alle er klog nok til at ville lade sig stene, fordi han havde sagt Sandheden....

-Ja, men hvilken Sandhed? sagde Tine, der under Moderens "Læseraptus" var helt fortvivlet.

Moderen sad lidt:

-Aa, sagde hun, Sognefogdens Søn kendte den. Men han kunde ikke stave og han var vel ogsaa for doven til at blive Digter.

Tine, der ingenting forstod, sagde afledende:

-Ja, doven var han til alting undtagen til at bringe Folk i Ulykke....

-Han bragte dem ikke i Ulykke, sagde Moderen: han elskede, og han hørte op med at elske--naar det var forbi....

-Naar det var forbi?

-Ja--#Begæret#....

-For det er Hemmeligheden: der er ikke andet end Driften, og den alene er Herren og Mesteren,--Driften brøler mod den tomme Himmel--den alene.

-Men, og Moderen gjorde en Bevægelse med Haanden: lad os ikke tale mere om det ... hvorfor skulde jeg sige Sandheden?

-Tror De, vi faar Sne, spurgte hun.

Hendes Ansigt var belyst af den røde Ild....

Saa rejste hun sig. Hendes Skridt over Gulvet hørtes næppe.

Længe klang det sagte Forspil, før hun sang:

Lad de Døde hvile, lad de Døde hvile--Minder, Minder, væk det ikke, lad mit døde Hjærte hvile. Kun i Døden er der Fred og Lise: lad det hvile, lad mit døde Hjærte hvile.

Der var Foraarsmorg'ner, mens Syrener dufted' hvor, i Solen, du slog Døren op mod Dagen, mens, af Jubel straalende, du hvisked: "End en Dag--endnu en Dag at leve".

*Der var stille, fredopfyldte Aftner, hvor vi, under
Forstadstræets tynde Krone taust gled hen i samme ømme Glæde.
Fælles om at drømme, fælles om at Græde--*

*Lad det hvile, lad det hvile, væk det ej, mit døde Hjærte. Kun i
Døden er der Fred og Lise. Minder, Minder. væk det ikke, væk det
ej, mit døde Hjærte.*

* * * * *

Dagene længedes, og der stod Vintergække i Moderens Glas paa Sybordet. Tine var saa flink til at finde dem under Sneen. Hun kendte Pletterne, hvor de voksede, og hun rodede og rodede, til hun fandt dem.

Gækkene stod tæt ind under Muren. Tine laa ned paa Knæ og gravede med sine rappe Hænder, som blev røde.

-Se, se, raabte hun, naar hun fandt det spæde Grønne.

Ja, hvor det er kønt, sagde Moderen, som stod i Vinduet.

-Men hvor det er koldt endnu, lagde hun til og lukkede sit Vindu.

Hele Huset blev fuldt af Gække. Selv Pigerne havde et Glas fuldt staaende i deres Vindu (det var et Vindu med Gitter: Pigerne boede ligesom i Fængsel, men Karlene, de slap nok ind gennem Døren) og en Dag løb Moderen ud og satte en Buket i Røgterens gamle Hat.

Han kom listende om Længen. Han listede altid, ligesom han ikke vilde forstyrre Kreturets Fordøjelse. Moderen sad ved sit Vindu. Saa sprang hun op.

-Jens Røgter skal ha'e Gække i Hatten, sagde hun, og hun løb ud.

Over Gaarden, hen til Længen.

Jens Røgter blev helt forfærdet. Men Moderen rev Hatten af ham og stak Gækkene ned bag Baandet.

Røgteren blev staaende med Hatten i sin Haand. Saa gav han sig til at grine, hikkende og længe, ud i Luften.

Men Moderen, der løb ind igen, sagde til Tine:

-Uh, hvor var hans Hat fæl at røre ved.

Foraaret meldte sig. Svalerne kom og Anemonerne skød frem i Lunden bag Fruens Lysthus.

Da var det Moderens Lyst at vade i Engene.

Isen laa der endnu, brudt som smaa flydende Øer.

Med opløftede Skørter stod Moderen midt paa Flagerne.

-Tine, Tine, den brister....

Tine stod midt i Sølet, opskørtet til Knæerne, beredt paa det værste.

Moderen fløj fra Flage til Flage.

Bums--der laa den ældste Dreng, pladaus i den vaade Eng.

-Saa, der ligger Drengen.

Moderen overskuede Situationen et Minut. Kun Drengens tætklippede Hoved stak op af Vandet:

-Herre Jesus, han ligner en Sælhund.

Moderen lo, saa baade hun og Flagerne rystede.

-Tine, Tine, faa ham op, saa Fritz ikke ser noget.

Tine tog et Tag i Drengen, saa han vrælede ved det.

Moderen fløj fra Flage til Flage, mens hun slog med Armene som en Fugl, der sætter i at flyve.

Karlene og Røgteren kom ud at se paa. Jens grinede, saa han tabte Piben af Munden.

Men Lars Forkarl sagde, at Fruen, hun springer s'gu li'esaa godt som dem, der springer gennem Ballon.

Lars havde tidt været i Flensborg, og han havde set Cirkusdamerne.

-Ja, gu' gør hun saa, sagde Lars og spilede Næverne ud i Bukselommerne.

Men Jens Røgter, han havde nu mere sin Formening, og det var den, at Fruens Ben var nu nærmere saa spinkle som Gedens, hvad det angik.

Moderen sprang paa Flagerne, lige til det blev Mørkning.

Saa satte hun og Tine sig paa en Bænk ved Vejkanten. Der var Popler hinsides Vejen.

-Hvor luende Solen gaar ned, sagde Moderen.

-Ja, det bli'er til Storm, sagde Tine.

Moderen saa længe paa de svagt vajende Popler; de stod saa strunk mod Himlen.

Saa sagde hun sagtere:

-Mon Pinjer ser meget anderledes ud?

De rejste sig begge. Paa Gaardstrappen mødte de Faderen.

-Hvor Du er rødmusset, sagde han, for Moderen var ganske rødkindet endnu.

-Aa, ja, sagde hun og pustede, jeg har ogsaa løbet lige fra Smedens.

Det var mørkt i alle Stuer, hvor alle Døre stod aabne.

-Sæt Dem her, Tine, sagde Moderen, og Tine satte sig, med Hovedet mod Klaverstolen, ved hendes Fødder.

Moderens Fingre løb hen over Tangenterne:

-Det er underligt, men det er, som jeg ikke kan taale at være glad mere end en Time ad Gangen.

Løbene blev til et Forspil, og Moderen sang:

*Hvert et Barn, der fødtes,
det fødtes kun til Nød.
Og spirer der et Blad,
det spirede kun til Død.*

*Hver Elskovsrus, der fanged os,
bar Smerten i sit Skød.
Hvert Elskovsord, der naar os,
har mistet alt sin Lød.*

*Hvert Lykkespind, vi spandt,
det brast, imens vi spandt.
Da det første Kys han gav,
hans Tanker en anden gjaldt.*

-Hvor den Sang er sørgelig, sagde Tine.

Moderen sad lidt, saa sagde hun:

-Men, véd De, hvad jeg vilde ønske, Tine?

-At jeg kunde skrive en Sang saa sørgelig som Livet.

Hun tav igen, mens de hvide Hænder lyste over Tangenterne:

-Men det er vel betænkt, at Lykke, det har ikke noget Flertal.

-Ja, det er sært.

Moderen hvilede Hovedet i sin Haand:

-Nej, sagde hun, for der er kun én.

Faderen gik gennem Stuen, gennem Mørkningen som en Skygge.

-Skal I ikke ha'e Lys? sagde han.

-Nu tænder vi, svarede Moderen.

Og Tine tændte Lamperne.

-Saa lægger vi Kabale, sagde Moderen, og hun begravede sig i Kortene timevis.

-I Kortene møder man altid "Lykkens Bonde", sagde hun.

Tine saa til, indtil hendes Øjne blev tunge af Søvn.

Inde i Stuen ved Siden af hørte man uophørligt Faderens Skridt, frem og tilbage, frem og tilbage.

* * * * *

Foraaret kom.

Paa kolde og klare Aftner flakkede Moderen om med Tine, hen over Markerne med deres spæde Grønne, op paa Bakker, op paa Højder, hvor hun saa vidt.

Der elskede hun at staa.

Luften var endnu kold og bed i hendes Kinder, mens Solen gik ned i et blegnende Rødt. Hun stod, med den løftede Haand over Øjet, rank mod Himlen, som spejdede hun efter Vaaren, der kom.

Men Dagene blev mildere og i Stuerne hjemme stod alle Skaale fulde af Violer, der duftede. Og i Køkkenhaven kom der fine Blade paa Stikkelsbærbuskenes lange Rækker.

Markernes Jord blev glinsende sort, al Muld laa givtig og fugtig og blank--Moderen kunde om Aftenen, naar hun vandrede over Stierne, stanse Tine og Børnene.

-Se, sagde hun, se, hvor Jorden aander.

Vaarsæden piplede frem i et grønnende Mylder, mens Rugen stod, strunk og rank, og fyldte Aftenen med det unge Grønnes stærke Duft.

Ogsaa Træerne fik Blade, og alle Knopper brast, mens Luften laa mæt og tungere; og den første Damp steg op af den levende Jord, mod et Himlens Blaaf, der farvedes dunkelt og mørkere.

Moderen havde Vandresyge.

Hun gik og gik.

Pludselig kunde hun stanse:

-Tine, sagde hun, det er, som Jorden stønner.

I Haven sprang Liljerne frem. Høje og ranke krydrede de den skumrende Nat med deres sødlige Aande. Fra Dammen steg Emmen op, mættet med Muldens Duft, som den hede Strøm af Jordens Aandedrag.

Om det hvide Lysthus snoede Rosenrankerne sig glinsende, og Bladene foldede sig ud, mens de spredte deres sanse-ramme Vellugt.

Og over alt, paa alle Tage, fløj de hvide Duer sammen, mens i Popler og Buske Fuglene kaldte paa hinanden.

-Lad os gaa længere, sagde Moderen.

Hun gik med Tine bag om Kirken gennem Lunden--Paradis kaldtes den--op paa Højen.

Moderen plukkede, tavs, en Buket af duggede Blomster.

Alt var blevet grønt og fra Marker og Lunde og alle Kærene steg en dirrende Dis op mod den mørknende Himmel.

Huse og Gaarde saa de ved deres Fod og de hvide Kirkers Linjer, der var ligesom vidskede ud i den svangre Fugtighed af Jordens Em.

Moderen saa op mod den hvælvede Himmel og hun sagde:

-Stjernerne, Tine, vil ikke se det.

De gik tilbage gennem Lunden:

-Hvor Luften er tung, sagde Moderen.

-Det er Hylden, sagde Tine.

-Lad os gaa ad Kirkegaarden, sagde Moderen.

De aabnede Laagen og de traadte ind.

Alle Buske bugnede af Løv, mens Buksbommen i Hækkene lyste. Blomsternes Duft laa som mere tæt bag de hvide Mure. Rundt om stod Korsene tavse.

Moderen stansede ved Kors efter Kors. Og ud i den mættede Luft læste hun sagte Korsenes Navne og Indskrifternes Ord:

"_Mig ske efter dit Ord_."

Og hun gik videre:

"_Kærlighed er Lovens Fylde_."

Hun gik frem langs Gangen, og hun bøjede Liljerne bort, som taalte hun ikke deres Duft:

-Nu har Sognefogedens højnet Graven, sagde Tine.

-Ja, sagde Moderen.

Hun bøjede sig ned, og varsomt lagde hun Buketten, som hun bar, paa den friske Høj:

-Det er fra dem, hvem han bragte Lykken, og som maatte græde.

-Er det en Tak? spurgte Tine.

Moderen svarede ikke.

Stift stirrende blev hun staaende, tavs, foran den højnede Grav.

En Flagermus fløj forbi, og Moderen foer sammen.

-Kom, sagde hun. Og da de kom ud, tog hun sig igen til Hovedet:

-Aa, Tine--lever de Døde? sagde hun og hun forsøgte at le.

Nede langs Skrænten bag Muren hviskedes der og var der uroligt.

-Aa, sagde Tine og lo: det er jo kun Karlene med deres Piger.

Moderen kom hjem, ind over Gaarden og op i sin Stue.

Det var halvløst og alle Døre stod aabne.

-Maren, Maren, raabte hun gennem Huset.

Men ingen svarede.

Kun Mariehønsene sang fra Bryggerset og ved Ovnene.

Moderen aabnede Bryggersets Dør.

-Maren, Maren, raabte hun ud over Gaarden.

Hun saa kun et Par Skygger, der flygtede ned imod Dammen.

Hun lukkede Døren og hun gik langsomt ind.

Faldt der fra Ruderne Lys paa hendes Ansigt, saas det blegt.

Hun satte sig i sin Stol, og, med Hænderne foldede, stirrede hun ud i det tomme Rum.

Faderen aabnede sin Dør:

-Er her ingen, sagde han.

I Halvmørket svarede hun sagte:

-Jo, jeg.

Og Faderen sagde:

-Jeg saa Dig ikke.

Han begyndte at vandre over Gulvet, og sagde:

-Jeg kaldte før, men her er ingen.

-Nej, sagde Moderen.

-Ja, hvor er de--hvad tager de sig til alle sammen?

Med en Stemme, der skiftede ganske let, sagde Moderen:

-Det er Foraar, Fritz.

Faderen gik lidt:

-Du maa holde dem hjemme, sagde han:

-Det hele Hus staar tomt om Aftenen. Det gaar ikke an.

Moderen rørte sig ikke, men, støttende sin Nakke mod Væggen, sagde hun ud i Luften, og ikke til ham:

-Det er Jorden, der er blevet Læremester for sine Børn.

Faderen stansede i en Krog, og han satte sig.

Længe sad han tavs.

Saa sagde han:

-Hvor langt Du er kommet bort--

Moderen svarede ikke. Men efter en Stund sagde hun:

-Fritz, Naturen er stærkest, og det er selve Jorden, der driver dem.

-Ja, Fritz; og hun talte hæftigere:

-Jo mere jeg tænker, jo sikrere ser jeg det, der er kun én Lov, den eneste, at Livet vil fortsættes.

Hun tav igen et Nu og sagde saa langsommere:

-Det tror jeg.

-Fortsættes frem mod hvilket Maal?

-Maalet? Maalet er, at der skal avles.

-Og hvorfor?

Moderen saa ud i den tomme Luft:

-Jeg véd det ikke, sagde hun:

-Er der ikke Billioner af Stjerner? De fuldbyrder vel Maalet.

Hun tav lidt.

Saa sagde hun:

-Horfor, Fritz, er Menneskene saa forfængelige? Er vi mon ikke det ringeste Tyende i et stort Hus, for hvis Herskabs Ansigt vi aldrig bliver stedt?

-Lad os skjule vore Taarer.

-Vi lider og--bereder Lidelser.

-Mere véd vi ikke....

Faderen rejste sig, i Oprør:

-Og hele dit eget Liv modsiger, hvad Du siger; tror Du da ikke jeg véd, at hele Dit Liv er en eneste og eneste Opofrelse?

Moderen svarede ikke straks, saa sagde hun uendelig mildt:

-Fritz, naar man er blevet klar over Livets Tomhed, maa man fylde den med noget ... ligegyldigt.

-Er da ogsaa Opofrelsen ligegyldig?

-Ja--fuldstændig.

Faderen gav intet Svar.

Det var som hans vandrende Skygge gled bort i Mørket.

-Eller--hun talte roligt som den, der gør et sidste Spørgsmaal--gør for Eksempel min Opofrelse egentlig dit Liv rigere?

Maaske ventede hun, blot et Nu, et Svar. Men Faderen forblev tavs, og, i Mørket, sitrede maaske et Øjeblik hendes Hænder.

Fra Forhøjningen sagde hun igen:

-Der er maaske Skin-Liv mange Steder: i Kunsten, i Opofrelsen, i Arbejdet, i Venskabet, i Daaden; kun ét Sted er Livet--dér, hvor Naturen har villet det.

Moderen tav, og i Stuen var der tyst.

Sagte løftedes ude Dørenes Klinker.

Husets Fok kom hjem.

-Nu kommer de igen, sagde Moderen.

Faderen gik hen til Døren og kaldte, mens hans Stemme dirrede.

Saa hørtes der fra Alléen Sang, den lød saa skært og foraarsmættet imod dem.

-Aa, det er Tine, sagde Moderen.

Og hun slog Vinduet op.

Blussende kom Degnens Datter løbende:

-Aa, jeg #maatte# herved, det er de første Jordbær. Mo'er har plukket dem i Aften; og hun rakte de røde Bær op imod Karmen:

-Dejlige Kone, sagde hun.

Og Moderen bøjede Ansigtet ned mod Bærrenes Duft.

* * * * *

Hver Dag i Middagsstunden skulde Tine ned og se, om Roserne sprang ud.

Det var de vilde Roser om Moderens Lysthus' hvide Søjler.

Jo, de kommer nok, sagde hun.

-Ifjor kom de ikke, sagde Moderen, og da havde vi heller ingen Jordbær.

Roser og Jordbær, de skulde til paa Moderens Fødselsdag.

-Ja, ifjor, sagde Tine, det skyldtes bare Kulden.

Og de satte sig ind paa den hvide Bænk og de stirrede ud over Dammen, og de talte om hvordan det var ifjor og iforfjor, og det forrige Aar, og for mange Fødselsdage siden.

-Aa, ja, men da var De lille, sagde Moderen.

Moderen lo med ét, saa det rystede i hende:

-Aa Herregud! De havde skotsk Kjole paa, hvor sad den paa Dem. Aldrig har jeg kendt nogen saa rødderet, som De var, da De var lille.

-Og tumlet, sagde Moderen.

Moderen blev ved at le, og tale om Tine som Barn.

Men værst var det den Fødselsdag, da tykke Madam Jespersen var gaaet i Dammen.

-Kære Børn, sagde Moderen, der sidder hun jo yderligt, lige paa Kanten, og pludseligt ta'r Vorherre ved baade hende og hendes Stol, og hun gik bagover, Herre Jesus, med de ret og vrangs lige i Vejret.

Synet havde været græsseligt.

-Man saa jo ikke andet end de tre Strudsfjer over Vandskorpen, sagde Moderen.

-Ja, da var jeg lige konfirmeret, sagde Tine.

-Dagen før Fødselsdagen var der en Travlhed som ved Jul. Tine bagte og Tine æltede.

Alle Køkkenvinduer var smækkede op, og Maren Bryggerspige, som var i Uldskørt af egen Strikning, svedte saa det haglede. Karlene kom skiftevis og stillede sig op ved Dørstolpen for at se til.

-Rup Dig, Lars, sagde Tine. Hun fløj ud og ind, alt mens hun rørte Pundkagen i et Fad saa stort, som skulde den hele Egn spise sig til en Forstoppelse.

Moderen stod hjælpeløs midt i Køkkenet.

-Tine, at der bli'r nok. De véd, hvad Jespersens lægger i sig, naar de er ude.

Flødepiskerne klang mod Lerfadene, og Mandfolke-Marie fyrede paa, saa Ovnen var glødende.

Faderen lukkede Døren op:

-Stella, dine Hænder.

-Fritz, jeg rører mig jo ikke.

Og Faderen lukkede Døren igen.

Børnene jog ind fra Bryggerset, og fyldte det halve Gulv; de vilde smage Dejgen.

De smagte, saa de alle blev æggegule om Næbene.

-Og saa herut, sagde Tine:

-Nu laaser vi Døren.

Børnene kom paa Porten og Moderen med, og de hørte kun, ude i Gaarden, Sløvene gaa og Tine kommandere.

Maren Bryggers istemte Sangen om General Rye.

Moderen løb ned ad Alléen med alle Børnene i sine Hæle.

-Sidst, sidst, raabte hun og løb forrest.

Faderen aabnede sit Vindue:

-Stella, dit Bryst, sagde han.

-Fritz, vi løber blot.

Hele Skaren jog videre.

For Enden af Alléen mødte de en Mand med en Lirekasse.

-Der er en Lirekasse, raabte Moderen:

-Kære Mand, kom dog ind.

Og Lirekassemanden haltede forrest, medens de andre fulgte efter og Moderen raabte:

-Tine, Tine, der er en Lirekasse.

Manden begyndte at spille midt i Gaarden, men Moderen skubbede ham væk og sagde:

-Maa jeg.

Og under Linden begyndte hun selv at dreje, mens hun skoggerlo, for det var General Bertrams Afskedssang, hun lirede.

I Køkkenet løb de til Vinduerne, og Karlene kom frem i Bryggersdøren. Jens Røgter stak sit Hoved ud fra Stalden.

-Nu spiller hun selv, sagde han.

General Bertrams Afskedskvad var omme, og Moderen lirede videre.

-Hej hop, sagde hun, det er en Polka.

-Tine, Tine, raabte hun, nu kan I danse.

Pigerne løb ud med Tine i Spidsen, og de begyndte at danse, svedte og barhovedede, midt i Gaarden, omkring Lirekassen: Maren-Bryggerspiges Skørt naaede hende til midt paa Anklerne.

-Sving Jer, sving Jer, raabte Moderen til Karlene.

Men der var ingen andre der turde end Lars Forkarl; han listede sig lidt flovelig ned og skød Træskoene af, før han bød Tine op, og dansede paa Grønsværet, paa Uldsokkerne.

-Halløj, halløj, sagde Moderen, nu faar vi Høstgilde.

Hun drejede paa Liren, saa Sveden sprang frem paa det hvide Ansigt.

Børnene stormede omkring Lirekassen, mens de hylede.

-Dans, dans, raabte Moderen og Børnene sprang. Men den halte Liremand stod lunt, og snuste efter den megen Lugt af Bagt.

Lars Forkarl havde svunget Tine, saa den Sirtses viftede--meget var der ikke under--og nu bukkede han skævt foran Lirekassen.

-Tine, drej, raabte Moderen.

Tine løb til og drejede, og Moderen svang sig, mens alle Børnene skreg:

Lars Forkarl holdt saa varsomt om den svaje Moder, som var hun Postelin, mens han sprang paa Sokkerne.

-Aa, jeg kan ikke mere, sagde Moderen:

Men Tine blev ved at dreje, og Moderen sagde:

-Nej, hvis Fritz ikke var hjemme, skulde vi have Hestene ud.

Hun #maatte# have hestene ud.

-Tine, Dagen før min Fødselsdag siger han ingen Ting.

Hun raabte paa Røgteren:

-Jens, Jens.

Jens kom hinkende.

-Jens, sagde Moderen, og pludselig hviskede hun: luk Hestene ud.

Rundt om dansede Pigerne, og Børnene skreg, som blev de for hvert Minut vildere af deres egne Hyl.

-Dér har vi dem, sagde Moderen.

De to brune satte ud af Stalddøren.

Bagefter kom "Beauty".

-Kys dem, kys dem, sagde Moderen, og selv viftede hun med sit Lommetørklæde.

Hestene foer, og Pigerne dansede.

-Vaer Jer, vaer Jer, raabte Moderen.

Det var en eneste Støj.

-Stella, Stella, lød det pludseligt fra Vinduet.

-Gud, Fritz, sagde Moderen, hun blev staaende ganske stiv.

Pigerne forsvandt med det samme, som havde Jorden slugt dem.

-Ja, sagde Moderen og stammede: Fritz, jeg véd ikke, hvordan det er gaaet til.

Men Faderen lukkede sit Vindue, og Moderen sagde sagte til Tine, mens hun trak Skuldrene op, som hun gottede sig:

-Nu skal Manden have Kaffe.

-Gud, Tine, de Liremænd kan de tusinde Historier.

Liremanden kom ind i Folkestuen, og Moderen hørte paa hans Snak i timevis.

-Ja, ja, og saa Liremand, og saa Liremand, sagde hun og flyttede sig stadig tættere hen til ham paa Bænken.

Lirekassemanden fortalte Historier fra sin Verdensomsejling.

Da han gik, fik han en Daler.

-Nej, Tine, sagde Moderen, fuld af Henrykkelse: hvor den Mand kan lyve. Det er ligesom det Stykke i Læsebogen, hvor Negerdronningen lader sig trampe paa Maven for Fordøjelsen.

-Det stod i den tyske Læsebog, og det er sandt, skønt Fritz siger, jeg lyver.

-Men kom nu, sagde hun: Nu gaar vi.

De gik ned gennem Haven.

Aftenen var lun og lys, og Dammen laa spejlblank.

De første Roser duftede i Hækken.

-Hør, hvor her er stille, sagde Moderen.

-Ja, saa stille.

Fra Engene steg Dampen op. Langt borte skimtede de Skoven.

-Tine, sagde Moderen, her vilde jeg gerne dø.

Og lænet til den hvide Søjle, hvor Roserne faldt ned om hendes Haar, saa hun ud over Dammen og Engen og Skoven.

-Hvorfor er Livets Ramme saa smuk, sagde hun. Og træet faldt hendes dejlige Haand ned mod hendes Side.

* * * * *

Om Morgen ankom Tine Klokken fem.

Det første hun gjorde, var at lukke Moderen inde.

Hun drejede Nøglen dobbelt om i begge Døre--ogsaa i Døren til Skabeværelset.

Ti for tre Aar siden havde Moderen, paa Fødselsdagen, listet sig ud, gennem Skabestuen op over Loftet, og pludselig havde hun staaet midt i Lysthuset: Gud, dér er Fruen, havde Tine sagt:

-Og De er i Natkjole.

Men Moderen havde set alle Presenterne, før Bordet var dækket færdigt.

Børnene var ikke til at holde i Sengen efter Klokken seks.

De vilde op.

Moderen havde heller ikke Ro i sin Seng.

Hun sprang ud paa Gulvet i de bare Ben og dundrede paa den laasede Dør.

-Nu vil jeg ud, raabte hun.

Og hun dundrede endnu stærkere.

Men Tine var ikke færdig med Bordet.

Det var dækket med en Damaskes Dug; og S'er skulde der paa Dugen dannes af Roser, og S'et skulde pustes paa Fødselsdags-Kringlen.

Det blev pustet ud af et Kræmmerhus, fyldt med Vand og hvidt Sukker.

Tine stod og pustede Kunstværket inde i Køkkenet, medens alle Børnene ar stimlede sammen rundt omkring for at se til.

Alle deres Munde stod aabne:

-Saa, sagde Tine, nu puster jeg.

Og hun pustede, højrød i Hovedet, S'et ud paa Kringlen, mens Børnene stirrede.

-Saa, sagde Tine: Nu Svinget.

Og hun pustede igen.

Moderen blev ved at hamre oppe paa Døren:

-Tine, Tine.

-Ja, ja, raabte Tine, der løb med Kringlen, De maa saagu' blive der.

Pigerne løb ned i Lysthuset med rødmalede Urtepotter i Hænderne.

De skænkede hver Fødselsdag Fruen Gyldenlakker, opelskede i Pigekamret ved den megen natlige Varme.

Alle Gaverne paa Bordet var paa Plads, og Børnene og Tine tog Pragten i Øjesyn.

Faderen kom vandrende langs Hækken.

Stille lagde han sin Gave paa Bordet, halvt skjult, og gik.

-Nu kan vi hente Fruen, sagde Tine.

Børnene stormede afsted ind mod Huset, op ad Trappen.

-Mo'er, Mo'er--nu--Og Tine aabnede Døren.

Hvidklædte løb Børnene foran Moderen, mellem de grønne Hække, ned mod det hvide Lysthus.

-Mo'er, Mo'er, blev det ved at lyde.

-Mo'er, Mo'er, lød det, til de naaede det hvide Lysthus. Og hver af Børnene greb sin Gave og strakte den frem i oprakte Hænder.

-Mo'er, Mo'er, det er fra mig.

-Mo'er, Mo'er, næh, det er fra mig.

Og paa Tæerne stod de for at faa det rakt.

Et Nu stod Moderen, hvid mellem de hvide Børn. Hun saa' saa langt ud over de sommerlige Enge. Alt var badet i Lys: Himmel og Luft og Jord.

-Hvor Dagen er skøn, sagde Moderen.

Og hun smilte.

Saa rev hun Haanden til sig--det var Tyras, der slikkede hendes Fingre og lagde sig ved hendes Fod.

-Aa, er det Dig, sagde hun.

Og midt i Solens Lys stod hun mellem de vilde Roser, med Børnene om sig og Tyras ved sin Fod.

Pigerne kom, og Karlene, der havde Støvler paa.

De ligesom luskede saa sært rundt om Dammen, i et langt Tog, dukkede baade i Nakker og Knæer--de saa' ud som skulde de til Offers.

Moderen trykkede deres Haand, én efter én.

Pigerne skævede hver til sin Present, og de gik videre igen.

Bagest travede Jens Røgter. Hans Bukser hængte bagtil saa sørgmodigt, som var han til Kondolence.

Naar de var vel borte allesammen, skyllede Moderen sine Hænder i Dammen.

Tine var oppe for at hente Chokoladen.

-Kære Børn, lad os faa den straks, sagde Moderen: saa er det overstaaet--

Børnene var løbet bort og hun var ene.

Stille gik hun ind og aabnede Brevet, Faderen havde lagt paa hendes Bord.

Langsomt foldede hun Brevet ud og læste:

-Lykke er det saa underligt at ønske Dig. Men jeg ønsker Dig det bedste, Livet vil give Dig. Din Fritz.

Moderen bøjede atter sit Hoved.

Hun vidste ikke selv, at hendes Hænder lidt efter lidt udviskede Blomster-Navnet paa hendes Dug.

Saa saa' hun Faderen, der fra Hækken kom hen imod hende:

-Tak, min Ven, sagde hun og tog hans Haand. Og de stod et Nu foran de mange Gaver--begge tavse.

Saa gled Faderen bort, hen imod Lunden.

* * * * *

Klokken fem om Eftermiddagen ankom Stedets Befolkning. Tine havde været hjemme at hente Degne-madammen, der bar en Sandkage, indsvøbt i et hvidt Hovedklæde.

Naar Familjen Jespersen havde set Degnefamiljen dreje om ved Sognefogedens Gaard, satte Madam Jespersen sig i Bevægelse med de to Døttre.

Madam Jespersen bar over sin Højtids-Paryk en diademlignende Hat, hvori der tronede to uægte Strudsfer.

Frøken Stine var iført en sort Damaskes Kjole, der gav én det Indtryk, at i denne Indbinding var hun konfirmeret. Det var iøvrigt særegent for Frøken Stines Kjoler, at de altid saa' ud, som var hun vokset fra dem ved Haandleddene og forneden.

Fruens Fødselsdag var--ud over de lovbefalede Ferie- og Festtider--den eneste Dag, hvor Frøken Stine tog sig fri.

Hendes Gave var en Flaske Eau de Cologne, som Moderen bagefter i Stilhed heldte paa to Smaaflasker og bortskænkede i Borgestuen.

Frøken Helene var i lyst og væver som en ung Ged. Hendes Present, der var indsvøbt i rosa Silkepapir, bestod af et Kanavas-Broderi, hvis Indfatning ventede paa Sadelmageren.

Frøken Helenes Presenter blev regelmæssigt, det paafølgende Efteraar, skænkede Sønderborgs Bazarer til Bortlodning.

Sognefogedens Kone var første Gang ude efter Sønnens Død. Hun var højtidelig som en Salmebog. Hun havde om Morgen sendt en Krukke Smør.

Af Mandfolk var der ikke et eneste.

-Fritz, sagde Moderen, paa min Fødselsdag ialfald vil jeg være fri.

-Et eneste Mandfolk er nok til at virke forstyrrende paa Sladderer.

Familjen Jespersen tog Plads midt i Lysthuset, hvor Fru Jespersen, uden at spørge, i et Nu, havde undersøgt Gaverne.

Frøken Stine trykkede sin Mandfolkemund saa haardt mod Moderens Kind, saa det gjorde næsten ondt.

Og genert, mens hun mumlede noget, der halvt var en Lykønskning og halvt en Undskyldning, stak hun Eau de Cologneflasken ned i Moderens Lomme.

-Ach Gott, sagde hun, og hun vidste vel knap nok, hvad hun selv sagde, was ist wohl's Leben.

Frøken Helene var lutter ungdommelig Urolighed.

Der var ikke den Gave, som hun ikke graciøst prøvede paa sig selv.

Degnens Kone, der sad ved Siden af Frøken Stine, fortalte at Madam Esbensen var kørt der forbi ad Ulkebøl til.

Madam Esbensen var Jordemoderen.

-Og, sagde Degnekonen, det er naturligvis til Sørensens. Jeg saa'et jo godt, hvordan hun, sidst hun kørte forbi, fyldte i Agestolen:

-Det var paa det nærmeste.

Emnet interesserede alle.

-Vor Herre bevare hende, sagde Moderen, det er den niende.

Alle talte, undtagen Sognefogedens Kone, der i sit sorte Shavl sad ret op og ned, og uden at mæle et Ord, tømte tre Kopper Chokolade.

Degnens Kone sagde pludselig, højere end de andre:

-Men underlig er'et, Madam Jespersen, at hvert Sogn li'som har #sin# Maaned. Her er det i Maj.

Moderen, der gottede sig som en Killing, der kommer til Varmen, lo og sagde:

-Men, kæreste Madam Bølling, hvor véd De dog det?

-Det kan man da læse i Kirkebøgerne, sagde Degnens Kone.

Og hun tilføjede:

-Men Dødsfaldene falder rigeligst i November.

Frøken Stine sagde, at i hendes Skole havde de de fleste Fødselsdage i December.

Moderen gav sig til at tale om Ammer, mens Frøken Helene havde ombundet sig med et Koralhalsbaand og legede foran Lysthuset med Tyras.

Med mange Smaahvin tog hun Afstand fra Konversationen.

Saa sagde Moderen:

-Nu leger vi.

Og hun sprang op fra sin Bænk og vilde fange Helene.

-Sidst, sidst, raabte hun.

Tine fløj efter:

-Sidst.

Børnene kom frem bag Hækkene og løb med:

-Sidst.

Moderen var forrest:

-Sidst.

De fløj om Dammen.

Stines Eau de Cologneflaske daskede om Moderens Ben, til hun fik den op og placeret paa Grønsværet ved Dammen.

-Stine maa med, raabte Moderen.

Stine kom ud af Lysthuset og satte i Spring efter Tine.

Moderen maatte, for Latter, læne sig til et Træ.

Jomfru Stine lignede grangiveligt, naar hun løb, Hønsekræmmerens bovlamme Krikke.

Saa lige paa en Gang smed Moderen sig i Grønsværet; og rundt omkring hende lagde de sig alle.

-Nu skal Hundestejlerne have Mad, sagde Moderen.

Og alle smed de Krummer ud i Dammen, hvor Hundestejlerne gled, vævre i Solens Skin.

De tre Gamle sad i Lysthuset.

Madam Jespersen havde i Stilhed befølt Gaverne.

Tine bød Vin om, og Glassene stod i Græsset rundt om Dammens Kant.

-Skænk for, Stine, sagde Moderen.

Jomfru Stine blev altid saa sørgmodig, naar hun havde drukket et Par Glas.

-Og ogsaa for Børnene, sagde Moderen.

Børnene fik Kirsebærvin, saa de blev helt øre.

Men Jomfru Stine sad og støttede Hagen paa sine Hænder, og mens Moderen lo, og Børnene foer rundt--den ældste Dreng drak Slatterne af Glassene--deklamerede hun stille ud i Luften et Digt fra en gammel tysk Almanak.

-Sig mer, sig mer, sagde Moderen.

Og Jomfru Stine blev ved at deklamere, med sin Mandfolkerøst--det lød, som hun messede.

Sognefogedens Kone havde rejst sig.

Tavs gav hun Haanden til Afsked, og Moderen fulgte hende til Hækken.

De andre Madammer fulgte efter, og Moderen sagde til Tine:

-Tag det bort.

Hun pegede ud over Glas og Tallerkener, og tavs tog hun Plads inde ved Lysthusets inderste Væg.

-Ogsaa alt det, sagde hun.

Hun mente Gaverne, og hendes Stemme lød, som kun det at se dem gjorde hendes Øjne ondt.

Tine gik omkring og tog alting bort.

Børnenes Stemmer hørtes inde i Gaarden....

Da Tine kom tilbage, sad Moderen og læste i en gammel Bog.

Tine satte sig stille hos hende.

-Hvad læser De? spurgte hun.

-Et Digt, sagde Moderen.

-Hvad for et?

Moderen vendte Bogens Blad, og, som om hun læste for sig selv, gentog hun atter Digtet:

En sælsom Drøm har jeg haft:

I Ørknen var jeg.

*Det var kun Sand og Sand,
og intet uden Sand.*

*Men da, et frygteligt Syn
mit skræmte Øje saa':*

*Ørkensens Rovdyr kom
i et endeløst Tog.*

*Forrest Løverne gik
med hvide Tænder;*

*Tigre og Pantre der kom
med de plettede Skind.
Men bagest Hyænerne skred,
hvis syge Attraa er Aadsler.*

*Menneskets Drifter det var,
der afsøgte Ørkenen.
Men Drømmen skifted.
Og ene jeg stod
paa en mægtig Mark.
Men denne Mark var Jorden.
Og over den ganske Jord
et eneste Mørke laa--
mens frem i Mørket
løfted sig et Kors, saa stort,
som vilde dets vældige Arm
favne baade Himmel og Jord.
Stille der var.
Kun nu og da
fra Korset en Draabe der faldt,
og atter stille der blev,
til den næste Draabe den randt,
og der igen blev tyst,
til den næste Bloddraabe faldt.
Dit Blod det var, Korsfæstede Menneskehed.*

Moderen lukkede Bogen.

Med Hovedet støttet mod sit Lysthus' Væg stirrede hun, hvid og stum, ud i Sommeraftenens Skønhed.

-_Tine_, sagde hun pludselig, og det gav et Ryk i Tine, for Moderen havde sagt hendes Navn næsten ligesom en, der kalder til Hjælp.

Men Moderen blev siddende som før, og hun hviskede blot nogle Ord, Tine ikke forstod:

"Der er ej Verden udenfor Verona," hviskede hun.

Og hun tav igen.

Efter en Stund sagde hun:

-Tine, véd De, hvad der er sandt--hvis man kunde se ind i min Sjæl, ligesom man gennem en Glasrude ser ind i et Hus, saa vilde man, mellem alt Bohavet derinde, ikke finde et Ønske, ikke noget eneste Haab, ikke blot Skyggen af en Drøm--

-Saa var det bedre at dø.

-At dø, Tine, er heller ikke det sværeste--det er meget sværere hver Dag at forsøge paa at leve....

Tavs blev hun siddende, med Hænderne om sine Knæ; og, hviskende som før, bevægede hun Læberne til nogle Ord, som Tine ikke kendte:

*I sit stille Kammer,
i sit stille Kammer*

*ligger mit Hjerte--
ligger mit Hjerte lig.*

*Og ingen græder
over det døde Hjerte:
thi det blev kun
elsket af Een.*

*Men den, der selv døde
paa sit Hjertes Dødsdag,
kan ej græde
ved sit Hjertes Lig.*

*I sit stille Kammer,
i sit stille Kammer
ligger mit Hjerte--
ligger mit Hjerte Lig.*

* * * * *

Der blev ikke sunget mere om Aftenen, og Børnene fik aldrig Lov til, før de skulde i Seng, at danse i deres Natkjoler i Dagligstuen.

Tanterne var komne.

De benyttede Stedet som et Efterkur-Ophold, naar de kom fra Badestedet.

De var lavt-talende, ranke som Lys, og bar altid Halvhandsker.

De ejede en uendelig Omhu for Føret og de medførte bestandig Paraplyer af Hensyn til Mulighed for Regn.

-Kære Du, sagde de til Moderen, en vaad Strømpe paa saa meget som en halv Time, og man kan ha' sin Bronchit, der varer i Uger.

Moderen, der under Efterkur-Besøget var hvid af Angst, sagde Ja til alt og gik i Barège-Kjoler. Egentlig tænke gjorde hun kun, Dagen lang, paa en eneste Ting, om Børnene nu igen havde bragt Uryd i Tanteregimentet af Galoscher.

Tine saa hun om Morgen.

Det var som en Art stiltiende Aftale, at Tine forsvandt af Huset under Tante-Kurene. Moderen og hun mødtes i den Tid nærmest som et Par Smuglere. Men om Morgen maatte hun være der for at faa Moderen op.

De to Tanter Kur fordrede, at de var af Sengene Klokken syv, og de var præcise som et Domkirkeur.

-Nu #maa# De op, sagde Tine.

-Ja, kære De--hvad er Klokken?

Moderen elskede sin Seng og den Frihedstilstand at være i Natkjole.

-Men nu maa De op.

-Ja--

Endelig kom hun af Sengen.

Naar hun kom ned til Tanterne, var hun i stort hvidt Forklæde og saa ud, som havde hun raadet sit Hus fra Klokken fem, da Kærnen begyndte at gaa.

De to Tanter sad, meget stive i Ryggene, ved hver sin Side af Bordet i Havestuen og ventede paa deres Te. De gjorde, naar de skulde tiltræde deres Morgen-Kur-Tur, et udpræget Indtryk af Rejsefærdighed. Kjoler og Skørter var opbundne ved Hjælp af et System af Hægter, og paa Hovedet bar de Hatte, der var af Omfang som Bunden af de Kurve, hvori man pr. Post ekspederer Ligkranse.

Disse Monstrer var garnerede med Kniplinger, der gik dem ned over Øjnene.

-Gud, Du, sagde de i Anledning af Kniplingerne: det første, man maa beskytte, er da Øjnene.

Moderen sagde:

-De ser ud, som om de skulde marschere til Jerusalem.

De gik ikke i den rigtige Have af Hensyn til Frøerne, som de afskyede.

-Der myldrer af dem, og de springer op ... det er næsten værre end ifjor.

Desuden var Vejen gennem Køkkenhaven seks Gange frem og seks Gange tilbage netop deres Tur. Mens de vandrede, talte de ikke.

-Lægen i Genève har Ret, sagde Tante Bothilde, man skal det ikke. Man skal gaa og la' sine Nerver ha'e Ro.

Ved hveranden Omdrejning nød de en lille Chokoladekage.

-Der er det ved den Schweizer-Chokolade, sagde de, at den styrker uden at berøve En Appetitten. Den hjemlige Chokolade, kære, det er jo, som at faa Klumper i sin Mund.

-Men det forstaar sig, ogsaa i Schweiz maa man jo nøje kende Mærkerne.

Naar Tanterne kom tilbage, hvilte de.

Det vil sige, at de sov to Timer, indsvøbte i Uldtæpper.

-Lille Du, sagde Tante Bothilde, der er kun Uld. Franskmændene, der er Folk, som vil bevare sig rørige, har altid Uldmadratter.

-Oven paa deres Springmadratter, sluttede hun efter et Sekunds Forløb.

-Kære Du, sagde Tante Anna: Franskmænd er jo Franskmænd.

Moderens Angst voksede kun op ad Dagen. Det var Maaltiderne, som var hendes Skrækkens Timer. Det kunde jo ikke siges, at Børnene sad korrekt tilbords.

Og Bordsidden var Tanternes Specialitet.

-Det maa dog indrømmes mig, sagde Tante Bothilde, at det er af Vigtighed. Og læres det ikke fra Barndommen, læres det jo aldrig....

-Jeg forsikrer Dig, naar denne Stockfeldt aldrig blev Statsminister--Tanterne benævnedes Konseilspræsidenten med Navnet Statsminister--var det, fordi han spiste med Kniv.

En Time før Middag begyndte Børnenes Stovask.

Moderen stod hos, mens Barnepigen foer over Børnenes Kroppe med Svampene, som om hun høvlede ru Planker.

-Anna Margrethe, sagde Moderen, pas dog paa Neglene.

Anna Margrethe børstede Neglene, som vilde hun børste Fingerspidserne af Børnene.

-De er ikke rene endnu, sagde Moderen: Gud véd, hvad I maa rode i....

-Og Øerne, sagde Moderen.

-La'e mig.

Hun tog selv fat med Ørene.

-Og faar man dem saa rene, sagde hun fortvivlet, saa bli'er de røde.

Røde blev de.

Man naaede til Paaklædningen, og Pletter var der paa alt Tøjet.

Moderen gned og gned med Handskeskind og Eau de Cologne.

-Saa, i Guds Navn, nu maa det være, sagde Moderen.

Faderen førte Tanterne til Bords. De var i sort- og hvid-stribet Silke--deres table d'hôte Kjoler fra Badet--og de bar mange Ringe, der ligesom klaprede paa de meget afmagrede Fingre. De medbragte to Pulveræsker, som de anbragte hver ved sin Kuvert.

Børnenes Øjne stod stive af Skræk. De spildte straks.

Moderen konverserede for at aflede Opmærksomheden--saa hun fik hektiske Pletter i Kinderne--de talte om København og alle Bekendte:

-Ja Du, sagde Tante Bothilde, Jane er jo uhyre rar. Men hun har sine Særheder. Man kan jo, Du, ikke faa sine Ben under hendes Bord, far hun begynder at tale om Konfessionerne.

-Lille Du--det var pludselig til den ældste Dreng--en artig Dreng skyder Brystet frem og Skuldrene op, naar han spiser. Saa sidder man rank....

-Og jeg finder nu--fortsatte hun uden Overgang, vendende tilbage til Jane og Konfessionerne--at den Slags Ting afhandler man ikke over Maden.

-Man kan spise hos Biskoppens en første Juledag, og Religionen og den Slags berøres ikke med en Stavelse....

-Det passer dog virkelig ikke til slebne Glas og Porcellæn.

Tante Anna gik over til at tale om Glas og Porcellæn overhovedet.

Hun talte om et Glaspusteri i Sydfrankrig:

-Hvor man, Du, sagde hun til Faderen, virkelig faar vidunderlige Ting ... Men, kære, nu falder det mig ind, hvorfor ser man aldrig iaar dine kønne slebne Karafter.

-Dem til Madeiraen.

Blodet fløj Moderen til Hovedet--hos Tanterne gik aldrig noget i Stykker.

-Ja, Margrethe slog--Du husker--slog ... kom til at slaa den ene itu....

-Ja, hvor er Margrethe? Den nette Pige, jeg husker hende jo godt, den nette og vævre lille Person, sagde Tante Bothilde.

-Hun kom galt afsted desværre, saa hun maatte ud af Huset....

-Hun osse, sagde Tante Anna.

Men Tante Bothilde brød, med et ilsomt Blik over til Børnene, ind med et:

-Naa.

Det eneste "Naa" lød, som blev en Jernport slaaet til.

Og der blev ikke talt mere om Karafterne.

-Lille Stella--det kom et Sekund efter "Naa'et"--en lille Pige sidder ikke med Fødderne overkors ved et Bord.

Det røg i Søsteren, saa hun tabte Gaflen.

-Saa, nu plettede Du Kjolen, sagde Tanten og halvt undskyldende sagde hun, vendt til Moderen:

-Kære, Du véd, den Slags Ting kommer kun ved den bestandige Paaminden.

Og inde paa sit Yndlingsemne sluttede hun med at sige:

-Man lærer kun Børn at sidde tilbords ved at lade dem holde Albuerne tæt til Kroppen, naar de spiser.

Maaltidet var tilende, og Kaffen skulde nydes i Havestuen.

Børnene var røget ud af Spisestuen, saa de væltede over hinanden i Gangen.

-Men, sagde Tante Anna--hun var knap kommen til Sæde--kan jeg glemme hende, Margrethe, det kønne og vævre lille Pigebarn.

-Det er med de kønne, det gaar værst, sagde Moderen, som tragtede Kaffen.

-Men, sagde Tante Bothilde, det hænder jo bogstavelig hvert Aar her i Sognet.

Moderen smilede bag Maskinen.

-Ja, sagde hun: flere Gange.

Tante Bothilde sad lidt. Saa sagde hun:

-Vi og vore fatter det jo ikke. Men Gud være lovet, det vedkommer ikke os.

Tante Anna sagde:

-Naa, Du, der foregaar vist meget i Livet. Det bedste er at lade, som man ikke ser ... saa li'esom er det ikke. Men de Folk har jo heller ikke Opdragelsen....

Moderen blev ved at smile:

-Mon den hjælper? sagde hun.

Og uden at tænke paa Tanterne sagde hun hastigt:

-Hele Ulykken er vel den, at Naturen har været grusom nok til at skabe Dyr, der tænker. Først parrer Dyret sig, og siden væmmes Mennesket.

Tante Bothilde sad forstenet, saa hun næppe kom til Orde:

-Ja, Du, Du si'er undertiden Ting....

-Du si'er Ting ... Vi er da vel alle Guds Skabninger.

Naar Tanterne var færdige med Kaffen, blundede de.

Tante Anna lagde i Stilhed Lommetørklædet over sit Ansigt.

Naar der var hvilet, blev der læst. Søstrene skiftedes. De gennemgik de skønliterære Værker i de tre store Sprog for at holde sig i Øvelsen.

Tante Bothildes Yndlingsforfatter var Dickens.

-Kære Du, man erfarer af den Mand dog virkelig meget om Menneskene. Det er godt nok med Goethe. Men han virker med samt sit Weimar nu paa mig, som var han af Sten.

Tante Anna foretrak de kvindelige Forfattere og der førtes derom en skændende Strid:

-Sproget kan jo, sagde Tante Thilde, være meget pynteligt, men Indholdet, kære Ven, det er altid det samme om den Kærlighed.

-Og det Stadium kommer man jo dog, Gud være lovet, over. Desuden, man kan ha'e nok i Livet.

Før Te gik Tanterne igen. Men i Alléen.

Efter Tedrikningen sad de paa Havetrappen en halv Time og drak Luft.

-Man taler om Vand og Vand, sagde de: det første er dog Luften. Hvis Folk var kloge nok og sov for aabne Vinduer, vilde de blive hundrede Aar.

Efter seks Ugers Forløb var Efter-Kuren endt. De rejste paa Dagen.

Det sidste, de foretog, var Uddelingen af Drikkepengene, indsvøbte i Papir.

* * * * *

Naar Tanterne var borte, kom en anden Tid.

Moderens veninder aflagde Besøg. Det var Døtrene fra Godset, hvor hun var opdraget. De virkede som brogede Fugle, der kom langvejs fra.

I otte Dage skinnede deres Parasoller i Havegangene.

Vinduerne stod aabne, saa Hus og Have løb ud i ét; og det summede med fremmede Navne; og Postbudet bragte Breve, hvis Udskrift ingen i Køkkenet kunde stave.

Det var den lyseste Tid paa hele Aaret.

Veninderne var i Krinoline, som Børnene syntes lignede de store omvendte Lysekroner hjemme fra Amaliegade, og i Mantiller med lange Snipper. Men naar de kørte ud, havde de Strudsfer paa Hovederne, ligesom Zampa, den lille Hest, de havde set i Augustenborg, og som kunde sidde tilbords og ringe paa sin Mad med en lille Klokke. Alle talte de i Munden paa hinanden, Veninderne. Men mest snakkede Lady Lipton.

Hun boede langt borte i et fremmed Land og hun kendte mange af dem, der var de rigeste og fornemste. Faderen førte hende altid tilbords til Middag.

Men naar de havde spist, drak de Kaffe i Havestuen, og det var Lady Lipton, der talte. Hun talte om Rachel, som hun elskede, og om Kejserhoffet i Tuilerierne og om alle fjerne og besynderlige Mennesker, som hun kendte--mens Moderen lyttede.

-Fortæl mer, sagde Moderen, og Ladyen fortalte mer; om det store Lands Digtere mellem hvem hun levede, om dets Malere hvis Malerier hun ejede, og helst om en sær og sælsom ung Digter fra et eksotisk Land, hvem hun havde truffet i en stor By, hvor alle Eksistenser driver sammen, og hvis Billede hun havde staaende paa sit Bord oppe paa Gæstekammeret. Moderen hørte ogsaa helst om ham.

-Ma chère, sagde Ladyen, jeg tror Livet er gledet fra ham. Han har forglemt den Kunst at være til. Han kan ikke mere stryge sin høje Hat og han gider ikke knappe sine Handsker for at gøre en Visit; han formaar ikke mere at foretage sig alle de mekaniske Ting, hvoraf Livet bestaar: som at gaa til sin Barbér eller drikke sin Kaffe paa en Kafé eller sætte sig tilbords med en affabel Dame og betragte en pudret Gorge....

-Jeg forstaar det, sagde Moderen.

-Han føler vist ingen Sorg, sagde Ladyen--og han er ikke desillusioneret, for, hvad der hedder Illusioner, var ganske sikkert allerede fortæret af hans Forfædre.

Hun tav lidt, saa sagde hun:

-Snarest vilde jeg sige, at han hørte til _les désintéressés_. Livstingene er ligesom visnede bort for ham til lutter Ligegyldigheder eller Latterligheder eller noget, der vækker hans Forbavselse.

Ladyen lo pludseligt:

-Aldrig vil jeg glemme, sagde hun, en Dag han kom til mig og pludselig udfoldede "Le Figaro", der laa paa mit Bord, og mens han med en slank Haand slog ned over den ynkelige Avis, sagde han med en usigelig og træt Forfærdelse--aa nej, ikke Forfærdelse, kun en Slags mat Forbavselse:

-Alt det handler om Krigen med Kina.

Ladyen tav et Øjeblik, saa sagde hun:

-Det er vel Tingen, at for ham er alt blevet Krigen med Kina.

Moderen rakte Kopperne rundt.

Saa sagde hun stille:

-Maaske elsker han--eller har han elsket.

Ladyen svarede:

-Jeg tror det ikke, ma chère.

-Der er i alle de store Lande sælsomme Mennesker, hvem Kærlighedens--hvad skal jeg sige?--rent fysiske Side indgyder uovervindelig Modbydelighed. De bliver Asketer af Raffinement, og de begærer bestandig, mens de forbander Tilfredsstillelsen.

-René er saadan.

-Han drives mod Kvinderne, og naar han blot holder dem i sine Arme, overdænger han dem med Skældsord.

-Saa elsker han ikke, sagde Moderen.

Ladyen tav lidt. Saa sagde hun:

-Er Elskov andet end at føle Begær og at undse sig derved?

-Kan Du intet af hans Digte, sagde Moderen.

-Et enkelt, sagde Ladyen.

-Sig os det, sagde Moderen.

Ladyen lænede sig tilbage i sin Stol, og paa sit lidt fremmedartede Sprog, der gav Ordene en sær Klang, sagde hun langsomt:

*Jeg elsker Dig, som Havet elsker
den vide Kyst, som det beskyller,
dækkende og altid den bedækkende
med et evigt Kys.
Saadan som en Elsker kan
fra Fodens Saal til Tindingens skønne Bue
føre sin søde Læbe
langs den Elsktes ganske Legem,
for, i Salighed, det alt at eje ...
Saadan elsker jeg Dig--
saadan.*

*Nej, jeg elsker Dig som Solen elsker
Aftnens gyldne Skyer,
der favner den og helt den favner,
mens stolt, en sidste Gang, den hilser
Jordens usle Herlighed og dør.*

-Du kan et andet, sagde Ladyens Søster.

-Ja, sagde Ladyen, jeg kan endnu et.

Og i den samme Stilling, uden at røre sig, sagde hun, og hendes Altstemme farvedes blødere:

*Naar i de lange Nætter
jeg ensom hviler
og ingen ser mit Ansigt
og ingen mine Øjne, der er tørre--
da tænker jeg:
Hvis jeg var død.
vilde Du dog komme
og knæle ned,
der hvor jeg hvilte,
og min Haand, som Du nu skyer,
vilde Du tage,
nu, den var kold,
og ind i mit Øre,
der ej kunde høre mer,
vilde Du hviske,
in Stemme fra den Gang:
Hvor jeg dog elskede Dig ...*

Og den Døde vilde smile.

Moderen havde sat sig og med store Øjne stirrede hun frem for sig mens hun havde foldet Hænderne om sit Knæ. Saa sagde hun:

-Sig det igen, til jeg kan det. Ladyen lo.

-Du kan det allerede, sagde hun.

-Ja, det sidste.

Og meget mildt, næsten uhørligt, gentog hun de fremmede Ord, medens hendes hvide Hænder stadig var foldede over hendes Knæ:

*Jeg elsker Dig som Solen elsker
Aftnens gyldne Skyer,
der favner den og helt den favner,
mens stolt, en sidste Gang, den hilser
Jordens usle Herlighed og dør.*

Alle tav lidt.

Saa sagde Lady Lipton:

-Men oppe paa sit Billede har han skrevet det Vers, jeg elsker højest.

-Det kan jeg, sagde Moderen.

Og med en Stemme, næsten som nynnede hun en Vuggesang, sagde hun det lille Vers fra Billedet--den fremmede og ukendte Digers Billede:

*Som Planten visner,
for dens Rod er uden Væde;
som Blomsten bliver bleg,
for Solen naa'r den ikke,
saa bleges jeg og visner hen,
for Du har ej mig kær.*

De tav igen, til pludselig en af Ladyens Søstre gav sig til at le og sagde:

Lille Børn, det vilde ikke være saa galt at blive elsket af den unge Mand.

Og de lo alle højt, Moderen højest, og de løb alle ud i Haven og de kastede sig paa Græsset, saa Krinolinerne stod op om dem.

Aftenen var den lystigste Tid.

Veninderne havde Fyrværkeri med, og de satte Blaalys og Grønlys i alle Buske, saa de var nær ved at stikke Ild i den ganske Have.

Moderen holdt Svovlstikkerne til og klappede i Hænderne.

Børnene saa til fra Barnekammeret i deres Natkjoler.

-Hvor det er dejligt, hvor det er dejligt, raabte Moderen.

Fra alle Buske flammede det blaat og rødt og selv stod hun midt paa Plænen. Hendes hvide Ansigt var vendt opad og Hænderne havde hun løftet.

Saa sagde hun pludselig:

-Men Stjernerne er dog skønnere.

Og mens de kunstige Lys langsomt sluktes, et efter et, og Busketterne laa i Mørke, saa de alle opad, mod Augustnattens Stjerner.

-Vis os nu dine Stjerner, sagde Lady Lipton.

Moderen rystede paa Hovedet:

-Nej, sagde hun, lad os nu være stille.

Hun blev staaende, og Veninderne blev tavse ligesom hun. Lidt efter gik de ind i Stuerne var der mørkt og køligt. De satte sig alle i Dagligstuen, og ingen talte. Tilsidst sagde Moderen:

-Jeg tror, at Stjernerne er til for de sorgfulde; for at de skal forstaa, at det ikke en Gang nytter at de sørger, thi selv vor Sorg er for lille.

Ingen svarede.

Men Moderen rejste sig og i den mørke Stue satte hun sig ved Klaveret.

De hvide Hænder gled hen over Tasterne og mens hun langsomt--ganske langsomt--anslog nogle Akkorder, halvt sang hun til en Melodi, hun selv havde fundet, de fremmede Ord:

*Som Planten visner
for dens Rod er uden Væde,
som Blomsten bliver bleg
for Solen naa'r den ikke,
saa bleges jeg og visner hen
for du har ej mig kær--*

Det var tyst.

Over Haven, over Markerne, over alle Enge skinnede Høstens Stjerner.

* * * * *

Veninderne rejste, og Høsttiden kom, hvor de tunge Sædvogne rullede ind gennem Gaardlaagen, og Moderen og Tine sad paa Toppen af Læsset ved Siden af Pigerne, mens Børnene hujende boltrede sig i Loen, der fyldtes.

Moderen sprang ned i Armene paa Lars og skreg:

-Hold mig, hold mig!

Bag efter var hun bange for Ørentvistene, saa hun klædte sig af lige til Skindet.

Ogsaa Høsttiden gik og Septembers stille og hvide Dage kom, og Haven laa lysende og ganske tyst, og ingen Myg en Gang summede over Dammen.

Moderen sad mest paa den hvide Trappe og lod sig bage af Solen, mens Tine syslede i Haven ved hendes Fod. Poplerne langs Alléen fik gule Blade og blev ligesom højere i den tyndklare Luft.

Moderen frøs sammen:

-Hvor Skyggerne bliver lange, sagde hun. Tine bandt Roserne op og saa ud over Plænerne:

-Ja, sagde hun, vi er langt henne.

Men Moderen, der stirrede ud over de solklare Bede, hvor intet rørte sig, men alt skinnede, Blade og Asters og de sene Roser, sagde:

-Tine, et Sted er der dog Fred: i Døden.

Det blev tidlig mørkt og Tine og Moderen og Børnene gik gennem Alléen, hen over Markerne, hvor Brombærranker fyldte alle Grøfter.

De mødte ingen, overalt var der tyst. Bag dem saa de Landsbyens Lys, der tændtes, et efter et. Saa lød Aftenklokkerne.

Moderen stansede; Børnene havde klynget sig til hende. Saa langt hun saa, laa kun de vide Marker og dér, i Halvmørket, Landsbyens tavse Lys. Himlen var dunkel og uden Stjerner.

Længe talte ingen af dem. Saa sagde Moderen, der saa saa høj ud i Mørket:

-Véd De, Tine, her skulde man føre de Mennesker hen, som lider.

Men lidt efter sagde hun--og hendes Stemme var ubeskrivelig træt--:

-Og alligevel, det kunde ikke nytte. Jeg tror, at Jordens Skønhed forhøjer kun Sjælens Lidelse:

-Der er ingen Trøst.

De gik videre over de halvmørke Marker. Klokkerne var hørt op at ringe, og der hørtes ingen Lyd uden et Par Hundes Glam. Saa døde ogsaa de bort.

-Lad os gaa hjem, sagde Moderen.

Men naar de kom hjem legede Børnene Cirkus i deres Natkjoler midt i Dagligstuen.

Omegnens Præster kom til L'Hombre. De rullede ind i gamle Kalescher med tykke og rødmussede Kuske paa Bukken, og Spillebordet kom frem i Faderens Stue, hvor L'Hombren gik, mens man ikke saa' Haand for sig for Røgen fra de lange Piber.

Gamle Fangel bandte og svor, saa det rystede i Reolerne og Mynsters Betragtninger dansede. Børnene, der ikke kunde sove, løb ud af Sengene, og fik Svedsker for at gaa i Seng igen.

Moderen spillede til paa Klaveret.

Inde i Faderens Stue blev de hidsigere og hidsigere, Toddyglassene blev fyldt og gamle Fangel svor.

Morgenen kunde bryde frem, og Pastorerne spillede endnu.

-Nu tager vi det sidste Spil paa Græsplænen, sagde gamle Fangel.

-Ja, gør det, gør det, sagde Moderen.

Pastorerne kom op fra Stolene--lidt usikre var de paa Benene--og de drog ind gennem Dagligstuen.

-Herregud, sagde Fangel, saa ser man Vorherres Sol igen.

De vraltede ned ad Havetrappen og de fik Toddyglassene stillede paa Plænen, og de spillede, liggende paa Maven, mens de slog i Græsset med de store Hænder.

Moderen sad paa Havetrappen og lo og lo.

Men et Uldtæppe lagde hun over gamle Fangel.

Folk fra Landsbyen kom op og begyndte at gaa forbi i Alléen.

-God Morgen, sagde de, og tog stille Hatten af for Præsterne.

-God Morgen, god Morgen, sagde gamle Fangel.

Men Solen kunde staa højt og Pastorerne blev ved at spille.

* * * * *

Dagene blev kortere og kortere, og paa Træerne tyndedes Bladene og de allersidste Roser frøs langs det hvide Hus.

Paa Væggen mod Syd hang kun Druerne fulde og store.

Moderen saa til dem hver Dag.

-I Morgen vil vi plukke dem, sagde hun til Tine.

Den næste Dag fik hun en Stige frem og øverst oppe, med en Kurv i Haanden, plukkede hun de rige Klaser.

Saa spiste hun og saa kastede hun en Klase i Hovedet paa Tine.

-Tag den, fang den, raabte hun.

Stigen blev flyttet, og hun plukkede og plukkede.

Allerøverst stod hun. For Spøg holdt hun en Dru eklase ind mod det mørkt-blanke Haar, mens hun løftede en anden i sin oprakte Haand. Solen faldt paa hende og Druerne, der funkede, og paa det glinsende Haar.

Forkarlen gik forbi og blev staaende. Saa kastede Moderen ham Dru eklasen lige ned i Ansigtet:

-Ja, dejlig kan jeg se ud, sagde hun, og hun gik ned ad Stigen. Hun lod Stigen tage bort og Tine gav sig til at tælle Klaserne.

Moderen stod længe og betragtede den nøgne Vinstok.

Hendes Ansigt var som forandret:

-Nu er det forbi, sagde hun.

Hun gik ind, uden at ænse Klaserne, og hun blev siddende længe i sin egen Stol ved Vinduet med Hænderne i sit Skød, i Mørke.

Frem og tilbage lød derinde Faderens Skridt.

Ude i Køkkenet hørte man Tine rumstere med Druerne og Folkenes Stemmer, der skulde ind og dømme om Høsten. Tine kom ind i Dagligstuen og meldte, hvor mange Klaser der var.

-Det var jo mange, sagde Moderen.

-Ja, ti mere end i Fjor, sagde Tine.

-Ja, saa

I Gaarden var der ganske mørkt.

Jens Røgter havde Lygte tændt, da han gik ind til Kvæget.

Kørerne brølede langt, idet han aabnede Døren.

Moderen rejste sig fra sin Plads. Som en Skygge gled hun gennem Stuens Mørke. Hun satte sig ved Klaveret.

-Er De der, Tine, sagde hun.

-Ja, Frue.

-Ved De, jeg har siddet og tænkt paa, hvor Menneskene kunde være lykkelige.

-Men der er da ogsaa lykkelige Folk allevegne, sagde Tine.

Moderen løftede det blege Ansigt, og langsomt sagde hun:

-Der er nøjsomme Folk, Tine, og det er sagtens vel det.

Tine sad lidt:

-Ja, der er nu saa mange Slags Lykke, Gudskelov, sagde hun.

Moderen sad en Stund, saa sagde hun:

-Nej, Tine, jeg har sagt Dem det før, der er kun én, og den er maaske lykkeligst, som aldrig har kendt den.

-Det forstaar jeg ikke, sagde Tine.

-Jo, for den varer ikke.

Der var tyst en Stund, til Moderens dejlige Hænder gled hen over Tangenterne, og dæmpet, mens man i Faderens Dør saa Faderen som en Skygge, sang hun:

*Som Planten visner
for dens Rod er uden Væde,
som Blomsten bliver bleg
for Solen naa'r den ikke,
saa bleges jeg og visner hen
for Du har ej mig kær.*

Sangen hørte op.

Ude var det Nat. Inde var der mørkt.

Moderen rejste sig.

-Tænd Lampen, Tine, sagde hun. Børnene skal i Seng, og der skal sørges for Folkene.

Enkens søn

Første del af Stille Eksistenser

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1886

Til FREDERIK BJERING.

Da Rigsrevindinden af Waldecks Valg til Priorinde for Klosteret blev bekendt i Eisenstein, vakte det megen Kritik. Det var godt nok at være Enke efter en Helt fra Gravelotte, men derfor omstyrkede man dog ikke de ældste Ordensregler og blev Priorinde, naar man kun var et Par og tredive Aar. Men saadan gik det, naar man var protegeret af Hoffet.

Harmen pustede sig op rundt ved Stiftsfrøkernes smaa Te'er og efter Bibellæsningerne, naar alle var samlede. Frøken von Salzen strammede sine Kappebaand og talte om en Adresse til hendes Durchlauchtighed Protekticen.

Men da Grevinden--fin og bleg og lille var hun, saa hun næsten blev borte under det lange Enkeslør--første Gang havde talt i Ordensforsamlingen med sin Stemme, der lød som et frygtsomt, bedrøvet Barns; og da de gamle Stiftsdamer en Uges Tid havde set Priorinden vandre sin Aftentur op og ned i Lindealleen med sin Søn under Armen, Otto Heinrich, en Krøltop, der kun var ti Aar og allerede lige saa høj som sin Moder--hvor tæt gik de ind til hinanden--begyndte de gamle Dameres Sind at mildnes.

Og da Priorinden første Gang havde set Stiftsfrøknerne til Te og stille hyggende havde gjort Honnørs i sin Salon, hvor de gamle Damer spillede Whist rundt ved opslaaede Borde--paa Væggen hang Kaptejn von Waldecks Billede med Flor og Krans af Immorteller; den lokkede Otto Heinrich gav Kavaleren, bragte Skamler og en ny Kop Te--da var Stiftsdamerens Modstand brudt.

Da de gamle Hjærter først var tøet op, blev den lille Priorinde snart som en Datter, for hvem de alle blev Mødre, de gamle. Og Otto Heinrich--han drev sit Spil med halvhundrede "Tanter".

Ikke deres ældste Kat, ikke en Gang Frøken von Salzens Moppe, levede mere i Fred for hans Kaadhed. Hans lyse Drengelatter klang gennem de stille Gange.

-Det er Drengen, sagde de gamle Damer,--den Dreng ta'r Livet af En. Der **maa** en Ende paa det.

Og den Dag, Otto Heinrich rejste--han skulde paa Kadetskolen i Berlin, det var den høje Tid--græd hele Klostret.

Priorinden fulgte ham. Og da hun kom tilbage, tog hun atter stille op sin Dont i de hvælvede, halvmørke Klosterstuer, hvor Frøknerne strikkede uforstyrret og Yndlingskattene snurrede i Fred.

Nu var der blevet stille i Klostret.

Noget sjældnere saa Priorinden ogsaa Stiftsdamerne til Te nu, og kom de paa Visit, tog Fru von Waldeck altid imod dem i den lille Stue. Der blev ikke mere fyret i Salonen. Damerne lod, som om de ikke mærkede det. Priorinden maatte jo spare: der kom en Tid, hvor "Drengen" skulde bruge Penge.

I det stille Liv blev Mandag Ugens store Dag. Da fik Priorinden Brev fra Otto Heinrich. Mange Gange læste hun de store, klare Drengedogstaver--der stod næsten altid de samme Sætninger med de samme Ord.--Først læste hun dem alene; men siden kom Stiftsdamerne for at høre nyt om "Drengen", og Brevet blev læst igjen og om igjen--vel de hundrede Gange.

Hver Jul og Sommer kom Otto Heinrich hjem. Hvor han dog voxede. Slank og fin var han i Uniformen. Priorinden saa ud som hans Søster, naar hun spaserede ved hans Arm.

Men den gamle Spilopmager blev han ved at være. Hvad han fandt paa! Sidste Nyaarsaften, da han indhyllet i et langt Lagen gik gennem Kapelgangen--den hvide Dame viste sig der før et Dødsfald--havde han nær taget Livet af hele Klostret.

God var han--ejegod. Hvor var han ikke glad Juleaften--rigtig et Barn endnu--naar Stiftsdamerne, havde tændt "Drengens" Træ i den store Sal, og den lange Kadet stod og skoggerlo, druknende under Svampeholdere og de filerede Vasketøjsposer og Strømperne, som gamle Hænder havde hæklet og strikket.

Han lo, og han sang, og han takkede. Og han svingede sin Mor.

-Otto Heinrich, Otto Heinrich! hvor du kysser mig ...

-Ha, ha! mærker du mit Skjæg, lille Mor.

-Ja, det kommer!

Sidste Juleaften havde han ogsaa kysset Frøken von Salzen. Med et fly'er han til og tager hende om Hovedet--Frøken von Salzen havde sin Strudsfersturban paa, af ægte Fjer--og kysser hende ... midt paa Munden.

-Tak, tak! sagde han.--Tusend Tak!

-Men Otto Heinrich! raabte Priorinden, Otto Heinrich dog! ...

-Saa, saa! Frøken von Salzen slap løs. Den Dreng er dog for *maladroit*. (Frøken von Salzen rystede af Fornøjelse) Aldrig bliver han voxen, sagde hun til Stiftsdamerne.

Frøken von Salzen havde stukket "en Halvtredser" ind mellem Otto Heinrichs sex broderede Lommetørklæder.

* * * * *

Tiden gik. Det var sidste Gang Otto Heinrich var hjemme som Kadet. Om et Par Maaneder skulde han være Officer.

Moder og Søn sad den sidste Dag i Tusmørket i den lille Stue. Samtalen var træget hen og gaaet i Staa, saa lidt efter lidt. Otto Heinrich flyttede sig fra Chaiselonguen til Vinduespladsen og fra Vinduespladsen til Klaverstolen. Han havde ikke Ro.

-Mor, sagde han, det kom som et Udraab, Mor, det var det--om Regimentet?

-Regimentet?

-Ja, Mor ... vi maa ... tale om det ... Det nytter ikke ...

-Det er jo afgjort, Otto Heinrich, du tjener, hvor din Fader tjente.

Kadetten rejste sig.--Men Mor, sagde han sagtere, det er saa dyrt i Garden.

Grevinden førte Haanden ind mod sit Bryst:--Jeg har sparet i disse Aar.

Otto Heinrich gik op og ned ad Gulvet. Det var saa mørkt, at de næppe saa hinanden. Helt henne fra Krogen sagde han saa:--Mor--hvorfor skal Paul Tjener rejse?

-Hvem har sagt dig det?

-Han fortalte mig det i Gaar. Han græd, Mor. Otto Heinrich tav lidt. Han lukkede Fars Øjne, sagde han.

-Jeg har skaffet ham en Plads--Ordene skjalv lidt--, jeg behøver ham ikke.

-Mor! Den lange Kadet kom hastig hen over Gulvet. Og al Ting for mig, sagde han.

-Aa, men Mor!--Taarerne løb ned ad Otto Heinrichs Kinder--du **skal** faa Ære af mig.

Priorinden gled med sin Haand blødt gennem Sønnens Haar.

* * * * *

Otto Heinrich rejste. Et Par Dage efter kom Frøken von Salzen paa Visit hos Priorinden.

Frøken von Salzen var **meget** besynderlig den Dag: Hvert Øjeblik glemte hun Titelen, og hun løste sine dadelløse Kappebaand op tre Gange.

Hun talte uafbrudt om Pligter og om at være unyttig og om gamle Frøkener og' om Fædrelandet.--Grevinden sad og saa paa hende og forstod ikke et eneste Ord.--Hvis Tanken havde været **mulig**, vilde hun have sagt, Frøken von Salzen svedte.

-Mennesker som jeg, der sidder hen ... unyttige og maatte være glade til, om de kunde faa Lov ...

Frøken von Salzen tav stakaandet, og der blev en Pavse.

Priorinden forstod ingen Ting og vidste ikke, hvad hun skulde sige.

Men pludselig greb Frøken von Salzen begge hendes Hænder.--Men nu kunde de jo blive til Nytte.

-Til Nytte? Jeg ...

-Ja, Pengene (jo--Frøken von Salzen svedte)--mine Par tusind ...

Priorinden forstod pludselig, og de blev blodrøde begge to.

-Ja, sagde Frøken von Salzen, De maa--ret forstaa. Man ved jo, saadan en Ekvipering er dyr ...

-Jeg ... Priorinden kunde knap faa Ordene frem--jeg har jo sparet, sagde hun. Tak, men jeg har selv.--Tak!

Hun fandt ikke mer at sige, og Frøken von Salzen rejste sig forvirret. Men da Frøkenen var kommen frem til Døren, gik hun efter hende.--Tak sagde hun, tak skal De ha'! og hun lagde Hovedet ind til den gamles Bryst, lige paa Kappebaandene.

Aldrig havde Paul Tjener set "Naaden von Salzen" skyde saadan Fart som den Dag hen gennem Gangen.

* * * * *

Otto Heinrich blev Officer og traadte ind i Garden. Det var om Vaaren.

Sommeren kom og gik, og det blev Vinter.

Nu stod der noget i Heinrichs Breve. Lange Beretninger skrev han, ungdommelige og lykkelige om Fester og straalende Baller og Banketter med uendelige Spisesedler og høje Herskabers Skøjtepartier ved Fakler. Tit skrev han om Natten, naar han kom hjem fra Bal. Han kunde ikke sove for Berusning og Lykke. Og Brevet--forvirret og ud og ind--blev som fyldt af Musik og Ungdom og Lys og Liv.

Den lille Priorinde læste, om og om igjen. Og sart Rødme kom op i hendes Kinder, og hun smilede, mens hun læste, og med Haanden under Kinden drømte hun længe foran sin Søns Brev.

De gamle Stiftsdamer blev aldrig trætte af at høre.

-Det var Hofliv det!

-*Le monde*--det!

De slugte hvert Ord, og de standsede Læsningen ved hvert nyt Navn.

-En Felsenburg? En Felsenburg.--Hvem er det? Felsenburg?

-Felsenburg-Weisenstein--det er dem fra Rhinen.

-Hm, saa nu er **hun** ved Hoffet!--Og Strikkepindene gik igjen.

-Ja, Familierne skifter, sagde Frøken von Salzen, og hun fortalte endnu en Gang Gehejmraad Goethes Kompliment, da hun havde staaet i Tableau, som Gretchen, ved det storhertugelige Hof i Weimar.

Til Julen kom Otto Heinrich hjem. Det var Dage. Der blev en Fortællen ved Visiter;--alle de gamle fulgte efter Otto Heinrich i Stime, paa Vejen fra Kirken;--ridderlig bøjede Otto Heinrich sig og bød den ældste Stiftsdame Armen; ved de smaa Teer;--Otto Heinrich sang Løjtnansviser og akkompagnerede sig med en Finger.

Der var især en Vise--om en Bændelorm. Det var Otto Heinrichs Yndlingssang.

*"Ich hab' im Leben keine Freude.
Ich hab' ein Bandelthier im Leib."*

Frøken von Salzen sad noget stiv under Strudsfjerene: saadanne Viser kjendtes ikke i Weimar.

*"Und trink ich Wein, und trink ich Bier
Den Genuss hat stets das Bandelthier!"*

De gamle Stiftsdamer saa ned i deres Skjød.

Priorinden var saa lykkelig. Hun sad, fin og lille, og sagde ikke meget, men hørte kun og saa paa sin store Søn.

Og Otto Heinrich standsede midt i en Vise og rakte hende begge sine Hænder:

-Mor, sagde han, hvem ser du paa?

-Et Søskendepar! sagde de gamle Damer,--og fem-seks Kapper trængtes sammen i Vinduet bag Blomsterpotterne--naar Moder og Søn spaserede sammen langs de snedækte Gange i Haven. Som et Par Søskende saa de ud.

Lidt ind i Januar var Løjtnant v. Waldecks Permission udløben, og han rejste.

* * * * *

Brevene kom sjældnere nu, lidt sjældnere--et Par meget korte, saa et længere. Tre, fire Uger slet ikke noget. Saa fik Priorinden endelig et Brev--der var et "A" slynget af Roser paa Konvoluten ... en trekantet, sær Konvolut.

Men hans Haandskrift **var** det.

Den lille Priorinde aabnede det, der var saadan en kras Lugt af Parfume ved det røde Papir. Kun et Par ligegyldige Linier stod der. Men med Et blev den lille Priorinde blodrød og slap sin Søns lyserøde Brev.

Undertiden skrev Otto Heinrich ogsaa paa Brevkort nu. Da Priorinden første Gang fik et Postkort og saa' der med sin Søns Haand det "Kjære Moder!" som alle fremmede Øjne havde kunnet læse, følte hun som et Stik i sit Bryst.

Hun viste aldrig Stiftsdamerne Kortene og talte aldrig om dem.--

Ud paa Sommeren sendte Priorinden Bud efter Paul Tjener. Han tjente paa et Gods i Nærheden: Han skulde besørge noget for Priorinden.

-Det er en Kasse med Sølvtoj, sagde hun. Jeg har ikke Brug for det. Paul vil nok besørge det. Man siger, i Harburg faar man det saa godt betalt ... til Omsmeltnings.

Paul tog Kassen uden at sige et Ord. Inde i sit gamle Kammer satte han sig og tog op Stykke for Stykke. **Det** var den store Opsats, og **det** Grevindens Sølvspejl. Pauls Hænder rystede, mens han sad, saa Spejlet nær var faldet fra ham.

Men da han nederst paa Bunden af Kassen, pakket ind i mange skaansomme Papirer, tog op de store Waldeckske Sølvkandelabre--de med det ciselerede Vaaben, som altid havde staaet inde i Salonen, i Hjørnerne, svor Paul Tjener en svær Ed. Han satte Kandelabrene fra sig og helt rød i Hovedet kom han ind til Priorinden.

-Deres Naade, sagde han og blev mere "klein", da han stod foran hende--Stemmen skjælv lidt. Deres Naade. Det er nok en Fejltagelse ...

-Hvad er der, Paul?

-Deres Naade, de store Kandelabre laa i Kassen.

-Ja, Paul, Priorinden blev rød som en Tyv over det blege Ansigt,--jeg ved det.

Paul vendte kort om og gik.

Han sad ude i Tjenerkamret med Kandelabrene i sine Hænder og følte op og ned ad Stagerne, hen over Vaabenet paa Fodstykshjørnerne.--De var blevne pudsede saa mange Gange. Længe sad han og holdt dem i sit Skjød. Og Paul Tjener svor og smaagræd imellem hinanden.

Paa Ordensdagen var der Modtagelse hos Priorinden. Det var sjældent nu. Men i Aften straaled Kronen i den store Salon, og Damerne spillede deres Whist eller pludrede ved Strikketøjerne rundt i Sofaerne.

Frøken von Salzen troned i et Hjørne under sine Strudsfjer.

-Hvor de Græsbuketter er smukke, sagde Frøken von Bergstein. Ja, Priorinden forstaar at pynte.

-Men hvor falder det "Barnet" ind? de skjuler jo aldeles de gamle Sølvkandelabre.--Frøken von Salzen bøjede sig tilbage og blev meget bleg. Hun havde set det: **Kandelabrene var der ikke.**

-Ja, sagde hun, et Par magnifique Buketter!

Hun sad længe stum. Hænderne rystede lidt i hendes Skjød.

* * * * *

Dagen efter tog Frøken von Salzen bort--med Jærnbane. Det var først tredje Gang i sit Liv, at Frøken von Salzen satte sig paa en Jærnbane. Hele Klostret var forbavset. Om Aftenen kom hun

tilbage. Hun talte ikke om, hvor hun havde været--og ingen spurgte. Man **spurgte** ikke Frøken von Salzen.

Otto Heinrich kom hjem Aftenen før sin Moders Fødselsdag. Han gjorde megen Støj og kunde mange Garnisonshistorier. Næste Dag opholdt han sig mest i Haven, hvor han dresserede et Par Hunde.

Om Aftenen skulde der være Selskab hos Frøken von Salzen.--Det er meget nemmere nu, naar Løjtnanten er hjemme, havde hun sagt til Priorinden. Hvad skal De ha' alt det Kvalm for paa Deres Fødselsdag?

Alle de gamle Damer var der. De sad pressede sammen i de to smaa Stuer og talte om det ene, Otto Heinrich:

-For hver Gang, han kom hjem, blev han mere distingueret.

-Der saa man "Blodet"!

-Og hvor den Smule Bleghed klædte ham.

-Og saa munter han altid var--det var Ungdom!

Priorinden og Otto Heinrich var de eneste, som ikke var kommet og Klokken var otte.

Saa meldte Lejetjeneren:--Hendes Naade Priorinden.

Det gav et Sæt i alle de gamle Damer, og Frøken von Salzen fik sig næppe rejst.

-Ja. Priorinden kom alene.

Frøken von Salzen kunde ikke spørge. Hun tog blot med famlende Hænder--hvor blev hun gammel, Frøken von Salzen--Priorindens Haand. De stod midt i Stuen.

Den lille Priorinde tøvede et Øjeblik. Saa sagde hun rolig--men der var slet ingen Klang i hendes Stemme:--Ja, Otto Heinrich beder hilse. Han havde--desværre, kun Permission til i Aften.--

De gamle Frøkner sad langs Væggene og dukkede sig ned over deres Strikketøj og vilde ikke se paa hinanden. Og hele Aftenen talte de lavmælt og dæmpet--som om de var bange for at vække en, der sov--og hver sagde lidt, ligesom paa Tur, af Frygt for Pavser.

* * * * *

Længe var Priorinden nu om sine Breve til Otto Heinrich. Hun sendte ham ingen Bebrejdelser. Men der var som en sammenpresset Angest over Ordene, og bange skrev hun tøvende og frygtsomme Sætninger, der saa stille bad.

Og længe stirrede hun paa Brevet, hun havde skrevet og sukkede tit.

Frøken von Salzen havde faaet en ren Passion for at kjøre paa Jærnbane. Om hun ikke tog afsted hvert Øjeblik. Og Himlen maatte vide, hvorhen.

Som hun ældedes for Resten, Frøken von Salzen--hun gik altid med to Stokke nu.

Men Tiden gaar og tager svært paa os alle. Selv Priorinden--"den Ungdom"--begyndte at faa hvide Haar mellem de brune under Enkekappen.

En Morgen--Otto Heinrich havde været Officer fire, fem Aar--vækkede Pigen Priorinden meget tidlig.

-Deres Naade, der er en Herre ...

-Paa denne Tid? Du sagde dog vel, han maatte komme igjen.

-Ja, Deres Naade, men--Pigen var helt forfjamsket--han siger, han **maa** tale med Deres Naade.

-**Maa?**

-Ja, Deres Naade ... jeg ... Deres Naade, sagde Pigen, jeg er saa bange,--hun var helt aandeløs--han er fra Politiet ...

-Fra Politiet! Priorinden satte sig op i Sengen. Hvor falder det dig ind? Hvad har vi at gjøre med Politiet.--Sig, jeg skal komme.

Priorinden sad et Øjeblik op i Sengen med Hænderne for Øjnene. Saa begyndte hun at klæde sig paa. Hun talte med sig selv om hvert Klædningsstykke, hun tog frem.

-Ja, sagde hun, vi maa sende til Vask--at det ikke bliver glemt--vi maa i Morgen sende til Vask ...

-Hm--hvor det Spejl ser ud--hvor det ser ud--med Støv ...

Hun kom ind i Stuen uden at have tænkt en fornuftig Tanke. En Herre med store Whiskers rejste sig fra en Stol.

-Det er Grevinden af Waldeck, med hvem jeg har den Ære? sagde han.

Priorinden nikkede og satte sig paa en Stol ved Døren. Hun vilde være falden ellers.

-Ja. Det er mig. De ønsker at tale med mig. Vil De tage Plads.

-Ja, Deres Naade. Det er en ren Bagatel,--Bagatel--men, det har nogen Hast--ellers vilde jeg ikke have forstyrret Deres Naade saa tidlig.--

Priorinden saa et Papir mellem Mandens Fingre. Han havde saa mange Diamanter paa Fingrene.

-Det er kun en lille Gjæld--af Løjtnant von Waldeck.

Priorinden strakte Haanden ud.

-Tillader De, sagde hun og vidste ikke, hvorfra hun fik Ordene.

-Ja det er kun--han holdt stadig Papiret mellem Fingrene--et lille Bevis, Deres Naade--et lille uskyldigt Bevis--naar han smilte saadan, saa man alle hans Tænder--Grev von Waldeck er i øjeblikkelig Forlegenhed--og jeg skulde gjerne ... Det er bare et lille **Æresbevis**, Deres Naade ...

Manden rakte Papiret frem, og Priorinden tog det med Spidsen af to stive Fingre. Haanden faldt tilbage i hendes Skjød.

Hun løftede Papiret igjen: hun kunde intet læse. Og med samme kolde Stemme sagde hun:--Og naar skal De have Pengene?

-Aa, Deres Naade--forstaar sig--en Dags Tid kan man altid vente. Siger vi i Morgen? Man er altid "kulant".

Priorinden vidste ikke, hvad hun havde svaret, om han havde taget Papiret eller hvordan han var gaaet. Hun havde blot med en forfærdelig Anstrængelse løftet dette blaa Papir igjen og læst **Summen**, han skyldte.

Summen, Summen--fem tusend Mark.

Hun havde dem ikke. **Hun havde dem ikke.** Hun søgte ikke en Gang. Hun vidste det: der var intet. Det var gaaet med, alt sammen med.

Men pludselig sagde hun: Frøken von Salzen! Hun tænkte ikke paa den tidlige Tid. Hun maatte tale med hende strax.

-Frøken von Salzen!

Hun tænkte ikke andet end blot det, som naar man gaar frem, gennem langt Mørke, mod et Lys.

-Hendes Naade sover, sagde Pigen.

Priorinden gik forbi hende uden at sige noget, ind i Sovekamret. Hun lukkede Døren efter sig og gik frem.

-Marie, sagde Frøken Salzen fra Sengen. Saa saa' hun Priorinden: "Barn", raabte hun, Barn dog! Hvad er der? De udstrakte Arme faldt kraftløse ned.

-Jeg maa tale med Dem. Det har Hast.--Og staaende foran Sengen, i en Strøm, uden at standse fortalte Priorinden alt. At hun havde sparet, og hvordan hun havde solgt og atter solgt ...

-Men nu er der ingen Udvej længer ...

Frøken von Salzen laa med lukkede Øjne. Hun virrede med Hovedet paa Puden.

-Men **De** tilbød mig en Gang--

Der blev en Stilhed.

Den gamle laa som før, som om hun intet havde hørt.

Og stakaandet sagde Priorinden igen:--De tilbød mig Penge ...

Frøken von Salzen blev ved at ligge med lukkede Øjne--Jeg har dem ikke, sagde hun.

-Har ikke? Priorinden greb om hendes Arm.--Og hjælpeløst, saa stille, saa der knap var en Lyd. mens to smaa Gammelkone-Taarer trillede frem under de lukkede Øjenlaag, hviskede Frøken von Salzen:

-Han har jo faaet dem ... Det var **det**, jeg rejste om ...

Priorinden stirrede et Øjeblik, som om hun ikke forstod. Saa faldt hun henover Sengen med et Skrig og brast i Graad. Frøken von Salzen græd ogsaa, stille og hjælpeløst, som de gamle græder ...

Lidt efter lidt stilnede Graaden, og holdende hinanden i Hænderne, begyndte de at overlægge med graadkvalte Stemmer.

Og op paa Dagen tog Frøken von Salzen atter med Jærnbanen, og om Aftenen bragte hun Pengene.

Efter at hun var kommen hjem, sad de sammen i Frøken von Salzens Stue. De var ligesom lammede af Angsten endnu.

Saa sagde den gamle Frøken:--Hvad han har gaaet igjennem, den Stakkel!

-Ja--den lille Stakkel.

Den lille Priorinde skjælvende; hun havde ikke nævnet ham siden i Morges.

Sagte lagde hun sit Hoved ind til den gamles Bryst:--Tak, sagde hun. Tak. Hvor De er god.

Den gamle Frøken klappede hendes Haar med de rystende Hænder.

Der blev til Natten redt for Priorinden i Frøken von Salzens Sovekammer.

-Det giver mere Ro, sagde Frøken von Salzen, mere Ro, Barn, naar man er to sammen ...

* * * * *

Et Par Dage efter fik de Telegram fra Otto Heinrich. Han vilde komme hjem om Aftenen.

De sad stille hen Dagen lang, i svimmel og afmægtig Angest: Om der var sket noget nyt. De turde ikke tænke og ikke tale. De glemte Arbejdet i deres Skjød, foldede mekanisk Hænderne og sukkede uden at vide det. For hundrede Gang sagde Frøken von Salzen:

-Men han vil naturligvis blot sé Dem, Barn--bare sé Dem, og troede det ikke selv.

Hen imod Aften kunde Priorinden ikke mere holde det ud i Stuen.

Det var, som skulde hun kvæles; der var ikke Plads til Hjærtet i hendes Bryst. Hun gik op og ned i Gangene i Haven, blot med et Tørklæde om Hovedet. Hun mærkede hverken Rusk eller Slud.

Men hun maatte gaa Plænen rundt og rundt.

Saa, da Tiden kom, da hun skulde hente ham, var alt pludselig forbi, Uro og Angest. Hun følte kun en eneste overmægtig Længsel efter at se ham. Hun skulde se ham igjen.

Og da Toget holdt, og hun saa hans Ansigt bag Vinduet, blegt og bevæget, og hun følte hans Hænder skjælvende i sine, og han bøjede sig ned over hende--hans Øjne var fulde af Taarer--og kun kunde sige:--Lille Mor--lille Mor! ...

-Min stakkels Dreng--min stakkels Dreng! sagde hun blot.

Ja, han var kommen for at se dem! Ikke for andet end at se dem.

Lykkelige Dage, de to, som kom. Ingen talte om det, som nys var sket. Men som efter en stille Overenskomst droges Frøken von Salzen ind i deres Liv.

Ellers vilde Otto Heinrich helst være alene--uden fremmede:--Lad os være os tre, sagde han. Os tre--det er bedst.

De talte om gamle Dage, om hans Barndom, om Ferierne, da han var Kadet.

Otto Heinrich talte, helst om det. Og de andre forstod det, og mildt undveg de alt det, som kunde minde og saare, og talte kun om den gamle Tid.

Stille, fortabt i Tanker saa Otto Heinrich ind i Lampen.

Ja--han havde lidt, den stakkels Dreng--han havde gaaet noget igjennem. Naar han var gaaet til Ro, blev de to tilbage--stille Glæde holdt dem sammen. De talte ikke saa meget, Priorinden syslede rundt i Stuen, Frøkenen strikkede. En Gang imellem kun sagde de en Sætning--spurgte og svarede, altid om ham.

Den sidste Aften spaserede Otto Heinrich ene med sin Moder i Lindegangen.

Han gik tavs. Priorinden syntes, han var saa bleg i Halvmørket. Da de vendte sig for at gaa bort fra Alleen, hvor der var ganske mørkt, bøjede Otto Heinrich sig hastig ned og kyssede sin Moders Haand:

--Tilgiv mig, Mor, sagde han, og Tak for alt.--Priorinden følte en Taare paa sin Haand.

Et Par Timer efter rejste Otto Heinrich.

* * * * *

--Fire Dage efter fik Frøken von Salzen et Brev fra Berlin.

Pigen stod hos og troede, hendes Naade havde faaet "Slaget"--saa fortrukket blev hendes Ansigt.--Deres Naade! sagde hun angst, Deres Naade!

Men hendes Naade blev ved at læse stirrende i Brevet, ubevægelig:

--Det er med oprigtig Sorg jeg bringer Budskabet om Løjtnant von Waldecks saa pludselige Død. Hans Fader som ved Gravelotte heltemodig gav sit Blod for Fædrelandet, var min Ungdoms Kammerat.--Det synes, som om nylig en Del af Løjtnant von Waldecks Gjæld var betalt ved Slægtnings Hjælp; men den større Del har vel truet uafvendelig.

Han beder mig i det eneste Brev, han har efterladt, underrette Deres Naade om hans Død, at Deres Naade atter kan forberede Grevinden. Jeg vedlægger til Fru Grevinden et Brev.

Det maa i hendes Ulykke være hende en Trøst, at hendes Søn ved sin Død reddede sit Korps' Ære.

Med dybeste Højagtelse von Feldheim, Generalløjtnant.

Frøken von Salzen sad længe. Saa rejste hun sig og begyndte at gaa rundt i Stuen. Hun gik uden Stokkene. Hun talte med sig selv og blev ved at holde Brevet i Haanden.

Og med aaben Mund saa Pigen hende lukke Døren op og gaa hen ad Gangen.

Som gennem et Slør saa Frøken von Salzen sig omgiven af Priorindens lille Stue, og hun talte med hende og syntes, hun saa hende kun ligesom langt borte ... og hun hørte Priorindens Svar utydeligt, som var hun slaaet af Døvhed.

Og med ét havde Moderen forstaaet, og hun udstødte et Skrig, og stivt strakte hun Armene frem for sig, og hæst sagde hun:--Brevet--Brevet! ... og hun smøg Frøkenens Hænder af sig og pegede paa Døren.

Og Frøken von Salzen havde sluppet hende, og hun saa Moderen knuge Brevet ind til sit Bryst. Frøken von Salzen naaede Døren, og støttende sig til Væggen vaklede hun tilbage hen gennem Gangene.

Franz Pander

Fra Excentriske Noveller

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1885

Franz Pander

Franz Panders Moder vaskede for Folk. Hendes Mand havde været Snedker og havde drukket sig ihjel.

Maaske var denne samme Snedker ikke Franz' Fader.

Madam Pander tog undertiden Franz' Barnehaand imellem sine sprukne Næver, og hun spilede hans mærkelig slanke Fingre ud og beundrede deres buede Negle, som var sart lyserøde. Og hun sagde, Madam Pander, at saadan havde hans Fingre været og hans Negle. Snedkeren var det vel næppe.

Muligvis var Franz en Bastard. Han var en kælen Dreng og kilden, som man siger, Elskovsbørn er. Og han havde Fornemmelser som ingen af de andre Drengene i "Kleine Dammstrasse".

Drengene kaldte ham for "Jomfruen". Navnet blev raabt en Dag, da Friskolen badede i Elben, af Klassens vittige Hoved: saa blankhvid og skær var Franz' Krop--og siden beholdt han Navnet.

Det passede godt. Franz legede aldrig, bandede aldrig og røg ikke. Pokker vide egentlig, hvad han tog sig til. I Kleine Dammstrasse i Gadedørene, hvor de andre Drengene spillede Klink og vendte Mølle og skændtes og kom op at slaas, var han aldrig. Hjemme paa Kvisten ikke heller. Mutter Pander kunde sidde angst og vente timevis om Aftenen, før Hr. Franz kom hjem.

-Hvor har Du dog været, Franz?

-Ingensteder.

-Aldrig bestiller Du noget.

-Gav Konsulinden Dig noget?

-Ja, de havde Selskab igaar. Det er Finmad.

Madam Pander tog Posten Frem fra Kakkellovnen, hvor den stod mellem to Tallerkener. Franz spiste den med smaa Smæk med Tungen som en Gourmand.

Det er Champignoner, sagde han. Han elskede de Levninger, Moderen fik rundt i de "gode" Huse, hvor hun vaskede, og han spurgte hende nøje ud om Navnene, og om hvordan man spiste hver enkelt Ting. Til daglig, naar han maatte tage til Takke med Dammstrasse-Kost, spiste Franz kun lidt, og det lidt, han tog til sig, indsyttede han saadan i Peber, at Madam Pander nyste, blot hun saá paa det--saadan fordærvede han den gode Pølse.

Den hele Eftermiddag drev Franz omkring paa Jungfernstieg. Timevis stod han foran de store Galanterivinduer. Mest holdt han af de skinnende forgyldte Bronceter og af Dekoraturstillingerne, hvor lang Silketøjer flød. Der stod han og maabede. Men længst kunde han dog gabe foran Boghandlervinduerne. Det var Olietrykkene han elskede. Billeder, hvor Mænd i Fløjl sidder til Bords med Kvinder i Silke og Drapperier af rødt og paa Bordet Pokaler af Guld.

Der hang et Stykke paa Hjørnet af "Neuerwall": en mørk Kvinde, atlaskklædt, i gult, stærkt udskæren, med to Perlerader i Haaret, rakte en rundfingret, diamantdækket Haand til en Page, i

hvidt, som bukkede dybt--foran det Billede stod Franz timelang, til han blev ganske hed ved det og fik røde Kinder. For nu var han fjorten Aar.

Vinteraftnerne læste han; alle de Romaner, hvor en vild Fantasi krammer ud Hertuginder med Brillanter om stolte Halse og Markiser, som smægter i Rosen-Orangerier.

Eller han smurte rundt i det rige Kvartér langs Alsteren og saá efter Etager, hvor de tændte op til Fest. Der vogtede han saa ved Portene, til Ekvipagerne kom, og han fik Hjertebanken ved at være saa nær ved Damerne, naar de svippede ud af Vognene med Silke? slæbene løftede, og ved Herrerne, slankvoksede, med Nakkeskilninger og Duft af Pomade.

Efter hvad der lugtede godt var Franz som gal. Hvad Madam Pander kunde rapse--saadan i Ny og Næ--helt uskyldigt (hva' gør'et at ta'e fra de', som har? sagde hun til Madam Fürst ved Rullen,) paa et og andet Toilettebord af Eau de Lubin eller Es-Bouquet i en lille Flaske, hun omsorgsfuldt (Herre Gud--naar det er for Drengen) havde med i Lommen, det brugte Franz over Maade.

Men saadan gjorde nu ogsaa han--han, hvis Hænder og Negle Franz havde arvet.

Og for Resten hele Figuren. For Franz var skudt op og var paa Veje til at blive en smuk Knægt. Blaa Øjne, man vidste ikke ret, om de var tungsindige eller sløve, en lille Mund--for lille egentlig for en Mand--med røde Læber og denne fornemme Næse, lige, med sine Næsebor, der saa let kom til at sitre.

Slank og smidig Krop.

Saadan saá han ud.

Derfor vilde Moderen ogsaa have ham til Manufakturen. Hr. Schaltz havde tilbudt at tage ham.

-For nutildags maa man købe de glatte Ansigter, sagde Hr. Schaltz, og se dem staffere sig ud som Prinser for Skuffebedrøvelsen. Ellers--Gudnaade, om man ser et Fruentimmer indenfor sine Døre saa lang Dagen er.

Men Franz vilde ikke til Manufakturaget. Sidste Vinter, da han en Aften drev paa Jungfernstieg, var han standset udenfor et stort Hotel. En Klub holdt Bal. Han havde set Ekvipage efter Ekvipage rulle frem og Damerne stige ud og inde i Forsalen Kellnersværmen i deres sorte Kjoler og hvide Slips. Hvordan de bøjede sig over Damerne, og naar de tog Silkeslagene af deres Skuldre, og talte til dem hviskende og gik foran dem gennem Sale, straalende af Lys.

Det vilde Franz være.

Han skulde lære i en Restaurant i Schaumburgerstrasse. En skummel Krog, hvor et Par Dusin øllede Stamgæster kom for at tømme deres Seidler. Franz led ved Arbejdet: at skylle alle disse fedtede Ølglas i det skidne Vand, med sine Hænder; og han led ved Luften med dens Stank af Bock og Stank af Tobak.

Men han vidste, at disse Aar maatte til, og han ventede. Han glædede sig ogsaa, fordi han saá, han Dag for Dag blev smukkere. Om Aftenen, naar han dødtræt kom op paa sit Hummer, kunde han sidde længe med Lysestumpen tændt foran sin Stump Spejl, og han betragtede lykkelig sit Ansigt. Han plejede med Ømhed hver Skønhed hos sig selv, og for hver Drikkeskilling værnede han sine Hænder baade med Lilliemælk og andet.

Værtens Søn kom hjem. Han rejste rundt som Kelner og kom nu fra London bare paa Besøg.

Han var fuld af Historier om Hotelpragt med favnhøje Spejle og Trapper af det pureste Marmor og Portierer af Silke. Og fornemme Navne og Vine, hvis Pris Franz aldrig havde anet, og lange table d'hôte-Rækker langs blomstersmykkede Borde....

Franz slugte hver Beskrivelse.

Og en Formiddag, da Værten og hans Søn drev i en Sofa, mens der var tomt i Knejsen, fortalte den vidtberejste "Historier" derovre fra. Franz vaskede op i sin Krog.

-Man har sine lykelige Øjeblikke--der i London--Kelneren skød Cigarrøgen ud gennem Næsen Og sagde London med engelsk Akcent: Satan til Aristokrati det engelske--Svup sætter de Øjnene paa En, saadan en guldhaaret Miss, rank i Tøjet--ser de tre--fire Gange paa Ens Skabning, saa det kribler En ned ad Rygraden, og man mærker saadan Elektriciteten, naar man kommer dem nær med Fadet ... Na--saa har man jo Rutinen og kender Numret....

Vært og Søn lo fortroligt, og Sønnen fortalte om et Par "Satans heldige Proptrækkere".

-Forstaar sig, han var smuk, John Jennings--flot Karl ... Men at Lady Haverland løb skinbarlig bort med ham og tog med sig saa godt som hele Butiken, saa Lorden gerne ku' kigge længe i Vejviseren--det synes jeg s'gu dog--og Førner, han blev nu gift med en Millionærpige--det ku' han takke sine Ben for ...

Franz var gaaet frem fra sin Krog. Med opsmøgede Ærmer stod han et Par Skridt fra Disken og stirrede paa den vidtberejste.

--At det altsaa skete.

Farven kom og gik paa hans Ansigt, mens han lyttede. Husets Søn vendte sig pludselig om og saá paa ham:

-Naa--Knægt--Du falder i Staver ... sagde han og blev ved at se paa ham. Og halvhøjt lo han til Faderen:

-Der Bub' wird Glück haben.

Noget klirrende faldt Glassene rundt i Franz' Ballie den Formiddag.

Franz var tyve Aar, da han meldte sig i Jungfernstieg-Hotellet.

Direktøren drejede sig paa Stolen og saá paa hans Hænder med de spidse Negle, mens han lod, som om han læste i hans Anbefaling.

-Schön--Eine dritte Stellung im Restaurant vacant. Sie können Morgen anfangen.

Da Franz var ude af Døren--bleg var han blevet--sagde Direktøren ned mod Bogholderen, som afvekslende skrev Regninger og pillede Næse:

-Na, ein netter Zugvogel--nicht?

De første Dage gik Franz i lykkelig Undren. Han sneg sig fra Restauranten ud paa Gallatrappen begærlig efter at føle dens Tæpper under sine Fødder og lade sin Haand glide langs ned ad Gelænderets sorte Marmor. Han stillede sig paa Afsatsen, hvor Damerne gik ham tæt forbi, smilende og med Buketter i Hænderne, og han fulgte med Øjnene deres Skikkelser, i evig Hjertebanken, til de forsvandt ved Drejningen, og saá deres Dragt og fornem Duften af deres Klæder mer end han egentlig tænkte paa dem selv.

Han vendte tilbage til Restauranten og gik ind i den store table d'hôte-Sal. Han følte et mættet Velbehag i denne Sal. Lyset, som dæmpet faldt ind gennem mægtige spraglede Ruder; de høje Buer, baarne af Marmorsøjlerne og Lysekronerne, pragtfulde som i en Kirke.

Han faldt i Staver, til en Kollega vækkede ham:

-Tjener De svært ved at drive her, Kollega?--Vi har Huset fuldt ...

Han begyndte igen at servere. At bringe Menuens Retter frem og tilbage til Restaurantbordene, bestille Vinene og trække dem op. Han indaandede Duften af Maden velbehagelig og næsten beruset ligesom en Rekonvalescent, og uden at skelne, uden at skylde det noget enkelt gik han rundt i noget som en Forelskelses Velvære.

Og om Aftenen, naar der endelig blev slukket i Salene, og de andre Kelnere skyndte sig op for straks at falde i Søvn, trætte som Akrobater, blev han endnu tilbage i den mørke Restaurationssal; og han kunde ikke rive sig løs fra Dunkelheden derinde, hvor Springvandet i Bassinet plaskede saa stille midt mellem de store Vækster, der ragede op mod Kuplen i Mørket.

Han drev længe om paa de skumrende Gange og nynnede sagte hen sig for, og kom han endelig op, hvor hans Sovekammerater, hede i Hovederne, sov dybt med aaben Mund, laa han timevis vaagen og følte en Susen i sit Hoved som en Rus af Vin.

Alligevel var han ikke træt om Dagen.

Saaledes gik den første Tid. Saa blev Franz vant til det nye Liv, og der kom en Overgang, hvor han følte sig meget træt og altid søvnig.

Hans Kammerater var heller ikke morsomme. De talte om deres egne Ting, om Pladserne de havde haft og om hvormeget de tjente. De havde en Kæreste blandt Stuepigerne eller i Køkkenet, og forresten sov de den meste Fritid.

Om Gæsterne talte de sjældent.

Og det var det, som interesserede Franz.

Johanne, Stuepigen paa første Sal, en høj og robust Wienerinde, havde længe passet Franz op, hver Gang han om Formiddagen gik for at "nette sig", og holdt af at daske saa smaat til ham og kilde ham paa Halsen og slaas med ham inde i et af Værelserne, hvor hun gjorde rent.

En Dag kastede hun ham paa den uredte Seng, hvor han sad paa Kanten, og slog ham med Støvekosten i Ansigtet.

Med Et bøjede hun sig ned og kyssede ham paa Siden af Halsen, mens hun holdt paa ham.

Franz fo'r op, helt bleg:

-Slip mig, sagde han, jeg vil ikke.

Johanne stødte ham arrig fra sig:

-Hvad tror den dumme Knægt? sagde hun, og haansk fjede hun til:

-Louis, wie du bist, Louis.

Fra den Dag satte Johanne meget ondt for Franz blandt alle Pigerne. I Grunden nærede de mod Franz alle et stille Raseri. Helst vilde de alle i Lag med ham, og han saá dem ikke. Aldrig saa meget som et Blink, det mindste Skub hen mod Væggen i Gangene, et Knib i Armene--ingenting. Aldeles som de slet ikke var Fruentimmer. Saadan var han; det var dog irriterende.

Franz bemærkede dem slet ikke.

Men om Aftenen den Dag, da Johanne havde vendt op og ned paa ham i Sengen, var det, det hændte, det med Miss Ellinor fra femten.

"Femten" var en fornem Familie, engelsk, Fader, Moder og Datter.

Familien havde boet der noget. De satte sig altid ved Franz' Bord, skønt der var Træk fra Døren, og Miss Ellinor havde ti Ting at spørge om og ti Ting at lade bringe, og saa faldt et Armbaand og saa Servietten lige ved hendes Fødder.

Franz var betaget. Det var som noget bandt ham til det lille Anretterbord ved Døren. Der saá han hende i Profil. Og der kom over ham en Dvælen i hver Ting, han passede ved det Bord: naar han rakte et Glas, naar han bragte et Fad, naar han talte, naar han bøjede sig frem. Og han maatte kæmpe for at gaa fra hende, og det kriblede i ham blot at røre hende.

Hans Blik var paa hendes Skikkelse uafvendeligt og oftere end han turde, og hver Gang han nærmede sig, stod hans Hjerter stille.

Naar hun ikke var der, var han urolig; han blev ikke paa et Sted, og aandsfraværende tog han alt i Hænder, og han saá ingen og ingenting.

Det gav et Ryk i ham, naar hun kom, der i Døren. Han hilste ikke--alle andre hilste han; hun smilede, og lidt stakaandet bad hun om en Sodavand, en Avis. Og altid fik hun sagt et Par Ord, og han skulde tage et Fnug af hendes Kaabe og hjælpe hende med Parasollen. Den var altid stridig, vilde saa ikke op, saa ikke i.

Det kostede dem at komme fra hinanden.

Franz troede og troede ikke, og han ventede ikke og haabede ingenting. Men han maatte være hende nær.

Naar hun bare sad der, ved hans Bord, den hele Dag og legede saadan, spillende med sine Hænder, langs Balustraden, som hun plejede, mens hun nynnede ganske sagte. Blot hun vilde det.

Men mer og mer urolig blev han. Og han begyndte at nærme sig hende umærkeligt--han maatte det--at strejfe et Sekund den Bordrand, hvor hendes Haand saa ofte laa; at betragte længe--saá hun vidste det--et bestemt blottet Sted af hendes hvide Hals.

Miss Ellinor spidsede sin lille Mund og saá paa ham og lo; hun kælede for sin knoklede Papa og saá paa ham og lo; hun lagde sin Haand lige ved hans paa Bordet og saá paa ham og lo.

Han tænkte bare paa det ene: at komme til at røre ved hende.

Men efterhaanden--for de blev der Dag efter Dag--var det, som det skulde kvæle ham. Hele hans Væsen opsugedes af hende. Bare hende Dag og Nat: hendes Haand, som den havde ligget der; og saa mange Gange havde hun talt til ham--og dér havde hun set paa ham--ja bestemt ...

Om Natten sov han ikke, viklede sig ud af Tæpperne og ind i Tæpperne. Gentog det samme evig. Der havde hendes Haand ligget--vilde hun røre ved ham? Der havde hun lét, det havde hun sagt--det laa han altsammen febrilsk og krammede om, saa lang Natten var.

Og lige med et, naar han sad op i Sengen, kom han til at se hen paa Kollegerne, som laa der blegfede og sparkede i Halvmørket under den nedskruede Gas. Han følte dem saa væmmelige, at han kunde have slaaet dem.

Miss Ellinor var altid den samme. Hun spillede i Heden af hans Attraa som en Kattekillig i Skær af Kulfflammer.

--Saa var det den Aften. Franz havde Vagt paa første Sal. De var ude til stort Selskab.

Franz flakkede rundt og havde ikke Ro paa sig et Minut. Han gik ud og ind i Anretterværelset og rørte ved alting og bestilte ikke noget. Op ad Trappen og ned ad Trappen maatte han i et væk. Endelig kom de. Han kendte hendes Stemme--hun havde den Vane altid at snakke lidt højt i Gangene--og hans Hjerter stod stille.

Han tog et Lys og gik ud paa Gangen.

-De her, sagde hun.

-Ja--i Aften. Stemmen slog Klik for ham.

Hun saá lidt paa ham, inden hun gik ind ad Døren, han havde aabnet:

-Hvordan det? sagde hun.

-Min Kammerat er syg, sagde han og tændte Kandelabrene paa Kaminen.

Den Gamle kom ind og gik ind i Værelset ved Siden af. Døren stod halvaaben.

Miss Ellinor tog sin Riviére af foran Spejlet. Franz skulde til at gaa, men blev staaende med Lyset i Haanden.

Saa mødtes deres Blik i Spejlet. Og i et Sekund havde han grebet hendes Arm og bøjede sig frem og kyssede hendes Skulder. Han kom ud, og han følte kun, at hendes Pulse havde banket under Kysset.

Men saa blev han grebet af en ubændig Glæde. Han styrede sig ikke; han lo og sang. Han fjantede med en søvndrukken Kammerat, snakkede og vidste ikke selv, hvad han sagde.

Paa Gangene drev han rundt og sparkede til Støvlerne, saa de fo'r.

Han gik endelig op; han klædte sig af med en egen Festlighed, og sirligt lagde han hvert enkelt Stykke ved Sengen og gik til Ro. Saa stille laa han og smilede.

Men næste Dag rejste Miss Ellinor.

Ved Morgentheen, da han bøjede sig over hende, saá hun ham pludselig ind i Ansigtet og sagde:

-I Dag skal vi rejse.

-Skal De rejse--hvorfor?

-Troede De, jeg skulde blive her? Og Miss Ellinor lo.

Mer talte de ikke, og de saas ikke mer.

I Dage vidste Franz ikke af sig selv. Han spilede uafsladelig de magre Minder ud og gjorde mekanisk sin Dont paa de samme Steder, hvor hun ikke mere var.

En stærk Støj, et nyt Ansigt vakte ham pludselig, og han saá et Øjeblik Salen, Balustraden, de kendte Borde og Menneskene rundt om. Saa faldt han tilbage i sin Døs led ved al Ting og med en Smerte i sit Bryst som et Stik.

Saadan gik en Tid, indtil han en smuk Dag vaagnede, og pludselig syntes han, at det hele var saa langt borte og længe siden og næsten som noget, der slet ikke var hændet ham eller kun var drømt.

Og vilde han fange Minderne igen, var det, som havde han en lang Vej at gaa, og havde han fanget dem ind, stod han og faldt sløv i Staver over sin Skat.

Han gled ud i en Selvdyrkelse igen. Det var forbi. Han gik rundt i sin sløve Dont, slatten og uden en Tanke.

Efterhaanden kom ogsaa Kelnersulten over ham. Han led ved at bringe de krydrede Retter ud og ind. Lugten fristede ham, saa han maatte kæmpe, for ikke pludseligt at gribe ned i Fadene og mætte sig hastigt og forslugent.

Han kunde føle Raseri, naar han med et Drikkeskillings-Smil anbefalede for lækkersultne Gæster de Retter, han ikke selv skulde smage, og henne fra sin Krog fulgte han saa begærligt hver en Bid, som Gæsterne nød.

Men kom han ned i Kælderen: der spiste Kelnerne i Rummet overfor Vaskekælderen--Luften var tung af Osen af det kogte Tøj, og svedige kastede Kollegerne Kjolerne og sad med opknappede Veste over Maden--lagde han Skeen fra sig med mæt Væmmelse.

Sløve sad Kelnerne overfor hinanden langs Bordet og rørte knap den tunge Grød og det flossede Kød fra Bouillon.

Men kom Franz op i Salen igen, skreg Hungeren i ham. Og bleg bragte han Retterne frem og tilbage, mens han smagte dem paa sin tørre Tunge.

Bag Døren, paa Trappeafsatsen stoppede han en Roulette i sin Mund, rev Benet af en Kylling og slubrede Sauce i sig af Skaalen, hastigt og sky.

Hver Tirsdag Aften, naar han havde fri, klædte han sig paa, og han opsøgte en Restaurant, hvor han ikke var kendt. Han næsten løb den hele Vej, og han kom derhen hidsig, stakaandet af Sult. Saa tvang han sig til at spise ganske langsomt og smagte sindigt hver Mundfuld, indtil han, næsten som i en Rus, forlangte mer og mer og spiste hastigt og over Maade; for paa en Gang at blive mat og overmæt og sidde med de mange halvtømte Glas foran sig, ludende og halvfuld, i et trægt Velbehag.

Og saa gik han hjem og sov, snorkende, en tung Søvn.

En Tirsdag Aften kom han tidligt hjem, og han satte sig paa en Bænk udenfor Hotellet under Lygterne.

Han var mæt og en Smule ør.

Det havde nylig regnet, og der var rigeligt med Vandpytter paa Fortovet. Damerne trippede af med løftede Skørter, vimse paa Benene, ud og ind om Pytterne.

Franz saá paa de mange Fødder, der et Smalben, der en Læg, en fæl Platfod i en Galoske ... Nysgerrig saá han fra Fødderne op paa de svajede Figurer. Ansigterne var saa friske under Slørene.

Han søgte at fange et Blik. Saá hun ikke paa ham? Han rejste sig og gik efter.

Urolig fulgte han hende, med Øjnene fæstet paa den slanke Figur og Nakken, som skinnede under det opskrabede Haar ... Men hun bøjede op om Neuerwall og vendte sig ikke ...

Han gik tilbage, jagtede igen uroligt, forfølgende en smækker Statur, som gled frem, sært vuggende i Høfterne ... Hun gik ind i en Port og kom fra ham.

Han strejfede igen.

En Gadejægerske stillede sig op foran ham:

-Hvad vil min lille Ven? sagde hun.

Franz fo'r sammen og saá hende ind i Ansigtet. Saa lagde han sin Arm ind i hendes, og de gik hen ad Fortovet mod Lyset fra Alsterpavillonen.

-Saa "Nussebenet" keder sig, hva'? Pigen blev sødlig.

Men pludselig slap Franz hendes Arm og løb.

-Hva'--gør han Nar--Pigen skingrede--véd man, hvad man vil, Lømmel ... Saadan En--engagerer han en Dame--og vil ingenting ...

Saa var Franz udenfor Skudvidde.

Han næsten løb hele Vejen hjem. Hjemme gik han straks i Seng. Men hele Natten kastede han sig og sov slet og uroligt.

Han drømte om Ellinor uafsladeligt.

Hen mod Morgen stod han op. Han kunde ikke mere blive i sin Seng. Han var urolig, som om noget forestod ham og noget skulde ske. Han gik ned i Gangene, hvor det skumrede; dér drev han op og ned, han standsede foran Dørene, og han tog Dameskoene op med nænsomme Hænder og saá paa dem længe; og han lagde Haanden ned i dem, saa troede han, han kunde fornemme Føddernes lune Varme.

Den Dag skælvede han, blot han nærmede sig en Kvinde. Duften fra en bøjet Nakke slog op imod ham og jog ham Blodet i Strøm til Kinderne. Og det var, som havde han med et tusind Øjne til at se hver Skønhed.

Det var det fine Purr af et Haar langs en Tinding; en letdannet Runding af en Kind, en Hofte og et Liv at lægge sin Arm om; blot et Lys paa et atlaskesstramt Bryst--det var nok til at friste ham.

De Dage kom en svær Blondine til Hotellet. Første Gang, hun kom ind i Restauranten, tog hun sin Guldlorget op--Franz saá det--og mønstrede Kelnerne.

Saa valgte hun ham.

Franz gik frem og ventede, hun skulde bestille noget. Han havde en egen Maade at staa paa, med Hovedet lidt bøjet og med Hænderne halvt foldede foran sig.

Damens Mand kom til og satte sig.

-Naa--ta'er vi Diner'en, sagde han og vendte sig: Hm--hm--og han lo--det var en sand Ganymed, sagde han. Aa--hva' Kelner--to Diners ...

-Vel ... Franz gik et Par Skridt. Saa sagde Damen og ikke just sagte:

-Hans Skjortebryst var renest, Du ...

Franz tilbragte tre Nætter udenfor den Dames Dør; sky, trykket op i Døraabningen som en Tyv, angst for at møde Skopudserne, som drog igennem Korridorerne med deres Kurve; tænderklaprende af Kulde.

Han sneg sig ud af sin Seng, den brændte under ham; han satte sig i et Anretterværelse, og han slog Vinduet op for at faa Luft og Aande. Han bandede sig selv, og hans Hjerne havde ikke anden Tanke end dette Begær.

Han tog hendes ligegyldige Blikke frem i sine Tanker, og han lagde et Haab i dem, saa dumt, at han lo deraf. Han saá hendes Skikkelse og hørte hendes Stemme og saá hendes Fingre, runde som hvide Snoge. Og han gik tilbage til Døren, og han stod dér, til det dagedes. Han vidste, det var aldeles forrykt, og han blev der.

Og da hun rejste, kom en anden. Der var ikke Standsning mer. Det var knap Kvinderne, han elskede, det var en Mund, en Hals, et Skønhedsmærke, et Legeme.

Han spejdede efter hver Kvinde. Han haabede paa hver eneste ny. Han vidste, han bød sig saa tydeligt frem. Hele sin Skønhed, og hvor maalte han den ikke med andre Mænds, deres Mænd--han bød den til. Men de saá ham slet ikke.

Han stod ved Siden af--som en Ting. Travede af med Fadene og Servietten--en ren Genstand--han saá saa godt sig selv.

Men om Natten kom der hastige Minder om et Blik paa hans Ansigt, en varm Haand, da han fik Drikkepengene. Og han hidsede sig op ved denne Nippedrik, der kun æklede hans Tørst ...

Ofte stjal Franz sig ud af Restauranten til flakkende Fart gennem Gangene. Han lurede ved Dørene. Han kiggede ind ad Nøglehullerne.

Ved table d'hôte, hvor Herrer og Damer sad i Rad, kunde det hænde, at en Mand, der med Smil havde bøjet sig frem mod sin Naboerske, trak sig lidt brusque af Vejen. Han blev saa underlig ved det blege Ansigt over Fadet, naar Franz dukkede frem. Knægten havde ligesom Had i Øjnene.

Efter Bordet, ved Kaffen, kunde en Herre, naar han fik tændt, vende sig til sin Kone, sin Søster:

-Pokkers smuk Karl, sagde han. Franz hørte det.

Og hun løftede Blikket og saá paa ham som paa et Stativ og sagde:

-Aa ja--paa en Buk.

Saadan gik Dag efter Dag.

Han tænkte slet ingenting uden det.

Han stjal som en Tyv flygtige Berøringer; de mærkede det slet ikke. Han næsten fornærmede dem--de følte det slet ikke.

Og naar da en ny Dag havde slæbt sig frem, og det var blevet Aften og tomt i Salen, stod Franz timevis lænet til Balustraden; uden at gøre en Bevægelse, stirrende og bleg under det elektriske Lys.

Der arbejdede i hans Hjerne en tom Fortvivlelse, et afmægtigt Raseri, som søgte om et Svar og intet fandt og ikke vidste, hvorhen det skulde vende sig.

Undertiden gik han hjem. Han syntes, det dulmede.

Madam Pander sad og smaagræd.

-Sidder han ikke der, sagde hun til Rullekonen, og ser ud som Elendigheden i Ansigtet og si'er ikke det Herrens Ord. Men man véd, hvad det er--ja--mæn--man véd hvad det er ...

Han vilde ikke ha'e Lys--der var bedst i Mørke. Stille lagde han Tøjet fra sig, og han sad i den gamle Sofa i Hjørnet. Madam Pander tog en Stol og satte sig foran ham.

Hun tog hans Hænder imellem sine og klappede dem sagte. Og han smilede træt og stille til hende og lagde sit Hoved over mod hendes Skulder.

-Hvad er der, min Dreng--lille Dreng--hvad er der med min Dreng?

Han knugede Hænderne fast og svarede ikke. Og Madam Pander følte hans Pande brænde mod sin Skulder og sagde igen med en Stemme, Graaden næsten gjorde uforstaaelig:

-Hvad er der med min Dreng--lille Dreng--gør de ham ondt?

Men naar Franz var gaaet, forbandede Madam Pander til Rullekonen alle Fruentimmer.

-For dem er det, det Rak--Herre Gud--og han har det jo ikke fra Fremmede.

En Tirsdag Aften gik Franz i Teatret. Ud til Carl Schulze at se en Operette.

Det var en tyrkisk Historie om en Prinsesse.

Der var en tyk Eunuk med udstoppet Mave; han gjorde Elskovsfagter, saa hele Huset hvinede. De kaldte ham frem og frem, og han gjorde sine Fagter om, stadig kaadere, og sang sin Vise igen:

*Aber--es hat keinen Werth--
Es hat keinen Werth.*

Franz sad i Mørket i en Loge. Han lagde Hovedet tilbage mod Væggen og græd.

Da Akten var forbi, gik han.

Han skraaede ned mod Gänsemarkt og ind i en af Gyderne i det Kvarter. Han blev der om Natten.

Men da han vaagnede henimod Morgen og saá hende ved Siden af sig i Tusmørket, fo'r han op og løb derfra.

Han følte en Væmmelse, som kunde han udspy sig selv. Han brændte, og hans Hoved smertede. Ækelheden kvalmede ham, saa han stønnede.

Han gik hjem, men i Seng vilde han ikke. Ad Bagtrappen sneg han sig ned i Restauranten.

Det var begyndt at blive lyst, og en graa Dæmring faldt ind gennem Glastaget.

Franz satte sig paa Stentrappen med Hovedet i sine Hænder.

Og mens han sad her stille foran dette Rum, Vidnet til hans Liv, gled alting ud i en dyb og bundløs, en ubeskrivelig Lede.

Han saá langs Balustraden--Stolene var stillet op paa Bordene, de halvskidne Duge laa bredt derover ... De kunstige Palmer struttede døde op i deres Majolikapotter.

Franz havde ingen Tanke, følte ingen Smerte. Men i hans Sind kom der op noget som en bedøvet Forbavselse over, at dette var Livet.

Lampeslukkeren havde glemt sin lange Stige igaar, da han slukkede. Paa dens Trin stod Franz, da han klyngede sig op paa Stangen over Døren.

Fejekonerne fandt ham, og der blev en svær Staahej, og Natportier'en kom til. Fæl sad han ud med Tungen ud af Halsen, varm var han endnu.

Direktøren kom ned i Nathabit og bandede, saa det rungede i Salen. Et Par Kolleger slæbte ham op paa tredie Sal i et Bagageværelse.

De ryddede et Bord for Vadsække og Hatæsker og lagde ham der midt mellem Kufferterne. Et Par Kartoffelskrællersker vaskede Liget og dækkede det med et Lagen.

Op paa Formiddagen kom Johanne ind. Hun vilde se ham. Langsomt løftede hun Lagenet, kun Hovedet lod hun dækket. Hun græd ikke men saá stille paa ham.

Han var hvid som Marmor, hun havde aldrig set noget saa skønt.

Og mens hun saá paa dette døde Legeme, der havde været hæget med saa megen forgæves Omhu, rakte Johanne--hun vidste ikke selv hvorfor--Haanden knyttet op imod Himlen.

* * * * *

Fratelli Bedini

Han blev vækket ved et Rusk og fløj op i Skræk og gned Øjnene; han troede, at Moderen var død igen. Han saá jo Nat og Dag det lange Lagen over Liget paa Sengen og Mændene, som var kommet ind og havde slæbt Moderen ned ad Trappen, pakket i et Lagen; en tog ved Hovedet og en ved Benene, for at faa hende i Kisten nede i Gadedøren.

Men det var kun Faderen, som gav ham et Rap til:

-Du ska' op, sagde han. Ta' Klæ'erne paa Dig. Vi ska' ud.

Drengen vidste ikke, om det var Nat eller Morgen, men ud af Slagbænken kom han. Faderen var ikke saadan just at spøge med. Han var Møllerkarl, og det kunde hænde, at han i Farten haandterede Drengene ligesaa rask som sine Sække.

Derfor fik Klaus Klæderne paa sig i en Hurtighed, alt mens han skottede til Lampen og tænkte paa, hvad Tid det vel var paa Døgnet.

-Vask Dig, Unge, sagde Faderen, som stod med Lampen. Det var første Gang i Klaus' Liv, Faderen havde brudt sig om enten han var ren eller skiden.

Og større endnu blev Drengens Forbavselse, da Faderen pøsede hans Haar over med Vand og gav sig til at rede ham med den gamle Kamstump.

De to andre Unger var vaagnede i Slagbænken, og søvndrukne og forbavsede saá de til med opspilede Øjne. Det bankede paa Døren, og Nabokonen kom ind:

-Er de færdige, spurgte hun.

-Ja--jeg staar kun og pudser ham til--naa, saa gik vi.

Nabokonen mønstrede Klaus: Jeg staar ved mit, sagde hun, at de ta'r ham. Han har Skabelonen.

Henne i Slagbænken begyndte de to at hyle, de forstod ingenting af det, og saa var de bange, de skulde ligge i Mørke. Klaus stod forbavset over sig selv med sit vandkæmmede Haar, mens Nabokonen bandt ham et Lommetørklæde om Halsen. Han vidste ikke, hvad al den Pynt skulde til.

Faderen saá til dem, der hylede i Bænken.

-Se til, den Hvinen faar Ende, sagde han og slukkede Lampen. Nabokonen og han og Klaus kom hen til Døren. Henne i Bænken klynkede det smaat.

Der var Lys og mange Folk paa Gaden. Klaus sjaskede af ved Siden af Faderen. Nabokonen snakkede.

-Vist maatte vi afsted iaften--der er nok om det Ben maa man tro, der hænger i--tro bare ikke det--og saa var han forsørget ...

-Ja, gryntede Mølleren.

-Ja--det maa De nok sige Ja til ... Som om det var let for Fattigfolk, naar Konen falder fra og man sidder der skinbarlig med Ungerne--nej--tro bare ikke det, siger jeg.--

De blev ved at gaa. Klavs var helt ør og forstumlet. Faderen gav bare Grynt fra sig og tog lange Skridt; for Konen gik det som Kæp i et Hjul:

-Og fint er det--for jeg ser 'et, naar jeg fejer--i Garderoberne--de ta'er 'et ikke saa nøje, de Folk--om de gør--baade i Silke og Fløjl er de, og han i Loftet har Fingrene saa behængt med Diamanter, saa man ser ikke, hvad de er gjort af ... om man gør.

Klaus hørte til og begreb ingenting. Faderen nikkede og gentog en Gang imellem:

-Ja, naar de bare havde ham--

De gik ind af en lille Dør i et stort, graat Hus. Der var en underlig Luft paa Trappen.

Faderen blev mere klein og senere paa Benene i Trappen, Konen var geskæftig og spurgte et Par Karle, som havde travlt og løb forbi.

-Ja, de er i Garderoben.

Hun lukkede en Dør op, og de kom ind i et stort Rum, hvor der var mange Lys og stor Staahej, Klaus spærrede Øjnene op, og han fik Fingrene i Munden: saadan noget--nogle løb nøgne omkring og sprang op ad hinanden, og én laa paa Gulvet og sprællede med Benene.

De havde Guld om Livet.

Faderens Arm kom tøvende ned om hans Skulder. De stod fremmed, trykkede ind til hinanden.

Nabomadammen slog ud for en af de nøgne, og tilsidst kom han hen med hende.

Han saá op og ned ad Klaus, talte med Faderen og gav sig til at række og strække i Klaus' Arme. Drengen stod forbløffet, ind til Faderen, og var lige ved at græde.

Den, som sprællede med Benene, havde faaet en Dreng hen, og han hev ham op i Luften med Fødderne ligesom Sækkene i Trisseværket paa Dampmøllen.

Den nøgne spurgte ud og følte Klaus baade paa Brystet og paa Benene.

En Klokke begyndte at ringe, og alle de nøgne fo'r op og strakte Kroppene. Han, der spurgte, løb og sagde: Imorgen--hvor vi bor. Henne foran Spejlet gav en Mand ham noget Mel i Ansigtet.

De begyndte at spille en Musik, og de nøgne løb ud i Gaasegang, den lille, som blev hevet op i Luften, var sidst ...

Og saa hørte de en Støj og mange, der raabte og klappede ...

-Ja, saa ka' vi gaa, sagde Konen.

De gik hjemad i langsomt Trit, uden at sige meget. Da de havde gaaet længe, sagde Faderen og stod lidt stille:

-Ja, naar kun Drengen beholder hele Lemmer, Madam.

Madammen sagde: Det er en Øvelse.

Paa det sidste Stykke Vej gik Faderen med Klaus i Haanden.

Da Drengen hjemme havde lagt sig ned under Tæppet og kneb sig ned til de to Brødre, som sov tæt ind til hinanden, laa han længe vaagen, og han saá stadig de nøgne, mens de løb ud, og hørte Musiken og Raabene. Og han sov ind, hed og forstumlet.

Den næste Dag hentede Madammen ham--Faderen var paa Møllen--og de gik ud igen. De traf den nøgne fra igaar i Sengen. Hele Stuen var fuld af Kasser og Klæder og meget Stads, som laa rundt om.

Den nøgne vendte sig i Sengen og sagde:

-Naa--er det Dem--klæd ham af, Madam.

Madammen begyndte at klæde Klaus af omme bag en Kuffert. Men Skjorten vilde Drengen ikke have af, og han begyndte at græde og hagede sig til Kufferten.

-Flæber han, saa bring ham ligesaa godt væk straks, sagde den nøgne.

Saa fik Madammen Skjorten af Klaus og skubbede ham frem paa Gulvet.

-Hvor gammel er han?

-Otte Aar, var Madammen der: ikke ældre, ikke det Gran, tro bare ikke det--en dejlig Skabning det ve' Gud; og hun drejede paa Klaus.

-Kom herhen. Klaus gik hen til Sengen, han flæbede og sneg sig sidelænds: Naa, lige Ben--bøj Ryggen.

Den nøgne strakte Haanden ud under Dynen og følte Klaus ned ad Ryggen.

-Hvad hedder Du?

-Klaus, kom det lidt mygt, for han tog haardt.

-Klaus--Satan--Turen kom til Brystkassen--god Statur--Klaus--sacrebleu--for et Navn i Bedini-Truppen--na--ligemeget: paa Plakaten ka' han hedde Giovanni ... Han hed Giovanni, som brækkede Rygraden.

-Ja--gi' De ham, hva' Navn De vil, sagde Madammen, der saá til: han beholder nok sit Kristennavn endda.

Den nøgne slap Klaus og lagde sig tilbage i Sengen.

-Vel, vi ka' ta' ham, sagde han, og straks. Imorgen gaar vi til Breslau--kom saa med ham imorgen tidlig--

Madammen jagede Klæderne paa Klaus og var idel Veltalenhed, til hun fik en Thaler i Duçør.

Udenfor Døren spyttede hun paa Mønten og klaskede den ind i den flade Haand.

-Handsel, sagde hun. Det var sjældent, hun saá saa store Mønter.

Klaus forstod nu nok det hele. Han skulde ogsaa gøre Kunster og have de hvide Ben paa og Stadsen om Livet. Han bestilte ikke andet hele Dagen end at le og synge.

Han fortalte for Brødrene, som ikke begreb og blev ved at spørge og spørge ham.

Men om Aftenen, da de alle tre laa i Slagbænken og hviskede, lagde den yngste pludselig Armen om Klaus' Hals, og midt under al Glæden græd han. Og da han begyndte, græd de to andre ogsaa, stille, og begge Brødrene klappede Klaus paa Kinderne og knugede sig op til ham.

Længe græd de og snøftede i Tæpperne. Og endnu i Søvn holdt den yngste saa fast om Klaus' Haand, og Graaden gjorde deres Aande tung.

Da Møllerkarlen kom hjem, sent, han havde haft Vagt, fik han Besked af Nabomadammen, som snakkede og priste og bare tav om de tre Mark.

Da Faderen kom ind til sig selv, tændte han, og mens han gik rundt og varmede lidt Kaffe og tog Brød frem, skævede han til Slagbænken. Saa med ét slukkede han Lyset, og han sad og fandt Munden i Mørke og krøb saa i Seng. Men han laa og kastede sig, og megen Søvn fik han ikke.

Om Morgen stod han op, før Drengene vaagnede, og han gik over Gangen ind til Nabomadammen i Køkkenet.

-Ja, saa er'et jo idag, sagde hun.

-Ja, det er jo idag, sagde Mølleren. Der blev en lille Stilhed.

-Han ska' derhen nu til Morgen ...

-Ja, han ska' det ... De tav igen. Men det er dog en svær Haandtering. Han stod lidt: Jeg tænkte det, sagde han saa, om de gav noget for det ...

Konen saá hurtig op:

-Vil Johan sælge sine Børn, sagde hun indigneret. Møllerens Blik gled væk: Jeg tænkte blot, det var en farlig Haandtering, sagde han lavt.

Madammen lagde sig ned og pustede til Ilden:

-Jeg vilde være glad til, sagde hun. Det ved Gud. Johan stod lidt og saa paa hende. Saa gik han.

--Om Aftenen var Klaus med Bedini-Truppen i Breslau. Fra den Dag hed han uden videre Vrøvl Giovanni.

Et Par Dage efter begyndte Giovanni at arbejde.

Han øvede om Morgen sammen med de fire Elever; helt nøgen skulde han staa paa Hovedet op ad en Kuffert. Papa Bedini laa i Sengen med en Pisk og kommanderede. Undertiden prøvede han uden videre Nødvendighed om Snerten virkelig kunde naa Giovannis Kuffert, og han tog det ikke saa nøje, hvor han ramte.

"Araberen" lærte Giovanni Rygbøjning. Araberen var Parthaver i Truppen og en hidsig Mand med skarpe Tænder. Han bed rask til, naar det ikke gik med Bøjningerne.

Fjorten Dage løb Giovanni rundt med et Uldtørklæde om Halsen. Den bar tidt Mærke af Araberens Tandrække, fordi han var falden paa 100 i en Rygbøjning.

Giovanni fik en Vane med, saasnart nogen talte til ham, at bøje Hovedet og vende Nakken til; og sad han efter Prøven og skrællede Kartofler eller skyllede Salat, slap han ved mindste Støj Salaten, saa det svuppede i Vandet, og holdt Armen op. Han var altid rede til at stikke i Hyl, blot han saá en Haand fare lidt rask ud af en Bukselomme.

Men om Aftenen, naar de klædte sig paa i Garderoben og febrilske og hede strakte Kroppen i Øvelser, og Regissørens Klokke gik, og Bruset af Musik og Bifald steg op fra Salen,--saa blev Giovanni urolig, som maatte han med; han stod i Kulisserne, mens de arbejdede, og han følte det, som var det hans egne Lemmer, der spændtes.

Araberen lod ham prøve om Formiddagen paa Teatret. Akrobaterne sad med dovne Kroppe rundt i Salen ved deres Øl, to og to, timevis uden at tale. De slog med Krusene i Bordet en Gang imellem, naar Araberen fangede Giovanni paa sine Fødder. Ellers var de dorse og tavse i den halvmørke Sal.

Der kom en hidsig Kappelyst over Giovanni; smidig var han som en Kattekillig.

En Dag hørte han Papa Bedini sige i Kulisserne:

-Ja, den Dreng har en blød Krop.

Saa begyndte han at optræde med de andre. En Time, før de skulde ind, arbejdede han med Araberen i Garderoben. Mens hele hans Legeme svedte, klappede hans Tænder i Munden af Angst.

Naar de kom ind paa Scenen i Lysene, og deres Vals lød, og de havde hilst, med de varme og skælvende Hænder i hinanden, og de havde gjort de første Kunster, sat fra i de første Spring, var det, som de blev taget op i en Hvirvel, og de hverken saá eller hørte mer. De havde ligesom paa én Gang faaet hundrede Sanser spændt og havde mistet hver Tanke.

Paa én Gang blev de alle forvirrede, og de viste ikke de Kunsters Følge, som de havde gjort hundrede Gange; men som forvildede satte de frem i Saltomortaler, alle paa én Gang, mens Publikum jublede.

Naar Tæppet faldt, lænede de sig forpustede til Kulisserne, svimle som Folk, der har danset for længe; Gulvet gyngede under dem, og de kunde næppe staa paa deres egne Ben.

De gik tilbage til Garderoben og pludrede og lo, mens de klædte sig om, til pludselig en Bly-Træthed tog dem, og de sad, endnu tungt aandende og svedige, helt sløve.

Giovanni faldt i Søvn paa sin Stol.

Papa Bedini troede paa onde Øjne. Naar der var onde Øjne i Salen, gik Pyramiderne itu, og de snublede i Springene. Saa mærkede Giovanni en Gang imellem Araberens rare Tænder gennem sit Trikot.

Og Drengene var raske paa Hænderne for at faa Klæderne paa sig og komme ud af Garderoben, hvor Papa Bedini i Raseri rev sig Haarene af Hovedet, siddende foran sit Spejl.

De rejste rundt fra By til By, uden Forandring. De øvede om Dagene og arbejdede om Aftenen. I Tidens Løb fik de en ny Elev--de købte et kønt Pigebarn etsteds i Böhmen. De boede altid sammen og lejede tre Stuer. Araberen og Papa Bedini havde de to. Drengene og den lille Rosa havde det tredje. Og det forblev saadan, mens de voksede til gennem Aarene.

Det var en Slags Paradisets Have--uden noget Kundskabens træ paa hvad der var godt og hvad der var ondt. De unge Legemer, som var saa vant til at være nær hinanden, vidste ikke af at nægte sig noget, og da Angelo i nogen Tid havde været Kæreste med Rosa, blev Giovanni det, og ingen af dem vidste, at der var noget ondt i det. Det kom jo af sig selv, uden at de havde saa meget som tænkt paa det.

Giovanni var seksten Aar. Slank og rundsvajet, Hovedet rankt.

Angelo kaldte ham for "Ilderen". Og han havde ogsaa nogen Lighed med dette Rovdyr, naar han satte i Spring--Hovedet dukket, med sammenkneben Mund--fra Araberens Skulder.

Papa Bedini gav ham rigeligt med Lommepenge, fordi han var bange for, han skulde gaa fra Truppen.

Giovanni stred meget med sin Krop. Til Tider var den haard og stridig, og han kæmpede med den som med et ubændigt Dyr, som ikke vil føje sig. Hele Formiddagen arbejdede han, og om Aftenen vænnede han i Garderoben Legemet til, timevis, saa det var badet i Sved.

Han følte til sit Legeme en stolt Kærlighed, som en Sportsmand til sit Yndlingsdyr; naar han øvede, talte han opmuntrende eller haansk til sine egne Lemmer.

Paa de ulykkelige Aftener, naar han gled i sine Spring, blev han grebet af et dumpt og hadefuldt Raseri mod sit Legeme. Under Skældsord løb han, vild, Hovedet mod Kulissevognene, eller Angelo og han fo'r sammen, ude af sig selv, og de brødes som Vilde, til de stønnende faldt af Træthed paa Gulvet.

Og de overspændte Lemmer tog deres Ret, saa de sad siden i Restaurationen, dvaske, med sløve Øjne som Dyr, der fordøjer.

Klovnerne og Sangartisterne pludrede op og havde meget med Kortkunster og Øjenforblændelser og Fruentimmerhistorier. Men Akrobaterne sad hen lade og smilende, trætte af at slæbe paa deres egen Styrke.

Kortene kunde vække dem. Hidsige og med skinnende Øjne spillede Giovanni og Araberen til langt ud paa Natten, under den nedskruede Gas i Krogen. Kelneren snorkede med Overkroppen frem over Disken.

Kvinden spillede ingen stor Rolle for Giovanni. Han kunde nok fare over en Kvinde med ubændig Rasen.

Men næste Dag vilde han ikke have kendt hende igen, og der gik lang Tid, inden han søgte til en anden.

--Bedini-Truppen skulde til Renz.

De ventede i Garderoben før den første Prøve. Tavse gjorde de deres Øvelser; Papa Bedini mindede dem om en Tur. De andre nikkede og blev ved.

Angelo spurgte:

-Er den Gamle her?

-De sagde, han kommer.

De blev ved. De kridtede deres Saaler og ventede paa Regissørens tre Slag. Nede i Cirkus var der halvmørkt og skummelt. Et Par gamle Fædre sad tilknappe og stive i Parkettet med høje Silkehatte og Guldknapsstokken mellem deres Ben. De hviskede sagte.

Som paa Kommando rejste de sig og hilste en stram Skikkelse, der kom og satte sig i en Loge.

Ham.

Angelo hviskede stakaandet:

-Se, den Gamle.

Giovanni følte, som der ikke var Plads til Hjertet i Brystet paa ham, saadan hamrede det.

Der var saa stille, at han mærkede Vimplen, der slog mod Taget, helt oppe i Rotunden. Saa stille var der.

Bedini-Truppen havde en heldig Dag.

Da de var færdige med at arbejde, kom en Herre hen til Giovanni.

-De arbejder godt, sagde han. Har De aldrig arbejdet paa Hest?

-Nej--kun Parterre.

Herren saá paa ham og snoede Knebelsbarten med en slap, diamantbesat Haand.

-Hvor gammel er De?

-Tyve Aar.

-Hm. De kunde lære endnu.

Herren vendte sig og gik fra ham. Staldkarlene, som fejede, hilste ham.

-Hvem var han? spurgte Giovanni.

-Han? Mr. Cooke.

-Cooke--Jokeyen?

-Ja.

Giovanni mærkede en fin Duft, Jokeyen bredte hen gennem Stalden.

--Giovanni opsøgte sin Fader. For fire--fem Aar siden var Faderen falden gennem en Lem og var blevet halt. Han var Bud hos en Boghandler og humpede af med sine Pakker i alskens Vejr. Aar og Cognac havde illumineret hans Næse.

Han kom haltende om Morgen og sad ved Klaus' Seng og krammede sin Skindhue og sagde mange mærkelige Ting om Lykkens Stjerne og andre, som havde "Pech". Han pressede jævnt Markstykker af Klaus og haltede af med Takke-Snøften, naar han havde faaet Mønten.

Om Søndagen gik Giovanni hjem.

Brødrene blev støjende glade, da de saá ham, de faldt ham om Halsen og kyssede ham. Og lidt efter sad de alle tre og saá paa hinanden, og de vidste ikke, hvad de skulde sige--men sad der.

Giovanni gav dem Cigaretter, og de røg alle tre, tavse og sært generte ved hinanden. Der gik en Stund.

-Nu maa jeg vel gaa, sagde Giovanni.

-Skal Du gaa?

-Ja--det er det bedste. Farvel da.

Brødrene fulgte ham ned, og de stod i Gadedøren og saá efter ham, til han var drejet om Hjørnet.

Brødrene bad ogsaa Giovanni om Penge, saa tilsidst blev det knapt for ham. Han havde længe tænkt paa at fordre "Part" af Papa Bedini. Nu gjorde han det--Bedini og Araberen løb Panden mod Væggene og gav ham Parten.

Om Aftenen gjorde Giovanni Staldmestertjeneste, naar Truppen selv havde arbejdet. Artisterne stod segnefærdige af Træthed, med deres parfumerede Hoveder. Og medtagne af den lange Staaen ørkesløst, paa ét Sted, skiftedes de til at læne sig til Logevæggene for at faa Støtte blot ét Minut.

Naar den store Pantomime var begyndt, blev de jaget gennem hastige Omklædninger, og de fortumledes af Farverne og Støjen og det elektriske Lys. Saa kom Giovanni hjem, slæbende træt, og sov, saa Kanonskud kunde ikke vække ham.

To Ting interesserede Giovanni: Jokeyen og Løverne. Han beundrede med Kenderens Øje Jokeyens Spring, han søgte at lære ham Kunsten, Fiffene af. I en af Pantomimerne var Mr. Cooke og Giovanni. Englænderne og sad ved Siden af hinanden.

-Jeg vilde gerne lære et andet Arbejde, sagde Giovanni.

-Det kan De jo.

-Parterre betaler sig ikke.

-Naturligvis. Vilde De arbejde paa Hest?

-Hvis jeg kunde lære det.

Den næste Aften sagde Jokeyen:

-Jeg har tænkt over det. De kan øve paa en af mine Heste. De maa kunne springe Jokeyspringet. Vi vil forsøge.

Et Par Dage efter begyndte Giovanni at øve med Mr. Cooke. De arbejdede timevis om Eftermiddagen, naar Manegen var fri.

En ung bleg Mand kom altid til Prøven. Det var Mr. Batty, Dyrtæmmeren. Han sad stille med sit ubevægelige Ansigt, fra de begyndte, til de holdt op. Han fulgte dem med Øjnene i Arbejdet, og en Gang imellem nikkede han til Giovanni.

Giovanni var hidsig, og slog sig i Raseri paa Benene og bøjede Pisken til en Slynge, saa den fløj langt op i Amfiteatret. Mr. Cooke raabte til Hesten med smaa, afskaarne Hvin.

Giovanni tog Tilløb, bukkede sig sammen, udstødte et Skrig og satte fra. Han fejlede og faldt. Han forsøgte igen, sprang fra og faldt. Og staaende midt i Manegen stampede han Jord og Høvlspaaner op under sine Hæle.

Efter Prøven bragte den unge blege Mand Giovanni et Uldtæppe.

-Tag det om Dem, sagde han. De forkøler Dem.

-Tak, Mr. Batty. Giovanni tog Tæppet om sig. Hvordan synes De, det gik.

-Aa, det kommer.

-Tror De?

-Ja vist.

-Farvel, Signor Giovanni. Han gav Giovanni Haanden.

-Farvel, Mr. Batty. Vi ses.

Og de skiltes. Det var et mærkeligt, halvt sørgmodigt og tavst Venskab, det mellem Giovanni og Mr. Batty. Det var kommet saadan lidt efter lidt.

De spiste i Cirkusrestauranten ved det samme Bord, de hentede hinanden om Morgen, og de fulgtes hjem om Aftenen.

De havde aldrig mange Ord, men de holdt af hinanden. Naar om Aftenen det mægtige Løvebur var rullet frem, og Batty med sit hvide Ansigt gik forbi Staldmestrene ind i Manegen, gav Giovanni ham Haanden. Det var kommet saadan en Aften, uden at de havde tænkt over det, og nu skete det hver Gang, naar Batty gik ind. De vekslede et Haandtryk.

Da Giovanni kunde Jokeyspringet, sagde han op hos Bedini og vilde tage Engagement i en mindre Cirkus for Øvelsen.

Han havde optraadt sidste Gang, og Batty og han gik hjem.

De var begge bedrøvede og, tavse som de gik, hørte de deres Fodtrin gennem de stille Gader.

Batty løftede Hovedet, og stille sagde han, mens Lyset fra Lygten faldt paa hans blege Ansigt:

-Ja--om vi ses igen.

Giovanni havde tænkt det samme. Han tog febrilsk om Battys Haand:

-Batty, sagde han.

Batty gik videre, og stille som før og lavt sagde han:

-Man véd jo, det kommer en Dag.

Ingen af dem talte mer; de kom til Battys Dør.

-Nu, lev vel, sagde Batty.

-Lev vel, Du, sagde Giovanni. De saá bedrøvede paa hinanden og fandt ingen Ord.

Saa gik Batty ned ad Gaden.

Giovanni var blevet Jokey. Han drog fra Cirkus til Cirkus og fik et stort Navn. Publikums Yndling var han allevegne.

Det var Ridtets Voldsomhed, som betog. Ingen red saa ustyrligt som han. Han føjede det store Brospring til Jokeyridtet. Han lagde Vovestykke til Vovestykke; ikke var der det Haarsbred mellem Kvæstelsen og ham.

Midt under Ridtet kom som en Rabies over ham. Alt svandt væk, Lys og Loger og Kvinderne, og han følte kun under sig den gyngende og stønnende Ryg, og han skreg gennem sammenbidte Tænder.

Naar Ridtet var endt, var det sort for hans Øjne, og med sammensnøret Hals faldt han om paa Uldtæpperne i Garderoben og laa plat som en Klud.

Om Dagen var han alvorlig, sat og faamælt.

Det havde været en Aften, da han var engageret i Petersborg hos Cinicelli. En Trapezkunstner var styrtet ned fra det øverste af Rotunden. Han tabte Balancen, de hørte et Skrig, saá Legemet gennem Luften, og kvæstet laa Kammeraten i Manegen. To Timer efter var han død.

Da Kisten paa Begravelsesdagen blev sænket i Jorden, stod alle Artisterne tavse rundt om Graven. En efter en gik de hen, og med ubevægelige Ansigter så de stumme ned paa Kisten.

Ulykken gjorde et stærkt Indtryk paa Giovanni. Han var ikke bange, han blev snarere endnu mere forvoven i sit Ridd. Men udenfor Arbejdet var han alvorlig, næsten sørgmodig. Han havde set, i hvis Brød han tjente.

Han spillede ofte og højt. Med bankende Pulse--Aarene svulmede i hans Pande--sad han halve Nætter ved Kortene og fortsatte med Pengedynger foran sig Riddets Spænding.

Saa var det, han i Cirkus Carré traf Miss Alida, Staaltraadskunstnerinden.

Straks, da hun kom ind den første Aften og kastede den røde Atlaskes Kaabe fra sig paa Jorden og stod i sit blege Silketrikot og bøjede sig for Publikum, som brød ud i Bifald blot ved at se hende--skød Blodet op i Giovannis Kinder, og han så paa hende forbavset, som var hans Øjne opladt, nu, med ét, og han aldrig havde set en Kvinde før.

Han fulgte hver Bevægelse, hans Blik slap ikke hendes Skikkelse. Og da hun steg ned og gik og atter kom ind, smilende og bøjende sig, vidste han ikke, hvor han var, om der var gaaet et Minut eller en Time.

Da hun igen gik ham forbi med Blomster i Hænderne--fulgte han efter uden at vide det. Hun gik op ad Trappen til Garderoben, han stod nedenfor med Blikket op, hun så ned paa ham og standsede et Nu. Saa gik hun videre, ind.

Giovanni tog, saa lang Aftenen var, ikke Øjnene fra den Loge, hvor Miss Alida sad med graat Slør om en rød Hat.

Giovanni blev hurtig helt borte i Forelskelse. Han tænkte og vidste ikke noget andet end Miss Alida.

Hvor saa Miss Alida var, paa Prøven eller om Aftenen, om hun arbejdede eller sad i Logen bag sin Vifte, saa følte hun Giovannis Øjne rettede paa sig. Men ellers holdt han sig stadig fra hende. En Gang paa Prøven havde han staaet og stirret paa hende lange Tider, og saa var han pludselig gaaet et Par Skridt henimod hende, som om han vilde sige noget. Men det blev ikke til mere end, at han drejede kejtet af, lige foran hende, og gik.

Miss Alida, som var en erfaren Dame, vidste slet ikke, hvad det skulde sige. Og da hun i nogen Tid havde ventet paa, at det skulde blive til mere, og det blev bare det samme med Stirren og Øjne og ikke andet, blev hun ked af det og næsten halvvejs fornærmet. Om Aftenen, naar hun efter Arbejdet gik ham forbi, Øjnene havde han paa hende, smilte hun spydigt.

Giovanni forstod det godt, og han led, og holdt sig dog borte. Han var bange for sig selv. Hans Lidenskab forskrækkede ham. Han frygtede dette Fruentimmer som Fordærvelsen. Han maatte stride imod: det maatte ikke gaa ham som Mr. Cookes Broder. Han var blevet ødelagt, saa rent, af saadan En. Han rejste paa Markeder--en Cooke.

Og han følte det, at gav han efter, var det forbi, Modstand og det altsammen og saa--gav han efter.

Det var en Formiddag. Han var kommen for at øve, og hans Hest blev ført frem, og, træt ved alting, opgav han at prøve og lod dem føre Hesten tilbage. Han gik ind i Garderoben, og han satte sig saa underlig mat og lad ved Døren paa Kufferten, med Hovedet i sine Hænder.

Han rejste sig. Nu maatte han til Direktøren for at hæve sin Kontrakt. Han vidste saa godt, han gjorde det ikke, han kom ikke længere end til Restauranten, for at sætte sig dér, under hendes Billede i Glasskabet.

Da han aabnede Døren, gik Miss Alida forbi i Halvmørket.

Han blev staaende med Haanden paa Døren. Hun saá paa ham med sit Smil.

Men i samme Nu havde Giovanni løftet hende op fra Jorden og sat hende ind ad Døren, som han slog i.

--Saadan noget havde Miss Alida dog endnu ikke været med til.

Giovanni var fra Sind og Sans, det var en Vildskab det hele.

For hans Lidenskab var fra den første Dag mættet med et hadefuldt Raseri mod ham selv og mod hende. Han hadede og begærede hende. I nogen Tid kunde han beherske hende med sin Lidenskab, der havde det nok saa rigeligt med Slag som med Kærtegn. Men saa syntes Miss Alida, at den Historie blev hende dog for voldsom, og hun tog til mild Afveksling en kælen og blond Akrobatdreng, som gav Damen i det grønne Hus.

Giovanni vidste det. Han kom til hendes Dør om Aftenen, og hun lukkede ikke op; og han vidste godt, han var derinde. Han gik paa Gaden og vandrede op og ned; naar en Dør blev lukket eller aabnet, skjulte han sig i en Portfordybning. Hen paa Morgenens saá han Drengen komme ned og gaa forbi sig, bleg, med Hænderne i Kavajlommerne. Han ikke saa meget som slog ham. Saa gik han op igen til Alidas Dør og tiggede og bad om dog at maatte komme ind. Tilsidst lukkede hun ham op, søvnig og doven, med forpjusket Haar. Og skælvende af Attraa og Raseri laa han som en Tigger ved Siden af den sovende Alida, i den varme Seng, hvor Akrobatungen nylig havde ligget.

Det tog paa Giovanni. Han forfejlede tidt i sine Spring nu. Det store Jokeyspring kunde han mange Aftener gøre om baade tre og fire Gange. Han vidste godt, han ikke var sikker mere. Han prøvede om Formiddagen Gang efter Gang og blev ikke sikrere. Han piskede sin Hest til Blods og skreg af Raseri under Prøverne.

En Aften faldt han ned seks Gange. Han trak op i sine Støvler, beroligede Hesten, krummede sig sammen og løb til, og snublede igen.

Direktøren, der stod i Staldaabningen, trak paa Skulderen og vendte sig til den forreste Klovn:

-Cette Alida est bien forte, sagde han, canaille.

Saa kom Giovanni op den syvende Gang.

Batty blev engageret med sine Løver til Cirkus. Han og Giovanni var sammen som før. De spiste sammen, fulgte, hinanden hjem om Aftenen. Miss Alidas Navn blev aldrig nævnet imellem dem.

Batty sad paa Giovannis Prøver ubevægelig og stille.

En Formiddag gik det rent forkert. Giovanni sprang og sprang og tumlede ned og snublede og sprang.

Han løb Manegen rundt og satte fra igen og sprang. Han berørte Hestens Ryg og faldt.

-Nej--han skreg--nej, fø'r Hesten ud! Og stønnende kastede han sig næsegrus ned paa Jorden, saa lang han var.

Han laa og hulkede sagte midt i det store Rum. Batty stod op og gik ind til ham. Han ventede lidt og saá ned paa hans Skikkelse.

Saa bøjede han sig ned. Det er mig, Giovanni, sagde han, kom nu.

Han lagde stille sin Haand paa Giovannis Nakke og lod den sagte glide op og ned, langs de fine Haar. Han syntes, Graaden stiltede ved det.

-Saa, Giovanni, saa--min Ven.

Giovanni løftede Hovedet og lænede sig lidt mod hans Skulder. Et Øjeblik blev Graaden saa voldsom igen.

-Ja--ja--ja, ja--ja vist--Giovanni. Batty holdt sin Haand paa hans Nakke--ja vist....

Giovanni tog hans Haand.

-Lad mig saa gaa, sagde han, tak--Du. Han rejste sig, og med et Haandtryk skiltes de, og de gik hver sin Vej.

Da de om Aftenen brød op og var kommen hen ad Gaden, sagde Batty lavmælt og saa ikke paa ham:

-Giovanni, kunde vi ikke rejse?

Men Giovanni lod som han ikke hørte, og Batty turde ikke spørge ham igen.

De gik noget. Godnat, sagde saa Giovanni, paa et Hjørne.

-Hvor skal Du hen, sagde Batty. De skiltes ellers aldrig dér. Ud--Giovanni saá bort: Godnat.

Batty stod længe og stirrede efter ham.

Giovanni ventede udenfor Alidas Hus og slap ikke ind før om Morgen.

Et Par Aftener efter maatte Giovanni gaa fra Manegen, uden at hans Spring var lykkedes.

Han gjorde om og om. Alle Aarer svulmede i hans Ansigt af Anstrengelse og Skam.

Publikum blev utaalmødt. De hyssede. Han forsøgte endnu en Gang.

-Finissez, Finissez, raabte Direktøren gennem Hysningen.

Og blodrød og med sammenbidte Tænder maatte Giovanni gaa bort fra Manegen.

Miss Alida stod paa Trappen. Hun vilde sige noget, men han gik af Vejen. Han havde bare set hende lige ind i hendes Ansigt.

Han kom ind i sit Værelse og satte sig foran sit Spejl. Armene hang slapt ned langs hans Sider. Han var bedøvet af Fortvivlelse og Skam.

Det bankede paa Døren, og Batty kom sagte ind. Giovanni gjorde en Bevægelse som for at holde ham fra sig. Men Batty saá det ikke, han gik op og ned i Rummet.

Han tog et uldent Tæppe i Krogen og lagde Giovanni det om Skuldrene: Tag det om Dig, sagde han, Du kan ikke sidde saadan.

Giovanni lod Tæppet glide ned om sig og sad som før.

-Tag det om Dig, sagde Batty haardt, skal Du nu ogsaa blive forkølet!

Giovanni adlød, og Batty gik igen frem og tilbage.

Han standsede bag Vennens Stol: Giovanni, Du maa rejse. Dette gaar ikke.

Giovanni rørte sig ikke.

-Hører Du, Giovanni, det nytter ikke: vi maa rejse. Det var ligesom Giovanni vaagnede, han forstod uden at have hørt. Han tog med Haanden ned over Øjnene og sagde:

-Ja--ja ... Ja Du sørger vel for det.

Han lagde Hovedet ned mod Bordpladen, og Batty gik.

Batty talte med Direktøren den næste Formiddag: de kunde rejse om en Uge. Det blev saa bestemt.

Men samme Aften--Giovanni red som en gal, saa vildt--styrtede han af; Hesten blev sky, snublede og faldt ovenpaa ham. Der blev Forvirring og Skrig, og de bar Giovanni ud kvæstet. Hvad Brystet havde lidt, kunde man ikke sige, det højre Ben var knækket over Laaret.

En Feber slog sig til, og fjorten Dage svævede Giovanni mellem Liv og Død.

Et Par Uger laa Giovanni hen uden Bevidsthed. Han var ustyrlig, saa de bandt ham i Sengen. Siden mattedes han, og Krisen kom med en fortærende Feber. Han laa med hede Øjne uden at røre sig, uden Mæle.

Dag efter Dag sad Batty ubevægelig paa Stolen ved Sengen og betragtede hans Ansigt ufravendt.

Da Krisen var ovre, vaagnede Giovanni og saá Batty. Han vilde tale, men han havde ikke Kraft. Han smilte, og han forsøgte at løfte Haanden, men han kunde ikke. Han følte sig tung som Bly.

Batty saá Genkendelsen i hans Øjne og fo'r med Haanden op til Brystet, saadan Hjertebanken fik han af Glæden. Giovanni faldt i Søvn igen.

Batty rejste sig og aabnede sagte Døren og gik ud af Stuen. Nede hos den vagthavende Læge bankede han paa.

-Monsieur, sagde han straks inden for Døren og kunde knap faa Ordene frem for Bevægelse, Monsieur han har kendt mig.

Og den store, høje, blege Mand stod ret op og ned og hulkede. Det begyndte at gaa fremad med Giovanni. Brystet havde intet lidt; Benet var i Skinne. Han følte et træt Behag ligesom et Halvblund Dag og Nat.

Batty sad ved Sengen og Giovanni tog hans Haand, som hvilede paa Knæet og lagde den paa sit Tæppe, mens han klappede den svagt. Saa lukkede han Øjnene og faldt i Blund igen, og varsomt løsnede Batty sin Haand fra Giovanni's, der var blev et saa fin og gennemsigtig.

Naar Giovanni vaagnede, laa han ofte stille og saá paa Battys Ansigt. Han saá ham i Profil, den lige Næse og den tætlukkede Mund. Batty sukkede nu og da.

Giovanni syntes, han saá saa sørgmodig ud.

-Batty, sagde han sagte, hvorfor er Du saa bedrøvet?

-Er Du vaagnet, sagde han, det vidste jeg ikke. Jeg er ikke bedrøvet.

Men Giovanni saá tit, naar Batty troede han sov, at der gik som en pludselig Kulde gennem Batty, og han hørte ham sukke kort og sagte.

-Batty, sagde han, Du maa ikke sidde herinde hele Dagen.

-Hvorfor?

-Du kan ikke taale det. Jeg vil ikke ha'e det. Du bliver syg.

-Jeg har det bedst her, Giovanni. Jeg vil helst være her.

Og Giovanni laa og tænkte paa, hvad der vel var i Vejen med Batty.

En Dag sagde han pludselig:

-Batty, sig mig, er det Løverne, Du. Er det?

Batty saá ned mod Gulvet.

-Du véd jo, sagde han, de er altid lidt urolige hen mod Foraaret.

Efterhaanden som Giovanni blev bedre, begyndte han at tale meget utaalmodigt og gnavent.

-En Dag sagde Lægen, som syslede med Benet:

-Ja--til Jokey bli'r det jo ikke mer, men hvor der ikke skal springes saa højt--vil De saamæn slet ingen Mén mærke.

Giovanni satte sig haardt op i Sengen.

-Bli'r jeg ikke Jokey? sagde han. Han følte en skarp Smerte i Benet og faldt tilbage mod Hovedpuden.

-Jeg har jo sagt, De maa ikke røre Dem, sagde Lægen. Nej--Jokey--det bli'r vist for voldsomt--men Hr. Batty siger jo, at for Dem er der Specialiteter nok. Lidt Forandring vil bare mere Hr. Giovanni.

Da Lægen var gaaet, laa Giovanni hen med lukkede Øjne. Det havde ramt ham som et Slag: Han skulde ikke mere være Jokey.

Han tumlede med den ene Tanke og fandt ikke Rede. Han syntes, det lukkede sig saadan allevegne.

Da Batty kom, nikkede han kun til Goddag og laa ubevægelig. Ingen af dem sagde nogenting.

Til sidst spurgte han:

-Batty, hvorfor har Du ikke sagt mig det?

-Det kom jo tidsnok, sagde Batty.

Giovanni lagde sig om mod Væggen ganske stille. Men saa skar Tanken igen gennem hans trætte Hjerne, og han vendte sig i Sengen og stønnede.

-Giovanni, sagde Batty. han havde rejst sig og stod ved Hovedgærdet: der er jo altid Udvej. Giovanni svarede ikke.

-Vi kunde jo--det kom tøvende--dele Løverne.

Og da Giovanni ingenting sagde, fjede han stille til:

-Hvis Du vil.

-Dele Løverne?

-Ja--jeg mener, vi kunde arbejde sammen.

Det blev bestemt de næste Dage. Batty og Giovanni skulde sammen arbejde med Løverne. Saa snart Giovanni blev rask, begyndte de paa Prøverne. Batty bedøvede Dyrene og lod Giovanni følge sig ind i Buret. Løverne var dvaske, der var ingen Fare.

Naar en Løve gned sin varme Krop langs Giovannis Ben, løb som en Kulde hen over hans Hud, ellers var han rolig. Tavse arbejdede de mellem de knurrende Dyr.

De prøvede tre Uger. Saa skulde "Fratelli Bedini, Løvetæmmerne", optræde for første Gang.

Giovanni og Batty forlod aldrig mere hinanden. De maatte bestandig være sammen. Det var, som den ene ikke mere turde forlade den anden. De tænkte begge det samme, og det forstod de uden at tale.

Da Giovanni stod paa Trappen og saá det røde Bur inde i Manegens Lys og den mørke Krans af Mennesker rundt om, tog han haardt om Gelænderet. Det var, som om alt Blodet i ham vilde standse sit Løb med ét.

-Giovanni, sagde Batty nede fra. Kommer Du.

Giovanni gik ned, og de ventede ved Siden af hinanden.

Slapt faldt Armen tilbage. Giovanni saá fremme foran sig Buret, hvor Løverne gned sig sammen i Flok.

De begyndte at gaa. Han fulgte Batty. Blikket holdt han ufravendt paa den hvide Trappe. Batty steg op og slog hurtigt Slaaen fra; et Nu betragtede han Giovanni og gik ind.

Da de igen var ude, hørte Giovanni Bifaldet som en drukken Mand Blodets Sus.

De arbejdede hver Aften. Løverne var kælnе og logrede som Hundehvalpe. Men undertiden fo'r Giovanni om Natten pludselig op af Søvnе: han havde set Løvindens Øjne paa sig i Drømme. Han satte sig op badet i kold Sved, og han saá over til Battys Seng, om han sov.

Timevis sad han i Mørket, med Armene om sine Knæ, i tung Grublen.

I den sidste Tid var ogsaa Batty søvnløs. Naar Giovanni vaagnede, forfulgt af sin evige Drøm, hørte han Batty kaste sig i Sengen og sukke. Men saasnart han mærkede Giovanni var vaagen, laa han ganske stille med dybt Aandedrag, og de laa begge timevis, lyttende efter hinanden, og lod som de sov, og de vaagede begge.

Om Aftenen i Garderoben, naar de sad foran deres Spejle, greb de pludselig hinanden i Haanden med et angst Tryk.

-Giovanni, sagde Batty, hvordan er det gaaet til, at Du hader mig saadan?

Giovanni blev bleg. Det var det, han tænkte paa Nat og Dag.

-Jeg véd det ikke, sagde han sagte, jeg forstaar det ikke.

Og de gav sig igen til at klæde sig paa langsomt og mekanisk.

Det var en Sommeraften, det skete, efter en hed Dag, som havde gjort Dyrene rigtig levende.

Batty og Giovanni arbejdede roligt i den gamle Takt. Men den ene Løvinde var ulydig, saa Batty maatte slaa den med Pisken over Snuden. Den blødte. Dyret krummede Kløerne ind og lagde sig knurrende. Giovanni tog ikke sit Blik fra dens gule Øjne.

Det var forbi, og Batty aabnede Døren og lod Giovanni gaa ud. Han fyrede Pistelen af og vilde lukke Døren til den lille Forstue--da han gled.

Han faldt, saadan--forover--paa det højre Ben--og vilde rejse sig--og greb for sig--og havde Løvinden over sig--og skreg.

Og med sin sidste Kraft, med Dyret i sin Strube, vendte han sig og lagde sin Arm som en Rigle ind i Døren, saa den lukkede.

-Batty.

-Batty. Giovanni sled i Døren.

Tilskuerne, flygtede vildt ned over Bænkene, der knustes. Under Skrig sprang de ned fra Gallerierne.

Man hørte de Besvimes Hvin og Angstraab fra Børn, der klamrede sig til Logerne--og man vendte sig ikke, men flyede.

Paa Amfiteatrets Bænke vred Kvinder deres Hænder. Staldmestrene brødes med Giovanni midt paa Jorden.

-Luk--luk Buret! skreg der Tusinde.

--Løverne gik logrende rundt om Battys Lig i den tomme Cirkus, hvor alle Blussene brændte.

Giovanni sad paa en Kasse ude i Gangen. Fraaden faldt fra hans Mund ned paa hans Bryst. To Artister holdt hans Hænder. Da Kammeraterne slap ham, rørte han sig ikke. Armene faldt ned.

Han lyttede til Bruset af Stimmelen og Skrigene, der døde bort--indtil der var stille.

Saa rejste han sig. Hans Ansigt var stift og gult som et Ligs. Han saá Løverne, der listede rundt om Battys Lig, og staaende foran Buret affyrede han to Skud og aabnede Døren.

Løverne gned sig skulende langs med Stængerne, og lempeligt løftede Giovanni Liget ud. Blodet rislede fra Gulvet i Buret piblen ned paa Jorden til en stor Pøl.

Han kaldte paa et Par Staldkarle, og de kom tøvende. De rystede over hele Kroppen.

-Tag ham, sagde Giovanni.

Karlene bøjede sig ned og tog Liget. Men den ene slap Taget. Han besvime saa lang han var paa Jorden.

Giovanni skubbede den anden væk, og han løftede langsomt det lemlæstede Lig op, og han bar det ud i sine Arme, som et lille Barn. Der blev en lang Vej af Blod til det Sted, hvor han lagde det: paa Løveburets Plads ved Stalden.

Der var ingen. Der var tomt og stille overalt. Han hentede en Baare og lagde Liget paa den og dækkede det med Akrobaternes Tæppe.

Han gik tungt op ad Trappen og aabnede Døren til Garderoben og kastede sig paa Gulvet, plat ned. Han sov, hulkende i Søvn. Der gik Trækninger gennem hans store Legeme.

Da han vaagnede, var det Dag. Han satte sig op, hele hans Krop smertede. Saa saá han Battys Tøj, der hang fra igaar over Stolen. Det gav et Ryk i ham af Smerte. Han saá paa Spejlet. Uhret hang i sin Kæde og var gaaet istaa.

Han blev siddende paa Gulvet og saá længe paa det altsammen. Nu var han alene. Hans Smerte blev i samme Nu til et dumt Raseri mod dem, Dyrene.

Han rejste sig og gik ned ad Trappen. Han ikke saa meget som tænkte paa Liget. Han gik ind i Manegen. Løverne sov i Buret. De blev vækkede ved Støjen og knurrede. Han tog Skodderne i Stalden, en efter en, og satte dem for.

Saa gik han op igen i Garderoben og klædte sig om. Han skulde ud og købe Kød til Løverne, i Byen.

Medens han sad, tog han Battys Uhr og trak det op. Og da det hang der igen, ved Spejlet, dikkende, kom han til at græde og lagde Hovedet ned mod Bordpladen. Han græd længe, sagte fortvivlet. Saa stod han op og gik ud.

Han købte nogle store Oksekøller hos en Slagter, og han fulgte selv med Drengen, der bar dem hjem. Han blev hjemme hele Dagen, og han borede med et gammelt Vridbor lange Gange i Kødet og fyldte dem med Stryknin.

To Politiembedsmænd kom for at faa Forklaring om Ulykken. Giovanni svarede roligt og hørte ikke op med sit Arbejde.

Da det mørknede, gik han ud. En Dreng bar Kødet, pakket ind i et Lagen.

Cirkus laa tom og mørk. Forestillingen var aflyst.

Giovanni tændte to Staldlygter og gik ind i Manegen. Buret stod med sine Skodder paa samme Sted som om Morgenens. Han gav Drengen en Drikkeskilling og lod ham sætte Kødet fra sig; langtsomt tog han Skodderne fra og stillede dem i Kreds op ad Manegen.

Saa viklede han Lagenet op og kastede Kødet ind, Stykke for Stykke.

Løverne greb det knurrende og sled det itu og slugte det. Giovanni saá paa de hvide Tænder i Kødet.

Han satte sig paa Manegen og ventede.

I Halvmørket gned Dyrene sig som Skygger rundt i Buret.

Ubevægelig stirrede han hen, hvor Løverne flakkede uroligt rundt; de skubbede sig op ad hinanden med korte Brøl. Klagende strakte de deres Kroppe ud paa Sandet, og de spilede Øjnene op og strakte de tørre Tunger langt ud og slikkede de kolde Stænger.

Giovanni rørte sig ikke.

Dyrenes Øjne lyste i Mørket som gule Flammer, der blev lysere og matte og slukkedes. De borede deres Kroppe ind i Krogene under sagte Jamren, og de begyndte at ralle, og pludselig fløj de, rasende, op mod de klirrende Stænger og brølede fortvivlet; de faldt ned, og sky slæbte de sig forbi hinanden og væltede sig om paa Ryggen, og der kom fra deres opspilede Gab afbrudte og kvalte Brøl, som om deres Struber snøredes sammen.

Lysene i Lygterne var ved at brænde ned. Det blev helt mørkt.

Giovanni blev siddende og hørte den sagte Rallen fra Buret, hvor der blev stille--lidt efter lidt.

Han syntes, det hele var saa græsselig elendigt, altsammen.

Han tænkte paa saa mange sørgelige Ting. Han tænkte paa de lystige Brolæggere, som i et Aar alle havde kastet sig ned paa Gaden og var døde der paa Stenbroen. Han tænkte paa sin Fader, som havde siddet ved hans Seng og presset ham for Penge.

Han tænkte paa Batty--paa Batty, som var død.

Han lyttede. Det var blevet ganske stille. Saa kom der et dybt Suk og endnu et. En lille sagte Kradsen af en Pote--og ikke mere.

Giovanni tænkte paa, hvad han nu skulde blive. Han var ikke saa ung mer, og han havde ikke længer nogen Specialitet.

Han maatte vel forsøge at blive Klovn, Jokey-Parodist. Hvis han kunde det for sit Ben.

Giovanni stod op og gik frem gennem Mørket. Han syntes, det var, som han slæbte en tung Byrde hen efter sig.

* * * * *

Charlot du Pont

Han var syv Aar, da han første Gang blev stablet op paa en Tribune, i en Fløjsbluse med Kniplinger, ved en Velgørenheds-Koncert i Trokadéro.

Han gjorde Lykke: han kunde knap holde paa Violinen.

Efter Udførelsen af "Kakadu der Schneider" blev han kysset af hele Komitéen.

Hr. Theodor Franz sendte Bud efter ham næste Morgen. Den store Impresario vilde se ham. Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte selv sin Søn derhen. Hr. Emmanuelo de las Foresas var stærkt bevæget. Han indsaa, Øjeblikket var kommet.

Hr. Theodor Franz sad i sit Privatkontor foran det store Skrivebord i sin Yndlingsstilling, Napoleon efter Leipzig.

Naar han sad saadan, talte man ikke til Hr. Theodor Franz; man ventede. Man vidste, han sad og erobrede Verden, og man forstyrrede ham ikke. Adelina Patti havde siddet her og ventet i ti Minutter for ti Aar siden.

Hr. Emmanuelo de las Foresas ventede uden saa meget som at sno sin Knebelsbart. Lokke-Ungen følte Momentets Alvorlighed og suttede stille paa sine Knoer.

Saa der var ganske tyst i Hr. Theodor Franz' Privatkontor, hvor Verdensberømmelserne i Lystryk stirrede ned fra Væggene.

-Altsaa--hvad hedder han?

Hr. Emmanuelo de las Foresas fo'r sammen.

Naar Hr. Theodor Franz talte, var det rungende, som om han skulde overdøve et Erardsk Flygel. Folk, der hørte ham første Gang, fo'r altid sammen ligesom Hr. Emmanuelo de las Foresas. Hr. Theodor Franz vidste det, men han ansaa det for formaalstjenligt, at Folk fo'r sammen.

-Altsaa--hvad hedder han?

Hr. de las Foresas fik sagt:

-Carlo de las Foresas.

-Hm--og hvorfra? Hr. Theodor Franz antydede ved en meget ubetydelig Haandbevægelse, at Hr. Emmanuelo de las Foresas kunde sætte sig.

-Tak. Det hjalp paa Hr. de las Foresas at komme til Sæde. Han placerede Lokke-Barnet mellem sine Ben og begyndte at tale.

Hr. Emmanuelo de las Foresas holdt meget af at tale. Han var fra Chile. Det kunde synes besynderligt, at Grander af Spanien slog sig ned i Chile. Men Hr. Emmanuelo de las Foresas

havde gjort det. Det var et Pronunciamento. Dette Pronunciamento var Hemmeligheden i Hr. de las Foresas Historie. Det var foregaaet i Mexiko. Hvad det havde at gøre med Spanien, vidste ingen. Der kom overhovedet, naar Hr. Emmanuelo de las Foresas fortalte sin Historie, et Punkt, hvor det ikke var saa ganske let at følge ham. Det laa i, at han færdedes meget livligt i to Verdensdele. Man vidste aldrig, paa hvad Side af Oceanet man havde ham. Men pludselig endte han paa de kanariske Øer.

Dér var han, da Hr. Theodor Franz slog ud med Haanden:

-Vel--han er født i Provence.

Hr. Emmanuelo de las Foresas sprat til:

-I Provence!

-Ja--min Herre--i Provence. De er borgerlig, min Herre, og fra Provence.

Hr. Theodor Franz rejste sig.

-Publikum er træt af det exotiske, min Herre--Publikum tror ikke paa Adel paa Tribunerne, min Herre--Publikum er træt af Humbug. Publikum vil det reelle--Publikum vil ikke føres bag Lyset.

Hr. Theodor Franz raabte hver Sætning som en Dagsbefaling. Publikum kom som et Trompetstød.

-Publikum er træt. Publikum vil Værdighed. Publikum bør tages med Ro, min Herre.

Hr. Theodor Franz svedte. Publikums Bonsens ophidsede ham til Begejstring.

Hr. Emmanuelo de las Foresas nikkede til hver Sætning.

Hr. Theodor Franz saá paa Lokke-Drengen:

-Han er syv Aar.

-Lige fyldt.

-Vi siger seks. Han kan gaa for seks. Hr. Theodor Franz bøjede sig ned: Hvad er det? han pegede paa en Diamantknap til ti Francs, Carlo de las Foresas havde i sin Krave. Tag den af.

-Den er et Arvestykke, sagde Hr. de las Foresas.

-Min Herre--Hr. Theodor Franz kunde kæmpe med et Orkester--Publikum tror ikke paa Arvestykker.

Hr. de las Foresas tog Knappen af.

-Og nu til Sagen--til Kunsten. Hvor stort er hans Repertoire.

-Tre Numre.

-Og Kakadu der Schneider, sagde Lokke-Ungen.

-Vel, min Herre. Jeg skal opsætte Betingelserne. De skal høre fra mig.

Hr. Emmanuelo de las Foresas og Lokke-Ungen gik.

Hr. Theodor Franz satte sig foran sit Skrivebord. Han tyggede Negle. Hr. Theodor Franz tyggede ofte Negle, naar han tænkte dybt.

Det var den sidste Dag, den Familie var fra Chile.

Hr. Theodor Franz havde mistet Tilliden til det tropiske. Publikum havde tabt Smagen for det vidtløftige. Hr. Theodor Franz pousserede det idylliske.

Hans Kunstnere udgik alle fra borgerlige Hjem. Hans største Sukces var med Amerikanerinden, som han havde fundet i en Kirke, og som aldrig optraadte paa Teatret, fordi det stred mod hendes religiøse Overbevisning. Han havde rørt to Verdensdele, naar han om Søndagen var kørt med hende til Kirke.--

Om Aftenen meddelte Hr. Theodor Franz Bladene, at det lille Violin-Vidunder Charlot Dupont for Øjeblikket tog Timer hos Professor Dinelli.

-Som bekendt er det lille Vidunder fra Provence af den bekendte orleanistiske Embedsmandsfamilie Dupont.

Hr. Theodor Franz var glad ved Ordene: orleanistisk Embedsmandsfamilie. Det var fortræffeligt. Egentlig var det komplet faldet ham i Pennen. Men det var fortræffeligt: "orleanistisk Embedsmandsfamilie Dupont".

Det var et helt Perspektiv af Hæderlighed og borgerlig Honnethed.

Hr. Theodor Franz var ligefrem snublet over Dørtærskelen til en Sukces.

Den næste Dag gjorde han Visit hos Familien de las Foresas. Han ønskede at se, hvad han kunde byde den. Han maatte op i femte Etage; Overtøjet i Gangen var luvslidt, svær Mængde Børnetøj, købt i Butik for færdigt. Han ventede i en raakold Salon med Madlugt.

Hr. Theodor Franz bød 800 Francs om Maaneden for et halvt Aar. Hr. Emmanuelo de las Foresas tog det halve i Forskud og slog til.

Charlot fik en Lærer, som spillede de tre Numre med ham. Hr. Theodor Franz var tilstede ved Timerne. Han mærkede sig alle Stederne, hvor Charlot spillede falsk. Der skulde han smile til Publikum.

Tiden nærmde sig for den første Koncert. Den skulde finde Sted i Bryssel.

Dagen før de skulde rejse, gjorde Hr. Emmanuelo de las Foresas Afskedsbesøg hos Hr. Theodor Franz. Hr. de las Foresas var en bøjelig Natur, han var helt Orleanist: Lidt militærisk, Guidknapstok og graa Knebelsbart.

-Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, hvorfor bærer De ikke Flor?

-Flor?

-Ja--har jeg ikke læst, at Charlot er moderløs, min Herre.

Da Hr. Dupont rejste, havde han Flor om Hatten. Hr. Theodor Franz bragte Charlot en Present. Det var et Tøndebaand med hans Navnetræk. Han havde det med i Kupeen.

Hr. Theodor Franz blev i Paris. Det var et Princip. Han holdt sig altid tilbage.

-En Impresario skræmmer Pressen, min Herre, sagde han til Hr. de las Foresas. De Herrer tror man kommer med Lommerne fulde af Humbug. De Herrer af Pressen er saa mistænksomme.

Men Morgenen efter den første Koncert kaldte et Telegram ham til Bryssel. Han ventede endnu et Døgn, læste Brysselerbladene og rejste. Det lille Violin-Vidunder Charlot Dupont havde nærmest gjort Fiasco.

Hr. Emmanuelo de las Foresas modtog ham paa Banegaarden. Han var spag og sørgmodig vrøvlet.

-Hvad kan man forlange af et Barn, sagde han. Hvad forlanger man? Han kan vel ikke spille som Sarasate.

-Min Herre--ti stille--Han har spillet som et asen.

Charlot var forknytt. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde pryglet ham, saa han var blaa og gul over Ryggen. Han skævede til Hr. Theodor Franz og ventede mer. Men Hr. Theodor Franz pakkede et helt Lager af Pariserlegetøj ud og spredte det over hele Stuen. Charlot saá, der var ikke Tale om Prygl.

Hr. Theodor Franz søgte en ny Lærer, og de begyndte igen at indstudere de tre Numre. De spillede Time efter Time, til Charlot var segnefærdig. Hr. Theodor Franz udstyrede Spillet med mange Smil og barnlige Gestus.

Charlot stod ganske sløv, spillede, gjorde efter og smilede.

Til sidst begyndte han at græde, Violinen faldt ham ud af Hænderne, og han gned Taarerne ud over sit Ansigt.

-Naa--en Gang til ...

-Jeg er saa træt, han græd, jeg vil ikke.

-Kun én Gang til, saa faar Du Konfekt ... Charlot tudede.

-Jeg vil ikke ha'e Konfekt, sagde han.

-Hvad vil Du da ha'e--naar Du er artig og spiller en Gang til ...

Charlot saá ud gennem Fingrene.

-Cigaretter, sagde han.

-Naa--spil saa.

-Tre, sagde Charlot.

-Naa--ja--tre.

Charlot tog Hænderne bort fra Ansigtet. Jeg vil se dem, sagde han.

Hr. Theodor Franz lagde tre Cigaretter paa Bordet, og Charlot spillede endnu en Gang, rystende over hele Kroppen, saa træt var han.

Klokken to var Undervisningen forbi. Hr. Theodor Franz spadserede selv med Charlot paa Boulevarden. De havde det kønne Tøndebaand med. Charlot vilde helst sidde paa en Bænk, han var saa søvnig, som havde han Sand i Øjnene. Men Hr. Theodor Franz gav ham smaa Knubs, til han blev vaagen og løb med Tøndebaandet.

Hr. Theodor Franz talte venligt med alle de velklædte Børn, og han gav dem Konfekt og Godter. Han satte ogsaa Lege i Gang. Hvor der var Mødre med, konverserede han og præsenterede Charlot, naar han da kunde finde ham. For han forstak sig oftest og sad krøbet sammen og sov ved Foden af et Træ, med Hovedet ned mod sine Knæ.

Saa blev han knubset op--Hr. Theodor Franz knubsede rigtig fast, med de knyttede Knoer lige ned mod Nøglebenet--til han blev vaagen og fik fat paa Pisk og Top, som laa ved Siden af ham paa Jorden.

-Han er saa livlig, sagde Hr. Theodor Franz, en rigtig Dreng--er han.

En Dag var han bleven rent borte. Han var ikke til at finde paa Boulevarden. Hr. Emmanuelo de las Foresas Og Hr. Theodor Franz søgte omkaps. Tilsidst fandt de Charlot inde i Parken, omme bag en Stensokkel. Han stod omringet af en hel Flok smaa Unger. Han stak dem Cigaretten i Munden og lærte dem, hvordan de skulde "bakke". Ungerne skar fæle Ansigter og hostede af Røgen.

Charlot blev ked af det.

-Idioter, sagde Drengen. Meget stolt pustede han selv store Røgskyer ud i Luften.

Da de kom hjem den Dag, fik Charlot første Gang Prygl af Hr. Theodor Franz.

Da de havde prøvet de tre Numre en Ugestid til, var Violin-Vidunderet Charlot Dupont saa elskværdig at ville spille et Par Numre for Eleverne i Hr. Rochebrunes Skole, Hr. Rochebrune havde indbudt enkelte af Elevernes Mødre og Tanter.

Charlot spillede de to Numre og "Kakadu der Schneider". Der havde aldrig været en saadan Jubel i Hr. Rochebrunes Skole. Mødrene var rørte. Charlot gik rundt til Kyssen. Bagefter stod Damerne i Vinduerne og saå ham lege Tagfat i Skolegaarden.

Der kom Notitser i Bladene. Et Par andre Skoler indbød Violin-Vidunderet.

Hr. Theodor Franz kørte rundt med Charlot til Kritikerne. Charlot var blevet et ualmindelig søvnigt Barn. Knap var han til Sæde i Vognen, før han sov ind i sit Hjørne. Og kom de op til de fremmede Mennesker--Hr. Theodor Franz besøgte Folk i deres Hjem, han holdt af Hjemmene--stod han og maabede ved Siden af Hr. Theodor Franz' Stol og drævede frem et Ja eller et Nej.

Det var paa Besøg hos Hr. Deslandes. Hr. Deslandes var Korrespondent ved Times. Hr. Theodor Franz talte med Sordine--Hr. Theodor Franz talte altid med Sordine med Autoriteterne og de Herrer af Pressen--om sin Ven Hr. Ambroise Thomas.

Inde i Stuen ved Siden af, gjorde Hr. Deslandes' uvorne Unger et Himmelspektakel. Man kunde ikke høre Ørenlyd.

Hr. Deslandes aabnede Døren og skændte. To Sekunder efter begyndte Spektaklet igen. Min Herre--bevar'es lad dem dog lege--Hr. Theodor Franz talte mildt--Børn er Børn.

Han saå paa Charlot, der sad og dinglede i en Stol:

-Charlot--Du maa vist gerne gaa ind og lege med Hr. Deslandes' Børn.

Det maatte han naturligvis gerne.

-Hører Du, Charlot--Du maa gerne gaa ind og lege med Hr. Deslandes' Børn.

Charlot blev siddende og rørte sig ikke. Han nærede en fuldkommen Ligegyldighed for Kritikerne Hr. Deslandes' Afkom.

Hr. Theodor Franz bøjede sig ned, og med et Knubs lige mod Nøglebenet sagde han mildt:

-Generer Du Dig, lille Charlot. Hr. Deslandes siger jo, Du maa gerne gaa ind og lege med hans Børn ...

Charlot kom hurtigt ned af Stolen og ind til Hr. Deslandes' Børn. De var rødhaarede og morede sig med at stikke den fremmede Dreng med Knappenaale.

Hr. Theodor Franz og Hr. Deslandes stod i Døraabningen og glædede sig over Børnene.

Det var et Par Dage før det lille Violin-Vidunders anden Koncert. Koncerten blev en stor Sukces. Eleverne i Hr. Rochebrunes Skole havde Fribilletter og overrakte Charlot Dupont en Kæmpekrans.

Charlot blev fotograferet staaende i Kransen som Ramme.

Det var en meget stor Sukces. Efter den tredie Koncert--Programmet var efter Opfordring det samme som ved den anden--førte Hr. Theodor Franz personlig Charlot Dupont til Skandinavien. Hr. Theodor Franz satte megen Pris paa Skandinavien. Der fik det lille Vidunder Ilddaaben. Vejen laa aaben gennem Europa. I Løbet af to Aar afsøgte hele Marken, man trængte frem til Baku.

Charlot Dupont gav Patti-Penge Europa rundt.

Charlot fejrede sin syvaarige Fødselsdag hver Gang, han gav Afskedskoncert. Hr. Emmanuelo de las Foresas gik stadig med Flor om sin Hat.

Hr. de las Foresas var iøvrigt meget tilfreds. Han tjente mange Penge, og han genoptog visse Ungdomspassioner. Han havde altid været følsom overfor Blondiner af en vis Fylde, og han havde en Gang sprængt Baden. Han holdt af en lille Baccarat om Aftenen efter Koncerten, og han fandt ret hyppigt rundt i Europa et blondt Embonpoint at glæde sig ved.

Saadan gik det Par Aar.

Selskabet tilbragte sin meste Tid paa Jernbanen. Der blev jævnt givet Koncerter hver Dag. Om Morgenens tidligt skulde de afsted til Toget. Hr. de las Foresas ruskede Charlot livligt i Lokkehaaret. Drengen sov tungt og strittede imod i Søvn. Hr. de las Foresas hev ham Vand i Ansigtet for at faa ham vaagen. Charlot græd og fik klynkende sine Strømper paa siddende paa Sengekanten. Hans Lemmer var som Bly, saa tunge.

Han blev klædt paa, og søvndrukken ravede han rundt i Halvmørket mellem de aabne Kufferter, der blev pakkede ind hulter til bulter. Han faldt i Søvn igen over den lunkne The, siddende med Koppen i Haanden. De ruskede ham op igen, og frysende og blaa i Ansigtet rumlede Selskabet af i den klamme Omnibus til Jernbanen. Just fredeligt gik det ikke. Hr. Emmanuelo de las Foresas og Hr. Theodor Franz skændtes altid om Morgenens.

Charlot rullede sig sammen som en Bylt i et Hjørne af Kupéen og sov.

Naar Charlot vaagnede, saá han Faderen Og Hr. Theodor Franz: med løste Klæder flød de henad Sædet. Hr. Theodor Franz snorkede.

Waggonen rystede frem og tilbage, Lokomotivet gyngede af med sin langsommelige Støj. Heden i Kupéen døsede Charlot hen, han var søvngig uden at kunne sove. Han flyttede sig træt baade af at sidde og af at ligge. Han lagde sig op paa Knæ og saá ud. Det var altid lige ét: Træer og Huse og Mark. Det eneste, han brød sig om, var smaa Hunde. Dem vilde han ud paa Perronen og klappe.

Hen paa Eftermiddagen kom de til Koncertstedet, nye Karle rumsterede med deres Kufferter, og Charlot saá livlig ud hen over Perronen med Favnen fuld af Legetøj, og der kom Fart paa, mens de slugte noget Mad, og Charlot blev udstafferet i den Fløjls, og de naaede op til Koncerten. Naar Spændingen saá var ovre, efter det første Nummer, faldt Charlot ofte i Søvn i en Krog i Kunstnerværelset, og de maatte vække ham, naar han skulde ind igen.

De kørte hjem og spiste til Aften, og Hr. Theodor Franz og Hr. Emmanuelo de las Foresas blev højrøstede ved deres Flasker. Charlot blev ogsaa levende ud paa Aftenen. Han fik Cognac og Vand, rødkindet sad han og hørte til.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kunde mange muntre Historier om vel udviklede Blondiner fra de to Verdensdele. Hr. Theodor Franz havde ogsaa sine Minder. Charlot lærte en Del af hvad Livet saadan giver.

De talte ogsaa om Haandværket.

Hr. Theodor Franz strakte Benene fra sig; og han blev oprigtig, med Hænderne i Lommen.

-Pressen--min Herre--man skal ikke bespise den--det er det dummeste, man kan gøre at bespise den--jeg bespiser den aldrig, Mad gør Pressen urolig, min Herre. Opsøg dem i deres Hjem, spis tynd Suppe i Familiekrederne, min Herre--vær fordringsløs--skriv mange Smaabreve, min Herre. Det er Sukces'en.

-Ja--det er Vejen, sagde Hr. Emmanuelo de las Foresas.

Det er det billigste, sagde Hr. Theodor Franz.

Hr. de las Foresas nikkede.

-Miss Tisbyrs har ikke kostet mig saa meget som en Flaske Bordeaux ... Hun var religiøs, hun drak ikke Spirituosa--vi drak alle Vand, min Herre ... hun tjente tilsidst fem tusind Francs pr. Aften ... Har De hørt hende?

-Ja.

-Saa behøver jeg ikke tale om hendes Stemme, min Herre.

Hr. Theodor Franz tav lidt.

-Blomster--det er en Dumhed med Blomster ... Publikum tror ikke mere paa Blomster ... Miss Tisbyrs kostede mig seks og tyve Kristus paa Korset à tre Francs--overrakte hende paa Podium af en Deputation ... det gør en Effekt ... Kristus paa Korset omvundet med Immorteller, min Herre--Miss Tisbyrs græd ...

De talte om Alverdens Virtuoser og Artister. Hr. de las Foresas sagde mest bare Ja og Amen.

-Publikum er aldrig ekstravagant, Publikum er dydigt--man skal vende sig til Hjertet--Følelsen--appellere til Følelsen. Det er Sagen.--Jeg har reddet ti Sangerinder med "Ave Maria" til Harpe ... Jeg vil skabe en Formue ved at stable et ungt Fruentimmer op ved Siden af en Harpe.

Hr. Theodor Franz satte ikke Pris paa de store Sangerinder. De rentud fortørnede ham: Det er en Fornærmelse, sagde han. En Fornærmelse mod den sunde Sans.

-Patti, sagde han, Patti, min Ven. En Humbug, min Herre. Patti har ruineret tyve Impresarier. Jeg er ikke Forgylde, jeg vil gøre Forretninger--tolv tusind Francs for to Arier--jeg kalder det for en Fornærmelse. Skab Stjernerne--skab dem--jeg er Impresario, min Herre, jeg er ikke Elefantrækker.

Charlot gik frem ligeoverfor Hr. Theodor Franz, han hørte til med Armene op paa Bordet.

Hr. Theodor Franz raslede med Hundrede-Tusinderne, saa det klang.

-At skabe--at skabe--det er Kunsten ... Hr. Theodor Franz sank hen, og de to Herrer drak nogen Tid i Stilhed. Charlot så stadig med store Øjne paa Hr. Theodor Franz, der sad tænkssom i Stolen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas begyndte at blive søvnig. Hr. Emmanuelo de las Foresas Knebelsbart hang sørgmodigt, naar han var søvnig.

-Men det er snart forbi--det gaar ikke mer ... Man vil ha' Fribilletter, man gaar kun paa Fribilletter. Der er altfor mange Verdensberømmelser, man snubler over Berømmelser ... der er for megen Humbug ... jeg har sagt det, jeg har sagt det til de Herrer af Pressen: Mine Herrer, har jeg sagt, De kvæler Kunsten, mine Herrer, De skriver for mange Feuilletoner, mine Herrer, har jeg sagt, De lyver for stærkt, mine Herrer ... Men hjælper det--hva' hjælper det ... De skriver jo Fingrene af sig--de holder ikke op med at skrive Fingrene af sig.

De ødelægger os Sagen--de skelner ikke--Det er konkurrencen--den ene skriger højere end den anden--Publikum kan ikke høre Ørenlyd.

Min Herre--de store Formuer er tjent ... Om ti Aar gi'er jeg ikke hundrede Mark for en Verdensberømmelse. Hr. Theodor Franz tav. Hænderne faldt slapt ud af Lommerne.

-Ikke hundrede Mark...

Hr. Emmanuelo de las Foresas fo'r sammen ved Stilheden, og med ét blev han omhyggelig fo'r Charlot, som var falden i Søvn med Hovedet paa Bordpladen.

-Charlot--og Du er oppe endnu--Charlot ... at vi glemmer Barnet.

Og Hr. Emmanuelo de las Foresas fik ham stoppet i Seng; han halvsov, mens han blev klædt af.

Men pludselig slog Charlot Øjnene op, og hæst af Søvn sagde han:

-Fa'er--har vi mange Penge?

-Penge?

-Ja.

-Jo--o--vi har Penge.

-Naa. Og Charlot sov ind.

Charlot spurgte i den sidste Tid ofte om det: om Pengene.

Undertiden var Hr. Theodor Franz ikke med paa Rejsen. Han var taget iforvejen. Saa spillede Hr. de las Foresas Kort med Charlot i Kupéen.

De spillede om Regnepenge. De forgyldte Mønter flød rundt om dem paa Sædet. Hr. de las Foresas fortalte livlige Historier. Han fortalte om Banken i Baden, han havde sprængt.

-Den Gang, der endnu var Bank i Baden. Han fortalte om Spillehulerne i Mexiko--der kunde man da vinde, naar man forstod det. Men Hr. Emmanuelo de las Foresas turde sige, at han forstod det. Det var da endelig Formuer det, Guld det. Guld at tale om det.

Charlot hørte og vogtede paa Kortene og samlede Mønterne sammen paa Sædet.

-Og Janeiro da--Rio Janeiro da--Hr. Emmanuelo de las Foresas lod Kortene synke--hen mod Morgen, naar Guldet slap op--og Diamanterne kom frem paa Bordet--Diamanter i hundredvis flød over Tæppet ...

-Eller Peru da. Tak skulde man ha'e, for saadan en Beværtning som Monaco!

-Nej--det var noget at tale om--naar man forstod...

Men Hr. Emmanuelo de las Foresas turde sige, han havde forstaaet en Del i sine unge Dage.

Og han havde endnu rigtig rare Fingre, rigtig gesvindte Fingre.

Det var Kunsten med Knappenaalen, Tæppet og den fine Silketraad, som svippede Kortet væk lige for Næsen af Bankøren. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde gjort Kunsten i Baden, i Baden, mange Gange. Han vilde prøve, om han kunde endnu.

-Ja, prøv Fa'er.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kunde endnu.

-Det er et Talent, sagde han. Et rent Talent. Det sidder i Fingrene. Han gjorde alle Kunsterne om igen, foran Charlot, paa Sædet. Drengen gjorde efter, om og om igen. Hr. Emmanuelo de las Foresas saá til. Han blev glad, han lærte, han rettede.

-Bravo--Bravo. En gang til.

Charlot gjorde Kunsten.

-Rigtig, rigtig, men den Dreng har Talent. Men--Bravo--Bravo. Han var virkelig fingernem.

De spillede videre. Charlot tabte. Han slugte hvert Kort med Øjnene og holdt paa Regnepengene med Hænder, der rystede af Iver.

Han tabte igen.

-Du snyder, Fa'er, sagde han og greb ham om Haanden. Du har dobbelte Kort.

Hr. de las Foresas blev vred.

-Man spiller ikke falsk med sine egne Børn, sagde han. Han vilde ikke spille mer.

Men Charlot blev vred, han spillede med Makker, med alle Kort ud over Sædet. Regnepengene raslede i hans Hænder.

Naar Hr. Emmanuelo de las Foresas og Charlot var alene, gik Tiden rigtig nemt.

Naar de var ene, kom der ogsaa altid en Dame og spiste til Aften med dem efter Koncerten. Charlot holdt meget af de Damer. De kyssede ham i Ørene og skiftede Cigaret med ham. De klædte ham af, naar han skulde i Seng, og dansede med ham i Natkjolen. De var saa venlige imod ham i alting.

Han hvinte, saadan kildede de ham.

Charlot fik mange Ting foræret. Hr. Emmanuelo de las Foresas tog det altsammen i Forvaring.

En Gang imellem i Jernbanen, midt som de sad, sagde Charlot:

-Fa'er--hvor er egentlig vore Penge?

-I Paris.

-Hm. Er det mange nu?

-Aa--ja. Men Mo'er skal ogsaa leve, der gaar meget med.

Der var Dage, hvor Pengene spøgede uafbrudt hos Charlot. Saa glemte han dem igen lang Tid.

* * * * *

Det tredje Aar gik. Hr. Theodor Franz havde ladet Charlot indstudere et fjerde Nummer. Det var "Radetzky-March". Charlot udførte den paa Barneviolin. Første Gang han spillede den, var i Pest. Charlot var i Magyaruniform, og Studenterne trak ham hjem.

Hr. Theodor Franz havde altid saa lykkelige Idéer. Han rettede en Takskrivelse til Studenterne, hvori han meddelte, at Charlot Dupont vilde spille til Fordel for de Vandlidte.

Hr. Theodor Franz og Hr. Emmanuelo de las Foresas opsatte Skrivelsen sammen.

-Men hvor er de Vandlidte, sagde Hr. de las Foresas.

-Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, der er altid Vandlidte i Ungarn.

Hr. Theodor Franz forstod at skrive aabne Breve. Det var hans Specialitet. Han havde haft sin allerstørste Sukces med et aabent Brev. Det var med Miss Tisbyrs, da han i et Brev til Publikum frabad sig Applaus ved en Kirkekoncert for at skaane Miss Tisbyrs' Finfølelse. Koncerten havde givet seks og tyve tusind Francs Brutto--(og hvad koster saa disse Kirker, min Herre? intet--ingenting, man har dem jo for intet)--og hele Byen havde raabt "Leve" udenfor Kirken.

Hr. Theodor Franz skrev, at Hr. Emmanuel Dupont, det lille Kunstnerfænomens Fader--han har med Hæder tjent sit Frankrig og er forbleven tro mod Orleanerne, sit Fyrstehus--var uendelig lykkelig over, at hans Søn kunde vise sin Sympati mod et Land, der altid havde bevaret en urokkelig Tro paa hans dyrebare Fædrelands Overlegenhed og Fremtid.

Hr. Emmanuelo de las Foresas havde Taarer i Øjnene.

Ved Koncerten for de Vandlidte var Huset udsolgt, før Billetkontoret blev aabnet. Koncerten sluttede med "Kakadu der Schneider". Da Charlot blev fremkaldt for nittende Gang, gav han "Radetzky-Marchen" som ekstra.

Næste Dag begyndte Turen Ungarn rundt. Hr. Theodor Franz tog tohundredetusind Gylden ind paa den Rejse.--

Charlot skød svært i Vejret. Et langt Stykke tyndt rødt Ben stak op af hans korte Sokker. Hr. Theodor Franz lod en Knipling sætte til ved Knæet.

Om Aftenen, naar hans Blik faldt paa Charlot, der hang langs en Stol med sin evige Cigaret, saá Hr. Theodor Franz bekymret ud.

-Min Herre--Charlot maa være otte, sagde han. Man kan ikke være syv Aar, naar man snart kan træde ind i Garden.

Charlot gik nu stærkt i sit ellevte.

* * * * *

De gav Koncerter i Berlin. Naar de var forbi, skulde Charlot hjem til Paris og have en Maanedes Ferie, før Vejen gik til Amerika.

Det var paa en af de første Koncerter, Charlot havde spillet og stod i Kunstnerværelset og hørte paa Applaus'en fra Salen. Der var en hel Del Mennesker i Kunstnerværelset.

-Ind--ind, sagde Hr. Theodor Franz.

Charlot gik ind. Bifaldet brød løs som en Storm. Ud og ind igen og endnu en Gang ind.

Han stod i Kunstnerværelset varm og ophidset af Bifaldet. De klappede endnu.

-Ind--ind, raabte Hr. Theodor Franz fra Døren.

Ind igen.

Charlot vendte tilbage. Han havde Favnen fuld af Blomster. Træt lod han dem falde ned paa Gulvet og lænede sig til Dørstolpen.

Han følte en Haand gennem sit Haar og saá op. Et mildt, sørgmodigt Ansigt med store Øjne var bøjet ned over ham. Inde i Salen lød Applaus'en endnu.

Han vidste ikke hvorfor, men pludselig slyngede han Armene om den unge fremmede Mands Hals og knugede sig op til ham.

Den unge Mand blev ved at klappe hans Haar.

-Pauvre enfant--mon pauvre enfant.

Det var en Kritiker ved et stort Dagblad. Han kom hver Dag og hentede Charlot ud at spadserere. De spadserede i Alléerne i Thiergarten. Charlot holdt altid Hugo Becker i Haanden. Han talte om sine Penge og om sine Rejser som en gammel Mand.

-Hvor er dine Penge? spurgte Hr. Becker.

-I Paris--hos--Charlot vilde sige sin Moder--i Paris, gentog han saa. Fa'er sender dem til Paris.

-Ja saa--din Fa'er har dem.

Charlot blev ved at fortælle, mens de gik Alléerne op og ned.

Hr. Theodor Franz rejste til Paris. Et Par Dage efter tog ogsaa Hr. Emmanuelo de las Foresas bort.

-Jeg maa jo forberede hans Hjemkomst, sagde Hr. de las Foresas. Jeg skal hjem og slagte den fede Kalv. Hr. Emmanuelo de las Foresas rejste i Stilhed til Potsdam med en Blondine, som vejede 220 Pund.

Charlot blev tilbage hos Hr. Becker.

Det var efter den sidste Koncert. Hr. Becker var kommet for at faa Charlots Kuffert pakket.

-Charlot, sagde han. Jeg har sparet nogen Penge til Dig... Det er noget--forstaar Du, Hr. Theodor Franz og Din Fader véd det ikke--jeg har faaet Lokalerne billigere, ser Du--det er et tusind Mark.

-Tusind Mark--til mig--rigtig til mig... Charlot saa Pengene.--Er de til mig? Alle de til mig... Han fik dem og bredte Sedlerne ud, en for en, paa Sofaen til en Vifte, og glattede paa dem og gik fra, og saá paa dem.

Munden stod ikke paa ham. Hvad han skulde købe, hvad han vilde forære ... for alle Pengene.

Han delte Sedlerne af i Partier--det til den og det til den.

-For de Penge faar man da nok en Kjole til Mo'er ... af Silke.

Han pludrede længe om Moderen og om dem alle derhjemme, om hvordan de havde det, og hvor de boede.--

-Ja--se--Mo'er--hun græder nu mest ... Lige med ét blev han blodrød og tav.

-Ja--for det er bare noget ... han var lige ved at vande Høns ... det er slet ikke sandt, at Mo'er er død ... Det er bare no'et, Hr. Theodor Franz vil ha'e ... For Mo'er er derhjemme. Det er jo hende, Fa'er sender alle Pengene at gemme ...

De sankede Sedlerne sammen, og de blev syet ind i Charlots Bluse, i Foret.

-Nu skulde Du gi'e dem til din Tante, Charlot, at gemme--saa ingen véd noget om det--saa har Du dem, naar Du skal købe for dem--ikke ...

-Jo--jeg gi'er dem til Tante--saa kan jeg hente dem henne hos hende--ja ...

Charlot gik hen til Hr. Becker og stod op ad ham.

-De er ... god ved mig, sagde han.

-Synes Du, Charlot. Hr. Becker lod sin hvide Haand gaa hen gennem hans Haar.

-Har De ingen Børn, spurgte Charlot.

-Nej--jeg har ingen Børn.

-Hm ... det skulde De ha'e ...

-Det faar jeg ikke, Charlot. Hr. Becker lod sin Arm glide ned paa Charlots Skulder og holdt ham lidt ind til sig ...

-Men nu maa vi pakke, min Dreng ...

Charlot græd, da han skiltes fra Hr. Becker.

--Hr. Emmanuelo de las Foresas' Familie boede stadig paa sin femte Sal. Fru de las Foresas var blevet hvidhaaret. Det var hele Forandringen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas lod sig Klokken to bringe den første Kop Chokolade, paa Sengen. Saa stod han op. Fru de las Foresas klædte ham paa. Hun var meget bange for Hr. de las Foresas under Paaklædningen, for han var en Smule vanskelig om Morgen. Han brugte Krøllejern. Han satte det lidt fast paa Fru de las Foresas Hals--naar han var misfornøjet.

Hele Huset skælvede, mens Hr. de las Foresas gjorde Toilette.

Naar Hr. de las Foresas var færdig med sin Paaklædning, gik han ud.

Saa vandrede Fru de las Foresas rundt, og bævede for naar han kom hjem.

Og alle de ni Unger skød op og halvsultede i den samme evige Forfjamskelse.

Charlot gled ind i det som før. Han spurgte slet ikke om Pengene.

En Dag var der ikke Spor af Mønt i Huset. Fru de las Foresas græd som en Vandhane. Hun havde ingen Diner til Hr. de las Foresas.

Charlot gik hen til Tanten og hentede de tusinde Mark. Fru de las Foresas gemte de ni hundrede mellem Fjerene i en gammel Dyne.

Men inde i sig fik Charlot et stort, sløvt Had til sin Fader, ligesom et Dyr, der lider ondt.

Hr. de las Foresas tog ham forresten tit med sig ud. De var i Teatret og i Operaen. Hr. Theodor Franz forærede dem Logerne. De sidste fjorten Dage kørte Charlot i Boulogneskoven med to smaa Ponnyer. Han havde en skotsk Dragt paa. Det var Hr. Theodor Franz, der gav ham det altsammen. Han var saa god.

Fru de las Foresas gik ud og satte sig paa en Bænk ved Vejen og saa paa Charlot, naar han kørte forbi i det lange Vogntog.

Saa efter fire Ugers Forløb rejste de og "gjorde" Amerika.

Egentlig satte Hr. Theodor Franz ikke Pris paa Amerika. Amerika stødte hans kunstneriske Følelse. Han sagde, han var ikke Trommeslager.

Han tjente en Formue.

Charlot gjorde alt, hvad de sagde til ham. Hver Nat var han paa Jernbane, og han spillede ofte i to Koncerter om Dagen. Han fik underlig dorske Øjne og var aldeles ligeglad ved alting. Tale gjorde han sjældent. Hvis han tænkte noget, faldt han ingen til Ulejlighed med sine Tanker.

Han røg Cigaretter og Cigaretter.

Mange Timer i Træk tændte han Cigaret efter Cigaret og stirrede paa den blaa Røg. Han sad tilsidst i en hel Sky.

Men ellers gik han, som sagt, hvor man vilde have ham, og gjorde som de vilde, akkurat. Han var træt som en Vandbærer, altid.

Han fik i Chikago en lille Guldviolin, besat med Diamanter. Den blev overrakt ham ved en Koncert. Hr. Emmanuelo de las Foresas var forhindret den Aften--de amerikanske Fyldigheder forhindrede oftere Hr. Emmanuelo de las Foresas fra at overvære Koncerterne--og han fik ikke Violinen at se.

Næste Morgen lod Charlot Portieren i Hotellet sælge Violinen og sende Pengene til Paris til Moderen.

Ved sin Chokolade læste Hr. de las Foresas Bladene og læste om Violinen.

Han vilde se den.

-Jeg har solgt den, sagde Charlot.

-Hva'? Hr. de las Foresas var lige ved at tabe Koppen.

-Ja.

Charlot så paa sin Fader.

-Jeg har sendt Pengene hjem, sagde han.

Hr. Emmanuelo de las Foresas sad med Koppen i stiv Arm i Sengen og mælte ikke det Muk.

Charlot havde set saa underlig ud i Ansigtet.

Skyde i Vejret gjorde det lille Violin-Vidunder, saa Hr. Theodor Franz kaldte ham for ti Aar paa Plakaterne. Det var i Kalifornien. De tog Havanna, Mexiko og Brasilien.

-Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz til Hr. Emmanuelo de las Foresas. Jeg spytter mig i Øjnene--men Tiderne ... min Herre: Vi gaar til Australien.

Hr. Emmanuelo de las Foresas fandt, at alle Penge var lige gode. De gik til Australien.

Charlot var føjelig. Forresten var der da ingen, der spurgte ham.

Naar Hr. Theodor Franz om Aftenen ved Glassene kom til at se over paa Charlot, som bleg, med hængende Arme, var døset hen i sin Stol, sagde han undertiden til Hr. Emmanuelo de las Foresas:

-Véd De--Charlot er egentlig en god Dreng.

-Ser De, min Herre, det er Behageligheden--Børn gør ingen Ophævelser. De er ikke Tenorister--de melder sig ikke syge--De holder ud ... man véd, hvor man har dem ... Jeg siger ærligt, jeg "gør" meget gerne Børn.

Violin-Underet Charlot Dupont lod sig spille som en Lirekasse. Men Anfald af Stædighed havde han.

En Dag, da Charlot pakkede sin Kuffert, tog han et for et alt sit Legetøj og slog det itu. Han brød det sønder over Stolekanterne og trampede det i Mas paa Gulvet. Han trykkede Staaltøndebaandet mod Væggen af al sin Magt, saa det blev skævt--han stønnede af Anstrengelsen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kom ind og så Ødelæggelsen. Charlot stod, højrød i Kinderne, midt imellem Ruinerne.

-Hvad skal det sige? hvad er det med det Legetøj?--

-Jeg har revet det itu, sagde Charlot.

-Er Drengen bleven gal?--

Charlot knyttede begge Hænderne:

-Jeg ta'r det ikke med. Han så lige paa Faderen. Slip mig, jeg ta'er det ikke med.

Hr. Emmanuelo de las Foresas slap ham. Han havde sine svage Øjeblikke: Hr. Emmanuelo de las Foresas gav sig til at samle Stumperne op.

Alle Folk vendte sig efter Charlot paa Gaderne. Han så grinagtig ud i sin Bluse, med de lange dinglende Arme, og de tynde Ben, som var bare fra Knæet. Theodor Franz købte ham altid saa barnlige Straahatte.

Gadedrengene raabte tidt efter ham.

En Dag kom Charlot forbi en stor Flok Drenge, som gik fra Skole.

-Nej--se Blusemand--hej--se en Blusemand raabte en.

Der blev en hel Koncert af Fingerpiben og Grin og Raab:

-Ej--hvor er Ammen.--

-Hvem skal knappe hans Bukser ...

-Tror I, han er ved de fem ...

*Blusefaar--Blusefaar--
hva' ska' Du ha'e--
Blusefaar--Blusefaar--
ska' ha' Dada.*

Stemte de i, i Kor.

-La' ham faa Ble.

-Har han en Sutte?

-Gi'e ham tørt paa.

Charlot tog en Sten og kastede efter dem.

Han var ikke mere til at drive ned paa Gaden. Hr. Theodor Franz maatte an med sin Myndighed.

-Jeg gaar ikke. Charlot trykkede sig op til væggen, som om han troede, de vilde slæbe ham ud.

-Jeg gør'et ikke ...

Hr. Theodor vilde lige til at knubse, Charlot stod bøjet, med sammenbidte Tænder. Det flammede i hans Øjne.

Hr. Theodor Franz lod Haanden synke.

-Jeg gaar ikke i Bluse, sagde Charlot.

-Ikke i Bluse ... Er ... Hr. Theodor Franz havde set paa Charlot, tynd og opløben stod han i Blusen. Han stoppede i det.

Hr. Theodor Franz havde set, at Blusen gik ikke mere. Charlot fik Trøje.

Han var snart fjorten Aar.

Charlot-Dupont-Turnéen vendte tilbage til Europa.

--Hr. Theodor Franz vilde danne en Kunstnerbuket. Han vilde samle seks Verdensberømmelser paa én Plakat. Publikum var sløvt, det maatte tages med en Trumf. Hr. Theodor Franz talte om et funklende Fragment af den europæiske Kunsts Mælkevej. Violinvidunderet Charlot Dupont hørte til dette Fragment.

Forresten var Selskabet en Altsangerinde af Hr. Emmanuelo de las Foresas' Yndlingsomfang, en Baryton, en jomfruelig Romancetenor, en Violoncellist og Mme. Simonin, Pianistinden.

De rumlede gennem Europa med to Programmer.

-Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, jeg ta'er Røgkupé.

Hr. Emmanuelo de las Foresas tog ogsaa Røgkupé.

De andre kørte sammen.

Kupéen flød af Pelsværk og skidne Sovepuder. Altsangerinden rejste uden Korset i et rødt Bluseliv. Hun begravede sig med Overkroppen i alle Puderne, som om hun lige skulde til at staa paa Hovedet. Herrerne vendte Ansigterne ind mod Væggene og snorkede.

Hr. Theodor Franz' kunstneriske Fragment blev saa temmelig Intetkøn paa Vejen gennem Europa; man generede sig ikke.

Pianistinden led af Varme. Hun klædte sig halvvejs af og rullede sig sammen som en Kat med de nøgne Arme op om Hovedet.

Charlot vaagnede op og så sig om. Lange Tider kunde han stirre paa Pianistindens runde Arme.

Ingen kunde sove mer. Tomhjernede sad de og stirrede sløve paa hinanden. Pianistinden gjorde Fingergymnastik paa et stumt Klavér.

Turnéen fik fire Vittigheder, som blev sagt nogle Gange i Timen.

Saa sov de igen.

Charlot listede sig frem, og nysgerrigt så han paa Pianistindens Barneansigt med de bløde Øjenlaag. Charlot sov ikke mere saa meget paa Jernbanen. Han sad stille, Time efter Time, med Blikket hvilende paa Madame Simonin, som hun laa.

Han gjorde ikke en Bevægelse. Han var bange, nogen skulde vaagne. Det var saa godt at sidde ene her i Krogen og se paa, hvordan hun sov.

Naar hun øvede sig, fik han Lov til at holde det stumme Klaver paa sine knæ.

De kom til et Middagssted. Damerne fik Pudderkvasten et Par Gange rundt i Ansigtet og Kaaber om sig. Charlot var altid først ude. Han stod ved den bedste Plads i Spisestuen og ventede paa Fru Simonin.

De lo meget af den lange Charlot med hans Knæbukser.

Han var den, som gjorde mindst Lykke af Hr. Theodor Franz' kunstneriske Fragment. Han blev saa kejtet, med sine lange Arme, og han stod paa Tribunen og sank ned i Knæene, som om han vilde skjule sine egne Ben.

-Hvordan staar Du, hvordan er det, Du staar. Hr. Emmanuelo de las Foresas var opbragt. Vil Du spille dem i Søvn--er det maaske det, Du vil--Idiot ... Ind.

Charlot kom ind dobbelt kejtet.

Hr. de las Foresas stod bag Portièren.

-Ret Dig, hvorfor smiler Du ikke ... ret Dig--buk.

Ikke en Haand rørte sig i Salen.

-Buk--buk.

De spinkle Toner kom fra Charlots Violin spidse som Synaale.

Hr. de las Foresas kneb af Arrigskab Vidunderet til Blods med sine Negle.

Under Charlots sidste Nummer stod Hr. Theodor Franz ved Siden af Hr. de las Foresas bag Portièren.

-Hvordan er det han staar, sagde Hr. de las Foresas. Hvordan staar han i den sidste Tid?

-Min Herre, han staar, som han havde gjort i Bukserne. Hr. Theodor Franz gik.

Hr. Theodor Franz sagde virkelig de ubehageligste Ord til Hr. Emmanuelo de las Foresas.

Charlot fik lidt Sjatklap fra Højden.

-Ind--ind, raabte Hr. de las Foresas--Ind ...

-Smil, smil for den lede Satan.

Hr. Emmanuelo de las Foresas bandede saa slemt i den sidste Tid.

Violin-Vidunderet kom paa halv Gage.

Charlot følte ingen Overraskelse. Hvis han overhovedet havde ventet noget, var det dette.

Gulvet, tæt ved Fru Simonins Instrument--det var hans Yndlingsplads--lænede han tit sit Hoved mod Flygelet i en træt Smerte.

Han følte det mest, naar han saá paa hende, og naar hun spillede. Saa syntes Charlot, han var saa rigtig elendig.

Turnéen drog af fra By til By. Hr. Theodor Franz var mest forud. Altsangerinden gik saa i Røgkupé med Hr. Emmanuelo de las Foresas.

Fru Simonin lagde Kabale paa det stumme Klaver, som Charlot holdt paa sine Knæ.

Barytonisten fortalte ofte Historier. Han vidste en Skandale om hver Virtuos i Europa.

Fru Simonin slog sine blanke Øjne op og lo, saa hun tabte Kortene. Charlot blev rød og saa underlig ved det, naar hun lo saadan.

-Hvad gjorde hun? spurgte Fru Simonin.

-Hun spiste gratis til Aften--hver Aften--i al Uskyldighed.

Den jomfruelige Romancetenor saá op fra sin Avis.

Han sad altid med Aviser, han ikke kunde læse og søgte om sit Navn.

-Kender De ikke Historien om Manden? sagde han.

-Nej--hvilken.

-Hver Gang der kommer en lille ny Lizeski, undersøger han, hvem af deres Venner den ligner ... Saa gaar han hen og laaner et Tusind Francs--af den Vedkommende.

Charlot vilde saa gerne, at Fru Simonin skulde lade være at le.

Det var bedst, naar hun sad stille hen med Hænderne i sit Skød. Hun smilte tit for sig selv, og Øjnene var saa blanke.

Charlot følte sig da lykkelig, mens Blodet gik varmt mod hans Hjerte.

Charlot blev mer og mer kluntet. Han havde stadig saa travlt med at skjule sine Arme, at han altid faldt over sine Ben. Han led ved sine Klæder. Sine Babyklæder med Kniplinger--den lange, voksne Dreng.

Rundt i Hotelværelserne borede han sig altid ind i Krogene. Dér sad han gemt, med Hovedet i Hænderne, ubevægelig, mange Timer.

Han var glad, naar han blot maatte være fri for at tale.

Charlot lagde altid Mærke til Tiden, naar Drengene i Byerne kom fra Skole. Han stod ved Vinduet og saá efter Flokkene, der drev hjem med deres Boglæs. Hans Øjne var saa dørske, som var de slukkede.

De andre Verdensberømmelser af Hr. Theodor Franz' Mælkevej gik uroligt omkring i Hotelstuerne ud og ind hos hinanden. De holdt ikke af at være ene og kun have tarveligt Selskab af deres seks Repertoirestykker. Nervøse og gnavne gik de frem og tilbage, og de havde det altid enten for koldt eller for varmt.

Sygdomme havde de alle og et Arsenal af Medicinflasker.

De holdt mest til hos Fru Simonin, som gik til og fra sit Flygel saa lang Dagen var, og spillede Skalaer.

Charlot løb ikke omkring. Han sad i sin Krog ubevægelig og træt midt i Maskepiet. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde saa meget Linned. Der var ikke den Stol i Stuen, hvor der ikke laa en skiden Skjorte.

Om Aftenen før Koncerten samlede de hos Fru Simonin og ventede paa Vognene. De drejede og trippede rundt om Møblerne som en Flok Høns. Den var syg i Fingrene, og den var syg i Halsen.

Fru Simonin og Altsangerinden sad under Koncerten i Kunstnerværelset og tog imod Kur af de Herrer af Pressen. De konverserede i Verdensdamers kølige Ord. Kritikerne, der sad forlegne i deres rigelige sorte Frakker og, distancerede, gloede paa Diamantrivièren om Fru Simonins Hals og smilede fjottet.

Fru Simonin bar en Formue i Brillanter. Hun støttede saa hensigtsløst sit Barnehoved til sin Arm, der funkede af Diamanter--et Armbaand der fungerede paa alle Verdensudstillinger--og hun smilte med fornem Ro.

Charlot glemte alt. Han stod ubevægelig i en Krog og saá kun. Hans Øjne elskede dette Billede som en Drøm.

Han blev jaget ud og ind til sine Numre. Han vendte tilbage som til Lyset. For dér var blot hun, straalende og skøn.

Der kom fremmede Damer ind med Blomster. Fru Simonin tog dem og takkede og kyssede de fremmede Damer paa Kinderne.

Efter Koncerten hjalp Herrerne af Pressen Fru Simonin og Altsangerinden de lange Skindkaaber paa, og Damerne tog Kritikernes Arm og lod sig følge til Vognene.

De smilede med Buketterne i Hænderne bag Vognruderne, idet de kørte.

-Idioter, sagde Fru Simonin.

Altsangerinden rakte Tunge, og de lo som to Skoletøse.

Charlot kunde næsten komme til at græde, naar Fru Simonin lo saadan. Han sad i Mørket i Vognen og knugede sine to Laurbærkranse, saa hans Hænder smertede.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var Ejermannd til de to Kranse. De blev kastet til Violin-Underet efter "Kakadu der Schneider".

Efter Koncerten var de lystige. De spiste i Negligé, i Fru Simonins Salon. De talte om Virtuoser. De talte tit om Penge. Altsangerinden var rig, hun ejede et Par Millioner og et Slot i Normandiet. Fru Simonin havde Formue. Hun sparede paa en Tiøre og smed de Tusinder ud af Vinduet.

De talte om hvad de tjente. De havde Part. De kunde tage en femtenhundrede Francs ind pr. Aften.

De talte med en raa Begærlighed om alt dette Guld.

-Kunsten, sagde Fru Simonin. Er der ti, som forstaar den? Damerne ser, jeg har gode Fingre, Herrerne gloer paa mine Arme--det er gement. Kunsten--haa--haa--jeg vil være rig.

De kunde overfalde af en hidsig Gerrighed, saa de kaldte Kelneren til og klagede over en Udgift paa et Par Skilling. De vilde ikke lade sig plyndre. De rejste ikke for deres Fornøjelse. De rejste ikke for at gøre Hotellerne rige. De rejste for at tjene Penge.

De kunde mange Gange drage afsted uden at afse en Øre i Drikkepenge. Kelneren havde fløjet for dem halve Nætter.

-Jeg skal maaske taale den Pøbel hele mit Liv? sagde Fru Simonin. Jeg vil ikke pines--til jeg bliver gammel.

-Jeg rejser for at tjene--

Om Formiddagen havde Fru Simonin kastet ellevehundrede Francs bort til et Damascenersværd.

-Bilder de Folk sig ind, at det morer mig at se dem gabe, sagde Fru Simonin.

De talte om alle de Stakler, der sang uden Stemme, hamrede paa Flygeler med lamme Hænder, fordi de var fattige og maatte leve.

Charlot hørte paa. Det var ikke med Angst; for dertil var alting blevet for sløvt hos ham. Men han syntes, han følte sig saa træt, at han ikke kunde løfte en Haand.

Naar han kom i Seng, græd han fortvivlet. Han græd over sine Klæder og over Fru Simonin og over dem, der ikke klappede mere, og over Fru Simonin, der sagde saa meget stygt.

En Aften laa Charlot længe og saá ind i Kaminen, hvor Ilden flammede. Han stod op af sin Seng og tog Hr. de las Foresas' to tørre Laurbærkranse og kastede dem ind paa Ilden.

Turnéen fik Aviserne op om Morgenens efter Koncerterne. De kunde ikke læse dem, men de saá efter Linjerne, hvor mange der stod om hver, og de søgte at gætte sig til Ordene. Charlot tog aldrig Bladene, naar de andre var tilstede. Men om Eftermiddagen, naar Kritikerne allerede var glemt af de andre, stjal han Aviserne, og inde paa sit Værelse, i Krogen, bredte han Avis efter Avis ud paa sine Knæ, og han stirrede paa den ene, fattige Linje, der stod om "Fænomenet" Charlot Dupont.

En Gang efter Aftensbordet bladede Fru Simonin i nogle Noder.

-Det er smukt, sagde hun. Naar vi bare havde en Violinist i Truppen--men, det er jo sandt, og hun lo,--Charlot spiller jo Violin.

-Charlot--hent Deres Violin.

Charlot fik Violinen fat, og de begyndte at spille sammen.

Da de havde spillet noget, nikkede hun.

-Men det gaar jo--rigtig--det gaar jo helt godt.

-Men--rigtigt. Charlot.

Charlot spillede som i en Drøm. Bare Noderne stod saa tydeligt og saa hendes Ansigt.

-Godt--Charlot.

Det var, ligesom Fru Simonin førte ham saa sikkert. Han spillede med Taarer i Øjnene. Han syntes, nu brast han i Graad, hvert Minut.

Det var forbi.

-Men, kære Børn, han har jo Talent, sagde Fru Simonin. Charlot--vi vil spille sammen.

Charlot havde aldrig troet, saadan noget kunde ske. Fru Simonin spillede med ham tidlig og sildig. Hun slog sine blanke Øjne op til ham og lo, naar det gik godt. Hun lempede sig efter ham og lagde sin Kunst saa villigt til Rede for ham.

-Men det er en Himmelsynd--Drengen har jo Talent ... Vi vil spille sammen paa en Koncert.

De optraadte sammen. Da Charlot igen hørte, for første Gang i saa lang Tid, Bifaldet bruse op til sig, sprang Taarerne frem fra hans Øjne. Da de kom ud, tog Charlot begge Fru Simonins Hænder, og han kyssede dem og hviskede uforstaaelige Ord, der kvaltes af Graad.

Det Nummer blev Koncertens Begivenhed. Fru Simonin fordrede, at Charlot skulde have sin gamle Gage.

Charlot var altid inde hos Fru Simonin nu. Han sad ved Flygelet, naar hun øvede. Hun pludrede som et Barn, mens de springske Fingre fløj om paa Tangenterne. Hun lo med sin Pige-Latter, som klang, og talte sit bløde Sprog. Og forvred sit Ansigt til de hundrede Grimasser. Hun var vilter som en lille Kat, Fru Simonin.

Charlot kendte kun en Lykke--at sidde dér og være hende nær. Og saa bagefter at være alene og tænke det om, mange Gange, den halve Nat, og kysse nogle Blomster af hendes, som han havde i en Medaillon om sin Hals.

--Saa var Turnéen forbi. Hver gik sin Vej. Fru Simonin skulde paa en amerikansk Turnée.

Charlot tænkte ikke paa, at han ikke havde noget Engagement, ikke paa, at han nu skulde hjem til Paris paa den femte Sal. Han skulde skilles fra Fru Simonin, og han syntes, han maatte dø.

Det var den sidste Aften. Den næste Morgen skulde Charlot rejse. Fru Simonin havde bedt Hr. Emmanuelo de las Foresas og Charlot spise hos sig, de to alene.

Charlot talte ikke og rørte ikke Maden.

-Spis, Charlot, sagde Fru Simonin. Det er Deres Livretter.

Charlot tog mekanisk. Tak, sagde han.

Han sad som stum, med Øjnene fæstet paa hende, stum og hjælpeløs.

Charlot vidste det ene, at nu var hans Lykke ude.

Nu--i Aften var det ude. Og der var ingen Raad, der var slet ingen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var krænket.

Hr. Theodor Franz havde været grov imod Hr. de las Foresas.

-De forlader min Charlot i et kritisk Øjeblik, havde Hr. de las Foresas sagt om Formiddagen.

-Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, har De troet, den Humbug vilde vare evig?

Hr. Emmanuelo de las Foresas havde virkelig længe lidt under Hr. Theodor Franz' Mangel paa Levemaade. Hr. Theodor Franz var en plump Person. Det stødte Hr de las Foresas.

-Han siger Ting ...

-Naar man selv hører til Selskabet, sagde Hr. de las Foresas.

De var færdige med at spise. Fru Simonin spillede. Charlot sad paa Gulvet, med Hovedet lænet mod Flygelet.

-De tager altsaa til Paris, sagde Fru Simonin.

-Ja--vi tager til Paris.

-De har Bolig dér?

-Ja, sagde Hr. Emmanuelo de las Foresas, vi har Bolig der.

-Hvor? ... At man dog kan besøge Dem ...

-Paa Boulevard Haussmann. Hr. Emmanuelo de las Foresas' Tonefald indstallerede Familien de las Foresas i en Beletage.

Pludselig brast Charlot i Graad.

Da de skulde gaa, sagde Fru Simonin: Og saa glemmer De mig ikke--Charlot--vel?

Charlot saá paa hende med Øjne underdanige og trofaste som en Hunds. Han fik ikke et Ord over sin skælvende Mund.

Den næste Morgen, ligesom Hr. Emmanuelo de las Foresas skulde afsted, stak Kelneren et Brev til Charlot.

-Til Dem selv, sagde han.

Charlot gemte Brevet.

Der laa en Anvisning i Konvolutten. Paa et Visitkort stod: Til Charlots Lærer i Violinspil fra Sofie Simonin. Ordene var viskede ud, inden Charlot kom til Paris. Saadan kyssede han Fru Simonins Kort.

* * * * *

Paa den de las Foresas'ske femte Sal saá det graat ud. Koncertagenternes Holdning ligefrem fornærmede Hr. de las Foresas. Der var ingen, der havde Brug for hans Violin-Under.

-Min Herre, sagde Hr. Emmanuelo de las Foresas til Hr. Theodor Franz--De vil altsaa ikke genengagere Violin-Underet?

-Min Herre--har jeg nogensinde ladet det mangle paa Tydelighed?--Nej--jeg vil ikke engagere Hr. Dupont.

-Vi er altsaa løst fra alle Forpligtelser?

-Fra alle.

-Det var blot det, jeg ønskede at faa slaaet fast. Min Herre--sagde Hr. Emmanuelo de las Foresas--alle Agenterne vil styrte sig over Violin-Underet.

Hr. Emmanuelo de las Foresas lod indrykke i "Le Figaro", at Violin-Underet Charlot Dupont--vor berømte lille Landsmand, skrev Bladet--efter at have tilendebragt sin triumfrige Verdensturnée foreløbig har afslaaet alle Engagementer.

Der styrtede sig ingen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas ventede en Uge og to Uger: Ikke saa meget som en Provinsturnée. Hr. Emmanuelo de las Foresas begyndte at gaa rundt med Vidunderet.

De afsøgte alle Koncertagenturerne. Man beklagede for Øjeblikket ikke at have Anvendelse for Underet.

Charlot halede bag efter Hr. de las Foresas, bleg og skruttet. Han syntes, det var altsammen blot en tung Bebrejdelse mod ham.

Fru Simonins Penge var spist op. Fru de las Foresas græd og begyndte at gaa den vante Vej til Laanekontorene. Hr. de las Foresas talte om Børn, som lægger deres Forældre i Graven.

Charlot havde taget Timer hos en Konservatorielærer. Professoren kom til at holde af den lange Dreng i Babytøj; han sagde, han gjorde Fremskridt. En smuk Dag skaffede han Charlot Lov til at optræde hos Padeloup.

Charlot var tilmode, som en Sten var taget fra hans Hjerte. Han syntes, det var første Gang, han var glad i sit Liv. Han styrtede hjem ad Boulevarden, løb paa Folk i Glæden: Han skulde spille paa Søndag hos Hr. Padeloup.

Det var, som om Familien de las Foresas ved et Slag vaagnede af en tung Dvale. Fru de las Foresas gav sig til at le--Børnene de las Foresas havde aldrig hørt deres Moder le--men midt under Latteren slog det over i Graad. Fru de las Foresas var altfor glad. Børnene gav sig til at hyle, hver sin Melodi, og sprang op ad hinanden som vilde Dyr i et Bur.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kom hjem og hørte Nyheden.

-Jeg har jo sagt det, sagde Hr. Emmanuelo de las Foresas. Hr. Padeloup er en Mand, som kan vurdere Talenterne.

Charlot laa om Natten paa en Sofa i Spisestuen. Fru de las Foresas kom ind til ham den Aften. Hun tog Charlots Hoved og lagde det i sit Skød og kælede for ham som for et lille Barn. Fru de las Foresas var saa lykkelig.

-Jeg havde ikke haabet det, jeg havde ikke haabet det--Charlot--jeg havde ikke.--

-Mo'er ...

-Som de har plaget min Dreng, som de har plaget ham--saa mange Aar.

Fru de las Foresas tog Charlots Hoved mellem sine Hænder og saá paa ham og kyssede hans Haar.

-Min gode Dreng.

Fru de las Foresas talte om den Tid, da Charlot var lille, da han var ganske lille og hun lærte ham at spille den første Melodi.

-Om han huskede? Det var "Kakadu der Schneider".

-Aa--jo om han huskede.

-Han havde staaet ved Klaveret og naaede ikke op til Tangenterne en Gang--saa lille var han ... naar han spillede. Men han lærte saa rask--han havde et Øre--blot to Gange at høre det--og han spillede uden en Fejl--uden en Fejl.

-Men saa kom de Aar--de slæbte ham rundt--til alle Lande, hendes Dreng.

-Men nu var det godt igen--kun godt ... Fru de las Foresas var saa lykkelig.

-Jeg havde ikke haabet det, jeg havde ikke, min Dreng ... nej--jeg turde ikke. Jeg troede det var forbi med min Dreng.

-Charlot talte om Fru Simonin, der havde spillet med ham og havde sagt, han havde Talent.

-Ja--Gud velsigne hende--Gud være med hende for det.

-Ja--Gud velsigne hende. Fru de las Foresas klappede Charlots krøllede Haar, og lidt efter lidt blev Charlots Aandedrag dybere og han faldt i Søvn.

Fru de las Foresas tog lempeligt sin Haand bort fra hans Hoved, og hun rejste sig.

Hun tog Lampen og saá længe paa sin lange Dreng, der laa og smilede i Søvn. Taarerne løb ned ad hendes Kinder. Fru de las Foresas havde jo saa let ved at græde.

De næste Dage skændtes Fru de las Foresas med sin Mand. Det var første Gang i mange Aar. Ellers indskrænkedes Fru de las Foresas til at blive skældt ud og tie stille. Men nu tog hun Mod til sig. Fru de las Foresas vilde lade sy en ny sort Kjole til Charlot til Koncerten.

Hr. Emmanuelo de las Foresas bragte hende til Ro med Krøllejernet. Fru de las Foresas græd og gav fortabt.

Charlot var i Knæbukser og Trøjen, da han kørte hen til Hr. Pasdeloup. Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte sin Søn.

Hr. de las Foresas gik først ind i Kunstnerværelset, Charlot fulgte efter, kejtet, med sin Violinkasse i Haanden.

En Herre kom hen imod dem.

-Er det Hr. Pasdeloup, sagde Hr. de las Foresas. Det er Violin-Underet, Charlot Dupont.

Hr. Pasdeloup saá helt forbi Hr. Emmanuelo de las Foresas.

-Er det Hr. Dupont, sagde han til Charlot.

-Jo--

-Min Herre, sagde han. Det er vist en Misforstaaelse. De skal ikke paa Maskerade. Det er en Koncert. Vil De maaske være saa venlig at tage hjem og klæde Dem om.

Hr. Emmanuelo de las Foresas vilde lige til at se personlig fornærmet paa Hr. Pasdeloup. Men Hr. Pasdeloup havde allerede vendt sig om.

Hr. Emmanuelo de las Foresas drejede kort om og gik, Charlot fulgte efter, han hulkede ned ad Trappen. Hele Orkestret havde staaet deroppe.

Fru de las Foresas fik laant en Kjole paa fjerde Sal, og Hr. Charlot Dupont kørte tilbage til Koncerten.

Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte ikke sin Søn tilbage.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var virkelig træt af alle disse Folk uden Levemaade.

Hr. Charlot Dupont behagede, skrev "Le Figaro".

* * * * *

Charlot Dupont gik paa en Provinsturnée. Han sad fast i det i hveranden By.

Da han kom hjem til Paris, søgte han Plads i et Orkester.

Charlot gik op og spillede for Dirigenten. Han var ikke utilfreds.

-Ikke ilde--ikke ilde ... Men Tonen er tynd.

-Instrumentet er saa lille, sagde Charlot.

-Maaske.

-Deres Navn, min Herre, sagde Dirigenten.

-Charlot Dupont.

-Charlot--Dupont--tør jeg spørge--det er da ikke Vidunderbarnet.

-Jo, sagde Charlot, det er mig.

-Ja--Hr. Dirigenten blev lidt forvirret--jeg tror ikke--det er ikke nogen Plads for Virtuoser--vi ... De forstaar, Hr. Dupont ... vi maa have Folk, som kan arbejde.

Og han forsikrede Hr. Dupont om, at Pladsen var saa godt som besat.

* * * * *

Charlot fik igen en Impresario.

Charlot-Dupont-Turnéen sneg sig gennem de tiende Rangs Byer. Det var tomme Huse, ubetalte Regninger, beslaglagte Kufferter, lange ængstelige Dage. Der gik bange Bud til Boghandleren. Om der var solgt noget? Det var som en Frelse, naar der var solgt til Udgifterne.

Charlot Dupont var mest saa træt.

Han havde paa sit Repertoire en Elegi: La folia, hed den. Den spillede Hr. Dupont, saa der var de enkelte følsomme, der græd.

Men Kritikken klagede over, at Charlot Dupont havde ingen Energi og en Tone tynd som en Traad.

Der var undertiden i disse halvsmaa Byer fuldt til den første Koncert. Til de senere var altid tomt.

Charlot er nu tyve Aar.

* * * * *

Hendes højhed

Fra Stille Eksistenser

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1886

I

Til Max Eisfeld.

Hendes Durchlaucht rømmede sig, smilede endnu en Gang naadigt og stak Næsen ned i sin Kameliabuket.

Fødselsdagskomiteen nejede paa Rad og kom i baglænds Kniks til Døren.

-Uh--det gav Varme, sagde Fru Hofapothekeren. Hun var rød som en Kobberpote af Sindsbevægelse og stramt Korset.

Gehejmeraadinden gik i Gulvet en sidste Gang, lige som et Lys foran Dørsprækken.

Mon amie, sagde Statsraadinden til Gehejmeraadinden; de tog Galosker paa i Forgemakket--denne Kone ...

-Højheden har faaet sin Villie, sagde Gehejmeraadinden og saa' hen mod Fru Hofapothekeren--hun vendte Ryggen til og knappede et Par Knapper op i Livet, henne i en Krog--Gehejmeraadinden saa' ud, som om hun lugtede til noget stygt.

De gik ned ad Trappen. Fru Hofapothekeren stak en Thaler ud til Portneren. Hajdukken havde hun givet en Ti-Mark. Fødselsdags-Komiteen travede hjem ad Alleen med opløftede Skjorter over Galoskerne. Fru Apothekeren pustede som Hale.

-Ja, sagde hun, det var da Pengene værd. Hun havde betalt hele Buketten.

Gehejmeraadindens Skjorter fløj indigneret op, saa man saa' hele den tomme Ben-Længde, hvor Anatomien tænker sig en Læg.

* * * * *

Hendes Durchlaucht blev staaende nogle Øjeblikke. Saa lod hun Buketten synke saa inderlig træt. Da hun vendte sig, traf hendes Øjne Hofdamen og Hendes Højhed smilede paany--Synet af visse Gjenstande frembragte altid paa Hendes Højheds Mund naadige Smil, som ikke naaede Øjnene; **de** forblev trætte og graa--og afskedigede hende med en Bevægelse med Haanden.

Prinsesse Maria Carolina gik alene ind gennem Gemakkerne.

Det var en lang Række af Værelser. Alle Dørene stod aabne; hvide Rullegardiner var nede for Vinduerne, og Luften i Halvmørket var tung som i et Musæum.

Prinsesse Maria Carolina standsede midt i Gallaværelserne og saa' sig om.

Galla-Møblerne stod i stive Geledder langs Væggene, dækket af hvide Overtræk. Rundtom paa Konsoller og Borde prangede store halvtøvede Pragtvaser og gamle Taffeluhre, der ikke gik, men stod stille og døde. Oppe i Lofterne smilede korpulente Rokokko-Damer mellem røde Gevandter og blaa Skyer.

Selv i Halvmørket var Pragten besynderlig falmet og pauvre. De gyldne Lister paa Vægfelterne var afblegede og sprukne rundtom. Skjoldede og medtagne hang store Spejle i deres Rammer *à la Louis quinze*.

Prinsesse Maria Carolina gik hen til et af Spejlene: hun havde aldrig før lagt Mærke til, at dets Flade var sammensat af tre Glas. Hun saa' længe paa dette Spejl; det hertugelige Vaaben sad i alle Hjørner; det var en gammel Brudegave fra Residentsens Embedsmænd til en af hendes Slægt; hun blev Billedet vaer derinde: Man kunde se gennem Dørene ned ad Salene. Tre Lysekroner hang paa Rad, omhyllet af Lagener, som slappe, halvtømte Balloner under Lofterne.

Paa Konsollen stod en Sèvres Vase. Den var sammenklinket paa den Side, som vendte ind til Spejlet.

Inde i den næste Sal hang et halvt Dusin at Prinsesse Maria Carolinas Forfædre, de regerende Hertuger. Undertiden om Søndagene bad Slotskastellanen Hendes Højhed om speciel Tilladelse til at maatte vise nogle Besøgende Billederne. Det var mest Bønder eller Børn fra en Skole anført af deres Lærer. De listede stille hen gennem Salene og turde ikke tale højt, men hviskede ganske sagte og spærrede Øjnene op og skubbede til hinanden. Og de stirrede ærbødigt paa deres Landsfædres Billeder og nævnede Navnene med en egen Betoning ligesom Helgennavne i Bønner.

Prinsesse Maria Carolina gik frem i Salen og betragtede sine Ahner. De var malet i Hofdragter i store Attituder, med Haanden paa et juvelbesat Kaardefæste. Et Par havde en Krone liggende ved Siden af sig paa et Bord, paa en rød Fløjelspude. En anden havde en Rulle Papir i den fremstrakte Haand ligesom en Kommandostav.

Prinsesse Maria Carolina rullede et Gardin op og betragtede Billederne længe. De var nylig malet op, og de grelle Farver skinnede. Hun saa' paa Ansigterne. De havde alle samme Udtryk; med tom Parademine stod de der, midt i deres Fløjel, stive og livløse.

Hendes Højhed sukkede. Det var ikke Mestre, der havde malet hendes Forfædre.

Da Hendes Højhed traadte ind i sit eget Gemak, rev hun hastigt, som om hun trængte til Luft, det store Vindue op. Vaarluften slog hende solvarm imøde. Hun satte sig og saa' ud, støttende Hovedet i sine Hænder.

Efter lange Regnskyl var Vaaren kommen pludselig. Friskt bredte sig det fine grønne over Plænerne, og Træernes Knopper var halvt sprunget ud. Man fornam Kastaniernes første sarte Duft og den friske Dunst fra den varme muldede Jord.

Hendes Højhed syntes aldrig, hun havde set alting saa ungt og saa lyst. Himlen var saa klar og høj uden Bund. Det syntes Maria Carolina som om alt skinnede, Buskene og den ny grønne Plæne og Træerne og Horisonten ...

Spurvenerne holdt Hus mellem Elmene. Og naar man aandede, fornam man de vilde Ribsklaseres Krydderduft.

Prinsesse Maria Carolina lukkede Øjnene, som blev de blændet; og uden at hun vidste det, brød nervøse Taarer frem og løb ned over hendes Kinder.

Hun følte et Ubehag overfor dette Lys og Liv, stærkt næsten som en fysisk Smerte. Det var, som Foraaret derude pludselig overvældede hende. Svimmel saa' hun gennem Taarerne den flimrende Luft, og de fjerne Højders blaa Linier kom i Bølgegang for hendes Øjne.

Prinsessen rejste sig og lukkede Vinduet. Hun slog de lange *stores* for og satte sig i den halvmørke Stue. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun blev ved at græde. Ellers græd Hendes Højhed kun om Søndagen i Kirken.

Hun sad og rokkede stadig frem og tilbage og saa' stadig kun et og samme Billede--hun vidste ikke, hvorfor og hvor det kom fra. Det var Aar og Dag, siden hun havde tænkt blot med en Tanke paa sin Onkel, Prins Otto Georg, Aar og Dag. Og nu saa' hun ham, som var det blot igaar hun var Barn og nysgjerrig, staaende paa Tæerne bag hans Stol, havde stirret saa tit paa Onkel Otto Georgs Ild;--hun kom slet ikke bort fra hans Billede.

Onkel Otto Georg lagde Brændestykkerne til Rette i Ovnen; og saa slog han forsigtigt Ild med det lille Fyrtøj og tændte Kvasset under Stykkerne. Flammerne slikkede og Flammerne borede. Onklen stirrede derind, med Hagen begravet i sine Hænder, med de skinnende døde Øjne.

Maria Carolina turde ikke tale til Onkel Otto Georg. Hun laa tavs paa Knæ ved Siden af hans Stol og saa' ind paa Ilden i Ovnen. En Gang imellem mærkede den stille Prins, at Barnet laa der; og Maria Carolina følte Onkel Otto Georgs bløde Hænder glide saa sagte hen over sit Haar. Det var saadan en blød og nænsom Gliden, frem og tilbage--længe. Sommetider faldt Maria Carolina i Søvn, med Hovedet ind mod Onkels Stolearm; sommetider kom hun til at græde.

Onkel Otto Georg tog hendes Hoved mellem sine Hænder, og med sin besynderlige, trætte Stemme, der kun havde én Tone, sagde han:

Oui--mon enfant ... mon pauvre enfant.

Han sad med hendes Hoved i sine Hænder og saa' paa hende med sine døde Øjne, og han blev ved at mimre paa sin ene Tone:

-Oui--mon enfant--mon pauvre enfant ...

Onkel Otto Georg rejste sig og lydløs, rokkende paa sit smukke Hoved med det bløde lyse Skæg, listede han hen over Gulvet til den næste Stue. Og tændte Ild i Ovnen, forsigtigt som en Tyv, med sit lille Fyrtøj, og saa' paa Flammerne med sine Glasøjne--

Om Sommeren var Onkel Otto Georg hele Dagen nede i Haven hos sine Blomster. Hvor han elskede Roser. Han holdt Kalkene--saadan i de to rundede Hænder og timevis saa' han stille paa Blomsten og smilede ...

Maria Carolina kom forbi med sin Guvernante ... Onkel Otto Georg mærkede det ikke. Han stod med sit rokkende Hoved ned over Roserne og smilte.

Guvernanten holdt op med sin evige Eksamination, gav tre Kniks til Prins Otto Georgs Ryg og slog en lille Bue i Gangen--Mlle Leterrier var altid bange for Onkel Otto Georg.

--Og Maria Carolina sneg sig stille forbi ... De gik op paa Terrassen ...

Mlle Leterrier gav tit Maria Carolina Timer paa Terrassen. Man saa' deroppe hele Residentsen med dens Skorstene og røde Tage og Kirketaarnet og den lille Flod med de to Broer og den røde Kaserne, der var det største Hus i hele Byen.

Panoramaet littede Mlle Leterriers Undervisning.

Hun havde Gloserne om sig.

Træer og Huse og de røde Tage og Røgen fra Skorstenen op gennem den blaa Luft, og de smaa Skyer paa Himlen, og Lindene og Blomsterne mellem Stammerne og Stubbene, dækket af det

grønne Mos, og Fuglene, som sang i Buskettet, og Myggene, der svirrede--det var altsammen bare Gloser for Mlle Leterrier.

Gloser og Udgangspunkter. Mlle Leterriers Undervisning **hvilede** paa Udgangspunkter: hendes Methode gik ud fra det virkelige Liv. Paa Terrassen svælgede Mlle Leterrier i Udgangspunkter.

En Spurv lod sig dumpe fra en Gren ned paa Jorden og boltrede sig i Terrassens Støv.

Mlle Leterrier standsede og saa' paa Spurven som paa et af de syv Undere: *Ah--le petit oiseau ... Comme il est beau, le petit oiseau ...*

Mlle Leterrier var meget nysgjerrig efter at faa at vide, hvad det mon egentlig **var** for en "*petit oiseau*" ...

Maria Carolina stod og ludede; hun saa meget sløv paa Mlle Leterriers "pippende" Under.

-Ah--det er en Gulspurv ... Deres Højhed véd jo nok (Hendes Højhed **vidste** alt ...) en Gulspurv.

Mlle Leterrier var midt inde i Naturhistorien. Hun endte med Anekdoten om Apelles og Fuglene. Mlle Leterriers Undervisning var rig paa Anekdoter.

-Deres Højhed, sagde Mlle Leterrier, naar Maria Carolina havde mumlet en af Lafontaines Fabler for Hendes Højhed Hertuginde, og Hendes Højhed i sit slæbende Fransk udtrykte sin Tilfredshed--Deres Højhed, Kunsten at undervise er Kunsten at interessere.

Mlle Leterrier havde ved højtidelige Lejligheder Slagord, som hun kaldte Citater af Jean Jaques Rousseau.

* * * * *

Mlle Leterrier og Maria Carolina gik videre hen ad Terrassen. Mlle Leterrier var kommet ind i Botaniken ... Hun talte om Bladenes Bygning.

-Deres Højhed ved, at Cellerne ...

Mlle Leterrier fortabte sig i alt, hvad Hendes Højhed vidste om Celler.

Maria Carolina gik stille ved Siden af Guvernanten. Hun sagde sjældent andet end "Ja" og "Nej". Det sagde hun ikke saa livligt. Hendes Højhed forraadte ikke, hvormeget hun vidste om Cellerne.

En Gang imellem gik hun hen til Randen af Terrassen. En høj Klokke havde lydt op der nede fra. Det var Frikvarterklokken i Hertuginde Vajsenhus.

Naar Maria Carolina bøjede sig lidt ud over Rækværket, kunde hun se ned paa Vajsenhusets Legeplads. De smaa Unger tumlede om dernede i deres Lærredskitler, lo og hvinede og legede "sidste Slag" ... Det lød op som en Jubel.

Maria Carolina stod og saa' saa "langt" ud over Rækværket.

Mlle Leterrier fandt et nyt Udgangspunkt. Træt slap Maria Carolina Gelænderet og fulgte efter Guvernanten.

Dernede sang de. Maria Carolina kendte Sangen.

Det var den Leg, hvor de snurrede rundt i en Kreds--og en stod derinde i Kredsen og bredte sit Forklæde ud og knælede ned, og saa knælede den anden og saa dansede de to i Kredsen--og de andre udenom--og holdt hinanden i Hænderne.

"Munken gaar i Enge"

sang alle Barnestemmerne i Kor.

-Deres Højhed vil spørge, sagde Mlle Leterrier, som stadig var i Botaniken. Mlle Leterrier sagde ofte: "Deres Højhed vil spørge" ...

Det var en Formel.

Maria Carolina spurgte ikke. Hun var saa træt af Udgangspunkter Mlle Leterrier spurgte for hende. Det interesserede hende saa lidt. Artig gik hun, med sit "Ja" og "Nej", med sit underlige graa og gamle Ansigt og de matte Øjne, ved Siden af sin Guvernante.

Mlle Leterrier fik gale "Ja" og "Nej". Hun blev ærgerlig.

-Deres Højhed har ingen ret Sans for Naturen, sagde hun.

De sang dernede--hvor de sang! ...

Ja, det var den, de dansede efter--nu:

*Ej--hvor lystigt de danser, de to--
Som om de havde tabt baade Strømper og Sko ...
--Som om de havde tabt baade Strømper og Sko ...*

Mlle Leterrier havde set en Myretue. I et Nu var Mlle Leterrier i "Sanssouci". Det var en gammel Vane hos Mlle Leterrier at beskæftige sig med Sanssouci. Hendes tidligere Elev havde været af Huset Hohenzollern. Mlle Leterrier havde grupperet sin Undervisning om Frederik den Store.

Nu var hun i Vanen: Mlle Leterrier arriverede fra alle sine Udgangspunkter pludseligt hjem til "Sanssouci".

Det var gammel Vane. Men Mlle Leterrier havde Aandsnærværelse: Hertuginde var af Huset Østerg: Med en Vending gik hun over til Schönbrunn og sluttede med Maria Theresia.

Naar Mlle Leterrier var naaet til Maria Theresia, gjorde hun en Pavse. Tavse gik Guvernante og Elev ved Siden af hinanden.

Det højeste var, at en ensom Glose oplevede Stilheden.

Maria Carolina gentog Glosen med sin trættede Stemme.

-La pelouse--Votre altesse le sait ...

-Oui--mademoiselle--la pelouse.

Frikvarteret dernede var omme. Klokken lød og Barnestøjen døde hen med en travl Summen.

Mlle Leterrier og Maria Carolina var naaet til Enden af Terrassen. Vajsenhuset laa lige dernedenfor. Maria Carolina saa' to smaa forskrækkede Smølehoveder løbe hen over Gaarden og ind ad Døren ... Oppe fra Skolestuen hørte man Lærerindens Stemme og Børnene, som stavede op i Kor, ud gennem de aabnede Vinduer ...

Maria Carolina stod og ludede, mens hun lyttede.

-Deres Højhed maa holde sig rank--Maria Carolina fo'r sammen og rettede sig--Deres Højhed holder sig forskrækkeligt ... Deres Højhed maa igen ha'e Bandage ...

Maria Carolina blev hvert halve Aar snørt et Par Maaneder i Jernstativ for at faa Holdning.

Mlle Leterrier var træt. De satte sig paa en Bænk mellem Træerne.

De mindste Piger fra Vajsenhuset kom forbi. De kom med Plejemor, snadrende langt henne, i deres gule Kitler, en lang Række, som en Flok smaa Ællinger.

De tullede af efter Plejemor i de lange Kitler--de hvide Kyser bundet fast om de røde runde Ansigter.

Maria Carolina saa' dem komme, to og to, med hinanden om Halsen, pludrende og hvinende løb de til og fra ... Naar de kom forbi Bænken blev de stille, og de hilste med smaa gravitetiske Kniks og holdt ud i Kjolerne og stirrede paa Maria Carolina med store runde Øjne.

Og et Par af de mindste faldt, mens de kniksede, og laa og græd paa Jorden og stolprede op igen og kniksede igen, mens Taarerne løb dem ned over Kinderne ...

Maria Carolina sad genert og rød i Hovedet paa sin Bænk og nikkede og takkede.

Smaapigerne var forbi. De summede sammen i Kreds og kom ikke frem--det lød som en Syngen, Stemmerne henne i Alleen.

Mlle Leterrier saa' paa Uhret. Det var Tid: Hendes Højhed havde sin Time i Dans og Bevægelse.

Maria Carolina rejste sig og fulgte Guvernanten. I Rosenhaven pyllede Prins Otto stille om mellem sine Roser, midt i Solen. Maria Carolina og Mademoiselle gik ham forbi: Hendes Højhed havde Dansetimer i den lille Balsal. Hendes Højhed Hertuginde overværede selv Prinsesse Maria Carolinas Timer i Dans og Bevægelser. Den gamle Lærer var et antikveret Balletben med mange udværts Balletbuk og Fadermordere.

Prinsesse Maria Carolina dansede Kvadrille med tre Stole. Den udværts svedte over "Morderne" med en tynd Violin. Hendes Højhed var fortvivlet: Prinsesse Maria Carolina havde aldeles ingen Gratie.

-Tilbage--frem--én, to, tre ... Kompliment ... Man **ser** paa sin Herre ... Der--der--Herren til venstre. Prinsesse Maria Carolina strittede fortvivlet rundt mellem sine tre Stole. Balletdanseren spillede og slog Takt med sin hele Krop--

Der--der--tre, Deres Højhed ... Herren til højre--det røde Baand, Herren til højre (røde og blaa Baand om Stolene støttede Maria Carolinas Fatteevne) ... to, tre, Kompliment ...

Balletantikviteten sprang som Harlekin i Pantomimen, mens han filede.

Godt--godt--en to, tre, Herren til venstre ...

Maria Carolina nejede igen for de røde Baand ...

Nej--nej--en, to, tre, Herren til venstre--

-De Haandlede, raabte Hendes Højhed, Hr. Pestalozzi,--de knækkede Haandlede! Og hvilken Kompliment ... den **Kompliment!**

Hendes Højhed Hertuginde var ude paa Gulvet.

-Om igen ...

Prinsesse Maria Carolina nejede igen med rund Ryg.

-Den Holdning--den Ryg dog ... Om igen ...

Hendes Højhed sang med.

Prinsesse Maria Carolina nejede med stive Øjne for sine tre Stole ...

-En græsselig Kompliment--**græsselig**. Hendes Højhed ved ikke Raad: Prinsessen gaar saa rundrygget som en Vandbærerske.

Hr. Pestalozzi tørrer sig med et Lommetørklæde, propret som et gammelt Sminkeklæde: det ligefrem risler af Hr. Pestalozzi.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina er stivøjet.

Om Mlle Leterrier turde sige--Mlle Leterrier hækler Mellemværk i en Krog, Mlle Leterrier hækler altid Mellemværk til sine jomfruelige Negligéer--: Prinsesse Ernestine var blevet bundet fast i Sengen om Natten ...

Saa hun ikke kunde røre sig ... Hendes Højhed Prinsesse Ernestine laa aldeles lige ud ...

Det havde hjulpet forbavsende paa Hendes Højhed Prinsesse Ernestine ... Det var Armene, som blev bundet ...

Hendes Højhed Hertuginde fandt det noget stærkt ... Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina kunde forsøge at gaa et Par Timer med Lineal. Hendes Højhed Hertuginde var selv gaaet fire Timer med Lineal om Dagen--i sin Barndom.

Balletantikviteten spillede op igen.

Prinsesse Maria Carolina dansede Vals med en rød Taburet.

Hendes Højhed Hertuginde rejste sig for at gaa. Hun skulde have Time i Maling. Hendes Højhed Hertuginde malede. Det var altid noget rundt hvidt i meget blaat. Hendes Højhed skænkede dette hvide og blaa som Gave til Basarer. I Gavefortegnelsen specificeredes det: Hendes Højhed Hertuginde, et Maleri: Aakander svømmende paa Vand.

Alle Dagligstuer i Residentsen havde "Aakander paa Vand".--

Desuden var Hendes Højhed Hertuginde sulten. Hendes Højhed Hertuginde nød regelmæssig et Maaltid hveranden Time.

Prinsesse Maria Carolina gjorde Kompliment for sin Mama.

Dagene gik; den ene som den anden. Hendes Højhed havde Timer; og Hendes Højhed havde Fritid og spadserede med Mademoiselle. Hendes Højhed var skrækkelig kejtet og havde store røde Hænder.

I Konversationstimerne gik Hendes Højhed med Lineal.

Efter Taflet kørte Hendes Højhed Hertuginde Tur. Prinsesse Maria Carolina sad paa Bagsædet og nikkede til Folk.

De kørte altid samme Vej, ned gennem Residentsens Storgade ud til "det italienske Slot".

Hofdamen underholdt Hendes Højhed Hertuginde; Hofdamen kunde en Historie om hvert Menneske de mødte.

I "det italienske Slot" drak Hertuginde Chokolade. Saa vendte de hjem.

Prinsesse Maria Carolina var meget træt, naar hun kom i Seng om Aftenen, og Mlle Leterrier havde faaet bundet Handskerne om hendes Haandled--med de røde Hænder.

* * * * *

Mlle Leterrier taalte ikke at blive begejstret i Sommerheden. Hun faldt regelmæssig lidt hen, naar hun--*via Sans souci*--var naaet til *cette illustre impératrice*. Maria Carolina flyttede sig en Smule paa Bænken, sagte, angst for at vække hende. Det var Maria Carolinas bedste Tid, naar Mlle Leterrier faldt lidt hen.

Der var saa stille--ikke en Lyd over Haven. Stille laa i Solen Parkens grønne Træer og Slot og By. En Bi kom summende op mod Terrassens Skygge, surrede bort igen ud i den store Sol.

Det var saa dejligt at sidde her i Fred, næsten som sad hun lidt alene.

Hun skottede til Mlle Leterrier, bange ved hver en Støj. Vajsenhusbørnene kom forbi og kniksede; henne paa Terrassen--Hendes Højhed Hertuginde havde paa sin Navnedag allernaadigst skænket dem en Legeplads heroppe med Gynge, Balancebrædt og en Vippe--lo de og støjede.

Mlle Leterrier sov væk.

Maria Carolina stod sagte op fra Bænken og listede sig hen ad Terrassen. Naar Børnene raabte højt, fo'r hun sammen og vendte sig.

Bag et Træ saa' Maria Carolina paa deres Leg.

De stod, to og to, i en lang Række med Ryggen til hende ... Ja--de legede Enke ...

Maria Carolina kendte alle deres Lege: "Munken" og "Troid" og "Sidste Slag" og "Prinsessen i Buret".

Hvor de løb--rundt om Gyngen--med et Hvin.--Men saa ta'--men saa ta' hende dog ... Aa, den tykke Martha var Enken ...

Rundtom hvinede de smaa. De legede "Gemme" og stillede sig med Ansigterne ind mod Træerne og skreg, naar de var fundet og trillede afsted og faldt i "Saltebrød" og sprællede, saa man saa' de runde lyserøde Stolper op under Skørterne ...

De ældre var trætte. De satte sig paa Bænkene i en lang Rad med hinanden om Livet og vuggede frem og tilbage. Et Par begyndte at synge.

Rundtom sang de med, mens de gængede med Kroppen.

De smaa satte i og blev ved at synge det første Vers med deres skærende, høje Stemmer. En lille gulløkket En var faldet og sad grædende paa Jorden. Hun sang, mens hun smurte Taarer og Jord rundt i sit Ansigt.

Maria Carolina gik stille tilbage til sin Guvernante.

En Dag var de smaa Piger alene.

De legede alle de stores Lege og kunde ikke huske dem, og røde i Totterne skændtes de som smaa Hanekyllinger og satte Trutmunde op og blev fornærmede ...

Maria Carolina listede frem bag sit Træ.

Hun bøjede sig ned over en lille Purk, som snøftede og gned Øjne. Skal jeg hjælpe? sagde hun?

Den lille saa' op og stirrede lidt paa hende.

Saa rev hun sig løs og løb fra hende ... De andre saa' Maria Carolina og begyndte at neje og holde i Forklæderne og trække sig væk, baglænds, skubbende til hinanden, over mod Træerne.

Maria Carolina stod ene, midt paa Pladsen. Hun var helt rød.

-Vil I lege, sagde hun igen og gik lidt frem.

Børnene svarede ikke. De klinede sig sammen, med Fingrene i Munden. Et Par blev ved at knikse.

-Skal vi ikke lege, sagde Maria Carolina igen, men sagtere.

Der kom ingen Svar, bare nogen Smaagrynt.

-Vi ska' lege "Munken", sagde Maria Carolina og gik lidt frem igen.

-Kom.

Hun tog en lille Pige i Haanden: Du skal holde mig, sagde hun.

Den lille strittede imod og begyndte at græde. Hun borede sig ind i Klumpen af de andre, som stod og skulede og snøftede--det trak op til en Stor-Skylle.

-Men--vi vil jo lege Munk, sagde Maria Carolina.

Hun tog en anden om Armen; den lille græd, som hun havde en Kniv i Halsen.

Maria Carolina slap hende. Hun saa' et Øjeblik endnu paa de smaa, som snøftede i Klump. Saa vendte hun sig og gik.

Mlle Leterrier vaagnede. De vendte hjem til Slottet.

Men Signor Pestalozzi vidste ikke, hvad der dog gik af Hendes Højhed i Timen i Dans og Bevægelse; Hendes Højhed begyndte pludselig at græde midt under Kvadrillen, mellem de tre Stole, og Graaden vilde aldrig høre op.

Maria Carolina pressede Læberne sammen og gjorde sine Pas til Signor Pestalozzis Violin, mens Taarerne løb hende ned ad Kinderne.

Men om Aftenen, da Mlle Leterrier havde bundet Hanskerne om hendes Haandled og var gaaet ud og havde lukket Døren, og hun havde hørt hendes Skridt bort gennem Gangen, stod Maria Carolina op igen og knælede ned paa Gulvet og rakte Armene op mod Himlen og græd og græd og græd.

Hun bad til Gud med Hovedet ned i Tæppet. Maria Carolina vidste ikke selv, men hun syntes, hun var saa grænseløs, saa forfærdelig ulykkelig ...

Da var Maria Carolina vel en fjorten Aar.

* * * * *

Hendes Højhed Hertuginen valgte Maria Carolina to Veninder.

Det var et Par Gehejmeraaddøtre med lyserødt Haar og Fregner til ned paa Halsen.

De sad paa Kanten af Stolene, havde altid klamme Hænder, sagde "Ja" og "Nej" og aad som Ravne ved alle Maaltiderne.

Om Aftenerne blev der læst højt under Mlle Leterriers Forsæde. Det var Bøger af Samlingen *pour les jeunes filles*. De skiftedes til at læse. De to fregnede forstod ikke et Ord. Naar de selv læste, smurte de paa, uden at drage Aande, saa Fregnerne glødede.

Ingen forstod en Stavelse.

Mademoiselle hæklede Mellemværk og sagde: "Meget smukt", hver Gang de tabte Vejret.

Naar de spillede Kort, lod Veninderne altid "Hendes Højhed" vinde, og fik bagefter Knaset til Foræring.

Maria Carolina behandlede dem med en distræt Venlighed. Mest var hun interesseret af, hvor meget der kunde gaa i deres Lommer. Hun troede virkelig, der var Plads til alt i deres Lommer.

--Saadan gik Tiden.

I Ferierne kom Arveprinsen hjem fra Kadetskolen.

Hans Højhed Arveprins Ernst Georg var en lang Knægt, som kneb Maria Carolina i Armen under Taflet, saa hun var gul og grøn. Om Søndagen sad han bag ved hende i Kirken og knubsede hende under Prædikenen med knyttet Haand i Nakken. Maria Carolina kunde være gaaet i Ilden for ham.

Hun elskede ham blindt. Hun var altid stiv som en Pind imod ham og talte altid til ham, som om hun var fornærmet.

Arveprins Ernst Georg drillede hende med at overkysse hende. Hun var blodrød og grædefærdig. Bagefter sad hun i en Krog og beundrede.

-Luk Munden, raabte Ernst Georg. Maria Carolina havde den Vane at sidde hen med aaben Mund, naar hun beundrede.

Maria Carolina var meget kejtet og kunde aldrig finde sig til rette med sine Arme, som var lange, med meget røde Haanded. De hang og dinglede, som var de løse.

-Armene, Deres Højhed, Armene, sagde Mademoiselle Leterrier.

Og Hendes Højhed fo'r sammen, og Armene strittede krampagtigt, Albuerne var spidse som Syle.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var i sørgelig Grad uden Gratie.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina fyldte seksten Aar.

* * * * *

Hun fik egen Hofstat. Den bestod af en Hofdame, Komtesse Theodora-Anna-Amalia v. Hartenstein, det fyldte godt i den hertugelige Statskalender. Hun var opført tre Gange. Hendes Højhed Hertugindens Hofstat: Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein, første Æresdame. Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolinas Hofstat: Æresdame Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein, Hofdame.

Hofstat til Disposition for fremmede Fyrstinder: Æresdame Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein, Hofdame hos Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina.

Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein var skrutrygget og klædte sig fortrinsvis i krømegult. Selv naar hun havde et nyt Toilette, saa' det ud som om det var omsyet.

Hun holdt sig op ad Prinsesse Maria Carolina og sagde altid: Deres Højhed mener ...

Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein vidste alt, hvad Hendes Højhed mente.

Prinsesse Maria Carolinas manglende Ynder var indhyllet i et evigt, stramt lyserødt. Saa inderlig ligegyldig lod hun alt skylle sig forbi.

* * * * *

Hendes Højhed Hertuginde vilde adspredte hende: Prinsesse Maria Carolina fik Undervisning i Akvarelmaling.

-Hendes Højhed har Blegst, sagde Livlægen. Hendes Højhed trænger til Bevægelse.

Hendes Ridetimer blev fordoblede. Maria Carolina havde en Ven. Det var hendes Hest.

Naar hun paa sine Rideture var staaet af Hesten ude i Skoven, for at spadserere, kunde hun blive staaende Kvarter efter Kvarter, med sine lange Arme slyngede om sin "Ajax"'s Hals. Hun talte ikke til Dyret, gav det ingen Kælenavne og kærtegnede det ikke. Hun stod blot med Hovedet ind mod Dyrets Hals, stille og ubevægelig--længe. Og naar hun var vendt tilbage til Slottet, og Lakajen gik bort med Ajax, blev hun staaende og saa' efter Dyret, saa længe til det forsvandt i Porten.

Onkel Otto Georg saa' hun sjældnere nu. Han var blevet mere syg de sidste Aar. Han sad mest stille hen og rokkede. Han talte aldrig, udstødte kun midt som han sad nogle underlige uartikulerede Lyd, der lignede Ugleskrig. Om Sommeren kom han en Gang imellem ned til sine Roser. Maria Carolina gik med ham og støttede ham. Han pylrede rundt mellem Buskene og nussede og smilede som et Barn ...

Han blev stadig svagere og svagere og saa tynd som en Stilk.

Maria Carolina græd meget, da han døde.

Aaret efter gik ogsaa Hendes Højhed Hertuginde bort. Maria Carolina havde et stort Ceremoniel at gennemgaa og ikke megen Tid til at sørge. Hun havde ogsaa kendt saa lidt til sin Moder.

II

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var allerede gammel i at repræsentere ved Hoffet.

Det var hvert Aar de samme Fester. Ballet Nytaarsdag, hvor Hans Højhed Hertugen i Polonæsen førte Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina. Til Kvadrillerne behagede Hendes Højhed Prinsessen at opbyde altid de samme Officerer.

De tre Vintertafler og den lille intime Hof-Festlighed paa Hendes Højheds egen Fødselsdag med Fyrværkeriet og hendes Navnetræk, det kronede M.C. i grønt og gult, Landsfarverne. Og de seks smaa Lørdagstéer i Hendes Højheds private Appartements, hvor Garnisonens Dusin Officerer dansede med de unge Damer af Hofkredsen og indøvede Signor Pestalozzis Kvadriller, som paa Hans Højhed Hertugens Fødselsdag blev udført i Kostume.

Den aarlige Basar i "Borgerforeningen", hvor Hendes Højhed fik Buket ved Foden af Raadhustrappen og blev slæbt gennem Salen af det første Komitémedlem (Hendes Højhed kunde aldrig holde Trit med Komitémedlemmer i "Borgerforeningen") og sad paa Tribune af gult og grønt--Landsfarverne--mens Hofskuespiller Hr. von Pöllnitz velvilligt deklamerede "die Glocke".

Hr. von Pöllnitz var den eneste i Salen, som ikke var ganske sikker i "die Glocke". Han havde megen Pathos og løftede sig paa Tæerne ved Enden af hvert Vers.

Hr. von Pöllnitz udfyldte Hullerne i sin Hukommelse ved at fremrulle nogle langstrakte Lyd, der lignede fjern Torden, og han svingede med den højre Arm som med Vingen af en Vejrømle.

Naar Hr. von Pöllnitz var færdig--det varede Aar for Aar længere, inden Hr. von Pöllnitz blev færdig med "die Glocke"--sagde Hendes Højhed: Det glæder mig ...

Hun vilde sige mer og fandt ingenting og var generet af sine Arme--Hendes Højhed stod altid, som om hun vilde gemme sine Arme, naar hun skulde sige noget--og sagde igen:

-Det glæder mig ... Det har som sædvanlig glædet mig meget ...

Hr. von Pöllnitz bukkede og pustede som en Hvalfisk. Det tog Aar for Aar mere paa Hr. von Pöllnitz at sige "die Glocke" paa Grund af Tordenen.

Efter hver Basar haabede Hr. von Pöllnitz at blive Ridder af Husordenen. Hr. von Pöllnitz havde Medaillen for Kunst: Hans Højhed Hertugen havde benaadet Hr. von Pöllnitz med Medaillen til hans fem og tyveaarige Jubilæum. Hr. von Pöllnitz havde spillet Romeo til sit fem og tyveaarige Jubilæum ...

Hendes Højhed gik ned gennem Salen og købte noget i hver Butik.

Hos Overborgmesterens Frue købte hun Peberkager. Overborgmesterens Frue bagte dem selv.

-Jeg spiser Deres Peberkager med stor Fornøjelse, sagde Hendes Højhed.

Hendes Højhed spiste hvert Aar Overborgmesterfruens Peberkager med Fornøjelse. Alle Husmødre i Residentsen laante Opskriften paa "Hendes Højheds Peberkager".

Naar Hendes Højhed havde besøgt Butikerne, besaa hun Forlystelserne. Der var et Menageri. En ung Overlærer ved Gymnasiet fremviste "et lærd Svin". Det sagde "Øf-øf", naar han kildede det paa Maven.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina lo, saa Komtesse von Hartenstein fik Hoste.

Komtesse Theodora-Anna-Amalia von Hartenstein forstod overhovedet ikke, at Hendes Højhed undertiden--"og ved de besynderligste Leiligheder, min Go'e," sagde hun til Mademoiselle Leterrier, der sad hen i Slotsfløjen som Oldfrue--"kunde tillade sig nogle Anfald af Lystighed"--"**Explosioner**, min Go'e"--saa hun næsten blev borte i Latter.

-Aa, De véd det jo, min Go'e, sagde Frøken von Hartenstein, det er jo **Sorgen**: Grace **har** hun jo aldrig ... Og naar hun saa **ler** ...

Frøken von Hartenstein vilde ikke udtrykke sin Beklagelse.

Hofdame Komtesse von Hartenstein lo aldrig uden diskret, bag sit Lommetørklæde.

-Det er ikke enhver, som har *l'air du trône*, siger Mademoiselle Leterrier. Hun er mildest talt ikke tilfreds med at sidde som Oldfrue uden Rang.

Men Frøken von Hartenstein saa' mod Loftet.--Man tier jo, min Go'e, om de illustre Personer, sagde Frøken von Hartenstein.

Hendes Højhed havde set hele Basaren. Ved Udgangsdøren holdt Overborgmesteren Tale.

Den Legemsdel, som er højest, naar man hugger Brænde, var i uafslædig Bevægelse hos Hr. Borgmesteren, naar han holdt Tale.

Naar Talen var ude, stod Hendes Højhed lidt og vilde finde paa noget ... Saa sagde hun:

-Jeg takker Dem ... Det har glædet mig ... Og gik, mens man altid stod og ventede, hun vilde sige noget mere.

Men Hendes Højhed **havde** ikke mange Ord.

* * * * *

En Gang imellem slog Hendes Højhed ogsaa Søm i en Skyttefane og nedlagde en Grundsten.

Ellers gik Dag som Dag. Der var ingen Forandring. Det var altid det samme.

Undertiden, naar Hendes Højhed spadserede sin Tur paa Terrassen og saa' over mod det lange graa Slot, stilløst og trist, med sine mange smaa Ruder og de gamle Kanoner, som var kørt op og stod og rustede foran den høje Trappe, og Skildvagten--den ene Mand, som drev op og ned, vendte om og vendte--føjte Hendes Højhed som en træt Beklemmelse, som om hele den graa Slotkasse et Øjeblik trykkede paa hendes Bryst.

Hun saa' fra Siden hen paa Komtesse von Hartenstein, der gik sirligt som en Danserinde paa Benene. Og Hendes Højhed gik hurtigere til, irriteret ved det evige Sam-Trit.

Men Komtesse von Hartenstein kom ikke ud af Trit med Højheden.

Og efter sin Tur vendte Prinsesse Maria Carolina tilbage til sin Vandfarve eller til sit Broderi. Komtesse von Hartenstein læste højt af *Revue des deux Mondes*.

Om Aftenen sad Hendes Højhed i Hoftheatret i sin Loge. Unge Begyndere og udtjente Heltefædre aflirede Schillerske Vers.

Hendes Højhed hørte det som i Telefon og halvt i Søvn. Hendes Højhed berørte en Gang imellem flygtigt Spidsen af Næsen med Kanten af sin Vifte. Spidsen af Næsen bevægede sig, naar Hendes Højhed skjulte en Gaben.

Saadan gik Tiden, og Dag efter Dag.

Og det hændte, at Hendes Højhed pludselig overrasket blev vaer, at Markerne grønnedes, og Engene langs Floden, og at Buskene ved Vejen stod med store Knopper.

-Men at det er Foraar? sagde hun.

-Vi har idag kun fjorten Dage til Hans Højhed Hertugens høje Fødselsdag, sagde Frøken von Hartenstein.

-Ja, det er jo sandt, sagde Hendes Højhed. Hun blev ved at se ud over de grønne Marker.

III

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var giftefærdig.

Nogle Aar var der forskellige Sendebud paa Besøg ved Hoffet. Tre, fire Prinser kom selv.

Maria Carolina blev ved Taflet ført tilbords af den fremmede Højhed. De sad begge generte mellem de diskrete Ekscellencer af Hofstaterne og sagde halvhøjt de ligegyldigste Sætninger med oplivede Ansigter.

Men pludselig standsede de midt i det, og de fandt ikke mer at sige, men sad og blev ved at smile, bøjet ind mod hinanden som Folk, der lige vil til at tale, og fandt ikke noget.

Damerne og Herrerne af Hofstaterne blev stikkende i de hviskede Samtaler, og, som Højhederne, sad de smilende, bøjede frem med interesserede Ansigter og sagde ikke noget, drejede Knivene mellem deres Fingre og saa' paa hinanden.

Hans Højhed rømmede sig meget højt, Gang efter Gang. De unge Højheder sad i samme Stilling, smilende ind mod hinanden, som Figurerne i et Vokskabinet.

--Den Mund, naar hun dog lukkede den Mund. Komtesse von Hartenstein var nervøs, som var det hende selv, der gerne skulde giftes.

Efter Taflet drak man Kaffe i den gule Sal. Hertugen gik til Tarokbordet, og Damerne og Herrerne af Hofstaterne gjorde sig smaa rundt om i Krogene. Komtesse von Hartenstein stak en Naal ud og ind gennem et Stykke Kanevas og bildte sig ind, at hun broderede.

Maria Carolina blev meget livlig. Hun blev ved at tale, hun gav slet ikke slip paa Eksellencerne Kurth og Quaade.

Det var et Spørgsmaal i Forstvæsen, der interesserede Hendes Højhed ... Hendes Højhed kunde ikke forstaa ...

De to Eksellencer stod og trippede under Lysekronen. Hendes Højhed hørte ikke en Lyd af hvad de sagde, men hun blev ved at spørge og tale meget højt og bevæge den udslaaede Vifte.

Den fremmede Durchlaughtighed snoede sit Overskæg og betragtede sine Støvler.

-Som jeg siger, kære Eksellence ...

Den kære Eksellence stod som paa Gløder: Han var den sidste. Eksellencen von Kurth var sluppet bort i en Pavse med tre Reverentser.

Eksellencen von Quaade tog en Beslutning: han brød af midt i en Sætning og gik baglænds.--Ja, ganske vist, sagde han, Deres Højhed, ganske vist.

Der blev et stort tomt Rum rundt om Deres Højheder.

De tog Plads ved et Bord og saa paa nogle Tegninger.

Den næste Formiddag var der arrangeret en Udflugt. Herskaberne spiste Frokost paa Bjergslottet, og bagefter blev der spaseret i Skoven.

Følget blev borte. De to unge Højheder var alene. Maria Carolina krammede krampagtigt om sit Parasolskaft og sagde nu og da nogle stakaandede Ord, mens de gik. Den fremmede Durchlaucht lavede en lang Snirkelgang efter sig i den muldede Jord med sin Stok.

Tilslidst gik de tavse lidt fra hinanden. Den fremmede Durchlaucht saa fra Siden hen paa Prinsesse Maria Carolina. Hun tog sig ikke ud i Profil.

Pludselig blev de Komtesse von Hartenstein vaer ved Omdrejningen af en Allé. Hans Durchlaucht bøjede sig hastigt ned over en Stub og pirrede i Muldet med sin Stok:--Nej--der var Myrer--Myrer i Stubben.

-Ja ... Hendes Højhed troede virkelig ogsaa, der var en Myrekoloni i Stubben ... Hvor mærkeligt med de Dyr ...

De stod begge og saa ned i Stubben. Hendes Højhed gav sig til at le. Hun var kommet til at tænke paa en af Mlle Leterriers Anekdoter. En fra Sanssouci.

Hun fortalte den. Den fremmede Durchlaucht lo og fortalte om sin Guvernør. Nu var han Professor i "Oldpersisk".

De lo begge længe af Ordet "Oldpersisk".

-Og saa var han skævmundet, sagde Hans Durchlaucht.

De unge Højheder blev ved at le, mens de gik hen mod Komtesse von Hartenstein.

-Som to Børn--min Go'e, sagde Komtesse von Hartenstein til Mademoiselle Leterrier, de var glade som to Børn, da jeg overraskede dem ...

Næste Dag rejste den fremmede Durchlaucht.

Hvis Hendes Højhed følte sig skuffet, plagede hun i al Fald ingen med sin Skuffelse. Hun blev atter ført til Bords til dagligt Taffel i den mindre Spisesal af Hans Højhed Hertugen; og efter Taflet broderede hun--mens Komtesse von Hartenstein læste højt--paa sin Kakkelovnsskærm med Perler til Borgerforeningens Basar.

Hendes Højhed sad bøjet ind under Lampen og stak Sølvperlerne paa den fine Naal. Lyset faldt ned paa hendes røde Haandled og paa Ansigtet, som hun holdt hen i Skæret.

Hendes Højheds Kindben traadte skarpt frem, naar Lyset faldt saadan. Hendes Højhed begyndte at blive noget spids.

En Aften, da Arveprinsen var hjemme i Besøg, sagde han--han havde staaet og set paa hende, som hun sad der, mager og yndeforladt:

-Maria Carolina, tror Du det klæ'er Dig at sidde der og stange Perler?

Han havde sagt det pludselig. Det gav et Sæt i Maria Carolina,

-Dig kan vi da sende til Eisenstein straks, sagde Arveprinsen og drejede sig om paa Hælen.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina bøjede sig dybere frem over Bordet. Lidt efter samlede hun stille Perlerne sammen og pakkede langsomt Broderiet ind i sit Papir.

Hendes Højhed trak sig lidt tidligt tilbage; hun havde en Smule ondt i Hovedet; hun saa ogsaa bleg ud.

Hun gik med sin Broderipakke i Haanden hen til Hertugens Tarokbord. Han spillede med Arveprinsen.

Hans Højhed Hertugen kyssede hende paa Panden, mellem to Stik.

-Godnat, min Pige, sagde han.

-Godnat.

Arveprinsen saa op paa sin Søster. Hun var saa bleg.

-Hvad, er du daarlig, Mis, sagde han--det var hendes Kælenavn fra Barn--og han førte kærtegnende hendes Haand op til sin Kind. God Bedring, Stakkel.

Hendes Højhed var meget nervøs. Der faldt et Par Taarer ned paa Pakken med Borgerforeningens Kakkelovnsskærm, mens hun hastigt gik hen gennem Salen.

Den næste Morgen havde Hendes Højhed røde Øjne, da hun red Tur med sin Broder, Arveprinsen.

De var gode Venner, paa deres gamle Maade. Han drillede hende, og hun var noget sky og ofte studs.

Men undertiden, naar han efter Taflet med et "Velbekomme Mis" kyssede hende paa Kinden, kunde Hendes Højhed et Nu skælvende trykke sig krampagtigt ind mod Broderens Skulder; og Arveprinsen saa' efter hende, mens hun gik over Gulvet og stille skænkede Kaffen og bragte den til Hans Højhed Hertugen.

Naa--Arveprinsen strakte de kønne Ben i Husartrikoterne ud fra sig--det er s'gu heller ikke muntert ... Han blev ved at se hen paa Søsteren, som skænkede Kaffen ved Siden af Komtesse von Hartenstein:

-Næ-æ, man kan s'gu ikke kalde det for muntert.

Hans Højhed Arveprinsen blev aldrig mere end tre Dage ad Gangen i Residentsen. Han laa ved Regimentet i Potsdam.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var atter ene paa sine Rideture. Hun lod den nye Ajax gaa langsomt hen ad Skovvejen. Gamle Ajax var skudt, den var blevet saa stiv i Benene og saa smaat blindøjet begyndte den ogsaa at blive. Saa havde Arveprinsen skudt den: og Maria Carolina havde ladet det gamle Dyr begrave i Randen af en Lysning i Skoven under en Eg. Det var hendes kæreste Yndlingsplet i den hele Skov. Men forresten kendte hun hver Udsigt og hver Sti. Hun havde færdedes her sin lykkeligste Tid.

Skovfogedens Børn legede ved Gærdet. Hendes Højhed holdt Ajax an og hørte paa Legen.

Hendes Højhed holdt saa meget af Børn. Hun stod af Hesten og satte sig paa Grøftekanten mellem Purkene, og de red Ranke og de jublede og lo med hendes høje Ridehat ned over Ørene ...

Maria Carolina kunde bedst tale med Børn. Hun vilde jo alle det saa inderlig godt--men hun vidste aldrig noget rigtigt at sige til alle de andre fremmede Mennesker.

De talte ogsaa tidt om saa meget, om Ting, hun ikke vidste og ikke kendte til.

Og hun forstod dem aldrig rigtig og stod saa fremmed og smilte blot og blev sky og genert ...

Med Børn var det noget andet. Med dem pludrede hun og lo. Halve Timer sad hun der paa Gærdet midt i Flokken--de væltede sig over hende, baade paa Bryst og paa Mave, og hendes Ridekjole pyntede de med Burrer og de mindste red paa hendes Skuldre hen ad Skovvejen.

Lakajen holdt ærbødig mellem Træerne, stiv som en Skildvagt paa sin Hest.

Naar Hendes Højhed vendte hjem, holdt hun ved Skovmøllen og Møllerens Datter, Anna Lise, bragte hende et Glas Mælk.

Den gamle Møllerkone med det runde, rødmussede Ansigt kom frem i Døren og nejede, og Hendes Højhed drak Mælken.

-Naar bli'r det saa? sagde Hendes Højhed.

-Aa, og Møllerkonen nejede, det har Stunder, Deres Højhed.

-De véd, jeg gi'er Udstyr, sagde Hendes Højhed, til Tak for Mælken.

Anna Lise fik Glasset igen og nejede.

-Prosit, Deres Højhed.

-Ja, Gud velsigne, sagde den Gamle og nejede igen.

-Tak.

-Farvel. Hendes Højhed red.--Møllehjulet klaprede hen gennem Skoven. Langt inde mellem Træerne sang et Par Fugle. Hendes Højhed holdt Ajax an og lyttede: En Spætte havde travlt der paa den nære Stamme.

Ved Enden af Vejen saa' man Slots-Parkporten med sine to itubrukne Vaser.

Hendes Højhed red Fod for Fod.

* * * * *

Arveprinsen skulde paa Rejser i Orienten. Hans Højhed Hertugen solgte sine Heste for at spare. Maria Carolina gik i omsyede Kjoler. Det var Tanternes Galla-Rober fra Wien.

IV

Hoffet var for første Gang inde fra Landet for at gaa i Theatret.

Hendes Højhed saa i Kikkerten efter kendte Ansigter. Hun havde sat sig tilrette paa den gamle Plads i Logen, halvt bag det Fløjelsforhæng og følte det saa hjemligt rart: Alle Abonnenterne havde deres gamle Pladser i Balkonen--nu kunde man da se, ved den nye Krone, som var hængt op under Sommeren.

Hendes Højhed hørte ikke et Ord af "Don Carlos". Naar hun, en Gang imellem vendte Ansigtet mod Scenen, saa hun Hr. von Pøllnitz staa paa Tæerne, med Hænderne presset ind mod sit Bryst ... Hr. von Pøllnitz var Marquis Posa ... Hr. von Pøllnitz havde vist igen lagt sig ud i Ferien ... Ovre i Hofdamelogen blundede Frøken von Hartenstein allerede, siddende som en Tinsoldat saa ret op i sin Stol.

Hendes Højhed blev ved at sidde med Kikkerten for Øjnene eller Viften halv udfoldet i Haanden i sit Skød--og saa' ikke og hørte ikke. Hun vidste ikke, hvorpaa hun tænkte; hun følte kun, hun sad saa godt i Ro her i Krogen, mens de spillede alt det dernede.

Naar der applavderedes, løftede hun Hænderne op over Logebrystningen og førte mekanisk de behandskede Haandflader et Par Gange lydløst imod hinanden. Hun vidste det knap, naar hun gjorde det.

Det var en "Sortie" af Hr. von Pøllnitz. Han svedte som en Lastdrager. Hr. von Pøllnitz svedte altid, naar han tolkede stærke Følelser.

Hr. von Pøllnitz spejlede sig i Foyeren. Hr. von Pøllnitz spejlede sig gerne, naar han var i Trikot. Han stod i Positur, saa han saa' begge Rundingerne af sine Lægge og smilede med et fint Hofsmil til Spejlet. Hr. v. Pøllnitz lod Bolingbroke smile saadan til Lady Marlborough.

Naar han var alene, vred Hr. von Pøllnitz Hovedet af Led for at se sig paa Ryggen. Hr. von Pøllnitz havde sin Fejl **der** bagtil. Han var for fyldig **der**, hvor Menneskene sidder. Intendanten lod ham ofte høre det i Helteroller. Hr. von Pøllnitz spejlede i Enrum altid den for høje Legemsdel ...

Hr. von Pøllnitz var sunket hen i Udsigten til begge sine Lægge ...

Prinsesse Eboli kom hen til Spejlet. Hr. v. Pøllnitz for op:

-Kære Ven--man troede altid Hr. von Pøllnitz mindst havde talt Stjernerne og vilde meddele Resultatet, naar han sagde sit "kære Ven"--saa De. Højheden deltog i Applavsens?

Regisseuren kaldte paa Marquis Posa ...

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina sad stadig ubevægelig i sin Krog. Hans Højhed Hertugen tog Plads bagved hende. Han sad og førte uafsladelig sine fem udspilede Fingre gennem sit lange Skæg, indtil han faldt i Søvn. Han vaagnede regelmæssigt ved Lyden, naar Tæppet raslede ned. Han satte sig da hen til Logebrystningen i Lyset, bøjet frem mod Prinsessen. Han

havde, naar han sad foran i Logen, den Vane at bevæge Læberne, som om han stadig talte. Han sagde aldrig et Ord.

Hendes Højhed saa' over i Hofdamelogen. Frøken von Hartenstein var vaagnet--midt i Akten, Hun sad med opspilede Øjne og stirrede ned paa Scenen. Komtesse von Hartenstein saa' ud som en skræmt Høne.

I samme Nu slog hende den besynderlige Klang af en Stemme fra Scenen--raa, næsten dyrisk. Hendes Højhed fo'r uvilkaarlig sammen: Det var Don Carlos, der talte til Dronningen.

Han var hæslig, og hvor tynd--med et fladt Ansigt, kun et Par store, hede Øjne ... Hvor slog han dog om sig med de lange Arme.

*Sie waren mein--im Angesicht der Welt,
Mir zugesprochen von zwei grossen Thronen,
Mir zuerkannt von Himmel und Natur,
Und Philipp--Philipp hat mir sie geraubt.*

Hendes Højhed bøjede sig ned og læste Don Carlos' Navn paa den udslagne Plakat: Josef Kaim. Og skønt hun egentlig ikke vilde, fulgte hun forbavset med Øjnene hver Mine, bøjet lidt frem og uden Kikkert.

Hun hørte knap Ordene han talte, bare Stemmen blev hun ved at høre. Og nysgjerrig, halvt skræmt, som hun vilde bøj sig ned over noget sært Kræ, der krøb hendes Vej forbi paa Jorden, saa' hun ned paa ham.

Han talte og krængede Læberne frem, saa man saa' alle hans Tænder; og han bøjede sig sammen med knyttede Hænder, som sled han i Raseri i fangende, usynlige Stænger.

-Kretiner, sagde Hans Højhed Hertugen bag hende. Han var ogsaa vaagnet.

Eksellencen von Kurth blev kaldt op i den hertugelige Loge i Mellemakten.

Maria Carolina hilste og rakte ham Haanden.

-En oprørsk Person, vor nye Elsker, Deres Højhed, sagde Eksellencen og bukkede.

Det var Hendes Højhed, som hun havde søgt om de Ord ... Ja, sagde hun og saa igen hans Stilling, som han havde staaet i overfor Dronningen ... Ja ...

-Vort Hoftheater er ikke noget Menageri, sagde Hans Højhed.

Eksellencen von Kurth stod forbløffet: Ja--sagde han--Deres Højhed har Ret, den unge Mand er noget heftig ...

Tæppet gik op igen og atter ned. Aftenen forløb.

-Saa tager vi vel hjem, sagde Hans Højhed.

-Ja. Maria Carolina lagde sin Arm i hans. De gik ud gennem Forværelset ned ad Trappen.

Eksellencen von Kurth og Intendanten stod i Vestibulen. Intendanten skrabede ud, med ynkeligt Ansigt, og den højre Skulder tilvejs, som om han ventede noget korporligt paa Siden af Hovedet.

-Ja, ja, sagde Hans Højhed, som von Kurth siger en oprørsk Person ... Hendes Højhed blot smilede.

De gik videre ud paa Trappen i det fri. Det havde regnet, og der faldt endnu nogle enkelte, store Draaber paa Stenene. Den friske Kølighed slog ned fra Parkens Træer.

-Aa, det har regnet, sagde Maria Carolina. Hun følte et Velbehag under den frie Himmel.

-Slaa dog Vognen ned, sagde hun. Det regner jo ikke mer.

Hertugen kørte bort med sin Kavalier. Maria Carolina blev staaende paa Trappen, mens de slog Vognen ned. Hun strakte Haanden ud for at fange en Draabe.

-Men det regner endnu, sagde Komtesse von Hartenstein. Det blir en Skylle igen ... Frøken von Hartenstein havde en Hat med ægte Fjer.

-Aa--blot lidt fra Træerne ...

De begyndte at køre, og i hastigt Trav rullede de ad Alleen ud paa Landevejen, gennem Dalen. Uvejret var lige hørt op. De mørke Skyer rullede sig bort over Højderne som et stort Klæde. Himlen var dybblaa, saa fuld af Stjerner.

Vejen bugtede og løb langs med Floden. Let Damp stod op af Strømmen. Det mørke Vand saas ind mellem svajende Pile.

-Kør langsommere, sagde Maria Carolina.

De kørte ganske langsomt. Hestene raslede i Seletøjet, utaalmelige efter at komme hjemad. Saa gik de atter stille Fod for Fod.

Der var som i Vaar en Duft fra Græs og Træer. Saa stille, at man hørte Draabernes Fald, naar de en efter en gløde fra Pilenes Blade ned i Strømmen.

-Hvor Natten er smuk.

Hendes Højhed aandede dybt. Hun sad med tilbagelænet Hoved og saa op i Natten.

Et Vers faldt hende ind og et andet og et endnu. Hun vidste ikke, hun kunde dem udenad, nu hvor de kom--de dejlige Ord.

-Hvor Natten er smuk, sagde hun igen.

De var kørt bort fra Floden, opad i Højderne. Borte i Horisonten korn nu og da et hastigt og fjernt Lyn. Graner og Birke duftede paa Skraaningerne. En Hund fo'r op i et Vogterhus, inde i Skoven, og glammede.

* * * * *

Hendes Højhed sad foran sit Toiletspejl. Kammerpigen flettede hendes Haar.

Vinduerne stod aabne bag de lange Stores. Et Par Insekter fløj omkring Lysene.

De fløj rundt og rundt; ind gennem Flammen og sved sig; rundt og rundt ... Hendes Højhed slog til dem: Aa--de Dyr, sagde hun.

Det faldt hende ind, hvem Mennesket lignede ...

Ja.

Billedet i Hertugindens Dagligstue, hvor Marie Antoinette føres til Fængslet ... Der stod en ung Mand med knyttet Haand og Hovedet lidt bøjet ... Allerforrest, tilhøjre ...

Det var ham, han lignede.

De to Insekter surrede ind i Lyset og faldt ned.

-Aa, luk Vinduet, sagde Maria Carolina Der flyver saa meget Kryb herind.

* * * * *

Hoffet havde boet i Residentsen en Maanedstid. Dag fulgte efter Dag i vanligt Trit.

Hendes Højhed malede Akvarel; hun gav enkelte Dage Kur; hun spaserede sin Time med Komtesse von Hartenstein paa Terrassen.

Hendes Højhed mødte undertiden Hr. Hofskuespiller Kaim ... Det kunde ikke nægtes, han var hæslig. Det flade Ansigt saa gult som en Citron. Han hilste ogsaa meget kejtet med sin høje Hat.

Det var en Dag, midt i November, en Formiddag med det fuldeste Lys over Parkens mange farvede Træer; tyndt var Løvet, faldne Blade laa allerede som et gulbroget Tæppe over Gange og Plæner. Hendes Højhed havde drukket Kaffe i det øverste Lysthus med nogle Damer. De havde netop rejst sig for at gaa, da Hr. Josef Kaim kom forbi Verandaen.

Hendes Højhed gik ned ad Trappen med et Par Damer. Hr. Kaim hilste.

Hendes Højhed standsede paa det nederste Trin.

-Hr. Kaim, sagde hun. Her er en meget smuk Udsigt oppe paa Platformen. Vil De maaske se den idag--her er just aabent?

Hr. Kaim var bleven staaende med et Sæt--med Hatten i Haanden.

-Jeg takker--jeg takker Deres Højhed.

-Steindl--Hendes Højhed vendte sig til Tjeneren--vis De Hr. Hofskuespiller Kaim op paa Platformen ... Udsigten er virkelig smuk ...

-Jeg--har hørt det ... Deres Højhed ...

Hendes Højhed hilste og gik videre med sine Damer.

Gehejmeraadinden talte fremdeles om Dronningen af Rumænien.

-En Majestæt, der sætter Versfødder sammen, sagde hun ...

-Og gi'er *Kærlighedshistorier* i Trykken ...

-*Horrible*, sagde Mlle Leterrier.

-Ja--det var den samme Stemme--kort og vred, som om Mennesket stadig fo'r op mod en Fornærmelse.

Hendes Højhed var standset. Hun saa et Øjeblik udover den skinnende Have.

-Ja--sagde hun--Dronning Elisabeth skriver smukke Poesier.

Mundene klappede bums i paa Damerne.

Mlle Leterrier tog Teten: *Mais oui--sagde hun--votre Altesse--des vers étonnants ...*

Og i samme Tone som naar hun tog Udgangspunkter for Hendes Højhed den Gang, for femten Aar siden, sagde hun igen:

-*Oui--voilà une madame de Staël sur le trône ...*

De andre Damer tav og lod Fru Staël sidde paa sin Throne. De vendte tilbage til Slottet.

Om Eftermiddagen kørte Hendes Højhed Tur til det italienske Slot med Komtesse von Hartenstein. Naar hun efter Taflet havde skænket Kaffen til Hans Højhed Hertugen--Hans Højhed Hertugen var meget plaget af Gigt i denne Vinter; Hans Højheds Spillebord var flyttet hen lige foran Ilden--kørte hun i Theatret; eller hun sad hjemme i sin vante Krog i den gule Sal.

Hendes Højhed læste i Vinter helst selv.

Hendes Højhed læste Schiller.

Hun sad bøjet og læste med Bindet i sit Skød. Hun holdt tidt op og saa ud for sig med Hovedet støttet i sin Haand.

Man hørte i Salen kun Kortenes sagte Fald mod Bordet, naar de spillede, og Hofmarschallens Gammelmandshoste, som han søgte at faa til at tage sig ud som en diskret og undertrykt Latter, der lød saa umotiveret hen i Stilheden.

Hendes Højhed lod Haanden synke og saa sig rundt i Salen. Hun saa Hans Højhed Hertugens bøjede Ryg og Hofmarschallen i Profil--hans Hoved rokkede lidt.

Komtesse von Hartenstein sad nogle Skridt fra hende. Den sorte Paryk stak grelt af mod Panden, der var fuld af *poudre de riz* over Rynkerne ...

Og Hendes Højhed bøjede sig og læste igen.

-Maria Carolina, kaldte Hans Højhed. Maria Carolina rejste sig og lukkede Bogen.

-Vi er færdige, sagde Hans Højhed.

Maria Carolina gik stille hen til Spillebordet og tog Plads.

De høje Herskaber spillede et Parti Piqué, før de trak sig tilbage.

* * * * *

Komiteen til "Borgerforeningens" Basar opfordrede Hr. Hofskuespiller Joseph Kaim til at yde sin velvillige Assistance med et Deklamationsnummer. Det var Overborgmesteren, som fik Ideen i et Komitemøde en Aften, da han havde været til Taffel.

I Damekomitemødet paa Slottet forespurgte man Hendes Højhed Protektricen om Tilladelse til at anmode--"det var maaske en Afveksling"--Hr. Josef Kaim om at assistere ved Basaren.

Hendes Højhed mente, at Hr. Kaim vel allerede havde et stort Publikum.

Hr. Hofskuespiller Kaim lovede villigt at efterkomme Opfordringen.

Hr. Hofskuespiller von Pøllnitz maatte tilstaa, at han **forstod** ikke Komiteen.

Hr. von Pøllnitz var i disse Dage altid paa Gaden. Man faldt over Hr. von Pøllnitz, blot man satte sin Fod paa Gaden.

-Kære Ven sagde han--**begriber** De?--

Intet Knaphul var helligt for Hr. von Pøllnitz: I tyve Aar--kære Ven ... tyve Aar ... har jeg vist dem den Venlighed--

-Ja--bedste Hr. von Pøllnitz ... jeg skal denne Vej ...

-Tyve Aar ... Hr. von Pøllnitz tog sig til Panden og blev staaende et Øjeblik med udstrakt Arm, Fingrene udspilede, og med stirrende Øjne--Kære Ven--Naa--skal De denne Vej?--jeg følger Dem ...

Hr. v. Pøllnitz gik Gade op og Gade ned.

-Men der maa jo være Grunde, sagde han. Man skylder mig Grunde ... Man maa give mig Grunde ...

Naar om Aftenen Gæstestuen i "Hertugen" blev lukket, tog Hr. von Pøllnitz en Arm. Hr. von Pøllnitz slap den sent:

-Kære Ven--Hr. von Pøllnitz standsede og saa Ledsageren lige ind i Ansigtet--Tingen er, man kan jo ikke **tie**--der maa jo tages Forholdsregler ... man maa dog vide ...

Hr. von Pøllnitz kom hjem Klokken to, tre om Natten.

Naar Hr. von Pøllnitz var hjemme, sad han stille hen i sin Stol med Hænderne paa sine Laar. Undertiden løftede han langsomt Armen og lagde smerteligt Haanden op paa sin Plade.

-Det er jo det--Mariane, sagde Hr. von Pøllnitz til sin Frue--**hvis** man **begreb** det.--

* * * * *

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina havde aldrig set saa godt ud. Hendes Højhed var i noget fornemt, slankt Graat, der klædte hende rent mærkeligt: Hendes Højhed var næsten smuk, som hun kom ind i Basaren med Overborgmesteren.

Hendes Højhed gik op ad Trinene til Tribunen og tog Plads. Sangerne begyndte at synge.

Hr. Pøllnitz havde tilbudt sig at staa i Tombola.

-Kære Pøllnitz, havde Fru von Pøllnitz sagt: om du vilde følge mit Raad.

Hr. von Pøllnitz fulgte altid sin Kones Raad: Hr. von Pøllnitz stod i Tombola med et bredt Bonvivantsmil.

-Hvor det er morsomt engang at høre en anden--sagde Hr. von Pøllnitz til alle. Han var saa urolig, at han trippede.

-Kære Ven, sagde han. Man har fri ...

Hr. von Pøllnitz var lykkelig.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var lidt ubarmhertig mod Borgerforeningens Buket: Der faldt under Sangforeningens Sang det ene Blad efter det andet ned for hendes Stol.

Hr. von Pøllnitz lagde Armene overkors ved sin Tombola: Hr. Hofskuespiller Josef Kaim kom frem i Kjole og hvidt.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina hilste ved at bøje Ansigtet ned over Borgerforeningens Buket.

Hr. Josef Kaim deklamerede "Sangerens Forbandelse". Han havde hængende Skuldre i en flunkende ny Kjole. Skjorten skød sig under Anstrængelsen op og stod ud af Vesten, og Hr. Kaim trak den ned mellem hvert Vers.

Hr. Kaim deklamerede lidt slettere end Alverden.

Fru von Pøllnitz sad paa reserveret Plads. Hun havde Næseklemmer paa og saa uafbrudt paa Prinsessen. Hendes Højhed blev ved at sidde med bøjet Hoved. Hun saa ned i Gulvet paa Hr. Kaims Fødder, uhyre Fødder i et Par Laksko med høje Hæle.

En **Bredde** af Fødder ...

Hendes Højhed var nervøs; den stakkels Borgerforenings Buket. Fru von Pøllnitz var overbevist om, at Baandene snart var ganske krøllede.

--Han stod **ganske** som Hr. v. Pøllnitz. Den højre Haand presset ind mod Brystet--en tyk Haand i en klemt hvid Handske--og strakte Hals--og hvor var han varm ...

Hendes Højhed saa atter stift ned--paa de store Fødder.

Det var forbi, og Hr. Josef Kaim bukkede. Der applauderedes livligt i Salen. Hr. von Pøllnitz strakte Armene langt frem i Højde med sit Hoved og klappede heftigt.

Hendes Højhed Protektricen rejste sig hurtigt. Sangerne havde sat an til Slutningsnummeret, men holdt inde, og det blev ved et hendøende Kvæk. Dirigenten, der skrævede med Ryggen til Salen, blev staaende med løftet Haand ...

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var allerede nede af Tribunetrappen.

Damerne fløj til Boderne og fik de udbredte Duge væk, som skærmede de udsøgte Genstande ... Det var knap, at Frøken von Hartenstein kunde indhente Hendes Højhed.

Højheden smilede hastigt frem gennem Bodrækken. I Bod Nr. to straaede Fru Overborgmesteren bag sine Dyringer af "Prinsessens Peberkager".

Højheden smilede svagt til Boden og gik forbi. Fru Overborgmesteren var knikset ned bag Peberkagerne og blev staaende i Nejningen: Hendes Højhed købte i Fru Hoftandlægens Barak.

Fru Overborgmesteren havde født ti Børn til Verden. Hun fik det med Hold over Lænderne ved saadanne Lejligheder.

Hendes Højhed havde aldrig været saa livlig! ... Hun talte længe i hver Butik, nederst i Salen ...

Da Hendes Højhed tog bort, rev Hr. von Pøllnitz "Leve't" ud af Munden paa Overborgmesteren.

Hr. von Pøllnitz var i det Hele i Ekstase.

-Kære Ven--Hr. von Pøllnitz omfavnede Hr. Kaim--et Organ ... et Foredrag ... Jeg vil indlemme "Sangerens Forbandelse" i mit Repertoire ...

Ud paa Aftenen købtes Fru Overborgmesterens Peberkager underhaanden til Buffet'en.

Hr. og Fru von Pøllnitz gik hjem.

Hr. von Pøllnitz rømmede sig; Fru von Pøllnitz hørte det ikke.

Til sidst sagde Hr. von Pøllnitz og gned sig under Hagen--Hr. von Pøllnitz gned sig under Hagen som en Høker i fortrolige Øjeblikke og frembragte en grytende Lyd--:

-Hm "Mutter Pøllnitz"--Mutter Pøllnitz var et Kælenavn--hvad si'er du saa?

-Hvad jeg siger--David--til hvad?

-Til hvad? sagde Hr. von Pøllnitz. Som om der ... Til hvad?

-Mener du den unge Mand. Det var meget net.

-Kære Mari ... Hr. von Pøllnitz kom ikke videre ...

-Naar man betænker, at det unge Menneske er ganske uden Øvelse; Fru von Pøllnitz sagde det venligt.

Hr. von Pøllnitz sagde ikke noget. Han havde det varmt.

-Pøllnitz, sagde Fru von Pøllnitz--du skulde slutte dig lidt mere til Hr. Kaim.

-Slutte mig--min Pige, Hr. von Pøllnitz stod stille ...

-Ja--han gør virkelig et rart Indtryk--saa beskeden og forlegen endnu ...

De var hjemme.

Hr. von Pøllnitz sad længe i sin Stol, stille, med Hænderne paa sine Laar.

Siden laa han timevis vaagen. Han sukkede og pustede og saa over paa Fru von Pøllnitz. Hun lod, som hun sov.

Hr. von Pøllnitz vendte og drejede sig og slog sig paa Hovedet, saa Nathuen fløj fra højre til venstre: Hr. von Pøllnitz laa med Nathue.

Næste Morgen tog Hr. von Pøllnitz "Engelsk Salt". Hans Mave taalte ikke stærke Sindsbevægelser.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina klædte sig om, da hun kom hjem, og hun gik ned i den gule Sal.

Komtesse von Hartenstein læste højt af "*Revne des deux mondes*". Det var en Afhandling om den evropæiske Indflydelse i Kina.

Da Hendes Højhed skulde til Ro, og Kammerjomfruen flettede hendes Haar, paastod Hendes Højhed uafsladelig, hun trak i Fletningen.

-Herre Gud--Hendes Højhed var meget sensibel--De piner mig ...

-Men, Deres, Højhed ...

-Nu igen ...

-Deres Højhed ...

-Aa--lad mig selv ...

Hendes Højhed tog selv Haaret og begyndte at flette det.

Og to Minutter efter lod hun det falde igen ...

Kammerjomfruen forstod ikke Højheden. Stille flettede hun Haaret og bandt det varsomt op.

* * * * *

Hans Højheds Gigt var meget slem. Et Par Uger tog Hendes Højhed Prinsesse Maria ikke i Theatret.

Hr. von Pøllnitz var meget optaget: han virkede for selskabeligt Samkvem mellem Hofteatrets Medlemmer.

-Kære Ven, sagde Hr. von Pøllnitz--man ser aldrig hinanden ...

-Bedste Ven, man er Kammerater, og vi lever som fremmede ...

-Kære Ven--man maa se hinanden ...

Næste Lørdag var der Middag hos Hr. von Pøllnitz. Hr. Hofskuespiller Kaim havde Fru von Pøllnitz til Bords.

V

Vaaren kom med kriblende Sol og Grøde. Hendes Højhed var nervøs. Foraars-Uroen angreb Hendes Højhed.

-Højheden har Indfald, sagde Komtesse von Hartenstein--min Go'e, uberegnelige ...

Komtesse von Hartenstein tilbragte sine fleste Eftermiddage hos Mademoiselle Leterrier. Hendes Højhed trak sig i den sidste Tid ofte tilbage om Eftermiddagen. Hun vilde hvile sig.

Hendes Højhed havde lukket Døren af, saa Kammerjomfruen maatte banke paa, naar hun skulde klæde Højheden paa til Taflet.

Komtesse von Hartenstein sad ovre hos Mademoiselle Leterrier.

-Min Go'e, sagde hun, det er Nerverne ... Men hvem der **lider**, min Go'e--det taler man ikke om ... Højheden har **Indfald**: Igaar **gik** vi hjem fra Theatret--

-**Gik?**

-Ja--min Go'e, vi gik; Højheden sendte Vognen bort ... **Det** Slæbeskørt **har** jeg haft min Nytte af ...

Komtesse von Hartenstein beskrev ikke, hvad hun led. Men hun havde en Maade at **tie** paa om sine Lidelser--"min Go'e, jeg har jo at bøje mig"--saa hun saa' ud, som hun daglig blev slagtet.

Mademoiselle Leterrier nikkede forstaaelsesfuldt.

-*Mais oui*--sagde hun--*c'est l'âge orageux*.

-Ja, sagde Komtesse von Hartenstein; hun forstod ikke, hvad Mademoiselle mente: Komtesse von Hartenstein havde aldrig kendt nogen *âge orageux*.

-*Mais oui*--*c'est ça*, gentog Mademoiselle. **Hun** kendte det. Mademoiselle Leterrier havde en "Nevø", en lang friseret Laban af en Referendar, der besøgte hende to Gange om Aaret og regelmæssigt tømte hendes Sparekassebog. *C'est ça*, sagde Mademoiselle Leterrier.

Det ringer. Det er Fru von Pøllnitz. Fru von Pøllnitz har taget Timer i Fransk i Vinter hos Mlle Leterrier.

De tre Damer taler om Vejret, der er saa ustadigt og slemt for Hans Højhed Hertugens Gigt.

* * * * *

Hans Højhed Hertugen var meget plaget af Gigt. Han havde ikke en Gang saa meget som kunnet sætte sin Fod i Hoftheatret i de sidste to Maaneder.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina satte sig paa hans Plads i Mørket. Lyset fra Rampen generede. Hendes Højhed sad ogsaa hellere der--lidt tilbage i Skjul: Hendes Højhed var virkelig undertiden ganske skræmt i Hoftheatret nu.

-Har han ikke faaet dem gjort til Rebeller allesammen, sagde Eksellensen Kurth. Det er en Galskab, der smitter ...

Komtesse von Hartenstein mente, at den store Devrient vendte sig i sin Grav.

Hendes Højhed sad blot forskræmt.

Josef Kaim **rev** de unge paa Scenen med sig.

Det var ikke stor Kunst. Men den hede Ungdom gennembrændte Mesterværkerne med alle Lidenskaber. Had var det rene Vildskab, og Kærlighed var Raseri. Liv stod der i de lyse Luer af Tøjlesløsheden.

De Godtfolk i Residentsen sad i Hoftheatret saa forblæste, som gik de over Raadstuepladsen i Storm.

Maria Carolina trykkede sig ind i sin Logekrog. Hun følte en sky Forbavselse, en beklemt Modvillie, der ikke vidste, mod hvem den skulde vende sig. Og hun blev siddende, som en Døv, der kæmper for at høre, og stirrede paa disse Mennesker.

Josef Kaims Stemme lød gennem alle de andres.

Undertiden lød den ogsaa smeltende mildt, smigrende blød som Musik--som naar Don Karlos talte til Dronningen.

Og nysgjerrig saa Hendes Højhed ned paa Don Karlos, der knælede for den Elskede--paa hans Ansigt, der straalende vendte op imod hendes, paa Læberne, der bevægede sig under sagte Ord, og Hovedet, der bøjede sig, naar han kyssede hendes Haand.

Og længe, med en egen Glæde, gemte Hendes Højhed over Billedet, mens hun lukkede Øjnene.

Men Stykket gik videre. Og vildt kæmpede Eboli om Karlos, og Karl svor sin Fader Fjendskab i Forbandelser, og Posa gik i Døden, Posa den Retfærdige.

Hendes Højhed vidste knap af Ordene. Men hun hørte de oprørte Stemmer som i et stort Kor, og hun følte en klemmende Angst, som om noget besværede Aandedrag og Hjerteslag i hendes Bryst.

Naar Tæppet var faldet, og det var forbi, blev hun siddende paa sin Plads, og hun stirrede aandsfraværende paa Tæppet, der pludselig blev mørkt, og Jerngitret, der skød langsomt ned, en sort Væg, og faldt tungt i Gulvet.

Hendes Højhed rejste sig, og hun blev endnu staaende ved Randen af Logen, og hun saa ud i den tomme Sal i Halvmørket med alle de gabende Stolestader.

Fru von Pøllnitz havde i Vinter Plads i Logen vis-à-vis Prinsessens i første Etage.

Hun tog Tøjet paa i den aabne Logedør; Fru von Pøllnitz havde Næseklemmen paa under Sløret.

Lakajen havde løftet Portieren til den lille Salon. Prinsessen vendte sig og gik ham forbi. Hun kørte hjem.

Hans Højhed Hertugen havde ventet paa Hendes Højhed til Piqué'en. Han sad og trommede med Knoerne paa Spillebordet og saa paa Uret hvert halve Minut.

Klokken er elleve, sagde Hans Højhed. Han havde allerede Kortene i Hænderne.

-Ja--Deres Højhed. Maria Carolina tog Plads, og Hans Højhed gav Kort. De spillede i Tavshed, gav, tog Kort og stak.

En Lakaj listede over Gulvet med Theservicet. Komtesse von Hartensteins Strikkepinde raslede sagte.

Deres Højheder blev ved at spille.

Naar Spillet var ude, samlede Hans Højhed Kortene.

-Det er blevet sent, sagde han.

-Klokken er halv tolv, sagde Hendes Højhed. Hun rejste sig og gik hen over Gulvet mod en Vinduesfordybning. Hun støttede et Øjeblik sit tunge Hoved mod Vinduessprossen.

-Deres Højheds The. sagde Komtesse v. Hartenstein.

-Tak--jeg kommer ...

Herskaberne drak The i Tavshed.

* * * * *

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina vilde hente en Bog i "Hertuginde's Dagligstue", før hun gik til Ro. En Lakaj bar Armstagen foran hende.

Hendes Højhed gik hen til den lille Reol og mekanisk tog hun en Bog af Hendes Højhed Hertuginde's Haandbibliothek. Hun lagde den fra sig paa Bordet, og mens Lakajen ventede med den løftede Kandelaber, betragtede hun "Marie Antoinette, der førtes til Fængslet".

Hun betragtede Ansigterne og Skikkelserne med de knyttede Hænder.

Hun saa' fra Rebellerne hen paa Dronningens Ansigt. Hun skred rank frem, kongelig, gennem Pøblen. Ansigtet næsten straaledede i sin uantastelige Ro.

Maria Carolina saa bort fra Billedet rundt i hendes Højhed Hertuginde's private Gemak ... Det var, som hendes Moder kom hende i Møde fra hver Plet ...

Hun saa hende sidde **der** i den højryggede Sofa fra det første Kejserdømme, rank og smuk og rolig--de ringbesatte Hænder laa foldede i hendes Skød--mens hun, en lille Pige, **der**, foran Hendes Højhed Hertuginde, staaende midt paa Gulvet, hviskede en af Lafontaines Fabler--paa Stolen derhenne sad Mlle Leterrier og bevægede Læberne til Fabelordene, som om hun vilde suflere hende.

Og naar Fablen var ude, bøjede Hertuginde, hendes Moder, sig let fremad:

-Godt, sagde hun, meget godt.

Og Maria Carolina nejede, mens Hertuginde, hendes Moder, let berørte hendes Pande med sine Læber.

Maria Carolina traadte tilbage. Og Hertuginde strakte Haanden ud til Kys for Mlle Leterrier, og hun sagde igen:

-Det er jo meget godt, Mademoiselle.

Hendes Højhed hørte Hertuginde's, hendes Moders Stemme, klar og altid rolig, og hun saa paa de lige og regelrette Møbler med Vaserne og de gyldne Guirlander og Billederne, som hang symetrisk i Vægfelterne.

Maria Carolina aandede dybt, som om hun havde lagt en tung Byrde fra sig, og hun vendte sig for at tage Bogen paa Bordet.

Hendes Blik faldt atter paa Marie Antoinette. Og al hendes Følelse blev til en pludselig dyb Vrede mod disse Folk med deres Skrigen ...

Hendes Højhed forlod "Hendes Højhed Hertuginde's Dagligstue" og med en Haandbevægelse, uden Ord, afskedigede hun Hofdamen von Hartenstein, der ventede i den gule Sal.

Men mens Kammerpigen flettede Højhedens Haar foran Spejlet, kom den forpinte Urolighed igen. Hun lod Kammerjomfruen gaa, og hun gik tilsengs. Men hun kastede sig uden Ro og fik ingen Søvn. Hun hørte bestandig disse lidenskabelige Stemmer, som om de raabte til hende, og alle hendes Pulse bankede.

Hun tog "Don Carlos" fra en lille Hylde, og hun begyndte at læse.

Hun læste rundtom, og det var bestandig det samme.

Det var de samme Ord, evig: "Kærlighed"--"Menneskeret"--"Frihed"--sagt med de samme Stemmer.

Hun holdt inde med at læse, og Bogen faldt ned paa Tæppet.

Hendes Hoved var tungt af afmægtige Tanker. Hun fandt ikke Rede--i alle de fremmede Ting. Og hun følte som en Angst det bankende Blod.

Hun læste igen, og pludselig standsede hun. Hun havde sat sig op, og Bogen laa paa hendes Knæ: Gang paa Gang læste hun Hertuginde's Ord til Dronningen:

*Ich bin
Der Meinung, Ihre Majestät, dass es
So Sitte war, den einen Monat hier
Den andern in den Pardo auszuhalten,
Den Winter in der Residenz, so lange
Es Könige in Spanien gegeben ...*

Hendes Højhed slap Bogen. Hun saa ikke Bogstaverne mer; Taarerne kom og blændede hendes Øjne.

Hun følte en inderlig træt, en afmægtig Smerte--stille og uhjælpelig.

Hun græd længe, og hun tørrede atter Taarerne bort; hun rakte mat Haanden ud efter Bogen af "Hendes Højhed Hertuginde's Haandbibliothek". Kammerjomfruen havde lagt den paa Bordet.

Hun slog den op. Det var Habsburgernes Stamtavle. Hun læste Side efter Side og vendte Blad paa Blad. Det var de samme Navne og de samme Titler i uendelig Rad ...

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina blundede tungt ind over Habsburgernes Stamtavle.

* * * * *

Hans Højhed Arveprinsen fik mange arkstærke, sentimentale Breve fra sin Søster.

Han fik dem om Morgenens og saa ned ad Siderne, mens han nød sin første Cigar.

Hans Højhed skød de blaa Røgskyer i Ringe ud under sin Knebelsbart.

-Pauvre enfant, sagde han.

Og med et Suk strakte Arveprinsen sine Rytterben fra sig og tog den sidste Slurk af Kaffen.

-Pauvre enfant.

* * * * *

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var virkelig syg. Livlægen kunde ikke noksom tilraade Bevægelse.

Hendes Højhed red lange Ture i den friske Foraarsluft.

Hendes Højhed red saa uens, saa Lakajen evigt maatte passe paa: saa var det Karriere, og saa var det Skridt.

Hun red om ad Møllen. Anna-Lise bragte hende Mælk.

Hendes Højhed tømte Glasset og blev holdende foran Døren. Tankeløs saa hun paa det skummende Hjul.

Hun fo'r let sammen, og rakte Glasset tilbage til Anna-Lise:

-Hvor De er bleg, sagde hun. Er De syg? Det slog hende, hvor Anna-Lise var blevet bleg og mager.

Hun hørte ikke Anna-Lises Svar. Hun saa igen paa det skummende Vand om Hjulet.

-Det er Foraaret, sagde Hendes Højhed.

Anna-Lise nejede for Hendes Højhed, som nikkede "Farvel".

Hendes Højhed red over Broen. Ved Omdrejningen Vendte hun sig. Anna-Lise stod paa Stentrappen og saa efter hende med Hænderne over Øjnene.

* * * * *

Der var Ugetaffel. Herskaberne og deres Gæster drak Kaffen i den gule Sal.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina talte med Hr. Overførsteren i en Vinduesfordybning, om nogle Træer, der kunde hugges for en Udsigt.

-Ja--ingen kender Skoven saa godt som Deres Højhed, sagde Hr. Overførsteren.

-Jeg har jo redet der hver Dag, siden jeg var Barn. Hendes Højhed saa ud i Haven. Det var Hofskuespiller Kaim, der kom op ad Vejen med to Damer.

-Hvor Luften er mild, sagde Hendes Højhed. Hun havde aabnet Vinduet.--Som i Juni.

Hun bøjede sig ud af Vinduet. Man hørte Stemmerne fra Terrassen lige herop.

-Der er dog smukkeste ved Skovmøllen, sagde hun igen og vendte sig halvt til Hr. Overførsteren.

-Jeg ved, Deres Højhed finder det, sagde Overførsteren.

De tav lidt. Prinsesse Maria Carolina blev ved at se ud i Haven.

-Der er jo Sorg i Skovmøllen, sagde Hr. Overførsteren.

Hendes Højhed svarede ikke straks.--Sorg? sagde hun saa, som om Ordet havde haft lang Vej for at naa hende.

-Deres Højhed har ikke hørt, at Anna-Lise ... den unge Pige, som havde den Ære ...

-Anna-Lise ... hvad hun?

-Hun blev fundet ... igaar Morges--Deres Højhed, ja det er beklageligt--i Møllebækken.

Hendes Højhed vendte sig: I Bækken, sagde hun.

Hvor de dog lo dernede.

-Ja, Deres Højhed, igaar.

-Men jeg saa hende jo iforgaars--paa min Tur.

-Det er sket om Aftenen ... iforgaars.

-Om Aftenen, sagde Hendes Højhed blot Hun saa Anna-Lise staa bleg og huløjet foran sin Hest.

-Ved man nogen Grund? spurgte hun.

-Det plejer at være Forliebelse, Deres Højhed, naar et nittenaars Blod springer i en Bæk.

Hendes Højhed blev ganske bleg. Hun blev ved at se Anna-Lise for sig, mager og forgræmmet. Og hun tænkte pludselig paa, at hun havde set hen paa det skummende Møllehjul og sagt tankeløst:

-Det er nok Foraaret.

Og nervøst--hele Tiden havde hun hørt denne Latter og Josef Kaims Stemme--vendte hun sig igen mod Vinduet.

-Hvor de lær, sagde hun.

-Den Stakkel.

Maria Carolina syntes hverken hun saa' Træer eller Terrasser eller Himlen.

-Den Stakkel, sagde hun igen.

Hendes Højhed afskedigede Hr. Overførsteren ved at bøje Hovedet.

Den næste Morgen red Prinsesse Maria Carolina over til Skovmøllen. Det store, trøskede Hjul stod stille, Husdøren var lukket tillige med Gaardporten. Maria Carolina stod af og gik op ad Trappen.

Hun aabnede Døren og gik ind. Fra Gangen til Stuen var der aabent. Maria Carolina traadte lidt frem og standsede. De to Gamle sad mellem Vinduerne i Slagbænken. De sad stille, tæt ind til hinanden.

Den gamle Møller virrede med Hovedet mod Væggen og sukkede.

-Ja--Johan--ja, sagde Konen, som om hun tyssede paa et Barn. Ja--ja ...

Og de sad igen stille ved Siden af hinanden. Moderen vidskede Taarerne bort med Bagen af sin Haand.

Maria Carolina vendte sig sagte og aabnede Døren til Trappen.

Hendes Højhed red forbi den tavse Mølle over Broen.

Bredderne langs Bækken var grønne. Sandbunden lyste gennem det rolige Vand i Solen. Der var Anna-Lise død.

Hendes Højhed sprængte bort gennem Skoven med sin Lakaj.

* * * * *

Det var Dagen efter Opførelsen af "Romeo og Julia".

Fru von Pøllnitz havde Time hos Mademoiselle Leterrier. Komtesse von Hartenstein var der ogsaa. Hun havde villet "tale med et Menneske--min Go'e".

-Jeg saa det jo, sagde Fru von Pøllnitz, Hendes Højhed rejste sig straks efter Balkonscenen.

-Og gik alene--med en Lakaj.

-**Hjem?** spurgte Mademoiselle Leterrier.

-Paa Slottet saa man Hendes Højhed Klokken elleve, min Go'e.

-Klokken elleve. Mlle Leterrier trak Ordene ud, som om hun vilde presse ind i dem alle de Misgerninger, man kunde begaa fra Balkonscenen til Klokken elleve.

-Hvordan saa Hendes Højhed ud, sagde Mademoiselle igen.

-**Jeg** saa' hende ikke--Komtesse von Hartenstein var ligesom knækket--Hendes Højhed var uden Hat ...

-Det er altid Hr. Kaim, der attaquerer Hendes Højheds Nerver, sagde Fru von Pøllnitz, Hun havde taget Klemmerne af.

* * * * *

Hendes Højhed havde været meget bleg, da hun kom ud fra Logen efter Balkonscenen.

Lakajen, der sad i Forstuen til Logen, var vaagnet.

-Kom, sagde Hendes Højhed.

Hendes Højhed gik ned ad Trappen og ud gennem Vestibulen. Hun havde kun et Slør om Hovedet og en Kaabe.

Hun gik gennem Theaterparken over Alleen ind i Slotshaven. Hun aabnede Laagen til Onkel Otto Georgs Rosenhave--Buskene stod nøgne, uden Løv--og hun gik op paa Terrassen.

Hun gik hastigt. Lakajen fulgte Hendes Højhed i en Afstand af ti Skridt, ligerygget og med samme Ansigt, som naar han serverede ved Taflet.

Hendes Højhed gik og gik. Hun maatte gaa. Det var hende, som om hun med hvert Skridt søndertraadte noget med sine Hæle, mens hun gik og gik.

En Gang imellem førte hun Haanden ind mod sit Bryst, som om hun havde ondt ved at drage Aande. Og hun begyndte at gaa langsommere og ganske langsomt, med Hovedet bøjet og Øjnene ned i Jorden.

Hendes Højheds Pande brændte. Det at **tænke** var Maria Carolina saa uvant; det var som en stor Smerte.

Hun steg højere op, opad Trappen, til den øverste Terrasse.

Hun gik nogle Skridt og standsede. Aftenen var halvvejs maanelys. Haven laa under hende som et utydeligt Svælg, begrænset af Slottets Stor-Kolos. Skarpt saa man det lange, lige Tag mod Himmel og Skyer.

Hendes Højhed stod ubevægelig og saa ned paa det hertugelige Slot.

Lakajen var standset i sin Afstand af ti Skridt. Han stod som en Skildvagt, der skuldrer.

Alle Tanker svandt væk. Ordene--de hede Ord, det havde været, som om de **brød** ind over hende; Smerten, havde hun vidst hvilken?--der havde boret som et pludseligt Stik ...

Hendes Højhed **saa** kun de lange, graa Linier af Slottet ved hendes Fod.

Og pludselig, mens hun stirrede paa dette Graa, var det som saa hun Onkel Otto Georgs Billede for sig. Hun saa ham sidde foran Ilden i den blaa Sal, med det magre, spidse Ansigt i sine Hænder, bleg og stirrende ind i Flammerne med sine døde Øjne.

Og hun følte Onkel Otto Georgs Hænder sagte glide hen over hendes Haar, og hun hørte ham sige, stille og mimrende, mens han saa ned paa hende og halvsmilede:

-Pauvre enfant--pauvre enfant.

Lakajen skiftede Ben og ventede.

Hendes Højhed vendte sig og gik tilbage ad Terrassen. Det store Ur paa Slottet slog mange Slag ud i Stilheden.

Hun følte sig pludselig saa træt, da hun gik ned ad Trappen.

Maanen var kommet mere frem, og Gangene var helt lyse i Onkel Otto Georgs Blomsterhave.

Hendes Hoved brændte endnu ... hun syntes ikke mere Fødderne vilde bære hende.

Hun saa pludselig Lakajen--han gik forbi hende for at aabne Laagen--hun havde ganske glemt ham.

Han stod i Lyset, med Hatten i Haanden, i Profil, slank og ung. Det gav et **Ryk** i Maria Carolina, saa hun stansede et Nu.

Lakajen vendte sig lidt og løftede Blikket en Smule.

-Luk, sagde Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina og gik ham forbi gennem Laagen.

Lakajen lukkede Laagen. Hendes Højhed lod Kammerjomfruen tænde Kandelabrerne paa Kaminen.

-Lad Hans Højhed Hertugen sige, jeg befinder mig ilde.

-De kan gaa. Jeg behøver Dem ikke.

Lakajen drev af i en af Gangene.

-Men **hvor var I**, sagde Kammerjomfruen.

-Paa Terrassen, Jomfru ...

-Saa? Franz--De er utaalelig ... Hvad vilde Hendes Højhed der?

-Vi **gik**, siger Lakajen.

-Gik?

-Ja--og stod som "Statuer" ...

-Og saa paa Maanen ... Hva'?

-**Jeg** saa ingen Maane .. Jomfru ... Lakajen fanger Kammerjomfruen til et Kys og til et Par endnu--langs ad en mørkere Gang.

-Idiot, siger hun og løber fra ham.

Kammerjomfruen gik tilbage til Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolinas Gemakker. Hun var vis paa, hun hørte Hendes Højhed derinde græde.

* * * * *

Intendanten ved Theatret var til Taffel.

Hr. Intendanten talte om den nye Sæson og Fornyelse af Engagementer.

-Hr. Josef Kaim har Tilbud fra Dresden, sagde Hr. Intendanten. Han sad vis-à-vis Hendes Højhed.

-Saa rejser han vel, sagde Hans Højhed Hertugen.

-Han stiller store Fordringer, sagde Intendanten.

Hans Højhed Hertugen tog Karpe.

-**Meget** store ...

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var interesseret af at betragte et lille Stykke Is, som flød rundt i hendes hvide Vin ...

-Men Hr. Kaim er et ... fremtidigt Talent, sagde Hr. Intendanten.

-Naar den Fremtid kommer--Hans Højhed lo--stikker han af alligevel. Lad ham løbe ... **Mig** brøler han for højt ...

Intendanten tav og saa fra sin Tallerken over paa Hendes Højhed.

-Ja ... sagde hun ... Hr. Kaim--er vist et stort Talent. Hendes Højhed blev ved at more sig over dette lille Stykke klare Is i hendes hvide Vin ... Han vil vist kunne faa en smuk Fremtid ...

-Rimeligvis ... det var Intendantens Tur at faa blaa Karper ... det var just det ...

-Hm--sagde Hans Højhed Hertugen--hans Slags er der nok af.

Samme Aften fik Hr. Hofskuespiller Josef Kaim sin Ansøgning om Afskedigelse fra det hertugelige Hoftheater bevilget.

Hr. David von Pøllnitz glemte at faa Galosker paa, saadan en Fart havde han for at komme hjem efter Theatret.

Hr. von Pøllnitz spiste først. Hr. von Pøllnitz spiste stærkt. Han drak hver Aften tre Ballier The. Hr. von Pøllnitz turde ikke drikke Øl for den besværlige Legemsdel.

-Kære Ven, sagde Hr. von Pøllnitz. Øl--min Yndlingsdrik ... Men, kære Ven, hva' gør man ikke for Kunsten?

Hr. von Pøllnitz havde drukket de to Ballier. Han begyndte at føle sig mere vel.

Han lagde Armene ind paa Bordet og stirrede stift paa Fru von Pøllnitz.

-Mariane, sagde han. **Véd** du, hvad der er sket?

De, der ikke kendte Hr. von Pøllnitz, vilde have tænkt sig noget verdenshistorisk.

Fru von Pøllnitz sagde tørt: Nej--David.

-Kære Mariane--Hr. von Pøllnitz saa' ud i Luften med opspilede Øjne--Hvad forudser man?

Hr. von Pøllnitz gjorde en Pavse og slog med den flade Haand i Bordet:

-Man forudser intet, Mariane, sagde han.

Hr. von Pøllnitz faldt hen: Nej--man forudser intet, gentog han.

-Hvorfor spørger du ikke, hvad det er? sagde han.

-Hvad er det da? Fruen var nervøs.

-Hr. Kaim har Afsked.

Hr. von Pøllnitz havde foldet Hænderne over Tallerkenen. Han saa' paa Fru von Pøllnitz og ventede.

-Fæ, sagde Fru von Pøllnitz.

-Fæ?

-Jeg sagde: det Fæ, sagde Fru von Pøllnitz.

Fru von Pøllnitz havde ved afgørende Lejligheder særdeles malende Ord.

-Er du færdig, David, sagde Fru von Pøllnitz.

-Ja. Hr. von Pøllnitz rejste sig stilfærdig og satte sin Stol ind til Bordet. Tak for Mad, min Pige.

Hr. von Pøllnitz sad i Dagligstuen stille i sin Lænestol, med Hænderne paa sine Laar.

Han klappede sig i Tavshed **der**, hvor Menneskehedens Flertal har Hjerne.

* * * * *

Det var den fjortende Maj, Dagen før Hoftheatrets Sæson sluttede.

Hendes Højhed var efter Taflet taget op til Jagtslottet i Bjergene. Komtesse von Hartenstein var upasselig. Hendes Højhed var alene.

Hun sad i Spisesalen ved Karnapvinduet.

Det havde været Hendes Højheds Yndlingsplads fra Barn.

Højden skraanede jævnt. De nys udsprungne Linde stod lyse mellem Gran og Fyr. Nede saa man Dalen med sine spredte Flækker og Markerne, hvis Gærder skar sig frem som mørke Linier, og Engene--hist og her et ensomt, blaaindhyllet Træ--og Floden. En Sky af let Damp stod mod Aften over dens Løb.

De modsatte Højder skinnede endnu i Solen. Det var, som laa de ganske nær--hvidkalkede Bøndergaarde med høje Popler rundtom, der kastede Kæmpe-Skygger hen over Bjerget, og Markerne og øverst Skoven--alt laa i rødt Lys fra Solen.

Højder og Dal var det ganske hertugelige Land.

Det ringede paa den store Klokke ved Slotsporten, og Hendes Højhed hørte Kastellanens Skridt over Slotsgaarden nedenfor Karnappen,

Hun hørte, Porten blev aabnet og hørte Stemmer herop.

Kastellanen kom tilbage over Gaarden.

-Hvad er det? sagde Maria Carolina.

-Det er et Selskab, Deres Højhed, som vilde se Slottet ... Jeg sagde, jeg vilde spørge Deres Højhed.

-Naturligvis kan de se Slottet, sagde Maria Carolina.

Hun blev staaende i Vinduet, da Kastellanen vendte tilbage til Porten.

Hendes Højhed gik et Par Skridt tilbage, da hun saa Josef Kaim. Hun stod et Øjeblik bleg ved Egebordet. Saa gik hun hastigt mod Døren.

Selskabet var allerede paa Trappen. Hendes Højhed gik et Par Skridt ned og standsede.

Det var en seks-otte Mennesker--Folk fra Theatret. Damerne nejede, og Herrerne blev staaende bøjede.

Hendes Højhed tog med Haanden om Gelænderet.

-Maa jeg maaske vise Dem Slottet, sagde hun.

Selskabet stod lidt generet ... En af Damerne fattede sig først og takkede ...

-Vil De maaske gaa herop ad Trappen, sagde Hendes Højhed.

De kom ind i Spisesalen. Hendes Højhed kendte dem fra Theatret og talte til hver med Navn.

Naar Skuespillerne svarede, hviskede de ærbødigt. Lidt efter lidt kom de ind i Situationen, men de havde lidt for sirlige Buk og stærkt interesserede Udtryk med store Øjne.

Damerne sagde smaa, forskelligtbetonede: Aa--foran alle Genstandene.

Josef Kaim drev af bag de andre ... Han standsede ved Vinduerne, i Karnappen blev han staaende.

Han havde sagt bare "Ja" og "Nej" paa et Par Spørgsmaal af Hendes Højhed.

Hendes Højhed fortalte om den gennemskudte Fane, der hang under Loftet. Det var en hertugelig Trofæ fra Tredivaarskrigen.

De andre gik videre. Josef Kaim stod med Hænderne i Jakkelommerne og saa' op paa Fanen.

Hendes Højhed fortalte om Malerierne i Billedsalen. Hele Selskabet trængte sammen foran et Maleri af Maria Stuart.

-Hun er jo saa "**maadelig**", fløj det ud af den skaldede Komiker.

-Ja, hun var ingen Skønhed, sagde Hendes Højhed.

Der blev bragt Vin op i Spisesalen. Rhinskvinsnasker i store Kølere.

Hendes Højhed bad dem drikke et Glas paa en behagelig Sommer ... Selskabet var bæret og trippede af tilbage til Spisesalen i Gaasegang ...

Der blev skænket i Glassene. Hendes Højhed gik rundt og klinkede. Damerne læste hviskende Indskrifterne paa de gammeltyske Glas, og Herrerne tog smaa Slurke af Vinen, med Tungesmask og mange Henrykkelsens Sideblik til hinanden.

Det var en meget almindelig Hus-Vin.

Det begyndte at mørkne. Der kom nye Flasker i Kølerne, og Herrerne og Damerne pludrede hviskende rundt om. Skaldekomikeren sagde halvhøje Vittigheder i Haab om at blive hørt af Højheden og han gjorde "sin Bevægelse": en Drejning i Luften af den udspilede Haand, der endte med et Klask paa hans Kugle-Bug--hele Galleriet laa paa Maven, naar han gjorde sin Bevægelse.

Hendes Højhed havde aldrig haft megen Sans for Komik.

Hun gik med sit Glas i Haanden forbi Karnappen ind i Taarnstuen; Døren til Spisesalen stod aaben.

Hendes Højhed fór lidt sammen: De her sagde hun--Hr. Kaim--De staar her alene.

-Jeg--saa' paa Noget, sagde Hr. Kaim. De korte Sætninger kom altid saa underligt stødende frem. At sige Deres Højhed glemte han hver anden Gang.

-De har vist aldrig set vore "Skatte", Hr. Kaim, sagde Hendes Højhed. De havde det lidt, og han vilde just gaa.

-Skatte--Deres Højhed ...

Hendes Højhed tog et Nøgleskæppe i et Skrin og aabnede et lille Skab i Væggen: Det vil ikke op, sagde hun. Endelig gik det: Ja, det er vort Musæum her.

Hr. Kaim blev staaende fire, fem Skridt fra hende med halvbøjet Hoved.

Hendes Højhed tog et lille Skrivebly ud af Skabet.

-Det har tilhørt Napoleon, sagde hun og rakte ham det.

Han tog det og saa' paa det: Ja--saa ... Han blev staaende genert de fire, fem Skridt fra Hendes Højhed og drejede paa Blækket.

Hendes Højhed betragtede ham fra Siden, som han stod og saa' paa Musæumsgenstanden, han holdt i et Par store Hænder.

-Ja saa, sagde han igen og satte Skriveblyet fra sig paa Bordet.

Maria Carolina smilede mod sin Villie, mens hun satte Napoleons Blækket tilbage i sit Skab.

Og mens hun smilte, følte hun den dybeste Smerte, hun havde følt i hele sit Liv.

-Ja, sagde hun, han havde det med i Rusland. Hun vidste ikke, hun havde talt, før hun hørte Lyden af Sætningen, der kom tilbage til hende ligesom langt borte fra ...

Hendes Højhed tog en lille Guldstav i Skabet.

Josef Kaim stod og følte paa Stenene, der sad i Krans rundt om Staven.

-Det er et Scepter, sagde Maria Carolina.

-Det har tilhørt Maria Stuart.

Det gav et Sæt i Josef Kaim: Maria Stuart, sagde han. Han gik til Vinduet med Sceptret i Haanden.

Det var næsten mørkt, saa de knap saa' hinandens Ansigter, skønt de stod sammen tæt ved Vinduet.

Josef Kaim holdt det lille Scepter ud fra sig i Haanden, og blev ved at se paa det.

Inde i Spisesalen havde Komikeren "sagt noget" igen. De andre lo op.

-De tager fra os, Hr. Kaim, sagde Hendes Højhed sagtere, som man taler i Mørke.

-Ja, sagde han, til Dresden. Han blev ved at staa med Sceptret,

-Ja, sagde han.

Hvad hjalp **det** hende? Han talte dybere, med den mærkelige mørke Stemmeklang.

Hendes Højhed fór sammen.

-Nej, sagde hun sagte.

Josef Kaim rakte Hendes Højhed Sceptret. Tak, sagde han.--Hm--ja--det er sært med saadan gamle Ting ...

Hendes Højhed skælvede, da hun berørte Sceptrets kolde Guld. Hendes Ansigt var saa blegt i Mørket.

De tav lidt. Derinde havde Komikeren vist igen gjort sin Bevægelse.

-Jeg vil ønske Dem al Lykke, Hr. Kaim, sagde Hendes Højhed; hun gik et Skridt frem.

Josef Kaim saa' op. Han havde ikke før hørt, der var saadan Velklang i Hendes Højheds Stemme.

-Jeg skylder Dem--Tonen lød lige mild--megen Tak for i Vinter ... megen ...

Hendes Højhed rakte Haanden frem ... Men Hr. Kaim saa' det ikke i Halvmørket. Han bukkede kun, mens Maria Carolina bøjede Hovedet.

* * * * *

Maria Carolina holdt sig i et Nu mod Væggen, før hun i Spisesalen drak et sidste Glas med sine Gæster.

Selskabet tog bort.

Ned ad Bjergvejen hørte man dets Latter og Sang.

-Grim er hun, sagde Josef Kaim. Men en køn Stemme har hun--mærkeligt til blødt Organ--saa "følt" det lyder ...

Maria Carolina stod i Karnappen. Hun havde slaaet Vinduet op.

Over Højder og Dal var det Nat. Det var som al Naturen udstraaede Friskhed og Vellugt, baade Skov og Jord.

Maria Carolina bøjede sig langt ud af Karnappen.

Kastellanen havde ventet lidt foran Porten; nu slog han den i og vendte tilbage over Gaarden. Maria Carolina hørte efter Sangen dernede.

Den blev svagere, og den døde bort.

Der blev stille ude i Natten.

* * * * *

Hendes Højhed vendte sig forskrækket. Det var, som nogen kom bag ved hende i Stuen.

Det var Fanen fra Trediveaarskrigen, som viftede og slog mod Væggen der ovre--i Trækken.

Hendes Højhed kørte hjem gennem Skoven.--

* * * * *

Hr. von Pöllnitz havde en ny Begivenhed at melde ved sine Theballier.

-Naar Du tænker dig, Mariane--**Højheden** viste dem om ...

-Hvorfor var du ikke med? spurgte Fru von Pöllnitz.

-Kære Ven--hvem kunde vel vide? ...

-Du véd **aldrig** no'et, David, sagde Fru Pöllnitz en Smule skarpt. Gi'er du mig din Kop.

Hr. von Pöllnitz fik den tredie Kop.

-Mariane, det kom som Udraab, med Hænderne frem over Bordet, og Hr. von Pöllnitz gjorde en af sine store Kunstpavser: Mariane--sagde han: der **foregaar** noget ...

-**Hvad?** sagde Fru von Pöllnitz.

-Ja--sagde Hr. Pöllnitz og pavserede igen: Om man vidste det.

Fru von Pöllnitz saa' over paa sin Mand. Hans "Plade" sad skævt.

* * * * *

Den femtende Maj sluttedes Hoftheatrets Sæson. Man gav "Kærlighedens og Havets Bølger". Hr. Josef Kaim spillede Leander.

Anmeldelsen i Residentsens Dagblad sluttede saaledes:

"Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina overværede Forestillingen til dens Slutning. Efter tredie Akt lod Hendes Højhed den afskedtagende ungdommelige Helt og Første-Elsker ved vort Hoftheater, Hr. Josef Kaim, overrække en pragtfuld Lavrbærkrans."

Næste Dag tog det hertugelige Hof Sommerresidents i det italienske Slot.

Sommeren gik.

VI

Det blev en Tid med Fester, det Efteraar.

Hans Højhed Arveprins Ernst Georg blev forlovet med sin Kusine, Erkehertuginde Elisabeth og blev gift i Oktober. Formælingen fandt Sted i Wien.

Hans Højhed Hertugen og Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina kom til Wien Dagen før Brylluppet.

Erkehertuginde Elisabeth var blond, tynd som en Bønnestage og i rosarødt. Hun lod sig kysse af Hans Højhed Hertugen to Gange paa Munden og af Prinsesse Maria Carolina paa begge Kinderne.

Hun smilede uafbrudt, sagde sine franske Fraser, som om de var lært i en "Parleur", og klemte altid Overlæben ned for at skjule over et Par store Hugtænder.

Efter Familietaflet hos Deres kejserlige Højheder Erkehertug-Forældrene sad man i det dagliga Gemak.

Hans Højhed Arveprins Ernst Georg underholdt sin Brud bøjlet ned over hendes Broderi.

Prinsesse Maria Carolina saa' i en Akvarelmappe tæt ved. Hun led ved at høre de forlovedes knappe Sætninger, som kom med lange Pavser, forbindtlige og indholdsløse.

Maria Carolina saa' paa Akvarellerne som gennem et Slør. Hendes Hjerter var saa fuldt og saa beklemt.

Ved Kaffen havde Erkehertuginde Elisabeth staaet et Øjeblik i en Vinduesfordybning. Maria Carolina gik hen til hende.

Erkehertuginde Elisabeth smilede, og de stod lidt ved Siden af hinanden og pillede ved den samme store Plante.

Saa tog Maria Carolina Erkehertuginde i Haanden:

-Tror De nu--det kom paa tysk stakaandet og bevæget--at De bliver lykkelig? sagde hun.

Erkehertuginde Elisabeth fo'r sammen, ganske skræmt, og løsnede sin Haand.

-*Mais oui--cousine--je suis bien heureuse*, sagde hun.

Prinsesse Maria Carolina traadte et Skridt bort, og nogle Øjeblikke stod de ved Siden af hinanden og saa' tavse ud i Palaishaven.

--Klokken ti trak Herskaberne sig tilbage til deres Gemakker.

Hans Højhed Arveprinsen sagde "Godnat" oppe i Hans Højhed Hertugens Appartement.

Hans Højhed havde sagt Godnat til Hertugen og vendte sig til Prinsesse Maria Carolina:

-Godnat--Mis, sagde han.

-Godnat.

Prinsesse Maria lagde sin Haand ned paa hans Arm: Ernst Georg, sagde hun. Det lød som i Angst.

Arveprinsen tog sin Søsters Haand i de stod og saa' stille paa hinanden et Øjeblik.

-Godnat, Maria Carolina, sagde han.

Prinsesse Maria Carolina vendte sig. Hun hørte hans Sabel klirre bort over Tæppet.

Hans Højhed Hertugen slog Kortene haardt ned mod Spillebordet.

Hans Højhed ventede paa sit Parti Piqué før han gik tilsengs.

-Maria Carolina, kaldte Hans Højhed.

Prinsesse Maria Carolina tog Plads og Hans Højhed blandede Kortene.

* * * * *

Den næste Dag om Middagen fandt Vielsen Sted i Hofburg-Kapellet.

Hendes kejserlige Højhed Erkehertuginde Elisabeth bar Ceremoniellet med et lykkeligt Smil.

Efter Bryllupsfrokosten tog det nygifte Par Afsked. Den høje Brud var i en Rejsedragt af sart lysegraat med Kapothat, besat med smaa Rosenknopper.

Hun blev kysset paa Kinderne af alle Herskaberne.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina stod i Vinduet og saa' ned i Palaisgaarden, da de skulde køre bort.

Arveprinsen førte sin Brud ned ad Trappen mod Vognen. Erkehertuginde hilste smilende til Lakajerne, der var stillet op *en haye*.

Saa satte et Par store Mynder halsende hen over Gaarden og fo'r op af Bruden.

Hun løsnede Armen af Arveprinsens og omfavnede Hundene. De blev ved at halse og lagde Forpoterne helt op paa hendes Bryst. Hun lænede sit Hoved ned mod Hundenes Hals og blev staaende med de store Dyr.

Da den høje Brud kom op i Vognen, græd hun med Ansigtet ned i sit Lommetørklæde.

Hestene stampede, og Palaisporten blev lukket op og blev lukket i. Det høje Par var borte.

* * * * *

En Maanedstid efter behagede det Hans Højhed Hertugen naadigst at kalde Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina til Abbedisse i det adelige Frøkenloster i Eisenstein.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina holdt sit Indtog i Klostret efter gammel Sæd.

Unge Piger strøede Blomster paa Banegaarden med Arme saa røde i Kulden, saa de saa' ud som de var skoldede. Brandkoret blæste paa Horn og dannede Æresvagt.

Efter Indtoget var der Gudstjeneste i Klosterkapellet.

Stramme sad de gamle Damer i deres Ordensdragt langs Kirkestolene. Frøken von Salzen var ledet ind af den lille Priorinde: det blev stadig ringere med Naaden von Salzen; nu var Øjenlaagene blevet lamme, saa de næsten helt faldt til.

Præsten talte over Ordet: "Og jeg vil give Eder min Fred i al Evighed".

Ind gennem Prædikenen hørte man den gamle Frøken von Salzens:

Aa--ja--aa ja, hen gennem Kapellet.

Efter Gudstjenesten var der Kur i Ordenssalen.

Abbedissens Stol stod under en Baldakin med det hertugelige Vaaben.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina stedte Damerne til Haandkys.

De gamle Damer rokkede frem en for en og nejede og bøjede Hovedet over Hendes Højheds Haand. Hun siddede lidt, naar hun følte de gamle, kolde Læber mod sin Haand.

Hendes Højhed blev ved at smile, og hun saa' de gamle Frøkener ryste videre, rokkende paa de graa Hoveder.

Hun hørte gamle Frøken von Salzens uafadelige: "Aa ja--aa--ja" og bøjede Hovedet op og ned og blev ved at føle Læberne mod sin Haand.

Rigsgrevinden af Waldeck, Priorinden, gik frem over Gulvet mod Baldakinen. Hun bar Klostrets Nøgler paa den røde Pude.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina syntes, Gulvet gik i Bakke og Dal, da hun bøjede sig ned og berørte de gyldne Nøgler.

Halvt i Knæ modtog Priorinden dem igen. Hendes lange Sørgeslør flød ned over Pudens og dens Nøgler.

-Aa ja--aa ja, hørte man Gamle Salzens stille Selvsnakken gennem Salen.

Brandkoret faldt ind nede fra Gaarden. De blæste Bryllupsmarschen af "En Skærsommernatsdrøm" paa syv Horn.

VII

Hendes Højhed sad lænet tilbage i sin Krog med Hovedet støttet i sin Haand--Hendes Højheds Bog var gledet ned og laa paa Tæppet--; hun havde ikke hørt Kammerpigens gaa med Døren.

Hendes Højhed lod Haanden synke ned og fo'r sammen. Det var jo blevet ganske mørkt.

-Er der nogen? sagde hun.

-Det er mig, Deres Højhed, sagde Kammerjomfruen.

-Aa ja--Hendes Højhed stod op--det er jo blevet sent. Det er den høje Tid ...

-Vil De tænde Lysene - her paa Kaminen ... Saa kommer jeg straks.

Hendes Højhed saa' efter Kammerpigens Haand om Lysene: Hvad er Klokken? sagde hun. Det er sent.

-Syv, Deres Højhed ...

-Syv--allerede ... Godt, jeg kommer straks ...

Kammerjomfruen havde tændt og gik.

Hendes Højhed saa' i Spejlet, om nogen kunde se, at hun havde grædt. Hun støttede et Øjeblik Hovedet i Haanden foran Kaminspejlet, før hun vendte sig og gik.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina blev klædt paa. Hun var i Burgunderrødt med Kniplinger.

Klokken halvni tog de høje Herskaber bort til Hoffesten paa det italienske Slot.

* * * * *

Hr. og Fru Pöllnitz var for første Gang ved Hoffet. Hr. von Pöllnitz kunde anse det for sikkert, at han fra den første September var ansat som Intendant.

Hr. von Pöllnitz havde aldrig været saa bevæget. I otte Dage havde han bukket foran alle Spejle med aimable Smil.

Han begyndte sin Paaklædning Klokken seks. Hr. von Pöllnitz maatte gaa til og fra. Hans Mave taalte ikke saadanne Sindsbevægelser. Hr. von Pöllnitz havde Kolerine.

Han stod i Seler og spejlede sine Ben: Det er en stor Fejl, at det ikke er Hofdragt med Knæbukser, sagde Hr. von Pöllnitz.

-Men det kommer--det vil komme dertil ... Hr. von Pöllnitz spejlede begge sine Lægge.

-Det kommer--man maa jo dog--Hr. von Pöllnitz saa' begge Læg-Rundingerne--en Gang igen--tillade os at have Fantasi ...

Hr. von Pöllnitz forklarede ikke, hvad han mente. Han faldt hen.

-Om du var færdig, Pöllnitz, sagde Fruen. Hun kunde aldrig komme frem. Hr. von Pöllnitz's besværlige Legemsdel var frygtelig fremtrædende, naar han var i Benklæder og Skjorte.

Hr. og Fru von Pöllnitz kom i Vognen.

-Ja ... men--Mariane--hva' si'er man nu til Højhederne--det-- ...

-Naar Du blot indskrænker dig, David--til det mindst mulige ...

Hr von Pöllnitz sad lidt.

-Mariane, sagde han, efter to Sæsoner maa man give mig Korset.

* * * * *

Selskabet ventede paa de høje Herskaber i "Arveprinsens Sal".

De første i Rangen stod i Rad fra Dør til Dør. De øvrige trippede bagved som Faar i en Fold. Fru Hofapothekeren var i Citrongult med Bregnekrans om Nedringningen.

-Ved Gud--om det er anstændigt, havde Fru Hofapothekeren sagt til Sypigen, da hun blev klædt paa.

Fru Hofapothekeren vilde have Kniplingsfichu.

-Hof er Hof, Deres Naade, sagde Syjomfruen; hun lagde Bregnerne i Spids paa Fru Hofapothekerens Ryg.

-Derfor behøver gamle Kærlinger ikke at vise Flæsk, sagde Fru Hofapothekeren.

Syjomfruen blev saa forfærdet, at hun stak Fru Hofapothekeren. Syjomfruen tog aldrig saadanne Ord i sin Mund.

Fru Hofapothekeren viste paa Ballet en Fylde af salomoniske Yndigheder.

Hun stod i Arveprinsens Sal ved Siden af Hr. von Pöllnitz. Hr. von Pöllnitz betroede Fru Hofapothekeren Tilfældet med sin Mave.

-Frygteligt generende, kære Ven, frygteligt generende ... Og **hver** Gang, jeg spiller en ny Rolle ...

Fru Hofapothekeren havde Draaber med sig i Lommen.

-Jeg ta'er altid med mig en lille Flaske, sagde Fru Hofapothekeren. Man véd aldrig, hvad det kan blive godt for ...

Hr. Pöllnitz tog Koleradraaber i en Krog.

* * * * *

Hofmarschallen slog tre Slag med sin Stav, og Døren gik op: de høje Herskaber traadte ind med Hofstaterne. Der blev ganske stille, alle nejede og bukkede paa Højhedernes Vej gennem Salen.

Hr. von Pöllnitz var kommet i første Rad ved Siden af Eksellencen Curth. Højhederne kom forbi.

Hr. von Pöllnitz' Legemsdel havde aldrig staaet saa højt ivejret.

Hans Højhed talte til Eksellencen Curth.

-Ganske vist, sagde Hr. von Pöllnitz.

-Er De der, min gode Pöllnitz, sagde Hans Højhed Hertugen. Og Rækken nejede videre ligesom dukket under en vellugtende Duche paa Herskabernes Vej.

Hans Højhed Hertugen førte Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina hen til hendes Plads i den grønne Sal.

Hendes Højhed Prinsessen gav Kur for de tilstedeværende Damer.

Hofmarschallen ventede ved Siden af Hendes Højhed. Da Kuren var endt, behagede det Hendes Højhed at engagere Hr. Oberstlieutenant Grev von Dürchfeld til den første Kvadrille.

Festen tog det ved vort Hof sædvanlige pragtfulde Forløb, skrev "Dagbladet".

Et lille Uheld omtalte Bladet dog ikke.

Ud paa Aftenen beviste Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina Hr. Hofskuespiller Pöllnitz den Ære at byde ham op til en Vals.

Hr. von Pöllnitz satte Pladen skævt af lutter Bevægelse.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina var meget naadig mod Hr. von Pöllnitz. Hendes Højhed underholdt sig med Hr. von Pöllnitz i sytten Minutter.

-Nu havde Hr. von Pöllnitz jo overtaget Kong Filips Rolle? ...

-Ja--og Hr. von Pöllnitz bukkede--ja, vi bliver alle gamle, Deres Højhed, sagde han.

Hendes Højhed smilede: Ja, sagde hun, og stod et Øjeblik og saa' ud i Salen.

-Ja--det er sandt.

Hendes Højhed kunde saamæn huske Hr. von Pöllnitz som Don Karlos ... Siden havde Hr. von Pöllnitz spillet Markis Posa ...

-Ja ... saa Deres Højhed husker ...

-Det var sammen med dette unge Menneske--hvad hed han nu?--han var her kun saa kort ...

-Hr. Kaim ...

-Rigtig--ja ... Han havde vist meget Talent ... Hører man noget om ham nu?

Hr. von Pöllnitz skød Skuldrene op: Deres Højhed--han **kaldes** en Storhed--i Berlin. Hr. von Pöllnitz bukkede lidt paa skævt.

Man kunde tro, der kom lidt rødt paa Hendes Højheds Kinder. Men maaske var det kun Skæret fra den burgunderrøde Robe, da hun bøjede Hovedet.

-Ja saa--saa han har gjort Karriere, sagde Hendes Højhed. Hun gav Hr. von Pöllnitz Armen til Vals.

Saa var det, det skete. Hr. von Pöllnitz forstod det ikke; men det **skete**. Hr. von Pöllnitz væltede med Hendes Højhed i Valsen, midt under Lysekronen.

-Min Go'e--hvad kan man vel vente, naar man danser med Komedianter, sagde Frøken von Hartenstein næste Formiddag ved Kaffen til Mlle Leterrier.--Men Hendes Højhed har **Idéer** ...

Frøken von Hartenstein tog Himlen til Vidne med et stumt Blik. Frøken von Hartenstein havde lang Vane til at "tie" om de illustre Personer.

Hendes Højhed havde taget Tingen godmodigt. En ung Referendar fløj til og hjalp Hendes Højhed op.

-Hjælp saa Hr. von Pöllnitz, sagde hun.

Hr. David von Pöllnitz laa og sprællede uhjælpelig som en tyk Oldenborre, man har vendt om paa Ryggen.

Lidt efter anrettedes Souperen.

Hans Højhed Hertugen tømte et Glas paa sin "Datter, Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolinas Sundhed og Vel i dette Aar, som kom, og op gennem Aarene".

Hr. von Pöllnitz var blevet i Balsalen. Han stod ene, lænet til en Søjle, og betragtede Gerningsstedet.

* * * * *

Efter Souperen afbrændtes Fyrværkeriet. Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina lod Balkondørene lukke op og gik ud paa Altanen.

Aftenen var mild, og stjernerig laa Himlen over Haven. Raketterne fo'r hvinende op i lange Lys-Buer og sluktes. I Kanalen glimtede det som af faldende Guldregn.

Maria Carolina stod, svøbt i sin Pelts, lænet til Gelænderet. Hun havde set ud over Haven mod Højderne, da Bifaldsklappene vækkede hende.

Det var det kronede M. C. i grønt og gult. M'et og C'et døde hen med nogle smaa Knald.

Prinsessen stirrede paa sit Navnetræk i Kanalens Vand.

Kronen holdt sig og brændte endnu.

Det saa' ud, som om den gled paa Kanalens stille Vand.

Hendes Højhed Prinsesse Maria Carolina stod og saa' paa Kronens Billede til det slukkedes, lidt efter lidt.

Ludvigsbakke

Herman Bang (1857-1912)

Indledning

I TAKNEMMELIG ERINDRING
OM
EMIL BJERRING

"Men jeg synes undertiden, det er, som det var en anden, der lagde Tallene sammen."

EN HJEDTIL UTRYKT FORTALE

[Det havde oprindelig været Herman Bangs Hensigt at tilegne Ludvigsbakke til de Sygeplejersker, der havde været gode og kærlige imod ham under et sørgeligt og pinagtigt Hospitalsophold. Men så døde netop hans trofaste Ven, Redaktør Emil Bjerring, og han tilegnede Bogen hans Minde. Men det oprindelige smukke og for Bang meget ejendommelige Tilegnelses-forord opbevarede af Forlagsboghandler Lybecker, der nu har stillet det til Disposition For denne Minde-udgave].

* * * * *

Pavillon I.

... "Er ikke det et af Digterens Mål: at give deres Klage Ord, som aldrig klagede? ..."

Til Plejerskerne.

Denne Bog vender kun hjem til det Sted, hvor den fødtes. Dens Fortælling er spiret af en eneste Erindring og den er vokset ved den.

Under Hospitalets lange Nætter uden Søvn stod Døren åben til den lille Forstue. Derude sad Plejerskerne ved deres Træbord. Lige overfor hinanden arbejdede de stille ved det fælles Lys. De vekslede ingen Ord. Men på én Gang havde de begge på samme Tid sluppet deres Arbejde og begge så de tavse ind i Lyset med et langt Blik--Øjne, der søgte fjernt, så fjernt bort, langt bort mod deres Livs ukendte Erindringer....

Sådan sad de en Stund med Panderne løftede mod Lyset.

Og over deres Ansigt fløj den samme Skygge af en Vågnen; en Stønnen kaldte dem og de stod op og stille vendte de hjem til deres Pligt....

Men hine to Kvindeansigter--å dagligdags Ansigter med bortstrøget

Hår fra lidt kantede Tindinger--var forblevet i en Sygs Erindring og Måneder og Aar kom de igen og igen som et Minde, der kaldte på fler og fik hundrede Billeder i Følge.

Minder fra Hospitalets tavse Haver, hvor Løvet faldt tyst i tyste Gange og Byens Støj lød dæmpet hen som fra en Verden, der er glemt; Minder om de mægtige Gårde, hvor Bærernes hastige Trin dør hen, og om de lange hvide Gange, hvor i Skumringen, dækkede af det sidste Lagen, de bringes bort, som har ophørt at lide.

Og Dampmaskinens Støj, hvis Stempel slår som det uhyre Hus' ustandselige, drivende Hjerter.

Og Dørene, som åbnes og lukkes, tungt; og de Syges uophørlige Tog, der kommer og går, og Mennesker, hvis Verden dette er, hvis Liv er her....

Tankerne forfulgte dette Liv. Og Haver og Gårde og Gange og de Syge i Seng ved Seng og Rekonvalescenters møjsomme Trin, og Lægers Skikkelser, som følger deres Vej, og Arbejdet, ens hver Dag fra Time og til Time--det blev Rammen, flød sammen som Ramme om et enkelt Liv.

Af alt dette Levende skød én Skæbne frem, en Skæbne at gøre levende.

Nu sendes Fortællingen hjem til det Sted, hvor den blev til.

* * * * *

Jeg tænkte så tit, mens jeg så de Hundrede, hvis Liv er at pleje og at trøste, at én Ting vel undertiden måtte falde ret tungt. Menneskene kommer her, syge, elendige, de modtager Plejerskernes Hænder, de helbredes og--de går, går og glemmer. Og Nye kommer og de lider og hjælpes og går og glemmer....

Og ingen Tak, ingen hengiven Erindring synes at binde mer til dem, som lindrede Lidelsen.

Det syntes mig at måtte være tungt, og derfor sendes denne Bog derhen, hvor dens Spire blev lagt, med en Tak. Kærlighedsgerninger skrives aldrig i Sandet. Mindet om dem gemmes i menneskelige Hjerter.

H.B.

Paris, Marts 93.

Første bog

Portøren var kommen for at hente de tre Patienter, der havde Kælderarbejde, og han gik hen og råbte til Nummer to, Manden med Mavebælterne, der vandrede op og ned, op og ned langs Kakkellovsvæggen:

-Vi skal afsted.

-Ja; Patienten Nummer to standsede og så på Portøren. Ja, sagde han igen med et Nik og drejede forvirret rundt om sig selv som en Hund, der vil lægge sig. Han gjorde altid det, for han skulde foretage sig selv den allermindste Ting.

Så fik også han Slåbrokken på ligesom de andre og de tre kom afsted. Man hørte Portørens Nøgler rasle gennem Gangen, mens han lukkede--først heroppe, så dernede.

Ida Brandt satte de afvaskede Kopper sammen i en Krog på det lille Køkkenbord og gik ind i Salen for at "lytte". Men de to Gamle derinde sov, med dybe Aandedrag.

Og inde på "A" var der ganske stille....

Frøken Brandt stod op på Stolen i Forstuen, hvad hun måtte for at nå Vinduet, og hun flyttede Blomsterne lidt, så der blev Plads i Karmen til, at hun kunde sidde.

-Brandt er tosset, sagde Frøken Brun "hos Kvinderne": hun flyver op ligesom Hønsene.

Ida Brandt lænede Hovedet tilbage mod Væggen, og hun så ud gennem det store Vindu: så roligt "Sørne" lå, et eneste luende Rødt, nu Solen gik ned.

Ida tog et Brev frem, men længe blev hun siddende med det i Hånden, mens Søens Rødt derude stille gled bort og falmede--før hun begyndte at læse:

Horsens, den første Oktober.

Du kære Pige.

Du får dette Brev fem Postdage forsilde. Jeg ved det godt. Men Du har heller ikke fem afskyelige Unger, hvoraf de to i forrige Uge brækkede Forbenet af Skrivebordet. De vilde kun lege Skib med det, lille Du, under Rengøringen. Men nu er Benet limet, og til Morgen fik jeg de sidste Vintergardiner op, så nu får Du Lykønsknningen: Gud velsigne Dig, min Pige, det véd Du, ønsker alle vi på "Villaen".

Så var det virkelig otte og tyve, Du blev. Ja dog, Du, hvor Tiden løber, og når jeg går forbi Spejlet på Nørregade, synes jeg tit, det er ikke længer siden end igår, jeg så Dig sidde derinde bag Vinduet, krøbet op i Mahognistolen, og stirre artigt (alting har nu altid været artigt på Dig, Ida, Øjne, Hår, hvor var Du vel kæmmet med dine to Musehaler og det Hele) på os forfløjne Spirer fra Frøken Jørgensen, når vi kom rendende gennem Gaden med Taskerne og gav "Sidst" i Portene, så der var ikke et helt Læg i vore Nederdele.

Du rykkede tilsidst helt ud på Gadetrappen og stod og holdt Dig ved Gelænderet så forsigtigt, som var Du bange for at falde i Vandet, indtil din Moder kom og kaldte Dig ind med et "I-da" og Du gik med stive Musehaler (Du havde en Gammeljomfru-Gang, Ida, som Barn) og din Moder lukkede Gadedøren.

Vi luskede af. Der var altid noget over din Moder, der ligesom dæmpede.

Jeg pustede gerne lidt ud henne i vores Port. Jeg vidste jo, at Mo'r var ved Spejlet: "Så--er Du der" (jeg var kommen lidt på Skæv ind ad Døren) ... "Må jeg se Dig?" og jeg måtte dreje mig.

-Olivia, Fingrene af Munden.

-Nå, ja, det har jeg sagt, det bliver sidste Gang, Du får Skindkant om Kåben ... Jeg mulede, der var jo altid en eller anden Stump af Kanten, der hang løst og dinglede; jeg véd ikke, hvordan det var, men jeg og Regine, vi blev nu en Gang forpjuskede.

-Ja, så kan Du gå.

Jeg løb med Tasken bus på Dørkarmen.

-Om det Barn nogensinde lærer at gå på sine Ben--jeg vidste jo, det vilde komme fra Forhøjningen--: Og kun ét Håndtag i Tasken ... ja, så kan Du gå....

Jeg var på Vejen.

-Men om Karen først--kom det stadig fra Forhøjningen--vilde være så venlig at sætte en Børste i dit Hår. Det er jo en Skændsel at se på.

Håret var det værste. Det endte altid med, at Karen måtte frem foran selve Mama med Børsterne. Hun børstede og børstede:

-Nej--og Mama sukkede--der er ikke Skik at få på det Hår. Nej, lille Ida Brandt, hun kan holde sit.

Jeg snerpede Munden sammen, så stiv som en Pind, og Karen børstede: Du var jo altid Dydsmønstreet....

Og kan Du så huske, da Mama var på Visit hos din Moder med mig--de havde vist egentlig ikke omgåedes før--og de sad i Dagligstuen og talte, og vi sad i dine to Småstole inde i Sovekamret mellem din Moders Seng og Vinduet og så på hinanden og bed Fingre--da jeg på én Gang tog Dig i begge Hårhalerne og dunkede Dig ind mod Sengekanten, blev ved at dunke Dig, uden at sige et Ord.

Og Du værgede Dig slet ikke og gav ikke et Kny fra Dig, men begyndte bare at græde sagte, ganske sagte. Véd Du hvad, min Pige: Jeg tror, jeg fra det Øjeblik holdt af Dig, fordi Du havde grædt så sagte....

Hvor jeg husker Onsdagene, når jeg var hos Jer og kom Klokken fem for at hente Dig med ud. Når jeg var kommen ind, kaldte din Moder, fra sin Vindusplads, ind i Sovekamret, hvor Du sad over Lektierne--Du så altid ud, som vilde Du krybe op på Kommoden, når Du læste Lektier--:

-Ida....

-I-da, det er Olivia Franck.

Mens hun blev ved at strikke med sine store Pinde, sagde din Moder til mig og nikkede:

-Sæt Dig, min Pige.

Og jeg satte mig ved Døren--hos Jer satte man sig altid midt på Stolene--til Du havde fået alt Tøjet på, Vesten og det lille Tørklæde og Kåben og det store Tørklæde, og vi kniktede foran din Moder:

-Har Ida Lommetørklæde? sagde hun--jeg tog altid til min egen Lomme for at føle--: Kom så ingenting til....

Og vi gik forbi Vinduet, hver på sin Flise.

Men om Aftenen når Dugen var taget af Bordet--jeg ser din Moder flytte Lampen fra det ene Bord til det andet, hun flyttede den altid selv--lagde vi to Spil, mens din Moder fik Whisten med Frøknerne (Herregud, nu er også Erbelin død, hun bar sin svære Dobelthage lige stift til det sidste) og jeg sad og sparkede Dig op ad Benene under Bordet, mens gamle Bonnitz lo af Glæde over Stikkene--hun lo ligesom om hun hikkede. Klokken halvni skulde jeg hjem, og Jeres Sofie bragte Ribsvinen ind, og vi fik de to Æbler, medens mit Tøj blev bragt ind i Varmen....

Mama sagde:

-Det hjælper et helt Døgn på Olivia, når hun har været hos Ida Brandt.

Men om Søndagen var Du hos os ligefra om Morgen. Husker Du, Jeres Sofie bragte Dig og "skulde hilse fra Fruen", mens hun tog Tøjet af Dig, det ene Stykke efter det andet, som om hun løste en Bylt op. Der var ingen, der forskrækkede Mama som Jeres Sofie:

-Jeg véd ikke, sagde hun; men hun har Øjne, som søger hun alt Støvet på Møblerne.

Moder havde det med at blive hed i Hovedet overfor fremmede Piger.

Mama sagde med sin allerhøfligste Stemme:

-Vil Sofie ikke drikke en Kop Kaffe?

Og Sofie nød den, siddende ret op og ned, på Stolen ved det sorte Bogskab, uden at mæle et Ord....

Vi var allerede ude af Stuen. Der var dejligt i den gamle Gård (jeg tænker tit: Gud give jeg havde en sådan Gård at sende mine Drengene ned i); Houmanns Lade med vore "Reder" i Høet og Dessaus Loft, hvor Du måtte vade gennem Kornet, Du i dine Brunelsstøvler. Men ja, hvor jeg regerede med Dig: jeg ser Dig, når vi legede Berider i Værkstedet, hænge lydig i Trapezen i Spidsen af din store Tå med Øjnene stive i Hovedet af Skræk og Tungen ud af Munden, som når Du skulde høres i Verber.

Når vi legede Skib med Drengene, var det værst. Husker Du Müllers Sukkertønder, som var Kahytter. De var også "Blykamrene", når vi var med i "Røver". Men det var værst, når de var Kahytter, for det var altid os, der blev kommanderede derind, når det "stormede" og Brødrene rullede dem "under høj Søgang".... Du sad derinde med Kjöleskørtet op over Hovedet, Stakkel, som under et Regnskyl....

Det var også dér, Du fik revet din blå Musselins på et Søm.

Du var bare blevet siddende ganske stille og glattede og glattede Flængen over dine Knæ, uden at sige et Ord, og jeg stod foran Dig og så kun på Dig og begyndte at glatte med, med begge Tommelfingre, som kunde vi lime Riften, indtil jeg sagde, åndeløs:

-Vi må sige det til Mama.

Og vi gik, løb op til Moder og jeg sagde, lige indenfor Døren:

-Ida har revet sin Kjole.

På "revet" begyndte jeg at græde, men Du stod lige stille:

-Hvor?

Mama greb din Kjole i Sømmen og holdt den ud fra Dig som en Fane:

-Ja, er det ikke det, jeg si'er, hvad må Fru Brandt dog tænke om dette forrykte Hus?

Du stod og rystede uden at græde, og Mama rev Håret bag Ørene løst med sin Hæklenål:

-Der må gå Bud efter Jomfru Finsen, sagde hun, ligeså forfærdet som vi: tag Kjolen af.

Karen løb efter Jomfru Finsen, mens Du ventede i en af Moders Natkjoler og Mama blev ved sit om "Huset" og min Kjole, som jeg jo gerne kunde flænge, det var hun vant til.

-Dér går Fru Brandt, råbte jeg, som var rykket op på Forhøjningen.

Mama slap Kjolen:

-Hun skal i Kirke, sagde hun så, ligesom lettet; og vi så begge to ud efter din Moders lige Ryg, der drog over Torvet.

Det er Pastor Hansen, der præker, sagde Mama.

-Nej, sagde Du med en lille, tyk Stemme: det er Pastor Schmidt.

Mama slog Hænderne ned i Skødet:

-Så er de ikke hjemme far halv ét, sagde hun overbevist.

Da Jomfru Finsen kom, erklærede hun, at der kunde tages en Halvbredde ud og så måtte Baglæggene rækkes.

-Det vil ikke ses, sagde hun, mens hun målte og synede den blå--Jomfru Finsen havde et Par Øjne, Stakkel, som grundede hun altid på at skrå en Bredde--:

-Nej, det vil ikke ses.

-Tror De? tror De? sagde Mama, der altid hørte på Finsen, som talte hun Latin: ja, når det blot ikke ses ...

Det sås ikke.

-Drej Dig, min Pige, sagde Mama til Dig, der havde Kjolen på igen: en Gang til. Nej, det ses ikke.

-Gud være lovet, Finsen! Moder slog Armene ned i Skødet:

-Nu vi! vi ha'e Crêmekopper.

Crêmekopper var Moders uomgængelige Tilgift til Sypiger. Der blev altid lidt af Butterdejgen siddende på Finsens Underlæbe, i den Revne, som hun havde fået af at overbide Tråd.

Jeg fulgte Dig om Aftenen, da Sofie kom. Du tog mig lidt hårdt i Hånden, da vi nåede ned på Gaden. Da vi kom hen til Kælderhalsen, sagde jeg:

-De spiller; jeg så Frøknernes Skygger på Jeres hvide Gardin.

-Ja, hviskede Du med en lillebitte angst Stemme.

Vi kom ind og Du fik Tøjet af og vi kniksede rundt, først jeg og så Du, og din Moder sagde over Kortene:

-Har Ida været artig?

-Ja; det var vist første Gang, Du løj, min Pige.

-Ja, gå så i Seng. Du véd, om Mandagen øver Du Klokken syv. Godnat.

Du fik dit Pandekys og var afsted.

-Farvel, sagde jeg ligesom i en Eksplosion. Og jeg løb hjem til Mama, så jeg var ganske forpustet:

-De så ingenting.

-Ih, Gud ske Tak, sagde Mama og satte sig hårdt i Sofaen:

-Nå, Ida har nu meget godt af at være med i lidt Uartighed, sagde hun. Jeg havde hende på Forhøjningen hemmelig fat i Lektien:

-Må jeg spørge, Olivia, sagde Mama: begynder Du nu på Lektierne?... Tror Du, Ida Brandt stjæler Lys for at læse på Sengen?

... Ja, det var den Tid, og hvem kan begribe, hvor den blev af, og hvordan Aarene løb. Hvor jeg ser os på Kirkegulvet, ved Konfirmationen, hvor vi alle var i hvide Burnusser og rødmossede af at græde og glathovedede. Gamle Pastor Bacher, det Skind, det går rent tilbage for ham, og de går alle til Pastor Robert, sidst havde Bacher kun syv og tyve.

Men Herren véd, hvor tit Du havde måttet høre mig i Salmer....

Mama blev ved at sige:

-Jeg synes, Ida var den netteste Konfirmand. Den Pige har noget, når hun holder sit Hoved, halvt nedefter, noget, der ikke ligner andre....

Og din Andendagskjole var blå med små hvide Prikker....

Aa, den første Tid som unge Piger, hvor vi endnu øvede os i at gå i de lange Kjoler, og Mama måtte sy mig "Rucher" for Hænderne for at skjule mine røde Håndled; og til den højeste Stads sad vi mellem de andre unge Piger, generte og ledeløse i vore sorte Kjoler, der var pyntede op med en Pibekrave, kære Du, hvor tit min måtte lægges ud i Brystsømmen.

I Julen var vi til det første Bal. I tre Uger havde jeg sovet med Handsker på om Natten:

-Man kan ikke, sagde Mama, tage på Bal med de Hænder. Ida går i Huset, og dog har hun nettere Hænder end Du.

Vi kørte derhen i Jensens Vogn, Du og jeg på Bagsædet, med to Skørter op over Hovederne, så vi sad på det Lærreds, mens Mama trykkede sig sammen på Forsædet og Jeres Sofie knejste på Bukken med dine Sko, indsvøbte i Papir....

Det ækle, gamle Rum i Klubben med Fugtighed ned ad Væggene og det grå Skærmbædt. Husker Du Skærmbædtet, hvor Fru Ferder regelmæssigt gik Ingas Hals efter med et dyppet Lommetørklæde.

-Olivia, sagde Mama: om Du nu kunde lukke din Mund....

Hver Moder gav sine Formaninger og glattede Kjoler. Og midt på Gulvet stod vi, rødarmede og forskrækkede og smilende, og Fru Ferder løb rundt:

-Gud, Fru Franck, Deres er nydelige, blev hun ved at råbe. Hun havde et åbent Brev Knappenåle fæstet foran på sit Bryst for at gå Ingas Toilette efter. Det dundrede på Døren: Luk op, luk op. Det var Nina Stjernholm i sin Pelskåbe:

-Godaften, Godaften! Barn, Barn, jeg er kommet meget for silde, råbte hun, mens hun rystede på Hovedet, så alle Lokkerne fløj, og råbte på Mama:

-"Søde Fru Franck, hvor er Føllene?" Og hun mønstrede os og skubbede tykke Fru Eriksen til Side: Nydelige, nydelige, sagde hun i Farten:

-Men lille Fru Franck, hvordan sidder mit?

-Nina, dog, sagde Mama, hvor det sidder skævt....

-Men, gør det? og Nina rettede og trak i Liv og Nederdel, mens Mama hjalp:

-Men, hvorfor har De også alting siddende så løst, Nina.

Mama var halvt fortvivlet og trak Lidsebåndet fastere i Halsen, mens Nina lo:

-Lille Ven, sagde hun til Mama, En må der til at være lidt god mod de ældre Mandfolk ... Har I til første? vendte hun sig til os.

-Ida ikke....

-Godt, så hold Dem til mig, Frøken Brandt, jeg råder over et Par spæde Løjtnanter fra Frederits, og jeg ta'er Hofjægermesteren.

Balinspektøren dundrede på Døren og spurgte, om Damerne var færdige, og Musikken begyndte at spille.

-Så, sagde Nina og slog Døren op. Jeg så bare Lysekronen, Du, og den dansede allerede. Så fik jeg Adolf Black, der var ligeså befippet som jeg, fordi han var i Kjole, og jeg hørte Mama sige: Ryggen, Olivia, og jeg så Dig, der kom bagved med en Løjtnant, der bed i sit Skæg....

Men hvor Gulvet var brilliant, og hvor vi dansede.

Du stod et Øjeblik henne hos Mama med hende i begge Hænderne:

-Aa, Fru Franck, sagde Du og lo sådan stille, det er så dejligt at danse.

Nina var frygtelig. Hun havde stoppet sit Lommetørklæde ned foran på Brystet og sagde til Kammerherren:

-Kammerherre, se ikke på mig, Fru Franck siger, jeg er meget for nedringet.

-Nina, råbte Mama gennem den halve Sal. Men "Møllerne", de fløj, og Inga Ferder dansede, med den blå Garnering slynget om Armene, medens Nina lod Hofjægermesteren binde sine Sko midt på Gulvet:

-Nina, råbte Mama.

-Gud, Fru Franck, hvad skal jeg gøre? når Båndet springer? Og hun satte sig, midt mellem de gamle Damer, og lo.

Men vi dansede. Jeg hørte Kaptajn Bergfeld sige til Mama:

-Det stille Pigebarn er nydeligt.

"Det stille Pigebarn" var Dig, min Pige, og Kaptajnen var en Kender.

Aa, ja den første dejlige Tid: da Sommeren kom og "Syforeningen" flyttede ud i Lunden og vi sad dér i en Rundkreds, bag Pavillonon, under Træerne, mens en af os læste højt. Men på én Gang blev Nina ked af det og slog til Bogen, så den røg, mens hun begyndte at synge. Og vi andre lo og stemte i med, så vi sad og sang lige ud i Luften, op i Lindene....

Men så kom allerede det Efterår, da din Moder blev syg.

Du var henne hos os, kan Du huske, da Sofie kom løbende og ude i Gangen spurgte efter Dig. Du havde rejst Dig op fra Bordet og gik, uden et Ord, uden Farvel, bagefter Sofie, der løb hen ad Gaden. Du mødte Frøken Fischer og tog fat i hende og talte med hende og gik igen, hurtigere og hurtigere.

Jeg stod ved vort Vindu og vilde følge efter, men jeg véd ikke ... jeg var bange, så angst, at måske var hun død, og jeg sagde til Mama:

-Går Du ikke med?

Og vi tog Tøjet på og gik og kom ind i Jeres Stue, hvor alle Møblerne var flyttet, fordi de havde løftet din Moder og måtte bære hende; og Doktoren kom og Stuen blev fuld af Folk, til Doktoren sagde, de skulde gå, og Frøken Fischer kom løbende med Is i en Skål og blev ved at sige, mens hun græd:

-Men hun har heller aldrig taget mod Råd, hun har heller aldrig taget mod Råd.

Jeg blev hos Dig om Natten og vi sad og vågede inde i Dagligstuen og hørte alle Uhrene dikke og melde med snurrende Klokkedslag de langsommelige Timer.

Og vi hørte Vågekongen hviske til Sofie og skifte Isen og vi sad igen og hørte Uhrene....

Men Du, Stakkel, vågede mange Nætter siden.

* * * * *

Farvel, nu, min Pige. Gid det nye Aar må bringe Dig rigtig megen Glæde. Vi på Villaen, det véd Du da, ønsker Dig det Allesammen.

Og så et Kys i Anledningen, skønt Du véd, jeg afskyer det Veninde-Kysseri. Ungerne hyler, jeg skal hilse Dig.

Din Olivia.

Ida Brandt lukkede Brevet og sad med Hovedet støttet mod Karmen. Ovre bag Søerne tændtes Lygterne, én efter én. Hun hørte Josefine, der bragte Aftensmaden og gik, og de Gamle på Stuen, der begyndte at vende sig i deres Senge.

Hun blev siddende, endnu et Øjeblik.

Men pludselig raslede Nøglerne i Døren hos Kvinderne, og hun sprang ned med et Sæt, så hun væltede Stolen: Det kunde være Professoren, han kom til så mange Tider, og der var ikke tændt Lys.

Men nej, det var Hr. von Eichbaum fra Kontoret, der sagde:

-Må jeg gå igennem, Frøken?

-Værs'go'.

Hun tændte Lys, hun var blevet ganske stakåndet af Forskrækkelsen.

Hr. von Eichbaum blev stående, mens hun tændte:

-Det er s'gu sært, sagde han med sin lidt snøvlende Stemme: så meget jeg er kommen til at tænke på Ludvigsbakke, siden jeg er kommen ud på dette forbandede Kontor.

-Men der var osse så dejligt, sagde Ida med en Stemme, som så hun det for sig: så dejligt der var ud over Bræstrup.

-Ja, der var rart, sagde han og smækkede med sine Læber: det var den Gang.

Han blev stående, mens hun hentede Stigen for at tænde Gasblusset over Døren til "A" og gik op ad den:

-Nej, sagde han og så op på hende: der var s'gu ikke mange som gamle Konferensråd.

De vekslede endnu nogle Ord, mens hun gik ned igen og ind på "A". Herren derinde, der sad i den store Hvilestol, løftede kun Hovedet, følgende hende med sine store, overskyggede Øjne, mens hun tændte Lysene på hans Bord.

-Hvem er det egentlig? spurgte von Eichbaum, da hun kom ud igen.

-Jeg véd ikke, sagde hun: en Doktor ...; og mens hun halvt lo, sagde hun:

-Han er den eneste, jeg er forskrækket for.

Eichbaum lo: Han lader s'gu da til at være meget stilfærdig....

-Ja, men jeg véd ikke ... det er ligesom han lignede et Spøgelse....

-Et Spøgelse?

-Ja, sagde Ida ligesom forlegent: et Spøgelse af et Menneske.

Hr. v. Eichbaum blev ved at le, uden at hans Blik slap hende.

-Nå, Godaften, Frøken.

Hr. v. Eichbaum nikkede og lukkede sig ud, og Ida krøb op ad Stigen for at tænde Blusset over Døren til "Salen". Inde fra Kvinderne hørte man en skingrende Mumlen. Det var Frøken Benjamin, hun blev altid urolig hen mod Aften.

Ida Brandt stod uvilkårligt og nynnede ganske sagte, mens hun delte Smørret af til Aftensmaden: hun tænkte på Olivias Brev.

Og så på Ludvigsbakke.

Patienterne, der havde Kælderarbejde, kom op igen og begyndte at vandre rundt i Forstuen, urolige, underligt nussende, uden at lægge Mærke til hinanden, mens deres Tøfler klaprede, blev ved at klapre hen over Gulvet.

Lange Bertelsen, der "var gået istå", gik ud og ind til Vaskebækkenet i Køkkenet og skyllede Hænder, et Par rødlige, klamme Hænder; hvert tiende Minut skulde han skylle de Hænder, som skulde han tvætte dem for tusindfold Synd.

-Nå, Bertelsen, De er jo ren, sagde Frøken Brandt.

-Ja, sagde han og holdt med ét op at vaske sig, som om han ikke mere huskede det. Han gik hen til Bordet, stod og så lidt på hende, såvidt han kunde, for hans Øjne var aldrig på ét Sted--:

-Men hvad skal jeg her? sagde han med et Stød:

-Vil De sige mig, hvad jeg skal her? hans Stemme hævede sig på Gentagelsen.

-De skal jo blive rask, Bertelsen, sagde Frøkenen og blev ved at smøre Maden.

-Rask, han lo, som han snærrede, og man så alle hans tætte Tænder; det var, som de var det eneste, der havde Farve i hans Ansigt, de glinsede:

-Rask--her, hvor man er lukket inde.

-Og så skal De spise, sagde hun: og så er jo den Dag gået, Bertelsen.

-Ja, ja, råbte hun ind på "Salen", hvor de to Patienter allerede havde sat sig til Bords ved Enden af Sengene og slog i Gulvet med Tøflerne af Utålmodighed: nu kommer jeg jo....

Hun lyttede først ved Døren til Frøken Petersen, der sov så fast endnu, at man kunde høre hendes Aandedræt helt herud.

-Frøken Petersen, råbte hun og bankede: De må op.

Aandedraget hørte op, og langt om længe kom der et søvnigt "Ja". Frøken Petersen havde Nattevagten. Ida gik med Maden ud i Forstuen, hvor Manden med Bælterne drejede rundt endnu.

-De skal spise, Schrøder, sagde Ida, lige foran ham, som talte hun til en Døv.

-Hm; han så kun på hende.

-De skal spise. Schrøder, gentog hun.

-Hm.

-Men det må være nu--hun blev ved at tale så tydeligt, som havde Manden svært for at høre--: for nu kommer Lægerne.

Og hun ledte ham ind, foran sig, hen til Bordet.

Man hørte allerede Lægerne på Trappen, og Nøglerne lød i Døren. Det var Reservelægen og to Kandidater, bagest kom Frøken Helgesen, Plejemoderen, med Journalen. Hun bar den som en Retsbetjent et Aktstykke.

Patienterne rejste sig fra Bordet, og de tre Gamle i Sengene fulgte Lægerne med deres sært halvbrustne Øjne:

-Der er jo ikke noget? spurgte Lægen.

-Nej, Hr. Reservelæge.

Lægen gik alene ind på "A" og lukkede Døren.

Kandidat Qvam svang sig op på Forstuebordet og slog Benene sammen:

-Vorherre frels os, sikken en Vagt. Elve indlagt og én af dem "pumpet".

-Var det Opium? Frøken Helgesen talte til Kandidaterne forretningsmæssigt som til Kolleger.

-Ja, det er en Klejnsmedesvend ... De si'er, det er Kærlighed, og nu har de slæbt ham på femte Time op og ned ad Gulvet--to Mand ... Vorherre bevar's, at Menneskenes Børn ikke kan lære at tage det med Ro ... Hvad siger De, Frøken Brandt?

Qvam sprang ned, for Reservelægen kom ud:

-De kan gerne lade Patienten trække lidt frisk Luft, sagde han; han var allerede ved Døren til Kvinderne.

Qvam gik bagest; han rystede på Tærskelen sine Ben i de hvide Sportsbukser, som vilde han ryste Støvet af sine Fødder.

Ida gav de tre Gamle Mad, hun havde en egen, nænsom Måde at løfte dem op i Sengen.

Frøken Petersen kom ud af sin Stue, vims og forpustet:

-Hvad er Klokken. Jomfru? sagde hun ind til Ida (Frøkenen havde ti sirlige Svingninger med Underkroppen for hvert Skridt, hun tog):

-Mit Uhr er gået istå.

-Den er mange, sagde Ida. Den var altid mange, når Frøken Petersen kom op om Aftenen.

-Ak, ja, De er rar og venter. Jeg løber ind til The....

Ida nikkede kun, hun var så vant til at måtte vente på de andre en Halvtime efter Tjenesten. Hun satte sig ind under Blusset i Salen og gav sig til at sy.

Hvor godt hun dog huskede Karl von Eichbaum, nu, hun tænkte på det, hjemme fra Ludvigsbakke--ham og hans Moder, der altid sad helt oppe ved Bordenden, hun havde altid Konferensråden til Bords.

Fru von Eichbaum gik Ture på Klokkeslet og havde de to Stenbænke i Forvaltergangen, hvor hun hvilede--for sig alene.

Hun sagde altid: Dér har vi jo den lille Frøken Brandt, som om hun opdagede hende påny hver Gang.

De tre Patienter sad ved Enden af Sengen og spillede Kort med Uldbukserne i Aal højt op om Benene. Men Schrøder vilde i Seng. Han sad i den bare Skjorte på Sengekanten, Benene hang, som sad Knoglerne løse på ham.

-Nu må De helt i Seng, Schrøder, sagde Ida.

-Ja, svarede han og blev siddende med ludende Hoved.

Ida måtte rejse sig, før Schrøder fik løftet Benene besværligt, som var det noget, der krævede en tung Eftertanke: Så, sagde hun og slog ned på Tæpperne med begge Hænder: Det er jo meget bedre, når De ligger ... ikke?

Hun blev ved at hjælpe med Tæpperne, mens hun tyssede på Bertelsen: han blev altid så voldsom ved Kortene. Så hørte hun Frøken Petersens Nøgler og begyndte at pakke sit Sytøj sammen: hun skulde endnu kun åbne på "A".

Herren på "A" sad ved Bordet og løftede kun Øjnene for straks at begynde at skrive igen på sine store Papirer. Det var altid Tal og Tal, han skrev, så langsomt som han prentede dem.

-Så åbner jeg Skodden, sagde Ida og åbnede det høje Vindu.

Frøken Petersen stod udenfor ved Kighullet, da Ida kom ud.

Herren derinde rejste sig langsomt, og stille satte han sig op i Karmen.

Uden at røre sig sad han og så ud i Natten frem mod Stjernerne.

-Hvad er det, han altid sidder og regner på, sagde Frøken Petersen.

-Dr. Qvam si'er, sagde Ida, at han vil finde Lovene ...

-Stakkel, sagde Frøken Petersen, der intet forstod, og hun gjorde et Jomfru-kast med sit Hoved, før hun gik bort fra Kighullet.

Ida åbnede Døren til den urolige Gang, hvor hun gik ind. To Portører holdt en død Krop mellem sig; dens Arme hang over deres Skuldre, mens de slæbte den.

Josefine, der sad på Bænken under Vinduerne og skulde have to sløve Mandspersoner til at spise, sagde med et Kast med Hovedet over mod Portørerne:

-Det er osse et Slid, nu har det varet fem Timer.

Portørerne drejede lige ved Døren til "den gode Gang", da Ida skulde ind, og den ene af dem sagde, seende på det hængende Hoved:

-Det er forresten et pænt Menneske.

-Ja, sagde Ida og så ind i hans Ansigt, hvis Læber var åbne som en Maskes--og Portørerne vendte sig og slæbte Kroppen videre.

Inde på den gode Gang stod Celledørene åbne og Patienterne blundede stille i deres Senge. I Spisestuen sad Frøken Friis, der havde Friaften og skulde i Theatret, med Kikkerten foran sig på Bordet, og knappede Handsker:

-Aa, sagde hun: dér har vi "Jomfruen" ...

-Hjælp mig, hva'? hun strakte den ene Hånd ud mod Ida, der altid skulde "hjælpe": jeg kommer meget forsilde.

Ida knappede Handsken, mens Plejemoderen, Frøken Helgesen, der sad bag Themaskinen i sin Yndlingsstilling med Armene over kors, sagde med sin meget tydelige Stemme:

-Hvad har det Liv kostet?

-Tak, Jomfru.

Frøken Friis spejlede sig en sidste Gang i det lille Spejl i Hjørnet; hun fredede endnu om det Ydre som to og tyveårig, hun havde haft ubeskåret for ti Aar siden, og Håret måtte have sit ganske bestemte Fald i Tindingerne:

-Jeg har fået det af en Fætter i Aalborg, sagde hun, om Livet.

Frøken Krohn og Frøken Berg, der drak deres The ved den anden Bordende, sagde:

-Uha, ja, nu skal man til at tænke på Vintertøjet.

Og de begyndte at tale om Hatte.

-Jeg laver mine selv, sagde Frøken Helgesen bag Maskinen.

Så kom der en stor Kvindefigur frem i Døren:

-Her stinker fint, sagde hun og førte en hvid Hånd op til en bred Næse, mens hun så til Frøken Friis. Det var Frøken Koch, Plejemoderen fra Kvinderne.

-Ja, sagde Frøken Friis, der endelig var færdig og havde fået fat i Kikkerten: jeg holder ikke af at lugte af Karbol udenfor Anstalten.

-Godnat.

Frøken Koch kom ind i Stuen og satte sig henne i Krogen med Hænderne mod sine Knæ ligesom et Mandfolk:

-Må man være her lidt? sagde hun.

Og Frøken Helgesen, der havde nikket til hende, sagde fra Maskinen:

-Frøken Friis holder meget af Klæder.

Frøken Berg og Frøken Krohn blev ved at tale om Hatte, og Frøken Koch sagde, mens hun kløede sig i det grå Hår, der var surret op i Nakken, som man surrer en Tovende:

-Køb Jer et Par Skindhuer, Børn, de varer.

De to lo og blev ved med at diskutere Hattene: de måtte da også passe lidt til Frisuren; og de begyndte at tale om Hår, mens de to Plejemødre spurgte om de Indlagte.

-Der var elve idag, sagde Frøken Helgesen.

-Ja, og et svært Mas, sagde Frøken Koch.

Frøken Berg kunde ikke tænke sig sig selv uden Pandehår.

-Ja, sagde hun: om man havde Brandts Hår.... Gud, Brandt, at De ikke "flammer" det.

-Jeg har altid haft det sådan, sagde Ida.

Men Frøken Berg vilde prøve at flamme det og begyndte at purre op i Idas Pandehår med en Lommekam: De er jo ikke til at kende, sagde hun og blev ved at purre op i Håret: ellers ser De jo ud, som De var vandkæmmet....

Frøken Krohn, der sad og så til med begge Armene på Bordet, sagde:

-Nå, så De den ny på Kontoret? Det kan nok være, Nakkeskilningen skinnede....

De snakkede om Hr. von Eichbaum, og Frøken Helgesen sagde, henne fra sin Plads:

-Jeg finder, Hr. von Eichbaum er et meget net Menneske....

Frøken Koch gav Brillerne et Tryk over Næsen som for at se bedre:

-Nå, sagde hun, det er et af de Mandfolk, der går efter Skørter.

-Jeg kender ham, sagde Ida, der sad ganske rolig, med sit purrede Hår: hjemme fra Ludvigsbakke. Hun sagde altid "Ludvigsbakke" ligesom lidt sagtere end alle andre Sprogets Ord.

Men Frøken Krohn sagde og lod Fingrene løbe, som spillede hun en Hopsa på Bordet:

-Manden går med Stropper i Benklæderne.

Frøken Koch talte om Ludvigsbakke, der lå i hendes Egn, og om den gamle Konferensråd og Konferensrådinden.

-Men hun var vel allerede i Jorden den Gang, De kan huske.

-Ja, svarede Ida: Konferensrådinden var død.

-Det var en dejlig Kone, sagde Frøken Koch: hun dyppede selv sine Bede, da hun var firs ... med Karlestrømperne trukne uden på Skotøjet....

Frøken Koch lo ved Tanken om salig Konferensrådinden og hendes Uldstrømper:

-Men nu er det vel snart tredive Aar siden. Nå; Frøken Koch rystede sit Skørt fortil; det var en Vane, hun altid havde, når hun rejste sig: den Vej skal vi jo alle.

-Skal De op, Brandt?

-Ja.

-Så slår vi Følge, sagde Frøken Koch: Godnat.

De lukkede sig ud på Trappen ved den gode Gang, og de standsede ved Frøken Kochs Dør.

-Ja, sagde Frøken Koch i en helt anden Tone og stod lidt ved Døren: Det var et herligt Sted. Hun tænkte på Ludvigsbakke.

-Godnat, Brandt.

-Godnat.

Ida gik op og lukkede sig ud og ind ad Dørene henover Loftet og kom ind i sit Værelse. Hun tændte Lampen, der var dækket af en Sommerfugl (der var rundtom i Stuen så mange små Ting, som hun og Frøken Roed sad og lavede under Nattjenesten, for at pynte) og hun stod lidt foran Kommoden og så på Billedet fra Ludvigsbakke, med det høje hvide Hus og Plænen foran med den nye Flagstang, og alle de Unge, der sad på Trappen op ad Trinnene.

Der sad jo også Hr. von Eichbaum ... jo, det var ham ... hun havde vist ikke lagt Mærke til ham på længe. Men hun huskede godt, Billedet var fra det Aar, da han var kommen hjem fra en Skole i Svejts og altid lå på Græsplænen så lang han var....

Og dér stod Konferensråden ved Flagstangen....

Hun gik hen til Chatollet, slog Klappen ned og tog et Par andre Billeder frem. Dér var det fra Søen. Hun blev stående med det og smilte: hm, når det var tørt og der var Lavvande, og alle Herrerne og Agnes Linde vadede ud med bare Ben og pjaskede rundt mellem alle Fiskene. Hvor de morede sig så. Men en Gang havde en Gedde bidt Agnes Linde i Læggen, så Dr. Didrichsen måtte hentes.

Det var Fru von Eichbaum, som sad dér på Bredden, under den hvide Parasol.

Hun lukkede igen Skufferne, der endnu var fulde af så mange af Moders gamle Ting.

Ida låste sin Dør, før hun gik i Seng. Hun tænkte på Olivia og hendes Børn og på Nina med hendes fire lange Dreng, som hun havde set ifjor, og på sin Fader og på sit Hjem--derhjemme på Ludvigsbakke.

Hun så den store hvide Længe i Godsforvaltergården og Stuerne, hvor der var så "blæst" og så stille, med Blomsterne, i hvert Vindu fire og fire i de malede Potter; og Faders Konkylier, som hun aldrig måtte røre, skinnede rundt om i Hjørnerne.

Og hun så Kontoret, når hun bankede nederst nede på Døren, da hun var ganske lille, og kom ind og sagde, de skulde spise. Faderen sad i sin lange Lærredsfrakke ved det grønne Bord, med den gamle Stråhat på-- for han "tog altid Håret af", når han var i Kontoret--og hun krøb op i den store Armstol og ventede: alle "Fa'rs Fugle" sad rundtom, i deres store Kasser, under Glas.

Moderen åbnede Døren:

-Brandt, jeg venter med Maden.

-Ja, min Ven ... er Barnet her? ... nå....

Og han tog ned om Ida med et Par kærlige, åndsfraværende Hænder:

-Ja, min Ven, ja, min Ven.

-Hatten, Brandt, sagde Moderen.

De gik ind. Ida stolprede ved Siden af Faderen, der trykkede hende ind mod sit Knæ, så hun snublede over hans Støvler.

-Brandt, sagde Moderen, jeg véd ikke, hvordan Du går med Barnet.

Efter Middag satte Faderen sig hen i Sofaen med et Lommetørklæde over sit Ansigt, Moderen sad i sin Stol ved Vinduet. Lidt efter sov de ind.

Ida listede sig stille rundt og lukkede Dørene på Klem. Så satte hun sig på en Skammel, mens Forældrene sov.

Efter Middag gik Moderen og Ida til Kaffe hos Madsens i Skolen. Den lå ved Kongevejen, hvor Vognene kom forbi. Der kørte Apotekerens Frue fra Bræstrup.

Hun havde jo nu købt sig en Symaskine i København.

Ja, Madam Madsen havde været henne at se den. Men hun troede nu, det var holdbarere i Hånden.

Moderen nikkede.

-Men De véd jo, de skal prøve alt i Apoteket, sagde hun.

Ida sad på en lille Stol og lærte at strikke og havde sin egen lille Kop.

Når Moderen og Ida gik hjem, tog de Vejen forbi "Gården". Der brændte kun, hos Frøken Schrøder og henne hos Forvalteren, to ensomme Lys.

-Godaften, lød det. Det var Forkarlen, Lars Jensen, han rejste sig fra en Bænk.

-Godaften, svarede Moderen.

Og de gik videre, ind i den mørke Godsforvalter-allé.

Hjemme hørte de Latter helt ud i Gangen. Det var Skovrideren, som var kommet over til The. Moderen gik ud for at lave til, og Ida kniktede først for Fruen, en ganske spænd lille Dame, der havde givet Livet til elve Dreng, og hvis Øjne var blevet større og større for hver Fødsel--og så for Skovrideren.

-Nå, hvordan går'et med Tøsen, sagde han og løftede hende op i begge Arme, med et Sving. Lund var en vældig Mand i Bredden, der lo, så han blev rød helt ned i Nakken.

-Lund, Lund, Du er så voldsom, sagde Fruen: Du er kun vant til at tumle med Dreng.

-Uha! sagde Lund og blev ved at svinge hende: hun har s'gu godt af'et. Det sætter Blodet i Bevægelse.

De gik ind at spise: Aa, sagde Fru Lund (for der var intetsteds, hvor der var så mange kønne Ting på et Bord som hos Godsforvalterens): hvor må det være dejligt at kunne holde alting sådan som De, Fru Brandt.

I Skovridergården gik det lidt hulter til bulter; elve Efterkommere var mange.

De talte om Egnens Nyt og om Symaskinen. Skovrideren havde været inde at se, hvordan den løb.

-Man skal jo syne Kunstværket, sagde han.

-Det er jo en Håndmaskine? sagde Fru Brandt.

-Ja; men Fanden véd, om det holder.

-Jo, Lund, sagde Fruen og så hen for sig: det måtte nu alligevel være rart i et Hus, hvor der er mange at sy om.

Lund bare lo:

-Nå, født Silfverhjem--Apotekerfruen anbragte dette sit Frøkennavn under Mogensen på sine Kort--kunde s'gu nok blive færdig med at sy sin Smule Skørter i Hånden.

-Men der er jo dem, sagde Fru Brandt, bydende et Fad frem: som gerne vil være blandt de første til at ha'e en Ting.

-Og når man så, sagde Fru Lund, ikke har andet at tænke på, så er det jo rimeligt.

Fru Lund, der altid talte i en Tone, ligesom hun tyssede på nogen, gik over til at tale om Prisen på Smørret:

-Nu var Levy igen gået fire Skilling ned.

Fru Brandt forstod det ikke, for hun havde hele Tiden holdt Prisen.

-Ja, sagde Fru Lund og rystede på Hovedet, hvor hun i Nakken havde fire små Krøller, som var ombunden med et Fløjlsbånd: men det kommer vel af, at det hjemme hos os ikke altid arter sig ligedan ... Gud véd, hvordan det går til.

-Så ta'er vi os en Snaps, Skovrider, sagde Brandt, der sad og så, så på den ene og så på den anden: Har Barnet noget?

Ida smurte selv med en Kniv uden Egg: Man må vænne Børn, sagde Moderen: de har godt af det.

-Skål, Forvalter, sagde Skovrideren, og de talte om, når Konferensråden kunde ventes. Det blev næppe før om et Par Måneder, i Slutningen af Juni.

-Når det kønne er af Skoven, sagde Skovrideren.

Efter Bordet skulde Ida i Seng. Faderen tog hende op på sit Knæ, da hun sagde Godnat, og lod hende ride.

-Du støder s'gu Peber med Barnet, sagde Skovrideren og lo, og Ida sagde Godnat til de andre, en efter en.

Skovriderens gik Klokken ti.

-Har Du Armen, sagde Lund, for mørkt er det.

-Madam Brandt er s'gu lidt stikken alligevel, sagde han: hun kan s'gu ikke glemme, En har kendt hende som Husjomfru ... og de Ting.

-Men de er dog hjælpsomme, Lund, sagde hun.

Til det svarede Skovrideren ingenting. Men hun fylder jo godt for en Bordende, sagde han kun.

-Og hvor er der sirligt, sagde Fruen. Det var altid hendes dybe Undren, når hun var hos Fremmede. Lunds gik hjemad.

Men Fru Brandt var rundt at lukke for sine Sølvsager.

... Ida havde Barneselskab, som skulde være nu, før Konferensråden kom.

Børnene drak Chokolade på Højen, der stødte op til Herskabets Have.

Småpigerne sad, stivede, på Rad. Kroens to sad ved Enden af Bordet i skotsktærnede Vinterkjoler og med Ørenringe, mens de alle drak og spiste.

Fru Brandt, der gik omkring, i hvidt Sjal, og skænkede, sagde:

-Ingeborg har vist ingenting?

Ingeborg var Herredsfogedens Eneste og havde filerede Halvhandsker med grå Sløjfer.

Man hørte ikke et Kny.

Ida, der var den mindste af dem alle, gik rundt og viste sine Dukker frem til dem, der var færdige; mens Skovriderens to yngste, Edvard og Karl Johan, der havde sprukne Hænder, (Gud véd, hvordan det går til, sagde Fru Lund: men alt Snavs falder i de Drenges Hænder) slog frem mod Kagefadene med et pludseligt Tag, som om de rapsede, hvad de nød.

-Sofie, sagde Fru Brandt, der så ned over det stille Bord: der er ikke noget dernede; som gjaldt det kun om at fylde i dem.

-Nej, Tak, sagde Ingeborg, hvem Fru Brandt bød igen: vi spiser til Middag så sent.

Kroens to havde vendt Overkopperne.

Brandt kom frem nedenfor Højen, hans Benklæder kom så let ind i Skoene bagtil, når han gik:

-Nå, nå, her er Selskabet, sagde han og kom op: Har I fået no'et? sagde han. Nå, nå, han gik rundt og kneb dem i Kinderne og nævnte forlegent deres Navne, for han vidste ikke andet at sige, mens Småpigerne skubbede sig og så ned i deres Skørter.

-Men så skulde I lege, sagde han.

-Så skulde de lege, gentog han til Konen.

-Men der er måske nogle af Børnene, der vil ha'e mere, svarede Fru Brandt.

-Nej, sagde den ældste fra Kroen kort, bag Overkoppen, afgørende det for alle.

-Men så skal I lege, blev Faderen ved i samme Tone, han vidste ikke, hvad de skulde lege.

-Vi kunde kaste med Lommetørklæde, sagde Ingeborg fra Herredsfogeden, mens Småpigerne blev siddende rødhovedede og stille.

-Ja, ja, men Børn må støje, sagde Brandt, Børn må støje, de må røre sig. Og på én Gang sagde han, helt forpint:

-Jeg henter Schrøder, min Ven, og gik.

Skovriderens to mumlede no'et om, at det med Lommetørklæde forstod de ikke, og de stillede sig op og mulede hende ved et Træ.

-Ja, vil Du begynde, sagde Ida, der hang på Kanten af en Bænk ved Siden af Ingeborg og hun rakte hende et Lommetørklæde, som var alt for lille til at kastes.

Brandt løb gennem Haven, ind gennem Herskabets Låge. Oppe i Hovedbygningen stod alle Døre på vid Gab og der lugtede af stivede Gardiner og Renlighed.

Frøken Schrøder stod midt i Salen på en Stige, i de bare Strømper: hun holdt af, i en travl Vending, at kaste Skoene:

-Beva'rs, Godsforvalter, De vil hente mig, råbte hun og lod Armene falde.

-Ja, lille Schrøder, De må over ... det kommer ikke i Gang, sagde Brandt, der skød Brillerne op og ned: man véd jo ikke, hvorledes de Børn skal mores. Han rykkede op i begge sine Benklæder:

-Jeg tror, der er halvtreds, sagde han.

-Jøsses, ja, og Schrøder tog sig til Håret: men her ligger jeg midt i det.

Schrøder så sig rundt, der lå Gardiner på alle Stole: Og imorgen har vi dem, sagde hun. Hun kom ned af Stigen og fik Skoene på sig med et Klask: Det er grueligt med den Varme om Benene, sagde hun.

Schrøder havde det med Varme allevegne, og fra den første Junidag var hun evig på Vej gennem Haven med et Lagen; hun badede i Dammen: Der er ingenting på Jorden som Vand, sagde hun.

-Nå, i Guds Navn, hun så til Gardinerne: så hænger vi op inat.

Nede på Højen var de begyndt at trille med Låg.

-Vor Herre bevares, sagde Schrøder og så ud over Gruppen: hvad er dette for en Altergang? Her må vi ha' Benene rørt.

Hun fik Børnene op i Rækker og de begyndte at marchere. Ida tog hende i Hånden og, da de var gået et lille Stykke, kom Herredsfogedens Ingeborg og tog Schrøders anden Hånd:

-Se, sagde Foged-Barnet til Schrøder, jeg har Broncesko.

Men Skovriderens Dreng gik og klaskede Kroens Pigebarn bagi, for de kom sidst.

Lidt efter legede de Enke nede ved Dammen. Brandt var fulgt med og af lutter Glæde stod han Børnene i Vejen, hvor de så skulde løbe:

-Nu ka' man da høre dem, sagde han.

-Ja, sagde Schrøder og skød til sine Ærmer: men jeg har tolv Fag at hænge op.

Fru Brandt og Sofie gik, lige ranke, med Fadene med Smørrebrød, gennem Haven op på Højen for at dække.

Ida var så lykkelig. Hun løb to Gange hen og kyssede Schrøder på Hånden, uden at sige et Ord ...

"Herskabet" skulde i Skoven på to Vogne og var svunget ud af Indkørselen, mens Konferensråden sad midt i Ungpigevognen som en Bisp. Fru Brandt gik over til Hovedbygningen med Stedets Avis.

Schrøder stod i Fadeburet, hvor hun havde pakket Madkurvene.

-Pyh, jeg har ikke et Stykke under, sagde hun og slog sig fortil, på den Sirtses: Og nu kan man begynde at rydde op i Gæsteværelserne.

Hun løb ud gennem Køkkenet, hvor tre tilbundne Husmandskoner passede Folkenadveren, og over Gangen ind i Gæsteværelserne.

-Nå, sagde Schrøder, her flyder det.

Alle Dørene mellem Kamrene stod åbne og Kufferterne havde ingen lukket. Kjoler og Skørter lå der og hang der. Schrøder snakkede, mens hun hængte op og flyttede.

Fru Brandt sagde ikke noget, men gik rundt og løftede Nederdelene op, så hun kunde dømme om Stofferne:

-Ja, de kan, sagde hun.

-Nå, sagde Schrøder og vendte sig; hun var iforvejen: med Undertøjet er det nu ikke altid så stort hos de Københavnerne ... Det kan man se på så tit her må vaskes.

Fru Brandt svarede ikke og talte ikke, (det var til ingen Tid Fru Brandts Art at spørge, hun brugte kun sine grå Øjne), mens Schrøder løb foran og regerede og snakkede:

-Ja, Gud véd, hvad det kan bli'e til med Frøken With og Falkenstjerne ... Men de passer, véd De hvad, lange Mandfolk med små Koner--det slår altid til....

-Og hun er en nydelig Pige, sagde Schrøder.

Hun slog en Kuffert til og sprang i Tankegangen:

-Frøken Adlerberg, sagde hun, har et Liv, véd De, det var nydeligt at ha'e ved en Lejlighed. Når man kunde la'e Jomfru Jensen komme et lille Løb herop fra Bræstrup en Middagsstund....

Jomfru Jensen var Syjomfruen i Bræstrup og hun tog undertiden et Mønster i Gæstekamrene om Sommeren.

-Det er "Garibaldi", forklarede Schrøder, der gik ind i det inderste Værelse, hvor to strænge Kufferter stod lukkede med Lås og Kjolerne hang på Knagerne, indvundne i Tyl.

-Det er Fru v. Eichbaums, sagde hun.

-Frøken, Frøken, råbte Ida udenfor Vinduet.

-Dér er Barnet, sagde Schrøder og strakte sig frem og løftede "Spirrevippen" ind, før hun løste et langt og bredt sort Moiréslæb ud af et Tyl, helt frem i Stuen.

-Det er hendes Slæbkjole, hva'? Den er foret.

Mens Ida stod og stirrede op i det meget Silke, lo Schrøder og holdt Skørtet ud over hende som en Kåbe; men Fru Brandt følte ind på Foret:

-Foret er af gammelt, sagde hun.

-Ja, sagde Schrøder, men véd De hva', det er dog storartet, hvad de får ud af 'et.

Det var altid Schrøders Undren overfor Københavnerne.

-Og så går vi, sagde hun.

Da de kom til det sidste Vindu, satte hun med et Tag Ida ud på Græsgangen igen:

-For ellers vokser Du ikke, sagde hun og lo: Og så skal der tælles til Vask.

-Ja, jeg kan vel ikke være til nogen Tjeneste, sagde Fru Brandt, der allerede stod i Gangdøren.

-Aa nej, sagde Schrøder, man må selv gå og stampe i 'et.

Hun blev stående et Øjeblik på Trappetrinnet og så efter Fru Brandts Ryg, mens Fruen gik hen over Pladsen:

-Jeg tror, det bli'er Torden, sagde hun så og pustede: Gud give, det vilde.

De tre Husmandskoner gik stille inde i Køkkenet. De var på sorte Uldsokker, skønt der var Stengulv.

Ovre hos Brandts var Madam Madsen kommen fra Skolen. De omgikkes ellers aldrig såmeget i Sommertiden:

-Man véd jo det, sagde Madam Madsen til Madam Ludvigsen, at man på "Gården" er god nok om Vinteren.

Godsforvalteren gik urolig ud og ind, han fik altid Mindelser i Knæene, mod Torden. Og det trak også svært op med Skyer nede over Bræstrup.

Madam Madsen havde såmæn også, sagde hun, allerede sat Tykmælk hen, for Madsen varede mod Torden det første, han stod op om Morgen. Han følte det jo i Hugget.

Madsen havde fået et Sabelhug i første slesvigske Krig og var Formand for Våbenbrødreafdelingen.

--Schrøder stod om Aftenen helt nede ved Vejen for at se efter Vognene; for det lynede allerede nede bag Bræstrup, og Fru von Eichbaum var altid så ræd ved at køre og nu endda, der kom Uvejr til....

Godsforvalterens Piger løb hende hujende forbi med Lagener fra Blegen, og inde i Avlsgården hørte hun Forvalteren, der råbte, at Lugerne skulde lukkes--da begge Vognene kom, alt hvad Tøjlerne kunde holde, nede på Vejen. Konferensråden sad i Kalechen hos Fru von Eichbaum.

Pigerne i Hovedbygningen slog Vinduerne i, og Konferensråden begyndte at råbe straks nede ved Indkørslen:

-Er der lukket? er der lukket? mens Forvalteren kom løbende ud af Avlsgården i en stor Kappe.

Gæsterne, der var angst og stivlemmede, kom af nede ved Trappen. Fru von Eichbaum var hvid som et Lagen og gik ind i sin Stue og tændte Lys bag nedrullede Gardiner. Hun var altid angst, "når Elementerne rasede".

Konferensråden, der gik gennem Stuerne for at se, om Krogene var på, råbte, de skulde blive samlede; og Schrøder løb gennem Regnen over til Godsforvalterens, der kom tilbage med hende. Ida trimlede afsted med Hovedet stikkende ud af en lang Kåbe, og Madam Madsen var med, for hun havde ikke turdet gå hjem.

-I Hus, i Hus, råbte Schrøder, som havde Karl Eichbaum på Skødet.

Men Frøken Rosenfeld havde taget en Badehætte på og stod midt på Plænen og fangede Regnen i Hænderne.

-Gå i Hus, råbte Konferensråden til hende, og leende, med bøjet Ryg, løb hun ind under Glastaget.

-Her, sagde Frøken Adlerberg og fangede hende. De sad eller stod alle på Havetrappen nu og så gennem Regnen ud mod de lydløse Lyn.

-Her, sagde Frøken Adlerberg og tvang Frøken Rosenfeld ned på en Plaid.

De talte alle halvsagte, seende frem mod Himlen, der blev mørkere, fortællende om Uvejre og Lynnedslag.

-Ja, sagde Forvalteren med sin træge Stemme: da Aggersøgård brændte. Konferensråden husker, det var en tung Time, før vi fik Kre'turet ud....

Forvalteren tav lidt, der kom et Lyn, stærkere end de andre:

-Men begge Baronens Køreheste, sagde han igen, de sled sig fra os ... det var skammeligen.

-Ja, sagde Konferensråden, som stod ved Siden af Brandt, her stod vi to, da den gamle Flagstang fik sit....

-Ja, Hr. Konferensråd.

Og Konferensråden sagde igen, med den samme Stemme:

-Det var det Aar, da min salig Kone døde.

Madam Madsen nikkede: hun huskede det.

Lynene blev klarere og fler: i deres Lys så de Kvæget ude over Markerne og Husene i Bræstrup. Alle tav med Undtagelse af Frøken Adlerberg, der hviskede til Hr. Feddersen i Ministeriet:

-Hjemme på Landstedet ruller vi Gardinerne ned, tænder Kronerne og danser, sagde hun og havde lavet en Vifte af sin Havehat.

Regnen blev voldsommere og lød som Trommeslag på Taget, mens Popperne ved Indkørselen svajede ud, bøjjende sig som skulde de knækkes.

-Dér er det, sagde Forvalteren stille: det første Drøn gød sig op imod dem.

Frøken With greb Løjtnant Falkenstjerne, der havde sat sig på Trinnet ved hendes Fødder, i Skuldren:

-Hør. Og hun sagde med en spæd og lille Stemme:

-Hjemme går Mo'r og jeg altid ned i Kælderen.

Der kom igen et Lyn, og Schrøder talte halvhøjt, til Braget kom.

-Det er over Ringsgård, sagde Konferensråden, der kendte hver Plet og hver Afstand i Eggen.

-Ja, Hr. Konferensråd.

De fik ikke talt ud, før det lynede igen. Glimtene kom fra to Sider, som brudte, lysende Stråler, og de så Sletten, hvor Kvæget flygtede i store Kredse, og hele Himlen, hvor de sortrandede Skyer ligesom Stridsvogne rullede op imod dem.

Ingen talte mer; kun Frøken Rosenfeld, der sad med opmærksomt fremstrakt Hoved, hviskede stille:

-Hvor det er dejligt, hvor det er dejligt ...

Mens Madam Madsen uafsladelig sad og bevægede Læberne og Ida havde boret sit Hoved ind under Moderens Arm, og det lynede igen.

De så en Rytter sætte ind ad Avlsporten og en Mand i Kappe kom løbende over Pladsen. Det var Skovrideren, der kom fra "Fruens Skov" og ikke turde ride videre for Dyret....

Tordenen tog hans Stemme, og det var så mørkt, at man knap så hans Ansigt, mens han sagde:

-Det brænder Vesten for Bræstrup--det var en svær Flamme....

-Var det hos Christen Nielsen? sagde Konferensråden. Og de sagde halvhøjt nogle Ord om, hvor højt han havde assureret.

-Det er dog ikke hyggeligt, hviskede Frøken Adlerberg til Kandidaten og havde foldet Hænderne om sin Havehat.

Men Schrøder slap Karl von Eichbaum, Drengen, og løb pludselig ind til Fru von Eichbaums Dør. Gennem Nøglehullet så hun hende sidde ubevægelig og bleg foran sine Lys.

Frøken With havde ikke sluppet Falkenstjernes Skuldre og han mærkede hendes Hånd iskold ved Siden af sin Kind. Når Lynene kom, så han hendes Ansigt, lighvidt, og hendes Øjne, der så ud, som var de grønne.

-Frøken With, Frøken With, sagde han.

Der kom et nyt Lyn og et nyt Brag, som blev et uhyre Jernlegeme slynget til Jorden ved deres Fødder:

-Nu går der vel igen en Eg, sagde Skovrideren, der uafsladelig sad og tænkte på sine Skove.

Ingen talte og ingen vilde kunnet høre. Når Drønet døde hen et Minut, hørte de Kvæget, der brølte på Marken, og Fårene, der brægede klagende.

-Det er hos Christen Nielsen, sagde Brandt. Et Nu så de Brandskæret, bag Laderne, i Mørket.

-Pas Avlsgården, sagde Konferensråden til Forvalteren.

Et Lyn brød frem som et hvidlysende Vridbor foran deres Øjne, og Forvalteren løb og slog ud med begge Arme som en Mand, der blændes, og løb igen, mens Braget lød, et Brag som af tusinde Ting, der søndres og knuses; mens Ida, der rev sig løs fra sin Moder og sanseløs styrtede sig hen mod sin Fader, med en alt gennemskærende Stemme skreg:

-Fa'r, Fa'r; og hun gemte sig ind ved hans Ben.

Falkenstjerne havde taget Frøken Withs Hænder: Frøken Emmy, sagde han, det var første Gang, han nævnte hende ved Fornavn.

-Frøken Emmy.

-Ja, ja, hviskede hun og vidste ikke, hvad hun svarede, mens han beholdt hendes Hænder.

Der var ganske stille nogle Øjeblikke, og man hørte kun Regnens tunge Fald.

Så sagde Frøken Rosenfeld til Kandidat Feddersen, til hvem hun ellers næsten aldrig talte, med en sagte, ligesom ærbødig Stemme, og tog sig langsomt hen over Panden:

-Hvor det dog var skønt.

De sad alle tavse, som om de endnu ventede. Men Lynene blev blegere over Markerne og Drønen døde hen. Det var som en kvægende Kølighed slog op af al Jorden, og Regnen stilnede. Så så de, vest på Himlen, Stjernerne igen. Madam Madsen sad og fortalte Kandidaten om Madsens Hug og Konferensråden og Skovrideren gik ned ad Vejen for at se efter Branden hos Christen Nielsens.

Regnen var mild og lind. De hørte dens Fald mod Taget som en sagte Rislen, og dens Dråber fyldte Natten som med et lysende Støv.

Så begyndte Frøken Rosenfeld, der sad med Hovedet i sine Hænder, at synge sagte.

Falkenstjerne sad endnu med Frøken Withs Hænder i sine:

-Syng med, sagde Frøken Rosenfeld og vendte Hovedet om imod dem. Og halvsagte, næsten nynnende, sang de unge Piger:

Flyv Fugl, flyv over Furesøens Vove, snart kommer Natten så sort. Alt ligger Sol bag de dæmrende Skove, Dagen har listet sig bort. Flyv Du kun hjem til din elskede Mage, til de gulnæbbede Små; og når imorgen Du kommer tilbage, sig mig så alt, hvad Du så.

-Se, sagde Brandt. Ida var falden i Søvn i hans Arm, med Hovedet ind mod hans Skulder:

-Se Barnet, hviskede han og bøjede sig ned mod Frøken With. Han så så lykkelig ud, mens de sang igen og Skovrideren faldt ind med, nede fra Indkørselen med sin dæmpede Bas:

Flyv Fugl, flyv over Furesøens Bølge, stræk dine Vinger nu vel. Ser Du to Elskende, dem skal Du følge, dybt skal Du spejde deres Sjæl. Er jeg en Sanger, så må jeg og vide Kærligheds jublende Lyst. Alt, hvad et Hjerte kan føle og lide, burde jo tolke min Røst.

Sangen døde hen.

Ude i Natten var Regnen ophørt, og de gik alle ned ad Trinnene (Falkenstjerne og Frøken With gik ved Siden af hinanden) og stod og åndede langt ud i den svale Luft.

Så kom Schrøder med en vældig Bakke. De måtte sandelig ha'e noget, sagde hun, ovenpå den Forskrækkelse.

Men de blev ved at gå ude i Gangene en Tid. Så blev der lét og skreget nede på Vejen. Det var Konferensråden, der havde taget et Kys hos Frøken Adlerberg.

Lidt efter skiltes de.

Brandt bar stadig Ida. Han listede på de lange Ben for ikke at vække Barnet.

Da alle var til Ro, gik Frøken Rosenfeld ud ad sin Dør og sagte op ad Trappen. Hun åbnede et Vindu i Gavlen og satte sig i Karmen med Hænderne om sine Knæ.

Dér så hun Dagen bryde frem.

--Det var den nittende August, og hele "Ludvigsbakke" var i Bevægelse. Det var Konferensrådets Fødselsdag imorgen og han fyldte halvfjerds.

Schrøder lagde Vandkringler og bagte. Hun stod i én Damp. Køkkendøren, havde hun låset af med en vældig rusten gammel Nøgle:

-Idag ka' vi ikke ha' Køkkenskrivere, sagde hun.

Nøglen hang i Lommen på den Sirtses og slaskede hende om Benene.

De unge Piger bandt Guirlander i en Krog af Lunden og løb forbi Godsforvalterens Høj med Klædekurve med Grønt. Fru Brandt, der lignede en Skildvagt med Geværet i Hvil, sad på Højen med Ida, indtil Frøken Rosenfeld gik op ad Højskrænten og løftede Ida ud over Stakittet:

-Hende ta'er vi med os, Fru Brandt, sagde hun.

Nede i Lunden lo og snakkede de, så man hørte dem langt bort, mens de surrede Egeløv og Asters om Klædesnorene.

Frøken Adlerberg bandt med Handsker på:

"For det frygtelige Stads snærer Ens Fingre, sagde hun og trak hvert tiende Minut Handskerne af for at vise Feddersen, om hun ikke fik røde Mærker.

Ida gik rundt og bukkede sig og samlede alle de glemte Asters op fra Jorden og lagde dem i Skødet på Frøken Rosenfeld.

-Tak, lille Ven, sagde Frøken Rosenfeld.

Apotekerfruen, der var fuld af Garneringer og sad ved Siden af Frøken Adlerberg, sagde:

-Ja, det er frygteligt med Hænderne. Franz (det var Apotekeren) tåler heller aldrig, at jeg rører mig for mine Hænder.

-Det går bort med lidt Glycerin, sagde Frøken Rosenfeld:

-Tak, min Ven.

Det var Ida, som blev ved at samle Blomster med altfor korte Stilke.

Brandt kom til, han gik til og fra, med alle ti Fingre ravnsorte af Krudt: han lavede Raketter og farvede Lys nede i Kontoret.

-Jo, sidste Aar, sagde han, var de rigtig gode--de gik alle af undtagen én. Men da Etatsråden blev Konferensråd, havde Eriksen, min Fuldmægtig, lavet en Sol ... det var kønt.

Brandt stod foran Frøken Rosenfeld:

-Nå, De har Barnet, sagde han og smilte og klappede Ida henover Håret med de sorte Fingre.

-Men De skulde passe på Deres Hoste, Hr. Godsforvalter, sagde Frøken Rosenfeld.

Brandt gik og hostede slemt på det sidste.

-Puh, de unge Piger pustede og rystede deres Skørter:

-Hvor mange Alen har vi nu!

Og den ene svang Guirlanden som et Sjippetov, mens den anden tog fat og begyndte at synge:

I Skov, hvor Bøssen knalder, hvor Jægerhornet gjalder og Hundekoblet gør. Hvor Fugl med knækket Vinge og Dyr med såret Bringe forbløder sig og dør--

Halloh, Halloh, Halloh, Halloh, hvor Hundekoblet gør.

Oppe på Højen hos Fru Brandt var Skovriderens komne.

Fru Lund var gået herop: hun måtte dog give en Buket.

-Og mine Roser, sagde hun: Gud véd, hvordan det går til--jeg synes dog, de stod så godt, og der bli'er ikke andet end Knopper af dem ... Og de på Kirkegården, som står så rigt, dem vilde jeg dog nødig bruge i sådan en Anledning ...

Fru Lund kunde så godt få, hvad Fru Brandt havde. Men det var jo ikke meget.

-Aa, Gud, sagde Fru Lund ganske lettet: Konferensråden ser nok mest på Viljen.

Skovrideren slog Benene mod hinanden og sagde:

-Ja, jeg er en sober Mand, Mo'r, men den tyvende bli'er jeg fuld.

-Ja, ja, Lund, sagde Fruen: når Du blot ikke vil holde Taler.

Madam Madsen arriverede nede i Stikkelsbærgangen. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gribe til: Madsens høje Hat måtte stryges, og hun vidste ikke sine levende Råd for et Jern ...

-Da er det s'gu galt, sagde Skovrideren: Madsen, der repræsenterer Krigsmagten.

Våbenbrødrene skulde rykke op Klokken tolv.

De unge Piger kom fra Lunden i en stor Flok, og Apotekerens Frue hilste op til Højen bag en hvid Parasol. Ida tog alle i Hånden, før hun gik op.

Madam Madsen vilde gå lidt ned over Engene, som stødte op til Lunden, og Skovriderens slog Følge. De gik ind over Stenten og så på Kransene og Guirlanderne, der lå på Jorden.

-Det er rigtig kønt, det er rigtig kønt, sagde Fru Lund, der sad på en Bænk, hun vilde altid gerne sidde.

Men Madam Madsen, som gik rundt og tog Mål af hver enkelt Del, sagde:

-Ved salig Konferensrådindens Begravelse havde vi to hundrede Alen ...

... Klokken elve gik Konferensråden rundt med et Lys og lukkede alle Døre. Det var Husets Skik. Han havde Kalot på (om Dagen havde han rød Paryk, der var ganske ligesom Godsforvalterens) og tog i hver Lås.

De unge Piger, der var gemte inde i Frøken Adlerbergs Stue, sad og fniste i Halvmørket, da han gik forbi.

Så slog Falkenstjerne på Vinduet ude fra Haven, og det blev åbnet:

-Vi har reddet Vinen, hviskede han.

De unge Piger sprang ud, sagte og leende, én efter én, mens de holdt om deres Skørter.

-Og Lamperne? hviskede En.

-Har dem, blev der hvisket tilbage.

De listede alle, langs Huset, ganske stille, til de pludselig løb ned over Plænen som en Vind, for Hundene begyndte at gø.

-Det er Hektor, hviskede Frøken Adlerberg og greb Feddersen om Armen.

-Hys.

De nåede Træerne. Frøken Rosenfeld gik langsomt bagved alle de andre.

Nede under Bøgene brændte der fem Lamper. Der satte de sig ved Bordet og bandt. Frøken Falkenberg sad på Stenten lidt borte og så ud i Natten, der lå over Engene som et stort Mørke.

-Emmy, kaldte det ganske sagte. Det var Falkenstjerne.

-Ja.

Og der var to, som, tæt til hinanden, så ud i Mulmet.

... Om Morgenen stod Falkenstjerne og Gartneren og slog Guirlander på Facaden og fløjtede begge to. Gamle Brandt, der havde fået Flaget hejst, var i Lag med Vimplerne. Men klejn var han og gik og hostede.

Han blev stående og så ned mod Bræstrup, hvor Flagene kom op foran Gårdene; Morgenvinden tog så friskt i de røde Duge:

-Hvor er 'et kønt, sagde han: Og så Stakkene--ja, her er en dejlig Plet.

Han begyndte at gå over mod Godsforvalterlængen; han vilde se at få noget Varmt. Men da han var kommen derover, sagde han:

-Jeg tror, jeg vil lægge mig lidt. Han havde Kuldegysninger og kunde næppe stå på sine Ben.

-Ja, Brandt, sagde Fruen, der badede Ida i et Vaskekar: Men Du må op for at overrække Stagerne.

-Ja, Mariane, sagde Brandt, der døsede hen.

Vognene begyndte allerede at rulle frem nede gennem Indkørselen, og Sofie løb til og fra for at melde, hvem det var. Fru Brandt var i Undertøj og satte Håret, hele Sovekamret flød af hendes hvide Skørter. Hun fik Nederdelen på og Livet knappet, mens Brandt i sin Seng blundede og vågnede og blundede igen.

De hørte fler og fler Vogne og mange Fodtrin på Grusgangen.

-Der har vi Musikken fra Horsens, råbte Sofie og satte afsted ud til Gærdet på Sokker.

-Og dér ligger Brandt, sagde Fruen, der fik Kniplingsærmer og Hovedpynt på i Havestuen.

Hornene lød højt og lystigt, og de hørte mange Stemmer:

-Ja, Brandt, dér har vi Våbenbrødrene, sagde Fru Brandt, som havde Brandts Tøj på sin Arm og som hele Tiden talte, som skulde hun ruske i ham.

-Hvor er Barnet? sagde Brandt kun.

Ida, der havde grædt, fordi Papilotterne havde siddet for stramt, kom ind i hvid Kjole.

-Nu ikke for tæt til Sengen, sagde Fru Brandt og glattede Idas Skørt; men Faderen tog Spidsen af hendes Livbånd og holdt det mellem sine Hænder:

-Ja, nu skulde jeg vel op, sagde han og blev ved at smile til Barnet, så mat.

De blev ved at høre Fodtrin og Hornene og en Stemme, der kommanderede: det var Madsen. Så igen Hornene. Brandt syntes, det var så underlig langt borte:

-Der er Kammerherren, råbte Sofie; hun slog Døren op på vid Gab, med Bomuldsforklædet i Hånden, som hun havde løst af sig i Forskrækkelsen.

-Nu har vi Amtsrådet, Brandt, sagde Fruen, der var blevet ved at gå rundt tungere og tungere i Gulvet, og hun lagde Klæderne på en Stol.

-Ja, Mariane, sagde Brandt og satte sig op i Sengen.

Men Fru Brandt var løbet ud at tage imod: de skulde samles her.

-Ida, Ida, råbte hun.

Ida, der stadig stod et bitte Stykke fra Sengen, sagde, ligesom hun vilde vække ham:

-Fa'r, nu skal Du op.

-Ja, Barn, nu kommer jeg.

Han hørte Kammerherrens Stemme inde i Havestuen, og han kom op på Sengekanten at sidde. Det brændte sådan i hans Side.

Så blev Døren lukket op. Det var Skovrideren i fuld Puds:

-Hvad Satan, Brandt, sagde han, men han blev pludselig stående: Hvordan er 'et, Du ser ud?

-Ja, sagde Brandt, jeg har det dårligt.

-Det ser jeg s'gu. Og din Kone sagde, det var det sædvanlige.

Brandt sad lidt:

-Nej, sagde han så, og Hovedet faldt ned på hans Bryst, jeg kan ikke gå derover.

Skovrideren gik ud og hentede Doktoren, der kom i Kjole og med Dannebrogskorset: Hvad er det, gamle Ven, går De i Reden på Festdagen, sagde han, men blev pludselig alvorlig, da han så Brandt: Løft ham, sagde han til Skovrideren og begyndte hastigt at høre Brandt på Bryst og Ryg.

Udenfor holdt Musikken op, og man hørte Madsens Stemme gennem Støjen:

-Nu er Madsen der med Fanen, sagde Brandt og smilte.

Doktoren blev ved at høre på Brandts Ryg, mens Skovrideren stod ved Fodenden bøjet frem, som vilde også han lytte: Der skal Bud til Bræstrup, sagde Doktoren blot og gik ud.

Han satte sig til at skrive Recept ude i Stuen midt mellem Gæsterne, mens Fru Brandt stod hos, og Amtsrådmedlemmerne talte højt i Munden på hinanden om Dagen og om Talerne og om Festen:

-Brandt får det jo altid så voldsomt, sagde Fru Brandt.

Doktoren svarede ikke: inde i Sengen sagde Brandt, der var blevet ligesom noget roligere efter at have set Doktoren:

-Og hvordan skal det så gå i aften? Han tænkte på Fyrværkeriet.

De hørte Amdsrådmedlemmerne gå ud gennem Haven. De var pludselig bleven ganske tavse:

-Men nu skal Ingen tænke på mig, sagde Brandt. Det er også bedre nu.

-Ja, sagde Skovrideren.

Han gik ind i Stuen, hvor hans Kone endnu sad på en Stol:

-Lad os gå, sagde han sagte: vi kan jo ikke forskrække Konferensråden.

De gik ud sammen med Doktoren, og man hørte deres Skridt dø hen på Gangen, til der blev ganske stille. Fru Brandt gik ordnende frem og tilbage hos den Syge, sortklædt, i sin brede Silkekjole, der knitrede:

-Men man må heller ikke give sig hen, sagde hun og tog op i Mandens Puder.

Hun blev stående et Øjeblik foran Sengen og sagde med den samme Stemme:

-Nu skal Apotekerens overrække Stagerne.

Den Syge virrede kun med Hovedet--måske var det en Flue--og han sagde:

-Skal I ikke over med Blomsterne ...

-Det må vi jo, sagde Fruen.

Men Ida begyndte at græde inde i Stuen, fordi hendes Fader ikke skulde med:

-Nå, sagde Fru Brandt og tørrede hendes Ansigt; men Barnet blev ved at smågræde hen gennem Haven.

Så blev der fuldkommen tyst, mens Sofie sad og strikkede bag Døren. Man hørte kun Fluernes summe og Bornholmeren, der på én Gang lød så sejt og hårdt.

Den Syge lå og flyttede sig i Sengen. Der kom sådan en Uro med Feberen....

Nu hørte han Kammerherrens Stemme--Sofie sprang i Sokker ud til Gærdet--og han løftede Hovedet lidt, som vilde han lytte: Nu talte Kammerherren for Konferensråden.

Men Brandt kunde ingenting høre, og der var også så mange Billeder i hans Hoved, der kom og drog forbi og gik--Billeder fra al hans Tid og fra han kom her og da Konferensrådsinden levede og fra de fik Ida.

Hvor var hun spændt og rød og bittelille ... Og hun havde kendt ham, før hun kendte sin Mo'r....

På én Gang tog Brandt i Sengebåndet, han fik sig rejst; nu råbte de Hurra for Konferensråden....

Så faldt han sammen igen og blundede.

Da han slog Øjnene op, sad Frøken Rosenfeld med Ida på Skødet ved hans Seng:

-Vi vilde over og se til Dem, Hr. Brandt, sagde Frøken Rosenfeld.

-Ja, sagde han og blev ved at se på Ida, der lå og sov, Frøken.

Frøken Rosenfeld satte Ida ind på Sengekanten: Ida kan sidde her, sagde hun.

-Ja.

Den Syge blev ved at smile og flyttede sine Hænder, der brændte, hen, hvor Ida sad.

-Men krøller hun ikke sin Kjole, sagde han og lukkede Øjnene.

De hørte Uhret slå, langsomt som den, der ikke har Hast, og Frøken Rosenfeld løsnede sagte Idas Hånd af den Syges. De gik ud på Tåspidserne, mens Ida holdt så fast i Frøkenens Kjole, og de satte sig i Sofaen. Der var ganske tyst. Kun Uhrets hårde Dikken.

-Frøken, hviskede Ida: dør Fa'r?

-Men Barn, men Barn, sagde Frøken Rosenfeld og strøg over Håret på Ida, der begyndte at græde, uden Lyd.

De hørte Trin i Havegangen. Det var Fru Brandt, der kom ind foran Konferensråden. Han bar Storkorsets store Bånd og havde røde Pletter på Kinderne.

-Men hvad hører jeg? sagde han, der talte noget højt: her er Sygdom. Og Fru Brandt, der gik iforvejen ind til Sengen, sagde, som hun vilde vække Manden (der var ligesom Vrede i hendes Stemme hele Dagen):

-Brandt, det er Konferensråden.

Frøken Rosenfeld hørte Konferensråden sige, i sin Festtone:

-Kære Brandt ... Men så sænkede han pludselig Stemmen; han sad på en Stol, rykket lidt ud fra Sengen, ubestemt urolig som alle gamle Folk ved Sygdom:

-Men hvad er dog det ... men hvad er dog det ...

-Ja ... nu har vel Apotekeren overrakt Stagerne, sagde Brandt og søgte at tage hans Hånd.

Ida var stille listet ud. Frøken Rosenfeld gik mellem Ribsbuskene og kaldte halvsagte på hende, men ingen svarede. Så fandt hun hende på en Træbænk lige udenfor Sovekammervinduet, sammenkrøben og stille, ligesom en lille Hund. Og Frøken Rosenfeld satte sig ved Siden af hende, næsten i samme Stilling.

De hørte Konferensråden, der vendte tilbage gennem Haven, og Fru Brandt, der gik inde i Sygeværrelset. Nu satte hun sig, ved Fodenden af Sengen, med de brede Kappebånd frem over Brystet, som vilde hun spærre.

Der lød nogle sagte Trin inde i Dagligstuen, og Fru Brandt stod op. Det var Fru Lund, der kom listende og standsede ved hvert Skridt.

Hun blev stående igen og tog Fru Brandt om Hofterne:

-Vi synes, det er så slemt, Lund og jeg, sagde hun.

Og da Fru Brandt ikke sagde noget, blev hun ved: Kunde vi dog ikke hjælpe med noget?

-Tak, sagde Fru Brandt, der stadig tænkte på Frøken Rosenfeld, som hun havde siddet før hende i Sofaen: vi kommer vel over det selv.

Fru Lund kom så underlig hurtigt ud og hen ad Havegangen, hvor Skovrideren stod og ventede.

-Så Du ham, spurgte han.

-Nej, svarede hun blot, hun havde den stille Gråd i Halsen. Og Lund sagde (de to forstod altid hinanden uden at have talt):

-Ja, hun er en Stivnakke. Han følte noget som en Lyst til at slå med knyttede Hænder.

Fru Lund havde Lommetørklædet fremme:

-Aa, Lund, sagde hun: det er vel kun hendes Væsen.

Fru Brandt var blevet stående i Dagligstuen. Fast lukkede hun alle Vinduer og gik atter ind på sin Vagt.

Det var blevet Aften, og der var mørkt i Sygestuen, hvor der brændte en lille Lampe og Doktoren kom og gik; det skinnede så rødt på Gardinerne.

-Det er så lyst, sagde den Syge og drejede Hovedet.

-Det er Faklerne, sagde Doktoren.

-Ja, det er kønt, sagde Brandt.

Skovrideren sad udenfor på Bænken. Han var ikke blevet fuld den tyvende August:

-Hvordan er 'et? sagde han.

-Det er skidt, sagde Doktoren.

Da de kom hen i Alléen, mødte de Frøken Adlerberg med Hr. Feddersen fra Udenrigsministeriet.

-Vi spadserer, sagde Frøken Adlerberg,--der var noget mørkt i den Allé--: hvordan har han det?

Doktoren trak på Skuldrene.

-Det er dog fatalt, sagde Feddersen: for Konferensrådets Skyld. Det føles jo dog på en vis Måde over hele Huset.

Inde i Sygeværelset var det stille, og man hørte kun Lyden af Fru Brandts Pinde, regelmæssigt som Uhrets Dikken, og nu og da Musikken derovrefra, hvor de dansede.

Så kaldte Brandt:

-Mariane, sagde han, og han tog hendes Hånd:

-Det er Synd for Dig....

Men det var, som Fruens Hånd med de mange Ringe havde tynget hans, og han løsnede den, mens han lukkede Øjnene.

-Det er jo Sygdoms Gang, sagde Fru Brandt og glattede Lagenet; Brandt lå stadig og tog i det med sine magre Fingre.

-Men jeg vilde gerne tale med Løjtnanten, sagde han.

-Ja, ja, sagde Fruen, der følte ned om hans Ben, som var kolde op over Knæene. Hun blev længe stående og så ubevægelig på den gamle Mand, hvis Krop tegnede sig så tyndt under Tæpperne, før hun satte sig igen:

-Nu skulde hun altså til at sidde Enke.

... Løjtnanten løb rundt nede på Haveplænen; han var ifærd med Raketterne. De skulde brændes af, nu, når der var danset. Musikken standsede, og Falkenstjerne råbte op til Forvalteren, der stod ved et Vindu: den første Raket gik af som en mager lille Stråle, der spaltede sig i to.

Gæsterne stod ved de åbne Vinduer, mens Rakterne hvislede tynde op i Luften og Herrerne fra Horsens, der røg Cigarer med Hænderne i deres Bukselommer, udstødte lange "Aah--Aa-h", mens en lille Dame, der var kortbenet og havde bundet et Lommetørklæde om sin bare Hals for Træk, sagde:

-Gud, at vi skulde holde op at danse for den lille Stråle.

Ved det øverste Vindu havde Frøken Rosenfeld løftet Ida op i Armen. Ida holdt sig hos hende hele Dagen, uden at tale, kun følgende hende, med kolde Hænder, som en krank lille Skygge:

-Se dog, se, sagde hun.

Der gik en Raket op igen, da Feddersen kom forbi med Frøken Adlerberg:

-De går ikke højt, sagde han.

Og Frøken Adlerberg, der lo, mens hun gik med sit Slæb over Armen, sagde:

-De er fra Landet.

Frøken Rosenfeld vendte sig rask med Ida, og hun hørte Kammerherren, der sagde hende ved sit Vindu:

-Det er nydeligt, virkelig nydeligt ... og han tilføjede, seende ud i Luften:

-Og han var en så fortræffelig Mand.

Frøken Rosenfeld gik med Ida over Pladsen, da hun pludselig følte Tårer på sin Hånd:

-Men hvorfor græder Du? spurgte hun.

Barnet svarede hende ikke.

Skovrideren stod med sin Kone oppe i Dansesalen i Krogen ved det nederste Vindu; Rakterne steg stadig op i Natten, for der var mange, men små var de:

-Herregud, Mo'r, sagde Lund: hvor er 'et dog sørgeligt.

Ganske sagte kom Frøken Rosenfeld med Ida ind i den Syges Stue, hvor Fru Brandt sad bred på den samme Plads.

-Vi vilde sige Godnat, hviskede hun.

Og mens Fru Brandt rejste sig, bøjede hun Ida ned over hendes Fader (Ida havde i sine Øjne det samme Udtryk som et ganske lille Barn, der er sygt). Brandt slog Øjnene op:

-Er det Barnet? sagde han: Så hun Fyrværkeriet?

* * * * *

Ida lå hos Frøken Rosenfeld om Natten. Frøkenen sad ved sit Vindu, Gæsterne var borte, og Natten var mørk. Så jog en Vogn ud af Godsforvalterporten ned over Vejen, gennem Mulmet, som en Skygge.

Alle Hunde fo'r halsende op ...

Da de kom ned om Morgen, gik Konferensråden hen til Klaveret og lukkede det stille, mens han tog Nøglen til sig.

Gamle Brandt var død.

Alle Gæsterne spredtes, langt ud i Skoven og Haven. Frøken Rosenfeld sad ene med Ida på sit Skød.

Ovre i Godsforvalterboligen gik Fru Brandt og tog mange Lagener frem af sine dybe Skabe.

* * * * *

Fru Brandt sad i sin Dagligstue, kulsort og mægtig, og ventede på Vognen med Fru Reck, den nysudnævnte Godsforvalters Frue, som skulde se sit fremtidige Hus. De broderede Tæpper var fremme på alle Gulve, og om Brandts Portræt var der hængt Immortelkrans. Ida var ovre hos Schrøder.

Så slog Sofie Døren ud til Gangen op:

-Dér er hun, sagde hun; det lød som et "Vagt i Gevær", og hun blev stående, lang og sort, bag sin Madmoder, der åbnede Yderdøren:

-Ja, jeg er Fru Reck. sagde en forvirret Dame, der var lille og slank og holdt Slæbet af sin grå Kjole i sin Hånd.

-Velkommen, svarte Fru Brandt og rakte langsomt Hånden frem. Hun havde altid bevaret et Bondepige Håndtryk, der bare "rørte". Nu var Hånden iskold.

-Hjælp Fruen, sagde hun til Sofie.

Sofie tog Kåben af Fru Reck med sine knoglede Hænder.

De kom ind i Stuerne:

-Aa, hvor er de store, brast det ud af Fru Reck. Hun blev rød i det samme: Hun var blevet stående, et Nu, ganske forskrækket foran de lange, landlige Gulve.

-Ja, Boligen er rummelig, sagde Fru Brandt og bød Fru Reck til Sæde ligeover for sig. Fru Reck vidste ikke selv, at hun førte Lommetørklædet to Gange op til Panden, mens Fru Brandt sagde noget om Kulden og om at køre.

-Ja, sagde Fru Reck: det var lidt koldt på Vognen.

Hun troede nok, hun også havde sagt noget om Hr. Brandt og at det sandelig ikke vilde være let for Reck (hun var ganske varm og hun tænkte jo etsteds i sit Hoved også på Gulvene):

-Nej, det vil sandelig ikke være let, sagde hun endnu en Gang og hørte Fru Brandt sige:

-Ja, Brandt og jeg er jo barnefødt på Stedet.

Fru Reck ventede et Øjeblik:

-Ja, sagde hun så: Reck og jeg, vi er jo Byfolk.

Fru Brandt havde utvivlsomt set det, men hun sagde kun og rejste sig:

-Hvis Fruen nu vil nyde noget.

Og de gik ind i Spisestuen.

Fru Reck troede aldrig, hun havde set så megen Mad, og hun blev ved at spise og spise, ligesom hun ikke turde andet, mens Fru Brandt bød og bød, uden selv at spise--som barrikaderet bag al sin egen Mad.

Hun talte om Byggegælden; vi har jo måttet bære den, sagde hun, mens hun blev ved at byde, med samme kolde og tørre Stemme og Øjnene ufravigelig fæstede på Fru Reck, som havde hun Lyst til at kvæle Gæsten i al sin Mad.

-Ja, sagde Fru Reck, her er jo gjort så meget ... véd vi....

Fru Brandt svarede:

-Her var Stengulve, da vi kom.

Fru Reck tænkte, der kunde gerne være Stengulve endnu.

Efter Bordet gik de rundt i Huset, Fru Brandt forrest, åbnende, lukkende, visende alt fra Stue til Stue, fra Rum til Rum.

Fru Reck, der frøs i sin tynde Bykjole, sagde:

-Tak, nu har jeg jo set det ... men Tak, nu har jeg jo set det, Fru Brandt.

Men Fru Brandt gik videre, forevisende alt: Kælder, Mælkekælder, Kartoffelkælder, Loftet, det hele Hus, hele det fejlfri Hus, hun havde grundet, og som hun skulde forlade, hun, Enken.

Hun talte om Sengene, deres egne Senge, Folkesengene, Gæstesengene. Fru Reck sagde:

-Ja, hvad der må anskaffes.

-Her er Skabrummene, sagde Fru Brandt, da de endelig kom ned i Gangen.

Hun åbnede sine Skabe, visende Linnedet, Puderne, Vårene, Omhængene; udkrammende sin Bondevelstand; talende en Kende højere, med små Trækninger om sin Mund, i en pludselig enkeagtig Skadefryd.

Fru Reck tænkte ved sig selv:

-Nej, hun skal aldrig over min Dørtærskel; og sagde:

-Ja, Fru Brandt, når man blot var halvt så dygtig en Kone som De.

-En må jo holde sit Hus, sagde Fru Brandt, der lukkede sine Skabe og tog Klodstøfler på: de skulde se Haven. Da de kom derud, mødte de Ida, der kom med Schrøder, som vilde se den nye Kone.

-Jeg er Husjomfruen på Gården, sagde hun og gav Fru Reck et Håndslag med en rød Hånd. Fru Reck følte ligesom en Lettelse og sagde meget venligt bøjet ned over Ida, der stod hos Moderen:

-Det er Deres Datterdatter, Fru Brandt.

-Min Datter, svarte Fru Brandt, og de blev alle røde i Hovederne på én Gang, mens Fru Reck gjorde Stillingen endnu værre ved at sige:

-Her har Du rigtignok haft en dejlig Have.

-Ja, mumlede Ida og trak i sin Hånd, som Fru Reck holdt.

Der var ingen, der talte mer, før de igen kom ind i Gangen, hvor de så Apotekerfruen, som var arriveret i Ponyvogn og iført Sølveskindspels. Hun begyndte at kysse løs på Fru Reck, uden at se til de andre, under en Strøm af Ord:

-Søde Henriette (de var Skoleveninder), sødeste Henriette, hvor har jeg dog glædet mig, kære Du, over dog at få et Menneske til Egnen, én af sine egne (de havde næppe set hinanden i tolv, femten Aar), det kan såmæn behøves ...

Fruen fra Apoteket blev ved:

-Ja, bedste Fru Brandt, jeg ta'er af mig. Henriette, kære Du, her er jo hundrede Ting at tale om.

Hun gik ind i Stuen, forrest, med Fru Reck om Livet, mens hun blev ved at tale om Huset og sin Glæde og hvad der måtte anskaffes.

-Véd Du, kære, her kan blive nydeligt. Ja, Fru Brandt, De véd, jeg har sagt det så tit, jeg holdt jo ikke ud i disse Stuer en Time, med alle Møbler sådan klistrede op ad Væggene.

-Vi har nu været tarvelige Folk, Fru Mogensen, sagde Fru Brandt og bød til Sæde. Ida og Schrøder holdt sig i en Krog.

Fru Mogensen blev ved at tale: Her var jo egentlig kun tre Stuer. Dit Klaver, Henriette, er vel Hornungs? Deres, lille Fru Brandt, er jo tysk ... Men der er jo også blevet spillet så lidt her i Huset.

Hun stod i Døren mellem de to Stuer, stadig talende, pegende og rådende, placerende Møbler, fejende de gamle Sager ud, så inderlig venlig mod Fru Brandt, venlig, som om hun slog hende:

-Der sætter Du så det, og der det--søde Henriette ... her kan blive nydeligt---

Fru Brandt bød Kaffen om i Sølvkanden, Brandts Hædersgave, den fra Jubilæet.

Også Fru Reck blev ivrig og talte om sine Møbler og Gardiner og Dørene, mens Fru Mogensen Hyttede Sølvkanden for at tegne et Udkast til de Reckske Stuer på Fru Brandts Dug.

Hun bad om en Alen. For Du må jo dog ha'e Målene, sagde hun, og Ida bragte Alenen, mens Fru Reck tog Mål, stående op på en Stol, passerende over Gulvene, opmuntret og spørgende Fru Brandt om gode Råd.

-Ikke, lille Fru Brandt, ikke sandt, lille Fru Brandt, sagde hun hvert andet Minut, mens hun ophængte usynlige Gardiner, arrangerede de fremmede Møbler og Stykke for Stykke søndrede det gamle Hus. Fru Brandt svarede stadig i små Sætninger, og Schrøder stod og pustede over sin Kop: hun syntes, Kagerne blev til store Klumper i hendes Mund.

-Jo, Du, jeg tror virkelig også her kan blive ganske net, sluttede Fru Reck og sprang ned af en Stol.

Lidt efter tog Fru Mogensen Fru Reck med hjem til Apoteket i sin Ponyvogn.

Hun stod endnu i Døren--Fru Reck var på Vognen--og sagde Farvel:

-Ja, kære Fru Brandt, sagde hun og lagde mildt begge sine Hænder om hendes: det må jo være lidt svært ...

Hun blev stående et Øjeblik, og mens hun så Fru Brandt lige ind i hendes Ansigt, sagde hun en Gang til og førte sine Hænder hen over hendes Arm:

-Rigtig svært.

Så var Vognen borte.

Schrøder skyndte sig at komme bort. Hun brød sig ikke om at være der alene:

-Nå, sagde hun: Farvel i Længen. Så fik Apoteket da endelig en Gang taget Mål af Godsforvaltergården.

Schrøder gik.

Fru Brandt vaskede selv Porcelænet af og samlede Stykke for Stykke i brede Stabler. Men så på én Gang satte hun sig ned på Stolen ved Buffet'en. Fru Brandt græd.

Ida blev stående Foran hende: hun havde aldrig set sin Moder sådan rigtig græde.

Så rørte hun sagte ved hendes Knæ. Og Fru Brandt tog Barnet op til sig, mens hun blev ved at græde.

Men om Eftermiddagen kom hun ned forbi Apoteket, i Sørgeslør, med en Krans. Hun vilde på Kirkegården ... Der var Musik derinde, i Apoteket.

* * * * *

Det begyndte at mørknes, mens Schrøder blev ved at gå ude i Haven spejdende bøjet over den sidste Sne; der var altid Vintergækker, her på det Sted, de første.

Men de var jo så spæde og svære at hitte.

Hun havde fundet ti, tolv, fine og kolde. Dem vilde hun da gi'e Fru Brandt, før hun skulde rejse.

Hun kom ind i Stuerne, der var nøgne og bare. Ida gik og tullede, indhyllet i et Sjal, og havde ikke det Sted at være. Mørkt var der og Halm lå der over Gulvene.

-Er det Dig, Tut, sagde Schrøder, forsøgende at anslå en glad Tone.

-Ja, sagde Ida.

-Herregud, hvor de er kolde, sagde Schrøder, og "krøllede" hendes Hænder.

-Mo'r er inde, sagde Ida.

"Inde" var Sovekamret. Nu var der pakket og ryddet otte Dage, Stue for Stue, som mistede de et Stykke af Huset for hver Dag. I Sovekamret stod der i den bare Vinduskarm et Lys i en Flaske. Ellers var der kun Sengen og Folkenes gamle Klædeskab. På Sengekanten sad Christen Nielsens Kone, og Fru Brandt gik rundt i et sort Sjal.

Christen Nielsen kom, talte lavmælt og langsomt, med Hænderne på sin Mave: Men så blev 'et ved det, både med Smørret og Skinkerne--det vild' 'et blive.

Fru Brandt gik og pakkede det sidste sammen, mens han talte: nu havde hun vel sanset alting, fået gjort alle Aftaler ... For fra Godset fik hun det dog billigst, når hun skulde købe. Det skyldte de hende vel, idetmindste.

-Ja, ja, sagde Christen Nielsens Kone:

-Så skal 'et vel vær': og hun rejste sig fra Sengen.

-Ja, det må det vel, sagde Schrøder og lagde Vintergækkene på Sengekanten. Dem tog Ida, hvem Moderen gav Vanter på, og holdt dem krampagtigt, mens de tre andre blev stående stille og så hen på Lyset i Flasken.

De hørte Vognen rulle op for Døren, og Sofie kom ind, bunden til, så man bare så hendes Næse. Hun tog Lyset, og de gik alle ind gennem Stuerne. Fru Brandt havde slået sit store Slør ned for Ansigtet. Men Ida gik med de tolv Vintergække i Vanten.

Ude i Gården stod Lars ved Hestene. Bæsterne var de gamle. Men Vognen, det var Godsherrens Jagtvogn, for Brandts Kaleche var "gået underhånds".

Fru Brandt kommanderede, bag sit sorte Slør.

-Jeg kommer straks, sagde Schrøder og løb over mod Hovedbygningen.

Der var mange Sække og Krukker, der skulde stå lige, og Fru Brandt blev ved at kommandere, bag sit Slør. Forvalteren kom til, og de hjalp alle til, mens ingen talte uden Fru Brandt, og Ida kom op i Vognen og så Fruen.

Schrøder kom løbende tilbage. Hun havde en Pakke, sagde hun: den var til Tut; det var Huset, som Frøken Rosenfeld havde tegnet i Sommer. Og Tut skulde ha'e det til et Minde, sagde hun og stak det op i Vognen, mens hun græd.

Så var Sofie oppe og Lars sagde langsomt:

-Har Fruen mon mere?

Der var ikke mer. Ida sad så sært lillebitte, ved Siden af sin brede Moder, og Schrøder blev ved at græde.

Så kørte de.

De andre blev stående på Trappetrinnet og så efter dem; nu var Vognen væk.

Uden at sige noget gik de ind, og Schrøder tog Lyset, der stod og flakkede i Gangvinduet, og holdt det op i Døren, ind mod de nøgne og øde Stuer. Så tændte Forvalteren en Lygte, og Schrøder slukkede Lyset mellem sine to Fingre.

-Det er ligegodt smerteligen, sagde Forvalteren.

De trådte ud og låsede Gangdøren. De gik bort.

-Det er ikke så lig' til, sagde Christen Nielsens Kone, når Forsørgeren falder fra.

Og så skiltes de....

--Barndomsårene i Horsens kom. Og så det første, lyse Ungdomsår og siden de lange Sygdomstider, de lange Dage:

Huset var ved at vågne.

Sofie Pige begyndte at rumstere ude ved Skorstenen. Ida hørte det, halvt i Søvn, og helt mekanisk satte hun de bare Fadder ud på det strikkede Tæppe foran sin Seng.

Nu måtte hun op. Hans Christensen var der med Mælken.

Hun tændte ikke Lys, men listede sagte rundt i Mørket og fik Klæderne på sig. Hun så blot Moderen, der sov siddende oprejst i sin Seng, som en bred Skygge, der dækkede Daglysningen bag Gardinerne.

Ude i Køkkenet var Hans Christensen allerede kommen, og han fik Mælkepengene, der lå aftalte i Køkkenrækken:

-Ja, kold er hun nu til Morgen, sagde han:

-Nu er Kæret da bundfrosset hjemme ved vores ...

Han gik et Par Skridt på Træskostøvlerne, så det lød, som skulde han afsted, mens Ida fik rakt ham Kaffekoppen og Sofie flyttede Kar ved Skorstenen, for det traf sig, at Fruen kunde vågne og høre, at de stak Kaffen til Hans Christensen.

-Fa'vel, sagde Hans Christensen, når han havde drukket, og han løftede Klinken ligeså stille.

Ida havde det frosne Smør henne ved Varmen for at linde: nu var det svundet igen. Hun tænkte det nok, for hun havde hørt Hosesokker henover Loftet i aftes.

Hun gik ind i Stuerne og hun begyndte at tage Stykkerne af Stolene og at tørre af, mens hun sagte flyttede den lille lavbenede Lampe fra Møbel til Møbel. Det var egentlig hendes bedste Tid, sådan om Morgenen, medens Moderen sov og hun kunde sysle om, ganske stille, i sine egne Tanker:

-Aa, der var nok at tænke på ... der var jo altid det med Pengene og altid måtte det skjules ... Nu var Hans Oles Enke også død. Så fik de vel heller ikke den Slagtning til givende længer, der var snart ingen af de Gamle på "Bakken" mere--og hvor kunde man forlange, at de Unge skulde huske dem ...

-Nu var også Christian fra Møllen ledig igen--så gik der altid næsten det dobbelte med ... men det var jo så rimeligt, at Sofie stak til ham, når hun holdt af ham, den Stakkel.

Ida standsede foran Spejlet og strakte sig for at pudse det; hun havde sådan en udpræget ungpigeagtig Bøjning af sit Hoved:

-Så kom også Barsedåben hos Olivia, så snart det blev mildt i Vejret ... Hun måtte da gi'e Ske og Gaffel, når hun skulde være Gudmoder....

Hun blev stående foran Spejlet og smilte:

-Aa, så tæt Hår, han havde, det Puds, og så lignede han Jørgensen grangivelig i Øjnene.

Ida blev ved at smile, hun tænkte altid så mange glade Ting, når hun tænkte på Teglværket og Olivia Jørgensen.

Hun begyndte at vande Blomsterne og flyttede dem fra Gulvet op i Karmen. Moderens Myrthe var så tung, den havde snart en Stamme som et Træ. Hvor frisk den stod. Ida afpillede også altid hvert eneste vissent Blad. Hun vidste ikke hvorfor, men hun syntes den Myrthe var ligesom Mindet om hendes Fader.

-Ida, Ida.

Det var Fru Brandt, der var vågnet, og Ida slap Planten:

-Ja, Mo'r.

Ida begyndte at sysle om Moderen, sysle og fortælle, binde og løse og fortælle, mens hun klædte hende på: de kunde vente Lunds idag--for de kom jo fra Brylluppet ... og Kæret var bundfrossent nu, sagde Hans Christensen....

Ida blev ved at fortælle; Fru Brandt så bare ned på hendes forskræmte Hænder:

-Du har din Fa's Fingre, sagde hun: de løber rundt.

Da Håret var sat, kom al Husets Mad ind og skulde synes, på Dynen. Sofie gik, træg og mut, og bragte den ind, Fad efter Fad, mens Fru Brandt sad op i Sengen med de store Valke i Håret, og tog et langt Øjemål af Levningerne.

Hun sagde ikke noget, men tog kun sit tavse Mål, mens Ida så ud som en Toldbetjent ved Kassesyn og Sofie stod ved Sengen, ret op og ned som en Stok.

-Og så skulde vel den Steg, Mo'r, steges til Lunds, sagde Ida.

-Hvis de kommer, sagde Fru Brandt.

Ida var igen begyndt at sysle om hende: Men de kommer da altid, Mo'r, sagde hun, når de er i Byen.

-Ja, sagde Fru Brandt: det er jo altid billigere end på Gæstgivergården.

Hun var kommen ud af Sengen og skulde ind i Stuen. Ida og Sofie måtte støtte hende, én under hver Arm (Fru Brandt var aldrig så tung, som når hun skulde flyttes), og hun kom hen i Stolen ved Vinduet. Der lå Guldtøjet og ventede på Bordet. Uhrkæden hængte Ida om hende.

-Uhret, sagde Fru Brandt.

-Her, Mo'r.

Hun skulde have Idas Uhr foran sig på et Stativ, ved Siden af sin Pengepung. Endelig var hun bragt helt til Sæde. Døren til Køkkenet blev lukket op på Klem, så hun kunde "høre".

Fru Brandt bøjede Hovedet til en Hilsen. Kæmner Sørensen var nået op på sin Genboforhøjning og hilste ...: Han faldt af, han faldt meget af iår, Kæmner Sørensen; han kunde knap få Aviserne slået op, når han vilde læse.

Fru Brandt blev ved at se over på Kæmner Sørensen. Hun havde det samme Blik, når hun så på Idas Hænder ...

Så vendte hun Hovedet:

-Bruger de Cokes hos Jørgensens på Teglværket? sagde hun.

-Cokes og Kul.

-Hm, sagde Fru Brandt. Ja, Brænde forslår vel ikke i de Kakkelovne.

Ida svarede ikke, og Fru Brandt sagde:

-Men det er godt, når det kan vare.

Inde i Sovekamret redte Sofie Senge. Hun slog i alle Dynerne, som vilde hun banke dem. Hun tog altid så hårdt i alting, når Christian fra Møllen var ledig.

-Klokken er elve, sagde Fru Brandt.

Ida vidste det, Kaffen skulde trages.

Der lød en høj Stemme i Køkkenet. Det var Jomfru Thøgersen, "Husholdersken" fra Kobbersmeden, Naboen, Medlem af et tysk, svoret "Pebersvendelag". Hun kom med Aviserne.

-Jøsses, Jøsses, och, sagde hun, idag bider den ...

Hun var blå og rød i Ansigtet af Kulde, og Ærmerne var smøgede op til Albuerne:

-Ja, ja, sagde hun: jeg står midt i den Wäsche, og ingen Hjælp har man....

Hun kom frem i Døren, hun fyldte den helt; de skotske Kappebånd var hæftede op med Knappenåle og slog om Ørene som et Par Skyklapper:

-Ja, ja, sagde hun og der kom en Strøm Ord om Vasken:

-Och De véd, hvad Thønnichsen bruger for Uldtøj.

Jomfru Thøgersen satte sig på Stolen ved Døren, Maven hvilede mellem de udspilede Underdele:

-Och, nu er det jo galt hos den Julie, sagde hun.

Ida var i Køkkenet, og Fru Brandt sagde:

-At det kunde vel ikke være så langt henne med Fru Thomsen.

-Ach nein, ach nein--Jomfru Thøgersen flyttede sig til Kurvestolen, hun flyttede sig og faldt hen i ti Stole i Løbet af ti Minutter--: men det er også den Maren. Hun kan ikke holde sig, og nu måtte der gå Bud igår....

Maren var Enepigen hos "Broderdatteren" Fru Julie Thomsen (de tre Frugter af Kobbersmedesamlivet med Jomfru Thøgersen benævnedes alle som tilhørende en Sidelinje) og hun regerede trolig Aaret rundt med det hele Hus undtagen de ti Dage, der var Bud til Madammen. Det indtraf, næsten på Dagen, omkring ved den første April.

-Ach, ja, ach, ja, Jomfru Thøgersen blev ved; hun berettede de nærmere Omstændigheder med Maren og Budsendelsen. Når hun var kommen til Sæde i Kurvestolen, talte hun altid rapt og halvhviskende, mens Fru Brandt blev siddende, over hende, på sin Forhøjning, ubevægelig, men med et eget Udtryk i sit Ansigt, som ind sugede hun Jomfruens Ord med et Hørerør.

-Ach ja, ach ja, Jomfru Thøgersen sluttede og lagde Hænderne ned på sine Ben:

-Och ellers er hun jo så anstændig.

Jomfruen lagde på sin slesvigsk Betoningen på første Stavelse og blev siddende stum.

Fru Brandt lod en Tid gå hen. Så sagde hun oppefra:

-Hvem er det denne Gang?

-Gott, Gott--ja, hvis hun vidste det ...

Jomfru Thøgersen rystede på Hovedet:

-Men hun er jo så godmodig, sagde hun forklarende.

Ida kom med Kaffen.

Oppe fra Forhøjningen formanede Moderen:

-Ida, Munden....

Ida holdt tit Munden lidt åben, når hun bar noget. Hun bød Sukker og gik tilbage: hun søgte gerne ligesom Udkanten af Stuerne, når Jomfru Thøgersen var der.

Men Jomfru Thøgersen blev ved. Hun havde så mange Bekymringer:

-Der var også den Gustav, som skrev fra Amerika--og han vilde hjem ... Men det var ikke sådan, nej, det var ikke sådan med den Thønnichsen....

Jomfru Thøgersen stønnede (Gustav var en af de tre):

-Ach nein, sagde hun og satte Koppen: Ach nein, man har det ikke, som da man har været for den Altar.

Jomfru Thøgersen havde mange Sorger af sin Familie.

Kirkeklokkerne begyndte at ringe til Begravelse, og Jomfruen kom op af Stolen:

-Jøsses, Jøsses ... och jeg skal strø Sand.

-Det er Maler Christoffersen, sagde Fru Brandt.

-Ach ja, så traurig, sagde Jomfru Thøgersen, der fik en hel anden Stemme: och med fir' Børn.

-Bli'er Enken ved Huset, spurgte Fru Brandt.

Jomfru Thøgersen vidste det ikke: Men der er jo gode Mennesker, sagde hun, mod en Enke ...

Der var noget ved Ordet Enke, som altid rørte Jomfru Thøgersen.

-Ja, sagde Fru Brandt, han var jo Frimurer.

Jomfru Thøgersen var nået op på Idas Plads ved Vinduet, da hun pludselig råbte helt forskrækket:

-Gott, Gott, der kommer den Pastor ...

Jomfru Thøgersen levede i en evig Skræk for Præster på Grund af sin illegitime Samfundsstilling.

Præsten gik forbi til Sørgehuset, og Jomfru Thøgersen var afsted, ud gennem alle Døre. Kobbersmed Thønnichsen lod strø Buksbomkviste og Sand for alle større Kunder.

Glemmer Du Kopperne? sagde Fru Brandt, og Ida tog dem.

Fru Brandt fulgte i Spejlet, hvem der gik til Sørgehuset.

Ovre i Kæmner Sørensens Vindu blev der rullet ned for Solen. Den plagede altid Kæmneren i Middagsstunden, når der kom Ligtog i Gaden.

Drengene, der kom fra Skole, løb forbi på Fortovet og hvinede. Olivia Jørgensens ældste Dreng var forrest med Resterne af en Snebold over det venstre Øre.

-La'er de ham gå med bare Ben nu? sagde Fru Brandt: Men det er vel fint.

-Olivia si'er, hun tror, det hærder dem, Mo'r.

-Ach, dér er de, råbte Jomfru Thøgersen, ude fra Fortovet--hun slog den sidste Håndfuld Sand over Rendestensbrædtet og hjalp efter med Buksbom.

Fru Brandt havde allerede set Liggvognen i Spejlet: Det var den dyre med Gardinerne.

Drengene blev ved at ryge forbi på Fortovet, mens Toget kom.

-Aa, se Børnene, sagde Ida:

Christoffersens to Ældste gik stive og forbavsede, i deres nye Klæder, bag Liggvognen foran Præsten, der holdt sit hvide Lommetørklæde op for Næsen. Pastor Robert tålte ikke Lugten af Jod.

Ligtoget blev ved at gå forbi, mens Klokkerne ringede. Nu kom de sidste. Det var to skrutryggede gamle Mænd i grå Vanter.

Fru Brandt tog sine Øjne fra Spejlet:

-Det er vel Frimurerne, som betaler, sagde hun.

Jomfru Thøgersen stod endnu ude på Stentrappen hos Kobbersmeden. Jomfru Thøgersen græd sine salte Tårer, hver Gang hun så en Ligkiste.

-Klokken er ét, sagde Fru Brandt. Ida var allerede begyndt at dække til Middag, på Mahognibordet, under Taffeluhret.

... Det dundrede i Huset, så Fru Brandt vågnede af sit Eftermiddagsblund. Det var Skovrideren, der i Gangen slog Sne af sine Støvler.

-Hej, Folkens, råbte han og slog Mellemdøren til Køkkenet op: her er berejste Personer ...

-Goddag, Ida-Tut ... Goddag, Sofie.

-Goddag, Goddag ... Ida kom ud, hendes Stemme fik en hel anden Klang. Så åbnede hun Døren til Stuen.

-Goddag, Fru Brandt, sagde Skovrideren, mere mut, mens Fru Brandt rejste sig lidt op i Stolen.

-Aa ja, å ja, sagde Fru Lund, der blev viklet ud af en Masse Tøj, inderst havde hun to rødstribede Modest'er: det har været en dejlig Tid. Men man bli'er jo ør, sagde hun: og så er jeg dog altid så underlig ved at køre på Jernbane ...

Fru Lund fik sig sat, og Fru Brandt sagde:

-De skulde da ha'e Hatten af?

-Aa Tak, en lille Stund, svarede Fru Lund og fik Hatten af, det grå Hår strittede, så hun lignede en ukæmmet Pudel. Alt imens begyndte hun at fortælle om Sønnens Bryllup:

-Ja, Brylluppet stod jo på Hotellet. Det er rigtig et nydeligt Hotel i Kolding--og så propert. Og tres var vi, ka' De tænke Dem ... alle de glade Mennesker ... ja, dejligt var'et at se så megen Glæde.

-Var hun i Silke? spurgte Fru Brandt.

-Ja, ja, det bruger de jo nu, og Herregud, man kan jo si'e som så, at den kan farves ...

Fru Lund blev ved at fortælle, lidt hurtigt i Sætningerne, for hun blev altid ligesom en Kende stakåndet i Kurvestolen foran Fru Brandt: om Middagen og Gæsterne og Talen ...

-Den var ja'gu køn, sagde Lund, der trampede op og ned rundt om Kakkelovnen.

-Og Gaverne? spurgte Fru Brandt.

-Ja, Folk de har såmæn husket os--om det så er Husmændene, så har de telegraferet. Aa, så sæt Dig, lille Lund...

-Jeg må s'gu røre mig, sagde Lund, men satte sig alligevel ved Døren:

-Ja, sagde han, Folk har været rigtig stadselige, det ved Gud, de har.

-Ja, indskød Fru Brandt: Folk husker nok dem, der har noget at råde med.

Ida, der gik og dækkede igen, sagde:

-Og så var der jo Brudepiger.

-Syv, sagde Skovrideren og slog begge Hænderne mod Lårene.

-Og så så man jo alle Drengene, sagde Fru Lund og smilte: Det er så dejligt at se, når Børnene bli'er store.

Skovrideren sad lidt og nikkede. Så begyndte han at le og sagde:

-Og Svigerdatter gik sgu rundt og sloges med alle Svogrene efter Bordet, mellem Dørene--ligesom var'et hjemme, skønt hun var i Sløret.

-Ja, ja, Lund, det er jo nu deres Manér, sagde Fru Lund: de er jo så kendte, lagde hun til, og hun vendte sig ligesom forklarende til Fru Brandt.

-Ja, sagde Lund: og det var s'gu det eneste, jeg ku' ha' vandet en Høne over. For det var nydeligt, tilføjede han, ganske sagte.

Ida lo stille, ligesom ømt:

-Hvor det ligner Henriette.

Hun blev ved at stå bag Bordet og smile, som så hun Henriette for sine Øjne gå dér i Sløret og slås med alle Svogrene af bare Glæde.

-Ja, det var nydeligt, sagde Skovrideren igen.

-Tænker Du på Bordet? spurgte Moderen.

-Jo, Mo'r.

Bordet var færdigt, og Fru Brandt sagde--hun holdt sig ved Stolene for at komme over Gulvet, men brugte ikke Stok--:

-Ja, jeg vidste jo ikke, om vi turde vente Dem.

Skovrideren satte sig hårdt i sin Stol og så glad ud over den megen Mad.

-Gud ske Lov, sagde han: her er da Fo'er i Krybberne.

Fru Brandt sad i den store Stol, midt for Fadene:

-Man har jo da endnu Brødet, sagde hun.

-Det minder om "Længen", sagde lille Fru Lund, der altid, når hun var hos Fru Brandt, tog en Masse på sin Tallerken og aldrig fik det spist.

-Ja, sagde Skovrideren: der var hyggeligt hos gamle Brandt.

-Byder Du? Fru Brandts Læber dirrede lidt over Tænderne:

-Vi havde det kun efter Forholdene, sagde hun.

Fru Lund tog endnu mer på sin mægtig fyldte Tallerken.

-Aa, sagde hun: så tit jeg har skammet mig over mit Hus, Fru Brandt, når jeg var hos Dem.

Fru Brandt svarede ikke, men Skovrideren begyndte at tale om Christoffersens Begravelse.

Fru Lund blev ved at fortælle Ida om Brylluppet, mens Ida sad og smilte: det var jo alle dem derhjemme fra. Skovriderens Dreng.

-Der var nok et vældigt Følge, si'er de, sagde Lund: ja, Christoffersen var jo godt lidt.

-Christoffersens har jo altid været et Sted, sagde Fru Brandt, hvor det ikke gik så nøje.

Lund tog noget fast om Kniven i Skinken, og man hørte kun Uhrene dikke.

-Nå ja, sagde Skovrideren: Skål, Ida-Tut. For din Tur, min Pige ... Han løftede Glasset: En ung Pige må s'gu til Altret og befolke Jorden.

-Ja, for din Tur, Ida, sagde Fru Lund. Hun havde løsnet den sidste Modest.

-Det haster vel ikke, sagde Fru Brandt: Ida hører da, Gud ske Lov, ikke til dem, der behøver at forsørges.

-Aa nej, å nej, sagde Fru Lund, det var ikke sådan ment. Men vi tænker jo dog altid fremad, Fru Brandt, for Børnene.

Hun gav sig til at klappe Idas ene Hånd, der var ganske kold.

-Ja, sagde Skovrideren, det er s'gu det, vi er sat her for.

-Ja, ja, Lund, vi har nu tit måttet la'e vores gå både for Lud og koldt Vand.

-Det har Du da aldrig gjort, Mo'r.

-Jo, Lund, det véd jeg godt, for der var jo så mange, og de små må passes og så løber de større ... Men det er alligevel så underligt, når de blot ser, at man gør, hvad man kan, og man så li'esom altid har lidt Glæde at dele med dem i det daglige.

-Ja, sagde Lund.

Fru Lund blev ved at se hen for sig:

-Og Glæden, den kan man vel altid ta'e fra sit Hjerte, som man si'er, hvad der så osse trykker ...

Ida bøjede sit Hoved lidt ned mod Fru Lund, og Fru Brandt sagde fra sin Sofa:

-Ja, nuomstunder skal der jo tales så meget om Børnene.

-Nå, Fru Brandt, sagde Lund, lidt højt, jeg gad min Salighed osse vidst, hvad der ellers var at tale om, når man da en Gang har sat dem i Verden----

Det bankede på Døren, det var Niels Kusk hos Skovriderens, som var her med nogle Pakker, og Fru Lund gik med Ida ud i Køkkenet:

-Det er kun en Bagatel, min Pige, men jeg havde sagt, de kunde gerne sætte det i Vognen--en Smule Skinke og Smør ... Gud véd forresten, hvordan Smørret har artet sig...

-Aa, Fru Lund, det er altfor meget.

-Så si'er vi ingenting til din Mo'r, og så kan Du indrette Dig. Din Mo'r kan jo ikke vænne sig til sådan at købe alting. Og det er jo så rimeligt, hun som kommer fra sådant et Hus som "Længen" ...

-Ja, sagde Ida: det er jo det, der er så svært for Mo'r. Og så vilde det gøre hende så ondt, når hun vidste at alle de derhjemme glemmer hende. Tak.

-Aa Gud, min Pige, sagde Fru Lund: hvem skulde vel være nærmere end de, der har holdt så meget af din Fa'r. Men har Smørret ikke artet sig, Ida--de gik ind i Sovekamret og lukkede Døren--så må Du bruge det på Panden.

Fru Lund satte sig på Sengekanten og Ida ved Siden af hende:

-Man er lidt forstumlet, sagde hun: men det har været en dejlig Tid....

Hun sad stadig med Idas Hænder i sine, og det begyndte at mørkne i Stuerne:

-For véd Du, det var ligesom sådan et trygt Bryllup, de to, som har kendt hinanden fra Børn.

-Ja, sagde Ida--de talte begge to langsomt og halvsagte--det er så dejligt at se, når Folk er lykkelige.

Fru Lund nikkede:

-Ja, så dejligt, min Pige.

Det bankede på Stuedøren igen, men de blev begge siddende. Det var Kæmner Sørensen og Frøkenen, der kom fra deres Eftermiddagstur til "Lunden".

-Skal der ikke tændes? sagde Fru Brandt fra Stuen.

Ida tændte og vendte tilbage til Sengekanten hos Fru Lund.

Kæmneren sad i Kurvestolen og trak Vanterne af, mens Fru Brandt fulgte ham med Øjnene. Der var ikke andet end Knogler og Aarer tilbage af Kæmnerens Hænder.

-Nå, De har været til Bryllup, sagde Kæmneren.

-Ja, vi har så, sagde Skovrideren

-Hm ja, det er svært så Folk de gifter sig nuomstunder ...

-Det er jo Verdens Gang, Kæmner Sørensen.

-Ja, og Kæmneren slog lidt med Stokken: lad dem om det.

Han så op på Lund:

-Jeg er bleven for gammel, Hr. Skovrider, jeg blander mig ikke i noget.

Skovrideren sagde noget om, at det var vel også det klogeste.

-Det klogeste? Ja, men (han slog med Stokken igen) hvorhen fører det? hvor fører det hen?

-Her sidder man....

Kæmneren tav lidt og sagde sagtere:

-Det er det Hele.

Frøken Sørensen havde inde i Sovekamret slået sig ned på en Stol foran Sengen. Kåben havde hun knappet op, så man så det atlaskklædte Bryst, der løftede sig som et goldt Bjerg:

-Gud, ja, sagde hun. De har været til Bryllup. Ja, vi går jo alle i så mange Tanker--nu har der været Bud på Huset igen ... Det er Mathiesen, han vil absolut ha'e det til Butik.

Frøken Sørensen talte hviskende og i en Strøm:

-Og det var jo det bedste at sælge, for når Fa'r en Gang går bort, flytter jeg dog til København. Der sidder jo Søstrene. Men så længe vi har Fa'r i Live, Fru Lund, gør man jo ingen Forandring--hverken Søstrene eller jeg.

-Det er jo rimeligt, sagde Fru Lund.

-Det er jo det--det mener også både Søstrene og jeg--en gammel Mand er han da og ingen véd, hvorlænge han kan ha'e igen.

Kæmneren, der hørte som en Ugle, sagde inde i Stuen:

-Så nu går det løs på Huset igen. Men, og han talte højere: jeg sitter her endnu ...

Han slog med Stokken:

-Når de først har fået mig på Kirkegården, kan de gøre, hvad de vil. Det er det Hele.

Inde i Sovekamret blev der bomstille.

-Der ser De, hvordan Fa'r er, hviskede Frøkenen.

Hun sad lidt med Hænderne i sit renlige sorte Skød og sagde så:

-Men vi Mennesker, Fru Lund, tænker jo dog også på Fremtiden....

Kæmneren kom op af Stolen; han vilde gå. Skovrideren fulgte dem ud på Trappen, og Kæmneren sagde og skubbede lidt til hans Arm:

-Hm, hun bli'er tyk i Tungen, hun, Madammen derinde. Hun har vel osse Fedt om Hjertet.

-Ja, jeg synes, det går ned ad Bakke, sagde Skovrideren.

Kæmneren nikkede og så op på Lund:

-Tungen er tyk, sagde han. Nå, Godnat.

-Godnat.

Lund gik ind i Stuen igen.

-Det begynder s'gu at knibe lidt for Kæmneren, sagde han.

-Han er jo gammel, svarede Fru Brandt.

Fru Lund og Ida blev siddende inde på Sengen. Det var som Ida vågnede af Tanker, og Stemmen skælvede:

-Aa, tænk, hvis de skulde sælge alting her.

-Ja, sagde Fru Lund, der ikke rigtig vidste, med hvad for Tanker hun selv tumlede: Ja, det er så underligt her i Verden.--

Lunds skulde afsted, de skulde også i Butikker, før de kørte hjemad.

-Om Ida måtte følge dem?

-For Mo'r hun la'er sig da snyde af hvert skilt Fjæs, sagde Skovrideren. Og Ida-Tut har osse godt af at se lidt Mennesker.

-Jeg kan godt sidde ene, sagde Fru Brandt. Men hjælp mig først.

Hun vilde skifte Plads og hen i Sofaen igen. Skovrideren vilde støtte hende:

-Nej Tak, sagde Fru Brandt, Ida kan nok hjælpe sin Mo'r endnu.

Hun kom til Sæde.

Da Lunds og Ida kom ud på Gaden, sagde Skovrideren:

-Så, min Pige, stik Du nu ud til dine Jørgensens og luft Dig lidt. Det andet får vi nok besørget. Så løb Du nu, det var Meningen.

-Og Tak for Tingene, hviskede Ida, da hun kyssede Fru Lund.

Da Lunds var komne hen ad Gaden, sagde Skovrideren, der havde Konen under Armen:

-Fik hun Smørret og Skinken?

-Ja, det lille Skind.

Skovrideren gik lidt, så sagde han:

-Nej, hun sidder s'gu på hende.

-Hun er jo syg, Lund....

-Men det ligner ingenting at lade Pigebarnet sidde dér uparret sine bedste Aar. Selv vidste hun s'gu nok, hvorhen den "vejrede", da hun skrubbede som Mejerske.

-Nå, Lund.

-Jo, rigtig er'et. Hun kendte s'gu nok Vejen både til Karlekamret og til Forvalterens, da hun var Jomfru ...

Lund begyndte pludselig at le og løftede lidt på Pelshuen:

-Men jeg levnede hende sågu' heller ikke ret meget af Sulet, sagde han.

-Gæstfri, det er hun nu, Lund.

Lund blev ved at le.

-Ja, ja, min Pige, hun sætter idetmindste Fødevarerne på Bordet for at vise, at hun har dem.

... Hjemme havde Fru Brandt råbt på Sofie:

-Tag så ud, hvad der er levnet, sagde hun.

Ida løb ind ad Gitterporten ved Teglværket og ringede på i Villaen.

Inde i den lyse Gang slog Olivia Dagligstuedøren op (hun havde hørt Idas Stemme, da hun talte til Pigen).

-Nej, det er "Jomfruen", råbte hun. Hvordan er Du sluppen ud af "Enkekassen"?

-Det var Mo'r, sagde Ida lidt lavmælt, der syntes, jeg kunde gå herud.

Olivia så lidt på hende:

-Nå, sådan ... Men kom nu ind.

-The, Marie, råbte hun ud gennem Spisestuen. Hun fik Ida om Livet og begyndte at vandre op og ned, mens hun begyndte på en lang Historie:

-Fritz var i Byrådet og Fru Kornerup havde meldt sig til The--hun vilde absolut danne en Diskussionsklub.

-Men jeg vil ikke ind i alle disse Tale foreninger. Det er, som Fritz si'er, det er væmmeligt at stå og snakke om alle mulige Ting med alle de fremmede Mennesker. Hvis de angår En, kan man alligevel kun snakke om dem med et Par ...

-Ja, sagde Ida.

-Nå, min Pige, sagde Olivia: Du snakker nok med ingen.

To Tuller kom løbende og råbte "Goddag" allerede inde i Spisestuen, for der blev altid en Barnejubel, når Ida kom.

-Aa, jeg har jo noget til dem, sagde Ida og løb ud i Gangen. Hun kom tilbage med en Pose med Druer, som hun hældte ud på Flygelet.

-Du stjæler som en Ravn, sagde Olivia.

-Nå, det er jo af dit eget, fortsatte hun koldsindigt og puttede et Par Druer i Munden.

Ida blev pludselig rød: Man må da ha' Lov at gi'e Børnene, sagde hun; hun havde en af Tullerne på hver Arm: Og så op til Proppen, op til Proppen, halvsang hun og løb med begge Tullerne op ad Trappen ind i Barnekamret.

Der blev en Hurlumhej oppe på første Sal, Tullerne lo og Proppen skreg.

-Se til Proppen, se til Proppen, råbte Ida, der kom ned igen med "Proppen" i de løftede Arme.

-Aa, her er så lunt og dejligt hos Jer, sagde hun; hun var kommen ned i en Gyngestol og vuggede frem og tilbage med "Proppen" på sit Skød.

-Nå, sagde Olivia, der skænkede The i Spisestuen. Hos Jer er der nu osse en Mellem-Temperatur. Værs'go.

Olivia satte Theen på Hjørnebordet; Så, sagde hun og placerede sig selv i Sofaen: Og nu vil vi ha' Ungerne ud. Jeg holder mest af at ha'e dem i et Sideværelse, med Døren åben.

-Den velsignede Masse Bøger, fortsatte hun og flyttede en Mængde Bind sammen for at få Plads til Kageskålen: jeg véd ikke, hvordan det er. Men hvad jeg ikke slæber ind i Huset, det kommer Fritz med.

-Ja, her er altid så meget Nyt at læse, sagde Ida.

Olivia sad med Hovedet mod Sofaryggen og så op i den høje Lampe.

-Det er nu som Fritz si'er, det er alligevel godt med de "nye Bøger". Det er dog ligesom de lærer En bedre at indrette sig.

-Hvordan?

-Med Livet, svarede Olivia, der blev ved at se ind i Lampen.

De tav lidt begge to. Så sagde Ida, foroverbøjet i Stolen, og så ind i Væggen:

-Men er Livet egentlig ikke så ligefremt?

-Ja-a....

-For jeg mener, forklarede Ida, der altid ligesom tøvede, når hun skulde sige en Slags Mening: vi gør vel, hvad vi må....

Hun blev ved at stirre ind mod Væggen, og Olivia sagde:

-Og så er der jo osse Ungerne ... om man kunde lære noget for dem. Nå--hun smilte pludselig over hele Ansigtet--jeg er nu forresten vist aldrig blevet opdraget.

Hun så uvilkårligt over mod Fru Francks Portræt over Flygelet og sagde:

-Vi var bare altid sammen, sagde hun og blev ved at smile.

Hun sad stille og begyndte at nynne ganske sagte, da Ida, der ved en eller anden Ting var kommen til at tænke på det derhjemme, pludselig sagde:

-Aa, nu går Christian fra Møllen ledig igen.

-Nå, Gud velsigne dine Smørkrukker. Olivia lo: så logerer han vel osse "ovenpå"?

-Ja, sagde Ida halv forknytt og så på hende: men hvad skal jeg gøre? Han har vel ikke noget andet Sted at gå hen.

Olivia lo kun. Men Ida sagde langsomt:

-Men der bli'er alligevel så meget, man må skjule for Mo'r.

Olivia sukkede lidt:

-Der er da heller intet Hus i Verden, hvor man lærer at lyve så stift.

Så sprang hun op:

-Skal vi spille firhændigt?

Da de sad foran Flygelet og de opslåede Noder, sagde hun uden Overgang:

-Aa, Du, nu må Proppen døbes ... Og det er som Fritz si'er, det gør heller ikke noget med Vejret, når de bare kommer lunkent Vand i Døbefonten.

De havde spillet lidt, da det ringede. Det var Fru Kornerup, der slog Entrédøren op:

-Kæreste De, sikken Kulde, sagde hun.

Lidt efter gik Ida.

Da hun løb op ad Stentrappen hjemme, smuttede Christian fra Møllen ind gennem Mellemdøren.

Fru Brandt sad i Sofaen, ørkesløs og bred:

-Det tog Tid, sagde hun: hvor var I?

Ida nævnte, med lidt slæbende Stemme, Butikker og Boder, og Fru Brandt spurgte:

-Fulgte Lund Dig?

-Ja, Mo'r.

-Hvem var det da, Du talte med her på Fortovet?

-Frøknerne Stål.

-Hm, går de to unge Piger alene.

-Skal jeg så læse, Mo'r? spurgte Ida. Hun tog Dagens Avis og begyndte at læse med en tydelig Stemme, fjerde Side: "Tjenester" og "Køb og Salg". Det hørte Fru Brandt først, med Hænderne i sit Skød og et Par Øjne, som så hun, skrap, gennem Væggene ind i alle de Huse, hvor der søgtes og skiftedes.

Ida gik over til de lokale Nyheder og blev ved at læse med samme Stemme og uden Ophold:

"Ejendomssalg i Bræstrup".

"Voldtægt i Hatting"....

-Hvem er død? spurgte Fru Brandt og afbrød.

Ida læste de tre Dødsfald, og Fru Brandt sagde:

-Tag så Historien.

Hendes Træk blev mere slappe, og hendes Øjne begyndte at svømme ud.

Da Ida var færdig med at læse, gav hun Moderen Kortene til Kabalen og gik ud for at lave The. Men lidt efter kaldte Fru Brandt:

-Sofie. Tag mig Avisen.

Fru Brandt fik Avisen bredt ud over Kortene; hun læste om Voldtægten i Hatting.

... Fru Brandt var i Seng, og Ida sad, for åben Der, i Stuen, hvor hun hørte Moderens Aandedrag. Hun tænkte på "Proppen"s Døb. Jo, hun måtte liste Pengene ud af den store Sparekassebog.

-Ida, kom det fra Sengen, hvad var der i Pakkerne?

-Hvilke Pakker?

-Skovriderens Niels kom med Pakker.

Ida sagde:

-De var til Fru Lund.

Moderens Aandedrag blev dybere, i Huset var der ganske stille; kun oppe på Loftet knirkede og puslede det.

Ida havde taget en Bog frem af sin Skuffe i Chatollet. Aftenen var den eneste Tid, hvor hun turde læse lidt i Olivias Bøger.

Sofie kom ind og satte sig henne på Stolen ved Kakkelovnen. Længe hørte Ida hende sukke og snøfte. Så så hun op fra Bogen og lagde Strikkepinden ned på Bladet som Mærke:

-Men kan han da heller ingen Plads få, Sofie? sagde hun.

Sofie begyndte at snøfte stærkere, da der blev talt til hende.

-Aa ja, å ja, han har jo ingen Rinomé, sagde hun.

Sofie blev ved at græde--hun græd som en Karl--:

-Men jeg vild' så gern' be' Frøkenen, om jeg ku' få Lov at gå til Alters ... nu på Synda'.

Hun snøftede højt.

-Ja, ja, sagde Ida, ja, ja, Sofie.

Det bad Sofie altid om, når det var på det Værste og Christian gik ledig.

Sofie blev ved at græde, hun tænkte på sit:

-Ja, det er 'et, sagde hun, det er 'et; men en har heller ikke så langt til Sengen som en anden.

Ida sad og så ind i Lampen, hun var så vant til Sofies Fortrolighed. Så sagde Sofie pludselig, i en helt anden Tone:

-Frøkenen må ta'e Penge iaften--vi har ikke en Skilling i Huset.

-Igen, sagde Ida.

-Når En aldrig tør si', hva' En køber ... Og En ska' indbild' Fruen, at man får alt til givendes....

Ida sad tavs en Stund. Så lukkede hun Bogen:

-Ja, sagde hun; så er det bedst, vi lukker.

Ida låste Døren og satte Blomsterne ned på Gulvet og bredte de hvide Stykker ud over alle Stole. Hvor de talte på Gaden ... det var dem, der kom fra Theatret.

-Hm, hvor han havde været smuk, han, der spillede Palle den Aften, hun var der med Olivia, så slank og mørk.

Hun så altid så længe Skuespillernes Ansigt og deres Smil og hvordan de gik.

Så dejlige Tænder han havde, når han smilte.

... Ida listede sig ind. Stille klædte hun sig af, mens hun lyttede efter Moderens Aandedrag: Nu sov hun fast.

Ida lå i sin Seng, og, ganske sagte, listede hun, under Tæppet, sin Hånd ind under Moderens Hovedpude, hvor Portemonnæen lå. I Mørket fik hun to Tokroner ud og lagde Pengepungen tilbage.

Moderen holdt aldrig Regnskab uden med de små Pengestykker.

Nu var der ganske stille; i det hele Hus kun Moderens Stønnen. Ida gemte de to Pengestykker i sin Strømpe.

* * * * *

Ida sad midt i Ærtebedet på "Ludvigsbakke"; hun og Schrøder plukkede Ærter i et stort Trug.

-Så, sagde Schrøder, nu er Klokken slået ni.

Hun havde set Fru v. Eichbaum, rank og stiv, bøje ind i Ærtegangen. Fru v. Eichbaum brugte efter Aix-les-Bains Efterkur på Ludvigsbakke, og hun overholdt den på Minuttet.

Hun kom op ad Gangen med ligelige Skridt, som om hun talte dem, forbi Ærtebedet:

-Aa, er det den lille Brandt, sagde hun uden at standse. Hun ligesom opdagede på det venligste bestandig Ida påny--hver Gang hun så hende.

-Hm, sagde Schrøder og så efter hende: hun skulde se at få Sønneken op fra Fjermadrassen. Gud véd, hvad hun nu skal gøre af ham.

Det var fjorten Dage siden, Karl v. Eichbaum var dumpet for anden Gang ved Polyteknikum i Zürich, og nu hvilede han ud.

-Men køn er han i Figuren, sagde Schrøder.

Der var ganske stille i Haven, og man hørte hver Ærtebælgs Fald i Truget, mens de hvide Sommerfugle fløj ud og ind mellem Rankerne.

-Hvor Luften er dejlig, sagde Ida.

-Py-h, det bli'er hedt, og jeg skal røre Kødfars.

Schrøder rørte stadig Kødfars; gamle Konferensråd, der var nær de halvfems, kunde snart ikke nyde andet: Der er jo snart ikke en hel Tand i Huset, sagde Schrøder. Hun havde selv fået sig seks nye Fortænder i Foråret. Ellers var hun uforandret; og de Dage, der var travlest, kom de seks forresten ikke længer end i deres Vandglas.

-Men jeg skal ikke ha'e ham gående, hvor jeg har Småpiger, sagde Schrøder, der blev ved Eichbaum: sådan som han flytter Øjnene rundt på et Pigebarn ... Schrøder så nok, hvordan Pigerne svajede sig, når Eichbaum satte sine Ben i Køkkenet.

-Jeg synes, han ser så god ud af Øjnene, sagde Ida.

Der lød et Skrig og Skrål nede fra Dammen af Barnestemmer i Kor:

-Så, sagde Schrøder, nu skal vi til at tørre Kadetbukser igen.

Det var alle Falkenbergs Børn, der vadede i Dammen, og Fru Falkenberg, født With, kom ned ad Gangen, hun måtte "se efter Børnene".

-Aa, sidder De her? sagde hun (hun talte med en lidt mat og overgemt Ungpigestemme): så dejligt her er i Solen....

Hun satte sig på Schrøders Køkkenskammel med Hænderne i sit Skød.

-Falkenberg kommer da ikke iår, sagde hun.

-Ikke?

-Nej, han skriver, det er nogle Indberetninger--hun løftede de spidse Skuldre i Slåbrok'en: Fru Falkenberg havde ligefrem fået en Barnefigur igen ved at føde Kaptajn og Ridder af Dannebrog Falkenberg fem Børn--:

-Jeg forstår mig jo ikke på det, sagde hun. Det er Tjenesten.

-Ja, sagde Schrøder, der er jo så meget for en Mand.

-Ja, sagde Fru Falkenberg og nikkede--der var et Udtryk i hendes Øjne, som sad hun og så undrende efter noget, der var blevet borte--:

-De har også deres.

Nede ved Dammen lo de og skreg de. Så begyndte en Dreng at græde.

-Det er Edvard, sagde Fru Falkenberg, som vilde hun stå op.

-Nu skal jeg, sagde Ida og rejste sig.

-Aa, ja, lille Ida ... vil De? sagde Fru Falkenberg og blev siddende.

Schrøder satte sig på Idas Køkkenskammel og blev ved at pille Ærterne, mens Fru Falkenberg så til med sine kønne Øjne:

-Aa, så De har meget at tænke på, sagde hun og fulgte Schrøders Hænder med Øjnene. Ja, det må være dejligt at ha'e Kræfter ...

Ida kom tilbage; det var ingenting; de skændtes kun om Prammen.

-Var Erik der? spurgte Fru Falkenberg.

-Nej, Fru Falkenberg, jeg så ham ikke.

-Hm, Fru Falkenberg rystede på Hovedet: Gud véd, hvad den Dreng ta'er sig til ...

Erik var en opløben syttenårig, som tilbragte sin Ferie på et eller andet Loft i Selskab med Romaner af den nye Litteratur, og som, når han forlod sine ophedede Skjulesteder, altid så ud, som om Lyset skar ham i Øjnene.

Fru Falkenberg blev ved at sidde og se ud for sig i Solen.

-Ak ja, sagde hun: det er underligt med Børn. Det er dejligt, når de er små, men man må jo sende dem i Skole....

Så længe Børnene var små, småsyslede og sang Fru Falkenberg med dem Dagen lang, men skulde de først i Skole, var det, som den store Dør lukkede sig bag dem--

-Det er ikke sådan at følge dem, sagde hun.

-Nej, hvert Kræ har sit Ho'ede, sagde Schrøder: Tag så i.

Hun tog i den ene Ende af Truget og Ida i den anden, så gik de.

Fru Falkenberg blev siddende. Hun kunde sidde sådan timevis et Sted, hvor der var Sol, og se ud i Luften, som om hun stirrede ud i nogle store Huller, hvori alle Livets Ting forsvandt.

Frøken Rosenfeld sad oppe på Gavlverandaen og læste.

Hun løftede Hovedet og nikkede til Ida og Schrøder, før hun læste videre.

Da Schrøder og Ida kom ind i Køkkenet, stak Karl von Eichbaum Hovedet ind ad den anden Dør: Man vilde gerne ha'e The, Schrøder, sagde han; og Schrøder, der satte Ærttruget, mumlede noget om, at nu skulde der vel være The til Middag. Men Ida gjorde en Thebakke istand og bragte den ud til von Eichbaum, der lå på Græsplænen så lang han var.

-Det er dog altid Dem, der er god, sagde han. Han havde en egen jævn og skikkelig Måde at tale til Ida på. Og han vendte sig om på Maven, med Hovedet over sin The:

-Tak, sagde han.

Ida bad ham Kiksene.

-Er det Onsdag idag? spurgte han så.

-Ja.

-Uh, sagde Eichbaum og rørte i sin The: så har man tre Uger endnu. Og Herren véd, hvad det så skal blive til.

Karl von Eichbaum drejede sig igen om på Ryggen:

-Nej, det er utroligt, sagde han.

Han gloede videre op i Solen, medens han sagtens grundede over, hvad det "så skulde blive til".

Ida gik inde i Køkkenet og hjalp til. Hun gik og tænkte på Karl von Eichbaum: der var nu heller ingen, han havde at holde sig til--sådan. Før havde han jo haft Herman Reck. Men nu havde han jo osse nedsat sig, i Aalborg, og var ikke hjemme mer.

Det bankede oppe i Loftet, det var Konferensråden, der kaldte oppe fra "Etatsrådindens Stue"; han kom ikke op af Stolen mer og kaldte så ved at banke med sin Stok:

-Nå, er det Dig, lille Ida, sagde han. Er de nu alle ude?

-Ja, Hr. Konferensråd.

Alle Gæster på Ludvigsbakke måtte ud i Luften.

-Luft er for Ungdommen, sagde Konferensråden: så de kan føle Blodet rulle--Ungdommen skal ha'e store Lunger og stærke Hjerter.

Han nikkede:

-Luk så Dørene op.

Ida lukkede Dørene op gennem de solfyldte Stuer: Tak, sagde Konferensråden. Nu kunde han fra Etatsrådindens Stol sidde stille og se ind gennem alle de lyse Rum, han havde bygget og hvor han havde levet.

Han vendte Hovedet mod Vinduet; gennem Lysningen kunde han se ind i Godsforvalterens Have:

-De er spraglede, sagde han og nikkede.

Fire Damer i mange Slags Farver sprang på Recks Croquetplæne mellem tre Ungersvende med opsmøgede Benklæder.

-Det er ikke din Fa'ers Folk, min Pige, sagde han.

-Ja, ja, han vendte atter Hovedet om mod sine stille Stuer; man får så mange Ting at se, når man bli'r gammel.

-Men Verden, sagde den Gamle, tåler megen Galskab, min Pige, og bliver stående alligevel.

Også Ida var bleven stående og så over "Længen"s Have. Hun kom der så sjældent nu: hvor de dog huggede hvert Aar ... der var så få tilbage af de gamle Træer.

-Og hvordan er det derhjemme? spurgte Konferensråden.

-Tak, jeg har ikke haft Brev, sagde Ida.

-Nå, ja, ja....

Konferensråden blev siddende tavs, grundende som den, der har levet længe.

Ida gik tilbage til Køkkenet, men Schrøder jog hende ud.

-Du har Ferie, min Pige, sagde hun: gå Du ud og luft Dig. Her er jo så varmt, at man må kaste Klæderne.

Schrøder stod over Kødfarsen og havde kastet dem.

Ida gik. Hun vilde gå over til Lunds. Men ude på den store Trappe standsede hun: en Høstvogn svingede ud fra Avlsgården. Det var alle Børnene, som kørte til Bad. Vognen lignede en hvid, myldrende Rede i Solen.

Så døde Stemmerne hen og alting blev stille igen. Plæne og Marker med de hvilende Køer som dovne Pletter og Bræstrups Huse--alt syntes at blunde i Lyset.

-Her er smukt idag, sagde Frøken Rosenfeld, der kom langsomt, med sin Bog under Armen.

De blev stående på Trappen ved Siden af hinanden:

-Så lige Røgen går, sagde Frøken Rosenfeld.

Røgen steg op fra Husene i Bræstrup, stille og lige som lyseblå Fakler i den lyseblå Luft.

Ida og Frøken Rosenfeld talte sjælden meget sammen. Men de blev tit stående sådan lidt ved Siden af hinanden, og de så ofte på de samme Ting. Frøken Rosenfeld hentede Ida, når hun

vilde ud at gå, især når det havde regnet og det endnu dryppede fra Træerne--så gik de sammen halvtavse, ad de fugtige Veje, længe.

Ida gik ned gennem Haven og hun kom ind på Skovvejen. Fuglene sang ikke mer, og hun hørte kun sine egne Skridt over den muldede Jord.

Inde i Skovridergården sad den gamle Lucie foran Bryggersdøren og skrællede Kartoffler, og Lænkehunden, der kendte Ida, logrede ad hende foran sit Hus.

-Er der nogen hjemme, Lucie?

Lucie løftede det rokkende Hoved:

-De er derinde, sagde hun og blev siddende tavs.

Alle Husets Døre stod åbne og Solen faldt ind over Gulvene og de slidte Møbler. I Salen sad Fru Lund på en Rørstol, omflydt af Linned og med de store Brillen i det lille Ansigt.

-Aa, er det Dig, Barn, sagde hun: Jeg lapper Lagener, min Pige ... Vi vasker og vi lapper. Du--med alle de Gæster. Men de er jo velkomne--det er vist og sandt. Aa, kan Du hjælpe mig....

Ida hjalp og Ida trådte Synål, medens hun sad og tænkte: Hvor Fru Lund dog ryster på sin Hånd.

-Gud ja, sagde Fru Lund, der rodede, for der var Hul ved Hul på Lagenerne: dette er da vist osse de ældste ... Men det er jo i Ferierne, de ligesom endnu har no'et af Hjemmet, lille Du ... og hvem véd, hvorlænge det varer....

-Børnene er i Haven, sagde hun og tog fat igen.

Man hørte det; et Kor af lyse Stemmer klang derude. Inde i Stuen summede mange Fluer; man så nok på det hvidtede Loft, hvor de havde siddet.

-Nej, nej, blev Fru Lund ved: Konferensråden falder af, og hvem véd, hvor så vi skal hen.

Ida vidste ikke, hvorfor hun pludselig havde tænkt det samme. Men hun sagde:

-Men Skovene bli'er da stående, Fru Lund.

-Aa ja. Barn, men det bli'er nok andre, der skal fælde Træerne.

Fru Lund så hen for sig bag de store Brillen, der sad så mærkelig ubekvemt på hendes Næse:

-Og nu har vi snart siddet her i fem og tredive Aar og levet i Fred.

Gamle Lucie kom op igennem Gangen, skændende og mumlende.

-Så, sagde Fru Lund: nu skænder Lucie igen. Aa, Du, det er ikke let. Når hun blot vilde blive siddende. Men hun vil jo ta'e med i alt, og hun er ikke renlig. Snart står hun over Maden, og snart reder hun Senge....

Fru Lund rystede på sit Hoved og Ida smilede, mod sin Vilje: Der var nok dem på Egnen, hvem det faldt lidt svært at spise i Skovridergården, fordi Lucie stod over Maden....

-Men, sagde Fru Lund, det er som jeg siger til Lund: hun må jo dog ha'e Lov at dø her.

"Studenten", den yngste af "Drengene", stak Hovedet ind ad Havedøren:

-Er det Ida, sagde han: kom ud, kom ud. Vi plukker Kirsebær.

Nede omkring Kirsebærtræerne lo og skreg den hele Ungdom. To af "Drengene" hang i Grenene og plukkede og kastede ned.

-Er det Ida, råbte den ene.

-Halløj. Ida fik to Kirsebær i det opadvendte Ansigt.

De unge Piger greb Bærrene og lo:

-Aa, å ... Kirsebærrene fløj.

-Aa, å ... Hvor Emilie Frederiksen dog kunde gribe.

-Så, den ene "Dreng" lod sig dratte ned fra Grenen midt i Klyngen.

-Fler til Dig, råbte den anden, og han kastede nogle Kirsebær til Ida. Men da lå allerede alle Mand under Træerne på Græsset.

-Gud, hvor er her rart, sagde Emilie og strakte Fødderne langt fra sig.

-Ja, sagde Ida og fik næsten Tårer i Øjnene; hun vidste ikke, hvordan hun var kommen i den Stemning, bedrøvet eller ligesom urolig--lige fra da hun sad derinde hos Fru Lund.

Emilie lå og så ned ad sin Nederdel, der bar Mærker af tre knuste Kirsebær:

-Det går aldrig af, sagde hun og slog sig på Skørtet.

... Ida rejste sig, hun vilde hellere gå hjem ... sådan en sær Stemning der var over hende ...

-Ja, ja, min Pige, sagde Fru Lund, der fulgte hende til Gangdøren og blev ved at stå og nikke: hils, når Du skriver.

Da Ida kom ned ad Skovvejen, kom Recks Char-à-banc kørende imod hende. Den var fuld af Damer med farvede Parasoller.

Frøken Constance Reck, der selv sad på Bukken med en slank Elfenbenspisk, holdt Hestene an og hilste.

Ida svarede noget, og Frøken Constance sagde:

-Det er jo rigtig dejligt for Frøken Schrøder at have fået Dem herud.

Frøken Constance bøjede Pysken og Parasollerne bevægede sig lidt, idet Vognen kørte.

Ida gik videre. Hun gik i Tanker og bøjede ned forbi Længen uden at vide det ...

På den store nye Veranda med det meget Glas sad to af de unge Herrer på Trappen, lænet hver mod sin Dørstolpe, med Benklæderne trukne op til midt på Læggen af deres brogede Sokker og røg Cigaretter. Den ene hilste med sin hvide Filthat og lidt efter den anden, og Ida hørte ham sige, da hun var forbi:

-Var den der Frøken Brandt?

Ida gik hurtigere. Hun syntes hele Tiden, der ligesom måtte være sket noget i Hovedbygningen, og hun sagde til Stuepigen inde i Gangen:

-Hvordan står det?

Stuepigen, der bragte Blomster op til Bordet, svarede:

-Jo, vi skal straks spise.

Og Ida blev helt rolig igen, mens hun klædte sig om. Ude i Havegangen hørte hun en Kjøle rasle. Det var Fru von Eichbaum, der "gik" før Middag.

Ida stod foran sit Spejl, da Gonggongen lød.

Det var da vist, tænkte hun, Karl Eichbaums værste Tid, Bordet.

Schrøder stod ved det åbne Køkkenvindu og øste Suppen i Terrinerne, da hun så en barbenet Dreng komme op om Plænen:

-Hvem er 'et til, råbte hun ud af Vinduet, forbi de to Stuepiger, som ventede.

Det var Telegrafbudet. Men Drengen forhastede sig ikke.

Den var til Frøken Brandt, sagde han.

-Til hvem?

-Den var til Frøken Brandt, sagde Drengen igen, lige langsomt.

-Aa, Herregud, Schrøder slap Gryden: å, Herregud, så er 'et slemt.

-Hvor er hun? sagde hun straks efter, men i det samme føjede hun til: Nå, la' mig først få øst op.

En af Stuepigerne tog Telegrammet; hun skulde nok bringe det op.

-Er De gal, sagde Schrøder og rev det fra hende.

-Tag så Suppen.

Schrøder kom til Besindelse igen: hun vilde sige til Johan Kusk, at han holdt sig færdig, hvis det var; og hun gik ud i Borgestuen, hvor han sad og ventede på sin Kaffe.

-Så får hun også spist først, tænkte Schrøder, og pludselig begyndte hun at græde:

-Den lille Stakkel, sagde hun.

Da hun grædende kom tilbage, stod Ida i Køkkenet.

-Hvad er der dog, Schrøder? spurgte hun. Hvad er der? gentog hun mer uroligt. Og da Schrøder, forstyrret, uden at ville det, rakte Telegrammet ud imod hende, sagde hun:

-Det er Mo'r ... og havde revet Telegrammet op og læst det.

-Nå, lille Tut, lille Tut, sagde Schrøder kun og tog om hendes Liv.

Ida havde ikke talt. Det var, som hendes Øjne ikke kunde se nogen Ting, mens hun gik ind i Schrøders Kammer.

-Lille Tut, blev Schrøder ved, lille Tut ... hvordan er 'et?

Men Ida svarede ikke, og forskrækket foran det blege og stive Ansigt blev Schrøder kun ved at nævne det gamle Kælenavn: Lille Tut, lille Tut; og førte Idas Hoved frem og tilbage, frem og tilbage, som vilde hun, angst, ryste Tårerne ud af hende:

-Jeg har sagt til om Vognen.

-Tak. Og Ida gav Ord til sin eneste Tanke:

-Når jeg blot får hende at se.

Ved at tale begyndte hun at græde, og Schrøder sagde, helt lettet--hun havde jo slet ikke vidst, om Fru Brandt levede endnu--:

--Aa vist, å vist ... det er naturligvis ikke så slemt ... hun kommer såmæn nok over det, skal Du se, lille Tut.

Ida lagde kun Armene træet ned mod Stolen:

-De må ud, sagde hun. De deroppe venter jo på Dem.

-Nå, sagde Schrøder næsten vredt: De ka' vel bie.

Døren gik; det var Frøken Rosenfeld.

-Er Vognen sagt til? spurgte hun, sagte, som kom hun ind i et Sygeværelse.

-Ja.

Hun nikkede til Schrøder, som gik.

-Nu kører vi straks, sagde hun og satte sig stille hen, mens hun tog Idas kolde Hænder.

I Køkkenet havde Anne Marie, Køkkenpigen, listet sig ud i Borgestuen for at høre ad, hvad der gik på.

-Så er 'et vel forbi! sagde hun langsomt.

-Det er vel det, svarte Johan.

Anne Marie stod og så ud i Luften, ret op og ned, på sine sorte Hoser:

-Der bli'er no'et, sagde hun og nikkede.

-Der bli'er meget, sagde Johan.

-Ja, og han strakte Artilleristbenene fra sig: Får jeg så Kaffen? Han drak den og gjorde sig færdig.

-Nå, sagde han: vi ta'er vel Landaueren ved sådan en Anledning.

Ellers blev Ida hentet og bragt i Kalechen.

Oppe ved Middagsbordet var der stille, mens Fru Falkenberg bragte Maden ud og ind til Konferensråden og lod Dørene stå på Klem:

-Hvorfor morer de sig ikke? sagde Konferensråden.

-Vi morer os jo, Hr. Konferensråd.

-Ja, så, når man morer sig, kan det ellers høres, sagde den Gamle.

Fru v. Eichbaum havde, sagde hun, nylig læst hvad Mynster skrev "i sine Betragtninger", om at da pludselig--"der var Ord, man huskede".

-Men, tilføjede hun: den lille Brandts Fremtid er vel sikret.

Da Vognen kørte frem på Grusgangen, steg Ida stille ind, og Frk. Rosenfeld, der havde taget Tøjet på, satte sig ind ved Siden af hende.

-De skal da ikke køre alene, sagde hun.

Karl v. Eichbaum var stået op fra Bordet og gået ned. Han stod, ved Siden af Forvalteren, henne foran ved Hestene. Så rakte han Hånden ind over Vogndøren uden at sige noget.

Da Schrøder vendte sig og vilde gå ind--Vognen var helt nede på Bræstrup-Vejen nu--så hun Telegrafdrengen, der stadig sad på Bænken foran Køkkenvinduerne; han skulde have sin Kvittering.

Middagen oppe var endt, og alle Fade flød på Køkkenbordene. Schrøder måtte have dem tilside, for hun skulde i Lag med Folkenes Mellemmad. Solen røbede så mange grå Hår op over Tindingerne, mens hun stod bøjet over den store Brødmaskine.

Undergartneren kom ud fra Haven. Han rev Grusgangen, langsomt, henover Sporet af den bortkørte Vogn....

... De hvide Vejsten fløj forbi den raslende Vogn, hvor ingen talte. Halvmil fulgte Halvmil, mens Hestene travede.

Ida så intet, hørte ikke. Alt hendes Liv syntes samlet i de sammenknyttede Hænder.

Kun én Tanke havde hun, der pressesedes frem i Ord uden Lyd, som vilde hun bortvælte en Skyld:

-Jeg havde sagt, jeg vilde ikke rejse....

Hun førte de sammenfoldede Hænder op og ned:

-Nu får jeg hende ikke at se....

-Men, Ida.

-Nej, nu får jeg hende ikke at se....

... Så var de der.

Hestene vilde ikke stå, to Hunde fo'r imod dem.

Ida så kun Sofies ophovnede Ansigt, som hun kom ned ad Trappen.

-Doktoren er her, sagde Sofie hviskende.

Ida støttede sig til Gelænderet:

-Hun var altså ikke død.

-Jeg henter Fru Jørgensen, sagde Frøken Rosenfeld.

Ida nikkede uden at have hørt og hun åbnede Stuens Dør; der var mørkt og hun blev stående; inde i Sovekammeret hørte hun Doktorens Trin.

-Det kom på Klokken tolv, hviskede Sofie.

Men Ida blot stønnede.

-Og så telegraferede vi, hviskede Sofie igen.

-Ida så som et Par Skygger Frøken Sørensen, der kom med to Sølvstager, og Jomfru Thøgersen, der bragte en Dug.

-Aa, sagde Sofie, der begyndte at ryste: det er til det sidste Måltid. Og hun satte sig på en Stol.

-Vi venter Pastoren, hviskede Frøken Sørensen, og de to blev ved at liste omkring--med så mange Ting.

Ida hørte kun efter Doktorens Trin.

Så lød Moderens Aandedrag tungt, som hun kendte det ... som hun kendte det ... Og på én Gang begyndte Ida at hulke, stille og fortvivlet--af Taknemmelighed....

Doktoren kom hen imod hende, og hun vilde rejse sig:

-Jeg hørte Vognen, sagde han, mens hun så op i hans Ansigt.

-Det er måske bedre, De ikke går ind straks, sagde han. Deres Moder har jo været en Del irriteret....

Ida blev ved at se på ham:

-I hendes Tilstand ... over at De var borte....

Ida svarede ikke. Et Nu havde hun lukket sine Øjne og hun følte ikke den Hånd, han rakte hende:

-Vi venter til iaften. Farvel.

Ida havde bøjet Hovedet. Hun forstod det: at hun skulde ikke derind.

Hun så Frøken Sørensen slæbe over Gulvet med Myrten og hun hørte Doktorens Stemme igen: Lad det være, sagde han, og han formelig slog til Myrten.

Ida tænkte kun, hun skulde ikke derind.

Hun vidste ikke selv, at hun havde rejst sig og var gået hen over Gulvet, ind ad Døren til den lille Stue, til Skamlen, sin Skammel bag det store Chatol.

Døre blev åbne og Døre blev lukkede, Trin lød. Jomfru Thøgersen kom hen og tog krampagtig ned om hendes Skuldre.

-Pastoren, sagde hun åndeløs, og de hørte Sofie græde:

-Jesus Kristus, Jesus Kristus.

Men Ida rørte sig ikke.

Der var ikke anden Lyd end Præstens Mumlen. Så kom den Syges Aande. Ida hørte kun den.

-Vater unser, Vater unser, bad Jomfru Thøgersen pludselig i sit Modersmål og kom ikke længer.

"Jesus Kristus, i den Nat, da han blev forrådt, tog han Brødet, takkede og brød det, gav sine Disciple og sagde: Tager dette hen og æder det ... Dette er mit Legeme, som gives for Eder. Dette gøres til min Ihukommelse."

Ida bad ikke, hun havde ikke Rum for Bønner. Hun følte kun sit Hjerte standset og tungt som en Sten i sit Bryst.

-"Vater unser, Vater unser ..."

Men Præsten blev ved:

-"Ligeså tog han og Kalken efter Aftensmåltidet, takkede, gav dem og sagde: Drikker alle deraf. Denne er det nye Testaments Kalk i mit Blod, som udgydes for Eder til Syndernes Forladelse. Dette gør så ofte som I det drikker til min Ihukommelse ..."

Sofie så gennem Døren, foran Lysene, Præsten bøje sig over den Døende og løfte hendes Pude:

-Gud den Helligånd, Gud den Helligånd, hviskede hun og faldt tilbage mod Ryggen af Stolen. Der var tyst et Minut; så rejste Sofie sig igen:

-Nøglerne, sagde hun på én Gang, og næsten skreg.

Hun havde set Knippet glide frem under den Døendes Pude; over Lagenet faldt det ned mod Gulvet.

-Dette er Jesu sande Legeme....

De hørte ikke mer, men også Vågekongen begyndte at græde.

Ida havde foldet Hænderne i sit Skød:

Hvis hun faldt i Søvn, kunde hun gå derind; når hun sov, kunde hun gå derind....

-"Herren være med Eder, Herren velsigne Dig og bevare Dig. Herren løfte sit Aasyn på Dig og give Dig Fred."

Der blev ganske stille. Jomfru Thøgersen havde holdt op at græde og sad med rokkende Hoved:

-Hun dør doch som en agtet Person, sagde hun, og hendes Tårer begyndte at flyde igen.

Ida hørte som gennem Tåge sit Navn og hun stod op. Det var Præsten, som rakte hende en Hånd.

-De har været borte? sagde han med en mildt bekymret Stemme.

-Ja, Hr. Pastor.

Pastoren blev stående et Øjeblik foran det tåreløse Ansigt. Han søgte om et Skriftsted, men fandt det ikke.

-Ja, sagde han så, en Mo'r er en Mo'r. Gud styrke Dem.

... Der var blevet stille. Man hørte kun Uhrenes Gang og Vågekongen, når hun sagte flyttede sig.

Ida sad på den samme Plads, medens Sofie listede til og fra.

-Sover hun? hviskede Ida.

-Endnu er hun vågen.

De hørte igen Uhrenes Gang, mens Sofie tændte et eneste Lys, hvor Stearinen krøllede sig som lange Tråde op mod Flammen og faldt.

-Sover hun? spurgte Ida igen.

-Hun er vågen.

De hørte den hivende Aande og en Stemme, der mumlede.

-Taler hun? spurgte Ida.

Hun havde rejst sig. Hun følte Håbet næsten som et Stik i sit Bryst, da Vågekongen skød Døren op.

-Har hun spurgt efter mig? Ida kunde næppe tale.

Vågekongen rystede på Hovedet:

-Hun spør nok ikke efter nogen mer, sagde hun:

-Nu sover hun.

De stod lidt, lyttende alle tre, foran det stille Lys: hun sov.

-Så går jeg derind, hviskede Ida.

Varsomt tog hun Skoene af og hun gled derind. Et Øjeblik så hun på Moderens Ansigt. Så satte hun sig, stille, bag Fodenden af sin Seng, på Gulvet--uden at drage Aande.

Enkefru Brandt vågnede ikke mer. Ved Midnat sov hun hen.

* * * * *

Nu var der koldt og tomt. Fra Dør til Dør kun de hvide og døde Gulve. På Væggene blot Plet ved Plet og over dem de rustne Søm.

Ida var gået fra Stue til Stue, en sidste Gang.

-Ja, så lukker Du, sagde hun til Sofie.

Sofie blev stående med Hånden på Dørlåsen.

-Ja, sagde hun, og hun græd, så det strømmede, mens hun talte:

-Jeg har vist ikke fået Frøkenen sagt 'et ... at så bli'er 'et til, at vi gifter os....

-Gifter Jer? Men--han har jo ingenting, Sofie. (Christian fra Møllen blev værre og værre og nu gik han ledig altid.)

-Nej, sagde Sofie, der blev ved at græde: men Hansen har jo længe vil't 'et ... og så har En jo hans tre Børn a' pass'....

-Ja, sagde Ida, der først nu forstod, at det slet ikke var Christian fra Møllen; Enkemanden Hansen var ved Gasværket og han drak.

Sofie, der blev ved at snøfte, sagde, som om hun forstod, hvad Ida tænkte:

-Og det er jo ikke enhver, Ida, der ka' sidd' ene....

Ida så på hende. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun fik Tårer i Øjnene.

-Gid det må bringe Dig Lykke da, sagde hun.

Sofie så ud for sig med sine forgrædte Øjne; hendes Stemme lød helt anderledes:

-En får jo osse Hus og Seng, sagde hun. Og En ska' jo lev'.

Gråden tog hende igen, og fortvivlet slog Ida sine Arme op om den gamle Pige og græd, hun også--hun vidste knap selv, hvorfor.

Så lukkede Sofie langsomt alle Døre, én efter én, og gik....

Hun lå hos Jomfru Thøgersen om Natten.

... Ida var kommen hjem til Villaen og de havde spist den sidste Aften.

Nu sad Olivia og hun på Verandatrappen og sat i Halvmørket ud på "Sundet" og Boller Skov, hvis Linje lå derovre mørk og tung. De havde ikke talt. Olivia havde kun sagt listet sin Arm ind under Idas og de støttede Skulder mod Skulder.

Inde på Verandaen hørte man Jørgensens Gyngestol, der gik op og ned. Rolf, Hunden, listede sig ned ad Trinnene og lagde sig ved Olivias Fødder.

-Så bli'er jeg vel Sygeplejerske, sagde Ida.

-Men hvorfor, Ida? Du behøver det jo ikke.

Ida så ud over det mørknende Sund og hendes Stemme lød meget sagte:

-Det er vel--det eneste, jeg kan.

Olivia svarede ikke og de sad tavse lidt.

-Og så gør jeg da Nytte for no'en....

Ida tænkte pludselig på Sofie og hun sagde, stadig med den samme Stemme:

-Nu gifter Sofie sig.

-Med Christian? spurgte Olivia pludselig højt.

-Nej, med Hansen fra Gasværket.

-Aa, Herre Jesus, sagde Olivia: skal hun nu ha'e ham at strides med.

-Ja, sagde Ida og smilede halvt: hun kan vist ikke leve foruden.

De tav igen og de hørte kun Hundens dybe Aande, mens den lå ved deres Fødder:

-Hvor Rolf er stille.

-Ja.

De hviskede begge. I den skumrende Have bevægede der sig ikke et Blad.

-Det er, som alting vidste, at Du skulde rejse.

De rørte sig ikke. Men Olivia følte et Par Tårer, som i Mørket faldt ned på hendes Hånd.

-Lad os gå op til Børnene, sagde Ida.

De stod endnu et Øjeblik og så ud over den hvilende Have. Så gik de ind.

Ida løb i Forvejen ind i sit eget Værelse; så listede de sig ind til de sovende Børn. Lampen brændte mat under Loftet og Pigen sad og strikkede i en Krog.

-Hvor de er kære, sagde Olivia.

Ida talte ikke, men hun standsede længe foran hver af de hvide Senge.

-Hvad er nu det? hviskede Olivia.

Ida stak en lille forseglet Pakke ned under hver Hovedpude.

-Du bestiller ikke andet end at gi'e, sagde Olivia.

Ida stod foran "Proppens" Seng:

-Hvis man kun havde nogen at gi'e til, sagde hun.

De kom ned i Stuen, og Olivia fortalte Fritz om Pakkerne.

-Det kan jeg da ha'e Lov til, sagde Ida: den sidste Aften.

-Nå, ja, sagde Olivia og lo. Men bli'er Du en Gang forliebt, min Pige, så gi'er Du ham lige til Særken....

Olivia havde fulgt Ida op i Gæsteværelset og vendte tilbage til den stille Stue. Tavse sad Fritz og hun, hver i sin Stol, foran den hvide Ovn.

-Du, sagde Olivia, gid Ida dog kunde blive lykkelig.

Fritz sad lidt, så efter Røgen fra sin Cigar og sagde:

-Det bli'er hun vist ikke.

-Men, hvorfor? spurgte hun.

-For hun lærer vel aldrig at "søge sit eget", sagde Fritz.

-Nej.

Der blev stille igen, før Olivia sagde, og hendes Stemme var meget bevæget:

-Véd Du, hvor de Lykkelige egentlig burde være taknemmelige.

Fritz nikkede kun. Men Olivia sagde, som kom Ordene langt indefra:

-Og så kommer alligevel Døden.

* * * * *

Næste Eftermiddag rejste Ida med Dampskibet. ... Det begyndte at mørkne--den første Dag i København. Ida var gået omkring mellem fremmede Ting og havde siddet til Bords mellem fremmede Mennesker. Nu gik hun ud, over Torve og gennem Gader. Hun vilde se Skibet "Brage", som skulde derhjem igen.

Hun gik langsad Broen, hvor Skib lå ved Skib. Der yderst lå det. Hun blev stående og hun så på alting, det store Skrog og Masterne og Kahytsdørene, som var lukkede.

Det skulde hjem og glide gennem Vandet derhjemme.

Spillene gik og Folkene arbejdede i Lasten endnu. De skulde komme forbi Stranden og Skoven og alle de dejlige Marker....

Og Karen Badekone vilde stå og se efter Skibet og hejse Dameflaget på det hvide Badehus.

Ida blev stående. Hun gemte sig, ind under Tagskægget af det store Pakhus. Der var det mørkt.

* * * * *

Ida kastede sig i sin Seng. Så drømte hun, og så var hun vågen.

Det var, som hun i denne Nat, så i Blund og så med åbne Øjne, genoplevede sit hele Liv indtil nu....

... Hospitalsporten slog op og drøned. Portørerne bragte Patienter.

To lange Skrig slog fra "de Uroliges Gang" op gennem Huset--så faldt Dørene til....

I sit Halvblund hørte Ida Portørernes Skridt og de Uroliges Skrig, som kom de så langt, langt nedefra, fra under Jorden....

* * * * *

Anden bog

Nå, Holm, få nu Fingrene dyppet.

De fire Patienter på "Salen" var kommen ud af Sengen og stod i Forstuen, hver foran sit Vandfad. Josefine satte Morgenmaden fra sig og gav Holm et muntert Tjat over begge Håndled, så hans runkne Hænder fløj ned i Vandfadet.

-Sådan, sagde hun: ned med Poterne.

Josefine tjattede til ham igen og blev stående frisk og højbarmet, med Hænderne på sine Hfter, mens Bertelsen, sløv og tavs, skyllede Vand op om sin stærke Hals:

-Se glad ud, Bertelsen, sagde hun: Solen skinner.

Der var om Morgenens noget friskt og fuldt i Josefines Stemme, der ligesom fortalte, at hun kom udefra og tilbragte Nætterne udenfor Huset.

-Godmorgen, Frøken.

Josefine nikkede ind mod "Salen", hvor Ida sad hos en af de to Gamle på den solbelyste Seng, og hun drejede rundt på Hælen--Josefine førte lidt ureglementerede høje Hæle ind på Afdelingen.

-Godmorgen, Josefine.

-Se så, sagde Ida og tørrede den Gamles Hænder: nu ligger De godt, Sørensen.

Den Gamle smilede og nikkede.

Nøglerne klang så raskt i Dørene: Godmorgen, Godmorgen--for et dejligt Vejr. Det var Frøken Kjær, der rap og rødmosset stak Hovedet ind ad Døren fra Kvinderne.

-Dejligt, sagde Ida, der skyllede et Panel, som var varmt af Solen, mens Frøken Kjær fløj ud gennem Køkkenet.

-Er Petersen oppe? råbte hun og dundrede på Petersens Dør.

-Ach, hvor schønt der er over Søerne, sagde Frøken Petersen bag den låsede Dør. Frøken Petersen satte ikke Pris på at have Fremmede ind om Morgenens, mens hun omstændelig syslede med sit fem og trediveårige Legeme og iførte sig meget hvidt og ungdommeligt Undertøj.

-Tal Dansk, din tyske Kvind', råbte Frøken Kjær og dundrede igen.

Nøglerne klang påny, og borte var hun.

Ida fik Vandfadene bort, hastig og travl, og fik Maden smurt til dem alle: Ja, idag vilde der være dejligt langs Søerne. Det var det bedste, det Morgenløb efter Vagten.

Hun gik og nynnede og småsnakkede med hver, mens hun bragte Maden rundt, til hun, stille, åbnede Døren til "A", hvor der var mørkt endnu.

-Godmorgen. Hr. Doktor, sagde hun.

Ida åbnede Skodderne, så Lyset fyldte Stuen som en Strøm, men den Syge blev liggende tavs, med de lange og blege Hænder ubevægelige på sit Tæppe. Ida syslede om ham, og han sagde sit uforanderlige Tak med den samme Stemme (han sagde det bestandig og altid i en Tone, som

følte han en dyb Medlidenhed med den, hvem han takkede), mens han løftede de vagtsomme Øjne, der fulgte ikke Solens Skin, men hende.

Ida blev ved at tale, muntert:

-Nu skal jeg Tur, sagde hun.

Den Syge nikkede kun:

-Ja, sagde han, Solen frister.

Ida lo:

-Ja, efter Vagten. Godmorgen.

Frøken Petersen var kommen ud og gik, rensat og stivet, i Gang med Vagten.

-Så går jeg da, sagde Ida og åbnede Døren til Gangen, hvor Morgenluften stærk og ny slog ind ad det åbnede Vindu.

Ida løb op ad Trappen til sit Gavlkammer. Nøgleknippets Raslen lød som Lyden af et Sæt glade Småklokker, mens hun løb.

Oppe i Værelset slog hun Vinduet op: så friskt det var, og alle Havernes Buske skinnede.

Hun blev stående ved Vinduet og på én Gang smilte hun. Hun tænkte på Karl v. Eichbaum. der havde sagt igårmorges, da de mødtes:

-Ja, nu tror jeg virkelig, vi får Forår.

Og de havde let begge to, og hun fortalte om Fru Franck, der, i gamle Dage, omkring ved Hellig Tre-Konger, i Middagsstunden lukkede sit Vindu op på Klem, når Solen skinnede, og sad med Næsen ud af Sprækken og sagde:

-Nu lugter jeg Foråret, Børnlille.

Ida blev ved at smile: hun tænkte i den sidste Tid så tit på alle de gamle Dage og på det Aar, det dejlige Aar, før Mo'r blev syg; og alle de andre Aar, det var næsten som de slet ikke var--men kun den Tid, den lyse Tid....

Det kom vel også af, at hun havde truffet dem igen, næsten dem alle, dem hjemme fra Ludvigsbakke, Frøken Rosenfeld, der havde søgt hende op, og Karl v. Eichbaum, som hun mødte hver Dag i Bygningen.

Ida så op på sit Uhr og måtte skynde sig: så sent det var blevet. Hun klædte sig på og hun løb ned ad Trappen, gennem Haven, låste og lukkede. I Vaskeriet gik tre Vaskerpiger og sang. Da Ida kom ud i den store Gård, sad Dr. Qvam på en af Stentrapperne og soled sine hvide Benklæder.

-Ej, hvorhen så hastig?

-Jeg skal Tur.

Dr. Qvam rakte, uden at rejse sig, en Rose frem til hende.

-Tag den med, i Solen, sagde han, og Ida fæstede den i sin Kåbe.

Dr. Qvam blev ved at sidde at se efter hende: Hun går pænt på Benene, tænkte han, mens Porten til Gaden blev lukket op for Ida, og hun gik ud i Lyset.

Sporvognsklokkerne lød, og i botanisk Have svajede de vældige Majstoppe med de nikkende Hoveder. Over hende, i alle de åbnede Vinduer, bankede Pigerne Støv ud i den nye Luft, mens Ida gik. Hvor de slog løs; og de to talte med hinanden over Gaden. Ida syntes det var, som om hun så alle Ting, Ansigter og Mennesker og hvert enkelt Træ, så lysende klart sådan om Morgen--ligesom Øjnene blev ny....

Ved Søhjørnet stod Blomstermadammen på sin Trappe og nikkede.

-Tak, sagde Ida og nikkede igen, mens hun bøjede sig lidt hen til hende og slog med Hånden ind mod Qvams Rose: idag har jeg.

Ellers plejede hun at købe en Blomst, for de duftede så frisk, nu så tidlig om Morgen, når Gartneren lige havde bragt dem.

-Nå ja ja, svarede Blomstermadammen. Det er ellers et svært heldigt Vejr.

-Ja, sagde Ida, der så ud over den blanke Sø, hvor de hvide Både lå ved Broerne så stille, som var de ikke vågnede endnu:

-Iår er der godt for Blomster, Fru Hansen.

-Ja, om det så er Roser, Frøken, sagde Madammen, der var lidt døv og havde noget i Øjnene af de Døves Undren, der ser ud, som om de altid hørte en mærkelig Hemmelighed, når de overhovedet hører noget--: om det så er Roser, så får vi dem fra Friland.

-Godmorgen.

Ida bøjede over på Søvejen, som hun plejede. Ida gik altid på den samme Side af Søerne. Hun holdt bestandig mest af de Veje, hun var vant til. Så kendte man alting, hver Krog, hver Båd og Vinduerne og næsten også de Mennesker, som kom. Og der var nogle, som hilste, ligesom hjemme i Horsens.

Nu nikkede han også, den gamle tandløse Opvarter på "Rørholm". Det var fra forleden Morgen, da de drak Kaffe dér, fordi Karl v. Eichbaum var løben fra sin hjemme, da han var kommen for sent op. De var de første Gæster og sad bag et Stakit med Efeu, der lige var vandet, og spiste Rundstykker til Kaffen: Det er ligesom vi var taget på Landet, sagde Ida. Ja, sagde Karl v. Eichbaum: her er pænt.

De havde ikke siddet til Bords sammen siden hjemme.

Men op om Morgen havde han nu aldrig kunnet komme. Hjemme på Ludvigsbakke havde han altid villet have Kamret over det store Loft, for der gad Schrøder ikke løbe op og purre ham ud. Og så lå han til over Middag og dampede på Forvalterens Piber.

Ida gik forbi Kaféen, da en Stemme råbte til hende. Det var Karl von Eichbaum, som kom frem bag Efeuen.

-Morgen, råbte han.

Ida vendte sig rask:

-Godmorgen, sagde hun.

-Jeg ta'er min Kaffe her.

-Igen, sagde Ida, der var standset på Spadserevejen.

Eichbaum kom slentrende ud på Kørevejen med begge Hænder i Lommen.

-Sikkert Vejr, sagde han og stod lidt og så på Vandet.

-Vi skulde ta' i Skoven, Frøken Ida, sagde han så og havde stadig Hænderne i Lommen.

-Ja, det skulde man.

De gik lidt ved Siden af hinanden, han stadig på Kørevejen.

-Men forresten har de jo ingen Skove på Sjælland, sagde han.

-Nej, vel? sagde Ida med et pludseligt Smil.

-Derovre er der da Træer, fortsatte Eichbaum, som blev ved at tænke på Jylland.

De var standsede igen, og der gik et Par Ungherrer af Kontorfaget forbi.

Karl lo og sagde: Mandfolkene vender sig efter Dem, Frøken Ida.

-Hvorfor?

Eichbaum lo igen: Ja, hvorfor! sagde han og smilte:

-Fordi De står så kønt på Deres Ben. Godmorgen.

Ida nikkede og han slentrede tilbage, men midt på Kørevejen blev han stående lidt igen.

Ida gik videre. Hun gik og tænkte på Skovene. Hun havde også altid syntes, at de var dog ganske anderledes, Skovene hjemme i Jylland.

Lidt henne på Vejen kom Frøken Kås og Frøken Boserup imod hende. De gik også Tur, men var allerede på Hjemfarten.

-De er sent ude, råbte Frøken Kås.

-Ja, svarte Ida. De blev stående lidt og snakkede, Ida talte med sådan en lys Stemme:

-Men jeg skal videre, sagde hun. Sidst! hun slog Frøken Boserup på Skulderen og løb et lille Stykke.

Frøken Boserup rystede Skuldren efter Slaget.

-Hvor gammel er De, Brandt? råbte hun efter hende.

Men Ida blev stående og sagde tilbage, mens hun lo:

-Jeg havde sådan en Lyst til at gå i Vandet.

Frøken Kås og Frøken Boserup gik videre, og Frøken Kås sagde:

-Den Hat klæder Brandt pænt.

Men Frøken Boserup satte Hælen afgjort i Jorden og sagde:

-Det er jo ingen Sag, når man har Penge.

De talte lidt om Idas Formue, og Frøken Boserup sagde:

-Ja, det kan jo være meget godt--men egentlig ta'er hun bare Pladsen op for en anden, der kun er Aspirant.

Ida var nået ud på Østerbro, og den muntre Vind fra alle Søerne slog ind imod hende. Hun gik over Gaden til en Blomsterbutik og købte en Potteplante til Frøken Helgesen. For hun havde sådan en Lyst til at købe noget--købe alting.

Da hun hjemme i Pavillonen kom ind til Frøken Helgesen med Planten, sad Frøkenen ved Midtbordet med et stort Broderi. Frøken Helgesen havde altid et uendeligt Broderi i Arbejde, med et regelmæssigt og næsten geometrisk Mønster.

-Men det er urimeligt alt, hvad De køber i disse Dage.

-Ja, sagde Ida, det må komme af, at det er sådant et dejligt Vejr.

Hun stod lidt med et af Plantens Blade mellem sine Fingre.

-Men er den da ikke køn, sagde hun så og smilte.

Hun gik op ad Trappen og ind på første Sal. Frøken Petersen sad og hæklede under det store Vindu, hvor Solen lyste på Blomsterne. De fire var på Kælderarbejde, og inde på "Salen" lå de to Gamle, hvide og stille, ved Siden af hinanden i deres Senge.

-Hvor her er hyggeligt, sagde Ida.

-Ja, sagde Frøken Petersen, i Formiddag er her roligt.

Man hørte ingen anden Lyd end Doktorens Skridt på A, der kom og gik, kom og gik, på sin evige Vandring.

-Nå, Godnat, sagde Ida.

-Godnat.

Ida gik op. Hun trak det grønne Gardin for Vinduet og lukkede Lyset ude. Men hun kunde ikke sove. Hun var så lys og så let i sit Hoved.

Hun lå og tænkte på, hvad Tøj hun vilde købe sig nu til Vinter. En lys drap Kjole, havde hun tænkt sig....

Til Frøken Helgesens Fødselsdag var de altid allesammen så fine, om Aftenen. Så kunde hun tage den på for første Gang ...

Hun rystede på Hovedet. Hun kom til at tænke på Karl von Eichbaum, hvordan han havde skudt Skuldrene op i sin sorte Sommerfrakke forleden Morgen da det blæste: U-uh, havde han sagt: nu skal man osse ha'e Vintertøj.

-Hm, han havde vel ingen Penge.

-Nej, og Ida smilte, det havde han naturligvis ikke.

Ida hørte dem gå på Trapperne og Døren dernede åbnes og lukkes. Det var dem, som kom fra Kælderarbejde; så var Klokken tolv ...

-Nej, for Penge havde han da aldrig kunnet ha'e....

Ida sov ind.

* * * * *

Det var samme Dag, på Toldbodvejen, i "Familiehuset"s Mellembygning.

Fru von Eichbaum var, væbnet med Handsker med afklippede Fingre, blevet færdig med Lamperne, og Julius, i Brunelsstøvler, gled ud og ind og stillede dem på Plads. Lamperne var Fru von Eichbaums eneste huslige Sysse--som hos hendes Søster Generalinden. Det var sådan i Slægten: Lamperne behandlede de selv, som var de et Stykke af Familien.

-Julius, der dækkes til to, sagde Fru von Eichbaum, der gik ind i Dagligstuen. Fru von Eichbaum ventede til Frokost Generalinden ind fra Landstedet. Generalinden blev altid på Landstedet til langt ind i November. Efterårsluften gjorde hende godt, for både hun og Søsteren led af Tørhed i Huden.

-Og, sagde hun til sin Søster, så er man desuden selv med, Du, at få alle Havesager i Hus.

På Slaget tolv ringede det, og Julius lukkede op.

-Gud, Emilie--det var Generalinden, som kom ind i Kabinettet; for et velsignet Vejr, Du ... Godmorgen.

-Godmorgen, Charlotte, hvor det dog var rart at kunne ha'e Dig lidt i Ro.

-Julius, De kan sætte Maskinen ind....

Generalinden kom til Sæde i Sofaen, mens Fru von Eichbaum gik ind og så til Bordet, og Søstrene talte med hinanden fra Stue til Stue. Generalinden talte om Landstedet: Hun kunde ikke tro, hvor det var friskt og sådanne om Morgen....

-Og Druerne, Du, bli'er så store som så. Generalinden viste med Fingrene, hvor store Druerne blev. Så havde hun virkelig tænkt at prøve Admiralinde Schleppegrells Opskrift:

-Med Melis, Du véd.

Og så kunde hun overlade hende Halvdelen.

-Ja, sagde Fru von Eichbaum fra Maskinen, de er virkelig nydelige til en lille Dessert.

Søstrene blev ved at tale. De talte ganske ens med samme Stemmer, Generalinden lidt hurtigere, begge med meget åbne og soignerede "A'er", der ligesom bredgjorde alle Sætninger i deres Mund:

-Men, Emilie--der kom en højere Tone på Emilie, og Generalinden lod Hænderne falde ned i sit Skød:- hvad mener Du om Aline?

-Gud, sagde Fru von Eichbaum, der kom hen i Døren og blev stående et Øjeblik med lukkede Øjne: jeg tåler jo endnu knap såmeget som at tale om det. Det er jo utroligt, at det har kunnet ske.

Generalinden gentog "utroligt" og sagde:

-Og vi, som alle har kendt hende i Familien.

-Vi kan spise, Charlotte, sagde Fru von Eichbaum.

De blev ved at tale om Fru Feddersen. Det var en Barndomsveninde, Fru von Eichbaums bedste, gift med en Godsejer Feddersen til Korsgård, som pludseligt, uden noget Varsel, var rejst fra Mand og Børn med en Landindspektør, der selv havde voksne Sønner.

-Og Feddersen, sagde Generalinden: den rolige og agtværdige Mand.

Fru von Eichbaum rakte Søsteren en Asiet og sagde langsomt:

-Men, Charlotte, det må jo være en momentan Forstyrrelse.

-Tak, Julius--vendte hun sig til Tjeneren, der åbnede Døren--der er ikke no'et....

Fru von Eichbaum blev ved at spise, mens hendes Tone antog noget vist forklarende eller grundende:

-Der har jo altid været en underlig Talesyge i den Familie, Du ... de skulde tale og tale.

-Det har de nu osse fra den grundtvigske Mo'r, indskød Generalinden.

-Ja, Fru von Eichbaum nikkede: alt dette med Hjerteliv, Du--og så taler de sig op til en Alteration ... Det havde Aline jo noget af allerede som ung.

Generalinden samstemte, og Fru von Eichbaum rejste sig og skænkede Kaffen.

-Gud, Du, sagde hun: at Menneskene ikke kan lære at tie stille og bære det for sig selv og komme over det.

Generalinden fik Kaffekoppen og nikkede påny.

-Hvis man skulde tale om al Ting, blev Fru von Eichbaum ved: så var der vel nok ... Det véd man vel i enhver Familie.

-Jo, sagde Generalinden.

-Og hver bærer sit, sluttede Fru von Eichbaum og så ud for sig.

De sad lidt. Så sagde Fru von Eichbaum med en lidt anden Stemme, der lød næsten bevæget:

-Men vi holder naturligvis ved hende ... Og si'er det samme.

-Gud, Mille--når de var ene, brugte Søstrene undertiden Navneforkortelser--det er da rimeligt. Jeg sagde igår til Anna Schleppegrell, at Aline var taget til Vichy for hovne Ben....

De forlod Fru Feddersen, og Generalinden spurgte:

-Karl spiser ikke Frokost hjemme?

De havde endnu ikke nævnet hans Navn.

-Aa nej, Du, sagde Fru von Eichbaum: den lange Vej ... Han spiser på Kontoret. Ane smør' den, og han ta'er Maden med. Du véd, disse Voksdugsruller, man nu har ... Det ser ud, som gik han i Departementet.

Og i samme Tone som den, hvori hun før havde talt om Aline Feddersens "Forstyrrelse", sagde Fru von Eichbaum:

-Han går sine Ture om Morgenene, langs Søerne

-Jeg hører ham ikke en Gang.

Hvorpå Generalinden sagde:

-Ja, Morgnerne iår, de er velsignede.

Det bankede spædt på Døren. Det var Ane, som i hvidt Forklæde gerne vilde hilse på Generalinden. Ane var en lille halvhundredårig rund Ting med glatkæmmet Hår og strålende indsatte Tænder.

Hun vilde da så gerne høre, hvordan det stod til med Generalinden og på Landstedet.

-Tak Ane, sagde Generalinden, og de rejste sig fra Bordet:

-Det har været lidt slemt med Skorstenen.

Ane nikkede:

-Ja, sagde hun: men det er osse tit, at de ikke forstår at stege.

Der var altid Jalousi mellem Pigerne i Familien.

-Og lægger for meget til Varmen, sagde Ane, der havde fået de samme brede A'er som Herskabet.

Generalinden afbrød lidt kort:

-Og nu skal Anes Julie vel snart ha'e Bryllup?

-Ja, sagde Ane, der er lyst to Gange, og han vilde jo gerne ha'e det snart....

-Det skal jo være en rigtig net og ædruelig Mand, sagde Generalinden.

-Ja, Godmorgen, Ane.

Søstrene gik ind i Dagligstuen, og Generalinden talte om, at de måtte vel tænke på en Brudegave.

Anes Julie var en illegitim Frugt af Anes tredivte Aar, da en ung, skægløs Adonis af en Tjener havde drevet sit Spil i Etagerne. Da Historien på Fødselsstiftelsen var ovre, var Ane vendt tilbage til sin Plads, og da Julie voksede til, var hun bleven sat i en Velgørenhedsskole og kom hveranden Søndag, når Fru von Eichbaum spiste hos Generalinden, i Besøg hos Ane, hvem hun naturligvis kaldte for "Moster".

-Ja, Fru von Eichbaum havde tænkt Sukkerskål og Flødekande til Brudegave.

-Han var her jo forleden, sagde hun: Gud, Du, et rigtig net Menneske-som Du véd, af den Slags Folk--og sad der--meget pænt på en Stol. De får jo altid no'en Opdragelse på Holmen....

"Han" var Julies Forlovede og en fortræffelig ung Mand, der var Maskinist i Flåden.

Generalinden, som sad og så på Søsterens Arbejde, der var et Sengeomhæng med filerede Mellemstykker, hvis færdige Dele var indsvøbt i meget, renligt Silkepapir, sagde og tænkte på Julies ulovlige Oprindelse:

-Ja, jeg finder det uhyre hæderligt af ham.

Som om de havde læst hinandens Tanker, og som om Afstanden kunde tænkes at have afsvækket det Illegitime, sagde Fru von Eichbaum:

-Han er jo fra Ringkjøbing.

Provinsbynavnet vakte en Tankeforbindelse hos Generalinden, der pludselig sagde:

-Men Du, jeg har jo haft Brev fra Vilhelmine. Hun skriver mig til, at de vil være her i Vinter.

-Alle? spurgte Fru von Eichbaum.

-Nej, Mourier bli'er hjemme, kun Mine med Kate. Men de har tænkt at leje en Lejlighed--kære, de har jo Råd til det ...

Fru Vilhelmine Mourier var en Grossererfrue fra Aarhus, en af Kredsen, hvis Mand havde tjent en stor Formue på Eksport af Smør til England.

-Og Kate, sagde Generalinden, er jo nu omkring de tyve.

Fru von Eichbaum, der ikke havde set Frøken Kate Mourier i to, tre Aar, spurgte:

-Hvordanne er hun vokset?

-Riglig net og blond ... lidt matadoragtig, Du, sådan som de jo let bli'er i Provinsen, hvor de er de første ...

-Kære, sagde Fru von Eichbaum, det forta'er sig ... med en Mo'r som Vilhelmine.

-En god Figur, sagde Generalinden, der stadig tænkte på Kate Mouriers Eksteriør.

Fru von Eichbaum tænkte på, at hun dog vilde skrive til Mine Mourier, hvor rart hun fandt det, at de kunde have hinanden hele Vinteren.

-De rejser nok først lidt rundt i Jylland, blev Generalinden ved: Mourier vil gerne se på Gård til at ha'e om Sommeren ... Det er jo rimeligt, vant som Vilhelmine er til Landet fra Barndommen.

Fru von Eichbaum svarede ikke, men ved en ny Idéassociation sagde hun:

-Véd Du, den lille Brandt, Godsforvalterens, husker Du, er ansat på Hospitalet.

-Ja så, sagde Generalinden: er hun kommen der?

Og hun tilføjede ret ligegyldig:

-Behøver hun det, Du?

-Gud, Lotte, hun arvede jo sine rigelige firsindstyve Tusind, svarede Fru von Eichbaum. Ved Nævnelser af Summen syntes hun pludselig let distræt, og hun tilføjede efter en lille Stilhed, ligesom eftertænksomt: Faderen var en fortræffelig Mand.

Generalinden beredte sig til Opbrud og bad hilse Karl; men da hun i Entréen havde fået Tøjet på, sagde hun:

-Det er sandt, Emilie, Du kunde låne mig Petris Prædikener. Vejene til Kapellet er ganske opblødte, og der er jo ikke et Menneske mere, man kender.

Fru von Eichbaum hentede Prædikenerne, og Generalinden sagde:

-Tak Du ... ja, man længes efter Petri om Sommeren. Der er ikke den klare Tankegang hos de andre.

Fru von Eichbaum nikkede:

-Kære, sagde hun: det er Roen, han har arvet fra Faderen.

Da hun åbnede Entrédøren, kom der en ung Person i Liberi op ad Trappen:

-Er det til mig, spurgte Fru von Eichbaum.

-Ja, det var en Regning til Fruen.

Fru von Eichbaum tog den, mens hun skælvede en umærkelig Smule i Mundvigene og Generalinden hastigt så hen på Søsteren i Spejlet.

-Aa, sagde Fru von Eichbaum, der havde åbnet Regningen. Det er fra Cohn. Jeg har ladet min grå Silke rense. Med noget Sort op ad Forbredden kan den blive rigtig pæn endnu....

-Farvel, Charlotte.

-Farvel Emilie. Ja, vi ses på Søndag. Jeg låner jo Julius.

Julius gik på Omgang ved Middagene i Slægten.

-Farvel.

Generalinden var nede ad Trappen, og Fru von Eichbaum gik ind i Dagligstuen til sit Skrivebord, mens Budet ventede i Entréen.

Fru von Eichbaums Penge lå i Skrivebordsskuffen i forskellige Konvolutter, hvor hun havde dem rede, hver til sin Tine. Hun tog femten Kroner frem og Budet gik. Fru von Eichbaum blev atter siddende foran Skrivebordet og regnede.

Efter at hun for tre Aar siden havde købt Livrenten for Resterne af de Penge, som Karl havde levnet, måtte Fru von Eichbaum tage alting meget nøje ud.

Men så stod da også Hjemmet.

Fru von Eichbaum blev ved at sidde foran Skrivebordet:

-Det var godt, det havde været Regningen fra Cohn--at Charlotte så, det var den.

-Men Karl faldt nu virkelig til Ro--måtte man håbe, ude på sit Kontor.

Fru von Eichbaum rejste sig og satte sig hen til sit Sengeomhæng. Hun havde et andet Udtryk, et mer fortænkt og ældre, når hun sådan sad, arbejdende og alene.

Julius kom ind i Spisestuen med de pudsede Knive på en Bakke og lagde dem ned.

Klokken halvfem kom Julius ind for tænde i Ovnen, og Fru von Eichbaum spurgte:

-Har De lagt i hos Herren?

-Ja.

-Tak.

Fru von Eichbaum kom selv kun sjældent i sin Søns Værelse. Der var kun Indgang fra Trappen. Da Karl for fire Aar siden kom hjem fra Sveits, havde hun, medens hun selv var i Aix, ladet Døren fra Karls Stue til Kabinettet mure til.

Når der var nogen, røg Herrerne jo derinde.

-Og, havde Fru von Eichbaum forklaret for Hr. Petersen, Familiens Murmester: murer man til, er man fri for den Røg på sine gode Møbler.

Hr. Petersen havde muret til, og da Karl von Eichbaum kom hjem, havde han kun Indgangen fra Trappen....

Fru von Eichbaum hørte Karl i Kabinettet, og hun nikkede til ham i Døren til "Goddag".

-Tante Charlotte har været her, sagde hun. Der skal være så dejligt derude. Jeg skal hilse.

Hendes Stemme lød neppe så bred, når hun talte med Sønnen, og Ordene blev ligesom smallere i hendes Mund.

-Tak, sagde Karl og satte sig på en Stol ved Skrivebordet. Han stod aldrig længe ad Gangen: og lidt efter spurgte han:

-Når flytter de ind?

Fru von Eichbaum talte om det, mens Julius åbnede Døren til Spisestuen med et stilfærdigt: Der er rettet an, og de gik ind til Bordet, hvor Rødvinsflasken, der var uden Etiket, stod foran Karls Kuvert.

-Skal jeg skænke for Mo'r? sagde Karl og bøjede sig frem.

-Tak, Du, så det bli'er rødt....

Der var de Dage, hvor Karl spiste ude, da Fru von Eichbaum kun drak Vand.

Hun øste op, mens hun blev ved at tale om Landstedet og de dejlige Morgener.

-Ja, sagde Karl i en lidt anden Tone, og han blev siddende et Øjeblik med Vinglasset i sin Hånd:

-Det er skam kønt om Morgen.

Og de spiste lidt, til Fru von Eichbaum fandt et Emne i Mouriers--det var det, at de eller hun måtte altid finde et Emne.

-De kommer ind iår, fortalte Søster Charlotte--Du véd jo, de Mouriers fra Aarhus.

-Aa, sagde Karl, han Smørhandleren....

-Kære Karl--Fru von Eichbaum lod et Øjeblik Skeen hvile i sin Suppe--Handel er da nutildags umådelig respektabelt.

-Ja, mumlede Karl, de tjener jo Penge....

Han bar et dovent-forbavset Nag til de Folk, der gik rundt og tjente Penge.

-Og Vilhelmine, der er hjemme fra Unsgård, det gode Hjem....

Fru v. Eichbaum spiste igen: Men først rejser de i Jylland og ser på Gårde.

Der var stille lidt igen, til Karl sagde ligegyldigt, for at sige noget, og mens Julius bød ham af anden Ret:

-De kunde jo købe "Ludvigsbakke".

Konferensrådets Arvinger sad stadig inde med Godset, som de ikke kunde få solgt til en rimelig Pris i de nedadgående Tider.

-Det blev dem vel for stort, sagde Fru von Eichbaum.

-De har jo Pengene, sagde Karl: og det meste bli'er jo stående i Ejendommen.

Og Karl blev pludselig ivrig, mens han skænkede sig et nyt Glas, og han blev ved at tale om "Bakken".

-De får ikke lærere Ejendom, sagde han, og han tænkte på den brede Kørevej hen over Markerne og de store Popler ved Indkørslen og Plænerne, hvor Solen stak ham lige ind i Ansigtet, og Stalden, hvor de to Ridehopper gik løse i deres store Båse.

-Nej, der er ikke lærere Ejendom, sagde han igen. Og alting vel vedligeholdt, både Bygninger og det Hele.

-Ja, Huset præsenterer sig smukt, sagde Fru von Eichbaum.

Karl tænkte på den hvide Hovedbygning og Trappen og Vejen ned forbi Godsforvalterens Længe, og med ét lo han:

-Og nu kunde Recks jo gerne rejse, sagde han: nu da Fru Reck har fået Constance gift.

-Karl, sagde Fru Eichbaum og holdt igen: Fru Reck er vist ikke af de Mødre....

Men Karl blev ved at tale om "Bakken", mens han knækkede Valnødder og skrællede Æbler, og Fru von Eichbaum sad livlig, med en lille Smule Rødme på Kinderne. Hun var altid så glad, når de sad lidt længe til Bords.

-Og der er en fin Jagt, sagde Karl, da de rejste sig.

-Velbekomme, min Dreng, sagde Fru Eichbaum og beholdt hans Hånd et lille Øjeblik i sin.

Karl blev ved at være i godt Humør og at snakke, og inde i Dagligstuen sagde han:

-Vil Mo'r la' mig drikke Kaffe herinde?

Fru von Eichbaum lukkede hurtigt Døren til Spisestuen op igen:

-Julius, Herren drikker Kaffe herinde, sagde hun med en klar Stemme.

-Du ryger da? sagde hun.

Og mens de satte sig, hver på sin Side i Hjørnesofaen og Karl tændte sin Cigaret, fortalte hun:

-Men med Schröder skal det være slet ... Hun har vist Vattersot.

Karl sad og røg, mens han sagde:

-Mo'r kunde en Gang invitere Ida Brandt. Hun kender naturligvis ingen.

-Det kunde jeg virkelig, sagde Fru von Eichbaum livligere: ved en Lejlighed. Hun er jo rigtig net.

Karl betragtede Røgen:

-Hun er sød, sagde han.

Og lidt efter:

-Hun er rigtig sød.

Julius bragte Kaffen, og Karl sad og så efter ham, til han igen var ude.

-Kunde Mo'r ikke sige til Julius, at han skulde gå i ordentlige Støvler?

Den Brunelsfodbeklædning på Julius var ham en stadig Irritation: at man ikke kunde høre, at Manden gik.

-Gud Karl, sagde Fru von Eichbaum, der skænkede: jeg finder, det er velsignet, at man ikke hører en Person, der varter op.

Tingen var, at Julius led af dårlige Fødder, der i de sidste Aar hindrede ham i at ta'e større Plads.

-Kære Emilie, sagde Generalinden til Søsteren: ellers beholdt vi jo aldrig det flinke Menneske.

Karls Cigaret gik ud, og han sad og så, halvsmlende, over på sit eget Ansigt i Etager-Spejlet:

-Hm, hvor han kendte den Etager. Lige fra hans Barndom havde den stået der, med de samme Meissener-Fade, på den samme Plads.

Og han sagde, smilende:

-Mo'rs Ting holder godt.

-Når man kun holder Hævd over det, Du, sagde Fru von Eichbaum.

Karl svarede ikke; men, pludselig greben af en Slags Fornemmelse af al den Ømhed, der skjulte sig bag dette Hjem, der, trods ham og trods alt, var forblevet det samme, tog han over efter Moderens Hånd og trykkede den ganske lidt.

Så stod han op.

-Jeg bli'er hjemme iaften, sagde han: jeg kan læse noget.

Da han var gået, rejste Fru von Eichbaum sig og lukkede, som hun plejede, når Karl var hjemme, Døren til Kabinettet. Hendes Hænder rystede lidt, mens hun skød Slåen ned i Dørtrinnet. Det var mærkeligt med Fru von Eichbaum, der ellers var så rolig, at hendes Hænder sitrede lidt, når hun blev glad. Men det var også det eneste Tegn til, at hun blev ældre.

Karl gik ind til sig selv og tændte Lampen, før han tog en Hjemme-Joppe på, henne bag Forhængen, der gemte Sengen. Det var en stor fransk Seng. Fru von Eichbaum havde købt den, da Karl skulde komme hjem.

-For Du, sagde hun til Generalinden: Folk, der har været i Frankrig....

-Kære Du, svarte Generalinden: det er da rimeligt. Hvad er et Menneske uden sin Nattesøvn? Sengen blev købt.

... Karl satte sig i Hvilestolen med udslået Fodstykke og tog en af de franske Bøger. Der så ikke netop beboet ud i hans Stue undtagen om Morgenens, før der var istand, for da var der Roderi nok: med Riflerne, nogle Hestebilleder og et Par gamle Eichbaumske Sabler på Væggene og de gule Bøger på Bordet, som Ane hver Dag lagde sammen i to lige høje Stabler.

Karl fik ikke læst meget. Han sad ved Piben og blev ved at tænke på "Godset".

-Nu kunde disse Mouriers naturligvis købe "Bakken", fordi de tyve Aar havde flået Brahe'rne og Vedel'erne for deres Smør....

Karl rynkede Næsen som altid, når han følte enten Mishag eller Forbavselse.

-Det er utroligt, sagde han.

Det var hans Yndlingsudtryk. At Menneskene overhovedet foretog sig nogetsomhelst, syntes Karl von Eichbaum så besynderligt, at en stor Del af Livets Fænomener og Resultater naturligt måtte forekomme ham "utrolige".

-Men Gudbevares, sagde han.

Han blev ved at tænke på "Bakken":

-Hvis han var blevet Landmand i Stedet for at dumpe til alle de Eksaminer, så kunde han dog måske være blevet "Forpagter" ... hos Smørhandleren.

Karl skød Læben frem:

-Hm, den sidste Sommer, de var på "Bakken", var det Aar, da Idas Moder døde.

Det bankede på Døren, og Julius kom ind med en Flaske på en Bakke.

-Fruen bad mig sætte Madeira'en her ind, sagde han.

Karl nikkede, mens han skænkede sig et Glas: Madeira'en var god. Den kom s'gu fra Stedet.

Fru von Eichbaums Madeira blev taget hjem af Søofficererne i Familien.

-Det er s'gu noget Svineri at hale rundt på alle de Beværtninger, sagde Karl.

Med Glasset foran sig begyndte han at læse igen. Men lidt efter lagde han den gule Bog ned på sit Knæ og smilte. Han tænkte på, det vilde i Grunden være grinagtigt at gå med Ida Brandt sådan et Sted, for hun havde naturligvis aldrig set det, Gud la'er skabe.

... Fru von Eichbaum sad ved sit Skrivebord. Hun havde ligeså gerne straks villet skrive til Vilhelmine. For Dagen gik og hun fik det ikke gjort. Og idag havde hun nu netop tænkt så meget på hende og Tiden oppe på Unsgård.

"Kære Vilhelmine", skrev hun, "hvor det er dejligt at tænke på at være sammen igen, og ikke dette med et Par Uger på et Hotel, som kun giver Uro. Men at have Dig her i Fred og din gode Ro. Jeg håber, Du finder noget her i Nærheden. Jeg tænker på Lindholms, som skal til Nizza med den syge Mary--de rejser jo altid med de Tæringsyge, når det er for sent. Du kunde måske leje der, når vi luftede godt ud og ellers rensede. Du véd, det er lige herved, og godt vil det være for Kate lige ved Grønningen og "Linjen". I må jo også tænke på Helbreden. Jeg glæder mig rigtig til Vinteren, også til Kate; det er så friskt at få lidt Ungdom i Kredsen--"

Fru von Eichbaum havde sluttet Brevet og sad og stirrede ind i Lysene. Hun tænkte på Karl:

Der så man, når man kun var beskæftiget sin bestemte Tid med noget, der holdt fast som et Kontor, så kom Roen. Men Skylden havde vel altid været hendes--hun skulde aldrig ha'e sendt ham fra Hjemmet.

-Ham--med sit bøjelige Sind.

Fru von Eichbaum hørte Julius inde i Spisestuen. Hun syntes rigtig det var længe siden, hun havde glædet sig sådan til sin Kop The.

* * * * *

Om Søndagen var det varmt nok til, at Generalinden og Fru von Eichbaum kunde drikke Kaffen på Verandaen. Generalinden sagde: Du må kun ta'e et Sjal over Skuldrene, Mille, Du, der er vant til Byluften.

Julius bragte Sjalet, og Søstrene sad sammen og så ud over Sundet.

-Der skal ikke Kaffe til Herren, sagde Generalinden. Karl von Eichbaum var gået ned på Bellevue at spille Billard.

Fru von Eichbaum talte om Vilhelmine Mourier.

-Jeg skrev da til hende, sagde hun, og jeg tænker på, om de ikke kunde leje af Lindholms.

-Gud, Emilie, sagde Generalinden, tror Du osse det--i det tæringsyge Hus?

-Kære, sagde Fru von Eichbaum, hvor kunde man vel bo, når man skulde være så ængstelig? Jeg, som rejser, jeg spør Dig, hvor kunde man ikke bli'e smittet? De ligger naturligvis ikke i de samme Sengklæ'er, og når vi så på Forhånd sørger for, at der luftes....

-Ja, sagde Generalinden.

-Og det var hyggeligt nær ved os, så vi kunde gå ud og ind.

Fru von Eichbaum så lidt ud på Vandet.

-Og dejligt for Kate med Grønningen--hun, som ri'er.

Generalinden nikkede:

-Hun ri'er superb, sagde hun. (I Slægten sløjfedes d'et i Verbet at ride).

Og lidt efter sagde hun, seende ud på Vandet:

-Ganske Vilhelmines Figur fra Ungdommen.

Søstrene talte om andre Ting.

* * * * *

Den Søndag blev den sidste varme Dag i Aaret.

Om Mandagen var det Sjask og Søle, og Ida stred sig på sin sidste Morgentur--for idag var hendes Nattevagt omme--op mod Vinden langs Søerne.

Da hun kom hjem igen, mødte hun Karl von Eichbaum, der lige var stået af Sporvognen.

Han kom drivende ovre på Fortovet med begge Hænder i sine Lommer og Voksdugsrullen presset ind under den højre Arm.

-Uh, sagde han misfornøjet, men pludselig smilte han:

-Vi fik ikke Forår den Gang.

-Nej, vi kommer nok ikke i Skoven.

-Men, sagde Karl og skød afgørende Hænderne ned til Bunden af sine Lommer: Så vil vi ud at more os.

Ida lo:

-Hvordan? sagde hun.

-Ud et Sted en Aften at spise. Vi kan jo ta'e en anden med.

-Det var da værre, sagde Ida hastigt.

Og lagde til, mens hun blev gloende rød:

-Med en Fremmed.

-Ja, ja da, sagde Karl, og hans Stemme blev med ét forandret ligesom så god:

-Så ta'er vi ene.

De gik ind ad Porten og snakkede lidt igen.

Så sagde Karl, der allerede stod på den store Trappe op til Kontoret, stadig med Hænderne i Lommen, men med den samme "gode" Stemme som før:

-Hvor gammel er De, Frøken Ida?

-Det véd De jo.

Men Karl sagde:

-Nej, for De er, Gud straffe mig, sytten Aar.

Ida lo kun--det var nu det yngste ved hende, hendes korte, lille halvhøje Latter--og de skiltes.

Ida gik op. Da hun var kommen i Seng, brød Solen frem bag de mørkegrønne Fortræksgardiner. Stuen blev fyldt af et mildt og stille Lys som Skæret af en mat og grøn Lampe. Ida lå med halvt lukkede Øjne.

Men på én Gang tænkte hun på, at Karl Eichbaum havde haft Sommerfrakke på også idag....

... Da Ida to Dage efter skulde bringe en Meldeseddel over på Kontoret, mødte hun Karl von Eichbaum, der kom ind ad Porten i en fin ny Frakke. Han havde været til Frokost. Når Karl von Eichbaum rådede over Mønt, overlod han "Anes Husflid" til en Portør og nød sin Frokost hos "Svendsen".

De talte lidt og Ida stod og så på ham.

-Ja, sagde Karl og skød Brystet frem: man er fin.

-Forfærdelig, sagde hun, på en Gang talende helt Jysk: Hun var blevet så glad ved at se det flunkende Stykke.

Men Karl sagde:

-De skulde "spytte" på den, Frøken Ida.

-Ja, sagde Ida: det gjorde vi altid, vi unge Piger, hjemme i Horsens.

De stod endnu og lo, da der kom en Dame ind ad Porten.

-Goddag, Mo'r, sagde Karl og trådte et Par Skridt bort fra Ida:

-Det er Frøken Brandt, sagde han så.

Fru von Eichbaum rakte Hånden frem.

-Det var rart at se Dem, Ida. Karl har jo fortalt mig, at De havde taget en Virksomhed herinde.

-Ja, sagde Ida, og ganske rød skyndte hun sig at tilføje:

-Jeg skal bringe en Meldeseddel....

-Men, sagde Fru von Eichbaum, De må besøge mig en Dag--nu (og hun smilte lidt) hvor De er i Hus sammen med min Søn. Han kan altid sige mig en Dag, hvor De er fri.

Moder og Søn blev stående nede i Porten, mens Fru von Eichbaum sagde Karl en Besked. Fru von Eichbaum gik hellere selv end hun sendte Julius: Man skal ikke, sagde hun til Søsteren, sende Julius og sådanne op på et Kontor, hvor de andre, Du, måske sidder i mindre Stillinger.

Da Karl fulgte Fru von Eichbaum tilbage til Portåbningen, sagde hun:

-Jeg synes virkelig, det er rart, at Du har den lille Brandt her ... så kan I da altid veksle et Ord. Farvel, Karl.

Idet Karl gik op ad Trappen, kom Ida ud ad Kontordøren:

-Har De så tænkt på'et, Frøken Ida, sagde Karl.

-På hvad?

-På at vi skal ud at spise, sagde Karl: For Vintertøjet--og han slog på Frakken--må s'gu indvies.

* * * * *

Ida slukkede Lysene foran sit Spejl og søgte i Mørket efter Døren. Hun vidste ikke selv, at hun listede så varsomt på Tåspidserne. Men hun vilde ikke møde nogen nu--netop nu, hun skulde gå.

Hun løb videre, ned ad Trappen, og pludselig fo'r hun sammen: det var Døren, som blev åbnet og lukket til den urolige Gang.

-Uh, sagde Qvam, der kom ud: aldrig har man Fred.

-Ja, jeg har fri, sagde Ida og løb fra ham.

Hun gik ud gennem Gården og Porten, hvor hun nikkede til alle, to Portører, der stod ved den ene Indgang, og Portneren midt i Rummet og Josefine, som kom på Trappen.

-Nå, Frøken, sagde Josefine, der målte hendes nye Kåbe: nu skal De ud på Livet. Og hun nikkede, som de andre.

-Ja, sagde Ida smilende.

Hun gik ud på Gaden. Ved Lygten så hun ham: der stod han allerede, ved Hjørnet af Botanisk Have.

-Her er jeg, sagde hun og løftede sit Ansigt. Hun var næsten stakåndet.

-Ja, sagde Karl, det er god Tid. Godaften.

Og de gav hinanden Hånden.

De gik, mens Sporvognsklokkerne klang og Droskehestene travede.

-Hva' sagde De så, spurgte Karl med sin lidt slæbende Stemme, som han holdt af at bruge den, når han var tilfreds: hvor sa'e De, De skulde hen?

-Aa, jeg sagde no'et....

-Ja, mente Karl: man kan s'gu sagtens lyve no'et. For det lærer man, Gud straffe mig, fra Barnsben.

Ida blev pludselig alvorlig i Øjnene:

-Aa, ja.

Men hendes Stemning slog om igen, og hun sagde strålende:

-Det var li'som de alle ønskede mig god Fornøjelse.

Hun tænkte på dem, der havde nikket i Porten.

Og Karl, der gik med Cigaren mellem de yderste Læbespidser, sagde:

-Ja, nu må vi s'gu tænke over, hva' vi skal spise.

De lo begge to.

De havde nået Porten til Ørsteds Park.

-Vi kan gå gennem Anlægget, sagde Ida: når der er Tid.

-Men der bli'r lukket, sagde Karl og fulgte efter hende.

De gik over de sidste, nedfaldne Blade, men i de brogede Bede var der Blomster endnu.

-Hvor her er smukt, sagde Ida.

Der var vist ingen i den hele Have, ikke én i alle Gange; og mens de gik ved Siden af hinanden, hørte de deres egne Skridt.

-Nu falder de i Søvn, sagde Karl og pegede op på en af de stille Statuer.

De gik ind til en lille Terrasse under et mægtigt Træ. Under dem lå Skrænterne og det mørkt blanke Vand.

Ida talte sagtere:

-Her er det dejligste Sted, sagde hun.

Karl skød Røgen fra sin Cigar ud i lange Ringe, og ingen af dem talte. Det var som om Klokkers og Vognes Lyd blev ganske fjern og Lygternes Lys hang over Gitrene som en strålende Krans.

-Er der sådan i de store Byer, sagde Ida sagte.

Hendes Øjne fulgte Skrænterne og Broen og det tyste Vand.

-Ja, sagde Karl, og Cigarens Ringe løstes op.

-Ikke kønnere?

-Nej, sagde han.

En Svane skød lydløst frem fra det mørke Vand.

-Det har jeg også altid tænkt, sagde Ida.

De stod endnu et Øjeblik.

-Men det bli'r sent, sagde Ida, med en helt anden Stemme og de vendte sig for at gå.

-Nå, Godaften, Gamle! Karl nikkede op til Ørstedes Statue, idet de gik forbi, og de lo igen.

Ida var stadig et Skridt foran Karl nu, mens de gik gennem Gaden.

-Der er god Tid, sagde Karl, der elskede "Mørkningen" i Gaderne.

-Ja, men så kan vi se dem komme, sagde Ida og hun blev ved at skynde sig.

Men da de kom ned i Theatret og op i Pladslogen, var der ikke et Menneske i det hele Parket.

-Så, sagde Karl, kom vi så tidsnok?

Lidt efter lidt begyndte Folk at komme, og de hørte Stolesædernes lystige Smæk og Kontrollerens Nøgler i Logernes Døre og fra Gangen al den glade Skubben og Summen.

Ida skød Skuldrene velbehageligt op, mens hun rystede Armene ganske lidt:

-Aa, sagde hun, det er første Gang, de spiller Stykket.

-Ja, sagde Karl, det er det morsomme ved'et.

Herrer i hvide Skjortebryster stod op i Parkettet, og friserede Damer trængte sig hastigt frem mellem Bænkene. Karl sad og nævnede deres Navne, Kritikers og Forfatteres og Menneskers, Ida kendte fra Bladene.

Ida sad og småsnakkede af Glæde og fulgte hvert Navn, som han nævnede. Men pludselig rejste hun sig halvt og så ud op mod første Etage, med et lille Kast med sit Hoved:

-Det er dér, vi plejer at sidde, sagde hun og satte sig rapt igen.

-Hvem?

-Vi, sagde hun.

Nogle Sygeplejersker havde abonneret dér ifjor.

Ida sad igen, mens Støjen steg, og smilte, med Ryggen helt lænet tilbage mod sin Stol. Men på én Gang sagde hun, helt forskrækket, og blev purpurrød:

-Aa, hvis nu Fru von Eichbaum var her.

-Det er hun ikke, sagde Karl: hun går aldrig i Sekundtheatrene uden på Brandvæsenets Billetter, og dem har hun ikke iaften.

De så igen på Folk, som blev ved at komme og komme. Ida tog i Karls Arm:

-Se, det er Fru Lind. Hun har været på Afdelingen.

Det var den eneste, hun kendte.

Rampen blev tændt og gød sit Lys over Tæppet. I Parkettet var alle Hoveder i Bevægelse og over Balkonens Rand vuggede lyse Ansigter.

Ida blev ved at smile:

-Det er ligesom man skulde på Bal, sagde hun ganske sagte.

Karl sad med udspilede Ben og bed i sit Overskæg med et Udtryk, som var en Knebelsbart noget, der smagte godt.

Orkestret havde spillet en lille Tid.

-Hvad er det, de spiller, sagde Karl og vilde se Programmet. Men Ida svarede ikke, hun sad med halvlukkede Øjne og lyttede efter Musikken. Karl så fra Siden ned på hendes Pande. Den var så lille og så smal. Man kunde få Lyst til at spænde over den med Fingrene, sådan, fra Tinding til Tinding.

Ida følte hans Blik og åbnede Øjnene helt.

-Her er så dejligt, sagde hun. Ikke?

Tæppet gik op.

... Folk puffedes og de skubbedes i Restaurantens smalle Sale. Karl von Eichbaum gik bag Ida Brandt og værnede hende lidt med Armene, men Ida lo over hele Ansigtet, mens hun vendte sig:

-Vi må sidde, hvor vi kan se Folk, sagde hun og Øjnene strålede.

-Der er bestilt Plads, sagde Karl.

Det var i et af de små Kabinetter mellem Skillerummene, og endelig nåede de derhen. Men Ida blev siddende inde i Sofaen, med Hatten og alt Tøjet på: hun så på Herrer og Damer, der blev ved at strømme ind.

-Aa, vi har Plads, sagde hun og skubbede Skuldrene op ligesom i Theatret.

Karl fik Overtøjet af hende og satte sig.

-Så, sagde han og strakte Benene fra sig, mens han slog Rynker på sin Næse:

-Nu skal vi spise på Fransk.

-Ja, sagde Ida og slog Hovedet rask tilbage. Hun vidste vist ikke, hvad hun sagde "ja" til.

Karl bestilte og Tjeneren bragte Fade og Karl rettede an. Ida sad kun og fulgte dem med Øjnene, alt, hvad de gjorde, og smilte; og hun tog så besynderlig varsomt på alting, sit Glas og Fadet og sit Brød, som om hun undrede sig over det alt, over hver Ting. Dugen og Lyset og den grønne Flaske i Køleren.

Så sagde hun og spilede begge sine Hænder ud på Sofaen, mens hun lo ganske sagte:

-At jeg sidder her.

Karl smilte glad til hende og så så ud på Folk i Salen, der knap fik Plads ved Bordene:

-Ja, vi sidder s'gu bedst.

Ida blev siddende som før:

-Hm, sagde hun så med den samme Stemme: det er li'som vi var på Skovtur.

Karl, der spiste langsomt men vældigt, lo og sagde:

-Nå, det synes jeg nu ikke, for man spiser altid forbandet på Skovture.

Men Ida blev ved at tænke på Skovturene: Turene derovre, når de var kørte til Stensballe en hel Char-a-banc og de havde danset foran Hjulmagerens Hus og trillet omkap ned ad de høje Banker.

-Jo, sagde hun: for her er li'esom derhjemme.

Men Karl, der begyndte at blive mæt, sagde, at hun måtte virkelig spise og lagde en Kramsfugl over på hendes Tallerken.

-Maden er s'gu god, sagde han; og idet han tænkte på Skovturene, sagde han med Albuerne på Bordet (og tænkte, at hun var Gud straffe mig nydelig):

-Det var De vel mange Gange--på Skovtur?

Ida sad lidt og så ud for sig:

-Nej, ikke så mange Gange, sagde hun sagtere.

Karl blev ved at se på hende:

-Så drikker vi to Jyder ... Han løftede glad sit Glas.

Ida lo og tog sit:

-Men De er jo egentlig slet ikke Jyde.

Karl rynkede Næsen:

-Vist så, alle vi Eichbaum'er er Jyder. Det er da der, vi har haft no'et.

Og de drak.

Karl blev ved at sidde og rette an for hende stadig med Albuerne på Bordet: Ost og Sellerier, som han to Gange stak over og dyppede i hendes Saltkar.

-Hvor de var dejlige på "Ludvigsbakke", sagde Ida.

-Ja.

Han gnavede stadig sin Selleri, mens han så på hende og sagde:

-Ida, De skulde altid være i gult.

-Hvorfor?

-Jo, sagde han sløvt.

Karl blev ved at gnave på sin Selleri-stængel, og pludselig tænkte han på Mouriers. Han fortalte om dem og at de måske vilde købe "Bakken". Det er en Smørgrosserer fra Aarhus, sagde han. Han trak "Aa"et i den jyske "Hovedstad" langt og foragteligt ud og sagde så tilfredsstillet:

-Men så kan man da få Recks ud....

-Hvorfor?

-Jo, erklærede Karl med sin tørre Stemme: for det er no'et Pak.

-Ja, sagde Ida uvilkårligt. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun blev så glad og at hendes Ansigt strålede.

-Og så kan vi igen komme derover om Sommeren, sagde Karl. Skål, Ida.

-Skål, sagde Ida stadig med det samme Udtryk.

Og Karl, der havde sluppet Glasset og stak Hænderne i sine Lommer, sagde glad:

-Der kan dog være rart i Kongens København, hva'?

De talte gladere og ligesom hinanden nærmere. Ida talte om Olivia og Villaen og Jørgensens--det gjorde hun altid, når hun var glad--men pludselig sagde hun:

-Uh ha, hvor han talte højt....

-Hvem?

-Han, Elskeren, sagde hun.

Karl lo:

-Ja, man må jo høre ham.

Ida sad og så ud for sig:

-Men alligevel, sagde hun sagtere.

Der var knap fler Mennesker ude i Salen og Opvarterne stod og hviskede sammen over deres Regnskaber.

Karl sad og smilte og så på en Flaskehals.

-Har De nogensinde været forelsket, Ida, sagde han.

Ida så op og rystede på Hovedet, halvt trist.

-Nej, sagde hun så i en Tone, som var det noget, der var gået hende forbi.

-Men--og hendes Stemme sitrede en lille Smule og hun vidste ikke selv, hvorfor hun sagde det eller hvad hun egentlig tænkte på, hvis det ikke var på det lille Hus i Horsens og de tre halvmørke Stuer--:

-Men, sagde hun og så ud over Bordet og søgte at smile: Jeg har nu tit været bedrøvet.

Karl havde fået sådan et godt Glimt i Øjnene:

-Det er s'gu utroligt, sagde han kun.

Og de sad lidt tavse.

Ida så ud i Salen, hvor der var halvmørkt og de fleste Blus var slukkede:

-Men de er alle gåede, sagde hun forskrækket.

-Ja, sagde Karl og rejste sig bredt i Stolen: Men vi skal s'gu ha'e Kaffe.

De fik den og Likør også, som Karl skænkede. Han blev ved at have sådant et mildt Væsen og en blød Stemme, mens de sad endnu en lille Tid. Men Opvarterne, der begyndte at blive utålmodige, slukkede de sidste Gasblus, så Mørket trængte ind til dem. Der var ikke andet Lys end Lyset fra Kandelabrene.

Ida så ud mod det skridende Mørke:

-Nu er det forbi, sagde hun.

-Næste Gang bli'er det Dem, sagde Karl.

-Ja, sagde Ida hastigt og glad.

-Det må være hjemme, sagde Karl, som begyndte at hjælpe hende Tøjet på: På Deres Værelse....

-Nej dog, sagde Ida, og hun lo.

-Hvorfor?

-For det er forbudt.

Ida blev ved at le, men Karl rakte hende blot Hatten og sagde:

-Aa pyt.

De gik ud gennem Hotelgangen og Portier'en vilde lukke Døren efter dem, da Ida sagde, glædestrålende:

-Nu, må jeg; og stak ham en Krone i Hånden.

Karl lo, som han var betalt for det:

-Men, Gud straffe mig, Ida, tror De, det er passende....

Da de var kommen et lille Stykke hen ad Gaden, bød han Armen frem:

-Man byder vel Damen Armen, sagde han.

-Ja, sagde Ida og tog den, mens hun trykkede sine Skuldre lidt sammen: nu er det jo Nat.

... Karl gik hjemme i sin Stue og smilede længe, før han kom op i sin store Seng. Lyset stod ved Sengen og en gul Bog lå der. Men han læste ikke.

Han lå bare og gloede op i Luften, mens han slog Rynker på sin Næse.

-Nej, sagde han, dybt betænksomt eller undrende: Man kender s'gu alligevel ikke Fruentimmerne....

Og han blev ved at ligge og smile til Røgen af sin Cigaret.

... Der var stille i Pavillonen, og Ida gik sagte op ad Trappen. Da hun kom op på Gangen på første Sal, stod Frøken Roed foran det åbnede Skab.

-Gudbevar'es, er det Dem, så silde, sagde hun: Hvor har De været på Skovtur?

Ida smilte pludselig ved Ordet "Skovtur": Jeg har været ude, sagde hun og vilde liste sig videre--hun gik ligesom hun bar noget usynligt Dejligt i Hænderne, som hun vilde bringe i Sikkerhed--:

-Godnat.

Men Frøken Petersen, der var iført graciøse Tøjsko for Natten, havde hørt hende bag Døren og åbnede den på Klem. Der var intet, der interesserede hende som detailleret Beretning fra den, som havde haft "Udgang".

-Ach, er det Dem, sagde hun. Der kom en ganske egen emsig Klang i hendes Stemme, når hun vejrede Nyheder.

Pludselig drejede Ida Frøken Roed to Gange rundt foran Skabet: Jeg har været i Theatret, sagde hun, så højt, så det pludselig klang i Gangene, og hun løb.

-Hys, Patienterne, sagde Frøken Roed. Men de to Frøkner hørte bare, Ida lo deroppe: og de gik ind, hvor deres Middagsmad ventede dem under Gasflammen.

De hørte, mens de spiste, de to Gamles dybe Aandedrag og nogle afbrudte Ord fra Bertelsen, der talte i Søvn, ligesom i en vred Opsætsighed. Inde fra "A" lød Skridtene frem og tilbage.

Frøken Petersen spiste videre, og inde på Salen blev Bertelsen ved at tale i Søvn. Frøken Roed rejste sig for at se efter ham; men han lå kun og kastede sig, med knyttede Hænder, som han plejede.

Ida var oppe på sit Kammer. Hun stillede Vækkeuhret og klædte sig af. Hun havde egentlig ingen Tanker; hun bare smånynnede hele Tiden, til hun kom i Seng.

-Ja, hm, hvis Eichbaum kunde komme til Kaffe--når han kunde liste sig herop....

Idas Ansigt lyste af Fornøjelse i Mørket:

-Men det måtte være en Tirsdag, når Frøken Roed havde Udgang ... en Tirsdag kunde han nu godt liste sig, ganske sagte, herop.

Ida blev ved at tænke på det, mens hun smilte: Så skulde de bruge alle de gamle Ting fra "Bakken" og se, om han kendte dem igen ... og dække rigtig Bord....

Ida sov ind.

... Det var Middag et Par Dage senere. De fire var komne fra Kælderen og de gik i Forstuen rundt og rundt, langs Væggene, mens de ventede på Maden (Bertelsen havde fået en uafsluttelig

Bevægelse med Hånden hen over Øjnene, som vilde han bortviske noget, der hindrede ham i at se) da Nøglerne lød og Josefine kom med Madspandene.

-Goddag i Stuen, sagde hun, her er vi med Foderet.

Hun gik ind i Køkkenet for at hjælpe Ida med Karrene, mens Bertelsen skyllede og skyllede sine Hænder under Vandhanen.

-Det er en stor Skam for Fuldmægtigen, sagde så Josefine.

-Hvilket?

Ida spurgte hastigt. Josefine kaldte altid Eichbaum for Fuldmægtigen.

-Rykkerne render jo her på Trapperne, sagde Josefine, så alle snakker om 'et i Porten.

-Her? På Kontoret? Det lød, som Ida havde noget i Halsen.

-Ja, sagde Josefine og satte Karret fra sig: Og Gud bevare ham for Inspektøren, hvis det skal vare ved....

Ida nikkede mekanisk.

-Men det er naturligvis de Fruentimmer, som hænger på, det kender man jo nok, sagde Josefine og blev ved at lægge Kartoffler rundt på de seks Tallerkener.

Ida svarede ikke, hun rettede kun i Tavshed Maden an, mens Josefine, der var færdig, stod med Hænderne i Siden.

-Og så nydelig han er skabt, sagde hun og så betænksomt ud for sig.

Josefine havde altid et deltagende Blik for al mandlig Skabning. Ellers forblev hun sin Konduktør fuldkommen tro. Hun gik aldrig fra en "Ven" og når han gik og hun havde fældet mange Tårer, så blev hun alligevel ligesom i Etaten: Det var altid en Konduktør ved Sporvognene. Det blev bare en anden.

-Ja, sagde hun: man véd nok om 'et--for Andersen har været slem (Andersen var den nuværende Konduktør) ... Men nu har vi klaret det....

Det var bestandig Alimentationsbidrag, som Josefine gik og sled sammen til de skiftende Konduktører.

Man kunde ikke se, om Ida hørte, for hun stod kun og flyttede på de seks Tallerkener.

-Nå, så løb vi videre, sagde Josefine.

Der kom altid et Par forbudne Sangtoner, Stumper af en Revue-Vise, som en Fanfare, når Josefine satte afsted.

Ida satte Tallerkener på Bordet foran hver af de fire: Nu må De spise, Holm, sagde hun. Så Bertelsen, nu skal De blive siddende og spise. Hun hjalp de to Gamle med at få Maden ned, Bid for Bid; og hun var færdig og fik ryddet til Side--mens hun kun havde tænkt en eneste Ting:

-Den Stakkel, den Stakkel.

En Begribelse kom aldrig på én Gang i hendes Hjerne, men kun langsomt og lidt efter lidt, til den så blev overdreven og stor og der var kun den ene Ting.

-Hvad var der dog at gøre! hvad var der dog at gøre ... Hvis han nu mistede sin Plads....

-Hvad var der at gøre....

Hun rettede an for Herren på "A". Han sad bøjet over de evige Papirer, og hun hørte hans "Tak" og "Tak", mens han løftede Hovedet og fulgte hende med Øjnene.

Ida gik ud igen og hun satte sig på Stolen nedenfor Vinduet:

-Og hun havde været med til at bruge hans Penge.

Hendes Tanker kom ikke længer: hun havde været med til at bruge hans Penge. Hun hørte alle Josefines Ord i sine Øren igen og igen og pludselig blev hun rød som et Blod. Der var noget, som hun først nu havde forstået. Hun vidste ikke selv, at hun ikke tænkte på Pengene mere, men kun på det, blot på det ... mens hun alligevel hver Gang løb det forbi:

-Hvem der havde brugt hans Penge.

Portøren hentede de fire til Kælderarbejdet og de Gamle blundede inde i deres Senge. Inde på "A" målte Herren Gulvet med sine Fødder. En Gang imellem sled der sig et Skrig op fra "de Uroliges Gang".

Ida gik frem og tilbage, syslede med de Gamle og vendte hjem til sin Stol, indtil det skumrede.

Frøken Kjær stak sit Drengenhoved ind ad Kvindernes Dør:

-Godaften, Jomfru.

Og pludselig sagde Ida:

-Aa, Frøken Kjær, kan De sidde her et Minut ... jeg skulde så gerne op....

-Ja, sagde Frøken Kjær og hun lukkede Døren: et Minut.

Ida gik ud, ned ad Trappen, gennem Haven, hastig over Gården, til Kontoret. Karl sad alene ved Pultene under Gasflammen, med Benene trukket op på Kontorstolen og Hagen ned mod sine Hænder, og fløjtede.

Da han så hende, løftede han Hovedet og smilte imod hende:

-Godaften.

Hun spurgte om noget, hun vidste ikke hvad, og hun smilte pludselig selv, mens han blev ved at snakke og på én Gang strakte sig i Stolen med Armene op i Vejret:

-Aa Gud, sikket Hundeliv, sagde han.

Og Ida lo.

Hun gik tilbage over Gården. Der var ingen Uro i hende mere, og hun blev ved at gå og smile. Hun tænkte kun:

-Det er da så rimeligt, jeg hjælper ham.

Og hun tænkte ikke mer på noget andet, kun, fordi hun havde set ham.

Da Ida kom op, ventede Frøken Kjær lige indenfor Døren:

-Profossen er her, hviskede hun.

Det gav et forskrækket Ryk i Ida.

-Hvor? hviskede hun.

-På "A".

Der lød et Par forsigtige Nøgler, og Frøken Kjær var inde hos Kvinderne. Ida gik rundt og tændte, mens hun hørte Professorens Stemme gennem Døren til "A", der stod på Klem. Hun begyndte at gøre alt i Stand til Stuegangen, medens hun hørte Portøren og de fire på Trappen og Nøglerne, der blev drejede om i Låsen.

-Overlægen er her, sagde hun sagte til Portøren, og de fire Patienter, der havde hørt det, gik sky ind og satte sig på Taburetterne foran Sengene, mens en Stemme hos Kvinderne pludselig tog på at jamre.

Ida stod foran Kakkellovnen, da Døren til "A" gik op. Professoren blev stående på Tærskelen, smal og rank, i den lange, sorte Frakke:

-Ja, fortsæt så De, Doktor, sagde han og lukkede Døren til ... Lad Patienten kun gøre som han vil ... Og De kan skrue Gassen ned om Natten.

Hans Stemme var ligesom uden Farve og han åbnede næppe Læberne, når han talte, som om det gjaldt at holde dem lukkede så fast som muligt om de hvide Tænder og om mange Hemmeligheder.

-Vel, Hr. Professor.

Han stod et Nu på Tærskelen til "Salen", mens Bertelsens Øjne med et Glimt flakkede hen over hans Ansigt.

-Intet Nyt, sagde han, og han gled videre, ind ad Døren til Kvinderne. Men den ene Gamle i Sengen blev ved at klynke, som han altid gjorde under Stuegang.

Ida gik hen og bankede på Frøken Petersens Dør for at få hende vækket. Hun havde ikke hørt Dr. Qvam, der var kommet ind.

-Hvor er Overlægen, sagde han hurtigt.

-Han gik ind til Kvinderne, svarede Ida, der var ved at gå ind i Salen.

Qvam stod på Springet, men han blev alligevel stående et Øjeblik og så på Ida.

-Er det Deres Fødselsdag idag igen? spurgte han.

Ida lo:

-Ne-øj, hvorfor?

-Jo, for jeg synes, De lyser sådan i Ansigtet, sagde han. Han var allerede halvt inde hos Kvinderne. Kvindeskriget fra før slog gennem den åbne Dør.

-Frøken Petersen, Frøken Petersen! råbte Ida.

Hun vendte sig om, Bertelsen var igen ude under Vandhanen med sine Hænder.

-Nå, Bertelsen, sagde hun og tog ham om begge Håndled og rystede dem som i et Håndtryk: De er jo renvasket.

Og mens hun et Nu blev ved at ryste den Syges våde og røde Håndled, tænkte hun og smilte:

-Stakkels Karl, han vilde skjule, at han var bedrøvet.

Der blev uroligere inde hos Kvinderne. Skrig på Skrig, som om Skrigene kaldte på hinanden og skyllede frem mod den lukkede Dør.

Frøken Petersen, der var kommet frem af sit Bur, stak Hovedet ud fra Køkkenet:

-Ach, hvor de er urolig, sagde hun. Men vi har også Omslag i Vejret.

Frøken Petersens Fødder var som et Barometer lige overfor Vejrforandringer.

Men efter The løb Ida over på Posten med et Pengebrev til Hr. Karl von Eichbaum.

* * * * *

Det var den sidste Dag, Ida havde Dagvagt.

Frøken Helgesen gik gennem Afdelingen og så efter, hun havde bestandig noget i Øjnene, som indførte hun et eller andet på en Liste.

-Vil De så bringe Meldesedlen over? sagde hun til Ida.

-Ja, svarede Ida. Alt Blodet var gået fra hendes Ansigt.

-Jeg skal blive her, sagde Frøken Helgesen og satte sig.

Så måtte Ida gå ... over på Kontoret. Det var, som hendes Nøgler kom så langsomt ind i alle Låse, og hun så ikke Oldfruen, der nikkede fra sit Vindu. Det var kommet som en Angst over hende straks, hun havde sendt Pengene igår. Straks, hun kom ud fra Forstuen på Posthuset, hvor hun havde været så lykkelig glad, mens Postmanden lakkede Brevet og førte det ind og gav Kvittering og alting, var Angsten kommen: Hvis han blev vred, hvis han nu kun blev vred. Og om Natten havde hun ikke sovet, mens Tanken blev større og større i hendes Hjerne: at han blev vred. Men hun skulde vel også have skrevet, have sagt ham noget og forklaret. Men hun havde ikke kunnet skrive. Hun havde ikke kunnet gøre det....

Og nu var han måske vred.

Hun gik gennem Gården og ind i Porten og op ad Trappen. Hun så hans Ansigt straks ved Døren; det var ligesom så lyst i Huden. Men da han så hende, blev han blødende rød.

-Det var en Meldeseddel, sagde hun.

Han bøjede sig ned imod hende:

-Det er s'gu utroligt, sagde han sagte med en Stemme, der var lidt grødet.

-Tak.

Ida tog Vejret og vilde gå, men da de kom udenfor Døren, for han var fulgt efter, sagde hun (for at hjælpe ham over det eller for at trøste ham; et Sekund før havde hun aldrig tænkt på at sige det):

-Nu skal vi drikke Kaffe på Tirsdag.

Der gik ligesom en Trækning hen over Eichbaums Ansigt. Han sagde og skød Læberne frem:

-Jeg vil hellere ha'e The.

Ida lo:

-Nej, sagde hun stadig med den samme hastige Stemme: det skal være Kaffe, for vi skal skænke af den gamle Kande....

Så løb hun:

-Nej, nej, han var ikke vred.

Aa nej, han havde forstået hende....

... Karl von Eichbaum gik over til Svendsen for at spise Frokost. Han gik nok og fløjtede hen ad Gaden; men der var alligevel noget, som om han ikke kunde få sig selv til rigtig at tænke på de Penge eller på at han nu kunde fordele dem rundt, i de værste Huller. Og han følte også noget ubehageligt i Fingrene blot han tænkte på Konvolutten, hvor de lå.

Men da han skulde betale, tog han hastigt en af de mange store Sedler ud for at få den vekslet.

Kelner Jensen blev stående, halvtbukkende foran Konvolutten.

-Ønsker Hr. von Eichbaum at betale det Hele? sagde han halvsagte og ned imod Sofaen.

Men Hr. von Eichbaum svarede ikke. Han havde, ligesom sky, taget et Kort frem mellem Sedlerne. "Ida" stod der kun med sådan småbitte danske Bogstaver--og så var der et lille Billede af "Ludvigsbakke" i Hjørnet.

Karl von Eichbaum blev ved at sidde med Kortet i sin Hånd.

Da Frokosttiden var omme, hvilede begge Svendsens Højrehænder, d'Hrr Jensen og Sørensen, ud, lænede hver mod sin Dørstolpe:

-Der kan De se, Sørensen (Hr. Jensen snøvlede, hvad han anså for distingueret i Faget), at jeg fik Beløbet. Den Slags Folk finder altid en Udvej ... Det véd vi fra d'Angleterre....

Hr. Jensen havde i en smækrere Periode fungeret som à-la-carte-Sals Kelner i Hotel d'Angleterre.

-Ja, til den revner, Jensen, sagde Sørensen.

Hr. Jensen svarede ikke. Han stangede Tænder.

* * * * *

Ida lod som hun sov, mens hun så, fra Frøken Roed foran Spejlet, hen til Vækkeuhret foran sin Seng gennem de kvart åbnede Øjenlåg. Fødderne skubbede hun sagte op og ned under Tæpperne, hun kunde ikke ligge stille.

Men endelig var Frøken Roed i Overtøjet, og Ida lod, som hun vågnede:

-Skal De til Deres Søster, sagde hun.

-Ja, Frøken Roed skulde det--Hun skulde altid til sin Søster, der var gift med en Assistent Hansen ved Jernbanen. Det var de eneste, hun kendte i Byen, og der var desuden nok at hjælpe med, om de tre Børn.

Ida så dem pludselig for sig, Frøken Roed og Fru Hansen, som de sad og syede derhjemme på fjerde Sal i Rømersgade under Lampen i Dagligstuen, hvor Lænestolene, der begyndte at blive slidte i Ryggen, var dækkede med så mange små broderede Stykker--og på én Gang lo hun.

-Men hvad ler De af? spurgte Frøken Roed.

-Aa, det var noget jeg tænkte på.

Men pludselig slog Ida Tæpperne til Side og satte de bare Fødder ud på Gulvet.

-Aa, sagde hun, vent lidt: og hun løb i Natkjolen hen til Chiffonnièren:

-Jeg har noget til Børnene; og, mens hun dækkede for den åbne Chiffonière, for at Frøken Roed ikke skulde se Pakkerne og Blomsterne derinde, hældte hun nogle franske Kager ud af en Pose.

-De er så dejlige, sagde hun glad og hun puttede en i Munden på Frøken Roed, før hun sprang op i sin Seng.

-De tænker også altid på andre, sagde Frøken Roed.

Ida bare lo:

-Nej, jeg tænker på mig selv, sagde hun og lå og så op i Loftet.

Hun hørte Frøken Roed gå ned ad Trappen, og hun stod op igen og drejede Nøglen to Gange om så sagte, som var hun angst, nogen kunde høre hende. Hun begyndte at klæde sig på så hurtig hun kunde, mens der var noget over hendes Bevægelser som over en Skolepige, der er ifærd med at gøre en gal Streg: Aa, der var nok at gøre ... der var meget at gøre....

Hun trak Chiffonière-Skufferne ud og hun tog Damaskes-Dugen frem og de gamle Kopper, og Sølvkaffekanden, der var omviklet med Papir, tog hun ud af Midterrummet. Der var også de gamle Asietter og Armstagen, som hun satte Lys i: her skulde han sidde med Cigaretterne ved sin Kuvert.

-Hm, sidst hun lagde Blomster på Bordet, var det for Olivia og Drengene ... Ja, det var i Maj--å, at det ikke var længere siden ... end den to og tyvende Maj.

Hun tændte Lysene og så efter, om Vandet kogte ... der skulde da en Rose i hans Glas....

Hun gik til og fra, og hun blev stående foran Bordet:

Jo, han vilde nok kende de gamle Ting igen.

Hun begyndte at lytte efter, mens hun lagde to brogede Tæpper over Sengene. Hun så på Vækkeuhret. Det var heller ikke Tiden endnu. Og hun satte sig hen ved Bordet, på hans Plads, og ventede. Nu kom der nogen, for Døren dernede gik: men det var kun en Portør.

Måske var han forhindret, måske kom han ikke. Det blev så sikkert for hende, at han kom vel ikke, mens hun sad og så fra Ting til Ting, som vilde hun idetmindste prente sig ind, hvor pænt det var:

Og Lysene, dem vilde hun alligevel lade brænde, brænde helt ned, til de slukkedes.

Men Rosen, den tog hun stille bort fra hans Glas.

Hun havde ingen hørt på Trappen, da det bankede sagte på Døren, to Slag, som de unge Mænd banker, der har været i Tjenesten, og hun fik lukket op.

-Aa, det er Dem, sagde hun.

Karl Eichbaum havde listet sig ind: Der var ikke en Mo's Sjæl der så mig, sagde han.

-Men Frøken Helgesen sidder altid lige ved Døren, sagde Ida.

-Hun fik låset--de havde uvilkårlig halvhvasket begge to--og Karl tog Tøjet af.

-Ja, så var vi her, sagde han og rystede hendes Hånd.

-Ja, sagde Ida og lo: Her skal De sidde. Hun pegede på den brede Stol.

-Det var Satan til Juleaften, sagde Karl og strakte Benene fra sig, mens han så på det hvide Bord.

-Ikke, sagde Ida, hun syntes, hun havde følt just det samme.

-Og her er s'gu også Drikkevarer, sagde Karl.

Ida hældte Kaffen i de gamle Kopper, mens Karl blev ved at sidde og se tilfreds på Sagerne og de talte om de gamle Ting, Kagekurven og Armstagerne: de holdt Vagt ved Konkyljerne derhjemme, sagde han.

-Ja, de stod på Fløjen, sagde Ida. Hun så igen for sine Øjne det gamle Marmorbord på "Bakken" med Konkyljerne og Frugtskålen fra Auktionen efter Hoffet i Horsens og de to Sølvbægre, der var Præmier fra et Par Landbrugsforeninger.

-Men vi har nu alligevel ingen hjemmebagte Kager, sagde hun.

Karl tog godt til sig af de Kager, der var, og også af Likøren. Ja, sagde han, vi holede no'en fra Schrøder--han tænkte på den bulede Kagekasse på "Bakken": det er s'gu grinagtigt at stjæle....

-Ja, det er spændende, sagde Ida og virrede med Hovedet, for Karl sad og så på hende, han syntes altid det så så morsomt ud, når hun gjorde det.

-Har De også stjålet hjemme, spurgte Karl.

-Ja, tit, sagde Ida hastigt, men pludselig blev hun bleg.

-Hvordan det? spurgte Karl.

Ida så ud i Luften og sagde langsomt og sagte:

-For det måtte jeg.

Der var stille lidt.

Så tog hun sig sammen og løftede sit Glas, og de klinkede.

-Skål, sagde Karl. Han blev ved at sidde og se på hende.

Men på en Gang blev Ida genert eller hvad det var, og hun fandt ikke noget at sige, mens Karl, der måske også var en Smule benovet, sad tavs og røg og læste Indskriften på Kaffekanden, Hædersgaven, til han pludselig sagde, det kom sådan plumpende:

-Ja, gamle Brandt holdt s'gu meget af Kaffe.

De lo begge to, og Ida hentede de gamle Billeder. Karl tog dem og Isen var pludselig brudt. Han flyttede med sit Glas over i Sofaen og de pegede på Vinduerne, hvem der havde boet, og på Vejene, hvor de førte hen, og på Menneskene--der var den og der var den.

-Der er De, Ida, sagde Karl og blev ved at holde på Billedet.

-Ja.

-Og dér står Forvalteren, sagde Karl.

-Ja, han er død.

Ida sad og så på Forvalteren, med sit Hoved ved Siden af Karls.

-Så pludselig han døde, sagde hun langsomt.

-Han skød sig, sagde Karl.

-Nej.

-Jo, sagde Karl, som også blev ved at se på Forvalterens lille Ansigt: véd De ikke det? Det var jo Caroline Begtrup, hende den blegsottige, som ikke vilde ha'e ham. Så gik han op på Kornloftet og skød sig--det var lige efter han havde sat Folkene i Arbejde....

-Men hvor er hun da?

-Hun er gift i Næstved, sagde Karl og slap Billedet.

Han lænede sig tilbage og rynkede sin Næse.

-Det var forresten meget fornuftigt, sagde han: for der er Gud straffe mig ikke stort ved at leve....

Ida så op i Lysene:

-Jo, sagde hun langt og stille.

Karl, der sad med Hænderne i Lommen, nikkede efter en Stund ind mod Armstagen:

-Ja, hvis man endda var Landmand.

-Det kan De blive, sagde Ida og slog igen med Hovedet.

-Jo Tak--Karl snøftede på Ordene--og hvordan....

Men pludselig slog han om, og mens han fik Hænderne op af Lommen og gned dem, sagde han:

-Her er nu ligegodt meget hyggeligt.

Ida sad stadig med Øjnene ind i Lysene:

-Han var dog sådan et stille Menneske.

-Hvem?

-Forvalter Krog.

-Ja, sagde Karl og nikkede: men det er vel osse mest på de Stille, det bider.

Han rejste sig fra Sofaen for at strække Benene og han så sig rundt fra Møbel til Møbel.

-Det er det gamle Chatol, sagde han, det er utroligt.

Ida fik Tårer i Øjnene, hun vidste ikke hvorfor; måske var det Tønen i hans Ord.

-Ja se, sagde hun.

Og hun åbnede Midtrummet og hun trak de gamle Skuffer ud, mens han holdt Stagen og hun viste ham alting: hun viste ham Olivias Børn og Lyngblomster fra Ferien og Faders gamle Regnskabsbøger med en bleg Skrift og så mange Ting, mens de blev ved at huske og ved at tale.

-Nej, nej, sagde hun og tog hurtig en Bog fra ham; han havde stillet Armstagen på Klappen. Nej, nej, det er min Poesibog.

-Vor Herre hjælp os, sagde Karl.

Men Bogen vilde han se.

-Nej, sagde Ida og holdt på den: det må De ikke. Man skriver så meget dumt ind.

-Men De kan da sige mig, hvad for et Vers De holder mest af, sagde han. Det var mest det, at hun blev så kønt rød i Kinderne, der morede ham.

-Ja ... jeg holder mest af det.

Og hun viste ham en Side, mens hun holdt med Hænderne om de andre Blade: det var Solvejgs Sang. Karl stod ved Armstagen og læste det.

-Det er sådan et Damedigt, sagde han, men så kom det lidt blødt i Tonen:

-Hvorfor holder De mest af det?

-Jo ... for det er det kønneste. Men, tilføjede hun, nu er det længe siden ... jeg skrev det af efter et Nodehefte.

Hun lagde Poesibogen ned og der faldt et lille Fotografi ud af den. Det var Konferensrådets gamle "Hvide". Og de stod og lo ad den Gang, den dansede midt på Gaden i Horsens, fordi en Lirekasse spillede en Melodi, som den gamle Cirkushest kendte; og Konferensråden kunde ikke sidde fast, og Lirekassen, den blev ved at spille, og Hesten, den blev ved at danse, midt på Gaden.

-Men det havde nu været et dejligt Dyr, sagde Karl.

-Nu har "Smørstikkeren" set på Stadsen, sagde han lidt efter og lagde den Hvide væk.

-Vil de da købe det? spurgte Ida.

-Det gør de s'gu nok, sagde Karl, der så ind i Lysene.

-Når de så blot vilde holde det kønt, sagde Ida og nikkede.

-Ja men nej, ja men nej ...

Hun greb om Karls Hænder. Han rodede i alt ... Det var Mo'rs Ringe og Brocherne og Guldkæden og Fa'rs Signet, og han rodede rundt i det alt sammen.

-Lysene, Lysene, sagde hun.

Stagen raslede på Klappen, mens hun vilde holde på hans Hænder.

-Det er s'gu Værdigenstande, lo Karl.

-Og det er min Sparekassebog, sagde Ida glad; hun holdt den grågule Bog i den venstre Hånd og gav den et Slag med den højre. Men pludselig blev hun ganske bleg, og stille lagde hun Bogen ned--

Karl stod også lidt tavs.

-Må jeg da aldrig takke Dem, Ida? sagde han så ganske stille.

-Nej, sagde hun blot; det hørtes knap.

Et Nu havde Karl lagt begge sine Hænder ned om hendes Liv. Så tog han dem bort. Ida rørte sig ikke.

-Hys, hys....

De hørte Nogen på Trappen.

-Det er Frøken Petersen....

-Sluk, sluk....

Karl fik slukket Lysene.

-Brandt, Brandt, kaldte Frøken Petersen og slog på Døren.

Og Ida svarede hende ved sin Seng, fra Mørket:

-Ja, ja, jeg er vågen.

De hørte hende gå igen, før Karl hviskede, i sådan en halvt drengeagtig Tone:

-Men jeg kan da blive lidt endnu ... vi kan sidde foran Kakkelovnen.

Ida svarede ham ikke; men hun satte sig foran Kakkelovnsdøren, som Karl havde åbnet. De hørte ingen Lyd uden Lyden af Kullene, når de sagte smuldrede, mens Skæret kom og veg hen over deres Ansigter.

-Så stille her er, sagde Karl.

-Ja, sagde Ida: de er så rolige idag.

De talte kun halvhøjt og sad tyste igen. Karl betragtede Ilden.

-Men De er altfor tålmodig, Ida, sagde han og så på Gløderne.

-Hvordan....

-Jo, De kunde godt forlange meget mer.

-Hvordan forlange mer....

De holdt Hovederne halvt fremstrakte, just på samme Måde, og de langsomme Ord kom i samme Tone.

-Jo, jeg mener, sådan af Livet, sagde Karl.

De tav påny og hørte kun Kullenes Fald.

-Eichbaum--nu må De gå.

-Ja, sagde Karl: om to Minutter. Egentlig elskede han jo aldrig at rejse sig fra et Sted, hvor han sad.

-Véd De hva', Ida, sagde han og blev ved at se på Kullene:

-Jeg er egentlig en Hjemmemand.

-Ja. Ordet kom så ganske sagte.

Karl strakte sin Hånd ud i Mørket og tog hendes.

-Tak for idag.

-Tak, hviskede hun.

Hun stod op og tændte Lysene. Hun var så bleg, mens hun gjorde det, en Blegthed, der ligesom lyste.

Karl fik Tøjet på og ganske lydløst åbnede hun Døren.

-Godnat, hviskede Karl og han sneg sig ud.

Bag Døren lyttede Ida efter hans Trin: nej, der kom ingen ... og nu var han nede.

Hun låsede Døren igen. Det samme Smil blev ved at ligge over hendes Ansigt, mens hun åbnede og lukkede og gemte alting. Men Lysene vilde hun ikke slukke. De kunde brænde, de skulde brænde endnu--til efter The.

Så gik hun ned.

... Karl var nede på Gaden. Hans Øjne var ligesom underligt større, mens han gik og tyggede på sin Cigar.

-Ja, hun er s'gu honnet, sagde han og nikkede hen for sig.

Han vidste knap selv, at han blev ved at gå i den Stump Gade, hvor det lyse Gavlvindu vendte hen.

... Fru Von Eichbaum, der sad over Sengeomhænget, rejste sig rask og kaldte:

-Julius, Herren kom hjem.

Karl blev inde hos sig selv indtil Thetid. Efter The spurgte han, om de ikke skulde spille et Parti Besique. De sad og spillede endnu--og der var ikke så lidt Cigarrøg i Stuen--da Generalinden kom over for at sige "Godnat".

-Gud, Du, sagde Fru von Eichbaum: Du sætter Dig da og får et Glas Madeira.

-Tak, Du, sagde Generalinden og tog Plads: mon det er godt mod Natten....

Julius kom ind med Madeira og franske Biskuits, og de nød det sammen under Hjørnelampen.

Efter at Karl og Generalinden var gåede, gik Fru von Eichbaum rundt og åbnede Vinduerne: for natgammel Røg var ubehagelig.

... Da Ida næste Morgen kom hjem fra Tur, stod Karl på Trappen op til Kontoret. Ida havde næsten tænkt det. Hun gik de Par Trin op og tog en Rose ud af sit Kåbeknaphul:

-De skulde have haft den igår, sagde hun.

* * * * *

Fru von Eichbaum og Generalinden kastede et sidste Blik på den Lindholmske Lejlighed. Familien Mourier skulde ankomme med Formiddagstoget.

Søstrene gik gennem Værelserne og var tilfredse.

-Og, kære, sagde Fru von Eichbaum, godt er det, at vi har gemt lidt hen af det Overflødige.

Det "Overflødige" var visse ret tvivlsomme Silketæpper af den Slags, som "draperede" hos Lindholms og som Fru von Eichbaum afskyede: Gud, Du, man anvender det kun for at skjule en Plet, sagde hun til Søsteren: Og så bare hænger det og samler gammelt Støv.

Generalinden nikkede:

-Desuden, sagde hun: at ha'e alt det i et Hus med den syge Mary.

Fru von Eichbaum gik ind i den næste Stue, før hun sagde:

-Dampet er her.

-Og, tilføjede hun: så taler vi forresten naturligvis ikke om det. Fru von Eichbaum tænkte stadig på det med Mary.

-Gud, Mille, sagde Generalinden: man véd dog, hvad en Indbildning gør. Og i vore Dage, hvor Folk vil være sy'e....

Bag Kabinettet lå Kates Værelse. Det var tomt. Frøken Kate vilde have sine egne Møbler med. Fru von Eichbaum stod på Dørtærskelen og betragtede de nøgne Vægge.

-Ja, sagde hun: det må jo Kate selv vide at indrette.

Julius kom og meldte, at Drosken var der.

-Tak, Julius. Og så dækker Ane vel Thebordet, med blødkogte Æg.

Søstrene gik ned i Porten og steg op i Drosken, hvor Julius sad på Bukken i Silkehat med Roset og privat Vinterfrakke.

Da Toget kom ind foran Perronen, stak der et ret fyldigt og blondt Ansigt ud af en første Klasses Kupé. Det var Frøken Kate.

-Der er de, sagde hun. Hun havde set de to Søstre, der viftede med Lommetørklæder, akkurat i Højde med deres Ansigter.

Fru Mourier og Frøken Kate kom ud af Kupéen og der blev trykket Hænder og de tre Ungdomsveninder kyssedes, mens de alle tre havde Tårer i Øjnene.

-Kære Vilhelmine, sagde Fru von Eichbaum: at vi nu har Dig her.

Hendes Stemme rent skælvede. Fru von Eichbaum blev altid så let bevæget, når hun igen mødte "dem fra hendes Ungdom".

-Og roligt Vejr har I haft over Bælterne, sagde hun.

-Dejligt, Du, dejligt ... Jeg sad på Dækket med min Kaffe, mens Kate fodrede Mågerne.

Fru Mourier, der gjorde Indtryk af at være ligeså bred som begge Søstrene tilsammen, havde en lidt kraftigere Diktion, påvirket af jyske Herregårde.

Julius tømte Rejsetøjet ud på Perronen, tilsidst en stor Flettekurv med en vældig Hank.

-Søde Børn, sagde Fru Mourier: det er til Jer fra Mourier. Han fulgte os til Frederits ... hans Orchidéer er hans Stolthed.

-Så ta'er De det, Julius, sagde Fru von Eichbaum.

Men hvor er Kate?

-Aa, hun henter Hundene, sagde Fru Mourier.

-Hundene, sagde Fru von Eichbaum: Gud, Mine, har I de Dyr med? Fru von Eichbaum havde en nervøs Forskrækkelse for alle Hunde.

-Kære, ellers havde jeg aldrig fået Kate til at rejse.

Generalinden så nu Kate, der kom dragende med to jublende Mynder i en Dobbeltlænke.

-Nå, sagde Kate, der var i en sort Rejsedragt, som lignede en Ridekjole, og med en Mængde Sølvringe op ad Armen: hils så på Tanterne.

De to Mynder begyndte på Opfordringen at springe op og ned ad Generalinden og Fru von Eichbaum, der værgede for sig med Hænderne:

-Kære Kate, de er jo lidt voldsomme.

De kom alle ud på Banegårdspladsen og Fru Mourier og Søstrene gik op i Drosken, mens Frøkenen blev stående udenfor.

-Så kører jeg med Viktoria og Hundene, sagde hun.

Viktoria, en Dame i grå Spadseredragt, som stod ved Siden af Vognen, var "Jomfruen".

Generalinden nikkede med et "Goddag, Jomfru", og Fru von Eichbaum sagde:

-Dyrene bringer da Julius.

Men Frøken Kate var allerede henne ved en anden Vogn, hvor hun kom op med Viktoria ved sin Side og begge Hundene på Bagsædet.

Fru von Eichbaum så lidt nervøs på Installeringen og sagde:

-Gud, Vilhelmine, hvad Besvær I vil ha' af de Dyr her i en Bylejlighed.

-Men, sagde Generalinden, det er et Par dejlige Dyr.

De to Drosker rullede afsted, Kates bagest. Hun sad og så frem imod det forreste Køretøj med Julius' lige Ryg på Bukken.

-Så, sagde hun, nu er vi i 'et.

Da de var komne op i Lejligheden, gik de om i Værelserne, mens Søstrene forklarede og viste. Fru Mourier sagde: Her er jo rigtig rart, og satte sig straks ned i Sofaen med Generalinden; medens Kate, der først fra Spisestuetærskelen havde taget et Overblik, blev ved at gå omkring med Fru von Eichbaum.

-Her er akkurat Plads til min Servante, sagde hun, da de stod i hendes egen Stue. Og hvor skal Viktoria ligge?

-Til Jomfruen, sagde Fru von Eichbaum, er der et Kvistværelse.

Kate trak Armene og Skuldrene op, så alle Sølvringene raslede: Nå, ja ja, det kan vi jo altid ordne.

Fru von Eichbaum, der holdt sig lidt rankt, vendte sig til Jomfruen og sagde:

-Vil Jomfru Thora så foreløbig lægge Tøjet herind.

Fru von Eichbaum havde, uvist af hvilken Grund, under Køreturen besluttet at benævne Jomfru Viktoria Thora.

Inde i Dagligstuesofaen var Generalinden og Fru Mourier allerede dybt inde i alle Vinterplaner, og man hørte Generalinden, ligesom afsluttende, sige:

-Og Vilhelmine, så har vi om Søndagene Petri.

Julius meldte, at Theen var på Bordet, og de rejste sig for at gå ind, men Kate måtte virkelig først vaskes. Hvor er der et Badeværelse? sagde hun. Hun havde en vis selvfølgelig Måde at spørge på. Men der var ikke noget Badeværelse.

-I det hele taget, Kate, sagde Fru von Eichbaum: det er jo et Lejehus, men man har da sine Gummibadekar....

Kate forsvandt med Viktoria ind i Moderens Sovekammer, mens de andre gik til Bords og Hundene lidt efter begyndte at hyle og skrabe på Sovekammerdøren, til Kate lukkede dem ind. Ja, sagde Fru

v. Eichbaum inde ved Bordet: det vil jo i Længden, Vilhelmine, blive lidt generende for Lindholms ferniserede Døre....

De tre Damer talte om Aline Feddersen. Generalinden troede nok, at hun havde været i Gèneve....

-Og hun var der vist endnu....

-Ja, Du, sagde Fru von Eichbaum: det er jo no'et, vi med den bedste Villie ikke forstår.

Fru Mourier, der var færdig med det andet Æg, sagde:

-Ja--men Feddersen har nu heller aldrig været andet end en Familieforsørger....

-Andet? kære Mine....

-Ja, og Mourier har Ret: det er nu en Gang ikke nok bare med disse daglige Ægtemands-Rationer.

Der blev en ganske lille Pause, til Fru von Eichbaum sagde--der var ingen, der kunde sige, om Søstrene egentlig havde forstået--:

-Jo, Du, men hvor tror Du, man træffer mange som Mourier?

Da Kate kom ind og satte sig, talte Fru Mourier om "Ludvigsbakke". De havde jo set på den og Mourier mente, at Prisen var passelig.

-Og hvad si'er Du, Kate, sagde Generalinden.

Kate, der puttede Franskbrød i Munden på Mynderne, mente, der kunde jo blive ganske udholdeligt, når der blev bygget om, og Fru Mourier spurgte efter Karl.

-Gud Du, sagde Fru von Eichbaum: han passer sit Kontor.

Og Generalinden tillagde:

-Han går til og fra som et Uhr.

Men Kate, der var færdig med at fodre Hundene, spurgte og var for første Gang interesseret:

-Hvor rider man her i Byen?

... Efter Frokosten gik Søstrene de Par Huse hjem. De talte ikke meget, før de kom op i Fru von Eichbaums Entré og tog Tøjet af.

-Kære Lotte, sagde Fru von Eichbaum: lad dem nu først komme i Orden.

-Det er da så rimeligt, Generalinden glattede ligesom noget ud med Hånden: Den første Dag--det bli'er jo altid let lidt støjende.

Søstrene gik ind og satte sig, og Fru von Eichbaum, der alligevel ligesom pustede ud her i sin egen gode Sofa, sagde:

-Og Klæderne, Du, det er jo kun, at man går lidt med dem, når de skal i Butikker....

Generalinden nikkede, og Fru von Eichbaum så et Øjeblik frem for sig, før hun sagde:

-Nu er hun jo klædt som en ung Kone.

-Hundene, Du, sagde Generalinden, var jo næsten som et helt lille Optog....

Og som om det havde synderligt at gøre med de to Mynder, sagde Generalinden efter en lille Pause:

-Men Du, det bli'er ikke let for en Mand....

Fru von Eichbaum, der overtænkte Detaillerne, sagde, inde i sin Tankerække:

-Og Jomfruen, der var lidt Nervøsitet i Fru von Eichbaums Røst: hende skal Ane jo nok vise tilrette ... Og så er det vel bedst at la'e dem ha'e deres Ro idag.

-Kære, sagde Generalinden, der rejste sig: at de kan sunde sig og sådanne....

I Døren spurgte hun: Drikker Du iaften Theen ovre?

-Tak, Du, sagde Fru von Eichbaum: jeg har iaften den lille Brandt, Du véd ... hun har nok kun fri om Tirsdagen.

-Aa, henner ... Ja, så Farvel, Mille.

Generalinden skulde lige til at gå, da det ringede. Det var Portneren i Lindholms Sted, der bragte Kurven med Orchidéerne. I Bunden var der blå Druer.

-Mille, sagde Generalinden: véd Du, det er, som man ser dem i Vinbjergene. Jeg tror, de kan holde sig til Søndag, Du--og jeg havde alligevel tænkt at ta'e Schleppegrells osse, nu, hvor vi havde fået de fire Ænder fra Vallø.

Fru von Eichbaum ordnede Orchidéerne i to Glasskåle. Da hun var færdig, stod hun og betragtede dem.

-Ja, sagde hun: smukt er det ... men jeg finder jo, at de Blomster er ængstende.

-De har dem jo nu, sagde Generalinden, rundt om på Herregårdene.

Hun gik med sin Halvpart af både Blomster og Druer.

... Karl stod om Aftenen og ventede på Ida udenfor Hospitalets Port, mens den bløde Sne faldt ned over hans kønne Frakke.

-Hvor De er kold om Hænderne, sagde han, da hun kom.

De gik ved Siden af hinanden, mens han snakkede på sin halvdrævende Manér og Ida kun svarede lidt, ligesom hun var åndsfraværende.

-Jeg tror s'gu, De er bange, sagde Karl og lo. Men jeg kan forresten godt forstå'et ... Og han stak sin Arm ind under Idas, ligesom de skulde stå Last og Brast.

Da de kom ind oppe i Mellembygningen, rejste Fru von Eichbaum sig fra Sofaen og tog imod Ida på Dørtærskelen i Kabinettet:

-Det var da pænt, De vilde komme.

De satte sig alle tre og Fru von Eichbaum konverserede; hun talte om Hospitalet, med meget udprægede A'er, og sagde: den hele Virksomhed er jo en Velsignelse, medens Karl sad med en Ræv i Øjnene og skottede til Ida, der efterhånden blev ligesom mindre og mindre i sit Sofahjørne.

-Og det er jo så betryggende at vide, at det er unge Piger fra gode Hjem. Nu, Karl, har jo osse Adelaide begyndt at lære på Frederiks.

Adelaide var en Oberstdatter af Bekendtskabet.

-Nå, sagde Karl: det var vist også det klogeste, hun kunde gøre.

-Gud, Karl, sagde Fru von Eichbaum: jeg finder det jo kun umådelig respektabelt.

Der blev en lille Pause. Men så tænkte Karl, at nu måtte der lægges ud, og han begyndte at fortælle en Historie fra Kontoret (det er s'gu et utroligt Menageri, sagde han) om en gal Fader, der vilde indlægge en klog Søn. Faderen kom kørende med Sokker udenpå Støvlerne og vilde ha' Sønnen i Pavillonen.

-Sønnen var i Laksko, forklarede Karl, der blev ved med sin Historie, mens Fru von Eichbaum lo og Ida sad og smilede: å, hun var ham så taknemmelig, så taknemmelig, at han talte. Og Karl blev ved at fortælle Historier (han kunde formelig se, hvordan Ida blev større i Sædet) til de tilsidst lo alle tre højt og muntert. Fru von Eichbaum var altid så glad, når Karl talte: "Og han har så megen Humor", sagde hun altid til Søsteren. Nu sagde hun:

-Men egentlig, Karl, er det ikke no'et at le af--

Ida spurgte om Filérarbejdet til Sengeomhængen:

-Om det var vanskeligt at lære.

Fru von Eichbaum viste hende det og forklarede:

-De kan jo prøve, sagde hun.

Og hun blev ved at undervise Ida, der førte de små Pinde, medens Karl spurgte:

-Tillader Mo'r, jeg ryger? og med Cigaretten mellem Fingrene sad han og så på Idas bøjede Hoved ved Siden af Moderens.

Ida blev ved at filere, og man hørte de små Pinde falde rask og raslende mod hverandre, mens Fru von Eichbaum så til og Karl sagde:

-Det går jo som Kæp i et Hjul. Og Fru von Eichbaum lagde til i et venligt Tonefald:

-Ja, Ungdommen har adrætte Fingre.

Julius kom allerede og meldte Thetid, da Karl sagde, for han kunde ja gu' heller ikke blive ved at snakke hele Tiden:

-Tante Charlotte kunde komme herover til Whist, Mo'r.

-Ja, det har Du Ret i, vi er jo et helt Parti. Jeg kan spørge hende før The.

Da Fru von Eichbaum var gået, rejste Karl sig fra sin Stol og gik hen til Idas Sofahjørne:

-Nå, hvad så, sagde han og smilte ned imod hende.

-Nå--

Ida så op i hans Ansigt og smilte, hun også:

-De er så god, sagde hun. De havde halvhvisket begge to som Børn bag en Lærers Ryg.

-Ja, det vil jeg nok si'e, sagde Karl og lo.

Inde i Spisestuen fik han Klaveret op og begyndte at spille på en Vals, så Strengene fæg.--

Fru von Eichbaum var ovre hos Søsteren. Hun indbød til Whisten og sagde:

-Kære Du, det er virkelig en nydelig Pige--velopdragen og nydelig....

Det glædede jo kun Generalinden.

-Og egentlig har hun jo osse altid hørt til Kredsen.

Fru von Eichbaum gik over, og da hun så Karl ved Klaveret, sagde hun:

-Karl, det var da ret. Det er såmæn længe siden, Du har spillet.

-Ja, sagde Karl: det er såmæn godt for Naboerne.

Men spille blev han ved med.

Det var ligesom Valsen blev i Luften, mens de spiste, og Ida rejste sig og bad, om hun måtte skænke Fru von Eichbaums anden Kop The, og Julius måtte lade Brødbakken fylde igen, fordi Karl havde så vældig en Appetit.

-Tak, sagde Fru von Eichbaum, der fik sin The: ja, for mig er der jo intet Måltid som min go'e The.

De blev ved at tale, til Fru von Eichbaum sagde:

-De véd vel, at Grosserer Mouriens tænker stærkt på at købe gamle "Ludvigsbakke"--rigtig vore gode Venner....

-Jo. Hr. von Eichbaum havde fortalt det.

-Men, Karl, sagde Fru von Eichbaum: Kate synes jo ikke om Hovedbygningen.

-Aa, sagde Ida, jeg synes nu, der var så dejligt.

-Hm, mumlede Karl, der stadig spiste: hun vil vel ha'e et Par Smørstikkere til Våben over Døren.

Fru von Eichbaum vidste ikke selv, hvorfor hun ikke viste Karl tilrette; men hun sagde kun:

-Ja, Fordringerne er jo forskellige.

Generalinden kom, mens de sad ved Thebordet endnu.

-Men lad Jer ikke forstyrre....

-Ja, sagde hun til Ida, man har allerede hørt så meget godt om Dem.

Da de havde rejst sig, hjalp Ida Karl med at slå Spillebordet ud.

-Nej, nej, ikke sådan, sagde Karl og slog hende over Hænderne.

-Vil Julius bringe Stagerne, sagde Fru von Eichbaum.

-Men jeg spiller så dårligt, sagde Ida, da de satte sig. Hun fik Karl til Makker.

-Karl, sagde Generalinden, der var i Forhånden og gav Kort: når man spiller, så tales der ikke.

Søstrene spillede langsomt og med kloge Blik over Kortene. Man fik det Indtryk, at de spillede Skak. Ida, der sad og bed sig i Læben, blev rød i Hovedet for hver Gang, hun lagde et Kort på Bordet, mens Karl uafsladelig pludrede med Tanten.

-Karl, sagde Fru von Eichbaum: når man spiller, så spiller man.

Karl blev tavs og sad og så over på Ida, der blev sikrere og sad og tog sine gode Kort frem til Stik med små ivrige Ryk ligesom et Barn.

-Det er Dig, Emilie, sagde Generalinden.

Fru von Eichbaum svarede kun ved at nikke; det var som begge Søstre fik Antydning af Dobbelthager, mens de spillede.

-Det blev vores, sagde Ida og pustede uvilkårligt ud, men hendes Øjne lyste.

-Frøken Ida ser ud, som slap hun ud af et Dampbad, sagde Karl.

-Frøken Brandt spiller bedre end Du, sagde Fru von Eichbaum.

-Ja-a. Nå, til Lykke, sagde han og stak, mens han plirrede med Øjnene, sin Hånd med en oprakt Tommelfinger over mod Ida, som stødte sin Tommel imod hans: Til Lykke, sagde hun, og de lo begge to.

Fru von Eichbaum og Generalinden talte om Spillet og bredte Stikkene ud over Bordet.

-Men jeg, Du, sagde Fru von Eichbaum: som sidder dér med min eneste *à-tout*.

De spillede videre, og også Karl blev ivrig, mens Ida og han blev ved at vinde.

-Men Ida spiller skam en fin Whist, sagde han og glemte at sige Frøken.

-Ja, sagde Generalinden: dette er rigtig et hyggeligt Parti.

Julius kom ind med Druerne og Madeiraen, som de nød mellem to Rubberter, mens de talte om gamle Dage, om "Ludvigsbakke" og om gamle Brandt: Han var en fortræffelig Mand, sagde Fru von Eichbaum.

Karl løftede sit Glas.

-Ja, sagde han: byder vi så Frøken Brandt Velkommen....

-Det må vi, sagde Fru von Eichbaum: det var rigtig rart at se Dem.

De drak alle fire og så skulde de skifte Plads, da Karl, der var så kåd og glad, begyndte at snuse op og ned ad Ryggen på Tanten.

-Når er Tante begyndt at bruge Patchouli?

-Ja, sagde Generalinden, der også begyndte at lugte urolig til sine egne Ærmer: jeg begriber ikke, Du, men der hænger no'et ved mig den hele Dag....

-Kære, sagde Fru von Eichbaum, også ved mig. Det må være fra Kate. Jeg mærkede det jo straks, Du, på Perronen i den frie Luft--og jeg, som har en Rædsel for alt, hvad der er gennemtrængende:

Karl, der satte sig sagde:

-Det er Ess-Bouquet. Det er en Herre-Parfume, men det er forresten meget behageligt.

-Gud, Karl, sagde Generalinden: det mener Du vel aldrig ... en Herre i det mindste lugter da kun af sit rene Linned.

-Ida giver, sagde Fru von Eichbaum. Det var første Gang, hun kaldte hende ved Fornavn.

De spillede igen. Karl blev helt ivrig og tavs med Fru von Eichbaum til Makker.

-Det er Dem, Frøken Brandt, sagde han.

Ida sad og tænkte på, hvor Karl alligevel lignede sin Moder. Det var dog det samme Ansigt.

Da de to Rubberter var ude, rejste de sig fra Spillebordet og Karl og Ida sad henne i Hjørnesofaen, hvor Ida så i et Stereoskop.

-Nå, sagde Karl og tog et Nu hendes Hånd, der lå på Sofaen: De er jo en fin Spiller.

-Her har været så dejligt, sagde Ida sagte.

-Ja, sagde Karl trevent: iaften har vi haft'et rart.

De blev siddende ved Siden af hinanden, uden at tale meget, mens Lampen over dem kogte sagte, og Ida, i Stereoskopet, så på Schweiz' skønne og skummende Vandfald.

Fru von Eichbaum og Generalinden sad i Sofaen.

-Aa, Du, sagde Generalinden: det gør godt at sidde. Det har været en bevæget Dag.

Fru von Eichbaum nikkede, og, mens de to Søstre tænkte på de samme Ting, sagde hun efter en lille Stilhed:

-Gud, Du, da jeg så Hundene, blev jeg jo unægtelig forfærdet....

De to Søstre sad lidt tavse, mens Fru von Eichbaum så venligt over mod de to Unge:

-Rigtig et Par Kammerater, sagde hun og nikkede smilende derover.

Ida flyttede hen til Bordet, hvor Søstrene sad.

Lidt efter, mens Karl hjalp Ida Tøjet på ude i Gangen, lukkede han Døren op til sin egen Stue.

-Her bor jeg, sagde han og gik et Par Skridt derind; Lampen stod og brændte.

-Her er også et Par af Hestene, sagde han og gik endnu nogle Skridt, mens Ida fulgte.

-Ja, sagde hun.

Og begge tav, mens de blev stående, kun et lille Nu, foran de to Billeder, som vist ingen af dem så, indtil Karl sagde:

-Ja, så kom vi afsted.

Og han lukkede Døren bag dem.

Søstrene var blevet stående i den halvmørke Spisestue. Fru von Eichbaum havde usædvanlig mange Ord for at rose Ida og hele den Brandtske Familie.

-Ja, sagde Generalinden: hun er rigtig sød og taknemmelig.

-Kære Charlotte, sagde Fru von Eichbaum, der havde været noget i Generalindens Tone, som Fru von Eichbaum ved sit Tonefald næsten iredtesatte: Hun kommer jo fra et udmærket Hjem. Hendes Fader var Konferensrådets højre Hånd og så godt som en Ligestillet.

Generalinden stod lidt og sagde så:

-Ja, rigtig sød og fordringsløs er hun trods det, at hun er så velhavende.

Fru von Eichbaum svarede ikke; hun var blevet ligesom lidt adspredt, efter at Karl og Ida var gået; og pludselig sagde Søsteren:

-Tror Du, Emilie, jeg skulde lægge mine Druer i Savspåner?

Fru von Eichbaum var vist inde i en anden Tankegang, men hun sagde: Mon det ikke ta'r noget af Smagen?

Generalinden tænkte også det. Hun vilde kun, forsigtigt, lægge hver Klase i lidt Silkepapir.

* * * * *

Porten hos Fru von Eichbaum havde just lukket sig efter Karl og Ida.

-Aa, jeg var så bange, sagde Ida og hun slog op og ned med sine Arme som en Fugl med Vingerne.

-Ja, det kunde man se ... Karl stak sin Arm ind under hendes, men Ida sagde rask, som vilde hun undskylde sig:

-Ja, for jeg kendte hende jo kun fra Ludvigsbakke, når hun sad øverst ved Bordet og når hun gik Tur--forbi Fadebursvinduet.

-Jo, sagde Karl og lo, jeg kender Moderen, når hun er i Overtøjet.

-Og i den store Kniplingshat, sagde Ida.

-Den har hun endnu.

Og de blev ved at le, ikke af det, men det var ligesom de måtte le--nu, herude, under Himlen.

-Men iaften var der så dejligt, sagde Ida.

De kom ind i Grønningen, og Sneen, der var ophørt at falde, lå mellem de stille Træer som et blødt Tæppe. Karl og Ida blev tavse, som vandrede de igennem en Skov.

-Hvor hun dog holder af Dem, sagde Ida sagte; hendes Stemme lød så blødt.

-Ja, sagde Karl sagte, ligesom hun; og de gik et Stykke, før han sagde langsomt og ligesom grundende:

-Men det er nu skidt alligevel.

-Hvordan?

-Det Hele.

-Nej, sagde Ida højere og dog ikke højt, og hun rystede på sit Hoved.

De gik igen, mens der var lige stille.

-Se, sagde Ida og smilede: Vi er de første, der går på Sneen.

-Ja, svarede Karl.

Og de så begge ned på det bløde Hvide, hvor deres Fødder satte Mærker ved Siden af hinanden.

-Det er så kønt, sagde Ida og blev ved at smile. Men da de kom til det smalle Hjørne ved Sporvejen, løsnede hun sin Arm fra hans og gik i Forvejen--hun næsten løb. Karl gik bagved og så efter hendes fine, slanke Ryg. Så suste der en Snebold lige mod hendes Nakke:

-Tag den.

-Karl, råbte hun. Men han blev ved og hun fik en til og en til, en ved Øret og en til ved Kinden, indtil hun vægrede sig: Værsgo', sagde hun og hun dængede ham med Sne, løs Sne, en Masse Sne, i Ansigtet, forfra, foran, bagfra og ned ad hans Frakke over Skuldrene.

-Nej, vi gør Kvalm i Gaden.

Hun rystede sig lige med ét og holdt op: der stod en Betjent midt i den hvide Allé, rank og ret op og ned. Men Karl han blev ved, overstadig, og omme bag Hjørnet galede han som en Hane:

-Så tror de deroppe, den er fem, sagde han og lo op til de borgerlige Huses Ruder. Pludseligt satte han i Trav, stampende med Fødderne, med Ida ved Siden, der trampede som han, som måtte de røre sig, mens Karl fløjtede.

-På Mandag er det Frøken Helgesens Fødselsdag, sagde Ida.

-Skal der være Gilde? spurgte Karl; de blev ved at trampe.

-Ja, vi laver Budding i Køkkenet.

-Hva' for en Budding?

Ida lo; det skulde være Rombudding, sagde hun og hun stampede.

-Kan Mandfolk sneje sig med?

-Hvis De gik med Qvam, sagde Ida.

Karl nikkede, mens de stadig stampede videre, der ved Siden af hinanden, og Karl sagde:

-Han går med Jægersk Undertøj.

Ida lo: Hvor véd De det?

-Det har jeg set.

-Nu er vi hjemme, sagde Ida. De var ved Porten.

-Men jeg følger Dem til Plankeværket, sagde Karl.

Og de gik, adstadigt, ind forbi Vagten, frem i den store og tavse Gård, hvor Gangene halvt oplyste lå som i et halvvågent Blund.

-Hør vore Skridt, sagde Ida sagte: her er Ekko i Gården.

-Ja, sagde Karl.

De gik forbi Lægernes Gang.

-Hys, hvad er det? hun greb Karl om hans Arm; men så lo hun, stille, mens hun blev ved at lytte. Oppe i Lægegangen lød der Latter og Trin: Det er Kandidaterne, hviskede hun. Der lød et Rabalder, mens alle derinde råbte og lo, og Karl sprang op ad den lille Trappe og smækkede Døren op:

-Hvad er dette? råbte han med en skarp Stemme.

-Overlægen, var der En, som skreg. Det var Qvam; og Dørene slog op og slog i, medens Karl begyndte at le, så det klang i Gården. Ida lo med og Lægerne inde i Mørket, alle lo de--til de pludselig alle blev stille.

-Vagten, sagde Ida og gav sig til at gå.

Natvagten kom frem imod dem, langsomt med sin store Lygte.

-Godaften, sagde han.

-Godaften.

-Det var gamle Jensen, hviskede Ida halvt forskrækket, og Karl havde taget hendes Arm.

De bøjede ind i Mellemporten, hvor der var ganske mørkt.

-Her spørger det, hviskede Ida.

-Hvad vil det sige?

-Jo, her går de igennem, som skal dø....

-Hvem har set det?

-Vagterne, sagde Ida.

Og lidt efter:

-For her er jo Vejen til Kapellet.

-Er De bange for det? sagde Karl.

-Nej, ikke nu, hviskede Ida og nikkede.

De kom forbi Vaskelængen hen til Lygten over Pavillonens Låge. Derinde lå Huset, lukket og tavst. Rundtom dækkede Sneen alle Havernes Træer. Ida blev stående med sin Arm i Karls:

-Hvor er her kønt, sagde hun.

Hun så rundt på det altsammen:

-Hvis det nu blev stjerneklar!, sagde hun....

-Godnat.

Karl hørte Døren åbnes og lukkes.

* * * * *

Det var et Par Dage efter. Ida kom om Aftenen ind på Kontoret med en Meldeseddel. Det var sent, og Karl havde allerede Tøjet på og vilde, ene, til at slukke den sidste Lampe, den over Skranken.

-Hvor det er længe siden, jeg har set Dem, sagde Karl.

-Ja.

-Hvorfor?

-Jeg kan ikke komme altid, sagde Ida, der ikke selv vidste, hvorfor hun næsten hviskede, og hun rakte ham Seddelen, mens hun bøjede Hovedet frem under Lampen.

Karl tog den og berørte hendes Hånd.

-Ida, sagde han blot; han havde bøjet sig ned og kysset hendes lysende Hals.

-Ida.

Uden Ord havde hun løsnet sine Hænder fra ham. Langsomt og forsigtigt, næsten som turde hun ikke træde, gik hun frem over den halvdunkle Gård. Der var så stille i hendes Hjerte....

Frøken Kjær stod i Døren til Spisestuen, hvor Damernes Stemmer lød højt og imellem hinanden, og hun lagde sin Arm ned om Idas Liv, da hun kom. Men Ida skød den langsomt bort med Hånden.

-Nåda, sagde Frøken Kjær, mens Ida satte sig ved Døren: Må man ikke længer røre ved Jomfruen?

Langs Bordet var alle Damer i snakkende Bevægelse. Frøken Kås, Frøken Boserup og Frøken Roed havde flyttet deres Stole ud på Gulvet og talte ivrigt og højt om den nye Forening, Frøken Boserup vilde danne, en Forening af Plejerskerne både på Frederiks og på Kommunen: En Liste var der sendt ud og et Møde skulde der sammenkaldes.

-Forelæsningsstuen vil han vel ikke nægte os, sagde Frøken Kås. "Han" var Professoren og Ordet kom som med en hidsig Streg under, mens Frøken Boserup begyndte at slå ud med Hænderne mod Frøken Krohn fra den gode Gang og sagde, at der måtte vel endelig, selv om vi også er Kvinder (det var en Talemåde hos Frøken Boserup), kunne opdrives så megen Standsinteresse, at man en Gang kunde få Rettigheder....

De tre blev ved at tale meget højt, medens Frøken Helgesen sagde fra sin befæstede Plads bag Maskinen:

-Det måtte vel i hvert Fald ske efter Samråd med Lægerne.

Frøken Kås, der forarget skød Brystet frem i sit Bluseliv, men lod som hun ikke hørte det, sagde:

-Jeg er gerne Sekretær, hvis det da er Meningen, at vi skal være uafhængige. Frøken Kås var så at sige ustandselig Sekretær, så for Indsamlinger og så for Adresser.

Frøken Roed talte om, at hvad der måtte virkes for--men jeg mener rigtignok, som Frøken Helgesen, i Samråd med Lægerne--var Forkortelse af Vagten og dernæst Understøttelse til Ferieophold....

-Først skulde vi få forbedret Kosten, sagde Frøken Øverud på sit Fyenske.

Men Frøken Friis, der sad med opskudte Skuldre, tilbagelænet i sin Stol, sagde til Frøken Roed:

-Nej, Tak for mig. Så skulde man ovenikøbet være sammen med sine Kolleger--også udenfor Tjenesten.

Ida havde ikke talt. Det var, som sad hun, i Skæret af Flammerne, ene, midt blandt de andre, i en lysende Ensomhed.

Så sagde Frøken Kås pludselig:

-Men hvad siger Brandt?

-Jeg hører, sagde Ida, bestandig med det samme Udtryk i sit Ansigt.

Men Frøken Boserup sagde:

-Frøken Brandt interesserer det vel ikke. Hun har jo "Bogen" ... Og hun slog den højre Hånd ned mod sin flade Venstre....

-Ja, den kender Boserup, sagde Frøken Friis til Krohn.

Frøken Kjær, der fandt, at Boserup havde været uforskammet, gik igen over til Ida og førte Hånden hen over hendes Hår:

-Pyh, sagde hun, det visse er, Jomfru, at vi bli'er af med Kontingentet.

Ida havde vist slet intet hørt. Hun så kun et Øjeblik, smilende, op i Kjærs Ansigt.

-Har De set deres Skygger, hviskede hun, mens hendes Øjne lo: hvor de ser sære ud.

På Væggen bag de ophidsede Damer flød deres hidsige og store Skygger sprællemandsmæssigt ud og ind.

Og de lo begge to, med en forskellig Latter; Ida så ganske stille, så langt borte fra som fra en fjern Verden....

Indtil Frøken Kås kom derover og talte til hende om Foreningen igen: det gjaldt dog virkelig for Standen om at virke for en vis Uafhængighed.

Men Ida blev ved at le, så ganske sagte.

Frøken Friis var også kommen derhen og spurgte i Forbigående Frøken Kjær, hvad hun skulde være i til Frøken Helgesens Fødselsdag.

Ida så pludselig op, og et stort Smil gik hen over hendes Ansigt:

-Jeg skal være i Gult, sagde hun.

Det kom på én Gang så lyst og så højt, at Frøken Kås holdt inde.

Hun havde netop gentaget, at det var som Stand, man måtte gøre sig gældende.

Ida gik op.

Patienterne var komne til Ro, kun Doktoren på "A" sad oppe i sin Karm foran det åbnede Vindu og stirrede ud i Aftenen. Ida stod og så derind, da Nøglerne lød. Det var Qvam, og han satte sig hen på sin vanlige Plads på Bordet.

-Tror De, at han er gal, sagde han med en Bevægelse hen imod "A".

Ida rystede på sit Hoved:

-Nej, jeg tror det ikke, sagde hun.

-Ja, jeg ikke heller, sagde Qvam. Fa'en ta' mig, om jeg vilde sende ham til Skt. Hans....

-Men, sagde Ida, hun talte bestandig med den samme stemme, en Stemme, der ligesom var fra andre Sjælens Egne end Ordene, som hun sagde: hvorfor er han her da egentlig?

-Ja, sagde Qvam, og han førte det ene Ben dovent mod det andet: han er jo Statistiker....

-Ja?....

-Og så har han forset sig på det Uundgåelige--på det Uundgåeliges Lov, som "de store Nordmænd" vilde sige (Qvam talte i en Tone, som gjorde han let Nar af sine egne Ord). Han vil, ser De, udregne det Hele ... at når, for Eksempel, faktisk hvert Aar omtrentlig det samme Antal korresponderende Væsener sætter et Syvtal for et Nital i Adresserne på Konvolutterne, ganske ligesom i hvert Femår det samme Antal drukner ved at trave ud på for tynd Is ... så er det fordi de må gøre det, ligesom de, der hænger sig, må hænge sig og ikke en Gang kan få Lov at skyde sig, når de vil tage Livet af sig....

Qvam tav lidt:

-Og det vilde jo være lige drøjt nok, sagde han, om man ikke en Gang havde Lov til at vælge Våbenet.

-Men er det ikke sandt? sagde Ida.

-Ja, det er Spørgsmålet, sagde Qvam.

Og lidt efter tilføjede han, idet han forandrede Stilling:

-Det var jo også rart nok, om man vidste, hvilken Rubrik man var kommen til Verden for at hjælpe at udfylde.

-Hvorfor? sagde Ida kun; men hendes Stemme lød næsten, som følte hun en eller anden hemmelig Glæde.

Qvam så på hende.

-Nej, sågu, sagde han så og satte Benene ned på Gulvet; det kan jo egentlig også være det samme.

-Nå, brød han op; jeg skal ind med Sprøjten. Han purrede op i Nakkehåret med venstre Hånd. Det er s'gu alligevel det, jeg helst giver de Patienter.

-Men De giver dem aldrig nok, sagde Ida.

Og lidt efter lagde hun til, for Tankerne kom og gik så lysende og så hastigt i hendes Hjerne, som ellers var så langsom:

-Doktor, egentlig burde alle Mennesker være lykkelige.

Qvam åbnede Døren til Kvinderne, og et Par Skrig slog ud imod dem:

-Så, nu åbner vi Buret, sagde han.

Men Ida hørte ham ikke.

Herren på "A" havde skudt sin Dør op, og, rank, stod han på Tærskelen:

-Nu kommer jeg, Hr. Doktor, sagde Ida. Hun skulde lukke Skodderne.

-Tak.

Dr. Qvam gik hen ad Kvindernes Gang.

-Hun ser s'gu ud som Frithjof, når han hører Musik, sagde han til sig selv. Han tænkte på Ida. Frithjof var en Wagner-elsker blandt hans Venner.

* * * * *

Det var Lørdag Eftermiddag.

Frøken Krohn fra Kvinderne, der var fritagen fra Tjeneste på Grund af Forkølelse, sad ovenpå på Mandssiden, for Ida var i Køkkenet: hun var den bedste til Madlavning.

I Kælderkøkkenet var der Ild og Varme. Josefine var ifærd med Wienerkransene og smurte Æggehvite over dem med en Fjer, mens Ida piskede Blommerne til Buddingen, så hun pustede.

Josefine talte om sin Bedstemoder i Holbæk: der havde de hver Søndag bagt Franskbrød.

Henne fra Kældergangen, hvor de fire var til Arbejde, hørte man Bertelsens Sav, der gik i Brændet.

-Det blev forresten dejligt, sagde Josefine om det fine Brød i Holbæk.

Ida blev ved at piske, mens Jernet klang i Skålen.

-De brændes, de brændes, sagde hun, og Josefine fik Ovndøren op og flyttede og skubbede til Kransene.

Ida stod og så på dem; der stod sådan en dejlig Damp op fra de brunede Kager.

-På "Bakken" lagde vi al Dejgen. Alting, sagde hun og lo: bare Schrøder og jeg....

Det var Sommermorgenerne, de bagte, Schrøder og hun alene; de andre sov, og Vinduerne stod åbne ud til de duggede Marker. Så kom Folkene ud af Avlsporten i en lang Rad, og Forvalteren kom over og sagde "Godmorgen" og fik Kaffen rakt ud på Bænken, med det friske Brød.

-Men der var no'et at ta'e af, sagde Ida. Hun kunde ikke få Poserne store nok og langt nok til Bunden.

-Nå, sagde Josefine: her bli'r de vel også fodret.

Døren gik. Frøknerne listede fra Vagten og kom for at se til: Fingrene af Fadet, sagde Ida og slog Frøken Kjær over Hånden. Boserup stod ved Køkkenbordet og tog et Overblik over Produkterne. Hun fik en lille Håndfuld skoldede Mandler stukket i sin Baglomme, før hun gik.

-Pas på Døren, sagde Ida: pas på Døren for Lægerne.

Den varme Damp stod helt op i Gangene.

I Køkkenet blev der stille, mens man påny hørte Bertelsens Sav gennem det store Brænde.

-Josefine, sagde Ida: jeg gi'er dem alligevel nogle Kager derinde. Hun lagde hastig nogle Kranse på en Tallerken og svippede gennem Gangen, ind i Kælderrummet, hvor de tre Gamle sad over Måtterne og flettede mekanisk, som vidste de ikke selv, hvad de tog sig til, mens Portør Sørensen sad, søvnig, lænet til en Væg, og Bertelsen førte Saven, hidsigt og uens, gennem sit Brænde.

-Værs'go, sagde Ida og lagde tre Kager på hver af Måtterne, så rask som havde hun stjålet dem.

-Værs'go, Bertelsen.

-Det er til Dem, Sørensen, og hun rakte ham Tallerkenen.

Der lød en Stemme bag hende:

-Hvad er det?

Det var Qvam, der stod i Døren.

-Det er Kager, sagde Ida med et Sæt og løb forbi ham.

Men Qvam fulgte med ind i Køkkenet: Nå, her er rigtig Søndag, sagde han og satte sig ved Skorstenen.

-Nej, her er Lørdag, sagde Ida og lo.

Qvam fik sig også en Krans og sad og så til.

-Véd De hvad, Frøken Brandt, sagde han: Dem kan jeg s'gu godt li'e....

Ida var færdig i Køkkenet. Men Frøken Krohn måtte alligevel blive hele Vagten: for Ida skulde to Ærinder--ud at købe. Det skumrede allerede, da hun kom over den store Gård i glad Fart. Midt på Fortovet mødte hun Eichbaum, men smilte kun og løb ham forbi:

-Jeg har så travlt, sagde hun og løb videre.

Karl blev stående og så efter hende. Han havde slet ikke talt med hende siden den Aften, og han vidste ikke rigtig, hvordan det stod....

Men nede ved Porten vendte også Ida sig igen og smilede, mens hun viste ham sin Pengepung, som hun rystede.

Qvam var lige kommen ud af Mellemporten og så efter Ida med Hænderne i Bukselommerne.

-Véd De hva', sagde han til Karl: det var s'gu alligevel en rar Kone at ha'e siddende i en Landlægebolig.

-De kunde jo fri, sagde Karl, der på én Gang havde givet sig til at lege Jonglør med sit Nøgleskæppe.

-Ja, sagde Qvam betænkelig: men jeg vilde nu alligevel aldrig ha'e en Kone med Penge.

Karl bare lo og lod Nøgleskæppet flyve gennem Luften:

-Det må s'gu vi andre, sagde han og gik ind i Porten.

Han vidste ikke selv, hvordan han var falden ned i Kælderkøkkenet til Josefine, der gik og ryddede op.

-Her er dejlig varmt, sagde han og sad og strakte Benene, mens han så rundt på alle Karrene, hvor Ida havde braset.

Ida havde taget en Droske. Der blev mere og mere, som måtte købes til Frøken Helgesens Fødselsdag: Hun vilde give hende seks Flasker rigtig god Vin--foruden den Visitkortskål....

Det kunde hun da godt, når hun pyntede Kurven med Blomster. Og Blomsterne, dem kunde de så bruge på Bordet, for der skulde være rigtig med Blomster og rigtig lyst....

* * * * *

Det var Søndagaften, efter Middag, hos Generalinden.

Da Karl kom tilbage efter sin Tur, bragte Julius netop Maskinen ind.

I Dagligstuen gik en stille Whist ved to Borde, mens Frøken Kate så til med lidt tunge Øjenlåg, siddende i en Hjørnesofa ved Siden af Frøken Fanny Schleppegrell, en Dame med Underbid, der forberedte sig til Hofdame.

Karl satte sig ved Siden af dem, og Frøken Schleppegrell spurgte, om det sneede endnu. Det var afskyeligt for Ens Fodtøj med det evige Sjap.

Kate sagde pludselig til Karl: Véd De hvad? jeg havde tænkt mig Dem ganske anderledes.

-Så-å? sagde Karl ret uberørt.

-Ja, sagde Kate, jeg havde oprigtig talt tænkt mig Dem adskilligt morsommere.

Hun sad lidt og så ud mod de to arbejdende Whistborde, og så sagde hun:

-Foregår dette hver Søndag?

Karl brast i Latter, så de lo sammen.

Julius meldte, at Theen var inde; men Generalinden sagde:

-Vi venter Admiralen.

Admiral Schleppegrell gik efter Kaffen i "Athenæum", mens han lagde Vejen både frem og tilbage gennem Østergade et Par Gange, og han kom ikke tilbage indenbords før på Slaget.

Men Julius sagde:

-Admiralen er i Gangen.

De brød op fra Whistbordene, og midt mellem Diskussionen om Spillene hørte man Fru Schleppegrell, der altid talte lidt i Diskanten, sige til Fru Mourier:

-Gud, Vilhelmine, kalder Du det en Ulejlighed?

Man skriver kort og godt sine Ordre bag på et Brevkort....

Admiralinden talte om "Printemps".

Der hørtes et Godaften henne fra Kabinetsdøren, og Admiralen, der stod og gned sig i Hænderne efter Vandrigen, sagde:

-Nu skal det være rent galt med Fru Aline....

-Gud, Schleppegrell, hvordanne? Generalinden gik et Par Skridt imod ham.

-Ja, Vedel sagde det, at Fyren er nok rejst fra hende--og der skal hun sidde....

Fru von Eichbaum havde--der var et Øjeblik stille--ført Hænderne op til sine Øjne:

-Aa, den Stakkel, sagde hun sagte.

-Ja, sagde Admiralen, der bød Armen til Fru Mourier: Vedel sagde s'gu det.

De begyndte at gå ind til Bordet, mens man, midt under Støjen fra Stolene, hørte Fru Schleppegrell sige med sin lidt skingrende Stemme:

-Ja, dér har vi Mandfolkene.

Og Karl, der skød Stole frem til Frøken Fanny og Kate, mumlede:

-Så, skal det nu gå ud over Mandfolkene.

Kate, der hørte det, gav sig til at le, og Karl sagde:

-Hvad ler De af?

-Hm, sagde Kate og slog ganske lidt med Hovedet: jeg tænkte kun, de har vel været to om Fornøjelsen.

Oppe ved den anden Bordende blev Fru Schleppegrell ved at tale hidsigt og halvsagte, ud over Bordet, indtil Fru Mourier, der drak The af en Kontorkop, sagde:

-Ja, det nytter ikke, Anna, Mourier har Ret: de fleste, de ta'er nu en Gang, hvad de kan få....

Admiralen, der lo, sagde: Der er s'gu no'et i det; og Generalinden, der så hen over Kate og Frøken Fanny, ved hvis Plads der stod en Flaske Barnemælk, sagde:

-Ja, jeg finder jo, at....

Men Fru von Eichbaum, der stadig var meget bevæget og havde Tårer i Øjnene, hørte ikke Søsteren, men sagde med en Stemme, som traf hun en Afgørelse:

-Dernede kan Aline jo ikke blive.

Fru Schleppegrell, i hvem det gav et Sæt, så hun drejede Hovedet som en Vipstjert, sagde:

-Men, må jeg spørge, hvor skulde hun da ta'e hen? ... Herhjem kunde Du vel ikke tænke Dig?

Fru von Eichbaum sagde langsomt:

-Det bliver vel vor Sag, Anna. Vi kender dog alle Aline--når hun er sig selv.

Der blev en lille Stilhed, og Admiralen sagde:

-Ja, det er s'gu en forbandet Historie; mens Fru Mourier, der nikkede bestemt, to Gange, ned mod sit Silkebryst, sagde over til Fru von Eichbaum som en Tilståelse:

-Jeg holder nu af hende.

Og man hørte Fru Schleppegrell, der talte igen, sige, i en lang Ordstrøm: Gud, Du véd da, Vilhelmine, at jeg kaster ikke med Sten--

Karl sad og ludede lidt med Hovedet og så over på sin Moder; der var ligesom et Glimt i hans Øjne.

Da de havde rejst sig fra Bordet, stod Fru Mourier henne hos Fru von Eichbaum:

-Du er dog altid den gamle, sagde hun og tog hende kraftigt i begge Hænder.

-Kære Vilhelmine, sagde Fru von Eichbaum: man slår jo dog Kreds om sine. Og rejser ingen anden, rejser jeg.

Karl stod bagved sin Moder og lod sit Overskæg svagt røre ved hendes Skulder, næsten som han kærtegnede den.

-Tak for The, sagde han, halvsagte.

Også Fru Schleppegrell kom derhen: Emilie, sagde hun, Du misforstår dog ikke--Du véd jo, at kom hun....

-Anna, al den Slags Ting, sagde Fru von Eichbaum, dør jo også ud, når der blot ikke tales om det.

Karl var inde i Spisestuen. Han var på én Gang blevet så strålende lystig, at han gjorde Kortkunster for Kate og Frøken Fanny. Så lod han Kortene som en Dobbeltstråle falde ned på Bordet.

-Ka' De det? sagde han.

Kate, der tog Kortene, sagde:

-Nu er De lystig nok.

-Ja, sagde Karl og så hende lige ind i Ansigtet, mens han slog den ene Hånd imod den anden: for imorgen skal jeg i Dameselskab.

... Familien Schleppegrell gik hjemad efter at have sat Fru Mourier og Kate af ved deres Port. Admiralinden gik foran med Fanny. De talte om Kate:

-Ja, Fanny, sagde Admiralinden: men jeg vilde jo i dit Sted alligevel nytte Lejligheden til at tale Fransk. Pigebarnet har dog været hele to Aar i Lausanne.

-Schleppegrell, sagde hun og tog sammen i sine Skørter, mens hun standsede: Ænderne var fra Malle Bardenfleth på Vallø.

... Fru von Eichbaum og Karl var kommen over hos sig selv, og Karl stod i Døren til Dagligstuen.

-Véd Du, Karl, sagde Fru von Eichbaum: Kate er jo sød, men, synes jeg, nok lidt urolig.

-Hun er vist meget grinagtig, sagde Karl, der trak i Overskægget.

-Ja, men hun må dog poleres.

Fru von Eichbaum gjorde en ganske lille afværgende Bevægelse med Hånden:

-Hun har en ganske egen Måde at sætte sig på i en Stol og sådanne. Men på det kender jeg jo Mourier--med sine dristige Idéer.

Fru von Eichbaum dækkede sit Kniplebrædt til, mens hun sagde:

-Lille Ida Brandt har vel ikke fri på Tirsdag?

-Nej, de slipper kun af Buret hver tredje Uge.

-Det var Skade, sagde Fru von Eichbaum.

Karl gik.

Fru von Eichbaum syslede længe endnu, før hun slukkede og gik ind. Døren mellem Dagligstuen og Kabinettet havde hun vist glemt at lukke. Det hændte oftere i den sidste Tid.

... Hjemme havde Fru Mourier og Kate nydt et Eftermåltid i deres Spisestue.

-Vorherre bevare mig vel, der skal vi vel kun en Gang om Måned.

Fru Mourier svarede ikke, men Kate sagde:

-Nå, han er da den bedste ... Ham kan man da få no'et at vide af.

Hun mente Karl.

Kate gav Moderen Godnatkys og trak sig tilbage til Viktoria.

Næste Morgen kom der Telegram fra Mourier, at han havde købt "Ludvigsbakke". Fru von Eichbaum, der skulde i Butikker med Vilhelmine, kom, da Fru Mourier og Kate skulde til Frokostbordet. Hun spiste ellers ikke så gerne deroppe på Grund af Hundene.

-Du, sagde hun til Generalinden: de Dyr, man får ikke sin rette Madro.

Men idag blev hun i Anledning af Nyheden.

-Nå, sagde Kate, så er det jo gjort. Men Engelholm vilde rigtignok have været stadseligere.

Alligevel syntes Kate, de burde drikke på Begivenheden, og hun lod Viktoria hente en Flaske Bourgogne af den, der havde ligget i Kælderen hjemme i Aarhus fra hendes Dåb.

De tre Damer klinkede.

-Ja, sagde Fru von Eichbaum: til Lykke, Vilhelmine, til Lykke.

Kate skød sit Glas frem:

-Det er vel mig, der skal ha'e Gården. Hun tømte Bægret og fortsatte:

-Men så kan man idetmindste få et Par Ridehopper herover, for Besætningen følger da med.

-Et Par, Kate?....

-Ja, no'en må der jo ride med mig, sagde Kate: Karl kan vel gøre det. når vi har Hestene....

-Ja, hvis han bare havde Tid fra Kontoret, sagde Fru von Eichbaum.

Kate drak et Glas Bourgogne til, på Ankomsten af Hopperne.

* * * * *

Det blev Mandag Aften.

Frøknerne, der havde haft Dagvagt, havde Festkjolerne liggende udbredte på Sengene. Men Ida, der havde sat Lys i Stagerne hos Frøken Helgesen, havde travlt og løb op og løb ned. Der var stadig mer, der kunde pynte på Frøken Helgesens Bord: Asietter og Blomsterglas og tre Glasskåle--og alt kom det ud af Chatollet som af en Tryllekunstners Hat. Der var også de fem små Lamper, dem kunde man tænde mellem Blomsterne. Ida bragte dem ned og stillede dem op.

Frøken Helgesen, der var i grå Kjole med matte Silkelæg, sagde:

-Tak, Brandt, Tak, ja, vi går det jo på en Måde sammen.

-Det er kun så dejligt, det kan bruges, sagde Ida, der smilte og ordnede. Blomster måtte der nu, i en Krans, om hvert Buddingefad.

-Men det bli'r kønt. sagde Ida, der selv gik et Skridt tilbage for at se: Hvor alt det gamle Sølvtoj dog skinnede, og hvor længe det var, siden det var blevet brugt.

Frøken Helgesen, der ligesom vilde fæste Øjnene ved noget, der var hendes eget, sagde og trak lidt op i det Krone-forsynede Kort, der var stukket ned i Mosset:

-Hr. von Eichbaums Træ er sjældent.

Karl von Eichbaums "Gloire de Dijon" rankede sig stoltelig midt på Gulvet. Frøken Helgesen havde allerede værnet hver af de gule Kalke med små hvide Papirsgarneringer.

-Ja, sagde Ida og så ind i en af de gule Knopper: den er så smuk.

-Men hvad er Klokken, fo'r hun sammen. Alle Frøknernes Blomstergaver skulde flyttes fra Fødselsdagsbordet over på den ene Ende af Spisebordet. Frøken Helgesen bar og Ida stillede sammen. Det blev til en hel Krans, om Frøken Helgesens Plads, af Urtepotter og Blomsterkoste.

-Hvor Kjærs er nydelig, sagde Ida.

-Alle har været så venlige, sagde Frøken Helgesen, der begyndte at få Værtindefeber og ikke rigtig så noget mere, men sagde:

-Mon der også bliver Stole nok.

-Dem flytter vi ned fra os, sagde Ida, der blev ved at ordne. Frøken Boserup havde skænket en Hjerteblomst, der lugtede en Smule stygt og som så ud, som var den om Morgenens kommen i Potte fra et større Bed.

-Den stiller vi på Sybordet, sagde Ida.

Det bankede, men det var kun Frøken Kjær.

-Nej-nej, så her er sjov, sagde hun og blev stående midt for Bordenden: Det var dog storartet.

Alle Lys var tændte og tre Lamper skinnede over Blomsterne.

-Ikke? sagde Ida og virrede glad med Hovedet. Men se så nu, sagde hun, og hun tændte de små Lamper, gule og røde, rundt på Bordet.

-Nej, det var storartet, sagde Kjær igen og så ud over Sølvøj og Blomster og Buddinger: det var brillant.

-Ja, sagde Frøken Helgesen, her er ganske festligt. Og Stuen er jo heller ikke så lille.

Ida vilde løbe, da det bankede igen. Det var en Portør, der skulde hilse fra Dr. Qvam. Dr. Qvam havde i sidste Nu også måttet give noget og havde på Hjørnet af Frederiksborggade købt en Kasse Konfektblommer med en koloreret Spanierinde på Låget.

-Det er Prinsesseblommer, sagde Frøken Kjær, der kendte Emballagen. Frøken Helgesen stillede Frugterne hen:

-Det er så kønt af Lægerne, at de viser En en Opmærksomhed.

Ida var oppe på Værelset, hvor den gule Kjole endnu lå i et stort Musselin. Hun havde lige fået Spritlampen tændt foran Spejlet, da det bankede. Det var Frøken Boserup, der virkelig måtte "låne no'et til om Halsen".

-Flammer De Håret? sagde hun pludselig til Ida henne midt fra Gulvet.

-Ja, jeg vilde kun forsøge, sagde Ida og blev blodrød.

Boserup havde i en af Idas Skuffer fundet et Tylssjal med lange Ender.

-Bruger De de to Nåle, sagde hun pludselig og pegede på en Solitaire, som hun tog og fæstede i Sjalet, mens hun iøvrigt forment, at "Flammer" bare gjorde Ansigtet gammelt.

-Nej, det er da egentlig kønt i Lyset, sagde Ida.

-Nå, når man vil ha'e den Ulejlighed. Det skulde ikke være mig. Men Lysten er jo forskellig her i Verden. Farvel sålænge.

Ida låsede Døren; nu vilde hun være alene, nu hun skulde ha'e Kjolen på.

Nede var Frøknerne komne, én efter én, mens hver Nyankommen hilstes med Udbrud over hendes Klæder: Nej, se Friis, nej, se Friis, råbte de, og der blev igen mer stille; ingen vidste rigtig, hvad de skulde sige, fordi hver syntes, de måtte sige noget andet end almindeligt; og de begyndte for sjette Gang at tale om Bordet, der stod midt i Stuen næsten ligesom for fint--medens Frøken Helgesen blev ved at gentage, at de måtte dog sætte sig; og Frøknerne sad langs Væggene, med Skoene frem under Kjolen, som om de aldrig havde været her før.

Kun Frøken Friis tog, fra en Lænestol lidt ude på Gulvet, med Hænderne over Kors i sit Skød, et Overblik over Tingene og standsede Blikket ved Frilandsplanten på Sybordet.

-Det er da Boserups, sagde hun til Kjær: Gud, hvor det ligner hende i Prisen. Men Bordet er pænt.

-Det er Ida, der har dækket det, sagde Frøken Kjær, der gik omkring til alle Mennesker og sagde: Det er Ida. Hun kaldte hende altid ved Fornavn, når hun ikke selv var tilstede.

Ida syntes næsten hun blev helt rød, mens hun stod udenfor Døren og åbnede den og kom ind og Kjær råbte:

-"Jomfruen" har flammet Håret.

Alle Damerne rejste sig fra deres Pladser og Frøken Kjær og Frøken Friis klappede i Hænderne, til de alle fulgte efter, mens Ida stod helt rød i Kinderne i Lyset, og der dannede sig en hel Kreds om den gule Kjole.

-Hun er knusende, sagde Frøken Kjær, der brød ud af Kredsen, og tog om Ida, som vilde hun mase hende.

Der var blevet lidt livligere, og man hørte Frøken Helgesen sige: Ja, så kunde vi vel snart begynde, da det bankede igen. Det var Eichbaum og Qvam. der rystede Frøken Helgesens Hånd og sagde: Ja, der er s'gu ingen, der har bedt os, men vi går ind på vort Ansigt. Imens gik Karl rundt og bukkede med hængende Skuldre, i en parisisk Redingote, hvis Foer knitrede lidt, når han rørte sig.

Frøken Helgesen, der var ganske smigret ved hans formelle Væsen, sagde:

-Hr. von Eichbaum, det var en så smuk Opmærksomhed; og hun tog om hans lange og kølige Hånd, før Karl bukkede videre, mens Josefine, højbarmet og med Husarsnore på Kjolen, bad Saucen om og Damerne begyndte, lidt langsomt og halvt højtideligt, at tage for sig af Buddingen. Men Qvam, der stod og så rundt på de mange stramme Frøken-Korsetter, sagde til Frøken Kås:

-Dette er s'gu for alvorligt.

Og han tog Madeira'en og begyndte at skænke i Glassene for at hæve Stemningen. Frøken Brandt, sagde han, De må hjælpe mig....

Ida kom frem af Krogen ved Hjerteblosten, hvor Frøken Friis lige til nu havde undersøgt den gule Kjole som en Art Fagmand, og hun tog Bakken med Glassene.

-Er det Dem, der byder, sagde Karl så underligt sagte og tog et Glas.

Han blev stående med sit Glas:

-De er så køn, sagde han med den samme Røst, og hun syntes, hun slet ikke kendte hans Stemme.

Hun så ikke op, mens hun sagde noget--det var vel noget om hans Blomst.

-Man måtte jo gøre noget for at være velkommen, sagde Karl, men det var, som om han sagde hende en hemmelig Ting.

Så kom Kjær bagfra og tog om Idas Liv:

-Ja, er hun ikke nydelig, sagde hun og ligesom vuggede hende ind til sig.

-Jo, man kender slet ikke Damerne igen, sagde Karl.

-Nej, sagde Frøken Kjær: vi kommer også så sjældent i Klæderne.

Ida gik videre. Det var, som om hun var så myg i Linjerne og ligesom så kælen i Figuren, mens hun bøjede sig frem over Frøknerne og bed dem.

-Hvad har Kjolen kostet? sagde Boserup, da Ida kom forbi, og hendes Sidemand lo. Qvam fortalte Historier nede ved Bordenden, og Damerne flyttede Stolene sammen og rejste sig og tog selv. Ida hørte, at nu lo også Karl, deroppe hos Kjær.

-Det er Frøkenen, der har lavet Buddingen, blev Josefine ved at sige, mens hun bød om.

Der blev en stor Jubel, da Døren gik op for Frøken Koch, og Qvam råbte: Skål, Frøken Koch; mens de alle klinkede.

-Nå, der er også Mandfolk, sagde Frøken Koch, der ikke var i andet Festskrud end en ren Krave.

-Ja, to, sagde Karl og bukkede.

-Det ser jeg, sagde Frøken Koch, og de lo igen.

De begyndte at le af ingenting og talte højt, forbi hinanden, mens Frøken Boserup diskuterede om Foreningen og Frøken Kjær og Frøken Krohn lavede sig Brystbuketter af Blomsterne fra Bordet.

-Kjær stjæler, Kjær stjæler, råbte de oppe fra.

-Nu bli'er her livligt, sagde Ida, hun gik Karl forbi med strålende Ansigt.

Frøken Boserup blev ved med Foreningen: der var naturligvis ingen Tilslutning på Frederiks.

Men Qvam råbte nede fra Bordenden:

-Det vil vi ikke høre, det vil vi ikke høre; og slog med sin Ske i Tallerkenen.

-Det vil vi ikke høre, det vil vi ikke høre, råbte de alle i Kor.

Alle Skeerne gik pludselig mod Tallerkenerne--undtagen Frøken Helgesens og Frøken Boserups--og alle Damerne lo, mens Boserup sagde og rykkede tilbage på sin Stol: Jeg vidste ikke, her var Børne-Fremmede.

-Det er her, sagde Qvam, og Skeerne klaprede.

-Hys, sagde Frøken Helgesen.

Der lød to Slag på Døren.

-Hys, Patienterne kan høre os. Det var Nattevagten.

Pludselig blev de stille allesammen, med samme Udtryk i deres Ansigter; og de hørte Døren gå, igen, ind til "den urolige Gang".

-Pyt, sagde Qvam: de larmer s'gu så tit.

Men Frøken Kås, der benyttede sig af Stilheden, rejste sig, mens Frøken Helgesen ligesom af sig selv kom op ved Hæderspladsen med Blomsterne, og Frøken Kås slog på sit Glas.

Karl gled hen forbi Ida. De havde kun talt lidt, men han var ligesom altid, hvor hun var.

-Skal De ikke sidde, sagde han.

Hun satte sig på Stolen, hvor han stod.

-Er her ikke varmt? sagde hun kun og tog sig op til sin Pande.

Frøken Kås talte, men ligesom med halv Stemme, som om Nattevagtens Slag på Døren lød i deres Øren endnu, for Frøken Helgesen, der "hørte til dem, der hævede Standens Anseelse".

-Så bryder vi ud i en stille Jubel, sagde Qvam.

Han slog Takt med Hånden og hviskede ni Hurraer, som de andre stemte i, hviskende ligesom han, med fremskudte Læber, mens de lo sagte.

-Det var det, sagde Qvam: så højt skriger man Hurra på sjette Afdeling.

-Nu klinkes der, sagde han, og listende på Tæerne, med Glasset i Hånden, gik han forrest, mens de andre listede efter, trædende fint i Gulvet, i Gåsegang op til Helgesen:

-Hurra-ra-a, sagde Qvam.

-Og Tak for Madeira'en.

Frøken Koch sagde: Nå, jeg må vel med, og hun skred bag efter Ida, med et tomt Glas. Men Frøken Boserup sagde nede fra Bordet:

-Undskyld, at jeg klinker fra min Plads.

-Ja, jeg takker først og fremmest Dem, sagde Frøken Helgesen og klinkede med Ida.

-Ja, sagde Ida og hun blev stående og så ud over Blomster og Lys og dem alle: her er blevet så dejligt iaften.

Josefine, der havde hentet Vinforstærkning oppe hos Ida, stod nede ved Døren med Frøken Kjær:

-Hvor er hun køn i Ansigtet, sagde hun.

Frøken Koch vendte sig med sit tomme Glas: Er her no'et til Bægeret? Josefine løb til og fyldte Plejemoderens Glas: Ja, Tak for godt Naboskab, sagde Frøken Koch til Frøken Helgesen.

-Her var Deres Plads, hviskede Karl til Ida.

Og Ida satte sig som før.

Men Frøken Koch mente nok, at nu var det Kaffetid, hvis de skulde have Kaffe. Qvam bød hende en Cigar, og Karl lod Cigaretter gå omkring, mens de alle, hemmeligt, så på hans fine Cigaretetui af Sølv: Må vi? sagde Frøken Kjær op mod Frøken Helgesen. Men Frøken Friis var umådelig dygtig i Rygekunsten og kunde blæse blå Røgringe ned omkring de hvide Lys, før de løstes op.

-Se, sagde Ida. Hun fulgte den fine Røg.

-Nu skal vi synge, sagde Frøken Krohn.

Frøken Helgesen vilde gøre Indvendinger, men Frøken Krohn sagde: Vi nynner naturligvis bare-- det gør vi tit på Værelserne.

-Ida, sagde hun, syng for. Vi ta'er "Flyv, Fugl, flyv"....

De flyttede Stolene lidt ud, og halvt nynnende, mens de så ind i Lysene, sang de sagte:

Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Vove, Snart kommer Natten så sort. Alt ligger Sol bag de dæmrende Skove, Dagen har listet sig bort. Flyv du kun hjem til din elskede Mage, Til de gulnæbbede Små; Og når imorgen du kommer Tilbage, Sig mig så alt, hvad du så.

De blev ved at synge, halv højt, som sang de langt borte, bag en lukket Dør. Frøken Kjær vuggede sig sagte frem og tilbage, og Frøken Helgesen sang med, med sin Alt. Josefine, der stod ved Døren som på Vagt, nynnede også, med Hænderne på sine Hfter:

Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Bølge, Stræk dine Vinger nu vel. Ser Du to Elskende, dem skal Du følge, Dybt skal Du spejde deres Fjed. Er jeg en Sanger, så må jeg og vide Kærligheds jublende Lyst. Alt, hvad et Hjerter kan føle og lide, Burde jo tolke min Røst.

De holdt op at synge, men ingen rørte sig.

-Nu har de købt "Bakken", sagde Karl.

-Har de? hun vendte sig halvt imod ham. Tårene stod hende i Øjnene.

-Ja.

De begyndte at synge igen.

-Vil de rive Hovedbygningen ned? spurgte Ida langsomt og ganske sagte.

-Ja, sagde Karl.

De andre blev ved at synge, men Karl sagde, og Ida hørte knapt Ordene:

-Vi skulde haft den.

Ida rørte sig ikke.

Men pludselig afbrød Qvam Sangen:

-Skal her synges, skal her også være Mørkning. Og han gav sig til at puste Lysene ud i Armstagerne, mens Frøken Friis lo og hjalp ham.

-Så, sagde Qvam: nu også de store Lamper. Men Stjernerne skal skinne. Og Idas små Lamper lod han brænde.

-Men så må vi også åbne Kakkellovnsdøren, sagde Frøken Kjær. Hun kunde ikke få Døren lukket op og hun sagde: Ida, hjælp mig. Ida rejste sig og lukkede Døren op. Sid her, sagde Frøken Kjær og trak hende ned på den lille Puf.

-Så, sagde Qvam, nu er Belysningen gunstig.

De begyndte at synge igen, måske lidt langsommere--med Ansigterne vendte mod de glødende Kul. Ida havde lukket sine Øjne:

Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Brusen, Dybt drager Natten sit Suk, Træerne hviske med ængstelig Susen, Hilse: God Nat--med et Buk. Har Du ej lyttet til mangefold Smerte, Selv hos den vingede Flok? Sig et: God Nat, til mit bævende Hjerte, Sig det, Du véd det jo nok.

Sangen hørte op. Rundtom i Mørket så man Cigaretternes små Lys og Frøken Kochs store Cigar ligesom et Fyr.

-Kan De ingen Sang om Jylland? sagde Karl halvhøjt, henne fra Mørket.

-Jo, det kan Ida, sagde Frøken Krohn.

-Aa, ja, syng en, sagde Frøken Berg. Ida havde ikke svaret.

-Syng, hviskede Frøken Kjær.

Med Øjnene op i Mørket, klart men meget sagte, mens det så ud, som åbnede hun blot Læberne halvt, sang Ida Sangen til Jylland:

Jylland mellem tvende Have Som en Runesten er lagt. Runerne er Kæmpegrave, Inde midt i Skovens Pragt, Og på Heden alvorstor, Her, hvor Ørkenens Luftsyn bor.

Hun standsede næppe efter det første Vers, men blev kun ved at synge. Frøken Kjær havde støttet sit Hoved til hendes Skulder:

Jylland! Du er Hovedlandet, Højland med Skov-Ensomhed! Vildt i Vest med Klittag Sandet Løfter sig i Bjerges Sted. Østersø og Nordhavs Vand Favnes over Skagens Strand.

-Den er s'gu køn, sagde Qvam, da Ida holdt op; men Karl talte ikke, han stirrede bare på hendes Ansigt.

-Kom nu, Eichbaum, sagde Qvam: nu skal der, Herren hjælpe mig, danses.

De råbte og lo halvhøjt, i Mørket: Men er De gal, Hr. Doktor, sagde Frøken Helgesen, der elskede at danse.

Men Qvam havde tændt en Vokstændstik. Pas på alle Tingene, pas på Tingene, råbte Frøken Kjær, der havde rejst sig, som vilde hun selv holde på dem. Og i et Sekund var Bordet flyttet til Side og Stolene væk.

Frøken Kjær og Frøken Krohn sang, stadig halvhøjt, henne fra Kakkellovnen, mens Qvam svang Frøken Helgesen, så Trinnene lød i Mørket:

Smukke Pige med det sorte Hår Se lidt på mig! Føl, hvor stormende mit Hjerte slår; Jeg elsker Dig. Nej, Hr. Jæger, nej, lad mig gå min Vej, Hvis Mama det så, vil jeg Utag få ... Paperla, paperla, paperla, paperla, perlapap. Det tror jeg knap.

-Skal vi, sagde Karl og bukkede. Han tog Frøken Friis.

Ida sang med. Det var som hendes Stemme førte de andres, i en større Glæde, og hun vidste det ikke selv.

-Det er godt, sagde Qvam. Han og Frøken Helgesen svang sig forbi i Halvmørket som et Par store Skygger. Der gled Karl forbi, så rank, med Frøken Friis.

-Lad os, sagde Frøken Kås til Frøken Boserup, og de begyndte at danse, mens Frøken Boserup var Herre.

Pige med den skære Liljehud, Skæmt ikke nu. Ræk mig din Hånd og bliv min hulde Brud! Hvad svarer Du?

Når De lover mig, fast ubrødelig At til sidste Stund mig De elsker kun-- Paperla, paperla, paperla, perlapap. Det sker vel knap.

Qvam skubbede til Josefine, der var kommen lidt frem for at se Plejemoderen svinge sig.

-Det er nu dejligt, sagde Frøken Helgesen, da de havde standset.

Der var ingen, der sang, uden Frøken Kjær og nu Frøken Friis, da Eichbaum havde sluppet hende.

-Kom, sagde Karl, og Ida fulgte ham.

De talte ikke, mens de dansede langsomt, inde i Mørket. Frøken Kjær, der stadig sad på Puffen, sang sagtere. I de små Lamper blussede Vægerne som hastigt flammende Blus, indtil de slukkedes.

-De har holdt op at synge, hviskede Ida.

Der var stille lidt, som var de alle trætte, og rundt om var Cigaretternes Smålys gået ud.

-Så var det vel bedst, vi fik illumineret Ansigterne, sagde Frøken Koch og hun begyndte at tænde Lysene igen. Rundt om så Frøknerne, der missede med Øjnene i Skæret, ud som de vågnede.

-Nå, sagde Qvam: skal vi så klinke med Frøken Brandt. Det er s'gu dog hende, der har lavet Buddingen.

Han kinkede med Ida, og Frøken Kjær løb til, mens de alle fik Glas i Hænderne.

-Ja, det har hun fortjent, sagde Frøken Kjær.

Josefine, der stod ved Bordet og satte Tallerkener sammen, prikkede bagfra Ida på Ryggen og vilde også klinker, i Smug:

-Det er nu det første Glas, jeg drikker, sagde hun og hun havde Tårer i Øjnene.

Karl kom hen til Ida og stødte sit Glas mod hendes:

-Tak, sagde han.

Lidt efter brød de op, men Ida vilde blive og hjælpe

Frøken Helgesen til Natten. Hun sagde Farvel til Qvam, der allerede stod i Døren, og til Karl.

-Godnat, sagde hun og tog hans Hånd.

-Godaften, sagde Karl og bestandig med den samme Stemme.

Ida blev hos Frøken Helgesen. De satte Blomsterne i Vand og de dækkede af Bordet. Ida slog Sofaen ned og redte Frøken Helgesens Seng. Så gik hun.

Der var stille på de Uroliges Gang og lyst i Frøken Petersens Vagt. Ida gik langsomt op med sit Lys.

-Det er mig, sagde Karl pludselig oppe fra Trappens Mørke.

Ida fo'r ikke sammen og svarede ikke; hendes Ansigt var kun blegt bag det løftede Lys, mens hun åbnede sin Dør og lukkede den bag dem.

-Turde jeg komme? hviskede Karl.

Ida smilte op i hans Ansigt:

-Ja, sagde hun.

* * * * *

Det var ud på Morgenens.

Karl sad på Kanten af Idas Seng.

-Ida, sagde han, er Du vred på mig?

Ida lå med lukkede Øjne.

-Hvorfor? sagde hun kun.

Og lidt efter sagde hun og slog Øjnene op:

-Jeg vidste det jo.

Karl blev siddende på Sengen--og måske troede han virkelig, at han elskede, at det var første Gang i sit Liv, han elskede.

-Godnat Pus, hviskede han.

Ida førte langsomt Hånden hen over sin Pande:

-Kys mig der, sagde hun.

Hun lå igen med lukkede Øjne:

-Tak. Og vil Du love mig én Ting--hun åbnede Øjnene, men lukkede dem igen, som om det at se ham pludselig voldte hende Smerte--: at sige mig, når Du en Gang går fra mig.

Karl svarede ikke. Men alligevel tog Ida hans Hånd og førte den op mod sin Kind som til tusind Kærtegn.

-Tak, sagde hun igen.

* * * * *

Sneen knirkede under Karls Fødder.

-Og hvorfor Fanden skulde vi ikke kunne gifte os? blev han ved at sige til sig selv.

* * * * *

Tredie bog

Den rigtige Frost var kommen.

Det var klare og høje Morgener med Sne over Vejen og Sne vidt ud over den frosne Sø. Ida trådte så rank i Gangstien, medens Rytterne kom to og tre, i hastigt Trav, fra Østerbro, på dampende Heste.

-Halløj, sagde Ida til en Dreng, der faldt på en Glidebane.

-Halløj, råbte han igen og var oppe og fløj videre.

To gamle Herrer havde også set til.

-Op igen, sagde den ene, og han lo til Ida: det er Ungdommen.

Alle de gamle Morgenherrer skulde snakke med Ida, når der var blot et Ord at lægge ind; og Ida nikkede:

-Ja, Hr. Herredsfoged, sagde hun; hun kendte dem alle, de gamle Herrer.

De to Gamle gik videre, og den ene sagde--han havde Øreklapper--langsomt og tydeligt:

-Det er dejligt, De, at se på et sundt Ansigt.

Den anden blev stående lidt og så efter Ida--der var også noget ligesom en egen Rejsning over hende, over Hofferne--:

-Ja, Ungdommen bli'er køn i Solen.

Henne ved Arbejderboligerne kom Boserup og Kås skridtende frem mod Ida i store Galocher.

-Det er noget sent, De går hjemmefra, sagde Frøken Kås, idet hun gik forbi.

-Ja, sagde Ida og blev ved at gå: jeg vil helst gå i Solens Skin.

-Men sikken dejlig Morgen, sagde hun; hun var allerede nogle Skridt fra dem.

-Ja, det fryser otte Grader, halvråbte Kås, der var i sorte Vanter.

-Aa, Kulden varmer, råbte Ida tilbage.

-Ikke at tale om Skindkåben, sagde Boserup, der slet ikke var standset og allerede var en halv Snes Træer fremme. Hun talte om, at man vel også burde klæde sig en Smule efter Stillingen.

-Ja, sagde Kås, der gik og tænkte på Ida (det var, ligesom Ida aldrig havde nogenting at sige sine Kolleger mer, hvad der krænkede dem):

-Hun er nu blevet svært højhælet i den sidste Tid.

Ida vendte, næsten helt henne ved Østerbro, og løftede sit Slør: Jo, nu var Farvandet frit; og hun gik tilbage, med Solen i sin Ryg, og smuttede ind om Hjørnet ved Rørholm. Den gamle Tandløse lukkede Døren op til et Kabinet, som havde han ventet hende.

-Der er varmt, sagde han.

-Ja, Tak....

-De gi'er os nok som sædvanlig. Ida fik Kåben af og Bordet rykket frem i Stuen og Magasinovnsdøren op, hvor alle Kullene brasede.

Den Tandløse nikkede og havde lukket Døren, hvor han stille slog Klappen ned (der var noget over Kelner Ellingsen, når han opfyldte sine Pligter, der mindede lidt om en underordnet Kirkebetjent, som åbner Stolestaderne for Lejere under en Højmesse) før han gik for at bestille Frokosten.

Ida dækkede selv og hun lagde Violer hen til Karl og hun fik Smørkagen ud af sit Papir: så dejlig frisk den var. Det slog et Slag på Døren med en Stok:

-Godmorgen, sagde Karl: Du har s'gu også altid noget at pakke ud....

-Godmorgen.

Han kyssede hende på Kinden og fik sin Overfrakke hængt hen.

-Her er da varmt, sagde Ida og strøg sin Kind mod hans, mens hun så op på ham, ufravendt. Hun vilde så gerne blive stående sådan, et Øjeblik, og se ham lige ind i hans Øjne.

-Her er s'gu dejligt, sagde Karl, der kom til Sæde og huggede i Frokosten, mens Ilden bagte hans Ben.

Ida sad og lo:

-Nu har Du det godt, sagde hun.

-Ja, sagde Karl, der dyppede ristet Brød i sit Æg og så ud over Bordet og over mod hende:

-Dette er det bedste Måltid på Dagen.

Ida skar Smørkagen for--hun havde lidt mange Småbevægelser, når hun var så glad--:

-Den er fra Vimmelskafte, sagde hun og gjorde et Kast med sit Hoved med en Bevægelse, der egentlig var Olivias.

-Gud bevar's; Karl tog et Stykke: Ja, Du stryger s'gu rundt, sagde han med lidt blød Stemme.

-Ja, lo Ida og nikkede. Hun havde fået den Vane at gøre sådan mærkelig runde Øjne, når hun var glad.

Karl blev ved at spise, med sine Jockeyben strakt frem foran Ilden, langsomt, det ene Stykke efter det andet. Men Ida skubbede til sin Kop og til sin Tallerken for at få Plads og fortælle:

-Nej, for nu må Du høre--det er utroligt....

Det var en Historie, en lang Historie om en Flaske "Drikke"....

-Nå, således, sagde Karl: Ja, I tømmer s'gu Småbægrene derovre.

-Jeg da ikke, sagde Ida og tog hans Hånd over Bordet.

-Nej--Du behøver det vel ikke ... Man skal vel ikke have både i Pose og i Sæk.

-Karl....

Men "Drikken" var en Flaske Dôm, og Frøken Friis havde sat Flasken lige ind i Gangskabet, midt for--det er osse utroligt--og så kom Profossen, da Petersen stod der ... med det åbne Skab--og han så den--ligestraks--nå, å, som han blev, Du véd det ikke....

Karl var færdig med at spise og sad og skød store Ringe ud i Luften fra sin Cigaret.

-Og nu tror jeg ikke, at Friis bli'r Assistent, sluttede Ida, med forskrækkede Øjne.

-Det var da Skade, sagde Karl. Men Friis hører vistnok til dem, der hytter sig.

-Men, og Ida gjorde to Nik: hun har kun fem og tyve Kroner om Måned.

Hun havde rejst sig og stod bag Karl og gned sin Hage hen over hans Hår, mens Karl sad og ligesom sagte brummede:

-Men Profossen skulde s'gu være ansat i Rom, sagde han.

Ida lagde begge sine Hænder om hans Kinder:

-Hvorfor?

-Jo, for de, der løber rundt om Paven, ser s'gu sådan ud i Ansigtet.

Ida blev ved at le, mens hun lagde sig ned på Gulvet og støttede Albuen mod hans Knæ. Sådan tav de lidt, til Karl sagde:

-Véd Du, nu rejser Moderen--sikkert.

-Rejser? hvorhen? det gav et lille Sæt i Ida.

-Til Genève. Han slog et Smæld med Læberne.

-Bedstemoder Aline skal s'gu drives hjem....

-Fru Feddersen? Og din Moder henter hende--Ida så op og igen ned--: Hvor det er kønt af hende.

Det var, ligesom Ida pludselig havde rystet lidt i Mælet, og Karl nikkede eftertænksomt, mens han blev ved at se ind i Ilden:

-Ja, sådan er hun.

Kullene i Ovnene faldt sammen:

-Du, så dømmer (det kom sagte og der var en særlig ligesom udenadlært Klang på "dømmer") så dømmer hun hende da ikke ... så hårdt.

Karl blev ved at se på Kullene:

-Det véd jeg s'gu ikke ... hun dømmer hende vel som de andre--men hun henter hende.

Ida rørte sig ikke, man kunde næsten tro, hun pludselig havde fået Vand i Øjnene.

Karl nikkede igen til Ilden:

-Og hun skal s'gu nok få hende genindsat i sine Værdigheder, sagde han.

Ida svarede ikke, og hun havde taget Hænderne bort fra hans Knæ.

-Hvad tænker Du på? spurgte han.

-På din Mo'r.

Det kom dybt, og hun lagde Hovedet ind mod hans Side, mens Karl førte Hånden over hendes Hår, og Kullene blev ved at falde sammen, lidt efter lidt.

-Du er så behagelig, når Du tier stille, sagde han og blev ved at føre Hånden over hendes Hår--helt blødt, men der var alligevel altid noget ved det, når han kærtegnede hende, ligesom han kærtegnede en Jagthund.

-Og jeg vilde netop en Gang gerne sige så meget.

-Hvad vilde Du så sige? sagde han og tog ikke Hånden fra hendes Hår.

Der gik et Øjeblik:

-Tak, hviskede hun ganske sagte.

Der kom en Trækning ved hans Mundvige, og Hånden søgte ind mod hendes Nakkehår:

-Og jeg får aldrig Lov til at takke Dig.

-Jo, sagde hun og så ikke Ilden mere--hvis Du--en Gang vilde takke ... for Dig selv.

Karl bøjede sig ned over hende; der var det i hans Øjne, som fik dem til at ligne Fløjl.

-Du, Pus, sagde han.

Ida besvarede ikke hans Kærtegn, og hun så ikke op, mens hun sagde--han hørte det knap--:

-For jeg tænker jo altid på din Mo'r, hvad hun vilde tænke.

Der forløb et Sekund.

-Det er s'gu ikke Umagen værd, sagde så Karl og slog over i Tonen.

Men Ida havde rejst sig og hentet hans Frakke (hun fik Øjnene tørrede lidt derhenne imens) og bredte den ud for Varmen med Foeret ind mod Ilden. Hun sad og glattede med Hænderne på den bløde Silke. Hun holdt så meget af den Overfrakke:

-Foeret holder da endnu.

-Ja.

-Hm, og Ida smilte: hvor Du var glad, da Du fik den.

Karl rejste sig og rystede sine lange Ben.

-Det var da osse blevet på Tiden, sagde han og trak Frakken på sig, mens Ida hjalp ham: at få no'et på sig, der kunde gi'e Varme, på de Morgenture.

Også Ida fik Tøjet på: Farvel så, sagde hun og lagde Armene om hans Hals, før hun ringede, og Ellingsen kom ind. Hr. Ellingsen havde en Måde at komme ind ad Døre på, som kom han ind gennem en Sprække. Portemonnæen lå allerede fremme henne bag Karls Tallerken (det var en Ruslæders Herre-Portemonnæ, Ida havde fået sig) og Karl betalte, mens Ida slog sin Skindkrave op, og Hr. Ellingsen gik for at bytte den store Seddel, medens Ida snappede Portemonnæen til sig.

-Farvel, Pus, sagde Karl igen og gyngede hende lidt frem og tilbage, med Hænderne om hendes Liv, medens Ida smilte:

-Farvel.

Hun blev stående lidt:

-Véd Du, jeg er altid så glad, når jeg går.

-Så-å, lo Karl og slap hende.

-Jo, sagde Ida, og hun blev stående tæt ved hans Skulder: for så véd jeg igen--alting.

-Farvel.

Gangdøren slog i. Ida gik altid først, og Karl ventede, til hun var kommen et Stykke. Hr. Ellingsen gav Karl Pengene tilbage, som Eichbaum stak i sin Lomme, og den Tandløse begyndte at servere af, med Hovedet bøjet på Skrå: der var bestilt to Kuverter til ti tre Kvart.

-Her er s'gu Søgning, sagde Karl, der ventede endnu.

-Ja--her er virkelig blevet--Hr. Ellingsen udtalte V'et i "blevet"--ikke så lidt om Formiddagen ... i Forretningstiden.

-Godmorgen.

Ida gik Damer og Herrer forbi og de lysende Træer; hun vidste, at nu var Karl drejet om Hjørnet og gik bagved hende på Gangstien--slængende behageligt, med Stokken i sin Arm og Idas Ryg foran sig, sådan i køn Afstand: dette var s'gu den bedste Cigar, han fik hele Dagen, sagde han hver Morgen til sig selv.

Der kom Ryttere forbi, og der kom Damer forbi: Havannarøg var skam nydelig i sådan stille Luft.

Et Par Løjtnanter red op på Siden af Karl og holdt Hestene an med et "Morgen".

-Morgen, mumlede Karl.

-De går s'gu og ser ud som en Grundejer, sagde den ene, en Knuth.

-Ja, man gør sine Overslag, sagde Karl.

Løjtnanterne lo og blev holdende. De talte om Krydset på Dyrene, mens de to blev ved at holde, til der lød nye Hovslag bag dem, og de to Uniformerede hilste. Det var Kate med Tjeneren, som også halvt holdt Hesten an:

-Godmorgen ... ta'er Deres Mo'r så Billetten imorgen? spurgte hun ned til Karl.

-Det var Bestemmelsen, sagde Karl, der målte Dyret.

-*Bon voyage*, sagde Kate og svippede med sin Pisk.

De to Løjtnanter halvsnærrede noget, om Frøkenen tillod, og Kate sagde:

-Gudbevar's (Knuth havde ligget i Garnison i Aarhus); og de red videre alle tre, langsomt, Kate imellem Officererne:

-Nå, det var den, I ventede på, sagde Karl, der fulgte dem med Øjnene; nu hilste Kate med Hovedet ned til Ida.

-Men hun ri'er s'gu godt, tænkte han og nikkede. Han hvislede ud gennem Tænderne; han havde en mærkelig Signalhvislen, som kunde høres sådan noget som en halv Fjerdingsvej--og Ida, der skred foran, gik langsommere, til han nåede op til hende: det var ligesom han trængte til at tale lidt med hende. Men han sagde ikke andet end:

-Hun ri'er s'gu godt. Og han blev ved at se efter hendes tyveårige Taille, der på Hesteryggen.

-Hun er så køn, sagde Ida, og hendes Øjne strålede mod Karls.

Nu bøjede de om derhenne, mens Karl stadig så efter dem; Løjtnanterne var blevet så bøjelige i Overkroppen:

-Nu skal vel den Smør-Avance også til Husarerne, sagde Karl.

De var kommet til Glidebanen, hvor Drengen dumpede før, og pludselig--det var måske af Glæde, fordi Karl havde kaldt--gav Ida sig til at glide. Hun satte Benene lidt for ungdommelig skrævende, mens hun lo:

-Du vilde s'gu ikke blive graciøs på Skøjter, sagde Karl, og Ida smilte igen.

Så skiltes de på Hjørnet.

Karl gik videre og tænkte på, at han kunde egentlig ligeså godt ride med Kate om Morgenens, for han kom s'gu ikke på Kontoret før alligevel...

-Og det er et dejligt Dyr, sagde han.

Da han kom op på Kontoret, var Frøken Koch derinde. Hun havde Brillerne af--hun havde lige mødt Ida i Mellemporten--og stod og så hen efter von Eichbaum.

Karl fik sine Bøger frem og Kontorstolen drejet op.

--Nå, så Kavalleriet skeler til Smørret, tænkte han. Han begyndte på Bøgerne.

... Ida sov ikke ind, hun lå i det grønne Skær og tænkte på Fru von Eichbaum, der vilde rejse ... Så kønt, det var af hende. Hun rejste for at hente hende og dømte hende ikke.

Ida lå stille og stirrede ind i det lysegrønne Skær.

Tankerne førte hende så langt.

Nede slog Portene op og i.

Ida vilde sende Blomster til Fru von Eichbaum, når hun rejste. Ja, hun vilde sende en Buket ud på Jernbanen.

* * * * *

Fru von Eichbaum og Generalinden sad i Spisestuen foran den lukkede Kuffert, da Fru Mourier arriverede med Kate.

-Men, Emilie, sagde Fru Mourier, rejser Du i Silke?

-Gud, Vilhelmine, altid. Det er da det eneste praktiske. Silke ryster man jo Støvet af.

Generalinden tog Replikken op, mens Fru von Eichbaum kaldte på Julius, og sagde:

-Nej, rejse i Uld, vi, Du, som hader Smuds.

Kate, der havde en stor Mappe under Armen og stod i Spisestuen, med Læberne skudte frem, som vilde hun fløjte, men beholdt Lyden for sig selv, spurgte, om de vilde se Tegningen til Hovedbygningen på Ludvigsbakke.

-Lille Kate, at se Tegninger nu; det var Fru von Eichbaum, der talte: Minuttet før man skal rejse....

-Der er da en Time til, sagde Kate.

Men Fru von Eichbaum tog altid hjemme fra bestemt en halv Time før, "som om man vidste, hvad der i det sidste Nu kunde hænde".

De kom alle ned i Drosken og kørte af sted, med Julius på Bukken. Fru Mourier talte om, at hun kom vist også til at rejse, om nogle Dage--til Aarhus.

Mourier skrev jo, at de måtte gi'e de to Middage.

-Med Gårdene selv kunde det jo være det samme. Men det var de Forpagtere og Godsforvaltere, som Mourier mente måtte be'es som de plejede ... Og man er jo dog altid afhængig, sagde Fru Mourier, i Tider med den Konkurrence.

-Deri gi'er jeg virkelig Mourier Ret, sagde Fru von Eichbaum: at støde den Slags Folk er altid urimeligt.

-Ja, det mener netop Mourier, sagde Fru Mourier.

Da de kom ind i Salen på Banegården, ventede Fru Schleppegrell og Fanny, som var i Kapothat med vinrøde Bånd under Spidshagen. Fru Schleppegrell gik hen og omfavnede Fru von Eichbaum og sagde: Aa ja, Gud ske Lov, det blev, Du, og, hvor må Line være Dig taknemmelig....

-Kære Anna, sagde Fru von Eichbaum: det er dog virkelig ikke værd at tale om de to Døgn og på en moderne Jernbane.

De satte sig alle ved et af de runde Borde om Pillerne, mens Fru von Eichbaum iførte sig vaskede Randers-handsker til Rejsen og Fanny bragte en Hilsen fra Hofdame Frøken Juul.

-Ja, sagde Fru Schleppegrell: Emma (Hofdame Frøken Juul bar Navnet Emma) sagde såmæn igår til mig: "Bedste Ven, det vil jo være en Lettelse for hele Kredsen".

Men Fru Mourier fik Tårer i Øjnene og sagde:

-Hvor Gensynet med Dig, Emilie, alligevel bliver svært for Aline.

Ventesalen begyndte at fyldes, mens Kate skrællede sig en Appelsin og Generalinden og Fru Schleppegrell talte om Genève-Chocolade. Ja, Emilie, sagde Admiralinden: når det blot ikke var formegen Ulejlighed, at Du bestilte mig tyve Pund--direkte. Genève-Chocolade er jo den bedste for Fanny.

Karl dukkede frem mellem de Rejsende, med Stokken under Armen og hængende Skuldre. Nå, sagde han: I har naturligvis været her en Time.

Han kyssede Fru von Eichbaum på Kinden og gav hende en lille Rejseflakon med Eau de Cologne, udstyret med Ruslæder: Værs'go, sagde han. Karls Penge slog i den sidste Tid så mærkelig godt til og egentlig var han jo opmærksom af Naturen. Han hilste rundt på de andre, og Fru Mourier sagde smilende:

-Det var en opmærksom Søn. Han bli'er en god Ægtemand.

-Er De vis på det? sagde Karl, der var kommen hen mellem Fru Mourier og Kate, og han rynkede Næsen.

-Hm, hvad hører der til en god Ægtemand? sagde Kate.

-At han skal være et rigtigt Mandfolk, sagde Karl.

Kate så op, og der kom noget i hendes Øjne, et kort Nu, som gjorde, at Karl ligesom rykkede hendes Stoleryg lidt nærmere.

-Ja, det har Karl såmæn Ret i, sagde Fru Mourier.

Ventesalsdørene blev åbne, og Julius samlede Småbagagen sammen.

-Men i Genève, hørte man Fru von Eichbaum sige til Fru Schleppegrell: kan man jo altid gå i reformert Kirke.

Fanny, der så på Karl og Kate gennem Lorgnon, sagde til Generalinden: Ja, de har skiftet Præst, han skal ha'e et henrivende Sprog.

Fru Mourier, der sidst kom af Sædet, sagde: Nå, jeg bryder mig nu aldrig om at høre fremmede Udlæggelser.

De kom alle ud på Perronen, og Fru von Eichbaum fik en Kupé. Der var noget ved Fru von Eichbaum, som straks lod Konduktører og alle den Slags Folk springe, og det uagtet hun ikke netop gjorde Indtryk af at ville give Drikkepenge. Hun stod ind, medens alle de andre, undtagen Karl og Kate, klumpede sig sammen foran Døren, så Frøken Kjær, der kom løbende, helt forpustet, med Idas Buket, knap kunde nå hen til Trinnet.

-Det var lidt Blomster fra Frk. Brandt ... hun kunde desværre ikke komme selv.

Fru von Eichbaum tog Blomsterne og takkede: det var så kønt af Frøken Brandt. Og Frøken Kjær forsvandt igen ligeså pludselig og forlegent-højrød i Hovedet som hun var kommen, medens Fru von Eichbaum, der sad på Sædet med Buketten, sagde:

-Kære Børn, det er jo rigtig så venligt af hende ... men Blomster på en Rejse er jo noget af det mindst praktiske, jeg véd. Tag Du dem hjem med, Vilhelmine, hvor de kan komme i Vand.

Hun rakte Fru Mourier Roserne:

-Her lægger man dem i et Næt og finder dem bare visne om Morgenens ...

Buketten gik videre til Kate, der blev stående med den i Hånden:

-De er smukke, sagde hun og så særdeles ligegyldig ned på de lange "La France"-Grene.

-Ja, sagde Karl og smilede på én Gang så kønt ned mod de lyserøde Kalke: Det er s'gu godt ment.

Så genoptog han Tråden--de havde talt om Knuths Dygtighed som Rytter--og han sagde med rynket Næse om Greven:

-Nej, det er s'gu en Jumber. Hvor kender De ham fra?

-Han har jo ligget i Aarhus. Og De vil jo ikke ride med mig.

-Det er et dejligt Dyr, sagde Karl blot og nikkede ud i Luften.

Konduktørerne lukkede Dørene, og Efternølerne halsede ud af Ventesalene, fulgt af Hotelkarle, der pustede. Døre kom op igen og i igen, og på én Gang var det, et Nu, som alle skændtes, Karle, Konduktører og Rejsende.

-Kære Du, sagde Fru v. Eichbaum, der stod bag sin Kupédør så rank som et Lys: at Folk, der skal rejse, dog aldrig indretter deres Tid.

... Toget var gledet bort, og de så kun endnu en Gang Fru von Eichbaums hvide Lommetørklæde, før de alle vendte sig og gik.

Da de kom ud i Forhallen, sagde Karl:

-Jeg kunde forresten godt ri'e imorgen.

-Men nu kommer Knuth, svarede Kate.

-Men så kan han jo ri'e med, sagde Karl.

Det blev en Aftale; og Karl gik.

Fru Schleppegrell og Fanny vilde tage hjem med Sporvognen, og de andre karte i Drosken. De talte om Aline, og Generalinden sagde:

-Vi dømmes hende jo ikke. Men Du, der er dog Ting, som man ikke fatter.

-Nå, sagde Fru Mourier og så frem for sig: det sidder vel i os alle, og når man så ikke vokser fast til den, man har....

-Ja, kære, svarede Generalinden, men der er jo dog Ting, man tøjler....

Kate sad og så ud efter Schleppegrells. Nu kom de op i Sporvognen. Fru Schleppegrell lod altid Konduktøren tage sådan rigtig et fast Tag om sit Liv.

-Fanny, sagde hun, da de begge var vel inde: det er jo slet ikke værd, der tales videre om, at vi var på Banen.

Fru Mourier var kommen hjem og var falden til Sæde med alt Overtøjet på. Hendes Tanker var ved Aline.

-Ja, ja, sagde hun: hun har det Værste igen. Hun tænkte på Hjemkomsten.

-Kate, sæt så de Blomster i Vand ...

Kate så sig rundt i Stuen:

-Jeg har glemt dem i Vognen, sagde hun og gik ind til Viktoria.

Fru Mourier blev siddende med Tøjet på. Hun sad og smilte: hun var kommen til at tænke på Karl. Hun kunde så godt lide ham. Der er ikke noget skabagtigt ved ham, sagde hun altid til Generalinden.

* * * * *

Ida sad på Kaféen, foran Ilden, ved Siden af det dækkede Bord, da det tog i Døren og hun rejste sig--Rødmen fløj helt ned over hendes Hals--men det var kun Hr. Ellingsen, der bragte et Brev.

Ida fik det åbnet og læst, straks, mens hun stod oprejst, midt på Gulvet, og der kom sådan et underligt Jag inde i hendes Bryst.

Jeg må for Skams Skyld ride med Smørret nu til Morgen. Vi ses. Karl.

-Er Herren syg? sagde Ellingsen, så stilfærdigt. Han havde bare en Gang slået Øjnene op, mod hendes Ansigt.

-Ja, sagde Ida så godt som uden at vide det.

Hun så kun et Øjeblik ud over Bordet:

-Så skulde jeg betale, sagde hun og smilte på én Gang (det Hele var da så rimeligt; det var naturligvis Fru von Eichbaum, der havde bestemt det, i aftes, på Banegården); men pludselig tænkte hun på, at Ellingsen vilde kende Portemonnæen, og hun sagde:

-Aa nej, det kan også vente; og hun blev ved at tale med Ellingsen, mens han hjalp hende Tøjet på og til hun fik sagt "Farver", uden at se sig om.

Ellingsen slog Dørklappen for og serverede af og glattede Servietterne lidt. Der var, over Ellingsens Håndbevægelser, mens han gjorde det, noget vist bekymret, som henlagde han sørgerandede Salmer på et Pulpitur.

Ida gik på Vejen rankt og hurtigt, medens hun smilede igen: Det var jo så rimeligt, og Karl (mens hun tænkte hans Navn, nåede Smilet også til Øjnene, de havde været ligesom så runde og stive, skønt der var Glans nok over dem) holdt så meget af at ride ... Hun blev ved at smile: Ja så kønt han red ...

Men--jo--hun vilde gå hurtigt ... for hvis de red og kom denne Vej ... Hun vilde alligevel, hun vilde nødig møde dem ...

Hvordan det nu var, gik hun dog hvert Øjeblik langsomt, og det var ligesom de gamle Spadsereherrers Hoveder først stak op så pludseligt og lige ved hende, så hun knap fik nikket. Men den gamle Herredsfoged standsede hende og holdt begge hendes Hænder fast mellem sine strikkede Vanter. Det var et velsignet Vejr med den høje, klare Luft, sagde han:

-Ja, det er en stolt Luft for os, der har det ringe med Hørelsen, sagde han. Men i det samme hørte Ida Trav bag sig, og hun måtte gå fra ham: det var vist dem, men det lød, som var der tre Heste ...

... Ida vidste ikke selv, hvorfor hun tog Vejret så langt, da hun havde vendt sig halvt og så Knuth, der kom travende der, på den anden Side af Kate.

Hestene kom stadig nærmere, og Ida vilde lige til at hilse, da Kate Mourier holdt sin Hest an.

-Godmorgen, Frøken Brandt, sagde hun, oppe fra Dyret, og de andre standsede som hun.

Ida blev rød og så bleg:

-Godmorgen, sagde hun, og der var med ét det forrige stive Udtryk i Øjnene.

-De kan tro, vi har travet, sagde Kate, mens Karl, der holdt lige ved Ida og ikke havde kunnet få fat i hendes Blik, lod, ligesom tilfældigt, den alleryderste Spids af sin Ridepisk, ganske svagt, røre ved Idas Kind, så Ida så op, lynsnart, et Sekund----

-Uh, sagde Kate, der havde set ud over Søen (Knuth tog ikke sine Øjne fra Ida): I sådant et Vejr må der være fælt på Galehuset.

Hun nikkede igen og satte Hesten i Vej:

-Hun er egentlig sød, sagde hun, mens de travede.

-Ja, sagde Karl langsomt: hun er så køn, når hun er bedrøvet.

Kate lo: Gud, hvor det ligner Dem. Er hun ikke køn, når hun er glad?

-Næ, sagde Karl.

-Og hvorfor?

Karl red lidt: Hun er vel ikke vant til det, sagde han så og nikkede.

Knuth var kommen en halv Hestelængde bag de andre: han sad og vendte sig to Gange i Saddelen for at se sig tilbage.

-Nå, Knuth, kaldte Kate, og Knuth red til. Lidt efter spurgte han:

-Er hun på Kommunen?

-Ja, sagde Karl.

-Allez-y.

De slog over i skarpt Trav.

Under hvert Hvil i Kasernegården den Formiddag gik Knuth så underlig og tyggede på sin Piskeknep.

Den skrævende Brahe stod og grinede: han vidste, hvad der var i Vejen, når Knuth åd Pisk og når han fik det ligesom lidt mørkere i Øjnene.

-Vrøvl, sagde Knuth. Men på Pisken tyggede han videre: hun havde s'gu haft et nydeligt Smil, da hun stod og så op til den Landløber.

Ida var hjemme. Hun havde nikket til Portneren og på Trappen talt med Josefine--der stod ligesom Storm af Josefines Skørter i disse Dage--og oppe i Kamret havde hun lukket sit Vindu: hun følte kun én Ting, bestandig igen: den fine Strejfen af Karls Pisk over sin Kind....

* * * * *

-For Satan--nå, han så mig vel ikke. Karl sprang ved Femtiden om Trappehjørnet op til Idas Kammer, ligesom Dr. Qvam lukkede Døren op på første Sal. Oppe ved Døren blev han stående lidt, indtil han hørte Dr. Qvams Skridt dø bort nede i Gangen.

Så slog han to Slag på Døren, som han plejede.

-Du var så køn imorges, blev han ved at sige til Ida; og han blev hos hende lige til sidste Minut.

Men da han kom ned, stod Qvam udenfor den urolige Gang og talte med Frøken Koch.

-Godaften, sagde han noget lavmælt, og han kom forbi.

Frøken Koch havde ikke svaret, men hun så hvast efter ham; og hendes Samtale med Qvam gik i Stå.

-Må man spørge, sagde hun så pludselig, midt inde i noget andet: hvad sådanne Mennesker tænker på--

Dr. Qvam stod lidt:

-Der er vel dem, som aldrig tænker ret langt, sagde han: Og for dem er det jo lettere ikke at tænke længer end de vil.

Frøken Koch lukkede Munden sammen, så den ikke var mer end en Streg.

Lidt efter sagde hun:

-Sig mig, Doktor, hvad burde der egentlig gøres ved Verden?

Qvam fløjtede:

-Jeg véd s'gu ikke; medmindre man skulde behandle et vist Antal Mandfolk ligesom man behandler Hingstene og gøre dem til Arbejdsheste, der gik roligt foran den store Vogn.

Han tav lidt:

-På den Måde, sagde han så, vilde man jo tillige nå det anerkendelsesværdige Resultat: efter Evne at affolke Jorden.

-De er en fornuftig Mand, Doktor, sagde Frøken Koch.

-Nå, sagde Qvam: Herren véd det. Man bliver vel bitter ved at gå på et Galehus og mest ved at tænke på dem, der ikke spærres inde....

* * * * *

Drosken holdt udenfor Porten på Toldbodvejen, og Karl kom ud:

-Så, nu Sjalet ned om Ørene----

Ida skulde agere Generalinden ind forbi Portner Svendsen, og hun gik på Tæerne for at få Højden, leende, med Kniplingstørklædet ned over Ansigtet.

-Han er der s'gu, sagde Karl, der skævede hen til Portner-Hullet, mens Ida blev ved at gå på strakte Fødder:

-Så. De var frelst inde i Gården og de lo på én Gang, sagte, begge to. Men Karl sagde og nikkede:

-Men det var s'gu for hans Skyld, Admiralen flyttede.

-Hvorfor?

Karl smækkede med Læberne: "Ralen" er jo en gammel Hund, sagde han blot.

De listede op ad Trapperne, og Ida trådte fejl og lo igen, før de nåede Døren.

-Du ryster jo, sagde Karl, der hjalp hende Tøjet af.

-Ja, sagde Ida og lo, men skælvede alligevel. Men Karl, der åbnede Døren til Spisestuen, sagde bare: De er s'gu i Seng, som om det var derfor, hun rystede; men Ida ventede lidt inde i Karls Værelse, til han kom tilbage.

-De sover, sagde han, og han førte Ida, der gik så varsomt endnu, ind hvor i Dagligstuen Lampetterne var tændte og Vinen stod på Bordet.

-Hvor her er fint, sagde Ida og trykkede sit Hoved mod hans Skulder.

-Ja, sagde Karl: iaften er Du Svigerdatteren.

Ida slog et Nu et Par pludseligt strålende Øjne op på ham, mens hun på én Gang rødmede, og Karl, der havde mødt hendes Øjne, trak (han vidste det måske slet ikke selv) Skulderen bort, en Anelse bort, hvad hun dog fornam.

-Det er Marinens Madeira, sagde Karl.

De drak lidt, til Karl strakte sig, med Benene frem, i den store Stol og Ida bragte ham en Skammel, og de hørte ikke andet end Gassen, der kogte:

-Her er rart, sagde Karl.

-Ja.

Ida lå nede på Gulvet, med Hovedet mod hans Ben, og hun skælvede lidt i Stemmen endnu, men på én Gang blev hun munter, kun ved at fornemme den ømme Drift i hans Fingre mod hendes Nakke--og hun så sig om, nedefra, og pegede på Kniplerbrættet, mens hun lo, uden at vide hvorfor: -Det har hun ikke med, sagde hun.

-Nej, sagde Karl og løftede hende op, men Ida rev sig løs og tog Klædet fra Brædtet og begyndte at håndtere Pindene: Pas Du på, sagde Karl, der havde bøjet sig og sad og pustede i hendes Hår, mens hun holdt op at kniple, og hun sagde, med lukkede Øjne, så sagte, at det lige kunde høres og ikke mer:

-laften gifter vi os.

Karl så op i hendes Øjne, der havde åbnet sig, med et andet Blik end det, der var i hendes--og det havde givet det samme lille, umærkelige Ryk i ham som før--:

-Det har vi vel gjort før, Pus, sagde han lidt højere end hun--og hendes Hage løftedes fra hans Hår.

-Men vi drikker jo ikke, sagde Karl. De havde tiet et Nu og han rakte hende Glasset op over sit Hoved--som hun tog og ikke rørte.

-Der har vi s'gu Tegningerne ... Karl fik pludselig Øje på Pakken på Marmorbordet i Hjørnet.

-Hvad for Tegninger? spurgte Ida og vidste knap selv, hvad hun havde sagt.

-Dem til Ludvigsbakke, sagde Karl, der havde rejst sig: Nu vil vi s'gu se dem.

-Nej, hvor kommer de fra?

Ida var lige så hurtigt derhenne.

-Det er Kate, der la'er dem ligge og drive her, sagde Karl, der havde taget Pakken og skudt Kniplebrædtet bort.

-Sikken Mængde, sagde Ida. Der var Blad indeni Blad.

De rullede Planerne op og holdt på dem med Albuerne, mens de sad i Sofaen ved Siden af hinanden:

-Det er Hovedbygningen, sagde Karl: nå, stort ska'et være.

-Aa, der er Tårne, sagde Ida.

-Ja, sagde Karl og tjattede til hende: når Du bare ser et Tårn. Det var italiensk Stil med Tårne og flade Tage. Ida rejste Planen op og støttede den mod Lampen: Men det bli'er dejligt, sagde hun.

Karl sad og snuste: Ja, det vil passe kønt til Omgivelserne, sagde han og rynkede på sin Næse. Han sad og viftede med den ene Hånd hen foran Planen, medens Ida blev ved at se på Bygningen.

-Du, sagde hun: fra det Tårn kan man se hele Bræstrup.

-De skulde s'gu se lige til Horsens, sagde Karl. Han sad og nikkede foran Planen: Og Terrasser er der ingen af, men det er det, de Folk bygger altid sådan, at man ser, de alligevel ikke har Penge nok.

De gik til det næste Rids. Det var Planen over første Sal. Ida førte Fingeren fra Stue til Stue, og Karl kontrollerede Bogstaverne på Planens Fod: Det var Dagligstuen--to Dagligstuer--og det var Theværelset....

-Og alt det er Spisestuen, sagde Ida.

-Atten Alen i Længden, sagde Karl og nikkede ligesom bifaldende.

Og dér var Billardet--i Tårnet.

-Jeg tænkte det s'gu nok, sagde Karl: der bliver en storartet Udsigt efter Middagen.

Det begyndte at interessere ham; han fulgte Bogstaverne og udmålte Værelserne, spændte med Fingrene og nikkede: Der var gennembrudte Vægge--Spejlglass gennem det Hele....

-Jo, hun har luret sig no'en Dessiner til i Udlandet, sagde han.

Ida havde sluppet Planen; hun havde aldrig set sådant et Hus.

-Hvor de får megen Plads, sagde hun og så hen over de mange Rum: Men vi vil ikke kende det igen.

Karl blev ved at måle og studere:

-Ja, indvendig er det godt (han smækkede med Tungen) det er s'gu godt. -Ja, og ligesom en lille Smule sky lagde hun sit Hoved ned på hans Skulder: de har jo Pengene ...

Karl nikkede og så fra Planen op i Lampen:

-Ja, sagde han.

Han blev ved at se en Stund ind i Lampeskinnet:

-Det var os, der skulde haft det, sagde han så.

Pludselig smilede Ida:

-Ja; og også hun så ind i Lampelyset.

-For det var da det, man var født til, sagde Karl.

-Ja, Du....

-Du også, sagde Karl og sank ligesom lidt i Stemmen.

Han tog den næste Plan. Det var alle Soveværelserne med Toiletværelser, og med Bade og med Garderober. Fra A til Ø stod det hele Alfabet på Ridsets Fod. Karl snøftede og han gned sine Hænder.

-Satans, sagde han: hun er s'gu indrettet på at gifte sig....

-Og seks Gæsteværelser....

Han talte dem op:

-Med Bad til hvert.

Det morede ham, næsten som Kate havde været en Elev i Komfort, der var gået i Skole hos ham:

-Det er engelsk, sagde han: det er godt; og han kløede sig i Håret: Hun er en Satan, hun har s'gu luret sig Dessinerne til....

Ida blev ved at sidde med Hovedet mod hans Skulder, følgende hans Hænder og seende op i hans Ansigt: det var ligesom hun ikke rigtig kunde følge med i alle de mange Rum.

-Ja, de får det dejligt, sagde hun.

-Gu' får de det dejligt, og han flyttede sig lidt i sin Iver: det var den næste Plan, Staldbygningen. Flot, flot, sagde han: Hun er en Satan.

Stalden var også engelsk (og han forklarede) med Rum til Dyrene som i England til de store Væddeløbere.

Ida beundrede i Stilhed--hun forstod sig nu ikke på Stalde--og mens hun så hen over Planen, sagde hun pludselig:

-Det er dog godt, at Fa'r er død.

Karl gav sig til at le, bøjet over Ridset.

-Ja, sagde han: det vilde ikke være no'et for den Gamle....

Og han blev ved at le ved Tanken om at se gamle Brandt i Kates engelske Staldbygninger.

Ida havde rejst sig, og på én Gang sagde hun--og vidste slet ikke, hvordan det faldt hende ind, for et Minut før havde hun aldrig tænkt derpå--:

-Véd Du, nu vil jeg leje mig en Lejlighed.

-Hvad vil Du?

-Ja, jeg vil leje en Lejlighed--

Hun havde længe tænkt, hun vilde hellere ha'e en Lejlighed....

-Hvor? sagde Karl bare.

Og på én Gang vidste Ida, hvor det skulde være: i Ole Suhrsgade, for det var så nemt; og hun vidste, hvordan hun vilde ha' det: fire Værelser; hun havde altid tænkt det, sådan en Lejlighed som Kristensens.

Hun stod på den anden Side af Bordet og bøjede sig frem under Lampen, så Skyggen af hendes Hoved faldt over Ridset til Staldene.

-Og Møblerne står jo til ingen Nytte i Horsens, sagde hun.

Hun var så ivrig, at hun blev rød i Kinderne.

-Ja, det er udmærket, sagde Karl: han sad endnu med Ridset i Hånden. Ida gik over til ham og tog ham ned om Hovedet.

-Og så kan Du altid spise Frokost hjemme, sagde hun.

Der var den Klang i Stemmen, som han elskede.

-Du, Pus, sagde han, og han så op i hendes Ansigt: Hvorlænge kan Du blive?

Ida smilede kun og lukkede sine Øjne.

Karl rullede Planerne sammen, mens Ida gik over til Hjørnesofaen, der, hvor Stereoskopet stod, som da hun var her første Gang.

-Og så vil vi ha'e Herremøbler i det store Værelse, sagde hun.

Karl sad i Sofaen, med Nakken ind mod Væggen.

-Nej, sagde han: i det store Værelse vil vi sove.

De sad lidt tavse, mens Gassen kogte og Karl så over på Ida, der sad lige under Blusset, til han pludselig sagde, sådan halvhøjt:

-Det må være fælt at sidde sådan og våge....

Og Ida rystede på sit Hoved og sagde i samme Tone:

-Nej, ikke nu....

Hun tav et Øjeblik:

-For så kan man sidde og huske alting, sagde hun.

Der var stille igen, så meget som et Nu, før Karl gik over til hende. Han fandt ingen Kælenavne, sad bare og strøg hende over Hænderne, ganske ømt (og helt inde i sig tænkte han: Det bli'er slemt en Gang) til hun kyssede hans Kind.

-Går Du så? hviskede han.

Hun rejste sig og han hørte Døren til sit Værelse sagte åbnes og lukkes.

-Har Du slukket? sagde han, da han selv kom ind i sin Stue.

-Ja, hviskede hun.

Og Hænderne, hun rakte ham, var blevet skælvende og kolde.

-Er Du bange, Pus?

-Jeg vil snart gå, sagde hun, og hun blev ved at være angst og kold.

Sent hen på Morgenens skulde hun gå.

Karl var utidig.

-Du behøver kun at følge mig til en Droske, sagde Ida.

Det gjorde han så kun, og da Ida var inde i Vognen, bøjede hun Hovedet ned og kyssede hans Hånd, der lå på Vogndøren.

-Jeg blev nu alligevel bange, hviskede hun.

-Nå, Pus, sagde Karl ligesom trøstende. For det var, som om Gråden vilde op.

Karl drev tilbage.

Lidt efter strakte han sig langt i sin franske Seng.

Han røg sig et sidste Par Drag, mens han så betænksomt op i Loftet:

-Men man skal nu ikke bilde hende no'et ind, sagde han og nikkede med Hovedet på sin Pude.--

Ida var hjemme og kom gennem Porten. Der gik mange Drikkepenge til både Portner og Portører. Oppe på Værelset lagde hun sig på sin Seng.

-Jo--nu vilde hun ha'e Lejligheden ... og så vilde hun aldrig mere derhjem--Nej, hun vilde aldrig mere derhjem.

... Dagen var brudt frem med Regn og Slud. Lægerne havde været der, forfrosne i deres hvide Frakker, og Professorens Fingre havde været blege og døde til Knoerne, mens han gned Hænderne over Sygesengene.

Nu skulde Dagslyset komme, men det kom ikke.

Portøren purrede de Arbejdende ud og drev på dem med små Udråb henimod Døren som en Hjord. Og Nøglerne lød og Dørene lukkedes.

-Hvorfor skal jeg ikke med? sagde Bertelsen vist for tiende Gang, og løftede de lurende Øjne, mens Vandet fra Hanen løb ned over hans Hænder.

-Fordi Deres Moder kommer, Bertelsen, sagde Ida:

-Så, De er jo ren, Bertelsen, De er jo ren.

Bertelsen betragtede sine Hænder og hver bidt Negl, før han, med dukkende Hoved, gik ind og satte sig ved Kakkellovnen, sløv og med halvlukkede Øjne, til han sagde igen til Ida, der kom forbi:

-Hvorfor skulde jeg ikke med?

Og Ida gentog:

-Jeg har jo sagt det, Bertelsen, fordi Deres Moder kommer....

Og mens Ida syslede, lød atter kun to Syges Stønnen fra Salen og Herren fra "A"'s Skridt over Gulvet.

Nøglerne lød i Døren til Kvinderne. Det var Qvam, der vendte tilbage.

-Her er mat, sagde han.

-Ja, sagde Ida; det var, som hun selv ikke rigtig kunde eller turde vågne.

Og de må egentlig hellere larme, sagde Qvam: for sløver de, minder her li'egodt forbandet om Underverdenen.

Han satte sig op på Bordet under Vinduet, mens Frøken Petersen kaldte på Ida fra Køkkenet, om hun vilde hjælpe hende med hendes Kjolerem.

-Går De ud i dette Vejr? sagde Qvam.

-Ach, Frøken Petersen skulde i "Udsalg".

-Aa, sagde Ida, der bag Køkkendøren lå ned på Knæ for at hjælpe, pludselig med en høj, lys Stemme: så kunde De måske se, om der var Møbelstoffer.

Qvam løftede rask Hovedet:

-Skal De giftes? sagde han.

-Nej, men jeg vil leje Lejlighed; hun stod op.

Qvam satte ned fra Bordet.

-Ja, sagde han: det er vist også meget fornuftigere.

Han gik hen forbi Køkkendøren og slog Hovedet en Kende tilbage mod Bertelsen.

-Skal han ha'e Tøjet? spurgte han sagte.

-Ja.

-Godmorgen.

Qvam gik; men Frøken Petersen satte sig. Hun måtte vide Besked: hvor det skulde være og når hun havde bestemt det.

-Aa, jeg har villet det længe, sagde Ida, og hun begyndte at fortælle om Lejligheden og Møblerne, hun vilde have, og Betrækket, hun vilde vælge, fantaserende om alle de Ting, hun aldrig havde tænkt på--og hun troede selv, hun havde tænkt det længe.

-Men i den store Stue vil jeg ha'e Læderbetræk på Møblerne, sagde hun.

Bertelsen løftede pludselig Hovedet:

-Når kommer hun? spurgte han.

-Klokken elve, Bertelsen.

Frøken Petersen var blevet ganske følsom ved Tanken om Lejligheden.

-Så får De jo et helt Hjem, sagde hun.

Ida smilte ved Ordet og blev tavs et Øjeblik, mens hun blev ved at smile.

-Ja, sagde hun og, stille, så hun frem for sig.

Frøken Petersen var borte--Nyheden havde hun med sig til Spredning--og Ida bragte Vand til de Syge på "Salen" og rettede på deres Puder. Så sad hun, hæklende, ved Bordet under Vinduet. Fra den urolige Gang steg en dæmpet Stønnen op, som var Huset fyldt af en hemmelig og stille Klynken.

-Når kommer hun? spurgte Bertelsen igen.

-Snart, Bertelsen: og hun blev ved at arbejde: når hun ikke talte med nogen om det, var det, som om hun, urolig, ikke rigtig kunde få fat på Tankerne om sit "Hjem".

Det slog to døvende Slag på Gangdøren og Ida lukkede op. Det var Fru Bertelsen, der allerede på Tærskelen fik Trækninger af Gråd i sit Ansigt. Værsgo' Frue, sagde Ida: han har ventet Dem. Og Fru Bertelsen gik hen mod sin Søn, der ikke rejste sig. Goddag, Jakob, sagde hun underlig ydmyg-frygtsomt, men han svarede kun med Knurren. Så flyttede han sig over til Bordet og Moderen med. Hendes Ansigt, hvor alt Huld var fortæret, og Hatten--en Sommerkapothat, overtrukket med gammelt Klæde--tegnede sig mod den grå Væg.

Ida gik ud; fra Køkkenet hørte hun Bertelsens ustandselige Tale som en vredagtig og undertrykt Snerren og Moderens bange: Ja, men Jakob, ja, men Jakob ...

Døren til Kvinderne røg op. Det var Kjær, der først så sig rundt i Stuen og så løb ud i Køkkenet.

-Gud, men Jomfru, når skal det være? sagde hun: De vil jo leje Lejlighed.

I en flyvende Fart måtte hun have Rede på det Hele, og Ida fortalte alt igen, mens det var som hendes egne Ord slog Kreds om hende, efterhånden som hun talte; også Bertelsen blev ved at snakke, højere og hidsigere, purpurrød, medens han førte begge de knyttede Hænder op foran sig, altid i samme Højde, som var de bundne i en Lænke.

-Men, lille Jakob, lille Jakob.

-Sikken et Dukkehjem, De får, sagde Kjær ude i Køkkenet: Gud, Gud, hvor jeg glæder mig.

Og pludselig spurgte hun med et Kast med Hovedet og i en anden Tone:

-Er hun her for at sige Farvel?

-Ja, den Stakkel.

Bertelsen skød Stolen bort og stod op; gennem Døren så de Moderen gribe om hans Arm, men han sled sig løs.

-Forbandede Mær, som Du er, skreg han. Fra Døren til "Salen" væltede han endnu en Strøm af Skældsord imod hende, mens den knoklede Moder blev stående ubevægelig, midt i Stuen, sitrende lidt, som en Skive, når den rammes af Kuglerne.

Så vendte hun sig, og Ida gik hen og tog hendes Hænder.

-Ja, men Frue, sagde hun: det bliver jo bedre derude.

Fru Bertelsen svarede ikke. Det hev kun sagte i hende der, hvor en Gang hendes Bryst havde siddet, og hun begyndte at fortælle for hundrede Gang, tusinde Gang, hvordan det var kommet-- for denne Søn ligesom for hans to ældre Brødre:

-Han var jo på et Kontor, han, ligesom hans Brødre. Og alting var godt, til han gik en Dag fra sit Kontor, og kom hjem, han ligesom hans Brødre: han var gået; var stået op fra sin Stol; Pennene havde han lagt nøjagtig i Rad (jeg så det jo selv) og Linealen på sin Plads og hans Bøger var førte (jeg så det jo selv) til han gik og kom hjem og det var forbi for ham ligesom for hans Brødre.

Hun kunde ikke græde, men det lød, som hun græd:

-Ligesom for hans Brødre.

-Men det bliver nok bedre derude, sagde Ida igen.

Men Fru Bertelsen virrede kun med Hovedet, og med et Udtryk i sine Øjne, som var de blinde, sagde hun:

-Og så er det Ens egen Skyld--

De Ord var Fru Bertelsens første Tanke og hendes sidste lige fra den Dag, Hr. Overlægen havde sagt til hende så vredt: Hvorfor avler man også Børn med et drukkent Mandfolk?

-Og så er det Ens egen Skyld....

Ida havde ikke hørt Døren gå, men pludselig vendte hun sig, og Herren fra "A" stod på Tærskelen: smilende stod han og så på dem begge.

Fru Bertelsen løsnede sine Hænder fra Ida's, og gik hen mod Døren til Gangen.

-Vil De ikke sige Farvel? spurgte Ida, og Fru Bertelsen så ind på "Salen", hvor Sønnen sad, sammenkrøben i en Krog, på en Sengekant.

-Nej, lad ham sidde, sagde hun. Og Ida lukkede Gangdøren, mens Fru Bertelsen vendte sig et sidste Sekund med Øjnene fæstede på Døren til "Salen" og gik.

-Ønsker Doktoren noget? spurgte Ida.

Men Herren på "A" blev kun stående med det samme Smil. (Jo, han er vist alligevel gal, tænkte Ida.)

-Nej Tak, sagde han kun og rørte sig ikke.

Det blev Skumring.

Hele Dagen havde Damerne raslet med Nøglerne og var røget ud og ind for at spørge om Lejligheden, og Ida havde svaret næsten lidt febrisk, udmalende alting, så det og så det.

Nu sad Frøken Kjær et Øjeblik med Ida ved Bordet, og de talte, lidt afbrudt, om det samme.

-Hm, sagde Kjær: så får man da et Sted, hvor man kan sove.

Ida nikkede. Hun greb sig idag hele Tiden i at sidde med lukkede Øjne. Nu åbnede hun dem. Inde forbi Døren på "Salen" drev og drev Bertelsen som en Skygge, og pludselig hørte hun Fru Bertelsens Stemme igen, der, helt inde i hendes Hoved, havde forfulgt hende hele Dagen.

-Stakkels Fru Bertelsen, sagde hun.

De sad tavse en Stund. Fra de Uroliges Gang lød den samme dumpe Stønnen som den hele Dag op imod dem, som en ubestemt og fjern Klagen, mens Bertelsen blev ved at glide forbi Døren som en Skygge, der viskedes ud--i Mørket.

-Ja, hvad mon et Menneske som hun stiller op med Livet? sagde Frøken Kjær, der tænkte på Fru Bertelsen.

Hun tav lidt igen.

-Ja, hun dør jo en Gang, svarede hun sin egen Tanke.

Herren på "A" gik, som han plejede. Det var, som den dæmpede Stønnen dernedefra slog bølgende sammen om hans Skridt.

-Her er alligevel trist idag, sagde Kjær og stod op.

Ida gøs uvilkårligt.

-Ja, sagde hun: nu skal vi tænde.

Kjær gik og Patienterne fra Kælderen kom tilbage, og en Tid efter suste Josefine ind med Maden, mens Ida slog de vækkende Slag på Frøken Petersens Dør.

Josefine var i disse Dage i rent ud ondt Humør. Der lød ikke så meget som en Visestump på Trapperne, og nu stod hun og faldt i Tanker, mens hun tog Maden op.

-Nej, Frøken, sagde hun: Man sku' aldrig gøre no'et for et Mandfolk.

-For de er no'en Hunde, erklærede hun, og hun tog igen fat på Udpakningen. Der var i disse Dage kommen et nyt Alimentationsbidrag for Lyset at udrede af Konduktør Andersen.

Da Ida kom ned i Spisestuen, sad Frøken Friis der alene. Hun lagde af gamle sorte Kniplinger Rucher til et Silkeunderskørt. Frøken Friis lagde mere og mere Vægt på en moderne og tidssvarende Underbeklædning.

Mens Ida drak sin The, sagde Frøken Friis:

-Nå, De vil bo privat, hører jeg; når skal der lyses?

Hun begyndte at le, mens hun trak i Rucherne:

-Ja, det skal vel ikke være fra Prædikestolen.

Frøken Friis nynnede, mens hun blev ved at arbejde med Rucherne:

-Jeg havde forresten ikke troet, De var så fornuftig, formenten hun så pludselig og nikkede over til Ida. Derpå sagde hun ikke mer. Men Koppen rystede i Idas Hånd.

Da Ida vilde gå op, mødte hun Frøken Boserup på Trappen.

-Så ta'er De vel Deres Afsked, sagde Boserup.

Det havde Ida slet ikke tænkt på.

-Aa, mente Boserup: Gudskelov, der bli'er nok Vakance. Jørgensen begyndte også at indrette Lejlighed et helt Aar før hun blev gift.

Der skød en hastig Flammen op i Idas Ansigt. Hun blev ganske bleg.

-Man tør vel indrette sig et Sted at være, sagde hun. Hun havde aldrig talt så hårdt og hun vidste ikke selv, hvorfor hun gjorde det nu.

Men da Boserup kom ned i Spisestuen, sagde hun:

-Gudbevar'es, tal ikke til Brandt om Lejligheden. Den Due har også Kløer.

-Men når man lejer Lejlighed og møblerer med Læderbetræk, skulde man helst ikke ta'e Brødet ud af Munden på andre.

Øverud sagde på sit Fynsk:

-Læderbetræk, det var der også i Rygeværelset på Broholm ... det var så kønt og så rart køligt at sidde på--efter en Middag.

... Ida havde tændt Lampen oppe på Værelset. Hun vidste ikke selv, hvorfor al den urolige Angst var kommen op i hende igen. Men pludselig gav hun sig til at skrive til Karl:

"... Men Du må ikke være vred, hører Du, det må Du ikke--for det, Du véd. Jeg blev jo kun så bange og kan Du ikke forstå det? Men jeg vil jo kun, som Du vil altid; véd Du da ikke det? Og det var jo kun, fordi det syntes mig ligesom din Moder var der hele Tiden--men Du må ikke være vred, min egen, egen Ven--vil Du vel?"....

Karl var ved at trække i Ridebukserne, da Julius næste Morgen bragte Brevet.

Han stod lidt og så på Brevskabet, med halvrynket Næse, far han åbnede det og læste det, stadig med samme Udtryk i sit Ansigt. Så klædte han sig på. Men da han var færdig og kom ned på Gaden, slog han sig med Pisken over Lårene:

-Fruentimmerne tænker s'gu også altid så urimelig længe over hver Ting.

Kate var allerede i Sadlen, da han kom.

-Nom d'un chien, sagde hun: vous n'êtes pas matinal.

Karl skød Læberne frem:

-Jeg har læst Forretningsbreve, sagde han og steg op i Stigbøjlen.

Kate hilste med Pisken op til sin Moder. Fru Mourier kom altid, i Frisérkåbe, hen til Vinduet for at se "de to Unge" ride ud.

* * * * *

Det var Onsdag efter Frokost, og Generalinden skrev til sin Søster, Fru v. Eichbaum:

Kære Emilie!

Jeg skriver, fordi det er min Dag og det nu en Gang er blevet en Aftale at jeg skriver Onsdag. For her i Hjemmet er der ellers intet hændet med Undtagelse naturligvis af, at vi hjærtelig savner Dig, Mille. Dit Hus står nu som blæst og venter kun på Dig og Hjemkomsten (Hyacinterne mellem

Vinduerne er sprungen ud; de to blev røde, skønt Asmussen så bestemt havde lovet dem alle blå, men i og for sig kunne i Farven, hvad jeg også sagde ham, da jeg bestilte Blomster til Geburtsdagen hos Schleppegrells). Der var rigtig net og hyggeligt (vi fik Maraschino-Fromage, Du véd, men den var ikke lykket; Anna har det jo med altid at forsøge nye Opskrifter), skønt vi var to flere end vi kunde sidde.

Ved Desserten brød de Unge op--Karl havde Kate--og nød den søde Fromage i Kabinettet. Desværre tror jeg, der er kun dårlige Udsigter for Fanny. Frøken Juel sagde mig forleden ved Pastor Jørgensens Forelæsninger (han er nu færdig med Baggesen; han talte, Du, tre Kvartér om Sofie Ørsted, hvad der jo var ret overflødigt for os i Familien, da vi kender det bedre), at Prinsessen efter al Rimelighed slet ikke skal have Hofdame. Sagen er vel den, at de venter, den saksiske Prins meget snart vil gifte hende og så var det jo også overflødigt. Desuden er det jo naturligt, at de vil spare. Nu taler Anna om, at Fanny kunde lære Massage. Der kommer det jo kun an på Armkræfter, og dem siger de, hun har, trods Maven, der er vedblivende slet. Det bedste var naturligvis, om Skeel endelig en Gang vilde gifte hende. Karl har vel skrevet Dig til. Jeg ser ikke meget til ham, men hører ham i Huset til hans gode, faste Tider. Kære Mille, det er, som jeg altid har sagt, at kom han i noget fast, vilde Familieroen nok falde over ham. Vi er jo, Gud være lovet, ikke af noget springsk Naturel. Kate og han rider nu hver Morgen deres lange Tur ad Broen (jeg synes, hun bliver mer og mere stilfærdig og får mer og mer af Vilhelmine) og taler meget Fransk: de har jo alle de fælles Minder fra Lausanne. I de franske Forelæsninger er vi nået til Chateaubriand. Det er meget interessant, men han har jo været et uroligt Hoved. Vilhelmine læser nu hans Værker; Du kender hendes Grundighed. Så snart Foråret gryer, tager de fat på Hovedbygningen på Ludvigsbakke. Karl og Kate laver stadig i Forening om på Planerne, men Huset bliver dejligt (Etatsråd Schmidt fra Aarhus, Du véd, som var til Geburtsdagen, sagde mig jo også, at Mourier nu tjente sine Par Tønder Guld om Aaret) med Badeværelser som i Aix-les-Bains. Den lille Brandt skal have været her forleden og spurgt, om hun skulde se til dine Blomster. Det var jo meget betænksomt, men ret overflødigt, finder jeg, for det har man jo dog Ane til. Ane sagde, at hun så dårlig ud og underlig gammel. Men hun er vel også snart i de Aar, hvor unge Piger bliver gamle Jomfruer. Røg har der været i Køkkenet, så jeg tilsidst lod Petersen komme (han havde fået en Sønnesøn, så jeg havde ham inde til et Glas Madeira), men han sagde, det var Vejret, så det er der jo ikke noget at gøre ved. Hils Aline, det er jo sørgeligt med hendes Ben. Bruun siger (han ser foraset ud, Stakkel, overhængt som han er med Praksis) at det må vel være en Slags Lammelse--og det er da intet Under. Gud, Du, at Folk i den Alder vil udsætte sig for alle de Sindsbevægelser. Her hilser alle.

Din trofaste Søster Lotte.

P.S. Vilhelmine bragte forleden Dag sit og Kates Billede i Ramme, nydeligt og med deres Navnetræk. Jeg stillede det foreløbig foran på den store Etagère. Kate er nydelig, med den slanke Figur. Det er taget hos Hansen, hvad jeg rådede. For Fanny var taget forleden hos en anden i et Vindu, og det var afskyeligt. Jeg tror jo nok, at Anna venter Chokoladen.

Fru von Eichbaum svarede om Lørdagen:

Kære Charlotte.

Tak for dit Brev og alle de rare Efterretninger. Vi har det nogenlunde (jeg nægter jo ikke, at jeg længes efter Hjemmet og den gode Ro) men for Alines Skyld bliver vi endnu sagtens til Slutningen af Måned, for jeg mener som så, det er bedst, at hun først kommer hjem, når hun er i den fulde og klare Ligevægt. Med Benene er det noget bedre (Dr. Brouardel, en rigtig dygtig Læge, som også har givet mig en Slags Salve eller sådanne mod vore tørre Hænder, at smøre Morgen og Aften, siger, at det er en Svækkelse i Knæene) skønt ikke godt; det er som de ikke rigtig vil bære hende, skønt hun er blevet meget mager. Når Solen skinner, sidder vi dog om Formiddagene

jævnligt på Terrassen for at nyde den frie Luft. Om Personen taler vi naturligvis ikke, og, vil Du forstå, i det Hele ikke om, hvad der er sket. Den Slags fægter man kun ud med sig selv. Stuepigen siger, at Madame ofte græder om Morgen, hvad jeg lader som jeg ikke mærker. Har hun Tårer, må hun helst græde dem ud. Du véd, jeg mener, at når blot ingen ser det, bliver Folk også nok trætte af at græde. Men om fjorten Dage, tænker jeg, vi rejser, og Aline tager så efter et Par Dages Forløb hjem på Gården. Og når hun har været hjemme en Månedstid, kommer hun til Byen, i al Ro, ganske som hun plejer om Foråret. Men alt det behøver der naturligvis ikke at tales om, hvad der er bedst. Her på Hotellet tror de vedblivende, at hun er på Efterkur fra Vichy, som jeg sagde straks. Vilhelmine skrev til mig (jeg havde også Brev fra Anna, hun er på Rejser tit lidt generende med sine mange Kommissioner; at Fanny ikke blev Hofdame, har jeg altid tænkt, de tager dem ikke så unge af Hensyn til Indtrykket) og var fuld af Lovtaler over Karl. Det glæder mig jo inderligt, at han kan være noget for Mine og Kate, som hun skrev, når han blot ikke forsømmer sit Kontor. Om en Ting må jeg bede Dig, at Du for Guds Skyld sørger for, at der stadig luftes i Lejligheden. Jeg vilde jo aldrig tilgive mig, om de fik så meget som en Bronchit. Du véd; at, er man borte, kan man få Idéer, som næsten forstyrrer Ens Ro (at være daglig sammen med Aline, går jo heller ikke sporløst hen over Ens Nerver), og jeg kan vågne om Natten i Sved ved Tanken om at der skulde kunne være nogen Smitte efter Mary. Man åbner jo nutildags heller ikke en Avis uden at læse om disse Baciller allevegne. Karl skriver, at den lille Brandt har lejet sig en Lejlighed udenfor Hospitalet. Jeg finder jo, hun kunde haft nok i et Værelse, hun, som dog har Bolig, og ikke er anderledes vant. Men det må jo blive hendes Sag, når hun vil (hun har lejet i Ole Suhrsgade, Du kender Lejlighederne fra Plejeforeningsbesøgene, tre Værelser, med broget Tapetpapir på Væggene) for man skal aldrig blande sig i fremmede Folks Ting. Jeg tænkte på, Lotte, at hvis Du så hende, kunde Du måske spørge hende om en virksom Desinficering. Hun må jo vide det, da hun er fra Hospitalet. Og Tanken om Smitten lader mig ingen Ro, om der nu kom nogen Slags Sygdom ind i den sunde Familie. Jeg beder Dig en Dag, når Du kan, på min Bikubebog (den ligger i Skrivebordsskuffen over mod Vinduet) at hæve halvthundrede Kroner at give til Karl. Det koster ham naturligvis at være Kavalier for Vilhelmine, som ikke tænker på Penge, og hernede er ikke dyrt, når man lever med en fornuftig Økonomi. Bed Ane dække Møblerne i Kabinettet med et Par Lagener, at hun ikke glemmer det. Det pressede Fløjel taber sig så let i Solen nu, hvor den begynder at stå længere på (her er næsten Forår og Violer på Gaden) mod Syd som det er. Tak Vilhelmine for Billedet--ja, Kate har jo ganske hendes Ungdomsfigur. Aline hilser mange Gange og ligeså jeg alle.

Din hengivne Søster

Mille.

P.S. Måske kunde Du spørge Bruun, hvis Du træffer ham, om der kunde være Tale om Smitte, da der jo dog er oliemalede Vægge. Jeg har her været i reformert Kirke. Sproget var smukt, men Talen led, fandt jeg, af Svulst og var uden den faste, religiøse Tankegang og solide Petriske Bygning. Alligevel var det en Nydelse, som sagt, for Sproget. Bed Karl, at han vogter sig for Forkølelse efter Ridtet, hvad der så let sker. Til Anna bliver der sendt den Chocolate, vi drikker her om Morgen. Den er jo drøjere end den fra Cloetta.

* * * * *

Ida gled gennem Rørholms Gang; hastig, så underlig smalskuldret gled hun ind i Kabinettet.

-Nej, han var der ikke--ikke endnu.

Buffetdamen, der endnu var udstyret med Pandenet, havde set hende komme i Gangen:

-Hm, nu kan De komme til at servere hjem igen, Ellingsen, sagde hun.

Hr. Ellingsen svarede hende ikke. Han blandede sig aldrig i Personale-snak, men han havde idag og fremtidig besluttet først at servere, når "den Herre" var kommen.

-Det går jo forresten ikke noget, om han kommer eller ej; på Pengene er man da vis, sagde Buffetjomfruen skingert, mens Ellingsen gik med en Dug. I Gangen stødte han på et ungdommeligt Par, der gantedes og lo. Damen, en buttet, lille rødmosset En, slog Klappen på Døren lige overfor Idas Kabinet ned med et Smæld:

-Optaget, råbte hun.

-Optaget, sagde Herren og slog på Klappen med sin Stok; og den yngre Opvarter, som allerede havde set dem, råbte ved Buffet'en:

-The, Smør, ristet Brød, fire bløde Æg....

-Seks, brølte Herren, og Døren blev smækket i.

-Seks, lød det videre som en Fanfare fra Buffet'en til Køkkenet; mens Ellingsen, med Dugen på sin Arm, åbnede Døren til Kabinettet, hvor Ida, i Hast, gemte et Par Småpakker under sin Kåbe.

-Her er nok travlt, sagde hun.

-Ja, sagde Ellingsen, der lagde Dugen på og glattede den med de skrumpne Hænder, så Celloloid-Manchetterne stod langt frem: Gudskelov, vi må ikke klage....

Ida havde sat sig (det var, som hun fik et Slags Sting i den sidste Tid, når hun bøjede op ved Rørholm), og Ellingsen sagde:

-Men sådan mod Forår er jo osse altid den bedste Tid her i Forretningen.

-Ja, svarede Ida.

Hun havde vist slet ikke hørt hvad han havde sagt, men hun talte i den sidste Tid med dem alle af Opvarterpersonalet, med Ellingsen og med Buffetjomfruen, dem alle; næsten som på Hoteller uvilkårligt de Folk plejer, der går i en Skræk for en Dag ikke at kunne betale.

-Vejret er så smukt, sagde hun.

-Det er Sæsonen, sagde Ellingsen; han beredte sig til at gå, da der lød en Latter derovre fra, og Ida sagde: Hvor de er glade.

Ellingsen holdt sit Hoved på skrå og smilte: Ja, det er de unge Mennesker, de er jo lige begyndt at komme her. Han gik hen til Døren og tilføjede, før han gled ud:

-Så venter vi en lille Stund.

Ida blev siddende. Der var kommet sådan en underlig Stirren i hendes Blik og hun tænkte, havde kun tænkt det ene, siden hun kom: Hvis han blot vilde sige mig, når han ikke kommer. Men pludselig smilte hun ved Tanken om Karls altid sorgløse Ansigt:

-Men han tænker ikke på det, sagde hun og blev ved at smile.

Der lød to Slag på Døren, og hun fløj op.

-Er det Dig? sagde hun. Stemmen slog over, og Karl stod midt i Døren.

-Er Du her, sagde han.

-Jeg har En med; og han trådte til Side for Knuth. Ida var standset og blevet blussende rød, og Karl sagde--det kom måske lidt pludseligt og lidt for muntert--:

-Knuth var s'gu også sulten.

Der blev en lille Pause, og Knuth sagde: Ja, tilgiv at jeg trænger mig ind her, Frøken. Ida rakte ham Hånden, mekanisk, uden at vide, at Tårerne stod hende i Øjnene:

-Jeg kender jo Grev Knuth, sagde hun.

Og efter et nyt Øjeblik sagde hun, som måtte hun slippe bort:

-Nu skal jeg bestille Kaffen; og gik.

Der var ingen af de to Herrer, der fik noget sagt, før Døren lukkede sig og de blev ene.

-Nå, for Fanden, sagde Karl, og det var, som han rystede noget af sig: det går nok over ... Ta' Tøjet af.

Ida var ude. Et Øjeblik, kun et Nu og kun med Albuen, støttede hun sig til Væggen. Men da hun kom hen til Buffet'en og så Buffetdamens Rotteøjne på sig, sagde hun pludselig med en glad Stemme:

-Frøken, vi bli'er tre ... og hun blev stående der og talte og lo, muntert, uden Tanker--til Ellingsen begyndte at bringe Maden ind, og hun fulgte efter, ind i Kabinettet, hvor Karl og Knuth sad og ventede på Stolene. Knuth begyndte at tale, i en ærbødig og halvhøj Tone, mens han slog Øjnene op og ned, om de dejlige Morgener og Kasernen: De boer jo også i en Art Kaserne, Frøken, sagde han. Ja, mumlede Ida. Men Knuth blev ved at tale, med samme Ærbødighed, lidt mere stammende: om Theatret, som snart var forbi, og Foråret, der snart kom.

Ida svarede med Ja og Nej. Og man hørte igen ikke anden Lyd end Klirren af Kopperne, mens Ellingsen serverede, og Klangene af en Søvlænke, som Knuth drejede rundt om sit Håndled.

-Nu hugger vi s'gu i Maden, sagde Karl, endnu før Ellingsen var ude.

Og de begyndte at spise, mens Ida holdt Æggebægeret op fra Bordet, som var hun bange, hendes Ske ikke skulde nå hendes Mund, og Knuth blev siddende en Smule langt fra Bordpladen, i samme ærbødige Stilling. Men Karl søgte efter Idas kolde Hånd under Bordet og trykkede den.

-Er der ikke Bagværk, sagde han--han talte i en Tone, som vilde han kæle for hende, og han undgik at bruge Du, uden at vide det--: For Frøken Brandt har s'gu altid Kager i Lommen.

Ida rejste sig og tog Pakkerne frem under Kåben.

-Jo, gu' er der Kager, sagde Karl, og mens Ida skar for, lagde han, stadig for at være god imod hende, sin Hånd ned over hendes Håndled, men Ida tog Hånden bort.

-Værsågod, sagde hun og rakte Fadet til Knuth, der tog det med et pludseligt Ryk.

-Kagen er dejlig, sagde Karl, men til den må vi ha'e Portvin. Det renser Halsen.

Knuth rejste sig lidt for hurtigt, for at bestille den: Må jeg, sagde han. Han var knap ude, da Karl rejste sig og stod bag Ida:

-Man kan da ta'e et Menneske med, sagde han og bøjede sig over hende.

Ida svarede ikke. Hendes Ansigt var ligblegt, indrammet af hans Hænder.

-Det er s'gu noget Skaberi, Pus, sagde han og blev ved at se på hende, til han pludselig kyssede hende, bag hendes Øre.

Ida havde ikke rørt sig, men på én Gang rejste hun sig, og, skælvende over hele Kroppen, som om hun frøs, klyngede hun sig ind til ham:

-Men jeg har jo givet Dig alting, sagde hun. Der var noget i Tonen som et Skrig, der ikke blev skreget.

-Pus, Pus, Pus.

Hans Stemmes Ømhed var ægte, og der lød noget i den, som man næsten kunde tro var Smerte:

-Pus, Pus.

Der gik et Smil hen over Idas Ansigt. Nu er jeg artig, sagde hun og tørrede sine Øjne: Nu er det forbi.

Og pludselig løb hun hen til sin Kåbe og tog Portemonnæen frem og stak den ned i hans Lomme.

-Så meget har jeg da nok, sagde han og ligesom skuttede sig.

Men Ida strøg Hænderne over sit Hår:

-Han er så elskværdig, sagde hun.

Karl lo:

-Han er s'gu af dem, der kommer til at ligne et Kvindfolk, når de er forliebte.

Karl blev ved at le: Og forliebt er han s'gu, sagde han.

Knuth kom tilbage med Ellingsen, der bar Portvinen, og Karl sagde:

-Vi ler af Dem, Knuth.

-Og af hvad? sagde Knuth.

-"Skål", sagde Karl bare og tømte sit Glas, mens også Ida sagde: Skål, Grev Knuth, og Knuth drak, som med et Par Ryk, ligesom før. Tak, Frøken, sagde han. Karl lo igen, plirende med Øjnene til Ida, strækkende Benene fra sig:

-Her er s'gu dejligt; Fa'en i Rideturen.

Ida skænkede Kaffe påny, tog og rakte Kopperne. Solen faldt ind over Dugen og over hendes Hår, når hun bøjede sig, mens hun begyndte at tale om Jylland. Om Aarhus, hvor jo "Grev Knuth havde boet"....

Hun havde været der i Forfjor, to Dage med Franck og Olivia, i Ferien ... Aa, hvor var der smukt i Riis Skov.

Mens Ida selv begyndte at drikke, blev hun ved at tale om Aarhusturen og om Francks og om Strandpromenaden. Hun vidste sikkert ikke selv, at hun måske søgte de Erindringer ligesom til et socialt Rygstød.

-Ja, sagde hun: hvor var der dejligt på Strandpromenaden ... vi var der om Aftenen ... Olivia og jeg.

-Så, sagde Karl, nu er vi ved Olivia.

Men Knuth, der vist ikke hørte stort andet end Lyden af hendes Stemme, og som ved Stavelserne Aarhus kun for sig så de tørre og solbagte Brosten foran Domkirken, sagde ganske åndsfraværende:

-Ja, på det Hotel sad man jo et Par Aar.

Karl sad og gyngede overskrævs på sin Stol, foran de to, med Cigaretten mellem Læberne, skottende til Knuth og plirende til Ida.

Så sagde han:

-De er s'gu en kvindekær Mand, Knuth, og han lo i inderligt Velvære.

Ida blev rød og smilede dog, mens hun sagde hastigt:

-Men vi kom ikke til Marselisborg.

Og Knuth, der måske blussede stærkere end hun, sagde:

-Jo, vi kom der jo ofte--fra Garnisonen.

Karl blev ved at sidde og gyngede på sin Stol, mens han så veltilfreds, med Øjnene ud over Bordet, frem mod Ida, der skyggede let med sin Hånd mod Solen; hun blev som altid så ungpigeagtig køn, når hun talte om Francks.

Og Karl sagde pludselig med et Nik og skød Læberne frem, mens Øjnene smilede:

-Mais il n'a pas tort, monsieur le comte; madame est bien jolie.

Der gik, uden at hun vidste det, en pludselig Sky hen over Idas Ansigt ved Lyden af de franske Ord (der kom så mange franske Småsætninger i Karls Tale på det sidste), men så smilede hun igen, lykkelig foran Karls Øjne, der "tog" hende, og hun løftede sit Glas og nippede til det, med sine Øjne i hans.

Til hun sagde (de havde tiet et Nu alle tre), og de sidste Stavelser kom pludseligt, næsten sørgmodigt:

-Hvor det dog er længe siden.

Karl, der sad og funderede inde i en anden Tankegang, sagde, mens han skød Røgen ud gennem Næsen:

-Men de Aarhus Grosserertampe er s'gu dygtige.

Uden at have hørt det sagde Ida og slog et Par lysende Øjne op mod Karl:

-Hvor mon man er i den næste Ferie?

Og Karl svarede, idet Smilet kom igen i hans Øjne:

-Ja, Fanden véd....

Men Ida måtte gå. Klokken var altfor mange. Knuth rejste sig: Tak for idag, Frøken, sagde han og stødte sit Glas mod Idas. Der var noget underligt, ligesom af en Sprællemænd over Knuths Bevægelser, når han pludselig kaldtes ud af sin Aandsfraværelse.

Også Karl stod op.

-Nå--*allez-y*, sagde han, og mens han hjalp Ida Kåben på, sagde han til Knuth--måske havde han fortsat Tankegangen fra Aarhus eller muligvis var det bare de franske Ord, der mindede ham--:

-Satan, så hun lod Beauté springe igår i Dyrehaven.

Han blev stående med Cigaretten dinglende mellem Læberne:

-Ja, Stål i Ryggen har hun s'gu.

Knuth gik ud i Gangen, og Karl tog sin Frakke på. Et Øjeblik holdt han Ida foran sig: Nå, Pus, sagde han, og hans Stemme blev pludselig øm, da han så Udtrykket i hendes Øjne: det var jo en dejlig Dag.

-Ja.

Hun støttede sig til ham.

-Når Du blot kommer, sagde hun, og med et Smil hviskede hun, men det bævede lidt i hendes Mundvige:

-For det er så svært at gå ud af den Dør, når man har ventet her alene.

Man kunde næsten tro, at Karl pludselig var blevet rød. Men han sagde kun, så meget blødt:

-Tak for idag, Pus.

Og hastigt, med det samme Udtryk af Angst i sine Øjne som før (men det var måske kun, fordi de nu skulde skilles) slog Ida sine Arme om hans Hals:

-Du, Du....

Så gik de ud. På Gaden gik de ved Siden af hinanden alle tre. Ida var bleg, det så man nu, hun kom ud i Luften. Men Karl, der gik og fløjtede sagte, sagde glad:

-Nu ku' vi se Lejligheden.

Ida blev blodrød og svarede ikke; men Karl fortsatte i samme Tone:

-For Frøken Brandt har lejet Lejlighed ... nu ka' vi gå derop.

-Der er jo ikke istand, sagde Ida; hendes Stemme brast af Hårdhed, så Karl så, helt forbavset, hen på hende:

-Nå, ja, så la'er vi vær'.

Lidt efter skiltes de.

-Tak, Frøken, sagde Knuth, da han slap hendes Hånd.

Karl og han gik ved Siden, af hinanden hen ad Fortovet. Karl røg og Knuth gik og tyggede på sin Stok.

-De er en lykkelig Mand, Eichbaum, sagde Løjtnanten så.

Karl skød Cigaretrøgen fra sig, men Knuth sagde i samme drømmende Tone:

-Ser De, det er de ømme Piger, man ska' ha'e.

Karl gik lidt, før han sagde:

-Ja, det er nok de bedste at ha'e. Han lagde et tøvende Eftertryk på "ha'e", som om han standsede foran et eller andet fortiet "Men"; og de gik lidt igen, før han sagde, i sin slæbende Tone:

-Men De er s'gu en Drømmer, Knuth ... Og en kvindetilbedende Person.

Pisken røg nervøst bort fra Knuths Læber.

-Ja, hvad er der andet? sagde han.

-Der er s'gu også Tilværelsen, sagde Karl og rynkede sin Næse: Og derfor må man regne den ud--desværre.

Knuth gik og så ud for sig.

-Ja, sagde han: man regner jo nok--men jeg véd ikke, undertiden synes jeg, det er, ligesom det var en anden, der lagde Tallene sammen.

-Er De også Filosof? sagde Karl sløvt.

Men Knuth, der blev ved at gå og se ud for sig, sagde stadig i samme Tone:

-Men man skulde være gået ind i Marinen.

Og lidt efter:

-For så kunde man idetmindste være taget til Siam.

Og der slås de.

-De er s'gu beruset, Knuth, sagde Karl og smed sin Cigaret. Og idet han standsede på Hjørnet, fortsatte han inde i sin Tankegang:

-Ser De, man ta'er jo ikke en Pige for Evigheden.

-Det er hele Historien, afgjorde han og hilste med sin Pisk.

Karl kom ind på Kontoret, meget for sent, og Bogholderen sagde ham nogle ubehagelige Ord. Det gjorde han ret ofte i den sidste Tid. Men Karl svarede ikke og satte sig blot foran Pulten, hvor han slog Protokollen op. Der var fuldt af Tegninger til Staldene på Ludvigsbakke på alt Klatpapiret:

-Så til Helvede, iaften skulde han danse igen.

På én Gang kom han til at smile. Han tænkte på Knuth:

-Han ser s'gu i Nærheden af et Skørt ud som han, der svømmede over til Kæresten.

Og pludselig følte han en Længsel, en rent legemlig Længsel efter Ida, så stærk, som ikke på længe.

... Ida var gået op i sin Lejlighed og havde taget Overtøjet af. Rundtom stod de nye Møbler og de gamle, pakkede i Lærred: hun måtte tage fat. Men på én Gang kastede hun sig, midt mellem de gamle Møbler, hvis Kanter tittede frem bag Drejl og Bast, ned over den nye Seng, og med Ansigtet ned i Puderne og med fremstrakte Arme, som var de naglede til det nye og brede Leje--græd hun og græd hun.

... Karl havde været hos hende samme Dag, om Eftermiddagen, oppe på Værelset; og nu skulde han gå og han var forelsket og hed--også nu.

Ida stod med Armene om hans Hals.

-Hvor skal Du være iaften? sagde hun.

-Hjemme.

Han vidste knap, han løj, før han havde gjort det.

-Farvel, Pus, sagde han og kyssede hendes Hår.

Så gik han.

Ida blev siddende længe foran sin uryddelige Seng.

Men da hun kom ned i Thestuen, sagde Kjær:

-Men hva' er det? Jomfruen har røde Øjne.

Frøken Helgesen talte bag Maskinen om Herren på "A". Nu måtte Professoren dog vist snart bestemme sig:

-Nu regner Patienten ud, sagde Frøken Helgesen: at der hvert Aar er lige mange, der skriver et T for et F.

Og Frøken Friis, der ostentativt stoppede sorte Silkestrømper, hvoraf hun havde trukket den ene som en Handske langt op ad sin Arm, sagde:

-Uh, den ækle Person, han er det rene Gespenst.

Frøken Kjær sagde, mens hun så ind i Gasflammen over Bordet:

-Nej, ikke det ... men der er noget over ham, som gik han og vidste, at vi alligevel allesammen måtte løbe lige i Gabet på ham.

Men Frøken Øverud, der smurte Mad, sagde i Sammenhæng med de røde Øjne:

-Det kommer af den megen Nattevågen. Jeg er også plaget af 'et. Men jeg bruger Søvand i en Flaske.

Ida gik til sin Nattevagt.

* * * * *

Julius åbnede Droskens Dør uden for Ankomststationen, og Generalinden steg ud.

Hun gik igennem Forhallen ind i Ventesalen, hvor hun fandt Fru Mourier i en Sofa.

-Gud, Du, Godmorgen, sagde hun: hva' det er for et råkoldt Vejr.

Men Fru Mourier, der hvert Øjeblik fik Tårer i Øjnene, sagde, at hun havde ikke lukket et Øje om Natten: For som hun har ligget der i Køjen, Lotte, og lyttet efter hvert Slag af den Dampmaskine.

Hun tænkte stadig på Aline, som de var komne for at hente.

-Og det er det, Du, sagde han: altfor god imod hende tør man heller ikke være.

-Kære Vilhelmine, sagde Generalinden og satte sig ved Siden af Fru Mourier: her siger jeg jo som Emilie: det kommer man over ved Ro og så først og sidst lade som der intet er passeret.

Men Generalinden glattede alligevel uden at vide det sine Randers Handsker opefter Håndledet, så man så hele Formen af Neglene.

-Ja, Du, sagde Fru Mourier og bevægede sit Hoved: men man tænker jo dog på hende.

Generalinden sagde i et lidt hårdere og ret afgørende Tonefald:

-Men kære Mine, er hun rejst, må hun jo også komme hjem.

Hun begyndte at tale om den Forandring af Klimaet, det alligevel vilde blive for Emilie, da hun hørte Fru Schleppegrell, der arriverede letstønnende med Fanny i sit Kølvand: Kære Børn, hva' det er for et Vejr--man mærker Fugtigheden gennem Marv og Ben trods min franske Undertrøje....

Ordene kom fra Admiralinden i en Strøm: Men som jeg sagde til Vilhelm (og hun satte sig) idag møder vi....

Fanny havde stillet sig ved Perrondøren. Hun havde et Ansigt, som når hun på Admiralindens Vegne aflagde Ugebesøg i Plejeforeningen og holdt sig Stuens Bredde fra dens Beboere.

Admiralinden gav sig til at tale om Chokoladen, hun havde fået, og Emilie, der altid var lige betænksom, indtil hun pludselig så rundt på Væggene og sagde:

-Kære Venner, hvor her er uhyggeligt ... det er, som ventede man i et Kriminalkammer.

-Ja, sagde Generalinden, denne Ventestue er virkelig skandaløs i en By som København.

De tav igen, og pludselig så de Kate og Karl, der var i Ridedragter, ude på Perronen foran Glasdøren.

-Dér har vi de to Unge, sagde Generalinden, og de nikkede alle smilende derud, mens Fanny betragtede dem i sin Lorgnet.

Kate nikkede igen med Rideslæbet over sin Arm:

-*Voilà l'Eglise triomphante*, sagde hun og skød Læberne frem; hun havde fået den Vane efter Karl.

-Ja, dér har vi s'gu Tanterne, sagde Karl. Han gik med begge Hænder i Ridebukserne, mens de slentrede videre.

Men pludselig vendte Kate om og ruskede i Ventesalsdøren.

-Jeg vil skam se dem, sagde hun.

Hun vilde ind, men Døren var låset: Nå, sagde hun og opgav det, Hæren rykker jo herud.

Karl, der også stod og så ind mod Tanterne, lo højt.

De blev ved at se ind gennem Glasdørene og, mens de stod tæt sammen, lo de begge i glad Fortrolighed af Familien.

Der begyndte at blive Uro og Støj, og Herrer og Damer stak Hoveder ind ad Dørene, da Admiralen kom. Han var forkølet og hilste rundt på Damerne, før han slog sig ned hos Fru Mourier og pudsede Næse.

-Nå, lille Frue, sagde han, ja, nu er vi her sågu både med Redningsbæltet og med Landgangen.

-Aa ja, Gud, Admiral, sagde Fru Mourier, det var, som ventede hun mere Sangbund hos ham: jeg er, så mine Ben ryster.

De tunge Bagagevogne begyndte at rulle hen over Perronen, og fremmede Damer og Herrer samlede sig ved Dørene--ved Fannys ikke, hun havde en Evne til at slå en usynlig Kreds om sig, så der blev et tomt Rum i hendes Nærhed. Konduktørerne slog Portene op.

-Dér er de, sagde Admiralinden og røg op af Stolen, som vilde hun gå frem foran en Front.

Generalinden havde grebet næsten krampagtigt om Fru Mouriens Arm og sagde med en Stemme, der pludselig rystede af Bevægelse, og som hun igen vilde gøre rolig:

-Gud, Mine, dette er jo kun en Glæde.

De var alle gåede over mod Døren.

-Fanny, sagde Admiralinden: Kommer Du?

Og korpulent og bevægelig som en Festarrangør sagde hun til Generalinden:

-Vi bør være sammen ... Hvor er de Unge?

-Her er Kavalleriet, sagde Karl.

Admiralen kom bagest, med noget i sit Ansigt, som "fulgte" han fra Frederiksberg en højtstående Våbenfælle fra Landetaten.

Folk trængte sig frem på Perronen, mens Generalindens Flok stod samlet og, halvbefippet, så Lokomotivet glide frem, og mens Admiralinden bevægede sine Arme to Gange, som om hun allerede åbnede sin Favn for de Hjemvendte, og Fru Mourier stjal sig til at tørre sine Øjne.

-Ser Du dem?

-Ser I dem?

Sagde Generalinden; og Kupé for Kupé gled forbi: Vilhelm, er Du her, sagde Admiralinden.

Kate svippede til Karl med sin Pisk: Se på Hofmassøsen, hviskede hun. Der gik ikke en eneste Trækning over Fannys Ansigt, mens hun mønstrede de første Klasses Kupéer gennem sit Glas.

-Kate, kaldte Fru Mourier, der var helt overvældet af Bevægelse og som vilde have Datteren hos sig.

-Der er hun, sagde Generalinden og begyndte at vifte med Hånden, og så så de Fru von Eichbaum stå rank i sin Kupé.

De ventede allesammen på det andet Ansigt, mens de hilste. Fru Mourier vidste ikke, at to store Tårer løb hende ned ad Kinderne.

-Så, hviskede Kate til Karl.

-I venter da ikke Aline? lød det så højt fra Fru von Eichbaum i Kupéen. De var alle begyndt at følge med det glidende Tog som trukne i en Snor og blev pludselig stående. Der var ingen, der sagde noget, til Generalinden efter et Sekunds Forløb igen begyndte at vifte med sine Hænder, og Toget holdt.

-Hun tog fra Ringsted (Fru von Eichbaums første Blik havde søgt Karl og traf ham i Ridedragten ved Siden af Kate) i sin gode Landauer med Feddersen.

Kate havde drejet sig om på Hælen: *Quelle blague*, sagde hun til Karl: Filippine.

-Den gælder ikke.

-Så? pyh, var det ikke, når Moderen satte Tåen på Jorden.

Og pludselig hørte man Admiralinden, der havde behøvet et Øjeblik for at samle sig, sige: Gud, Emilie, det er da for din Skyld, vi er kommet; Generalinden gav sig på én Gang til at græde, mens hun omfavnede Fru von Eichbaum, og Fru Mourier sagde: Aa, så er hun hjemme nu....

De talte pludselig højt, ret højt, om Rejsen og Chokoladen og Dampskibet, som om Fru Aline aldrig havde eksisteret, mens Fru von Eichbaum et Øjeblik blev stående foran Kate med begge sine Hænder i hendes.

-Men, sagde hun næsten rørt: Du ser jo helt blomstrende ud.

Admiralens havde allerede absenteret sig. Admiralinden og Fanny måtte tage Droske. De skulde til Hendes Nåde Frøken Juel.

Admiralinden udtalte sig endnu ikke om Begivenheden, men sagde:

-Kate Mourier bliver no'et svær.

Fanny, der gennem Vognvinduet betragtede Kate og Karl, som modtog deres Rideheste af Manden, der havde holdt dem, sagde, uden nogen Forklaring: Hun er en Tøs.

Fanny havde hørt Kates Bemærkning om Hofmassagen.

Admiralinden modsagde ikke sin Datter: Men Du skal se, sagde hun blot: hun sætter igennem, hvad hun vil ... Det er den Slags unge Piger, som i vore Dage bliver forsørgede.

-Når de kan forsørge ham, sagde Fanny.

Fru von Eichbaum og Generalinden var også komne op i en Droske; de kørte alene på Grund af de adskillige Effekter.

-Gud, Emilie, sagde Generalinden: der var jo et Øjeblik, hvor jeg blev ganske kold--da ingen så henner--til jeg genkendte din kloge Fornuft.

-Bedste Lotte, sagde Fru von Eichbaum: det var jo det eneste, når det da kunde arrangeres.

Fru von Eichbaum nikkede pludselig så smilende: det var Kate og Karl, der i Trav og hilsende satte forbi Drosken.

-Hvor det klæ'er hende, sagde hun og blev ved at se efter dem, med en pludselig Fugtighed i Øjnene: Når Karl blot ikke forsømmer sit Kontor.

-Kære, Du, Karl, der er blevet som et Kronometer, sagde Generalinden, og lidt efter:

-Og Du, han sidder vel heller ikke på den Kontorstol for Evigheden.

De to Søstre sad med hinanden i Hænderne.

... De var hjemme, og Fru von Eichbaum sad på sin gamle Plads i Sofaen efter at have haft Ane inde til Nejning.

-Ja, Du, hva' det er velsignet at være hjemme igen mellem de fire go'e Vægge. For Du begriber jo, der er Ting, man ikke sender med Posten, og, mellem os sagt, det har ikke været en blot Fornøjelse....

Generalinden begreb det: Jeg beundrede jo dine Breve ... der intet sagde.

-Det værste var jo nu, at der skulde tales og tales til mig, som mener, at man aldrig véd, hvad man ikke vil vide. Men Aline skal jo en Gang lægge Hjerterødderne blot. Vil Du tænke Dig, får hun ikke inat et sandt Anfald af sin Talesyge--i en Kielerkahyt, hvor hvert Ord kan høres på Gangene. Tilsidst gav jeg hende Kloral og sagde, hun ellers var udsat for Søsyge.

Fru von Eichbaum tav lidt og så frem for sig.

-Men, sagde hun: hva' et Menneske må opleve, når det kaster sig ud fra sit faste Bolværk.

Fru von Eichbaum tav igen og så ud som i et langt Perspektiv af det Ufattelige.

-Men, sagde hun så: en Rejse frisker jo altid på Ens Sprog.

Generalinden rejste sig: Fru von Eichbaum måtte trænge til at hvile. Inde i Kabinettet stod der en Buket.

Det var fra den lille Brandt. Fru von Eichbaum så på den. Den var nydelig:

-Men, Gud, Du, den megen Høflighed, sagde hun: den kan næsten virke lidt generende.

Generalinden sagde:

-Ja, Du, men det er jo rimeligt, at Mennesket vil vise sin Taknemmelighed.

Og pludselig inde i en ny Tanke sagde hun: Efter hendes Råd røg jeg jo, under et Påskud, forleden hos Mouriers med Svovl ... Men, Mille, nu skal Du til Ro.

Hun gav Søsteren Hånden, og, pludselig rørte, kyssede Søstrene hinanden med Tårer i Øjnene....

Karl sad på Kontoret. Han tænkte på Filippinen. Genstanden var en Ridepisk: den måtte s'gu være med Guldknop. Han nikkede over sin Protokol: Men han vilde vente til efter den første, når Gagen faldt.

Ida havde gemt en Meldeseddel til om Aftenen. Da hun kom, havde Karl Tøjet på og stod under Gasblusset:

-Er din Mo'r så kommen, sagde hun.

-Ja, sagde Karl, der havde fået Seddelen, og han slukkede.

-Du må undskylde. Pus, men jeg har s'gu så travlt.

-Tror Du, jeg skal gøre Visit, sagde Ida fra Mørket.

-Ja, hvorfor ikke? Karl ravede i Mørket.

-Ja, jeg vidste ikke....

Hun talte så sagte.

-Ka' Du finde Vej? sagde Karl og åbnede Døren til Lyset....

Men på Håndtaget rørte hendes Hånd et Sekund ved hans så hjælpeløs hastigt.

-Godnat, sagde hun.

-Godnat, Pus.

Porten til Gaden slog op, og man hørte de mange Sporvejes Klokker, da Karl gik ud i Vrimlens Lys.

Ida var bleven mager, så man, når hun nåede Lygternes Skær, mens hun gik tilbage gennem den tavse og halvmørke Gård.

... Fru von Eichbaum drak The hos Generalinden. Lamperne var tændte og de talte i deres gode Ro, om Nyt og Gammelt. Pladsen for det Mourierske Billede havde Fru von Eichbaum forandret. Hun tænkte, hun vilde have det på Skrivebordet for Lysets Skyld:

-Véd Du, sagde hun: jeg sad såmæn før Middag og så rigtig længe på Kates Billede. Jeg synes, hun er som forandret. Det er, som var der kommet noget tænksomme i Udtrykket.

* * * * *

Karl og Ida kørte ud ad Kristianshavn, Lygterne blev efterhånden få, og de herte ikke andet end Hestens seje Trav mod en ujævn Stenbro.

-Hvor her er trist, sagde Ida, der, stille, fulgte de sparsomme Lys fra Lygte til Lygte.

-Og koldt er 'et, sagde Karl. De krøb sammen i hver sit Hjørne.

Drosken luntede videre, og de to tav igen.

-Men han kører osse, som om han kørte til Begravelse, sagde Karl.

Og de tav igen.

-Så var jeg hos din Mo'r, sagde Ida, fra Krogen.

-Nå, mumlede Karl.

-Men hun var ikke hjemme.

Karl tyggede på sin Cigar, og, vel uden at tænke over det, sagde han:

-Hun var s'gu hjemme.

Ida hørte ikke mer Hestens Hove. Det var det, hun havde tænkt, tænkt på lige siden: Hun var hjemme; lige fra hun stod foran Døren, der blev lukket, vidste hun: hun var hjemme.

De hørte Lyden af nogle Fiedler og nogle Horn. Der har vi s'gu Manegen, sagde Karl og skød op i Sædet. Der blev Folk og Støj og Lys af Gasfakler.

-Nu skal man li'e godt se på Genstandene, sagde Karl og strakte Benene så hjemligt i Skæret af Gassen.

-To; han skød Penge ind til en Frøken ved Telthullet, mens han--han havde igen fået den Manér at kigge hvert Kvindfolk op under Hatten--kiggede hende ind i Ansigtet.

-Hva' sukker Du for? sagde han, da han vendte sig til Ida.

-Aa, jeg fryser, sagde hun, som i et Sæt.

Karl tog hende under Armen ved Indgangen. Aa, sagde han, mens en Dame allerede fløj, florbekørtet, gennem Tøndebånd, og alle Pladser var fulde af Københavnerne og Amagere: her varmer s'gu Staldluften.

-Hvor her er mange, sagde Ida.

-Ja, sagde Karl, der skuttede sig, mens Musikken skraldede: Det er dog altid en Afveksling.

-Det er s'gu godt, sagde han lidt efter, og han mønstrede, nikkende og i ét Blik, Krikken og den florbekørtet og de syv Musikanter og Publikum.

-Her er s'gu godt, gentog han og gned sine Hænder, så det knagede i hans Stol (der bredte sig også gerne sådan et vist Velvære over ham efter de Eneture i Droske, når han kom mellem flere Mennesker).

Et Par Klovner væltede sig om på Jorden, mens den graciøse Dame pustede. De stødte Peber, og de "kørte i Holstenskivogn", så det drønedes.

-De har Puder på Ballerne, sagde en Herre bagved Karl, og alle de Omsiddende lo og fniste.

-Her vil Folk sågu' more sig, sagde Karl og gned sig op ad sit Ben, indtil han pludselig stødte sin Stok (det var, ligesom hun sad så ene) op mod Idas Hage.

Hun fo'r sammen; så smilte hun, og et Nu holdt hun, med sin Hånd, Sølvknappen fast mod sin Hage.

-Ja, sagde hun.

Et Par musikalske Akrobater havde begyndt at spille "den sidste Rose" på en Violin, og der blev mere sløvt i Publikum, og stille. Karl holdt Cigaren mellem Tænderne og førte den op og ned i den bedrøvelige Takt.

-Men, sagde Ida pludselig, sagte: jeg har måske også været der for tit.

Karl vendte sig: Herre Gud, tænker Du på det endnu?

Og pludselig gættende hendes hemmelige Angst og Tanke, sagde han og slog med et godmodigt Klap ned på hendes Hånd (han vilde i det Hele så gerne trøste hende i den sidste Tid):

-Moderen véd s'gu aldrig nogenting.

Ida klemte fast om hans Hånd: Aa, Du, hviskede hun. Men Karl rankede sig i Sædet med strakte Ben:

-Nå, dér har vi Baron, sagde han, og han viftede til ham med sin venstre Hånd.

Baron-direktøren fremførte to Heste. De dansede Vals og satte over Barriærer; de brune Skind spændtes og skinnede under Springene, alle Ansigter vendtes og fulgte dem. Så lød der pludselig, bagfra, en Stemme gennem Teltet:

-Det er s'gu godt, Baron.

Alle Folk lo, overstadigt, mens Herrerne slog Stokkene mod Stolene og en Dame ovre på den anden Side lo ustandseligt for, så hun vred sig på sin Stol.

-Se dog, se dog, sagde Ida.

Men to brede Mænd henne ved Teltvæggen, der fulgte hver Hestenes mindste Bevægelse, sagde:

-Det er hørt.

Folk begyndte at le igen, så de virrede med Hovederne, leende ad hinanden, fordi de lo ad ingenting.

-Men de springer smukt, sagde Ida, der holdt den venstre Hånd mod sit Bryst og støttede den højre mod Karls Knæ.

Karl, der havde fulgt Dressuren, alvorlig, under småbitte Sug af Cigaren, nikkede og sagde, med sit betænksomme Udtryk:

-Det var en Springer for Kate.

Ida havde ikke forstået straks--men nu rejste

Karl sig: Jeg må s'gu hilse på Direktøren, sagde han, og hendes Hånd faldt bort fra hans Knæ, ned, overmod Stolens Arm....

Så så hun en Dame, der var kommen op på en Line, en uhyre lyserød Dame, og hun hørte igen Folk le og så Karl nikke til sig henne fra Staldåbningen (han holdt aldrig af, når hun sad sådan, som hun ikke kunde røre sig) og hun smilede påny, mens han kom hen imod hende.

-Der er Herrens Overflødighed, sagde han og stak sin Arm ind under hendes.

Ida sad et Nu med Hovedet støttet mod hans Skulder: Det er li'som hjemme på Havnepladsen, sagde hun med en Stemme, der skælvede ganske lidt.

-Men Schreiber var s'gu god, sagde Karl.

-Aa, sagde Ida: Olivia gemte hans Portræt i sin Syæske.

Den imponante Dame blev fremkaldt og fremkaldt. Tilsidst fik hun Touche, for Jublen vilde ikke lægge sig.

-Godaften, min Pige, sagde Herren fra før og vinkede venligt Damen af.

Men Paukerne blev ved at skratte, da Ida greb Karl om hans Arm:

-Dér er Frøken Friis, sagde hun. Hun var blevet stiv som et Lig.

-Nå, til Helvede, og Karl drejede Hovedet noget hastigt. Ja, dér er hun, sagde han.

Men Frøken Friis, der kom lige imod dem, nikkede kun hjemligt og glad:

-Godaften, er De også kommet på Amager? sagde hun og skred videre med løftet Skørt. Der var noget eget tilvant og glad fremtrædende over hendes Ryg og nedefter. Da hun havde nået sin Stol og satte sig, sagde hun til den lille, stornæsede Herre i hendes Kølvand:

-Det er Barndomsvenner.

-Nå, sagde han langtrukket: så er det kriminelt.

-Det er en slem Lømmel, mumlede Karl, da Parret var forbi. Han blev siddende og stirrede stift på Spidsen af sin Cigar, til han sagde som En, der har opgjort et ulysteligt Regnskab:

-Nå, hun holder s'gu nok Bøtte.

Men han blev alligevel siddende tavs, med et Udtryk, som Cigaren ikke smagte.

Ida bøjede sig frem, for der var kommet et Mellemrum mellem deres Stole, og med et Smil hviskede hun (men det vibrerede lidt om hendes Mund) ganske sagte:

-Karl, og det var det første, hun havde sagt siden Frøken Friis var gået forbi: jeg bryder mig ikke om det.

Og hun gav sig til at tale, lidt livligt og lidt stærkt, mens det summede om dem; Tykkerten fra Linen var nu kommen til Hest.

-Du kunde gerne sidde lidt roligere, sagde Karl.

Ida havde et Nu pludselig Tårer i Øjnene, men så smilte hun igen (hun forstod ham jo så godt), og hun hviskede endnu en Gang, med Ansigtet op imod ham:

-Karl, jeg bryder mig slet ikke om det.

-Det kunde vel osse lidt nytte, sagde Karl, stadig med samme Stemme og, med pludselig Mine til at rejse sig, lagde han til:

-Jeg vil s'gu gå ud til Direktøren.

-Vil Du gå igen? Det kom så hastigt, og Ida løftede Hånden så meget som en Tomme for at standse ham (og vidste vistnok ikke, at det til allersidst også var af Forfængelighed).

-Jeg kan jo osse bli'e, sagde Karl.

-Barndomsvennerne morer sig ikke, sagde Kavalleren til Frøken Friis, der gav sig til at nikke til Ida to Gange.

Der lød en Fanfare: Dér har vi Jokeyen, sagde Karl og strammede sig uvilkaarligt i Sædet, som alle de andre, da Rytteren jog forbi: Han rider godt.

Ida nikkede kun foroverbøjet, medens der var noget over hende som over et Barn, der stopper Fingrene i Ørene, når det vil læse, og hun tog ikke Øjnene fra den nøgne Mand, der satte i Spring.

Folk klappede og klappede.

-Han springer godt, sagde Karl.

Og Ida, der nu uvilkaarligt blev ved med Øjnene at følge det nøgne Legeme, sagde sagte og blev rød, for hun havde sluttet Ordene:

-Han er dog ikke så smuk som Du.

Karl så pludselig ned på hendes Ansigt:

-Du er s'gu begyndt at se på Mandfolk, sagde han.

Og han lo, mens han pludselig strakte Benene:

-Skal vi så gå, sagde han, da Jockeyen var ude, og de rejste sig. Først henne ved Indgangen hilste de på Frøken Friis.

De kørte igen tavse. Ida havde stjålet Karls Hånd, der ikke var så livlig bag Handsken:

-Kan vi ikke køre til "Dagmar" idag?

-Jo-o, sagde Karl, og lidt efter:

-Folk træffer man alligevel allevegne.

Og idet han pludselig gned Hænderne, sagde han i en anden Tone, som en Mand, der har taget sin Beslutning:

-Så vil vi s'gu spise.

Han sagde, han vilde ha'e Hummer: Men Du skal drikke Porter til, sagde han, og der kom et snaksomt Velvære over ham, som om han allerede sad foran det røde Dyr og Salatbladene.

-laften vil vi drikke, sagde Ida.

-Frøken Friis' Skål, sagde Karl fra sit Hjørne; og de blev begge tavse igen, stirrende ud hver af sit Vindu.

-Nu er vi ved Højbro, sagde Ida.

-Nå, Gud ske Tak, sagde Karl, og han forandrede ikke Stilling, før Drosken holdt og de nåede Restauranten, hvor Kelnerne løb i det meget Lys mellem mange Gæster, og de fik et Kabinet.

-Det er det gamle, sagde Ida med sådan en lys Stemme, og hun fik Kåben af.

-De er s'gu alle éns, sagde Karl, der allerede var midt i Studiet af Spisesedlen. Men da Fadene kom, vågnede han op og slog Hovedet helt tilbage af Velvære: Der må Mad til, sagde han, og han begyndte at spise, med opbunden Serviet. Han fortalte Last og Fast. Om Knuth: han er s'gu rent gal, sagde han og missede med Øjnene til Ida: men en prægtig Fyr. Og om Admiralen: nu havde han været upålidelig igen; han kunde s'gu heller ikke la'e de Hunkøn gå. Og om Bogholderen: Han bli'er, ryste mig, værre og værre, sagde han og rynkede Næsen, mens han blev ved at spise.

Men Ida, der sad og så på ham, sagde og smilte:

-Du ser så godt ud, når Du spiser; og hun førte sin Hånd ind under hans Manchet op ad hans Arm.

-Ja, sagde Karl, der lo; hvis jeg spiser godt; og han trykkede Armen ned mod hendes Hånd.

Ida sad og stirrede ud i Luften: Nu kan vi snart spise derhjemme.

-Ja, sagde Karl blot.

Men Ida blev ved at tale om Lejligheden: Så kønt der blev--nu var Tæpperne kommet ... til at gå over begge Gulve ... å, Mønstret var så smukt, med lutter visne Blade, strøede overalt ... og Portièrerne ligesådan ...

Hun blev ved at fortælle om de lutter gule og brune Farver i Gulvtæppemønstret, til hun pludselig fornam Karls Tavshed. Og for alt i Verden vilde hun blive ved at tale og--tav.

-Men når bli'er der færdigt? sagde Karl i en Tone, som sad han og regnede noget ud.

-Jeg véd ikke, sagde Ida, med Hovedet støttet i sin Hånd, med en Stemme, der pludselig sitrede.

Den Ruslæders Portemonnæ var allerede kommen hen ved Foden af hans Glas. Han tog den tankeløs op og åbnede den. I det forreste Rum lå der et Brev.

Ida greb ham i Armen: Det må Du ikke se.

Men Karl havde foldet Brevet ud: Det er jo fra Franck?... Og i en Tone, som var det et Rykkerbrev til ham, sagde han:

-Det er naturligvis om Pengene.

Ida svarede ikke, men puttede Brevet til sig, mens Karl sagde:

-Jeg forstår s'gu ikke, hvad Du gør for at lokke alle de Penge fra ham.

-Jeg lyver, sagde Ida og slog pludselig Ansigtet ned mod Dugen; og i samme Aandedrag--som for at sige, at det skulde han ikke tage sig nær--så hun op og sagde:

-Det har jeg jo altid gjort.

Karl, der blev bevæget og knap gjorde sig Rede hvorfor, mumlede:

-Men at lyve sig til et helt Møblement er ikke så let....

Ida smilede igen, mens hun så ud over det uendelige Væv af alle sine egne Udflugter.

-Jo, sagde hun og lo næsten: når man først er begyndt, så kan man altid lyve videre.

-Du bliver s'gu et fordærvet Fruentimmer, sagde Karl. Det var længe siden, han havde taget så fast eller ømt om hendes Hånd.

-Men hvorfor skal vi tale om det, sagde Ida og virrede med Hovedet: Nu vil vi drikke. Og hun tog sit Glas.

Da hun havde drukket og sat Glasset, sagde hun pludselig, og vilde slet ikke sige det:

-Det værste, de kan gøre, er da at gi'e mig min Afsked.

-Det manglede blot, brast det ud af Karl.

-Ja, så var det da forbi, sagde Ida.

Men Karl svarede ikke, før han sagde, med samme Udtryk som før inde i Cirkus:

-Men, for Fanden, hun holder vel Bøtte.

Han kaldte på Kelneren for at betale.

-Skal vi allerede gå, sagde Ida. Det var som kom der altid ligesom en Angst over hende, når de skulde gå; og hun så ud over Bordet og Glassene.

-Det er s'gu på Tiden, sagde Karl.

Han vidste vist ikke selv, at han sukkede et Par Gange, da han trak en Halvtredskrone-Seddel op af den Ruslæders Portemonnæ.

Men inde i Drosken sagde han, for han vilde ligesom heller ikke skilles fra hende:

-Nu ta'er vi hen i Lejligheden.

-Men der er jo ikke istand, sagde Ida.

-No'et er der vel på Plads, sagde Karl, og han råbte Gade og Nummer ud til Kusken.

...-Du må ikke se Dig om, sagde Ida, der ude i Gangen havde fået en lille Lampe tændt og som nu åbnede Døren. Men idet hun løftede Lampen foran sit Ansigt, sagde hun straks og pegede på to store Ruller, der stod lænede op imod Væggen:

-Det er Gulvtæpperne.

-Sikken Mængde, sagde Karl, der stod og tænkte på, at Møblerne vilde blive for store for Stuen.

-Ja, og hun nikkede til ham: Men Mønstret kan Du ikke se.

-Jeg er forfærdelig tørstig, sagde Karl, der fik Overfrakken af.

Ida havde Rødvín og vilde hente den. Karl gik alene op og ned, med en Cigar, der var gået ud; han stødte i Tanker til Møblerne som til Stængerne i et Bur. De tomme Vindusåbninger gabede på ham som et Par stirrende Øjne.

Ida kom ind med Vinen: Tak, sagde han, og vilde hælde Vinen i sig.

Men pludselig bevæget, eller desperat--for han kunde i det Øjeblik gerne have slået alle de Møbler i Smadder--sagde han og hans Stemme var lav:

-Nå, Skål, Pus.

-Ja, sagde Ida og så fra Stuen, hvor Møblerne, der ikke var på Plads, kastede lange Skygger op i hans Ansigt: Det er det første Glas, vi drikker her.

Og hun drak, til Bunden, med Øjnene fæstede på hans Ansigt.

... Karl var gået.

-Tak, jeg vil blive lidt, havde Ida sagt.

Nu var hun ene. Hun havde ingen Tanker i sit Hoved.

Hun vilde kun være ene, når hun tog sin Kåbe og sin Hat og når hun gik. Men da hun kom ned på Gaden, næsten løb hun. Hun tænkte: hvis hun mødte Frøken Friis--i Porten--eller udenfor--og hun løb, som om hun derved kunde undgå det.

Men hun nåede op i sit Kammer og havde ikke mødt nogen.

Hun tog sit Overtøj af. Men på Gulvet blev hun ved at vandre. Så åbnede hun Døren. Hun vilde se Roed og Frøken Petersen, se dem, inden de fik det at vide. Hun gik ned. I hele Huset var der tyst. Mod Vinduet på Gangen lysnede det allerførste Skær af Dagen og de Syge blundede. Sagte drejede hun Nøglen om og gik ind. Roed og Frøken Petersen sad hver på sin Side af Kakkelovnen, stive i Øjnene af Søvn.

-Gott, Gott, er det Dem, sagde Frøken Petersen.

-Jeg vilde ta'e lidt Kloral, sagde Ida, og åndsfraværende, eller frygtsomt, glattede hun med sine Hænder ned over Roeds Hår.

-Hvor De er kold, sagde Roed med de Forvågedes underligt ligegyldige Stemme.

-Ja.

Ida slap hende og gik hen til Tærskelen til "Salen". I den nærmeste Seng rørte Patienten sig, og Ida gik ind. En skægget Mand med blå Briller lå og stirrede op på hende.

-Godaften, Frøken, sagde han med sådan en ydmyg Stemme.

-Herre Gud, Lauritzen, sagde Ida, er det Dem.

Patienten svarede ikke. Det var en Dranker, som var her for tredje Gang. Han lå kun og knugede Hænderne:

-Jo, det er mig, sagde han så og blev ved at knuge Hænderne, så Knoerne blev hvide.

Og mens han så hende op i hendes Ansigt og Armene faldt tilbage langs hans Sider, sagde han--det Blik må En have, der korsfæstes--:

-Jeg kan ikke andet.

Ida lænede sig til Sengens Stolpe. Stille og uden Lyd hulkede hun fortvivlet.

... Karl var kommen hjem. Halvt afklædt blev han ved at marchere på Gulvet.

-Det er utroligt, sagde han.

-Det er s'gu utroligt, blev han ved at sige, mens han standsede på sin Marche og nikkede ind i Lampen.

-Men de Fruentimmer er s'gu også blinde, sagde han og nikkede ind i Lyset.

Endelig satte han sig hen på sin Seng.

-Hm, og han fortrak Ansigtet, som var også det ham Højst ubehageligt: og så har Knuth naturligvis siddet og dinglet på Wienerkaféen for at vente.

Tilslidst kom han ned mellem Tæpperne. Han lå på Ryggen og stirrede op i Luften.

-Det er mærkeligt, men de ender s'gu alle med at blive simple i en Seng.

Karl v. Eichbaum slukkede sit Lys. Men i Mørket lå han længe og kastede og vendte sig og virrede med Hovedet, men også hans Hænder var særligt urolige--som en Mand, der er plaget af besværlige Fluer ...

... Han var heller ikke i noget lyst Humør, da han stod op, og Skilningen kunde han ikke få lige, mens han blev ved at sidde og herse med Kammen og Børsterne foran sit Spejl. Men på én Gang løftede han Ansigtet og, idet han så sig selv lige ind i Øjnene i Spejlet, sagde han halvhøjt og med et Nik:

-Ja, det er det: et Menneske gør s'gu, hvad han må.

Ida havde ventet længe oppe på Kammeret. Nu måtte hun ned i Thestuen, nu måtte hun derned. Hun gik gennem den urolige Gang, ind gennem den rolige.

Aldrig syntes hun, hun var gået så rank. Nu var der kun Døren, som skulde åbnes, og Tærskelen, som hun skulde over.

-God Morgen.

Hun var derinde. Og i et Nu havde hun lyttet efter sin egen Stemme og set på Alles Ansigter, at de vidste intet; og set Frøken Friis, der sad nærmest Døren og skød op fra Stolen til et Favntag.

-Godmorgen, Søde, sagde hun.

Og da hun kyssede hende, skød hun et Nu Spidsen af sin Tunge ind mod Idas Kind.

Ida blev blødende rød....

Og hun hørte Frøken Helgesen sige:

-Hos os har der inat været to Dødsfald.

* * * * *

Måske en halv Time havde Ida ventet. Nu vilde hun gå. Måske kom der ingen, så hun kunde gå.

Men Ellingsen var ved Døren for at "hjælpe Frøkenen".

Han tog Kåbe og Hat, og hun fik dem på:

-Tak, sagde hun: Farvel.

Men Ellingsen, der stod ved Døren, sagde, og der var megen Fugtighed om hans Læber:

-Frøkenen glemmer sine Pakker.

Ida tog dem og Ellingsen lukkede også Gadedøren op:

-Farvel, sagde hun og gik.

Gadedøren var af dem, der stille lukker sig af sig selv. Hr. Ellingsen vendte tilbage til Kabinettet. Han bevarede stadig et deltagende Udtryk i sit Ansigt. Med en Serviet bortslog han lidt Støv, han

syntes havde samlet sig på Dugen, hvorpå han med den samme Serviet tørrede sig om sin Mund. Hr. Ellingsen havde virkelig sjældent haft mindre end en seksten, atten Kroner om Måned af "det Selskab".

Det ringede ved Bufet'en.

-Men der var jo en dejlig Fremgang i Forretningen.

Hr. Ellingsen gik ud. En Herre og en Dame kom imod ham i Gangen....

-Ida gik--hun troede vel selv, hun vidste ikke hvorhen--langs Stien, mod Østerbro, udad, længer og længer.

Dér mødte hun dem. Han så dem langt borte. Der var de.

Hun måtte gå dem forbi. Småpakkerne hang ligesom så løst i hendes slappe Arm og hun vidste ikke, hvordan hun nu fik Hovedet bøjet til Hilsen.

Men Kate standsede sin Hest et Øjeblik.

-Godmorgen, Frøken Brandt, sagde hun og hilste med sin Pisk. Hvilket dejligt Vejr!

-Ja, dejligt, sagde Ida, der pludselig stirrede hende op i hendes Ansigt.

-Man mærker formelig Foråret slå op af Jorden, sagde Kate. Karl holdt lidt fra dem. Det så ud, som hans Hest ikke var så lige at styre.

-Nå, allons ... Godmorgen.

De red bort.

-Hun var kommen langt ud, sagde Kate.

Og lidt efter, mens hun så ud over Hovedet på sin Hest, tilføjede hun:

-Det er mig forresten ligegyldigt.

Karl vilde spørge hvad, men tav pludselig med et forbløffet Ansigt.

-De er s'gu min Overmand, sagde han så, da de havde travet en Stund.

Ida havde vendt sig. Det var, som var hun pludselig vågnet. Hun så hvert Ansigt, hun mødte, som var det mærkelig lyst, og hvert Gitter og hvert Hus og hvert Træ, som var alting så mærkelig skarpt. Og hun hørte hver Samtalestump klingert bestemt og hver Vogn og hver Lyd, som havde hun tusind Sanser og alle fornam, fordi de led alle.

Men Mulden så hun mest og de gule Krokus og Rosentræerne, der var afdækkede nu--for nu vilde det snart blive Forår.

Hun kunde være gået ti Mil og bøjede dog om ved Søhjørnet, af Vane.

På Vejen tæt ved Rørholm mødte hun Frøken Friis, som begyndte at larme langt borte og så kyssede hende, som det i den sidste Tid var blevet hendes Skik. Men, kære Barn, sagde hun: idag må jeg da se Lejligheden. Frøken Friis blev ved at plage om at se Lejligheden: nu var det bare lige om Hjørnet....

Ida var pludselig så træt, eller måske følte hun Trang til at nyde en sidste Smerte.

-Ja, sagde hun sagte: vi kan gå derop.

Hun gik op ad Trapperne, som skulde hun bestige et Bjærg. Frøken Friis var iforvejen og læste på alle Dørplader.

-Og et yndigt stille Hus, råbte hun ned (det var lutter Embeds-og Bestillingsmænd samt en Baptistpræst, som boede der) og hun kunde næppe vente, til Ida fik lukket op og sagde, som om hun havde glemt det:

-Ja, her er Håndværkere.

Men Frøken Friis råbte allerede inde fra Dagligstuen:

-Men Gud, Gud, hvor er her nusset; hun røg ud igen på Gangen: hun måtte kysse Ida af Henrykkelse, før hun svajede ind påny. Hun befølte alt og så alt og snakkede, til hun pludselig satte sig på en Stolearm:

-Men, søde Brandt, hvor må det have kostet.

Ida sad ned. Ubevægelig så hun ud over alting, Stykke efter Stykke: nu var det på Plads.

Hun hørte ikke Frøken Friis og ikke, at hendes Ordstrøm pludselig standsede, følte kun, at hun var ene, et Nu, og løftede sine Hænder fra sit Skød--da Frøken Friis kom frem i Sovekammerdøren.

-Brandt, sagde hun, og hun udtalte Navnet i en Tone, som hun aldrig havde brugt: De véd, hvordan De vil ha'e det.

Ida havde pludselig rejst sig, ved Lyden af sit Navn. og en Flamme sked op i hendes Kinder.

-Så går vi, sagde hun og havde glemt næsten selve sin Smerte.

Men Frøken Friis var inde i Sovekamret igen og sad og gyngede på den store Seng.

-Så går vi, gentog Ida.

Der var noget i Tonen, som fik Frøken Friis til at rejse sig noget rask.

Men Ida ventede tavs først ved Dagligstuedøren og så ved Entrédøren, sidst ved Gadedøren, indtil Frøken Friis var ude. Heller ikke på Gaden kom Samtalen i Gang. Frøken Friis var også stille, optagen af Sit som af en Opdagelse. Men da de nåede Hospitalsporten, sagde hun, før hun skulde videre "et Ærinde":

-Men Gud, Brandt, vær nu fornuftig--dette er jo kun for vi frisindede.

Ida skød tavs hendes Hænder bort fra sin Arm.

-Farvel, nikkede Frøken Friis.

Da Ida, der bestandig bar de to Småpakker, kom ind på Trappen i Pavillonen, mødte hun Frøken Kjær.

-Nej, sagde hun med sin glade Stemme--hun var så vant til, at Ida bragte noget med sig hjem--: Jomfruen har Kager.

Og hun løb iforvejen op til Frøken Petersen: Jomfruen har Kager, sagde hun, og de samledes hastigt til Picknick i Køkkenet.

Ida sad og så Kagen forsvinde mellem Petersens Tænder.

Da de to var mætte, var der et Stykke tilbage. Det blev tilbudt Josefine, der kom for at hente Spandene.

-Ja, no'en skal jo ha'et, sagde Josefine.

Men Frøken Petersen sagde:

-Ach, vi skulde have gemt den til Kaffen.

Ida havde rejst sig og gik.

* * * * *

Frøken Friis' "Ærinde" var et Minuts Løb ind til Svendsen, hvor den Stornæsede spiste Frokost. Frøkenen var helt vims og forpustet af Morgenens lagttagelser.

-Nej, Du, sagde hun: det havde jeg aldrig troet--for der var raffineret....

Den Stornæsede betragtede sit Smørrebrød med Sky.

-Det er s'gu altid sådan med de meget blide Piger, sagde han.

Frøken Friis sad lidt; hun så stadig Sengen og de store Vaskekummer og den brede Hvilesofa for sine Øjne.

-Ja, det må det vel være, sagde hun eftertænksomt og nikkede.

Men lidt efter sagde hun:

-Men, Gud, hvor det må være dejligt at ha'e Penge.

-Nå, sagde den Stornæsede: det vigtigste er s'gu, at man véd, hvad man vil hinanden.

Han bød Frøken Friis på et Glas Øl, som hun nød med opdraget Slør.

Men pludselig sagde hun, påny ganske ophedet:

-Frederik, hun havde flyttet Sengen midt frem i Lejligheden.

-Ja, den bliver s'gu nok stående, sagde den Stornæsede.

* * * * *

... Kate Mourier havde fået den mærkeligste Vane. Hun vandrede op og ned gennem alle Stuer med begge Mynder efter sig.

-Kære Kate, hvor Du marcherer, sagde Fru Mourier fra sin Sofa.

-Jeg tænker, sagde Kate og vandrede videre.

-Men kunde Du ikke gøre det siddende, sagde Fru Mourier.

Pludselig havde Kate sat sig med begge Mynderne foran sig, og rejste sig så igen. Henne ved Døren strakte hun Armene op langs Dørkarmen.

-Er det iaften, vi skal på Koncert? sagde hun og så ud i Luften.

-Ja.

Det var rart ... For jeg trænger til Musik, sagde hun og gik ind.

Fru Mourier blev siddende. Bladene i hendes "Edition Peters" blev liggende urørte. Hun tænkte på, at det var godt, at Mourier endelig kom--nu til Selskabet for Aline.

For Fru Mourier vidste ikke rigtig, hvordan det stod til med Kate.

Det ringede, og det var Fru von Eichbaum. Hun kom blot for at spørge, om Mourier også tog Tjeneren med til Byen.

-For Mine, det var jo bedst at vide det, sagde hun.

Mouriers Tjener skulde hjælpe til ved Fru von Eichbaums Selskab for den til Byen ankomne Fru Feddersen.

De talte lidt om det, og Fru von Eichbaum sagde så, i en anden Tone:

-Børnene har jo redet, Du.

-Ja, sagde Fru Mourier og så ud for sig. Hun havde så gerne villet "tale rigtig ud"--og lod være.

* * * * *

-Fru von Eichbaum sad med Generalinden foran det dækkede Bord i Generalindens Spisestue, hvor Fru von Eichbaums Gæster idag skulde spise. Der var færdigt.

Fru von Eichbaum så ud over Dekorationen, der var Krokus fra Landstedet, og sagde:

-Så kommer den lille Brandt. Jeg gik selv derud imorges.

Og da Generalinden ikke svarede straks, sagde hun:

-Det var jo urimeligt at la'e Pladsen stå tom, og hun har jo dog li'esom færdedes her i Vinter ... Desuden hjælper hun så lidt med ved Theen.

-Men det er da rimeligt at bede hende, mente Generalinden: da Pladsen er der ... Og netop, sagde hun og holdt lidt for pludseligt inde efter at det var sagt: under disse Omstændigheder.

Men Fru von Eichbaum havde vistnok slet ikke hørt det, for hun rejste sig kun og sagde:

-Og nu er der for Julius kun at tænde Lysene an.

Også Generalinden stod op, men henne ved Døren blev Fru von Eichbaum stående:

-Så vilde jeg jo ønske, Du, sagde hun noget langsommere: at Aline kom lidt tidligt ... for, Lotte (Fru von Eichbaum gjorde en Bevægelse med Hænderne, som bragte hun noget på Plads) så li'esom er hun der.

Generalinden nikkede, mens Fru von Eichbaum åbnede Døren.

De gik gennem Gangen ud i Generalindens Køkken.

-De Skærmbrædter, Lotte, sagde Fru von Eichbaum, idet Søsteren gik gennem Generalindens Køkken, hvor nogle grå Skærmbrædter dækkende garnerede Køkkenbord og Komfur: De Skærmbrædter er en Velsignelse.

De skiltes, og Fru von Eichbaum gik over i sin egen lille Gang, hvor hun, lidt kaldende, sagde til Julius, der på en Snor inde ved Komfuret havde sine Handsker til Tørring:

-Og så si'er Julius den fremmede Tjener Besked.

Julius, der kom frem, let lugtende af Benzin, skulde nok besørge det.

Fru von Eichbaum gik ind. Til Ane talte hun før Middagen ikke.

De tre Stuer lå i stille Hygge, og Kullene, der var lagte sparsomt på, brændte svagt. Fru von Eichbaum satte sig på sin Plads i Sofaen. Hun vilde kniple, til hun skulde klæde sig på.

Sengeomhænget var snart færdigt--om nogle Uger. Men Kate, Barnet, havde virkelig også i den sidste Tid, her om Aftenerne, kniplet rigtig flinkt. Og meget jævnt.

Det var rigtig, som der var kommet mere Ro over de kønne Fingre.

Kniplepindene gled ud af Fru von Eichbaums Hænder, og hun faldt i Tanker. I Stuerne begyndte det at skumre. Fru von Eichbaum tænkte på så mange Ting, på denne Vinter og på de mange Vintre før, på Aline og på Kate og på Karl ... Og pludselig tænkte hun på en af Konfessionarius' Prædikener.

Udlæggelsen havde været om Troskaben og Dagværket og Lønnen, som blev Fred.

Fru von Eichbaum blev pludselig bevæget, og i Halvmørket brugte hun Lommetørklædet. Hendes Øjne var fæstede på Hr. von Eichbaums Billede over Skrivebordet: han sås endnu i Halvlyset.

Hans Enke havde foldet Hænderne.

Så vakttes hun af sine Tanker. Hun hørte Karl. Han åbnede Døren til Spisestuen og kom ind.

-Er Mo'er klædt på? spurgte han.

-Nej, jeg har såmæn siddet lidt i min Krog, sagde Fru von Eichbaum fra Mørket: Men alt er i Orden.

-Får vi så Christensen? sagde Karl, der var falden ned på en Stol.

-Ja.

De sad tavse lidt, til Fru von Eichbaum sagde:

-Og så har jeg bedt Frøken Brandt.

Måske havde hun ventet et Ord ud fra Halvmørket, men Ordet kom ikke, og begge hørte kun Uhret, der dikkede videre.

-Hun er jo dog kommet her en Del i Vinter, lød det fra Sofaen.

-Og, Fru von Eichbaums Tone skiftede næsten umærkeligt: Så har jeg jo tænkt mig det som en Slags Afslutning.

Uhret dikkede videre, måske et Minut.

-Vil Du så tænde i Hjørnet, sagde Fru von Eichbaum.

Karl tændte, og Fru von Eichbaum rejste sig.

-Det er nok på Tide, sagde hun, og da hun kom forbi Sønnen, lagde hun pludselig Armen på hans Skulder:

-Jeg har siddet her og set på din Fa's Portræt....

Karl følte, at hun sitrede.

Og pludselig bevæget, ligesom hun, sagde han:

-Mo'r er så god--og kyssede hende på Panden.

-Og nu må vi klæde os på, sagde Fru von Eichbaum: Bordordenen har Julius lagt ind på dit Bord....

Karl stod inde i sit Værelse og studerede "Bordordenen". Han Følte noget af en Lettelse: Ida, der skulde have Kandidaten, skulde sidde på samme Side af Bordet som han selv.

* * * * *

Julius var ovre i Spisestuen færdig med at tænde Lysene an, da Mouriers Hr. Christensen arriverede med Mansketskjorten dækket af en Fløjels Skjorteskærmer. Julius behandlede den Fremmede med meget Ceremoniel og sagde, at han "turde måske sætte ham ind i Forholdene".

Han førte Hr. Christensen ind i Generalindens Gæsteværelse ved Siden af Spisestuen, og Hr. Christensen afførte sig Overtøjet, mens han betragtede de to Senge.

-Her retter vi an, sagde Julius.

Julius havde tænkt, at Hr. Christensen kunde skænke.

Hr. Christensen, der bar Guldælneknapper og tre firkantede Guldknapper i sit Skjortebryst--han havde tjent i Garden og uddannede sig under Hr. Mouriers årlige Ophold i Karlsbad flittigt efter internationale Mønstre--betragtede Flaskerne....

-Af hvid Vin, sagde Julius, plejer vi at skænke tolv Glas af Flasken.

Hr. Christensen, der så ud som en Mand, der ikke vil undres over noget, begyndte at sortere Flaskerne med et Par meget soignerede Hænder. På venstre Hånds Lillefinger bar han en bred Guldring.

Fru von Eichbaum var påklædt og stænkede Værelserne med "en Anelse" af Kølnervand.

Portneren havde indtaget sin Post foran Porten for at avertere Droskerne. De måtte holde på Gaden. "Mellemgården" var for smal, så de kunde vanskelig vende.

Men den første Gæst kom gående. Det var Kandidaten. Han kom bestandig først af ubehjælpelig Angst for at komme for silde, og han sagde til Julius, mens han aftog mange besynderlige Klædningsstykker:

-Der er nok ingen kommen, og gik ind til Fru von Eichbaum, med Hovedet på Skakke, mens Fru von Eichbaum rejste sig og sagde: Det var dejligt at se Dem, Henrik, så har De det da nogenlunde. Kandidaten kom til Sæde og takkede. Når Kandidaten sad midt i en Stue, så han ud, som han var anbragt i en Krog, og han holdt Benene underligt ind til hinanden, som gemte han dem i en Fodpose. Fru von Eichbaum, der hørte nogen ude i Gangen, sagde:

-Ja, Foråret er jo svært for alle den Slags Tilfælde ...

Kandidatens "Tilfælde" var et Maveonde.

-Men har De nu også i Vinter haft Lammeskind under Deres Bord?

Fru von Eichbaum rejste sig uden at vente på Svar. Det var Familien Schleppegrell, der viste sig i Kabinettet.

-Gud, Du, sagde Fru Schleppegrell, der var ganske forpustet: at vi er nået herhen så tidlig--og jeg, som dog har styrtet om i Timevis.

Fru Schleppegrell havde tilbragt fire Timer af sin Dag på Toldboden, hvad hun straks fortalte.

Admiralen havde hilst på Kandidaten--omtrent som på en Skibskok; og Fru Schleppegrell flyttede over til Generalinden, der plejede at komme, når hun havde hørt den første Vogn, og som måske havde håbet, at det var Aline. Karl, der var kommen ind og bukkende gik og stødte Lakskehælene sammen, var standset foran Fanny, som havde et Kniplingslør over en ældre laksfarvet Robe fra et Hofbal, mens Fru von Eichbaum sagde, understøttende Konversationen:

-Du, Fanny, var vel i Formiddags hos Père Dominique? Hvad var Emnet?

Pateren havde talt om Autoriteten.

Admiralen, der var oprigtig religiøs hver Søndag og gik til Højmesse i Holmens Kirke med Roskilde Konvents Salmebog i sin Lomme, sagde:

-Jeg kan s'gu ikke li'e det Rend i katolske Kirker....

-Gud, Schleppegrell, sagde Generalinden--Konversationen gik lidt staccato; men, det var kun Falkenbergs, der kom--: For et befæstet Gemyt som Fanny kan det da kun være udviklende.

Og Fru von Eichbaum, der atter rejste sig, sagde:

-Ja, Schleppegrell, deri kan jeg ikke heller være enig--vi taler netop om Katolikerne, Emmy--Katolikerne har alligevel de store Synspunkter, der giver Løftelse....

Og da hun hørte Kabinetsdøren gå igen, mens Fanny havde væbnet sig med sin Lorgnet, tilføjede Generalinden:

-Katolicismen har nu én Gang det, der ligesom bliver stående.

Et Sekund havde, mens alle talte, alles Øjne strejft Fru Aline, der kom frem i Døren.

-Goddag, Aline, sagde Fru von Eichbaum og rakte hende begge sine Hænder, og Fru Aline gik silkeklædt, uden at tale, støttet til sin Stok, frem i Stuen. Fru von Eichbaum holdt sig ved Siden af hende, mens Veninden gav Hånden til alle--Fru Falkenberg strittede under Håndtrykket uvilkårligt med Armene som Børn, der skal lære at valse--og man hørte Admiralen sige (han talte stadig om Katolicismen):

-Jeg tror s'gu ikke, det er sundt.

Fru Schleppegrell havde rejst sig til Omfavnelse, mens man ovre ved Etagèren hørte Oberstløjtnant Falkenberg sige til Kandidaten: Ja, det er det, man går ud i Solskin, og så har man den kolde Blæst. Generalinden, der tog Fru Alines Stok, sagde:

-Sæt Dig her, Aline.

Fru Feddersen kom til Sæde, og det var, som i Sofahjørnet Kredsen lukkede sig om hende.

Men Fru von Eichbaum, der vendte tilbage til Kabinetsdøren, sagde leende:

-Ja, det er naturligvis Kammerjunkerens, der kommer for silde.

Mouriers og Frøken Rosenfeld var komne sammen.

-Nej, Andreas, havde Fru Mourier sagt derhjemme: jeg vil ikke se hende komme.

Nu stod hun, for hun havde ligesom ikke Mod til at gå ind, i Kabinettet, hvorfra hun kunde se Fru Aline i Hjørnesofaen.

-Herre Gud, hvor er hun grånet, sagde hun til Fanny, der stod hende nærmest, og Fru Mourier havde Tårer i Øjnene.

-Hvem? spurgte Fanny.

Karl, der gik rundt med Bordordenen, fandt pludselig Ida bag de andre, henne i Krogen ved Gummiplanten.

-Står De dér, sagde han og slog Fødderne sammen, lidt bleg.

Og Fru von Eichbaum, der fuldstændig havde glemt hende, men som havde tyve Øren, gik frem imod hende: Goddag, kære Frøken Brandt, sagde hun og forestillede hende for et Par af de nærmeste. Kammerjunkerinde Lindholm sejlede pludselig ind i Kabinettet foran Kammerjunkeren, så der blev hel Trængsel, mens Kate sagde, i en Tone, som stod hun ved Indgangen til Arken:

-Så, nu er vi atten.

Inde i Dagligstuen brød de allerede op, mens Mourier blev ved at veksle kraftige Håndtryk med Alverden, og de gik ud gennem Dørene, Par efter Par. Kandidaten bukkede på skrå for Ida, hvem han aldrig havde set, og de to gik sidst.

Men da de kom ind langs Skærmbredterne, skurede Karl med Kammerjunkerinden forbi Ida og lagde, som var der ikke Plads, et Nu sin Hånd om hendes Liv.

-Vi skal slutte Kortègen, sagde han.

Og Kammerjunkerinden, der var Datter af en Hof-Glas-Handler, sagde med et Blik på Skærmbredterne:

-Hvor det er bekvemt, at De bor i samme Hus som Deres Tante.

-Ja, sagde Karl, der havde fulgt hendes Blik: Skærmbredterne er Familieej, jeg tror s'gu, vi har arvet dem.

Kammerjunkerinden lo og løftede, mens de gik gennem Gangen, sine Skørter en Smule højt, som gik hun over en Gård. Da de nåede ind i Spisestuen, så Karl med et Par hastige Værtøjne henover Bordet. Det var, som blev hans Ansigt på én Gang ældre, med et vist officielt Udtryk.

De var alle på Plads, nederst Moderen, øverst Admiralen, med Kommandørkorset om sin Hals, ved Siden af Fru Aline.

Julius begyndte at servere Suppen højtidelig, som bar han et Par Offerskåler.

Samtalen tog fat om Spisestuer og om at sidde.

-Her har man da, Gud være lovet, Plads, sagde Hr. Mourier, der bandt Servietten op om sin brede Bringe.

Konversationen bredte sig, stadig om Spisestuer, og Fru von Eichbaum sagde, mens Fru Mourier bøjede sig frem for at skjule Fru Aline, for hendes Hænder skælvede, så hun spildte Suppen, når hun førte Skeen til sin Mund:

-Men der er da ingen Spisestue som den på Korsgård.

Og Fru Aline, der talte ligesom en Tone dybere end de andre, sagde:

-Der er idetmindste køligt.

Frøken Rosenfeld havde lyttet et Øjeblik efter Klangen i Fru Alines Stemme, og hun svarede distræt på et Spørgsmål af Kammerjunkeren:

-Ja, vi har nu hundrede Elever i Skolen.

Hvad der gav Admiralinden Anledning til at løfte Barmen i en noget rigelig Udskæring, mens hun sagde:

-Ja, det er utroligt, i vore Dage skal de alle ha'e noget at ta'e sig til.

Men Generalinden sagde:

-Gud, Du, det kommer kun af den megen Utålmodighed. Der er ingen mere, som har Ro over sig til at sidde stille på et Sted og strikke en Strømpe.

Hr. Mourier erklærede, at det var en aldeles fortræffelig Helleflynder, og mens Hr. Christensen, der havde aftaget Lillefingerringen før Serveringen, skænkede den hvide Vin, greb Oberstløjtnant Falkenberg Ordet Ro og sagde:

-Ja, men hvad skyldes det, Generalinde? Vi (og Oberstløjtnantens Stemme blev skarpere) vi har to Oppositionsblade i vort Hus ... Kom det an på mig, Kom det Papir ikke indenfor vore Døre.

Fru Falkenberg, der spiste ganske lidt, men hvert Øjeblik så op mod Fru Aline, som stirrede hun på et Under, der var rykket hende ganske nær, sagde:

-Men, Falkenberg, man kan da ikke hindre Børnene i at læse.

-Men man diskuterer ikke med dem, svarede Oberstløjtnanten.

Fru von Eichbaum sagde, næsten ligesom for at lægge sig imellem:

-Ja, Emmy, der gi'er jeg jo Falkenberg Ret: disse evige Diskussioner føder kun Uro.

Mourier, der stadig spiste, mente bredt, at man måtte jo dog vide, hvad de Folk tænkte: Han holdt s'gu "Socialdemokraten".

-Kære Mourier, sagde Fru von Eichbaum, der nu, lettet, hørte Fru Aline tale livligere om Barndomshjemmet på Unsgård: det finder jeg jo urigtigt ...

Fru von Eichbaum mente "for Eksemplets Skyld".

Det kunde være galt nok endda med Tiderne, som alt forløb:

-Vil De tænke Dem, forleden--opdager jeg ikke, at Ane og Julius, Ane, De, abonnerer på sådanne et lille Blad ... Man fatter jo ikke, hvor de har det fra.

Mourier lo, men Journalistkonversationen var nået over til Kammerjunkeren, der sagde, at man så jo undertiden de Folk i Theatret, og han undrede sig hyppig: For de er virkelig velklædte, sagde han i en Tone, som om han havde ventet, at alle Bladskrivere mødte med Huller på Albuerne.

Admiralen fortalte, at han havde en Gang haft en Herre fra et Blad om Bord i "Helgoland", og han "havde s'gu talt meget fornuftigt", men Admiralinden, der stadig var blevet ved sit Emne om, at alle vilde bestille noget, sagde over Bordet til Fru Mourier, talende om en Datter af Kredsen:

-Kære Mine, véd Du ikke det--jo, hun vil nedsætte sig som Fødselshjælperske.

Kandidaten, der havde spist sin Fisk uden Sauce på Grund af sin Diæt (han var Søn af en Berømthed fra Midten af Aarhundredet og havde i ti Aar været beskæftiget med at ordne de fædrene "Erindringer", mens han stadig blev magrere), sagde til Ida:

-Men det må jo være en meget lønnende Gerning således at kunne lindre sine Medmenneskers Lidelser.

-Ja, sagde Ida, og hendes og hendes Herres Konversation gik istå igen. Hun havde fået to røde Pletter, en over hvert Øjenbryn, som om hun lige kom fra en Stegepande.

Fru von Eichbaum så med sit Værtinde-blik ud over Bordet.

-Aa, lille Frøken Brandt, sagde hun: ta'er De det Fad og la'er det gå rundt.

Det gav et Ryk i Ida. Hun havde kun hørt den megen Tale som en Summen, der var hende fremmed, og nu hørte hun Karls Stemme, der talte til Frøken Mourier igen.

-Ja, sagde hun, og hun tog Fadet.

-Tak, sagde Fru von Eichbaum.

Kammerjunkerinden talte med Fanny Schleppegrell om Prinserne: en af dem havde foræret hende en Papirkniv. Og Konversationen om den kongelige Familie blev almindelig.

Generalinden og Oberstløjtnant Falkenberg talte, mens Samtalen blev alt livligere og Admiralen var rykket Fru Feddersen ligesom en Kende tættere på Livet, om en Ven af Kredsen, der var Guvernør hos Prinsen og forberedte ham til en Eksamen.

-Men han er jo meget bunden, sagde Generalinden: sove som han må i Værelset foran.

Oberstløjtnanten svarede med nogle Ord om det udmærkede Eksempel og vendte sig til Frøken Rosenfeld:

-Ja, sagde han: De er naturligvis radikal ligesom min Kone.--

-Jeg véd ikke, hvad De forstår ved Ordet, sagde Frøken Rosenfeld: men Kongen holder jeg forresten meget af, fordi jeg synes, han er en ridderlig Person.

Karl og Kate begyndte at le ad Ordet "Person", og Generalinden sagde til Frøken Rosenfeld.

-Kære Betty, det er vel ikke det eneste.

Men Fru Falkenberg, der havde to røde Pletter på sine Kinder--hun fik dem let, som var de Følgen af en undertrykt eller hemmelig Ophidselse--sagde ud i Luften, men det var sagtens til Oberstløjtnanten:

-Men Menneskene tænker jo nu dog én Gang--

Og Oberstløjtnanten svarede:

-Ja, de tænker ... de tænker, til de ligger der.

Mourier, der havde hørt det, lo og sagde:

-Det er s'gu meget rigtigt; og han klinkede med Oberstløjtnanten.

Ordet "tænke" førte på én Gang Fru von Eichbaum ind på Martensens Etik. Hun læste den netop. Hun nød den langsomt:

-Men jeg finder ham jo, sagde hun, ikke vanskelig at følge på Grund af den klare Stil.

Pludselig sagde Generalinden over Bordet til Ida ("hun sidder jo som hjemløs", havde Nåden på én Gang set):

-Er der megen Sygdom iår, Frøken Brandt?

-Ja, en Del, fik Ida sagt. Hun hørte kun Karl og Kate, der lo,--hvor de lo, ligesom langt borte. Og så sad hun og passede på Fadene, næsten febrilsk, som af en gammel og pludselig vågnet Vane, Vanen fra "Ludvigsbakke".

Mourier, der sad og så ud over Bordet, lod Blikket standse ved Ida og bøjede sig over mod Fru von Eichbaum:

-Hvem er hun? spurgte han halvhøjt, og Ida hørte Fru von Eichbaum, inde i en længere Forklaring, sige:

-Og Faderen var jo Godsforvalter hos Konferensråden, rigtig en agtværdig Mand.

Ida vidste måske ikke selv, at hun kæmpede for ikke at få Tårer i Øjnene.

Oppe ved den anden Bordende blev Samtalen gladere. De var blevet ved at tale om "Unsgård", og Fru von Eichbaum begyndte at tale med, mens Admiralinden påny var nået til Tolden og Toldvæsenet og afsluttende sagde til Kammerjunkerinde Lindholm:

-Men nogle Stykker Silketøj, Kære, håber jeg nu at få hjem med Deres Svigermoder og Mary ... Gud, De, når man lægger dem i Bunden af en Kuffert--

Konversationen om "Unsgård" indfangede også hende, og hun forlod "Silketøjet". Fru Mourier talte så glad og højt, for hun var så inderlig lykkelig, fordi det helt tædede op om Aline; og Fru Feddersen sad bøjet frem med sit Ansigt i det fulde Lys.

-Ja, det var en dejlig Tid, sagde Fru Mourier ... Husker Du, Mille? hun talte ned til Fru von Eichbaum: når vi kørte til Marienlyst for at danse ... Det var i Brix' Tid. Nu har jeg såmæn ikke været der længe.

Fru von Eichbaum svarede noget--pludselig med Tårer i Øjnene: det var jo der, hun havde truffet Eichbaum første Gang.

Og de blev alle ved at tale om den Tid: om Soiréerne og Kronborgs Løjtnanter og Køreturene til Gurre og Badetimerne, når de kørte i en Høstvogn ned til Hellebæk Strand, og de store Skovture, når de tog til Grib Skov, der var så vid og stille....

Alle deres Ansigter blev helt lysende, og de kom alle til at tale næsten ganske ens--også Fru Aline.

-Aa, ja, sagde Admiralinden: da var man alligevel meget bedre Mennesker.

Men Admiralen, hvis Kommandørkors var kommen til at sidde lidt skævt, og som sad og tænkte på, hvor det s'gu alligevel var utroligt, hvor Aline havde holdt sig, sagde:

-Ja, man husker jo nok, når man skulde gynde Dem.

Karl og Kate var begyndt at pludre Fransk, men på én Gang bøjede Karl sig frem--deroppe talte de endnu om Grib Skov--og løftede sit Glas:

-Frøken Brandt, sagde han.

Ida fo'r sammen og hævede knap sit Blik. Så drak hun.

Men Karl blev siddende et Øjeblik helt åndsfraværende. Der var kommet noget så sørgmodigt i hans Øjne.

-Lille Frøken Brandt, sagde Fru von Eichbaum, det kom en lille Smule hastigt: la'er De måske det Syltetøj gå?

Men det var Frøken Rosenfeld, der svarede med en lidt høj Stemme:

-Nu skal jeg, Fru von Eichbaum.

Rundtom talte alle, mens Kandelabrenes Lys flimrede let i den ophedede Luft, Kammerjunkereren underholdt Kandidaten om Memoirelitteratur. Han måtte sige, at Memoirer i det Hele var hans Yndlingslektüre, navnlig om Napoleon.

-Man føler under Memoirelæsning så at sige, at man alle er Mennesker.

Oberstløjtnant Falkenberg begyndte at tale om Napoleons Marchaller og Marchal Neys Grav, der, som han sagde, var simpel, som det sømmer sig en Soldats; mens Kammerjunkerinde Lindholm spurgte Fanny, om hun vidste, hvad Fru Verdier havde forlangt for en Garniture af gamle Kniplinger ...

Næsten alle talte, en Kende i Munden på hinanden. Frøken Rosenfeld tvang Ida til at tale med Mourier, der var rød og blussede, slog sin Hånd ned på Fru von Eichbaum og sagde:

-Her er s'gu rart.

-Kære Mourier, sagde Fru von Eichbaum smilende: det er så let, når man kun er i sin egen Kreds.

De var færdige med Urfuglen, der var en Present fra Fru Mourier, og Hr. Christensen iskænkede Portvinen.

Oppe ved Fru Alines Bordende talte de endnu om Unsgård-Dagene, da Fru Mourier sagde:

-Men nu skal vi alle samles igen på Ludvigsbakke.

Og Mourier, der hørte det, sagde bred og glad:

-Ja, det er s'gu rigtigt--velkommen alle Mand, nu, når vi får bygget ... Idag falder vist den sidste Mur af den gamle Kasse....

Ordet Ludvigsbakke havde vækket Ida, men hun vidste ikke, at hun, bøjet frem, bleg, stirrede ind i Hr. Mouriers Ansigt.

-De gamle Mure har ellers været drøje, sagde Mourier: nå, Stenene bruger vi til den nye Stald.

-Der var alligevel rart i det gamle Hus, sagde Fru von Eichbaum.

-Gu' var der rart, sagde Mourier sagtmodigt: Men Ungdommen er jo aldrig tilfreds.

-Men I forvænner også Kate, sagde Generalinden.

-Nej, brød pludselig Kate ind med en mærkelig Gadejargonbetoning på Ordet: Man kunde virkelig ikke rykke ind i de gamle Lokaler.

På én Gang blev Kate Midtpunktet ved Bordet, mens de talte om de nye Værelser, Trappen, Billardsalen og Badeværelserne og Udsigtstårnet og Terrasserne, hvis Stenvaser skulde hugges i Italien.

Kammerjunkerinden var højst interesseret og bøjede sig spørgende frem over Bordet, mens Fanny trak den magre Buste tilbage og så ud, som om hun lugtede til koncentreret Eddike, og Kate blev ved at tale om Trappegelænder og en engelsk Thestue og Parketgulve.

Samtalen blev højrøstet, og Fru Mourier sagde til Generalinden: Ja, Fordringerne stiger, Du, sagde hun og så kærligt beundrende ned på Datteren, mens Karl begyndte at forklare Kammerjunkeren om Staldene, ivrigt og optaget: at de var efter engelsk Mønster, med Hestene frit i Båsene, store Rum, med Marmorgulve og Vandledninger.

-Storartet De, sagde Karl: jeg har selv givet Tegningerne.

Men Kate fortalte Kammerjunkerinden om Soveværelserne, der alle lå mod Nord, for man måtte sove koldt.

Ida vidste ikke, at Julius havde budt hende Is, og at hun havde fået den ned på sin Tallerken.

Men de to unge blev ivrige, fordi Faderen drillede Kate og Oberst Falkenberg begyndte at kritisere Båsene. Lidt hede af Varme og Vin talte de begge, i Munden på hinanden, hver til sin Side, Kate ned til Faderen og Karl op til Obersten om Soveværelser og Heste og Centralvarme og Båse, så det lød som en hel Duet. Også Fru Feddersen bøjede sig, optagen, frem, og der kom nogle korte og hastige Glimt i hendes grå Øjne ved Talen om den megen Komfort og de Marmor-badekar.

Og pludselig nikkede Fru Mourier ned til Fru von Eichbaum med Tårer i sine gode Øjne.

Men Mourier løste sin Serviet fra Halsen og sagde:

-Ja, Ungdommen raser.

Da der var blevet noget mere stille, sagde Frøken Rosenfeld roligt:

-Der var nu mange dejlige Minder fra det gamle Hus.

Karl hørte Ordene og pludselig holdt han inde i sine Forklaringer og han svarede ikke Kammerjunkerens--

Fru Falkenberg sad og søgte Falkenbergs Blik, men Oberstløjtnanten nød en Biskuit og talte med Admiralinden om Remonteheste.

Fru von Eichbaum bød Velbekomme.

Ida havde ikke hørt det og hun fik sig først rejst, da Kandidaten rakte hende Armen. Som halvvågen så hun et Øjeblik ud over Bordet med det endte Måltid og Kandelabrene, der osede let, og ned på sin egen Plads. Den blodrøde Is var smeltet og blevet til noget farvet og skident Vand i hendes Skål.

Admiralen vilde række Fru Aline Feddersen hendes Stok. Men Fru Aline mente, hun kunde gå uden. Og støttet til Admiralen, hvis Emaillekors lyste i Skæret af de von Eichbaumske Kandelabre, gik hun, lidt besværligt, men dog rank mellem de andre Par, forbi Skærmbredterne, over i Fru von Eichbaums Lejlighed, hvor Hr. Christensen begyndte at byde Kaffen om.

Herrer og Damer talte højt, rundt omkring, i Grupper. Fru Mourier stod hos Fru von Eichbaum med hendes tørre Hænder i sine.

-Det gik nydeligt, Du, sagde hun: jeg kender heller ingen, der forstår Kunsten som Du.

Fru Mourier forklarede ikke, hvad hun egentlig mente med Kunsten, eller måske vidste hun det ikke en Gang selv.

Men Fru von Eichbaum svarede:

-Kære Vilhelmine, det går jo ganske af sig selv.

-Ja, når man forstår det, sagde Fru Mourier.

Ida havde helt mekanisk--eller måske som et Slags ubevidst Værn--taget Sukker og Fløde og gled rundt og bød. Nu nåede hun Fru Mourier.

-Tak, Ida, sagde Fru von Eichbaum: De er osse altid så hjælpsom.

Og Fru Mourier, der tog Sukker, sagde venligt:

-De går jo rundt, Frøken Brandt, som var De en Datter i Huset.

-Ja, sagde Ida og gled videre.

-Hun er vist rar, Du, sagde Fru Mourier, der følte en ubestemt Medlidenhed--måske med det underligt halvgamle, der var over Idas Person. Det var, som den gule Kjole var for stor til hende, så der ikke var nogen rigtig levende Krop i den, og det flammede Hår virkede over den lille Pande så mærkeligt som Paryk eller som det var klistret på.

-Gud Du, prægtig, sagde Fru von Eichbaum: Og et af de sjældne Mennesker, der altid kender deres Plads.

Herrerne var gået ind i Karls Værelse for at ryge undtagen Admiralen, der passede sin Fordøjelse på sin vanlige Strøgtur. Kammerjunkereren talte om, at København var s'gu en nydelig Verdensstad--man kunde ikke få en ordentlig Skjorte i hele Byen.

Men Mourier havde fat i Karl ude i Entreen:

-Jeg har såmæn egentlig villet skrive det længe--men, ser De,--for man véd jo dog, hvad det koster for et ungt Menneske at gelejde unge Damer rundt--sådan en hel Vinter--Men nu (Hr. Mourier var helt forlegen) lægger vi en Anvisning oppe på Filialen--og så er den Sag klar, når De bare går op og hæver den.

-Nå, ingen Aarsag, sluttede han brat. Karl var blevet blodrød og Hr. Mourier vendte sig, meget lettet:

-Men skulde vi ikke hellere flytte ind i Spisestuen, sagde han: der er s'gu friere Luft og sådan ved Kaffen er det også rart at være et Stykke fra Fruerne--

Lidt efter brød Herrerne op og drog over i Generalindens Spisestue, hvor Hr. Christensen og Julius gik og dækkede af.

Hr. Christensen havde fået sådan noget bevægeligt ved Næseborene, da han kom op om Fru Feddersens Plads, hvor man endnu fornåm hendes Parfume.

-Hun er forresten osse en stadselig Dame endnu, havde han sagt til Julius.

Over Damerne var der faldet Ro efter Kaffen og nu, da Herrerne var gået. Admiralinden halvsov efter Formiddagens Anstrengelser i Sofaen (hun spiste desuden stærkt, når hun var ude), men i Hjørnet under Gasflammen sad en Gruppe og talte om Bøger og om at læse. Fru Falkenberg, der nervøst gned sin ene Kind med den knyttede Hånd, mens hun så ud for sig, sagde:

-Men man bli'er så tit urolig af at læse.

Hvorpå Fru von Eichbaum, der ovre ved Etageren talte med Fru Lindholm om Mary, sagde:

-Kære Emmy, man læser da for at hvile.

Men Fru Falkenberg, der blev ved at gnide sin Kind, sagde halvsagte:

-Man vil vel også kende Livet.

-Det er vist sjældent, som der står i Bøgerne, sagde Frøken Rosenfeld.

Generalinden, der havde trukket Ida ned på en Sofakant, ligesom afbrød og sagde:

-De, lille Frøken Brandt, har nu en Gerning til at fylde; og hun løftede venlig; Idas Arm. Den faldt så sært livløst, eller ligesom den var knust eller af Led, tilbage ned på Marmorbordet, at Generalinden pludselig så på hende:

-Men det er naturligvis anstrengende, sagde hun i en anden Tone.

Admiralinden, der var vågnet og havde hørt, der var Tale om Læsning, sagde henne fra Sofaen:

-Kære I, man må jo gennem Taskerne for at følge med. Fanny og jeg læser os i Søvn hver Aften.

Inde i Kabinettet havde Fru Feddersen sat sig et Øjeblik til Ro. Måske var hun noget træt, for hun havde lukket Øjnene og støttet Hovedet mod Væggen. Hun sad lige i Lyset, og de røde Perleslanger, der faldt ned over hendes Buste, så nærmest ud som Blod der randt ned i hendes Skød. Hun havde ikke mærket Fru Mourier, der var kommen ind og satte sig ved Siden af hende.

-Hvor jeg har tænkt meget på Dig, sagde Fru Mourier og listede stille sin Hånd ind i Fru Alines.

Fru von Eichbaum lod Vinduerne i sin Spisestue lukke op, ovre i Generalindens Lejlighed stod de allerede åbne. Man hørte Herrernes Latter og Hr. Mouriers Stemme over i Fru von Eichbaums Stuer, som hele Huset festligt flød i ét, sammen med den oplyste Gård. Gangklokken lød og Julius åbnede. Det var de Unge, som begyndte at komme, purunge Piger i lyse Kjoler og unge Herrer med friske Skjortebryster, der bukkede rundt for de ældre.

En lille Pianist, der var skægløs og halvforfjamsket og som bad om en Pude til sin Stol, kom endelig til Sæde ved Klaveret, og et Par Unge begyndte at svinge sig rundt på Gulvet i Spisestuen, mens Herrernes Latter og Musikken blandedes.

Fru von Eichbaum gik til og fra. Nu kom hun ovre fra Herrerne og kaldte ind i sit eget Køkken:

-Julius.

Julius kom fulgt af Hr. Christensen, der var i Skjorteærmer med faste Manchetter.

-Vil Julius måske stille Skærmbredterne på Plads, sagde Fru von Eichbaum og gik videre.

Hr. Mourier havde væltet det ene på sin Vej gennem Køkkenet.

Lige ved Døren i sin egen Spisestue mødte Fru von Eichbaum Ida.

-Kære Frøken Brandt, sagde hun, lidt échaufferet var hun: jeg går i en Ængstelse for Kopper ... om der er nok, for de Unge skulde jo ha'e The ... Vilde De være så sød at se efter....

Idas Ord blev borte i den glade Musik og Fru von Eichbaum så kun, at hun bøjede sit Hoved og gik.

Ude i Køkkenet fik hun et Forklæde (der er drukne Folk, som sådan gør lutter fornuftige Ting og ganske stille, men bagefter kan de kun ikke huske, hvad de har gjort) og hun bandt det om sig. Under Gasflammen vaskede Ida Kop efter Kop.

Inde i Døren til Dagligstuen stod Fru Mourier og så på de Unge, der dansede. Nu var også Karl, der forresten i Stilhed drak lidt rigeligt Likør, kommen herover i Stuerne og dansede med Kate.

-Aa, det er så dejligt at se så megen Glæde, sagde Fru Mourier, der stak sin Arm ind under Fru von Eichbaums. Og ved Siden af hinanden så de på deres Børn.

Latter og Støj slog over fra Herrernes Værelse, da Musikken holdt op. Admiralen var kommen hjem, og også et Par af de Unge havde sneget sig derover.

Midt for Bordet talte Obersten om de moralske Følelser og Forsvaret.

Kammerjunkeren havde spurgt Kandidaten, hvad det egentlig var for en lille Dame, han havde haft til Bords, og Kandidaten havde forklaret det og sagde:

-løvrigt vist en meget dannet lille Pige ... Men--og Kandidaten havde nogle underlige Småbevægelser med Hænderne--man sidder jo dog, Kammerjunker, og siger til sig selv, at sådan et Menneske kunde smitte.

Oberstløjtnanten blev stående midt for Bordet og talte højere og højere om Hans Excellence Krigsministeren som Nerven i hele den patriotiske Bevægelse.

Men Admiralen, der tilligemed Hr. Mourier havde siddet og set ud, som om de hørte efter, sagde til Mourier:

-Men, hvorfor sagde De Nej til at gå ind i Landstinget?

-Ja, sagde Mourier, der vred lidt på Kroppen: jeg véd s'gu ikke. Jeg er naturligvis Højremand, naturligvis, gentog han, men ser De, Admiral, jeg har Fanden ta'e mig ikke rigtig Evnen til at forarges, og den er nødvendig hertilands i det offentlige Liv.

-Nå, sagde Admiralen: der behøves, Gud være lovet, ikke så megen Forargelse til Søs.

Og de to Herrer, der lo muntert, mens de drak et Glas Likør, gav sig til at gå op og ned ad Gulvet og talte om Fru Aline.

-Ja, sagde Mourier, jeg gi'er nu min Kone Ret, at den Slags Ting hænder ikke, når Manden holder sig frisk--.

Men Admiralen klædede sig i Hovedet og sagde:

-Ja-a, men jeg husker jo nok, da jeg oppe på Unsgård gyngede dem som Piger--hun havde en Manér at rejse sig i Gyngen og snappe efter Vejret--

-Nej, og Admiralen så næsten tilfredsstillet ud: hun er af de urolige Fruentimmer.

Ovre hos Fru von Eichbaum begyndte Klaveret at lyde igen, og Kammerjunkereren, der stod ved Vinduet og så over på de Dansende, sagde til Karl von Eichbaum, der var kommen over for at få sig et nyt Glas Likør:

-De, Eichbaum, skal vi Også gå over og dreje os lidt rundt?

Mens Oberstløjtnanten pludselig sagde til Mourier:

-Men, kære Mourier, hvorfor er De egentlig ikke blevet Etatsråd?

-Fordi min Kone ikke vil, sagde Mourier.

Ida var kommen ind igen og sad ved Siden af Frøken Rosenfeld, da Karl kom hen imod hende. Han var rød i Hovedet og lidt usikker i Stemmen.

-Frøken Brandt, sagde han, vi må da danse.

Ida svarede ikke, og med Møje fik hun sig rejst. Karl syntes, hun var så ganske tynd i hans Arm.

De dansede kun én Gang rundt. Tak, sagde Ida og hendes livløse Hænder fornam ikke hans, der fattede om dem med et næsten fortvivlet Tryk.

-Hun skulde s'gu gå ind og glatte sit Hår, sagde Student Falkenberg, da Karl atter førte Ida ind.

Frøken Rosenfeld havde rejst sig og Ida stod hos hende.

Så sagde Frøken Rosenfeld og tog hendes Hånd:

-Lille Ida, hvad vil De dog her?

Måske forstod Ida ikke Ordene, men hun sagde alligevel:

-Nu går jeg hjem.

Hun så ingen, mens hun gik gennem Stuerne, hvor Musikken var standset, og hun vidste ikke, at hun pludselig kniktede for Fru von Eichbaum, næsten som da hun var Barn, og fik sagt:

-Jeg skal jo så tidlig op.

I Gangen var der ingen og selv tog hun sin Kåbe. Intet smertede hende nu uden Lyset. Det gjorde ondt i hendes Øjne. Hun gik et Par Skridt hen mod Tærskelen ind til Karls Stue ...

Så vendte hun sig og gik.

Det var blevet Storm og Regn, men hun mærkede det ikke. Hastig stred hun sig frem mod Vinden. Hun havde ikke hørt, at en Stemme talte til hende.

Det var Knuth, der kom gående med en anden Officér, som var i Uniform.

-Men er det Dem, Frøken Brandt, sagde han: og går De i det Vejr.

Og da han pludselig så det blege Ansigt, sagde han:

-Er De syg?... Jeg kan da skaffe en Vogn.

Ida havde ikke svaret, men Knuth løb kun, mens Ida blev stående; der var noget i hans Stemme, der ligesom lindrede Blodet om hendes stivnede Hjerter.

Vognen kom og Knuth hjalp hende ind.

-Tak, sagde hun, og de vekslede ikke flere Ord.

* * * * *

Karl var gået til Generalindens Spisestue. Han nød atter et Glas Likør, mens Kammerjunkerens foretrak Sodavand.

Karl sad og stirrede ind i de næsten nedbrændte Lys i en Kandelaber.

-Det koster s'gu at leve, sagde han pludselig.

Kammerjunkerens lo og sagde:

-Nå-å, De får nok Råd til det, Eichbaum.

Men Karl hørte det vist ikke, for han blev kun ved at se ind i Lysene, til han smækkede med Tungen og sagde:

-Men man bli'er vel vunden for Samfundet.

Admiralen og Hr. Mourier brød op og gik ned gennem Gangen og Køkkenet, hvor Admiralen kom til at vælte et Skærmbrædt.

-Sikke no'et Skidt, sagde han.

-Men de skjuler Ildstedet, Admiral; lo Hr. Mourier.

Ovre i Dagligstuen havde de lidt trætte ældre Damer slået sig ned om Fru von Eichbaums Sengen.

-Ja, sagde Fru von Eichbaum: nu mangler der så godt som kun Sløjferne. Men dem knytter Kate, har hun lovet mig.

De Unge dansede Française, og Herrer og Damer fløj næsten lidt vildt imod hinanden. Oberstløjtnantens Stemme skar en Gang imellem gennem Musikken. Han talte om Traditionerne.

* * * * *

Ida åbnede og lukkede Hospitalets Porte og Døre så sagte.

Men da hun kom forbi Døren på første Sal, blev den lige lukket op af Dr. Qvam.

-Er det Dem, sagde han: uh, sikken Nat--to Selvmordere, og begge skal de pumpes.

Petersen havde hørt Dr. Qvam tale med Ida og hun stak Hovedet frem:

-Och, hvordan har De moret Dem, sagde hun og halede Ida ind på Afdelingen, hvor Frøken Roed sad under Gasflammen og spiste til Middag.

Inde hos Kvinderne skreg de, og fra Salen hørte man Patienternes Stønnen.

-Ach, ach, sagde Frøken Petersen, der måtte løbe hid og did: inat er her uroligt.

Dr. Qvam så hen imod "A" og spurgte Frøken Roed:

-Er han ikke i Seng?

-Nej.

-Og imorgen skal han ha'e sit Tøj?

-Ja.

Dr. Qvam åbnede Døren derind.

Herren på "A" sad oppe i Karmen, i det åbne Vindu, og stirrede ud i Stormen. Bygen var forbi og det var stjerneklart igen.

-Sidder De der, sagde Dr. Qvam: det er en Smule mod Reglementet.

Herren på "A" vendte Hovedet halvt, mens han sagde og fæstede de tunge Øjne på Lægen.

-Jeg sidder her dog just for at døde Reglementet.

Og som han talte til sig selv, sagde han med sin besynderlige Stemme, der altid lød, som var den fyldt af Medlidenhed:

-Jeg ser på Stjernerne--de høje Stjerner.

Han tav et Nu.

-Da jeg var ung, betragtede jeg dem, fordi jeg vilde rive dem ned. Nu ser jeg på dem for at lære Tålmodighed.

Dr. Qvam var trådt nærmere. Nedefra sat han op på Herren fra "A": i dette Ansigt var der noget af den store Sorg.

Så stod den Syge ned fra Karmen:

-Men lad os bøje os for Lovene, sagde han og lukkede Skodderne.

Qvam blev stående:

-Ja, men hvem har skrevet Lovene?

Herren på "A" smilte:

-Er det ikke "Profossen", sagde han.

Men det flygtige Smil forsvandt, og han spurgte:

-Skal jeg så bort imorgen?

-Ja, imorgen tidlig.

Herren fra "A" stirrede lidt frem for sig.

Så trak han træt på Skuldren:

-Nå, det kan også være godt, Doktor.

Og idet han fæstede sine Øjne på Qvam, sagde han med et nyt Smil, der var som et Farvel:

-Deres Verden frister mig ikke.

Qvam blev pludselig bevæget og sagde noget sagtere:

-Men Livet skal dog leves.

-Ja, sagde Herren fra "A": af dem, de ikke spærrer inde.

-Lad mig så sige Farvel, sagde han og åbnede Døren.

Udenfor var Plejemoder Koch fra Kvinderne kommen ind for at hente Dr. Qvam.

Ida stod på samme Sted, ved Døren, lænet til en Væg. Det flammede Hår var opløst af Regnen.

Herren fra "A" tog hver i Hånden:

-Lev vel, sagde han.

Sidst tog han Idas Hånd og da løftede han sine Øjne:

-Lev vel.

Derpå gik han ind igen og lukkede sin Dør.

Der var stille et Øjeblik, da han var gået. Så sagde Frøken Koch og så på Ida, der stod på samme Plet:

-Nu er den Fest vel forbi.

Og Qvam, der også pludselig så på hende, sagde:

-Ja, Frøken Brandt, De trænger s'gu vist til at sove Rusen ud.

Nøglerne lød i Dørene. Dr. Qvam og Frøken Koch gik ind til Kvinderne.

-Godnat, sagde Ida sagte.

Der lød Nøgler igen. Ida Brandt gik op på sit Kammer.

"De Urolige"s Skrig sled sig op gennem Pavillonen, som kom de langt, langt nedefra--fra under Jorden.

Min gamle kammerat

En novelle fra Stille Eksistenser

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1886

Til Julius Schiøtt.

Nej--er det dig--at man skulde træffe dig her....

-Nej--men--du gode--det er Kristian--

-Ja--i egen høje Person--nej, at man skulde træffe dig--

-Men saa kom dog og sæt dig, Mand--saa nær jeg ikke havde kjendt dig....

-Det tror jeg, naar man føjter saadan om som du--saa har man let til at glemme sine gamle Venner.

-Nej, min gamle Ven--tvertimod, saa husker man dem just.

-Naa--et Paradox--saa kjender jeg dig igjen--du gamle--nej--at man virkelig skulde møde dig en Gang....

--Men saa sæt dig dog dér i Lænestolen, at jeg kan se paa dig: Jo, du er helt den gamle--paa Skjægget nær--det er blevet tykkere--husker du den Gang--du plejede de spirende Dun med Løgsaft--

-Aa ja--

-Og saa er Du blevet svær--

-Og du er stadig lige tynd--og du gaar stadig med for smaa Støvler.

-Det er blevet en Vane. Jeg tror ikke mere, jeg kunde undvære det.--

Vi satte os. Ja--han var helt den gamle: de samme Øjne, blaa og troskyldige, den samme Latter, saa klar og trohjertet.

Jeg sad nogle Øjeblikke og saa paa ham. Saa sagde han:

-Vi sidder og ser paa hinanden og hver tænker om den anden: Hvor han har forandret sig--i de otte Aar.

-Otte Aar--er det otte Aar--

-Ja, det er otte Aar.

Var det virkelig saa længe siden, vi havde set hinanden. I det Øjeblik syntes jeg, det var som igaar, vi havde siddet ved Studentersoldene sammen, sovet Side om Side paa Forelæsningerne, og pantsat Frakker for hinanden, naar det kneb og gaaet med hinandens Støvler--

Og det var otte Aar siden.

Vi talte om de gamle Dage. Om de gamle Pudsigheder, om Soldene, om vore første Theaterforestillinger. Hvor Hjerterne dog havde haft let ved at banke i den Tid--

De gamle Navne dukkede op.

-Husker du ham--og husker du ham?

-Aa jo--hvad er der blevet af ham?

-Han er juridisk Fuldmægtig--paa Vestkysten--blevet tyk og fed--

-Han var den kjønneste af os--

-Det ser man ikke længer--

-Og Ramsay--den blonde--husker du, hvor er han? Husker du ham--Huen paa Sned over Lokkerne, Stokken i Lommen--et Blik paa Skraa til hver Dame paa Strøget--Naa, der var ikke Plads til ham paa Fortovet saa stolt gik han og erobrede en Verden ved hvert Skridt....

-Om jeg husker....

-Han talte altid for Kvinden om Lørdagen--og var altid forelsket--Hver Uge i en ny--Stakkel ...

-Han er i Indien, tror jeg--

-I Indien--

-Ja--han var kommen paa Vejen nedad. De kaldte ham: "aan mig en Krone" og gik udenom, naar de saa ham paa Gaden.--Saa tog han sig sammen en Dag og rejste--

-Ja saa--til Indien. Ja, det er vel ikke det værste.

-Therkildsen--ham med den store Næse--mindes du--som altid spillede "Tanten" paa Salen--han er død ifjor--

Saadan dukkede Navnene frem--**den** var død, **den** kommen i Embede, **den** var gift, **den** blevet borte.

Vi sad saadan og snakkede. Saa blev der en Pavse, og hver tænkte paa sit, maaske paa det samme.

Og uden næsten at vide det, sagde jeg:

-Véd du--Kristian--vi er ikke mere unge nu.

-Tredive Aar.

-Ja--tredive Aar

-Og du--du er jo blevet "berømt".

-Ja--det er bleven sagt af en Rus i et Lørdagssold efter to. Men jeg vilde hellere være atten Aar....

-For at opnaa hvad?

-Opnaa hvad? Ingenting af det, jeg har naaet--du.

Min gamle Kammerat sad lidt. Saa sagde han:

-Ja du--jeg er tilfreds

-Men du gode Gud--vi snakker op om alle andre--og om dig faar jeg ikke det mindste at vide.--Hvad er du egentlig?

-Præst.

-Præst?

Ja--husker du ikke, jeg studerede Theologi?--Aa nej--det var jo **det**, vi talte mindst om. Jo--jeg er saamæn Præst.

-Hvor længe har du været det?

-To Aar, min Ven.

-Og hvor?

-Paa Lyø.

-Paa--Lyø.

-Ja.

-Jasaa--det er afsides--hva'--

-Ja, det er det.

Jeg saa paa ham. Hvordan var det dog gaaet til. Forældrene var jo rige. Deres Bal i Januar var det største, jeg var til--dette dejlige Hus--paa Gammeltorv--med de to Lygter paa Porten--og den gamle Portner, som lukkede Porten saa lempeligt og sagte op og i--og de lune Trapper med Tæpper opad Trinene,--og den runde godmodige Etatsraadinde med de rare klare Øjne, hun, som altid hjalp os, naar det kneb.

Og Elisabeth--ja--Elisabeth, Søsteren--hvad var der mon blevet af hende?

Saa elegant hun var, rank og fornem--med det stille Smil, der forbløffede mig saa komplet--hvor var hun elegant og rolig som hun bar sit Hoved, og hvor hun hilste ... --hvor jeg havde sværmet for hende--min første Forelskelse ... med Haabløshed og gamle Blomster og et Billede jeg havde stjaalet af Kristians Album og som jeg sad og kyssede paa de filosofiske Forelæsninger....

Og nu--nu var han blevet Præst paa Lyø.

Som om min gamle Kammerat gjættede mine Tanker, sagde han:

-Ja--min Ven--der kan hænde meget i otte Aar.

-Ja--der kan hænde meget.--

Vi sad lidt tavse, saa sagde han:

-At Fader døde, hørte du vel--det var vist kort efter, du var rejst.

-Ja--jeg hørte det helt kort.

-Det var et sørgeligt Dødsfald--han vilde jo ikke overleve Ulykken.

Jeg vidste intet at sige. Jeg tav og ventede.

-Ja--alt det vidste vi ikke noget om i den Tid--i den første Tid, da vi to omgikkes mest--men senere, da vi allerede saas mere sjældent--hver fik jo sit at gjøre og tænke paa--fik jeg det jo lidt efter lidt at vide.--Fik noget at vide og gjættede mere.--

-Det var gaaet svært tilbage med Fa'ers Forretning--Fa'er havde altid "vovet" meget og spændt Krediten til det yderste, af hvad det gamle Navn kunde bære. Saa kom der Uheld efter Uheld, Tab efter Tab.--

-Og saa skulde der skjules og dækkes over det.--Og vi førte stadig større Hus baade for at bedrage Mo'er og alle fremmede,--Elisabeth og jeg var de eneste, som vidste det.--

-Den gamle Kasserer havde i sin Angst betroet det til mig.

-Ved du, det er grueligt at leve i saadant et Hus, som staar for Fald-det er som Ruinen lurede i alle Kroge. Og saa Spektaklet og Festerne, og vi indviede, som vogtede paa hinanden for at se, om vi spillede vore Roller godt--

-Og midt paa et Bal kunde Elisabeth og jeg mødes og trykke hinanden krampagtig i Haanden, mens vi saa paa hinanden med et fortvivlet Blik.--

Min gamle Ven sad lidt og stille sagde han:

-Ja--den stakkes Elisabeth.

-Hvorfor--hvad er hun nu--hun er er vel gift?

-Nej--hun hævede sin Forlovelse--den Vinter--den Vinter--den sidste Vinter hævede hun den pludselig--

-Hvem var han? Var det ikke Thorsen?

-Jo--véd du, hun handlede ret--han havde forlovet sig med den rige Pige--

-Men--naa ja, jeg tror ikke, hun har glemt ham.

-Og han tog imod det--uden videre--lod hende gaa?

-Min Ven, hvad skulde han gjøre? Han havde atten hundrede Kroner om Aaret, og Elisabeth havde brugt det tredobbelte til sine Kjoler.--Han var meget bedrøvet, tror jeg ...--Nu i Foraaret blev han gift--

-Saa stor var Bedrøvelsen ... Aa ja ... Min Ven tog sig ned over Øjnene.

-Ser du, sagde han, det kan man ikke dømme. Hjertesorg og Hjertesorg er to Ting--og den er ikke ens for alle--

-Og hvordan gik det saa ellers--

-Fa'er holdt det gaaende til det sidste,--Aa--den sidste Tid--du, da jeg vidste alting. Hverdan det hele hang i en Traad, da de stødte rundt efter Penge til vore Vexler--og det drejede sig om timer. Bankerne, forstaar du, var begyndt at blive forsigtige, de holdt sig tilbage og vægrede sig og gjorde Ophævelser ... og akcepterede ikke mer....

-Jeg husker en Gang--der var blevet præsenteret en Vexel i Banken, saa kom der Bud tilbage, at Direktøren ønskede gjerne at tale med Fa'er personlig--

Jeg var i Kontoret hos Fa'er, da Buddet kom.--

Han saa' op, og vendte sig, saa Kontoristen ikke kunde se hans Ansigt.

-Og Vexlen? sagde han.

-Ja--den blev ikke akcepteret.--Direktøren sagde en Formfejl.

-Godt.--Vil De ringe--der skal spændes for--

-Før gik Fa'er altid. Men i den sidste Tid holdt han mest af at kjøre.--Jeg tror, det var for at skjule sig, forstaar du, være alene den Tid ialfald--og saa vel ogsaa for at vise Vognen--

Fa'er var bleg som et Lig, da han skulde afsted.

Han stod lidt foran Spejlet.

-Ser jeg meget daarlig ud, spurgte han.

-Aa nej--som du plejer.

-Hvad vil det sige med Vexlen? spurgte jeg sagte.

-Hvad det vil sige? Og Fa'er sænkede Stemmen: Hvad det vil sige. De har ingen Tillid mere.--

-Aa du, aldrig skal jeg glemme Tonen i de Ord.

-Saa kjørte han.

Kassereren og jeg ventede i Dødens Angst--det havde været Ruinen, om det ikke var gaaet i Orden, ser du, Ruinen strax--og redningsløst.

-Der gik en halv Time, før Fa'er kom tilbage.

Kassereren turde ikke spørge, da han kom ind i Kontoret.

Men Fa'er havde sin gamle fornemme Haandbevægelse fra de gode Dage, da han sagde:

-Det var naturligvis en Misforstaaelse, gode Carlsen. Direktøren bad mig undskylde....

Men det var ikke forbi med den Dag, og værre Dage kom.

Du kender den ikke, den Vexelpine, som grubler og regner og fortvivler og haaber og atter fortvivler.

Nu var det Spil--bare fortvivlet Spil.

Inden Klokken tolv skulde Pengene skaffes--tusinder, du, titusinder tit--og Klokken ti naar han kom paa Kontoret, vidste Fader ikke mer, hvor han skulde ta'e disse titusinder end du og jeg....

For der var ingen Beregning mer, intet Haab mer--desværre--Bare at hale det ud, at haane det, som maatte komme, narre Ruinen og Elendigheden for en Dag....

Saa kom disse to Timer fra 10 til 12 med Grubien og Regnen og Hitten paa Udveje og Prøven paa Laan og Breve skrevet med rystende Pen og ... og med Livet i Hænderne ventedes vore Bude fra Bankerne, og vi omlagde Beløb og vi prolongerede Vexler--Blot at faa Renterne, blot at faa dem.

Alt Liv, hele Tilværelsen opsugedes af disse to Timer. Dette græsselige Mareridt af Venten og Plattenslageri--ja, du for det blev det--og af Angst.

Jeg vidste ikke, hvor jeg skulde gjøre af mig selv. Jeg kunde ikke blive i Fa'ers Kontor--det vilde vække Opsigt. Og han havde jo desuden Besøg--; han maatte sidde der, Kvarter efter Kvarter; og maatte tale om ligegyldige Ting og høre paa Middagsreferater fra tykmavede Etatsraader--mens han sad i Dødsskræk for hele Existensen--

Nej--derinde kunde jeg ikke være.

Ofte gik jeg oppe i Spisestuen rundt om Bordet--lange Tider. Det var som det dulmede.

Mo'er kom ind.

-Hvad er der dog, Kristian? sagde hun. Du piler rundt. Har du Tandpine?

-Hvad er der dog i Veien....

-Ingenting--jeg tænkte bare paa noget.

Og jeg gik, for ikke at gjøre hende urolig.

Hjemme kunde jeg ikke være, og ude heller ikke.

Jeg kunde gaa paa Gaden, tvinge mig til at læse paa Plakater, se ind ad Butiksruder--og lige med et fo'r det i mig: Det er sket--det er kommet.

Og angst løb jeg hjem, og nærmede jeg mig Torvet, turde jeg alligevel ikke gaa hjem.

-Tænk, om det var sket....

En Dag havde Fader givet Ordre til, at at han ikke vilde forstyrres. Ingen maatte gaa ind til ham.-- Jeg vidste, hvad det betød, at det var det yderste.

Jeg gik ind i Kontoret. Fader sad ved Skrivebordet. Panden havde han lagt ned mod Bordkanten; hele Figuren var som sammenfalden. Jeg stod lidt og ventede. Saa løftede Fader Hovedet og sukkede og tog hastig fat paa et Brev.

Jeg gik et Par Skridt, og han hørte mig og fo'r sammen.

-Er det dig, sagde han barsk, hvad vil du?

Jeg saa paa hans Ansigt, og jeg kjendte ham næppe igjen. Saa angstfuldt og sløvt et Blik paa samme Tid.

-Men Fa'er, sagde jeg, Fa'er er der da ... intet Haab?

Men et Nu efter--ved jeg hvordan--laa vi med Hovedet ind til hinanden, og Fa'er, han--græd med Hovedet mod min Skulder.

-Naa--saa til Arbejdet, sagde han, saa længe der er Liv, er der Haab.

Og aldrig glemte han at sige: Intet til Moer--ikke et Ord til Mo'er ... Hun maa ikke ane det, hun vilde ikke overleve det.

Hun overlevede det.

Og naar saa Pengene var skaffet, og Budene kom hjem fra Bankerne og Vexlerne var i Orden--saa var det, som en ubændig Trang til at leve, til at nyde, kom over Fader.

Han, som altid før i sine egne Vaner havde været tarvelig--han var nu ikke det fineste godt nok. Vinene fik han ikke dyre nok, ikke udsøgte Ting nok for sin Gane--han holdt af sarte og bløde Stoffer paa sit Legeme. Det var Silkeundertrøjer og Silkestrømper, og Silketæpper til hans Seng. Og Peltse og Overfrakker og Paletoter i en Uendelighed....

Mo'er sagde tit: Ja--det si'er jeg, det er de gamle Aar, som bli'er tossede--Faar vi ikke en Laps ud af Jeres Fa'er....

Og saa lo Mo'er, og i Grunden var hun glad ved at se ham saa soigneret og saa silkebetrukken. Og kjøen var han ogsaa du, smuk og imponerende til det sidste.

Slank og elegant og smidig, og saa denne Stemme, som du husker, der ikke vidste, hvad det var at skrige eller blot at blive skarp--dirre kunde den kun, i stærk Bevægelse--men som altid rullede Ordene saa ligeligt frem lige som over blød Filt.

Det var blevet Skik, at vi først spiste Frokost Klokken et, naar "den hede Tid" var ovre.

Saa kom Fa'er op, og aldrig havde han set saa ung ud, havde aldrig haft saa spænstig en Gang, saa længe jeg kunde huske.

Og det var ligesom hele Huset paa én Gang blev trukket op ligesom et Uhrværk til en febrilsk og springende Munterhed, saa snart Fa'er kom. Som om alle trængte til Støj, som om alle vilde være lykkelige--en sidste Gang.

Fa'er gik sjældent ned i Kontoret efter Frokost. Han blev oppe. Der var jo ingen Forretninger mer. Der var bare Kampen for Dagen, og den var fægtet til den næste Dag.

Vi kørte Ture, vi tog ud paa Landstedet. Fader havde tusinde Indfald; han arrangerede og fandt paa.

Jeg husker en Aften--der havde været fremmede hos os, og Fa'er havde sunget--du ved, han havde saadan en smuk Sangstemme.--Saa stod Mo'er henne ved Flygelet, da Fa'er kom hen og vilde slukke Lysene. Hun lagde Armene om hans Hals og sagde:

-Ja, er det ikke, hvad jeg altid har sagt--det er først Aarene, der bringer den rigtige Lykke.

Hvor Fa'er slukkede Lysene hastigt.

En anden Dag var vi ude paa Landet. Aa du--det med Landstedet, da det blev solgt--det var en af de tungeste Dage af dem, som kom--siden bagefter. Husker du, hvor der var smukt derude?--Sommeraftener ... Vinløvgangen langs med Strandvejen: naar man gik der, i Mørket, og inde i Havestuen var der Lys og hjemligt og muntre Stemmer.

Saa mange Aftener gik vi der vi unge--i de forelskede Dage, du, to og to, talte og tav, lykkelige blot ved at gaa der og være hinanden nær....

Der var det ogsaa Elisabeth og Thorsen blev forlovede.--Det var en Sommeraften--vi kom ind fra Haven, vi havde spist paa Højen. Saa sagde Thorsen med ét overgiven:

-At saa dannede Folk kan møblere saa smagløst. Og han begyndte at flytte et Par Stole. Du kjendte Thorsen, hvordan hans Indfald kunde smitte. Ikke gik der fem Minuter, før vi alle løb om med sit, og flyttede og regerede....

I et Kvarter var hele Stuen lavet om.

Saa vilde vi ogsaa omkalfatre det næste Værelse.

Men Fa'er sagde: Nej--lad det være--her skal ikke forandres. Herinde blev Mo'er og jeg forlovet--og der saa' ud som den Dag idag--her skal det blive....

Lidt efter--saa var Elisabeth og Thorsen blevet borte--oppe paa Højen, tror jeg, fik han hende sagt ... hvad han havde paa Hjerter.

--Men, du, hvor jeg springer i det--det gaar saadan, alle Erindringer kommer paa én Gang, og man ved ikke, det standser ikke, og det ene tager det andet--

Det var det, jeg vilde fortælle dig--om den Aften, den sidste Aften, vi var ude paa Landstedet. Det var kun Fader og mig; Mo'er og Elisabeth var taget til en Koncert.

Fa'er tog min Arm, og vi gik Haven rundt. Sneen var smeltet paa Plænerne, og rundt om spirede det første Grønne. Jeg brød en rød Ribsblomst af: Se, der er allerede Blomster, sagde jeg. Naar mon der skal plantes Hyacinter ud?

-Du kan sige Hansen til, sagde Fa'er. Men jeg vil forandre iaar. Jeg vil have franske Bede paa Midtplænen--og et Rosarium rundt om Drivhuset. Jeg maa huske at tale med Etatsraad Knudsen om det. Vi kan tage et Parti Originaltræer hjem fra Nizza--alt det andet er dog Kludder.--

Og mens vi gik, talte han uafbrudt og havde hundrede Planer.

Men da vi kom op til Havetrappen, holdt han pludselig inde. Han tav ligesom med et Ryk. Korthuset faldt vel sammen med ét. Virkeligheden var der.

Og da vi kom ind, gik han stille om i Værelserne, standsede ofte og saa' sig om. Han gik ovenpaa, og han kom tilbage, og igjen gik han ind i Mo'ers Værelse. Han blev længe derinde, mens jeg ventede.

Omsider kom han ud. Jeg saa, han havde grædt.

-Kom, sagde han stille, nu gaar vi.

Og jeg vidste saa sikkert, at vi to var her for sidste Gang.

Stilfærdig lukkede han alle Dørene, løftede Lyset en sidste Gang og saa' ind over Dagligstuen.

Jeg var tilmode, som lukkede vi for et Lig derinde.

-Men er du ikke træt, min Ven, af at høre paa mig? Vi har Skam hver og en selv saa meget at tænke paa, at det er lidt meget at bebyrde en fremmed med saadan en Ladning uvedkommende Jammer--

-Aa, nej, jeg træt--hvor vil du hen?--Jeg har dog lidt Hjerte i Livet.

-Ja, det ved jeg ... Og jeg har aldrig fortalt nogen alt dette--til ingen--og naar man saa begynder--saa er det--ja, som sagt--det ene kommer, og det andet slaar Følge--

-Hvor længe varede det saa?

-Det var i Maj--det skete. Den nittende Maj. Vi laa i Flytningen--til Landstedet. Fa'er vilde ud, han havde ingen Ro paa sig, vilde vel ogsaa aflede Mo'ers Opmærksomhed og--min....

For nu tilsidst ... forsøgte han jo ogsaa ... at berolige mig. Vexeljageriet hørte op, Pengene var der, Udbetalingerne blev præsteret....

Jeg spurgte Kassereren, om der virkelig var Penge.

Ja, der var aldrig Mangel.

Og den gamle Mand bøjede sit gamle graa Ansigt over Bøgerne og saa' ikke paa mig.

-Men hvordan gaar det til? Karlsen--hvordan kan det gaa til? Saa pludseligt? Saa mange Penge?

-I saa stor Forretning--og gamle Karlsen blev ved at skrive sine Tal,--kan det jo hurtigt skifte. Etatsraaden har før haft Held, sagde han.

Og jeg turde ikke spørge mer; angst saa' jeg kun Morgen efter Morgen paa Karlsens gamle Ansigt, der blev gulere Dag for Dag under det hvide Skjæg.

Jeg søgte at berolige mig selv, og midt under et Selskab--naar Fader præsiderede i den høje Spisestue midt for Bordet, som under den store Krone straaede af alt Husets gamle Sølv--og jeg saa' Mo'er saa sikker og saa lykkelig midt i alt det Velvære, hvori hun var voxet op--blev jeg overfaldet af en forfærdelig Angst. Jeg vidste ikke selv, hvad jeg frygtede--men jeg kunde have skreget højt af Fortvivlelse og Angst....

Naa--saa kom denne forfærdelige Dag.

Som sagt--vi laa i Flytningen--Mo'er og Elisabeth havde allerede været ude paa Landstedet tre-fire Dage. Om Morgen den Dag var jeg taget derud, og hele Formiddagen var jeg oppe paa mit Værelse og stillede mine Bøger op og ordnede mig for Sommeren....

Jeg vidste ikke, hvor Tiden var blevet af, da Tjeneren kom op og sagde, at Maden var paa Bordet. Men Etatsraaden var rigtignok ikke kommet hjem.

-Fa'er ikke?

-Nej, men Etatsraadinden mente, det var bedst at spise.

Jeg ved ikke hvorfor, men jeg blev strax angst og løb ned.

Elisabeth stod nede i Vestibulen og ventede paa mig.

-Elisabeth, sagde jeg, hvor er Fa'er?

-Fa'er er ikke kommet hjem, sagde hun.

-Larsen siger det. Vi var begge helt blege. Og fortvivlet sagde Elisabeth: Aa Gud, aa Gud--hvad skal det dog blive til ... Der sker en Ulykke.

Vi gik ind, og vi satte os til Bordet for ikke at skræmme Moder.

-Hvor det ligner Fa'er, sagde hun. Han vil ikke ha'e Flyttedagsmad. Kræsen Junker, saa bli'r han inde.

Og vi sad blege og forvirrede og lyttede efter enhver Støj, om det ikke kunde være Fa'er, som kom--og vi rørte knapt Maden.

-Naa, sagde Mo'er, I er ogsaa kræse? I spiser ingenting....

Vi tvang nogle Mundfulde ned og saa' paa hinanden.

Da vi rejste os fra Bordet, kunde jeg ikke holde det ud mere. Det var som jeg skulde kvæles af Uro og Angst. Jeg sagde, jeg maatte til Byen i et Ærinde, og jeg lod spænde for Vognen og kørte.

Mo'er stod paa Verandaen og raabte ud til mig:

Hils Fa'er, den Kræsenpind.

Jeg bad Kusken køre rask, og jeg syntes, det varede en Evighed, inden vi naaede Byen. Jeg saa' Etatsraad Knudsen, udenfor SporvognsVentesalen, staa og slaa ud for en Herre og demonstrere og tale højt.

-Det er om det, han taler, sagde jeg til mig selv, det er om os, han taler.

Jeg tvivlede ikke mer. Jeg blev ved at sige højt:--Det er om os.--Det er om os, og vidste ikke, hvad jeg selv sagde. Jeg kom ind i Gaderne, og min Angst steg, da jeg saa' Husene i Bredgade og hørte Stenbroen under Hjulene.

Da vi kom hjem, stod Porten aaben paa vid Gab. Vognen holdt. Inde paa Trappen stod Portnerkonen og græd.

-Hvad er der, hvad er der dog?

-Aa Gud, aa Gud, sagde hun, saadan en Ulykke.

Og jeg løb hende forbi ind i Kontoret, hvor alle Kontoristerne havde forladt deres Pulte og stod i Klynger og talte i Munden paa hverandre. Og da de saa' mig, blev de stille, alle paa en Gang, og saa' ned mod Gulvet ... Som var det i dette Nu, det skete, hører jeg denne pludselige Stilhed--og Lyden af Linealen, som gled ned fra en af Pultene og faldt paa Gulvet.

Karlsen kom ind fra Faders Kontor og saa mig.

-Er De der? sagde han; han kunde næsten ikke tale. Han drog mig ind til sig: Véd Deres Moder det?

-Hvilket? Hvilket dog?

-Hva' ... Karlsen saa paa mig og trak mig ind paa Kontoret.

-Karlsen, sagde jeg, hvor er Fa'er? Karlsen svarede ikke. Han vred de foldede Hænder og svarede ikke.

-Karlsen--hvor er han? Er Fader død?

Jeg sagde det sagte, uden Lyd. Naar? Og i samme Nu greb jeg Karlsen i Skulderen: Karlsen, Pengene--er der noget falsk....

Og Karlsen kastede sig ned foran Fa'ers Pult og hulkede fortvivlet.

--Hvordan det kom; hvordan han sagde; hvordan jeg spurgte; hvad jeg oplevede i de Sekunder--det kan man ikke fortælle. Ved at tænke paa det er det, som Hjertet stod stille, og alt vender da tilbage, som var det sket igaar.

Om Morgenens, sagde Karlsen, var Etatsraaden gaaet tidlig ud, han tænkte for at skaffe Penge.--Hen imod Klokken tolv kom han hjem ... Han havde talt barsk til et Par Kontorister, som sad og snakkede over Pultene, og saa var han gaaet ind i sit Kontor.

Lidt efter gik Karlsen derind....

-Jeg maatte tale om en Vexel--en stor Vexel, som skulde betales--paa det Hus, som--som vi i den sidste Tid havde saa mange Forretninger med....

Da Karlsen kom ind i Kontoret, sad Fader bøjet over en aaben Skuffe i Skrivebordet, og Karlsen saa', han skød stadig nogle Papirer hen over noget i Skuffen.

Han spurgte om Vexlen.

-Ja, der kommer Penge, sagde Fa'er og blev siddende.

-Men det er den yderste Tid, Hr. Etatsraad, sagde Karlsen.

-Ja, sagde Fa'er, jeg ved det.

Han sad lidt: Ja, sagde han igjen--det er blevet den yderste Tid.

Han spurgte, hvad Klokken var, og Karlsen gik.

Der gik det ene Kvarter efter det andet, og der kom ingen Penge. Karlsen gik hen og bankede paa Kontordøren. Der blev ikke svaret, og han tog i Døren og mærkede, den var laaset af....

Min Ven holdt inde og tav noget.

-Ja, du, det var sket. Den stakkels Fader havde--havde ikke villet overleve sin Ruin og sin Skam--

Og ved du, mens jeg hørte alt det, tænkte jeg slet ikke paa Døden--at han var død, Fa'er--jeg tænkte kun paa et eneste: om man kunde redde Æren.

-Hvor meget er der falsk, spurgte jeg.

-Aa Gud....

-Karlsen--hvor meget?

-Som det nyttede--hvad skal det hjælpe til.

-De ved det jo i Banken--og Karlsen vred sine Hænder--Direktøren ved det i Banken.

-Og der er kun den ene falsk?

-Jeg ved ikke.

-Sig mig det; De maa sige mig det, Karlsen.

-Nej, nej ... Jo, jeg tror, der er flere; der maa være flere.

-Hvor naar er de forfaldne?

-I disse Dage.

Jeg stod op. Mit Hoved har aldrig været saa klart som i de Øjeblikke.

-Naa, sagde jeg, hvor meget er der ialt?

-Maaske hundrede tusinde.

-Og hvor meget behøves der nu?

-Det halve.

Jeg var allerede henne ved Døren. Karlsen sagde sagte:

-Vil De ikke se ham?

-Siden.

Jeg skaffede disse Penge. Moder havde Særeje ... selv om vi var fallit, kunde det ikke være nogen Uret at redde Faders Minde for vore egne Midler.

Og, da jeg havde faaet Pengene, kom jeg til at tænke paa dem derude--ja, jeg havde ikke tænkt paa dem før--paa Elisabeth og paa Mo'er, som intet anede....

Jeg kørte hjem paa Gammeltorv, og jeg gav Karlsen Pengene.

Taarerne løb ham over Kinderne og faldt ned paa Anvisningerne, mens han talte dem.

-Karlsen, sagde jeg, hvor har De lagt ham?

-I Etatsraadens Værelse.

Jeg gik op--ind i Værelset ... hvor jeg ser det ... alle Stolene, stillet i en Rad, med hvide Stykker over--og ... Fa'er lagt hen i Skyndingen paa Chaiselong'uen, Lagnet blot halvt over--den ene Arm var faldet ned over Randen ... Jeg løftede den ikke op, du....

--Min Ven fo'r sammen, og knugede om Stolens Arm.

-Men jeg--saa hans Ansigt....

Der gik nogle Minuter. Ingen af os talte. Jeg vilde tage Kristians Haand ... men gjorde det ikke, blev siddende stille, til han talte igjen.

-Ja--ja--det var en forfærdelig Dag ... Og saa om Aftenen--Mo'er og Elisabeth--

Da jeg kom ud om Aftenen, mødte jeg Lægen i Vestibulen.

-Gaa ind til Deres Mo'er, sagde han. Hun venter.

Ja--kan jeg beskrive dig Mo'ers Sorg ... hvordan hun sad hen, uafslappet rokkende i Sædet, mens Hovedet ligesom daskede ganske løst. Og hun løftede kun en Gang imellem Hænderne og lod dem falde og sagde det samme, altid det det samme:

-Ja, min stakkels Mand--min stakkels Mand ... idiotisk, tonløst: Ja--min stakkels Mand.

Elisabeth sad ved Vinduet i en Krog. Jeg gik hen til hende.

-At du først kommer nu, sagde hun. Om du havde vidst min Angst.

-Jeg kunde ikke komme før.

Elisabeth saa paa mig. Jeg har aldrig set et Ligs Ansigt saa blegt. Og jeg forstod det--som hun ikke kunde spørge om.

-Det er dækket, sagde jeg.

Jeg følte hendes Arme knugende om min Hals.

Vi gik hen til Mo'er, og vi talte til hende og satte os hos hende. Men hun hørte ikke. Mildt tog hun vore Hænder bort fra sit Hoved, og hun blev blot ved at gjentage i samme Tone:

-Ja, min stakkels Mand--min stakkels Mand.

Saa kom den værste Tid, min Ven--naar Uroen er forbi, og Smerten, den rigtig kan faa Stunder, og den sætter sig saa lunt til Ro i vort Liv og er daglig Gjæst ved alt, hvad vi gjør ... For Mo'er blev det haardest.

Hun havde ikke ventet, ikke anet det mindste Gran af Ulykken. Og i den første Tid, saa var det Tabet og Sorgen over den døde--at han var gaaet bort, som hun havde elsket de lange Aar....

Men siden, min Ven, da vort Liv blev plyndret for alt det, som vi havde levet i, alt det Velvære, vi var vant til at sidde i--og vi stod igjen saa at sige i de tomme Stuer, med de bare Vægge i Livet--ser du, saa blev det langsomt en fortvivlet Misfornøjelse og en fortvivlet Følelse af Skammen....

Og hun taalte ikke, at vi nævnte Fa'ers Navn, og hun skyede alt, hvad der kunde blot minde om ham. Og til andre Tider strømmede hun over af de voldsomste Bebrejdelser mod den døde, og hun jamrede i lange Taler over den stakkels Elisabeth og hængede om hende med sygelig Ømhed....

Elisabeth var blevet syg tilsidst og laa tilsengs.

Mo'er vilde aldrig gaa ud, aldrig ned paa Gaden: og havde hun været ude, kom hun hjem fortvivlet, og hun vidste om **den**, som havde lét ad hende, og den, som havde vendt sig bort eller var drejet af for ikke at hilse.

Lægen blev ængstelig, og han mente, at Forandring af Luft, af Sted var det eneste, som kunde hjælpe.

Elisabeth trængte paa og bad mig, og saa ... Ja, det havde jo egentlig altid været min Plan at blive i Kjøbenhavn, at tage Graden og gaa Universitetsvejen.--Men nu var Mo'er syg, og leve skulde de af mig....

Saa var det, jeg blev Præst.

Jeg vilde hellere være min egen Mand end staa under en anden som Kapellan, og saa var det just ledigt--Embedet paa Lyø, og saa fik jeg det--og saa flyttede vi derover.

-Og **der** har I levet side.

-Ja.

Vi sad lidt, og jeg sagde:

-Og din Mo'er--er hun bedre nu?

-Aa--ja, det er jo den store Glæde for Elisabeth og for mig--Mo'er er kommet over det, du.--Derovre, hvor ingen kjender hende, hvor ingenting minder hende, er det, som om alt næsten var blevet gamle. Hun gaar omkring i Stuerne, fin og gammel, mellem sine gamle Møbler og Bønderne kalde hende for "Hendes Naade".--Jo du--Moder er kommet over det....

Det er jo det, som glæder os to....

-Og din Søster?

Hun har taget en lille Gjerning op, hun holder Skole for Øens Pigebørn ... I Begyndelsen--da kunde det jo nok hænde, at det om Aftenen,--naar vi sad om Lampen, lange Aftener, hver i sine Tanker--kunde komme over os som en Fortvivlelse, saa vi skulde næsten kvæles under det. Og vi saa' paa hinanden, og pludselig stod vi begge op og tog lidt Tøj paa os, og vi gik ned langs Stranden.

Der blev vi ved at gaa i Stormen, op og ned, op og ned--det var, som det dulmede. Sommetider trykkede Elisabeth min Arm, fast og krampagtigt--vi talte sjældent.

Men siden--saa tog det daglige Liv os ind, og vi lærte at faa Interesse for alt det smaa, vi levede med--og nu--nu er vi lykkelige....

Ja, min Ven, du ved det ikke--saadan en lille Existens, hvordan den binder med sine smaa Glæder og sine smaa Sorger og sin Stilhed og de samme Begivenheder, som altid og regelmæssigt vende tilbage....

Og saa Postdagen, naar vi venter paa Baaden, og den endelig kommer, og vi skynder os hjem med Brevene og Aviserne. Og Mo'er faar fat i sin Pincenez og Feuilletonen--og Elisabeth søger **sit**, og hver sidder vi med sit under Lampen.

Saa læser vi om gamle Venner--vi finder gamle Navne, som bringer Erindringer med sig om--den Tid, som er forbi....

Vi taler om Jer--alle Jer, som udretter noget ude i den store Verden--mens vi sidder i vor Krog--ja, vi har Tid til at ønske godt for Jer og følge, hvad I gjør ... Saadan, naar man selv er kommet til Ro--naar man sidder hen, du, og dog ikke er helt unyttig i sin Krog, saa faar man Tid til at holde af Jer, I Tumlemennesker.--

Hvor mange Gange tror du ikke, jeg har talt om dig derhjemme om Aftenen.

Og sommetider lær vi ogsaa lidt. I ser tidt saa morsomme ud med Jeres mange Krumspring, naar man ser dem paa Afstand.--

Hvad mig angaar, har jeg jo mit Arbejde.

Der er meget just paa saa lille et Rum, du--hvor man lærer saa nøje hver enkelt at kjende og det, som trykker ham ... Og i deres fattige Liv, der ikke har megen Glæde--der tror nu jeg, at det er os, som skal bringe lidt Lys og Glæde.

For ser du, gamle Ven--kue og holde nede i Frygt--det er let, men lære dem, at bære det Liv, som er--glade og med Haab--det tror jeg nu er Gjerningen.--

Men, det mener vi vel ikke det samme om--du og jeg--om de Ting....

Man faar ogsaa Interesse, du, for al Ting. Til Exempel for Dyrene--vi holder af dem, hvert eneste et, og deres Liv er som en Del af vort eget.

Vi følger dem i al Ting ... Den Dag, da Køerne skal paa Græs, pynter Elisabeth Gaarden med Blomster, og alle Mand gaar vi med i Marken.

Aa ja--det er nu noget, du ikke forstaar--men os gjør det en Glæde.

Og Bøgerne faar man kjære--det er saamænd mange Gange, som om jeg talte med dem. Saa husker man, da man som ganske ung læste dem for første Gang, og tidt og ofte dukke Jeres gamle Ansigter op rundt om mig, og jeg tænker paa--den Tid.

Jo--et lille Liv er lykkeligt, stille, og lykkeligt.

Og saa føler man, at her kan man spænde over, hvad man skal, og her elsker de En....

De tror lidt paa mig, og jeg holder af dem....

Men--hvor jeg sidder og snakker, jeg, som ingenting har oplevet og ikke set nogenting--og du, som har levet og set saa meget--du faar ikke Lov til at sige et eneste Ord ... saadan er jeg....

-Jeg har ikke noget at fortælle....

--Pyh--du ikke ... Men hvad er det--vander du Høns? Er du blevet saa glad over Gjensynet?

Og min gamle Ven bøjede sig ned over mig, og han holdt mit Hoved mellem sine Hænder.

--Naa, naa--sagde han--gamle Dreng--gamle Dreng.

Tine

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1889

Indledning

Tine udkom i tidsrummet 18.-24.10.1889, kostede 5 kr., i komponeret bind 6,50 kr., og indeholder XX + 287 + 1[3]s. i lyseblaat omslag med sort tryk.

I Tine. II blank. III Tine. Af Herman Bang. Forlagsmærke. København. Forlagt af L.H. Schuboths Boghandel. Græbes Bogtrykkeri. 1889. IV blank. V Til Erindring om min Moder.

VI blank. VII-XIX forteale. XX blank. 1-287 tekst [288] blank. [289] "Giv os at fatte dine Vidnesbyrd." [290 blank, bladet kan findes indsat foran dedikationen].

Omslagets indersider har reklamer for bøger af forskellige forfattere, bagsiden for bøger af Bang.

Forlagsbindet (paa Kgl. Biblioteks eksemplar bordeauxfarvet) har forfatternavn og titel i guldtryk, rammer i guld og sort, paa bagsiden ramme og forlagsmærke i guldtryk. Højde 180 mm.

Dedikation

Til Erindring om min Moder.

Denne Bog tilhører dig.

Den Gang, da du endnu var stærk og lykkelig, gik vi en Dag, som vi, mens jeg var Dreng, saa ofte plejede, naar Skumringen faldt paa, en "Ønskevandring" ned ad Byens Gade: i Butiksruderne pegede vi ud alt, hvad vi ønskede, vi delte og vi stredes om de Herligheder, som ikke var vore. Den Dag stansede vi ogsaa foran Boghandlerens Vindu, og du læste alle Bindenes Titler og sagde: Naar *du* nu en Gang skriver en Bog, skal du sætte *mit* Navn paa dens Blad.

Og siden, da du allerede var syg og vi saa ofte gik i "Lundens tyndede Allé" - du trængte til Septembers sene Sol - tog du en Dag min Haand, og du sagde med din Stemme, der var bleven saa fuld af Angst og af Kærtegn: Naar jeg nu er død og du, min Dreng, en Gang er bleven en Kunstner, vil du saa sé, love mig saa at sé til, at de ikke - helt glemmer mig?

Og du græd. Moder, fordi du skulde dø.

Hvad du bad om, har jeg aldrig glemt.

Nu sætter jeg dit Navn paa denne Bog. Jeg véd, den er ikke din Kærlighed, saa lidt som dit Hjerte eller din Aand værdig. Men dens Fortælling er groet i mit Sind ved Mindet om dig og det Sted, hvor du fødte mig. Du kaldte det til din Død dit Hjem.

Ufredstid og fremmed Magt hærgede snart den lyse Plet, hvor der var blødt og lunt for dig, der skulde leve i Glæde og Sol. Som Fjenderne til vort gamle Bo, kom snart ogsaa Ulykkerne til os.

Og nu, hvor du længst er død, sætter jeg dit Navn over denne Bog om Nederlagstid og vort tabte Hjem.

Denne Fortælling er næret ved Minderne om mit første Hjem.

Indtil for faa Aar siden troede jeg at eje kun tre klare og uforgængelige Erindringer fra denne min første Tid. Det var tre Billeder og min Moder var Midtpunktet i dem alle.

Jeg sér Moder i den store Dagligstue i Adserballig sidde sortklædt ved det midterste Vindu, stum og ubevægelig og ganske bleg, med de hvide Hænder i sit Skød. Hun talte ikke og græd ikke. Men vore Hænder - vi Børn var vel angst over denne uvante Sorg og trak i hende og spurgte - strøg hun bort, som smertede det hende, at de berørte blot hendes Kjole.

Det Billed-Minde var min Barndoms første. Jeg tror, det andet maa skrive sig fra omtrent et Aar senere. Med min Moder gik vi - min Søster og jeg - ilsomt, saa jeg knap kunde følge, hen ad en Vej og over en Mark. Vi kom til en grøn Banke og vi gik derop. Vi så Kirken hjemme og andre Kirker og mange Huse, som jeg endnu sér ligge mellem Grønt. Og Moder tog mig op, og hun pegede paa Sted efter Sted over Landet, til hun taug igen og kun græd og græd. Mig satte hun ned paa Græsset, mens hun blev ved at stirre ud over det grønne Land - siden syntes jeg som Barn, at vi den Dag havde kunnet sé over den *hele* Ø - : Mo'er, Mo'er, blev jeg ved, hvorfor græder du?

-Fordi vi skal rejse, svarede hun.

Næste Dag rejste vi bort fra vort Hjem.

Det sidste Minde staar i nøje Sammenhæng med dette. Vi var i Horsens, hvor jeg Dreng syntes, som var vi blevet fattige Stakler, fordi Byværelserne var saa meget mindre og aldrig nogen kom og besøgte os.

Det var Aften eller Nat og det stormede. Moder krøb rystende sammen ved Bro'r Aages Vugge - og hun maa være sprungen hastig ud af sin Seng, for jeg ser hende i Natkjole med det lange Haar - med sine alsiske Piger rundt om sig og os, der skreg.

Og Pigerne skælvede, saa de knap kunde holde os i Armene, og alle Døre stod aabne og klaprede og et Vindu - skønt vi næsten intet havde paa.

Paa Gaden var der trampende Trin af mange, hastige Fødder og Signaler af angstfulde Horn.

-Hvad er der - hvad er der dog, Mo'er? skreg vi.

-Det er de Danske, som flygter, sagde Mo'er med sin frysende Stemme, og vi græd højt op, mens de alsiske Piger jamrede som to Hunde, og vi hørte bestandig, bestandig Folk, der løb paa Gaden, og Tropperne, der ilte, og Hornene fjern og Hornene nær - gennem Stormen.

... Jeg tror, at dette ene Billede af Flugt og Hast og Skændsel har været nok til at gennemtrænge hele mit Liv. Jeg føler endnu dets Minutters Angst i min Pen, naar jeg skal skildre Sammenstyrtning, Tilintetgørelse, Død, Ruin. Allerede i min allerførste Produktion har Indtrykket været stærkt nok til at skabe en Skildring, som "staar". Og siden har samme Indtryk forklædt sig Gang efter Gang i Billeder af Ruin - indtil den Dag, hvor det helt tog Magten og helt vilde udformes i denne Bog.

Hvorledes har det vel i det Hele forholdt sig med disse tre Erindringer, som har grebet saa fast om min Hjerne? Har de gjort det kun fordi de ramte ned i tre alt uddybede Lejer i mit Temperament. Eller har *de* - uvanlige som de var - selv dannet med egenmægtige Hænder og slaaet de uløselige Knuder i det begyndende Følelsesliv?

Vist er - som et Slags Ledemotiver genfinder jeg dem i min Produktion lige til denne Dag. Det er min Overbevisning, at den sortklædte Sørgende i Adserballig Stue - som en sortklædt Alabasterstatue så jeg hende siden - er den første Moder til Nina Høeg og Katinka Bai. Det Indtryk har født deres stumme Sorg og deres Resignation.

Og hin første Afrejse har sat lige dybe Mærker. Opbrud, Opløsning af Hjem, Bortdragen, Tagen-Afsked melder sig smerteligt i alle Skildringer - i denne Bog er Afskedens Bitterhed kun Indledningen.

Men fremfor alt genfinder jeg bestandig - i Emner, i Fremstilling, i Stil - overalt, *hvor* jeg skrev og *hvad* jeg skrev. Lyden, Tempoet, Skrækken i de Allarmsignaler, der kaldte Tropperne til Flugt fra Horsens.

* * * * *

Disse tre Minder var, som sagt, indtil for et Par Aar siden de eneste, min Hjerne fra min allerførste Barndom syntes at have bevaret.

Men i Udlandet brød flere frem. Det var mens jeg omgikkes med Formlægningsen af "Stuk".

Enhver Kunstner vil vide, hvor mange Fif en Kunstners Hjerne, naar han udkaster Planen til et Værk eller begynder paa at forme det, hitter paa for at afholde ham fra hans Forehavende. Det er det ejendommeligste Dobbeltspil af Verden, dette mellem Kunstneren og hans hykleriske Nerver, der af Skræk for alle de Anstrængelser, som venter dem, ved tusind Kunstgreb vil forpurre hans Plan. Det er en evig Overlisten af hinanden som to fiffige Spillere, hvoraf hver véd om den anden, at han snyder.

Hjernen indgyder ikke alene Uger igennem Kunstneren ubetvingelig Skræk for blot Synet af en Pensel, Modellerpinden eller Blæk.

Nej - den forvirrer ham ved at tilkalde som Hjælpetropper Storme af fremmede Minder og hans Plan uvedkommende Erindringer. Den belejrer ham med andre Idéer og pludselige Udkast, hvis Fata Morgana synes selve den fjerne Fuldendelses sikre Kyst.

Under en saadan Tvekamp mellem den Frembringendes Vilje og Hjernens Modvilje mod at lægge sig under en kunstnerisk Plans Aag - var det just, at alle Minderne om Hjemmet paa Als i Myldr brød frem.

Jeg saá pludselig Steder og Ansigter og Personer med Gestus og Lader og hørte Lyd og Tonefald og fornam som Luften selv. Jeg erobrede - og det mod min Vilje, ti jeg ønskede jo helt at tilhøre en ganske anden Sfære, Luft og Plan - ligesom fra et Mørke, der langsomt lettede og veg, hele mit første Hjem tilbage.

Dette Sted, som jeg forlod før Krigen, og som jeg ikke har gensét i fem og tyve Aar, laa tilsidst for mig med hver Sti, hvert Busket i vor Have, hvert Rum, hvert Tapet i vort Hus. Og jeg genfandt Landsbyen med Gaardene, som de laa, og Vejene med de levende Hegn og Kirkepladsen med Smedjen ved det lille Kær og Skolen, hvis Beboere jeg gensaá.

Og siden har disse Minder ikke villet forlade mig. De har hidkaldt fler. De har væbnet sig med selve Livets Tydelighed og Magt. Og som de første Gang pludselig brød frem fra Lag i Erindringen, som Bevidstheden ikke kendte, saaledes har de ogsaa inde i Egne af mit Sind, hvis Liv er mig dunkelt, langsomt, men alt sikrere og sikrere samlet sig uimodstaaelig just til et Billede af det tabte og *hærgede* Hjem. Denne Bogs Melodi blev atter Allarmsignalerne og flygtende Fodtrin.

* * * * *

Lad mig her sige ét.

En Bogs Fødselshistorie vil være mange særdeles ligegyldig. Der vil heller ikke fattes dem, som vil sige, at jeg fortæller alt dette og fører den ganske Snak kun for en Gang igen at kunne selvbehageligst underholde et æret Publikum om mit fortræffelige Jeg. *Eller*, at jeg forsøger ved at

posere med mine Erindrings Tydelighed og prætenderede Klarhed at give min af disse Minder groede Historie noget Relief.

Det er dog ingenlunde saa.

Jeg véd saare vel, at den Tydelighed, Erindringerne har for mig, slet ikke vedkommer Læseren. Han dømmer Kunstværket kun af disse samme Minders Evne til gennem Værket at paavirke og overbevise ham.

Det er maaske endogsaa saare uklogt paa en Maade at pille en Bog op for at vise, hvad der er indeni og bagved. Ethvert Stykke Kunst bør helst staa frit og tale for sig selv.

Men Tingen er, at jeg tror, det vilde være interessant for Psykologen og mere oplysende for Kunstens Væsen end visse nylig atter fornyede æstetiske Diskussioner - om Forfatterne en og anden Gang oplyste om deres Arbejdes Fødsel og Veje og søgte at kontrollere de Hjernens Processer, som ledsager deres Frembringen.

Maaske vilde man saaledes faa mer end ét Vink, der tændte hastige og fjerne Lys inde i Sjælelivets Halvmørke.

* * * * *

Baade Kritik og Publikum klagede i "Stuk" over Fremstillingens ulidelige Uro og den trængselslignende Skare af Personer. Jeg har i denne Fortælling søgt at mindske Uroen og indskrænke Personantallet.

Men hvorvidt det er lykkedes mig, véd jeg lidet om. Denne Uro og Mangfoldighed bunder, tror jeg, i det Syn, ingen kan forandre. Jeg sér nu en Gang saaledes. Jeg sér mine Personer kun i Billede efter Billede og kun i Situation efter Situation hører jeg dem tale. Jeg maa ofte bie i Timer, før de ved et Blik, en Bevægelse, et Ord forraader mig deres virkelige Tanker, som jeg jo kun kan gætte ligesom jeg gætter andre levende Menneskers - deres, som jeg omgaaes og kender.

Hvis jeg da ikke anstrænger mig for at gøre den ene og korte Situation, hvori jeg sér dem, Bevægelsen, den lille Bevægelse, hvori de forraader sig, Tonen af Ordene, hvori de blotter sig, gøre det altsammen saa *levende*, lyslevende som Livet selv - hvor kan jeg da haabe at overbevise?

At gøre "levende" er da den tunge - og sikkert ofte mislykkede - Bestræbelse.

Men det Levende er jo Bevægelse og Mangfoldighed.

Mangfoldighed maa der blive. Husk at man kan ikke, naar man nu vil skildre denne Skole, hvori Tine boer, rive den ud af sit Naboskab. Naboernes Stemmer trænger ind ad dens Vinduer, gennem dens Døre. Deres *Liv* blander sig med Skolens Liv.

Som en Sten, der kastes i Vand, sender Skolens Skæbner Dønninger frem over Pladsen baade til Kroen og til Smedjen, og deres Begivenheder atter Dønninger tilbage, saa for at forstaa Skolens Liv maa Kroens og Smedjens vel med.

Selv derude over Markerne, hvor Horisonten lukker sig, selv dér maa vi vide, at Livet fortsættes og at der leves - en rullende Vogn, en Hund, der gøer, en Sang, der høres fjernt, maa fortælle det og minde os derom.

Vi maa, for at denne Skole kan illudere som Liv, føle Egnen, hvor den ligger: vi maa *befolke* Øen Als. Har Skolens Korsvej ikke Vejfarende - kører ikke de hundrede Vogne den forbi til hundrede Hjem og hundrede Liv?

Nu vel - vi maa føle disse Vejfarende. Deres Kommen, Gaaen, Spørgsmaal, Hilsner, Svar - ogsaa de er Del af Skolens Tilværelse og maa med.

Hvor kan da i al denne Bevægelse Uroen undgaaes? Maler ikke tvertimod just Uroen al den evige Bevægelighed, man vil? Og dette: at Læseren ikke "kan huske det ene for det andet" - hvad gør det, naar det store Helhedsindtryk kun kunde løfte sig med store Linjer frem af den Uro, hvoraf det er skabt.

Kun Mangfoldighed og Bevægelse kan for mig give Billedet af Liv. De er mine Midler, som jeg ikke kan opgive. Forhaabenlig kan jeg endnu gøre Fremskridt i disse Midlers Benyttelse. Men tusindfoldige er Vanskelighederne ved en Kunst, som sér Livet stift i Øjnene, og hvis store, hvis fjerne Ærgerrighed er den at fæste dette levende, dette ubegribelige og ubegrebne, dette bestandig forandrede Liv.

* * * * *

Du bad mig, Moder, at jeg skulde sé til, at de ikke helt skulde glemme dig.

Nu er min Ungdom forbi, og alt, hvad jeg i ti Aar skrev, skrev for at leve og skrev for at skrive, synes mig tidt at ligge for mig saa uendelig fjernt og saa uendelig klart.

To stredes - og Striden vil vel aldrig ende ganske - i alle disse Ord: min gamle Slægt og du, der kom i den, ny og fremmed. Du bar dens Navn med begejstret Hengivenhed. Du elskede den som jeg. I ét Hundredaar havde den fostret Statsmænd, Landet ikke vil glemme, berømte Læger, som Generation efter Generation var de største og folkekæreste i Norden.

Men siden blev dens Sønner Præster, fordi de besvimed ved at sé Blod, og uvirksomme Ørkesløse, hvis tomme Hjerner maatte kunstig ildnes.

Du fortalte mig ofte om vor Slægts Hæder. En af dens store Læger efterlod mig Fortællingen om alle dens Vildfarelser og dens Sygdomme: Han vilde tvinde - til Belæring - sine Traade i Slægtshistorien.

Min Slægt i mig skrev vel i min Ungdom meget - meget.

Men ogsaa du, Mo'er, skrev *dit*.

Stella Høeg og Nina og Frøken Agnes og Fru Katinka - det er dit Blod. Deres Skikkelser er dig og dig alene. De er Børn af din Glæde og Børn af din Sorg. De har dit Ansigt og din Stemme. De elsker og lider med dit Hjerte. De gik unge i Graven som du og af din Kummer.

Og hvis *de* tør leve - selv kun de korte Aar - saalænge bør *du* ikke glemmes.

Over denne Bog sætter jeg dit Navn som et Minde om den lyse Tid og dét Hjem, man skimter som bag en Dør, der hurtig lukkes. Som Ufredstid kom over vort gamle Hus, kom snart Ulykkerne og Døden til os.

Herman Bang.

I.

Tine blev ved at løbe grædende frem med Vognen, mens Fru Berg raabte de sidste Ord højt ud i Mørket og Blæsten.

-Saa reder I nok - i det blaa Kammer - iaften ... endnu iaften.

-Ja - ja, svarte Tine og kunde ikke tale for Taarer.

-Og hils - og hils! raabte Fru Berg gennem Graaden, Vinden tog hendes Ord. Endnu en sidste Gang løb Tine til og greb efter hendes fremstrakte Haand, men hun fik den ikke mer. Saa stansede hun; og, som en stor Skygge, gled Vognen hastig hen i Mørket. Nu hørtes den ikke mer.

Tine gik hjem gennem Alléen og Gaarden, hvor Jagthundene sagte klynkede. Hun aabnede Døren til Gangen: der var saa tomt med de øde Knager og Herlufs Legetøjskrog, hvor der nu var rømmet ud. Hun gik ind i Køkkenet, hvor Tællelyset brændte med en osende Tane mellem Resterne fra Tébordet.

I Borgestuen sad Folkene stille med Lars for Bordenden.

-Jeg skal hilse, sagde Tine med halv Røst, og der blev stille igen. Kun Maren, der sad med Forklædet over Hovedet som en rokkende Byldt, hylede op henne fra Ovnen med nogle langelige Hyl.

-Ja, sagde Lars efter en Stund betænksomt: nu er de væk, sagde han, og Husmanden nikkede til Bekræftelse.

-Saa skulde vi nok flytte det til Skovrideren, sagde Tine, lavt som før, og gik, fulgt af Sofie Indepige, der skulde hjælpe.

I Gangen aabnede hun Døren til Dagligstuen. Lampen brændte roligt paa det tomme Bord, og Dørene til de andre Stuer, der stod aabne, laa som tre stille og mørke Gab ind mod det forladte Rum.

-Sybordet har hun med sig, sagde Sofie.

-Ja, sukkede Tine. Pladsen paa Forhøjningen var tom.

-Og saa Billederne, sagde Sofie og pegede.

Rundt om Spejlet gloede de lyse Pletter paa Tapetet frem. Mærker af Portrætterne, der var tagne ned.

Graaden vilde op hos Tine ogsaa, og hun vendte sig: Ja - lad os saa ta'e i, sagde hun, og de gik med Lyset op ad Trappen ind i Sovekamret. De to Senge stod ved Siden af hinanden, dækkede af det samme Tæppe - det var det, Tine havde strikket sidst til Jul; ved Fodenden stod Herlufs Tremmeseng, tomt.

Ved Synet af den tomme Seng begyndte Sofie at vande Høns igen, med Tællelyset i Haanden, mens hun talte om, da "Drengen" var lille; hun havde været Herlufs første Barnepige, og der var for hende i Verden ikke anden Dreng end han.

-Han var knap fød', da jeg blev hans Barnepi', sagde hun paa sit Købstadysk, en sær indeklemt Sprogart: hun syntes at have Besvær med rigtig at aabne Munden, og hun slugte de allerfleste af Sprogets E'er.

-Han vild' aldrig bæres af andre end af mig og saa Fruen - hun snøftede mellem hvert Ord - nej - han vild' ikke....

-Jeg har baaret ham no'en Gang' over til Fruen, sagde hun, om Morgningerne ... for der vilde han over - hun smilte pludselig gennem Graaden - og ha'e Varmen, den Strik, sluttede hun og græd igen.

-Ja, sagde Tine, der sad paa Sengekanten.

Hun tænkte paa Vintermorgenerne, da hun med Tørklædet om Hovedet løb hened, naar det lysnede - i Skolen var snart det halve Dagværk gjort - og hun slog sine tre Slag paa Sovekammerdøren med de flade Hænder for at vække Fru Berg og Herluf, der laa i deres søde Slummer.

Fru Berg kom søvnig op i Sengen. Det er Tine, det er Tine, raabte hun, mens hun klaskede med Hænderne ned paa Dynen.

-Kaffen - Ka-ffen, skreg hun med sin glade Stemme, saa de kunde høre det helt ned i Køkkenet, og Herluf begyndte af Fryd at springe om som et Egern i Sengen, i sin lange Natkjole.

Mens de snakkede, fik Tine Skoene af og kom op i Fodenden af Bergs Seng - der var Is paa Ruden, saa koldt var det - med Dynen op over sig for at holde Varmen.

Saadan sad de saa og pludrede timevis. Herluf var "Kineser" med strittende Fingre, og Herluf slog Saltomortaler over alle Dynen; Fru Berg og Tine lo, saa Sengene vaklede og gyngede; og Sofie stillede indenfor Døren med en Slat Kaffe i en Spølkumme for at faa Del i Lystigheden.

Men tilsidst kunde Sofie blive fornærmet paa Herlufs Vegne midt som hun stod, og hun sagde: "Barnet ska' vel ikke spring' der og spill' Teater", sagde hun og tog ham ud af Sengen for at bære ham ned i Dagligstuen og klæde ham paa i Varmen.

Fru Berg og Tine blev i Sengene, snakkende i Øster og Vester, - Munden stod aldrig paa Fru Berg, naar hun var sammen med Degnens Tine - indtil Tine pludselig røg ud af Sengen i et Sæt: Gangdøren var gaaet.

-Skovrideren! raabte hun og fik næppe Skoene paa for lutter Fart.

-Luk, luk, raabte Fru Berg: luk dog! Og Tine fik Nøglen drejet om.

-Ja, ja, jeg klæ'er mig paa, jeg klæ'er mig paa, Henrik, raabte hun til Berg, der bankede, og hun lod Tine rasle med Vandtøjet, saa han kunde tro, hun allerede var oppe.

... Sofie stod stadig foran Tremmesengen med Lyset og snakkede om sin Herluf og fældede Taarer baade over Godt og over Ondt.

-Men en arrig Trolde var han, det var han, sagde hun.

-Ja, han var, gentog hun.

Tine sad endnu paa Sengekanten og smilte: Ja, hvad Fru Berg dog havde for Indfald - saa lystige Indfald.

Hun tænkte paa den Morgen, hvor Skovrideren var kommen i Gangdøren, just som de sad i Sengene i deres bedste Snak, og Fru Berg pludselig havde grebet hende i begge Benene - Skovrideren var allerede paa Trappen - og havde trukket hende ned under Skovriderens Dyne - han var allerede ved Døren - : Stille, stille, hviskede Fru Berg -

Han var herinde allerede - Tine laa som en Mus.

Og Fru Berg fortalte og hun snakkede til Skovrideren, der hørte paa og lo og satte sig ned - midt i sin Seng.

-Du sætter dig paa *Tine*, du sætter dig paa *Tine*, skreg Fru Berg, helt aandeløs af Latter ... og Tine røg ud af Sengen, højrød i Hovedet og med Graaden i Halsen, og løb ud af Stuen, ned ad Trappen, ligetil Skolen, og kom ikke i Skovridergaarden tre Dage, saa skamfuld var hun.

... Tine rejste sig, og de begyndte at tage Sengeklæderne ud af Skovriderens Seng og samlede dem udenfor Døren.

-Tag saa Lyset, sagde Tine, hun vilde ikke sé det tømte Kammer.

De bar Dynerne og Madratserne ned ad Trappen ind gennem Stuerne, hvor alle Døre stod aabne bag dem.

-Det er saa tomt, som var vi rejst alle, sagde Sofie.

-Ja, sagde Tine, der slæbte en Madrats.

I det blaa Gæstekammer var der koldt som i en Kælder; der havde ingen sovet siden i Sommer. Den ene Gæsteseng skulde ud, og den anden blev stillet op ad Væggen.

Mens Tine og Sofie endnu gik og tumlede med Lagener og Vaskestel, kom de gamle Bøllings for at hente Datteren.

Da Madam Bølling kom ind i Dagligstuen i Trækken fra alle de Døre, blev hun staaende paa Løbetæppet og saá sig om med Taarer i Øjnene: Ja - nu er de afsted, sagde hun og foldede Hænderne.

De to Gamle satte sig stille paa deres vante Pladser, to Stole ved Sofabordet, lidt ud paa Gulvet - de vilde aldrig sidde i Sofaen i Skovridergaarden, dér skulde Fru Berg blive - mens Tine blev ved at gaae ud og ind og Sofie bar Pinde til den blaa Kakkelovn: hun havde anlagt "Tørklædet" imidlertid.

Tørklædet var Tegn til, at Afrejsen havde givet hende "hendes Ho'edpin". Hun fik den regelmæssig de fem af Ugens syv Dage og var saa grumme uoplagt til at udtale sig udover "Ja" og "Nej" eller til at foretage sig nogetsomhelst ud over det nødvendigeste. Efter en Stovask hvilte Sofie ud otte Dage i sin Hovedpine og kujonerede hele Huset.

Tine kom frem i Døren til Skovriderens Stue: Vil I sé, sagde hun, nu er vi færdige.

-Ja, lad os det, svarte gamle Bølling, og de gik ind gennem Skovriderens Stue i det blaa Kammer, hvor den ene smalle Seng stod forladt op ad den lyseblaa Væg, og der var koldt, saa de to Gamle skuttede sig ved det.

De stod alle tre foran Sengen - Tine havde hængt Fru Bergs Billede op ved Hovedgærdet.

-Naa, her ligger han jo ret saa stadselig, sagde Bølling og søgte at lé lidt: alle tre var de lige ved at bukke under for deres Sørgmodighed.

-Ja, naar der nu bliver godt varmt, sagde Madammen, naar her nu bliver Varme.

De vendte tilbage til Dagligstuen og satte sig igen, Tine nede paa Forhøjningen paa Sybordets gamle Plads. De sagde ikke meget, kun en enkelt Sætning nu og da, mens de sad, alle i de samme Tanker.

Madam Bølling blev ved at sidde og ryste paa Hovedet og sé ud i Stuen:

-Ja - det har været et dejligt Hus, ret et dejligt Hus, sagde hun. Begge de gamle Bøllings brugte saa stadig det Adverbium "ret", som de havde saa at sige paa Haandværkets Vegne fra Bøllings megen Omgang med Bibelen.

Madammen sad lidt igen, til hendes Tanker tog en anden Vej: Nu var da vel alting kommet godt med og var godt pakket? spurgte hun. - Og Brombærrene var godt surrede fast til Kassen?

Brombærrene var to Krukker Syltetøj, som Madam Bølling havde syltet, for at Fru Berg skulde have dem med til København:

-For det er hendes bedste Syltetøj, Tine, sagde Madammen, det er det ... og de si'er, de har 'et ikke derovre, Brombær.

-Skovrideren surrede dem selv fast, Moer, siger Tine.

-Ja, vi har no'en Gange - Madam Bølling bliver ved i samme stille Tone - faaet Brombær hernede - og saa Marmelade ... Til Tvebakkerne, sluttede hun efter en Stilhed.

-Det har vi, sagde Tine og saå ud i Luften.

Hun tænkte paa Aftnerne, naar der kom Bud op efter dem i Skolen - mest naar Skovrideren var ude da - og de gik herved efter Té, og Syltekrukkerne og Tvebakkerne kom paa Bordet, og de spiste af Underkopper, mens de snakkede og Fru Berg og hun, de lo og sang.

-En Sang, Tine, en Sang, raabte Fru Berg og slog i Sofaarmen; og de satte i med "Hr. Peder" og "Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Vande" og "I Kongelunden", til det blev til en Vals, saa de svingede hen over Gulvtæppet, og Fru Berg forpustet forlangte Mælkepunschen, der blev bragt ind i en Sténkrukke.

-Ja, det er dog til no'en Aftner, Tine - sagde Madam Bølling, der stadig tænkte paa Brombærrene - saa de derovre kan faa det som herhjemme.

Og gamle Bølling, der sad med foldede Hænder og ikke hørte, hvad de andre sagde, men plejede sine egne Tanker: nu var der tretten kaldt ind her i Sognet, havde han talt sammen - gamle Bølling sagde:

-Ja, ja, Guds Vilje ské, sagde han og rejste sig.

De Gamle skulde hjem: Tine vilde jo dog blive og vente paa Skovrideren. Men Tine lod dem ikke gaa, de maatte først hjælpe hende; hun kunde ikke taale at sé de gloende lyse Pletter rundt om Spejlet, de *maate* hænge noget andet op - noget, der kunde dække. Hun tog "Kong Frederik" og "Slaget ved Isted" og "Fredericia" inde i Havestuen, og de to Gamle bar Billederne, mens hun løste Spejlet.

Madam Bølling stod med Heltene fra Isted, der kæmpede endnu med de hvide Bind om Panden. Hun blev ved at sé paa dem, og et Par smaa Taarer faldt ned paa Glasset - hun tænkte paa dem, der nu skulde miste Førligheden og Livet.

-Kom, Mutter, sagde Bølling og tog Billedet, men ogsaa han beholdt det saa længe, at Tine maatte tage det af hans Hænder.

Billederne kom op, og de Gamle, der allerede havde Overtøjet paa, satte sig igen paa de to Stole og saå op paa Heltene fra Isted og paa "Kongen".

Tine var gaaet ud og kom ind med et fjerde Billede. Det var et Portræt af Kong Kristian som Tronfølger i Hestgardens Uniform, der havde hængt i et af Gæstekamrene. Hun slog et Søm ind under Kong Frederiks Billede og hængte Portrættet paa den tomme Plads.

De holdt sig alle tre stille en Stund foran de fire Billeder.

-Ja, ja, det er meget ret, Tine, sagde saa Bølling, det er dog *Kongen*.

De Gamle kom ud i Gangen, Tællelyset i Køkkenet var ved at brænde ned. Tine satte Stagen hen i Vinduet, saa det kunde lyse en Smule ud i Gaarden for Forældrene. Fra Bryggerset lød der et stort

Spektakel, det var Maren, der af lutter Sorrig tumlede og skurede midt i den mørkeste Nat, mens hun sang paa Melodien: "Hvo véd, hvor nær mig er min Ende", saa det skingrede mod Laden:

*Kong Fred'rik hviler nu paa Baare
og slumrer sødt i Dødens Blund;
nu rinder Folkets Takke-Taare for
Drotten fra hvis djærve Mund
det lød saa tit: min Tak modtag!
Jeg svigter ej paa Farens Dag!*

Forældrene var ude af Gaarden, men Tine blev staaende paa Trappen. Hun lyttede efter Jagthundene, der knurrede fra deres Skur.

Saa smilte hun: hun vilde tage dem over - det vilde glæde Skovrideren, naar han kom hjem. De var dog noget levende til at tage imod ham.

Og hun gik over Gaarden og aabnede Døren til Loen og til Hundenes Skur. Ajax og Hektor sprang op ad hende under sagte Gøen og løb saa iforvejen ind ad den aabne Gangdør.

Inde i Dagligstuen satte Tine sig paa den tomme Forhøjning. Hun syntes aldrig, hun havde været saa bedrøvet - saa beklemt og bedrøvet som nu, mens hun stirrede ud i den øde Gaard. Lyset i Køkkenvinduet flakkede endnu en Gang hen over Ladens Hvidt - saa var ogsaa det slukket, og hun saa' bare Valdnøddetræets Skygge midt i den mørke Gaard.

Det var igaar Aftes, Fru Berg sad her hos hende paa Forhøjningen og saa' ud paa det bladløse Træ: Mon jeg kan komme hjem, til det igen er sprunget ud? havde hun sagt og hun havde grædt og lagt Armen om hendes Hals.

Ude fra Bryggerset blev Maren ved at synge, saa det lød skingert ud i den mørke Gaard:

*Og derfor græder Mand og Kvinde,
derfor er Glædens Dør nu lukt;
Taknemlighedens Hjærter binde
en Krans, som blomstre skal saa smukt
Thi Mindet aldrig slettes ud
om Danmarks Fred'rik, nu hos Gud!*

Tine sad med foldede Hænder i sit Skød, mens Ajax og Hektor laa med store Øjne paa Gulvtæppet ved hendes Fødder.

* * * * *

Hundene sprang op, og Vognen svingede frem for Trappen. Det var Skovrideren. Han kom ind i Gangen, hvor Sofie holdt Lyset, og han bragte Hilsener fra Herluf og fra Fruen.

-Og saa er jeg indkaldt, sagde han kort.

Han gik ind i Stuen, og Tine fulgte. Hun gik langsomt hen og slukkede, ét for ét. Lysene paa Klaveret, som hun havde tændt.

-Saadan kommer alt paa én Gang, sagde Berg.

Det havde været Tines hele Tanke: Saadan kom det paa én Gang; og saa tænkte og spurgte hun: Véd Fruen det?

-Ja - det var Jessen, som bragte Bud'et paa Dampskibet.

De satte sig ved Bordet, som Tine havde dækket, og de begyndte at tale med lidt langsomme sløvede Stemmer om, hvordan alt skulde blive nu med Driften og den daglige Dont: med Arbejdskraften blev det svært. Lars kom maaske med og de fleste af Husmændene skulde ogsaa afsted.

-Skovgærningen fik vel hvile, mestendels; til den blev der ikke Hænder.

-Nej, sagde Tine.

De talte om de indkaldte. Det var snart en Mand fra hvert Sted i Sognet. De tog dem, saa brat det var, fra Hjemmene nu.

-Ja hos Anders Tækkemand var det rén Jammer. Ane havde været i Skolen idag med sine to paa Armen - saa hun græd og græd.... For nu var Anders væk - saa hun græd....

Ved at sige Ordet begyndte Tine selv at skælve om Munden.

-Ja, sagde Berg, *der* sidder jo Broderen fra den sidste Krig - med begge Benene skudt væk....

-Ja, sagde Tine sagtere, og efter en Stilhed: det er de Krøblinger, som gør Folk bange.

De blev tause lidt. Hundene gik kælende til og fra, men de agtede dem ikke. Berg talte igen om Driften. Paa Vikar var han da vis. Den énarmede Baron Staub kunde han altid faa, han var disponibel.

-Han *har* jo faaet *sit*, sagde han, ved Vaadeskud.... Og næsten uden Overgang, lænende sig tilbage mod Væggen og séende frem mod Lyset, sagde han: Nu er de langt ude paa Vandet.

Tine syntes, det var, som fulgte han dem med Øjnene over Vandet, mens han sagde det; og hun *vilde* finde noget at sige, der kunde muntre ham, hjælpe paa Humøret. Det er vel derfor, du sidder her, sagde hun til sig selv, det manglede blot, du skulde tvine selv. Men hun fandt ingenting. Der blev jo heller aldrig vekslet saa mange Ord mellem Skovrideren og hende; hun havde aldrig turdet snakke op med ham, som var det en anden. Herredsfogeden eller Kapellanen hos Gøtsches eller nogen, som man ikke saadan havde "Respekten" for. Det var jo Fru Berg, man snakkede med i Skovridergaarden. Tilsidst sagde hun i en Tone, der skulde være munter:

-Og vi, som har aset med det blaa Kammer - det kunde vi snart have spar't baade Sofie og jeg! Hun rejste sig.

-Er *det* allerede istand? De faar da ogsaa alting gjort, Tine. Berg tog hendes Haand og Blodet jog op i Tines Ansigt - det gjorde det for det mindste, naar hun var i Skovridergaarden. - Skovrideren skulde vel se det, sagde hun, og hun aabnede Døren; men paa én Gang blev hun staaende i Studereværelset, og han gik ene ind i Gæstekammeret.

-Hvor der var kønt og varmt, sagde Berg, da han kom tilbage.

Tine vilde til at gaa nu. Hun syntes, det var saa uvant beklemmende, som om de to var ene i det hele Hus - det forlødte Hus. Men Skovrideren gik hen til Bordet og sagde:

-Der staar om Bisættelsen i de nye Aviser. Skal vi ikke læse det først.

Det var en af Tines Fester, naar Skovrideren læste højt, af Aviserne, naar de kom. Onsdag og Lørdag Aften, eller af en Bog fra Bogskabet - alle Oehlenschlägers Tragedier.

-Tak, sagde hun. Men Sofie vilde vist gerne høre med. Og hun gik ud for at hente Pigen, som sad og sov med emballeret Hoved ved Siden af Skorstenen og fulgte med ind for at sætte sig i Krogen ved Bogskabet, hvor hun saa tidt havde hørt til, naar de læste.

Berg aabnede langsomt det sørgerandede Blad og lagde et Øjeblik Hænderne ned derover. Nu er han da kommet til Hvile, sagde han bevæget og stille.

Han begyndte at læse halv højt Beretningen om "Kongens sidste Færd". Rundt i det stille Hus hørtes der ikke en Lyd - uden hans dæmpede Stemme.

Tine fulgte ikke Ordene; hun hørte kun Røsten, som hun kendte fra saa mange stille Aftener, og hun så igen Fru Berg som hun sad *der* under Lampen, og hun hørte hende lé, som hun lo ad Tines strømmende Taarer - Tine, der tog Livet saa glad, græd over Bøger som en Kalv - Taarerne, der nu brød frem igen én paa én....

... "Snart tændtes der Lygter og Fakler, som lyste paa Kongens sidste Rejse, og Beboerne langs Vejen kappedes om at vise den Hedengangne den sidste Ære. Klokkerne ringede fra alle Taarne, og hver Gaard og hvert Hus - til det fattigste - havde Lys i alle Ruder. Paa mange Steder havde i den mørke Nat samlet sig Grupper af tause Tilskuere...."

Henne i Krogen gik Sofies Snøften over til højlyd Graad, men Skovrideren blev ved at læse:

... "Tæt ved Banegaarden stansede Vognen; de otte sortbetrukne Heste blev spændte fra og førtes bort af Staldbetjentene, som gaaende havde fulgt deres høje Herre; et Sejldugsklæde spændtes over Vognen for at skærme den og Kisten mod den lette Regn, der var begyndt at falde. Husarer forrettede den sidste Nattevagt for Kong Frederik den Syvende"....

Berg holdt inde lidt - hans Stemme begyndte at blive hæs.

Tine sad og så frem for sig: hun tænkte paa Tragedierne, de havde læst om og om igen, den om Axel og saa den om Dronning Zoë.... I femte Akt begyndte altid ogsaa Fru Berg at græde og, kom der noget rigtig smukt, trykkede de hinandens Hænder under Bordet.

Berg foer fort med at læse om den sidste Procession og om Talen. Hans Stemme blev bevæget, saa man hørte den knap:

... "Han er nu bortkaldt fra sit Folk, men dets Kærlighed ledsager ham til Graven med et inderligt Farvel. Det lyder fra alle Borgersamfundets Kredse, fra Krigeren, der kæmpede for ham og Fædrelandet paa Valpladsen, fra den, der i Fredens Gerning erkender, at Vindskibelighed og Velstand under ham er stegne; fra Bondens hæderlige Stand, for hvem Frederik den Syvende har fuldendt, hvad Frederik den Sjette begyndte"....

-Ja, sagde Berg, det er sandt.

Tine fór sammen, da han stansede, og da han igen begyndte, hørte hun efter Ordene: det var den sidste Aften jo, nu de læste - for saa længe, for hvor længe....

... "Atter løftedes nu Kisten fra sin Plads og henbares til Kapellet, ved hvis Opgang Herolderne og en Del af Følget havde opstillet sig. Med Gejstligheden i Spidsen skred Processionen gennem Kapellets Indgang, Kisten sættes paa sin Plads. Sjællands Biskop holdt fra en sortbetrukken Talerstol en Bøn, den sidste Begravelsesceremoni fandt Sted, og Salutskudene udenfor Kirken forkyndte, at nu var Kong Frederik bisat".

Sofie holdt Hænderne op for sit Ansigt, Tine blot så paa Berg, der læste:

... "Under Orgeltoner forlod Følget i Taushed Kirken, og Deres Majestæter vendte tilbage til København."

Berg foldede Avisen sammen; uden at nogen talte, rejste Tine sig til Farvel.

Saa sagde Berg, i det han lænede Hovedet mod Væggen og saá saa langt ud i Stuen - som én Gang før:

-Hvor Drengen dog græd, da han kom i Baaden.

Sofie skulde følge Tine, og de fik Lygten tændt. Dens dinglende Lys faldt ujævnt hen over Hegn og Pil. Sofie talte om Varsler og Tegn:

Der var nok af dem - der ha'ed' ikke været for rart i Skovridergaarden, nu i Sommer - saa det huseret' ved Nattetider.

-"Vognen" ha'ed hun da hørt den alene tre Gang' - saa tydelig den var svinget' op for Trappen den sidste Gang. Og da de kom ud, var der ikke mer Vogn end bag paa en Haand - ikke mér end bag paa min Haand, det saá ogsaa Fruen.

-Og *det* véd én da, sluttede Sofie og snøftede, hva' saa'en Kørsel betyder.... naar'et til fornummes tre Gang'....

Tine talte ikke, og de blev ved at gaa frem i Mørket. Hunden i Pér Eriksens Gaard fór op, og inde hos Jomfruerne Jessen vaagnede Moppen.

-Ja, Gud hold' sin Haand over baade Herren og Fruen, sagde Sofie i en Tone, som kastede hun Jord paa dem begge.

Tine drog Vejret som Én, der frysende vaagner.

-Hvor det bliver *koldt* ved Dannevirke, sagde hun.

De var naaet til Drejningen ved Kroen, og Tine vidste, at Sofie var angst for at komme *for nær* til Kirkegaarden Nattestunder.

-Nu kan jeg gaa alene, Sofie, sagde hun: Tak nu - Sofie. Og saa passer du nok Skovriderens Té, saa den bliver, som den plejer - ikke?

-Ja - farvel, jomfru Tine.

-Farvel.

Tine hørte Hundene, der fór op igen paa Sofies Vej - mens hun langsomt gik hjem imod Skolen.

* * * * *

Tine bankede og hørte først Dagge, der tog paa at gå, og saa Moderen, der kom af Sengen og ud:

-Det er mig, Mo'er, sagde hun.

Madam Bølling lukkede op i Nattrøje og Kappe med Strimler: Skovrideren er indkaldt, sagde Tine kun, da hun kom ind i Gangen.

-Aa Herregud, aa Herregud, klagede Madammen, og hun lod Dørene staa helt ind til Bølling, mens hun gik; aa Herregud - aa, Herregud!

-Det var jo ventendes, sagde Bølling, der sad op i Sengen.

Tine maatte forklare det, som det var, at Jessen havde bragt Budet ved Dampskibet. Naa, saa hun fik 'et at vide, naa, saa hun fik 'et at vide, blev Madammen ved med de samme Ord i en Uendelighed: naa, saa hun fik 'et at vide, Staklen....

-Ja. Gud være med os, sagde Bølling med foldede Hænder, da der omsider blev stille.

Tine var træt, og hun sagde Godnat. Hun tog i Døren til "Skolen" for at prøve, om den var låset, før hun gik op ad Trappen; og henover Loftet holdt hun Lyset varsomt for Halmens Skyld, hvor Gravenstenerne var spredt.

Inde i Kamret stillede hun Vækkeuhret til Slag og flyttede Gyldenlakkerne fra Ruden ned paa Gulvet.

Nedenunder smaasnakkede Forældrene endnu, det lød, som var det næsten i den samme Stue.

-Ja, Gud bevare os alle, sagde Faderen endnu en Gang dernede: nu er det fjorten herfra Sognet.

Saa faldt de hen, lidt efter lidt, og Tine hørte deres vante Aandedrag, roligt og taktfast næsten, op gennem Huset.

Hun kunde ikke sove. Hun laa og tænkte paa en Dag i Efteraaret - den sidste, hvor de havde været i Skoven Skovriderens og hun....

De skulde ned med Mellemmaden i en Kurv, til Lilleskoven, for at møde Skovrideren ved den første Lysning. Forpagterens fra Rønhave mødte de i Kalechen, de skulde til Bispens, og der blev en Snakken midt paa Vejen, før de skiltes.

De gik videre. Herluf rodede efter Brombær op ad hvert et Gærde. Fuldt af Nødder hang der i alle Hegn. Tine snappede dem, mens hun gik.

De vilde slaa ind over Marken, men Herluf hvinte bag dem: han sad fangen fast i Rankerne og hylte, med sit hele Ansigt smurt sort af Brombær:

-Sé Drengen, sé Drengen, raabte Fru Berg og lod Tine faa ham løs; selv løb hun op imod Markhøjen.

-Kom, kom, raabte hun oppe fra. Hvor her er dejligt.

Det var, som saá man den hele Ø idag i den klare Luft - Bakke og Dal - saa grøn og blød. Langt ude blev Skovene borte som i blaalige Skyer, smilede Husene frem mellem det mangfoldige Grønt. Og i Himlen var der ikke Bund.

-Saa dejligt, dejligt her er, sagde Fru Berg.

Men Herluf gav ikke Ro; han vilde "fanges"; og de løb, løb, alle tre, Højen rundt.

-Ja - her er det dejligste Land, raabte Tine, der løftede den fangede Herluf op i Armene. Og alle tre lod de sig plumpe ned i den sene Kløver.

De gik igen over Marken henimod Skoven, hvor de satte sig ved Brændestablen foran den lille Lysning; her var Sol endnu og ganske lunt.

Hækletøjerne kom frem af Lommen, og de smaasnakkede:

-Det var svært, saa de fra Rønhave kørte til Bispens nu - det var anden Gang.

-Tredje var det - i to Uger.

-Og saa hang Herredsfogeden bagpaa - som Fjerdemand til Lhombren.

De blev ved at snakke; Herluf gav gammelklog sit Besyv med i Talen. Og godt *underrettede* var de, for i Skolen vidste de, hvorhen Kalecherne rullede: Vejene skar jo hinanden ligefor Døren; og der blev vekslet Nik og Goddag eller gjort Holdt, mens Bølling eller Madammen eller Tine kom ud paa Trappen.

Saa tav Fru Berg og Tine lidt igen og arbejdede begge stille under Træerne:

-Hvor dog Skoven holdt sig, saa grøn den stod.

-Det kom af Regnen, den megen Regn i Sommer.

-Ja. Men huskede Tine ifjor - de lod begge Hækletøjet synke og saá ud mod det brunlige Skovbryn - da den var gul i September.

De blev ved at tale om Skoven: *naar* de havde været her sidste Gang *det* Aar og *det*.

-Nej - ifjor var det knap man fik Nødderne bjerget.

-Men i 59 havde vi Skovtur i Oktober, sagde Fru Berg.

Herluf raabte, lidt derfra, mellem Træerne: Tine skulde komme, Tine maatte komme derhen. Det var en svær og bøjet Gren, der hang som en Gynge, tæt ved Jorden. Herluf vilde op, og Tine gængede, saa han græd og lo. Saa skulde hun selv op. Fru Berg vilde gynge hende:

-Op Tine - op.

-Den knækker, den knækker, raabte Tine - det *var* en Vægt - mens Fru Berg svingede til Grenen, saa Tines Skørter fløj om hendes Bén.

Pludselig satte Ajax og Hektor ud af Krattet og halsede op mod Tines bomuldsbestrømpede Lægge:

-Skovrideren, skreg hun og satte bums ned paa Jorden paa Hug - Fru Berg maatte lé ud med Ryggen til et Træ, før hun kunde komme hen og faa Del i Aftensmaden, som Tine havde bredt ud paa en Serviet.

Berg, der var dukket frem af Krattet bag sine Hunde, sad allerede paa en Træstub foran Maden og talte med Tine om Roserne hjemme: det var snart paa Tide at tage sig af dem nu. Nætterne var *dog* blevet kolde.

Haven var Bergs og Tines stadige Fællesvirke. Skovrideren var Rosenelsker og krydsede ogsaa Fuchsier; og Fru Berg, der jo var fra Horsens, fik aldrig rigtig Haandelaget i en Have. Saa var det Tine mestendels, der hjalp med dit og dat, og gik tilhaande. Om Forsommeraftnerne var der travlest. Fru Berg sad kun oppe paa Havetrappen i sit Sjal og saá til og snakkede over Plænen til de to, som syslede og beskar og vandede. Hun saá dem tilsist kun som et Par Skygger mellem Roserne, hvor det skumrede.

... De havde pakket ind for at gaa. Herluf og Tine legede Tagfat over Lysningen, mens Berg og Fru Berg gik bagefter Arm i Arm.

De kom ud paa Landevejen: lys og klar laa Aftenluften over de pløjede Marker - hvor Tine, hun lo henne bag Omdrejningen!

-I saadan Luft *hører* man Tine, sagde Berg, der standsede. Skovrideren mente altid, Tine havde en Røst for fri Luft, saa frejdig som Vorherre havde givet hende den.

-Kom, Tine, raabte Fru Berg, lad os synge. Fruen tog Tine om Livet, og de gik langsomt henad Vejen, mens de sang. Da de kom lidt ind i Verset, satte Berg en halvdæmpet Bas til, saa det lød over Marken:

*Flyv, Fugl! flyv over Furesøens Vove!
nu kommer Natten saa sort:
alt ligger Sol bag de dæmrende Skove,*

*Dagen den lister sig bort.
Skynd dig nu hjem til din fjedrede Mage,
til de gulnæbede smaa;
men naar i Morgen du kommer tilbage,
sig mig saa alt, hvad du saá!*

Rundtom blev det Fyraften. Foran Gaarde og Huse kom Karle og Husmænd frem; i Rad røg de sindig Piber.

-God Aften - god Aften, kom det fra Røgerne stille ud mod Vejen til dem.

-God Aften, Anders Nils. - God Aften, Lars Peters. Tine hilste dem alle ved Navn.

Foran Lars Eriks stod hun lidt - den Gamle var saa plaget af Gigten - : Naa, hvordan er det saa? spurgte hun op til Porten.

-Ja-a, dog altid li'som no'et bedre, svarede langsomt Svigersønnen.

-Naa, saa Gud ske Lov da.

-Ja, saa Godnat, Hans Lorents. sagde Tine og gik igen.

De andre var blevet ved at synge, og Herluf havde taget Faderen i Haanden. Foran dem laa Kirken og Skolen. Himlen begyndte at blive rød bag ved det gamle Taarn.

*Flyv, Fugl! flyv over Furesøens Rislen.
Kærlighed kalder dig hjem;
sæt dig nu kønt mellem Løvbuskens Hvislen,
syng saa din Kærlighed frem!
Kunde, som du, jeg i Ætheren svømme,
véd jeg nok, hvor gik min Flugt;
jeg kan i Lunden kun sukke og drømme,
det er min Kærligheds Frugt.*

De tav. Det sidste Stykke Vej til Skolen gik de tavse imellem Hegnene. Hans Husmands Sine, der gav sin Ko den sidste Græsning paa en Vejkant, før hun drev den hjem, nejede, med Strikkeposen i Hænderne, da de kom hende forbi.

I Skolen sad gamle Bølling paa Trappen med sin Pibe, og kom ned og hilste. Madammen ventede dem, med Strikkestrømpen, i Døren: hun havde Butterdejgskringler, frisk bagte, idag; og Fru Berg og Herluf kom op, til Sæde paa Bænken, mens Bølling blev staaende nedenfor med Berg og talte om Skovauktionen.

Nede ved Kæret blev Smedien lukket, og ovre ved Kroen kom Madam Henrichsen, bred og stormægtig, ud paa sin Bænk mellem de to hvide Søjler. De hilste alle over Pladsen - ogsaa til den svære Knud Smed, der gik hjem med sin Hund.

Det var som alle maatte trives og blive runde og sunde i dette Nabolag, her paa "Torvet", saa velnærede de alle var, baade hos Bøllings og i Kroen og Smedien.

Klokkerne begyndte at ringe, og de sad alle stille. Kun Berg og Bølling talte hviskende nedenfor Trappen. Sine drev sindig sin Ko til Vands over Pladsen. Den drak og brølte, dumt og langt, ud over Kæret.

Klokkerne hørte op. Saa skal vi vel hjem, sagde Fru Berg, og Tine fulgte med dem. Himlen var dunkelrød over Hegn og Marker.

Hjemme i Dagligstuen sang Fru Berg lidt i Skumringen ved Klaveret - den om "lille Grethe". Skovrideren lod Døren til sin Stue staa paa Klem.

Herluf var træt og faldt i Søvn paa sin Skammel med Hovedet op mod Sofaens Kant; Fru Berg flyttede hen til ham, og lidt efter blundede ogsaa hun.

Hun vaagnede halvt. Tine sér nok efter Bordet, sagde hun saa med en søvnig Stemme, og Tine rejste sig for at sé efter Sofie - Fru Berg blev sjælden rigtig vaagen, før Lampen var tændt og Théen inde.

-Nej, er der dækket, sagde hun da, hélt overrasket, og kom nok saa rank op i Sofaen.

Efter Thé plagede hun Berg til en Whist med Blind. Tine blev som i Badstue saa gloende for hver Rubbert, hun spillede med Skovrideren.

Eller Berg læste, i den store halvmørke Stue, hvor der kun var lyst rundt om Lampen. Mést var det Oehlenschläger, han læste, eller ogsaa Palludan Müller - Tine havde Lommetørklædet fremme i sit Skød.

Bagefter, naar Tine skulde til at gaa, løb Fru Berg og hun paa Vejen ud i Spisekamret og fik en Syltekrukke ned i en Hast og spiste af samme Kop:

-Ja, ja, ja, Berg, nu kommer vi, sagde Fru Berg og pustede Lyset ud, før de havde faaet den sidste Mundfuld i sig: her er vi jo. Mand.

Berg ventede i Gangen med Lygten. Det var blevet sént, han vilde selv følge Tine hjem. De gik henad Vejen, hvor Huse og Gaarde laa som tættere Skygger i det stille Mørke. Hundene vaagnede kun halvt og sendte en søvnig Knurren efter dem.

Berg løftede Lygten for at finde den tørreste Vej i Sølet. Her, Tine, her er godt, sagde han, og Tine gik omhyggeligt efter Lyset med Kjolen løftet - at blive "fulgt" af Skovrideren var det ærefuldeste, hun vidste.

-Vi sés, hilste Berg, naar de skiltes.

-Skovrideren har fulgt mig, sagde Tine uden at tage Vejret, knap Døren var lukket op. Men Madam Bølling var gnaven. Det lignede dog ingenting at komme hjem her den sene Nat.

Men da de Gamle nu var vaagne, maatte Tine alligevel ind til Sengen: der var altid noget at tale eller spørge om fra Skovridergaarden.

Tine gik op, mens Forældrene blev ved at snakke. Det var en Vane hos Madam Bølling, at blev hun først vækket om Natten og kom op i Underskørtet, saa havde hun ti Ting at gaa om, ud i Køkkenet og ind igen, mens hun stadig talte med Bølling.

-Ja, ret nogle velsignede Mennesker, bekræftede Bølling dernede.

-Tine, sagde Madam Bølling op gennem Loftet.

-Jo, Mo'er.

-Tine, du, husk det lille Stykke Smør imorgen Barn, jeg har lagt til Side - det artede sig saa vel i Kærnen, saa jeg lagde det til en Side ... de kunde dog smage det dernede.

-Ja, Mo'er sagde Tine og blundede ind med Forældrenes Ord i sine Øren.

-Jo, de har gode Hjerter, sluttede Madam Bølling af; hun kom endelig af Underskørtet og op til Bølling.

* * * * *

Tine kunde ikke falde i Søvn inat. Forældrenes rolige Aande lød bestandig op gennem Huset. Men Tine sov ikke. Hun tænkte paa alle disse Aar, paa Skovridergaarden, hvor alt var oprevet nu, paa Herluf og Fru Berg, der var rejst, og paa sin egen Barndom.

Hun huskede Vintermorgnerne, naar alle "Faers Børn" korn til Skole i Mørke og Moder trillede dem ud af det meget Tøj - Trine og Lars Erik's Lene - inde i Sovekamret, mens Tine saå forundret til fra Sengen. Og saa sang de Morgensangen, mens hun fik Kaffe paa Dynen.

Om Søndagen var der Glasvæg for Præstens Vogn, og Kordrengene sad i Køkkenet paa Bænken ved Spandene og fik Kaffe i Husmandskonernes Spølkummer for at varme sig, mens Præsten prædikede.

Men lidt efter lidt længedes Dagene og Snemanden blev sort og lind. I Syskolen hos Jomfru Jessen om Eftermiddagene saå de uden Lys. Eftermiddagsskolen var forbi og for sidste Gang hujede "Faers" Drengene hen over Pladsen, og hun og Kroens Katinka havde den ene - de spillede Paradis, mens det skumrede.

Moder og Madam Henrichsen kom i strikkede Tørklæder frem i Dørene, og Fader røg sin Pibe paa Trappen.

-Den lider, Vintren, nu, sagde han over til Smeden.

-Hun lider, svarte han, som skoede Lars Erik's Skimlede.

Stærene kom i alle Skolens Kasser og endelig Storkene, Kroens Stork ret paa Gavlen. Drengene og Piger sang til den i Frikvarteret, i store Kredse, mange Dage. Hver Mand, der skulde til Kros eller til Kirke, gav sit Besyv med om Storken. Der var Tegn og Mærker og Varsler at tage af, om den fløj højt eller om den fløj lavt og naar den gik i Mose - baade for Somren og Sæden og for Regn for Skt. Hans. - Den kom sént. den bringer Varme, sagde Balling. Han vidste Datum for, naar Kroens Stork var kommen siden 39, da han selv kom i Skolen. Han førte Bog med baade Stork og Stære i sin tyske Almanak.

Foraaret kom, og Vinduerne blev lukkede op i Skolen.

Ud over Pladsen hørte man det som en travl Summen af Bibel og Landkort og Katekismus.

Saa sang de tilslut med høje Stemmer, mens Bølling slog Takten med den store Pegepind; Madam Henrichsen gik saamæn tit ud i sin Dør blot for at høre til.

-Det er, som det frisker Ens Hjerte, sagde hun, de gamle Melodier.

Baade Fædrelandssang og Psalme lod der over Pladsen, til Børnene tilsidst jublende slap fri og Bølling kom ud paa sin Trappe at svaale sig en Stund, efter Dagens Sved.

Om Aftenen, naar Ringeren gik til Kirke, tog Tine ham ved Haanden og fulgte med. Han gik op at ringe, mens hun sad paa en Sten ved Døren, bag Buxbomhækkene, eftertænksom og stille.

Alle Vogne holdt ved Skolen nu, i det milde Vejr. Landhandleren og de fra Gammelgaard og Madam Esbensen, Jordemoderen, der fik Kaffe ud i Fjederstolen paa sin Vogn:

-Der er altid travlt her i Sognet om Foraaret, snakkede Madam Esbensen.... Her har vi et af de bedste Sogne i Distriktet - i Maj Maaned.

-Det kommer af forklarede Madammen videre, at det er raske Folk, som véd at blive færdige med Høsten.

Madam Esbensen fik Vafler ud til Kaffen, og der blev en Slidder Sladder halve Timer om baade Nedkomst og Barsel, foran Trappen.

-Ja, ja, det gi'er Offer, nikkede Madam Esbensen til "Farvel" og jollede af i Fjederstolen. Tine bragte Kop og Tallerken ind; for Madam Bølling maatte først give Madam Henrichsen Besked - hun kom ud for at høre, *hvor* det var, og hvordan det stod.

-Hos Hans Lorentz'? - Ja, jeg tænkte del. Det er vel Tiden....

-Naa - *der* gaar det da paa hvert evigste Aar, sagde Madam Henrichsen.

-Ja, svarte Madam Bølling og sukkede lidt, det er jo Guds Vilje. Og Madammerne gik ind.

... Sommeraftner, naar Ane-Pige var kommen fra "Lodden" med

Mælken, sad Madam Bølling og Tine paa Trappen. Graveren kom med Spaden fra Kirkegaarden og gik hjemefter.

-Naa, Niels Lars, sagde Madam Bølling, *er* det saa gjort?

-Ja, Madam, svarte han, nu er der Plads.

-Ja, Gud ske Tak, hun maatte stride haardt - ja, Gud ské Tak ... Ja, saa Godnat, Nils Lars, nikkede Madam Bølling.

-Godnat, Madam.

Og Graveren gik, med Spaden, nedad Gaden, bag Kroen, mens der blev stille paa Pladsen, hvis Luft var fyldt af Buxbom, Hyld og Lind.

Næste Morgen blev Pladsen strøet med Blade og Sand. Det var tungt for Bærerne at naa op forbi Krolængen med Liget; de hvilte midt paa Pladsen, med Kisten stillet paa de sorte Bukke. Saa gik de videre ind paa Kirkegaarden. Graven var tæt ved Muren og Madam Bølling og Tine hørte Talen ind i Køkkenet.

Om Aftenen gik Madam Bølling ind at se paa Kranse. Efter Eftersynet kom hun til Sæde paa Trappen med sin Strømpe. Madam Henrichsen sad ovre hos sig mellem de to hvide Sejler.

-Saa er *hun* henne, sagde Madam Bølling; Og Gud ské Tak - hun stred sin Strid.

-Ja, hun var et Skrog, bekræftede Madam Henrichsen.

-Men Gud løser op til sin Tid, sluttede Madam Bølling, og de strikkede tause.

Tine og Katinka kom op om Kroen Arm i Arm - de gik til Præsten sammen nu - ; de sang, mens de løb hen over Sand og Buxbom.

Aarene gik.

Helg og Søgn og Hostens Tid - Uge paa Uge, fra Søndag til Søndag.

I Degnegaarden skiftedes de til at gaa i Kirke nu, Moderen og Tine; én maatte jo blive ved Huset; Pastoren skulde have sin ordentlige Kaffe efter Tjenesten.

Idag var det saa varmt og stille, at Tine havde lukket op til begge Sider under Kirketiden. Solen laa frem over Bordet og den Damaskes Sofa; alle Stuer var fyldt med Lugten af Gyldenlak og Roser.

Psalmen med dens mange Røster i Diskanten lød ind gennem Haven. Det var "Dejlig er Jorden", de sang; Tine falde i og nynnede den med, mens hun gik.

En Kirkegangskone kom op gennem Laagen, og Kordrengene foer ud af Vaabenhuset, hujende ned gennem Buxbomhækkene:

-Skal I forstyrre Pastoren, raabte Tine ud. Og, lidt mere lavmælte, begyndte Drengene at spille Klink op ad Kirkemuren.

Selv satte Tine sig - det hvide Bord var færdigt - paa Forhøjningen saa andægtig, som kunde hun høre Kapellanen præke helt herind.

Naar hun hørte den unge Præst i Kirken, sad Tine gemt bag Orgelet og græd som et sprukket Kar, saalænge han var paa Prædikestolen. Hun havde nu i det Hele svært nemt tilvands i denne Sommer, og det tog hende og kom over hende, alting, som én Bedrøvelighed - saa Kroens Katinka lo hende ud, saa det klukkede.

-En lille Hjertevé, min Pige, sagde Tinka og kladskede Tine midt paa Barmen: hos dig arter det sig saa Skam til Bedrøvelse.

Tine blev ved at sidde paa Forhøjningen. Udenfor laa Pladsen solbelyst og stille. Dovne var Kordrengene faldne hen langs Muren, og ovre paa Krobænken sad kun Præstens Nils i Skjorteærmer og rød Vest og spyttede saa langstrakt ud i Solen.

Psalmesangen begyndte igen, og de første Karle listede, varsomt og skrattende sig, af Kirke for at faa Piben stoppet ved Porten, med Tommelfingeren. Der kom fler, og nogle gik til Kros, hvor Kaffepunchen kom paa Bordet og Kortene frem til et Slag, bag de aabnede Ruder.

Ude paa Pladsen bredte de unge Karle sig med tændte Piber i store Kredse, mens Pigerne endnu holdt sig indenfor Kirkegaardsporten i en undselig Klump.

Hos Degnens blev fire, fem Gaardkoner bænkedes og sad lavmælte og stramme rundt om Madam Ballings Flødekumme, mens Tine bød Kaffen om til dem og Kapellanen - det var, som fik hun det saa underligt i Skuldrene og blev helt stivarmet, bare hun var i Stue med Kapellanen. Og Øjnene stod stirrende helt ud af Hovedet paa hende, blot han talte til hende, som nu.

Saa hørtes en Vogn omme bag Krolængen, og Tinka, der fniste ude paa Pladsen med Landhandlerens Sønner fra Notmark, fordi hun saá Kapellanen og Tine ved Vindvet, maatte til Siden for Gammelgaards Brune, som satte op imod Skolen. Kortspillerne i Kroen vendte sig i Sædet Naa - saa det er *ham*, der javer med Dyrene, sagde Knud Smed, og de spillede videre.

Tykke Sten var pustende og svedig kommen af Vognen og rystede Benene paa Skolens Trappe efter det lange Sæde. Der er ellers nyt, sagde han, efter at han var kommen ind og havde givet Haandslag rundt og havde faaet sig sat; I har saagu' faaet Skovrider udnævnt, Folkens - iforgaars, Berg hedder han, sagde han og gav Kapellanen "Berlingske" til Eftersyn.

-Saa blev'et ikke ham fra Graasten, sagde Bølling.

-Og det var godt det samme, erklærede Madammen.

Kapellanen læste Udnævnelsen op: H.R. Berg hed han og var Premierlieutenant i Reserven; og der blev en Debatteren om, hvem han kunde være og hvorfra han var. Det *kunde* være en af de Bergs fra Gram, mente Bølling, *der* var en Forstraad Berg i 1829....

-Det huskede Madammen ... De var egentlig kommen oppe om fra Kolding....

-Og var ret en herlig Familie, sagde Bølling.

De to Gaardkoner paa Fløjene begyndte ogsaa at tale med halvhviskende Røster - om den *gamle* Forstraads de havde begge to været med til at vaske den salig Forstraadinde den sidste Gang -

hun laa med Hovedet paa baade sin Bibel og sin Psalmebog.... Og de blev ved at tale om Ligstue og "Klædning" og Begravelse, til de blev meget rørte og tørrede Øjnene med de sammenlagte Lommetørklæder, mens den midterste Kone stadig dyppede Butterdejgskringler, sendrægtig men uafsladelig, i Madam Bøllings Kaffe og fik dem fortærede.

-Nej, af Slægt er han fra København, fortalte Stén, der nu fik Kaffe budt af Tine; en ung Mand, sagde Herredsfogeden....

-Men gift er han, Jomfru Bølling, sagde Sten og tog Tine i Armen. Og Tine, der, naar Kapellanen var paa Sognets Jorder, gik om med en Sekstendels Besked paa alting og vaagnede rent som forskrækket ved hver Tiltale, sagde med et Ryk:

-Er han? - saa de alle lo, mens den midterste Gaardkone endelig blev færdig og sindig fik sin Kop sat tilbage paa Bordet.

Stens Kusk, der fik en Kaffepunsch rakt ud af Vindvet, havde bragt Nyheden til Kros, og Kortspillerne, som pustede af Hede og Punsch, gav deres Besyv i Laget: Saa blev'et vel endelig til no'et med Auktionen efter Forstraadens da. Naa - stort var det nu ikke med Besætningen.

-Men de Skimlede, de kunde dog tænkelig blive tjenlige til Trækkebrug, mente Knud Smed.

Hos Degnens brød de op. Hun har s'gu faaet et Streifskud, Degnens Tine, af den Præstespire, sagde Stén til sin Kusk, mens de kørte hjem ad Gammelgaard til....

... Ude paa Pladsen blev der tomt saa lidt efter lidt. Smaaklyngevis drev de Unge hjem bag Hegnene.

Madam Bølling kaldte paa Tine gennem Huset; hun vilde gaa lidt fra Dørene for at give Madam Henrichsen rigtig Besked. Men hun fik intet Svar. Tine stod inde paa Kirkegaarden i Hjørnet, og saá efter Kapellanens Vogn. Nu blev den borte mellem Hækkene.

Tine vendte tilbage og gik ind i Skolestuen for at tage en Sangbog ud af Bunken. Hun skrev saa mange Viser af i en blaa lille Bog i Sommer. Oppe paa sit Kammer slog hun op paa "Ridder Aage", der tog "Kisten paa sin Bag". Den skrev hun af, med Skønskriftbogstaver, Vers for Vers.

Nede paa Pladsen slog Kroens Karle Kegler, og Kortspillernes Stemmer lød ud i Aftenen.

Madam Bølling kom fra Kirkegaarden nu, mens Klokkerne ringede. Hun havde været inde om at se til Forstraadens Grav. Det var ogsaa en Guds Skændsel, saa Ringerens holdt den allerede; nu havde hun da plantet en Levkøj ved Korset i det mindste.

Kortspillerne var langsomt gaaet hjem, og Kroens Karle hviskede sagte paa Bænken, mens begge Madammer sad i de hvide, opsatte Kapper foran deres Døre og strikkede tause.

Tine kunde ikke mere se og satte sig ved Vinduet Aftenen var kølig og fuld af Dug. Blomsternes Duft steg op fra Kirkegaard og Have. Hver Lyd blev hørt - hver Latter over Markerne og Buskenes Raslen fra Paradisstien, bag Kirkegaardsmuren, hvor Parrene kæredes.

Der kom en Vogn over Pladsen og standsede ved Skolen. Tine hørte Stemmerne: de talte om Skovriderens igen.

-Ja, vi faar dem jo til Nabo, sagde Madam Bølling sindigt.

Og Vognen kørte videre, til Lyden døde.

En Flagermus skød forbi eller en Ugle. Over alle Marker og Hegn laa Aftenen tyst; kun paa Paradisstien raslede Buskene sagte.

-Tine, kaldte Madam Bølling fra Trappen.

-Ja, Mo'er, foer Tine op og fik Lommekluden frem; hun maatte tørre sine Øjne.

-Saa Godnat, Madam Henrichsen, lod det nedefra.

-Godnat, Madam Bølling.

Og Dørene blev lukket rundt omkring....

* * * * *

Om Efteraaret kom Skovriderens; og Herluf blev født og han voksede til, og Vintre gik og Somre.

Midtsommers blev hele Huset fuldt af Gæster hos Skovriderens - de fra København og alle de fra Horsens. Tine kom der mest kun et Løb om Morgenens, med noget fra Haven eller med en Kande tyk Fløde - man skulde altid tro, der var mere Forslag i Bøllings fire Køer end i Skovriderens fjorten, og Madam Bølling lagde, saa lang Ferien var, sit Hoved i Blød med "hvad den Stakkel vel skulde finde paa at give alle de Mennesker at spise."

-Det er ikke let, det er ikke let, for saadan et Købstadbarn, sagde hun.

Naar Tine kom ned i Skovridergaarden i Morgenstunden, var Rullegardinerne nede endnu i alle Gæstekamrene. Fru Berg lukkede sagte Døren fra Sovekammeret op og kom ud paa Afsatsen i Natkjole:

-Er det Tine, hviskede hun.

-Ja.

Tine listede op; Fru Berg sad i Sengen: Hun havde ikke haft Blund i sine Øjne, sagde hun, for at lytte efter Tine. Det var en Vandkringle, som skulde lægges:

-Og De véd, Tine, at de Vandkringler altid - og Fru Berg slog hjælpeløs i Tæpperne - mislykkes for mig ... (der var mer end Vandkringler, som "altid mislykkedes" for Fru Berg).

-Tine kunde jo snart faa lagt den Smule Kringle.

-Aa Tak, Tine, De er god, sagde Fru Berg og skuttede sig lidt i Sengen.

-Og saa lukker De nok et Vindu op, Tine, bad hun og nikkede, mens hun puttede sig under Tæppet.

Fru Berg elskede at faa det sidste Blund med den friske Sommerluft hen over Sengen.

Mens Tine stod og lagde Kringlen, kom Skovrideren hjem gennem Gaarden og stansede foran Køkkenvinduet.

-Men hvor har De været gemt saa længe, Tine, sagde han og blev staaende lidt og saá paa Tine, der arbejdede saa rask i Dejgen med sine runde Arme.

-Ved du, Marie, sagde han undertiden til Fru Berg: Tine kan virkelig være ganske køn - om Morgnerne....

Om Eftermiddagene sad Madam Bølling og Tine ved Vinduerne i Stadsstuen, Bølling var mest paa Lodden nu, da der ikke var Skolegang.

-Tine, Tine, raabte Madam Bølling til Datteren, der voksede Traad - : de fra Rønhave....

Rønhaveren svingede om Krolængen med en stor Holstenskvogn fuld af Fremmede.

-Nu har de vist Snésen, sagde Madam Bølling. Hvor de faar Plads, du ... hvor de lægger dem, Tine, sagde hun. Og hun regnede op, hvordan de vel kunde "lægge dem".

Tine blot nikkede og nikkede, til Vognen var forbi.

-De tre med Hattene var der ikke i Torsdags, erklærede Madam Bølling saa til Slut og strikkede igen.

De fra Notmark kom forbi og Skovriderens med alle deres paa en Høstvogn. Der blev en Viften og en Vinken, mens Fru Berg raabte til Vinduerne:

-Til Storeskoven - til Storeskoven, raabte hun, mens de Fremmede sang hen ad Vejen.

*Det Land endnu er skønt,
thi blaa sig Søen bælter,
og Løvet staar saa grønt,
og ædle Kvinder, skønne Møer
og Mænd og raske Svende
bebo de danske Øer.*

-Den Sorte? er det hendes Bro'er? spurgte Madam Bølling.

-Ja ... Saa' du Skovrideren, at han nikkede? sagde Tine, som lod Sytøjet ligge i sit Skød.

Saa kom Bispens - med to gamle Valle Stifts-Damer i Kaleche; Madam Bølling hilste ved at neje til Gulvet paa Forhøjningen. Og Stens kørte med deres Studenter; Hele Øen havde Fremmede nu.

Katinka, der ikke veg fra Krobænken den lange Eftermiddag, maatte over og udøse sit Hjerte. Hun havde bevægede Tider om Sommeren; For man blir anskudt. Madam Bølling, af de Københavnere, sagde hun.

-Aa - der var Studenterne hos Sténs og ham, den sortsmudskede, hun vidste ikke, hvad han var - fra Rønhave....

-Disse dejlige Mandfolk, sagde hun og satte Hænderne rapt i Siderne, saa hun stod som en Hankekrukke.

Madam Bølling syntes skarn ikke, der var stort ved de Springfyre.

-Men Skovrideren er køn, sagde hun, Skovrideren er køn ... *Det endte Madam Bølling altid med, hvormange Mandfolk der saa var paa Tale.*

Fangels kørte op om Krolængen og holdt Mellemmadskurvene op foran Skolevinduerne; De skulde til Lille-skoven - bare et Trip.

-Saa de farter, sagde Madam Bølling, saa de farter. Ja, Gud ske Lov, ja, Gud ske Lov. Det er jo osse ret et dejligt Land.

-Blot de nu har husket Spiseskeer til Grøden, sagde Tine. Hun tænkte stadig kun paa Skovriderens.

-Du skulde gaa et Løb derned, du skulde, sagde Moderen. Der er vist baade ét og et andet ... Det er ikke saadan, at ha' Huset fuldt af saa mange liggende Personer.

Tine gik ned og "saá lidt efter" i Skovridergaarden, mens de var i Storskoven.

Om Aftenen sad Tine længe paa Bænken paa Trappen. En efter en kørte Vognene hjem med deres søvnige Gæster.

-God Aften, hilste Kusken dæmpet.

-God Aften, svarte Tine.

Og Gæsterne nikkede - halvt i Søvn, mens de rullede forbi.

Til sidst gik Tine op; Forældrene var allerede i Seng.

Langt borte hørtes en Vogn, hvor de sang; den kom nærmere og rullede forbi:

*Danmark, dejligst Vang og Vænge,
lukt med Bølgen blaa,
hvor de tapre danske Dreng
kan i Leding gaa....*

-Tine, lød det nedefra, med en dæmpet og langt udtrukken Røst for ikke at vække Bølling, der sov: Hører du?

-Ja, Mo'er.

-Det var Skovriderens.

-Ja, Mo'er.

Tine stod ved sit Vindu, mens Sangen blev svagere og svagere:

*... mod de Tysker, Slaver, Vender,
hvor man dem paa Tog hendsender -
en Ting mangler for den Have,
Leddene er af Lave.*

-Nu var de ved Skovridergaarden - nu drejede de ind.

Og det var kun Landhandlerens fra Notmark, der arbejdede saa tungt med Hestene op om Krobakken - i den stille Nat.

... Naar Fru Berg kom hjem fra Sønderborg efter at have fulgt de sidste Sommergæster, faldt hun ned i den gamle Sofa hos Degnens. Saa - nu er de afsted, sagde hun og pustede. - Og Gud ské Lov, lo hun. Gud ské Lov for det.

Kaffen kom paa Bordet; ude i Køkkenet gik, glad, Madam Bøllings Jern til de varme Vafler.

* * * * *

Saa kom Efteraaret og Æbleplukningen og siden den store Slagtning.

Hele Huset lugtede af Ingefær og Timian og Peber hos Skovriderens. Fru Berg og Tine og alle Pigerne sad de, indbundne i Veste og Sjaler, i Bryggerset i Kreds om Spandene med Blodet og stoppede Pølser. Fru Berg fortalte Pølsehistorier, og Maren skulde synge.

Hun kvædede Visen ret ud, som kom den fra en Trompet, mens hun stak i Rullepølsen med nogle vældige Sting; Fru Berg satte i med Omkvædet, saa det klang;

Pølse, Vin og Kærlighed, det er Livets Herlighed!

Tine rørte Indmaden til de hvide Pølser, mens Sofie, der var dobbelt saa "emballeret" som de andre og saa tilbunden om Hovedet, saa hun saá ud som en Haardtsaaret, haandterede Mandlerne, der skulde skoldes.

-Vi Bysens Folk forstaar os ikke stort paa det Slagt'væsen, sagde Sofie, der jo var fra Horsens. Hun stod mést og saá til, med Hænderne under sit Forklæde.

Krydderierne skulde i den hvide Indmad, og Fru Berg vilde have en Kende Vanille med. Hun og Tine løb ind med et Lys for at finde den i Sekretæren, hvor den var pakket ned i en Skuffe mellem det fineste Sølvtoj.

Lyset stod paa den nedslaaede Sekretærklap, mens de søgte.

Fru Berg snakkede og trak Skuffer ud og Skuffer ind - de fandt ikke Vanillen. *Der* var bare hendes Lommetørklæder, og der bare Breve ... Hun blev staaende med Brevskuffen trukken frem paa Klappen og lo:

-Det var Bergs Breve fra det *første* Aar, de var forlovede ... Hun løste Pakken og bredte de store, blaa Brevpapirer ud paa Klappen og læste, ved Tællelyset. Hun lo og begyndte at læse højt: det var lutter Stjerner og Forglemmigej og Stumper af Digte - alt.

Tine lo med, mens de blev ved at staa indpakkede i deres mange Sjaler foran Tællelyset: "Du godeste Gud - ja - det var *den* Gang," sagde Fru Berg og holdt pludselig op at læse.

-Og det troede man var Kærlighed, sagde hun og slog den flade Haand ned mod Brevpakken, mens hun lo.

De søgte videre og endelig fandt de Vanillen. I Køkkenet var Fedtegreverne paa, og der stod én Damp over Skorstenen.

Husmandskonerne, der var komne med deres Spande, sad paa Bænken ved Døren og ventede; det var altid, som havde hver en Husmand haft Slagtning, naar de havde slagtet hos Skovriderens.

-Se god Aften, god Aften - ja, nu er Greverne paa, raabte Fru Berg.

-Tine, nu henter vi Peberne.

De gik ind i Spisekamret, hvor de færdige og trinde Pølser skinnede i lange Rader, bredte ud paa Straa, og de fordelte dem i Partier til hver.

-Lad den gaa med, lad den gaa med, sagde Fru Berg og slog en sidste Sortepølse som en tyk Snog hen til Ane Tækkemands:

-Der er mange Munde, sagde hun; og de delte Portionerne ud til Huskonerne, som rullede Peberne omhyggeligen ind i Bomulds Klæder og kyssede paa Haanden baade "Fruen" og "Jomfruen".

-Ja, ja, Ane, sagde Fru Berg, som helst trak Haanden til sig: nyd det med Helsen ... nyd det med Helsen.

-Nu faar I Greverne i Spandene.

De øste op med den store Sløv i Spand efter Spand:

-For livsalig Lugt, sagde en af Konerne, der skuttede sig saa hjemligt som en Kat ved Ild.

-Ja - ja, det kildrer i Næserne, sagde Fru Berg, der lo uafsladelig af Fryd og Fornøjelse.

Den sidste havde faaet og langsomt kom Konerne afsted.

-Ja, ja, da, ja, ja, da, Tine fik Ende paa Anes Taksigelse - hun gik som den sidste med Spanden og sine Pølser, der var pakkede ind som en Byldt.

Da de kom tilbage til Bryggerset, havde Sofie sat sig til Borgelade paa Fru Bergs Stol midt under Lampen:

-Ja - jeg har hørt om 'et før - sagde hun. Jeg har jo hørt om 'et før - og hun stak Hovedet helt frem over Spanden med Blodmad af Begærlighed efter at høre det en Gang til.

Det var den ene af Pigerne, som fortalte om den skindøde Datter hos Lars Eriksens: Hun havde rejst sig fra Baaren, paa én Gang, midt i Ligstuen, i alt sit hugne Ligtøj.

... Da Tine skulde hjem, vilde Skovrideren følge hende. Men hun løb alene - det var jo maaneklart og ganske lyst.

-Saa underligt det dog var herude, i den friske Luft, mens hun løb, kom alle Stumperne af Skovriders gamle Breve igen i hendes Tanker, hun kunde dem jo udenad - Sætning paa Sætning.

* * * *

Julen blev nær. I den sidste Tid maatte Tine hjælpe Fru Berg med hendes Presenter. Fru Berg blev aldrig færdig med sine Gaver og der var altid saa rigelig med halvsyede Ting paa Julebordet.

-Aa - hva', sagde Fru Berg, man syer dem efter Nytaar.

Men Tine tog i alle Fald nogle af Gaverne hjem og syede om Natten ved et Lys, med Kanevasgarnet spredt over Dynen. Hendes Fingre hovnede op, saa koldt som det var.

Og Julen kom og den gik.

Det var Hellig-Tre-Kongeraften, Tine kom ned i Skovridergaarden i Mørkningen. Fru Berg havde siddet ved Vinduet med en Bog og stjaale det sidste Dagslys.

-Saa de dog snakker om den Kærlighed, sagde hun og slog Bogen i. Hun flyttede sig hyggeligt hen til Kakkelovnen til Tine....

-Ja, sagde Tine langt og saá ind paa Favnebrændet. Men hvad er den da? spurgte hun.

Fru Berg lo højt op; det kom saa pudsig grublende fra Tine. Men saa holdt hun op at le og sagde, mens ogsaa hun saa ind i Ilden:

-At være to sammen, tror jeg - og være glade, sagde hun sagtere. Og de sad begge to stille, foran Ilden, til de gik ind at tænde Træet.

Skovrideren og Fru Berg og Tine sad og snakkede, mens de sidste Lys brændte ned; om Julegilderne og Nytaarskalasserne; nu blev det rént galt, nu efter Nytaar. Nu stod Kørehestene da ikke stille en Dag i Stalden.

Fru Berg begyndte saa at nynne paa en Psalme, og de sang den halvhøjt, hun og Tine, Psalmen om "de tre Konger", mens de saá paa Træet.

Herluf sad stille ved Faderens Knæ og stirrede blot op paa Lysene.

-Fa'er, nu er Julen ude, foer han op; der var kun de allersidste Lys tilbage, dem, han skulde puste ud. Men Sofie skulde ind at sé det - og alle de andre ogsaa: han løb ud og han hentede alle Folkene ind, lige til Hans Husmand. De hilste "Godaften" og blev staaende ved Døren i en Klump paa deres blaa Sokker.

Halvmørkt var Træet blevet og Stuen; der brændte kun seks-otte flakkende Lys endnu.

Berg løftede Herluf op og han pustede: Pyh - nu er Julen ude....

-Pyh - nu er Julen ude, pustede han, saa stolt, som satte han almægtigst Julen paa Døren for hvert Lys, han slukkede, mens de andre saá opmærksomt efter Lys paa Lys.

-Det *sidste*, raabte Fru Berg. Det sidste.

Nu var det sidste slukket, og der var mørkt, mens Faderen stille satte Herluf ned paa Gulvet Fru Berg tog Skovrideren under Armen og tause gik de alle ud af Stuen.

De havde spist Syltetøjet og Tvebakkerne ved Lampen og Tine skulde hjem. Fru Berg vilde gerne gaa et Trip i det dejlige Vejr, og de fulgtes ad, alle tre. Det var klar Frost med Sne over alle Veje.

Drengene havde lavet Glidebaner langs de store Grøfter. Fru Berg og Tine gled - Tine forrest. Fru Berg, hun lo og faldt; Tine satte afsted saa fejende og bred som en Fregat, der sættes paa Vandet.

Saa gik de stille igen, mens Snéen knirkede under deres Fødder. Langt borte hørte de over Marken Lyden af Violin og Fløjte.

-Det er hos Anders Lars' til Dansen, sagde Tine.

Paa Pladsen var der lyst - med Sne over Muren og paa alle Kirkens Takker. I Skole og i Kro var der stille, lukket og slukket.

-Ja, sagde Berg, saa er den Jul da ude.

De var stansede alle tre og stod nu tause tæt ved det islagte Kær.

-Ja, sagde Fru Berg og hendes Stemme slog lidt over.

-Men her, Henrik, er der dog altid som en Smule Jul.

Tine nikkede: Ja, hviskede hun, her er dejligt.

Og alle tre stod de et Øjeblik bevægede, med Øjnene ud over de hvide Marker under den stjernehøje Himmel.

Det var sidste Jul.

* * * * *

Tine lagde Ansigtet ned i sin Pude og begyndte at hulke. Længe græd hun og græd hun.

En tung Vogn kom op over Krobakken, og hun lyttede. Det var Landhandlerens. Saa var det hen imod Morgen.

Lidt efter lidt faldt endelig Tine helt i Blund.

II

Der var Fremmede hos den énarmede Baron. De var kommet tidlig, lidt efter Middag allerede - Folk holdt af at være sammen i de Dannevirkedage - og havde spist i Havestuen. Nu var de ved Punschen i Dagligstuen, hvor der stod én Røg af Piber.

Lhombrebordene var slaaet op foran Vinduerne, men der var ingen, som havde sat sig til uden Doktor Fangel og Landmaaleren, som sad og nikkede saa smaat i Mangel af en Tredjemand til

Spillet; for de andre kom ikke til Kortene, men gik og gik kun, op og ned, i Krogene, i Smaaklynger og blev ved at tale, højt, om Bustrup og Værkerne og Mysunde og om den sidste Krig.

Over alle Stemmerne hørte man Kapellan Graa, der stod foran Stén fra Gammelgaard, hvem han naaede omtrent til midt paa Maven. Han talte om Slaget ved Isted og den kære Drot, hvormed han mente den afdøde Kong Frederik VII. Han kom til Ende med en lang Ordstrøm, hvorunder meget Spyt var fløjet ud paa Sténs Vest, og han sagde som et Slags Résumé:

-Ja, da sejrede *Danmarks Hjertemagt*.

Kapellanden blev staaende - borte i et stort Troens Smil. Han var Grundtvigianer og kvækkede som en Frø.

Ovre i Hjørnet ved Bogskabet havde en Kreds slaaet sig ned omkring Postmesteren fra Augustenborg, der fortalte om Dagene ved Frederits - *da* havde han været med: Det var Storm paa Skandser og Brand af Værker og Gaaen paa med Bajonetten under glade Trommehvirvler. Naar de blev bombarderede, lod de Regimentsmusiken spille, og naar de stormede, sang de.

Som Høstfolk havde de klædt sig ud og nappet Prøjserne i en Kornager.

Alle kom de med i Samtalen ved Bogskabet Man drog fra Frederits til Isted, og fra Isted til Bov, de drog fra Sejr til Sejr. Stén fra Gammelgaard havde ogsaa været med, han havde kæmpet under Helgesen.

-Ja, en hed Karl var han, sagde han, og sloges som en Røverkaptejn.

De blev ved at tale om Ryes Ord: "den *skal* tages og *nu* frem - "; om Schleppegrel; og om de Méza, der skiftede Handsker midt under Kugleregnet. Hver fortalte højlydt *sit* - undtagen Kammerherren, Provsten og den Enarmede, de stod sammen midt i Stuen og talte om Regeringen, der kendte sit Ansvar.

Ellers var det én Vise om Lystighed og de spiddede Prøjsere, saa Krigen lod som en Fanfare gennem Stuen af munter Stormen paa og saftig Spøg og glade Signaler - indtil Frederik Klint, en Student, der var her i Besøg og ikke kunde gaa med paa Grund af en manglende Finger, han havde faaet skudt af ved Skydeøvelse i en Skytteforening, greb sit Glas og raabte, hed af Krig og Punsch:

-Ja, lad dem komme, lad dem komme - vi ta'er imod dem.

De raabte alle med, med skinnende Øjne, og paa én Gang sang de, "den tapre Landsoldat", med høje, larmende Røster, alle - undtagen Provsten, der begyndte at gaa op ned paa Gulvet, urolig som paa de store Offerdage i sit Sakristi, og Kammerherren, som kun stod med sit hvide Skjortebryst frem og smilte.

Gamle Fangel vaagnede af sit Blund ved Sangen. Ja, i Guds Navn, sagde han - med den Sætning plejede han at fortsætte sit Livsværk efter hver Skraber - , og han begyndte at nynne med dem, der sang - højere og højere (Studenten oppe paa en Stol) sættende i paa hvert et "Tyskerne", de sang, som slog de dem ned med Næver for deres Fod.

Sofie kom ind med tilbundet Hoved med Aviser og Post, mens de sang endnu, og de holdt alle op som med et Ryk:

-Endelig, endelig, sagde Provsten som stakaandet og greb efter Tidenderne. De havde ventet paa Posten i Timer nu.

-At han dog kom tilsidst, sagde Baronnen febrilt, og søgte sin Avis i Bunken.

-En ka' vel ikke fly'e med Ilpost, sagde Sofie, naar Vejen' er saa glatt', at En knap ka' kryv', naar En ikke vil stikk' i Sivsko.

-Ja, de vil snuble, de vil snuble, raabte Klint og knyttede sine ni Fingre.

De stod alle runde om Lampen, to, tre om hver Avis, saa ingen kunde læse: Lad Provsten læse, sagde Stén.

-Ja, vil Højærværdigheden læse, bad de alle, mens de satte sig rundt om Bordet, og Provsten fik aabnet Bladet for den tredje; Depecherne var kun de kendte, men der var en Korrespondance fra Dannevirke i "Bladet" - den kunde han læse;

-Ja, læs, læs, raabte de alle.

Hans Højærværdighed holdt det løvemankede graa Hoved rankt, og med sin myndige og runde Stemme, der fyldte Stuen blødt, læste han bredt og klart Korrespondancens Ord, som oplæste han en Proklamation; mens de andre sad med Blikket fæstet paa hans Ansigt, taust hengivne, et Par med foldede Hænder - og han blev ved at læse.

Sofie var blevet staaende henne ved Klaveret, hvor hun græd.

Korrespondenten skrev om Vogne med "prægtigt Kød" og en Mængde Brød og Skaale fulde af Gryn, og om de "troende" Soldaters Mod. Saa gik han over til at tale om "Stillingen", og Højærværdigheden læste uvilkaarlig med højere Røst, dvælende og endnu bredere som en Digter, der, kælen, oplæser sit eget Værk;

"De vide ialfald, hvordan Stillingen ser ud at der er en lang Vold, det gamle kære Dannevirke, som vi i et Aartusind have kæmpet om, og som Ingen endnu har kunnet tage fra os. De vide ogsaa, at der langs denne Vold er opkastet Skanser, og at Stillingen støttes ved Oversvømmelser. Og mere behøve de ikke at vide: Mere er det ikke værdt at fortælle. Det er en Fryd at staa paa disse Skanser, hvoraf hver er en stejl Fæstning, fra hvis Ildsvælg Død og Fordærvelse ville spredes i Fjendens Rækker, - at se derfra ud over Terrænet og at tænke sig vor Ild bestryge Vejene, ad hvilke Fjenden rykker frem. Lad ham kun komme. Modtagelsen vil blive varm"....

Stén havde lagt sin Næve over i Forpagterens fra Vollerup, som trykkede den uden at vide det. Studenten havde rejst sig igen, og Hr. Graa sad og slog sine smaa runde Hænder, knyttede, ud i den tomme Luft.

Provsten blev ved at læse:

"Ja, jeg har frydet mit Blik ved Stillingen, mit Sind og Øre ved at høre den Lyst og Iver, hvormed Soldaterne arbejder paa Forberedelserne til Kampen. Vejene vare glatte, de pløjede Marker, over hvilke jeg red, vare haardt frosne, og Hesten havde ofte Besvær ved at arbejde sig frem mellem de Knolde, som Jorden havde dannet. Men jo vanskeligere Vejen var, desto gladere var jeg. Ti disse Vanskeligheder vil Fjenden faa at overvinde. Det vil ikke blive nogen let Sag for ham at arbejde sig frem med sit Skyts og sine Troppemasser paa disse Veje, hvor Ilden fra Skanser vil oprive hans Geledder ved hvert Skridt. Det vil blive besværligt for ham at storme løs"....

-Ja, ja, mumlede Studenten gennem sammenbidte Tænder.

-"Naar hans Soldater glider ud paa Isen eller snubler over Jordklumperne, medens vore Kugler gør lyst imellem ham og hans Blod farver de hvide Marker røde...."

Provsten holdt inde. Men der hørtes ikke en Lyd; det var som de alle med deres skinnende Øjne saa baade Marker og Blod.

"Mangen kraftig Mand" - læste han igen - "vil lægge sine Bén her i den fremmede Jord; mangt et ømt Moderherte vil faa det Budskab, der er tungest af alle. Men det maa være vor Trøst, at Ulykken vil ramme vor Fjende haardere og at langt flere Taarer ville fremkaldes i hans Hjem end i vort. Gid Tilliden ikke maa blive gjort til Skamme, gid Modet maa blive lønnet, og gid mit næste Budskab maa lyde: Sejr. Jeg haaber det, vi haabe det *alle*; men Afgørelsen ligger i Guds Haand".

Provsten holdt inde og lagde Avisen ned paa sit Knæ, men Kapellanen sagde med vidtopspilede Øjne:

-Ja, Gud vil vaage over sit Danmark.

Nu stod Provsten op; bred og stor vuggede han et Øjeblik sit Caesarhoved frem over Bordet: Ja, brød han ud og lagde sin Haand myndigt ned paa Dugen, de Ord, vi har læst, *spejler Nationens Haab*. Det er vor Fortrøstning og vort Haab - og han rettede sig rank, saa det hvide Bryst stod frem som et Pantser - at Dannevirkedagen, den vil vække vort gamle Land. Femten Aar har vi ventet, til vi næsten fik ventet os i Søvn. Bøjet os har vi - og Provstens Stemme sank, den havde saa let ved at antage Fald som af vuggende Jamber - til vi blev næsten en duknakket Flok....

-Ja, ja, raabte de, og de, som sad endnu, kom op at staa.

-Der ikke havde egen Vilje i vort eget Hus. Og sørgeligt gik Indrømmelsernes Spøgelser gennem Lande. Men saa en Dag ilede Folkets bedste Mænd forud for Folkets Tvivl, og nu er Stunden naaet, den Stund, som disse Mænd har *villet*. Ja - og Præsten løftede Røsten, mens det gav ligesom et pludseligt Sæt gennem alle de Mænd, der lyttede. Skulder ved Skulder - vi har deres Ord derfor, som de "med velberaad Hu" have villet. Ti Danmarks Hjertesag - de vidste det - den maatte fægtes ud. Nu kunde der - forstod de - ikke krybes længer som Hunde ved Tyskens Bord, hvis ikke det dyreste skulde gaa os af ubodelig Eje og - *Selvagtelsen* skulde glemmes i dette Land....

De raabte alle Bravo og "Hør" og hede Ord, som ingen forstod, mens de saá paa ham med aabnede Munde.

-Ja, raabte han og løftede Haanden halvt, mens han selv aandede svært, den har de villet redde ad *den lige Vej*. Danmarks Selvagtelse er det, som værnes i denne Stund.

Han taug.

De raabte ikke mer, stod tause lidt, mens Stén og Forpagteren fra Vollerup pludselig løftede Armene, som svingede de et Par voldsomme Vægte i deres Hænder. Saa løstes de i Grupper paany, og talte igen - om "Sejren" og "Slesvig" og "Retten". Ja, hørte man Graa sige over dem alle: Gud vil skærme Tyra Danebods Vold; medens Kammerherren, der stod tæt ved den sammensunkne Provst og skulde "sige noget" og ikke fandt det, endelig vendte sig til Postmesteren og sagde, med en Stemme, der var svagt snøvlede:

-Min Go'e - det er saadanne Talere, som har skabt vort Land.

De blev ved at drikke og tale. Klint slog Vinduerne op: ude tog Vejret til. Den tætte Røg i Stuen løste sig i Trækken til store og viftende Flager, som var det Skyer, der lettende over deres Hoveder.

I Gaarden begyndte Kuskene at rumstere med Hestene til Hjemturen. Men inde i Stuen blev Herskabet ved at larme og raabe højt, i Klynge om Værten, Baronen, der vilde tale. Han vilde tale om Krigen og stod op paa en Stol:

-Krig, mine Venner, er en Prøvelse, men en Prøvelse, - skreg han - der styrker Selvfølelsen; Krig er en Prøvelse, men det er en Prøvelse, som hælder Viljen: Krigen er Folkenes rensende Element -

-Ja, ja, raabte Forpagteren fra Vollerup. Og Stén, der sad midt i Stuen og uafslædig førte sin knyttede Haand ned mod sit store Knæ, blev ved at sige:

-Ja, vi skal slaa dem ned - ja, vi skal slaa dem ned.

Kun Kammerherren og Provsten hørte mer; de andre gik op og ned, rød-blissede, afbrydende, med hinanden om Halsen, talende i Munden paa hverandre, om tusind Ting, Hæren, Generalerne, Tysken; og - pludselig skældte de Kongen, Kong Kristian.

-For han har ikke Danskens Hjerter i sit Bryst.

Det var Postmesteren, der skreg det først, og der blev et Raab.

Men Baron blev ved, staaende op paa sin Stol, med sin Strøm af Ord ud over de forvirrede Hoveder - om Krigen og den danske Kvindes Jens, der vilde Afgørelsen ad den rette Vej; mens det tomme Ærme, som Trækken tog, daskede svagt mod Højærværdighedens Ansigt.

Der blev et Spektakel ved Vinduet, og alle strømmede sammen, saa Baron holdt op. Det var Klint og Kapellan Graa, der rakte Punsch ud til Husmænd og Kuske, Glas efter Glas: *de* skulde vel ogsaa drikke for deres Brødre ved Dannevirke.

Alle stimlede sammen og fik de sidste Vinduer op: ude i Gaarden saå de som Skygger Husmænd og Kuske i Kreds. Ansigterne kunde de ikke skimte. Men, paa én Gang, havde de derude løftet og tømt deres Glas, og der lød ni lange, dæmpede Hurraer fast ud fra Mørket gennem Stormen imod dem - som en Ed.

Herrerne ved Vinduerne blev tause, pludselig bevægede af deres egne Kuskes Hurraer, og Provsten, der stod ved Siden af Kammerherren, sagde med vibrerende Stemme, idet han pegede ud i Mørket:

-Hr. Kammerherre, det er Mændene fra Isted.

Gamle Doktor Fangel, der i Stilhed vidskede et Par Taarer væk fra Kinden, sagde til sin Sidemand, Landmaaleren:

-Det er *dem*, som skal dø, du.

De vilde alle gaa tilbage i Stuen, da Klint sprang op, i et Sæt, paa en Stol ved Vinduet; bleg, med tilbagekastet Haar, talte han - usammenhængende, krammende om den røgfyldte Luft med sin lemlæstede Haand, som om han vilde gribe de Syner, han saå - og de blev staaende og hørte ham:

-Om *Førerne* er der talt - mér raabte end talte han - ja, de, som har ført de ældre - men os, os de Unge, os, der skal kæmpe nu, os har andre ført: os har Digterne givet de nye Syn og varslet de nye Tider ... Han, der har sunget Norden sammen til Enhed, han, der har ført nordisk Ungdom til berømmeligt Samtogt - *hans Syn har ført os til denne Dag....*

-Ja, og sig nu ikke - og utaalmodig bevægede han sin Haand gennem Luften - at det er Syner, som er bristet - de kan vel blive Sandhed endnu ... Men selv, mine Herrer, *om* det var Illusioner, de Illusioner har mættet os og de har været vort Brød ... Og naar der nu - han vendte sig halvt mod Gaarden, og Karlene, der intet forstod, men hørte hans unge Stemme og saå Skinnet paa hans Ansigt, løftede sig i Hænderne helt op til Karmen, stirrede paa ham med lysende Øjne - staar som Vagt ved Danmarks Vold en Skare, som sér med tindrende Blik ud gennem Natten mod Danmarks Ransmænd - saa er det ham og hans, som har næret deres Haab og har ført dem herhen: *hans* er Ansaret og Æren - leve da *han* og *hans*. - Klint kunde ikke tale mer, de sidste Ord blev kvalt i hans Strube; men som om Digterens ene Navn var Symbol paa alle deres Haab

og Tro, raabte de det, ude og inde, med Hurra, der slog imod Laden, ud over Engen frem over Vænget - igen og igen.

Karlene hørte ikke og vendte sig knap for at se efter Bølling, der løb dem forbi, uden Hat, og raabte, endnu i Gaarden:

-Hvor er Tine? hvor er Tine? og løb op ad Trappen med den samme skingrende Raaben:

-Tine? Tine? Hvor er Tine?

Inde i Gangen faldt han ned paa Loftstrappen og kunde ikke tale, men virrede kun maalløs med sit hvidgraa Ansigt:

-Aa, Herre Jesus, hva' er der paa Fær' i Degn'gaarden, hva' er der paa Fær' i Degn'gaarden? raabte Sofie og begyndte at løbe forvirret rundt om sig selv med "Tørklædet" i Haanden, som hun tog af sig i Forskrækkelsen.

-Fa'er, Fa'er - Tine kom løbende med et Lys og bøjede sig ned over ham - : Fa'er, raabte hun angst, Fa'er - er det no'et med Mo'er?

Men Bølling svarede ikke; før han med ét tog hendes Hoved og førte det ned til sin Mund og hvidskede; og Tine faldt, hvid, hun ogsaa, tilbage mod Væggen og løftede sine Hænder, som sank igen.

Bølling kunde endnu ikke tale og ikke staa op, men pegede kun paa Døren - Dagligstuedøren.

Tine gik ned og fik Døren aabnet, lod den staa og faldt om paa Stolen ved Bogskabet. Benene bar hende ikke mér.

Provsten og Klint stod midt i hele Kredsen.

-Er det Vognene, spurgte Provsten hen imod hende. Og Tine svarede - og vidste ikke, hvordan, ti det var ikke Ord, som havde Lyd - :

-De siger, de siger, at de - er gaaet fra Dannevirke.

-Hvad si'er De? hvad si'er De? raabte Provsten. Tine saá kun ham, hans Ansigt over sig, hvidt som et Lagen, alt andet blev borte - men hun kunde ikke svare mér, pegede kun ud paa Faderen, der sad, lamslaaet, paa Trappen ved det forladte Lys.

-Hvad si'er De, Mand? raabte Provsten og tog i Bøllings Skuldre: Er De gal? er De gal? og han rystede selv, saa han knap kunde staa. Hvad si'er De, Mand - saa forklar!

Men Degnen hørte ikke; han vidste kun én Sætning, som han lallede, to Gange, som en Mand, der har faaet et Slagtilfælde, eller som en Idiot.

-De er gaaet, de er gaaet, lallede han, mens han søgte at løfte Haanden med et Brev, han holdt - et Telegram, som Provsten tog og læste og tabte ned, mens han blev staaende, ret op paa Trappen med stive Hænder, over alle de andre, som var stimlede ud.

Saa gik Provsten ned, ind i Stuen, Stén støttede ham. De vidste det alle nu, men ingen talte - maaske et halvt Minut talte ingen. Saa løb Forpagteren fra Vollerup, skælvende som et Løv, hen og slog sine knyttede Næver ind imod Væggen og hulkede som en Gal.

Og man hørte dem paa én Gang hulke, blege og magtløse og forbitrede; og Postmesteren fra Augustenborg løb frem og tilbage og sagde ivrigt Men det er umuligt - det er umuligt - Hæren

- Hæren, bestandig gentagende dette ene Ord: Hæren, og demonstrerende med sine krumme Fingre.

Udenfor hørte man Pigerne græde og Karlene, der gik stille tilbage til deres Køretøjer.

Stén, der sad overfor Kapellanen, slog begge sine Hænder ned paa hans Skuldre og saa den lille Gudsmand fortvivlet ind i Ansigtet: Skammen, Mand, Skammen, sagde han og hans Hoved faldt ned imod Bordet, som om han ikke kunde bære det mer. Men saa gik der som et pludseligt Stød gennem Provsten, og han rejste sig midt iblandt dem:

-Inat har man *forraadt* Danmark, sagde han, rank igen, i sin Flok.

Og som om dette Ord gav Tilflugt for alles Fortvivlelse og Skam, Afløb for al deres raadløse Fortvivlelse, raabte de det alle i en Strøm af Ord, diskuterende, vilde, med blussende Ansigter - Ordet: Forræderi. Og pludselig sprang Klint frem af sin Krog, og, ude af sig selv, slyngede han med et Hvin sit Punscheglas, der suste, ført som en Kugle af hans lemlæstede Haand, tæt forbi Højærværdighedens Hoved, lige mod Kong Kristians Billede, der knustes.

Der blev taust et Sekund, mens Glasset klirrede og Billedet gled ned fra sit Søm - Dannebrogsgflagene over den afdøde Konge løsnede sig ved Stødet og faldt ned i Sofaen tilligemed Evighedsblomsterne - ; men de begyndte straks at raabe igen, anklagende alle, Generalerne, Scheel Plessen, Bluhme, Blixen-Finecke, dem alle uden Forskel - mens Provsten, der ligesom var kommen til Ro, sagde, idet han støttede sig til Bordet med en stor Gestus:

-Men Folket vil drage dem til Ansvar, Folket vil faa sin Dag.

Ingen havde hørt Døren gaa, men de vendte sig alle, nu ved Stemmen, og de blev staaende forvirrede, som Folk, der pludselig vækkedes:

-Aa, her er Selskab!

Det var Bispen, spinkel og lille, med sit gullige Ansigt og det hvide Skæg; han saá et Nu hen over Borde og Glas og de væltede Stole: Stort Selskab, sagde han og saá hen ligesom gennem sin Provst, der endnu hvilede i sin Statsmandsstilling ved Bordet.

De andre stod alle forfjamskede, midt paa Valpladsen; Kapellanen vilde, stille, bag om Bordet, naa Majestætens Billede - men *slap* det: Bispen havde set.

-Og De ogsaa, Hr. Kammerherre, sagde Bispen blot og vendte sig.

Kammerherren drejede underlig rundt paa de velskabte Bén, som han skyldte sin Charge - "Louise vil sé de Ben i stramme Bukser", havde den afdøde Folkedrot sagt ham ved Udnævnelsen, og det joviale Kongeord blev ofte gentaget i Jurisdiktionen - og Biskop Dahl saá et Øjeblik ned paa disse urolige Bén.

Saa sagde han i en hélt anden Tone, mildt og meget indtrængende:

-Ja, mine Herrer, nu vil der blive meget at gøre og meget at gennemgaa for os alle.

Han taug igen.

Det var iøvrigt kun Baronen, han var kommen for at tale med, sagde han saa: snart kunde man jo vente "Tropperne". Hans Stemme skælvede pludselig ved det Ord Tropperne, og han sagde: Men følg dog først Deres Gæster ud.

De kom ud, og i Gangen tumlede de med Peltsene. Døren klaprede i Stormen, i Gaarden var der intet Lys - Lygterne var blæst ud - og de gled paa Jorden, der var glat som et Spejl, mens de

ravede mellem Vognene. Man hørte rundt om Kuskenes Raab; Stén stod og græd igen, lænet op til sine brune Heste.

De første var kommet i Vognene og de begyndte at køre, Skridt for Skridt, med de snublende Dyr; de andre fulgte, op imod Stormen, ned ad Alléen gennem Mørket, besværligt og langsomt.

Tine sad med sin Fader i Køkkenet, ved Siden af Skorstenen, der havde hun bragt ham ind.

-Naa, lille Fa'er, naa, lille Fa'er, havde hun sagt og klappet ham og klappet ham igen - han var som livløs, gamle Bølling - indtil han brast i Graad, lænet til Skorstenen. Saa havde de siddet der, tause sammen, længe.

Nu tog Tine Hænderne bort, hvormed hun havde støttet sit Hoved, og som om den nye Stilhed vækkede hende, sagde hun:

-Saa kommer Skovrideren hjem.

Og hun blev siddende ved Siden af sin Fader, stirrende frem for sig med store Øjne.

Fangel var den sidste, der fik Peltsen paa, det kneb med at komme i Ærmerne. Da han kom ud paa Gaardtrappen, snublede han over noget paa Trinene. Det var Kapellanen, der sad, sammenfalden i sin Pelts, midt paa Trappen:

-Men, Menneske dog, sagde Doktoren, vil De fryse ihjel? Menneske - vil De staa op! Og han ruskede i ham.

Men det var, som om den lille Kapellan ikke mærkede det. Med sit Dværgeansigt, der saá ud som forvaaget, hélt op til Fangels, sagde han kun:

-Men - hvad vil da Gud med sit Danmark?

Og gamle Fangel følte selv sine Øjne svide, da han efter at have besørget Kapellanen kom i sin Vogn.

Bispen var endnu alene. Længe stod han og saa' ud over denne hærgede Stue, hvor Gardinerne løsnede sig for Vejret, med de forladte Glas og Bollen og Piberne rundt omkring - Levningerne som af umyndige Russtudenters Sold "Bladet" var faldet paa Gulvet og laa og klappede op og ned i Trækken. Biskoppen tog det op og læste et Øjeblik deri, og mens den gamle "Reaktionæres" Ansigt fortrak sig til Spot eller Smerte, blev han ved med at lægge det sammen og sammen ligesom til en lang Svøbe, og han lod det falde ned igen, ned mellem de tømte Glas.

Saa vaagnede han af sine Tanker, og han gik hen ved Siden af Sofaen. Ærbødig tog han Kongens Billede op. Nænsomt, mens Lampens Lys faldt paa hans Ansigt, løsnede han de splintrede Glasstykker ud, ét efter ét, og hængte Kongebilledet hen.

De smaa Flag stak han op derover.

Saa løftede han Blikket og saa' paa Kong Frederiks Billede.

Længe betragtede Biskoppen den højsalige Majestæt - med et besynderligt, med et respektstridigt Smil.

Vinduerne slog i Stormen, Paa Vejen hørte man, langt borte. Vognenes tunge og langsomme Rullen som af et stort, bortdragende Ligtog.

III.

Det var efter Middag, og rundt i Porte og Døre til Lader og til Stalde laa eller sad i Skovridergaarden

tause Soldater ved deres Piber. Lars Forkarl skulde i Marken igen, og mens han sindig fik Bæsterne frem og fik lagt dem i Tøjet og kom afsted, flyttede Folkene, alle, langsomt Øjnene efter ham, hvor han gik - til han var ude og Gaarden var tom igen. Et Par Ord var der blevet vekslet om Dyrene, ovre i Laden.

Sofie kom frem i Bryggersdøren med en Spand og skulde til Brønds. Hun var næsten altid uden "Tørklædet" nu og havde et Par Tilløb til Alexandralokker bag Ørene, udenfor Nettet:

-Ka' En maaske komm' frem, spurgte hun Soldaterne paa Trappen; hun havde faaet en egen smidskende og koket Manér at tale paa, som om hun altid talte med Trutmund; og Folkene fulgte rundt fra deres Pladser "Skørtet" over Gaarden.

Ogsaa ved Brønden hængte et Par Soldater, som begyndte at hjælpe hende med Spanden.

-For Mandfolk er der allevegn', sagde Sofie hver Time paa Dagen til Tine, mens hun smidskede: En gaar rent og falder over Mandfolk.

Hun fik Spanden fyldt og gik tilbage over Gaarden, hvor Soldaterne, tause, stirrede paa hendes Ryg, til hun igen var inde.

-Naa - én Gang brænder det vel løs, sagde i Dagligstuen en Kaptejn i Sofaen og strakte de lange Bén utaalmødig fra sig paa Gulvet; de talte vel for tusinde Gang om "*dem*" derovre og om Uvirksomheden.

-Ja, det gør vel saa, svarte sindig Sidemanden, der rejste sig og slog ind i Kredsen af tre-fire andre Officerer, som midt i Stuen gik rundt og rundt paa Gulvet med en egen Slingren som paa et vuggende Skibsdæk.

Ellers hørte man kun Kortenes Fald i den evige Whist, der ovre ved Vinduerne var begyndt efter Middag, og Tines Stemme, der kom med Kaffen:

-Tak, Hr. Lieutenant, sagde hun, Tak. Der var altid et Par Lieutenantsbén at komme forbi i Dørene, naar man skulde ud eller ind.

Der blev en høj Latter ude i Gaarden, og Officererne kom til Vinduerne. Det var Wrangel, som havde tabt sit Gevær. "Wrangel" var et Slags Fugleskræmsel, Folkene havde lavet oppe paa Tagryggen af nogle Stave med en Hat paa og et gammelt Tæppe; en Kost havde været Geværet - nu havde Blæsten revet det løs og slaaet det ned.

Soldaterne derude lo af fuld Hals ligesom Officererne - til de igen vendte tilbage til deres Pladser og Whisten, der ogsaa var afbrudt, begyndte paany.

Tine var med Kaffen naaet til Havestuen, hvor to Kaptejner sad paa deres Senge og stirrede dovne frem paa deres udspilede Bén eller paa slettingenting; ude i Haven travede to Officerer rundt om Plænen, stadig skiftende for ikke at blive svimle, med Hænderne i Lommen - om og om Plænen. Nu havde de vandret *der* en Time.

De to Kaptejner blev vækkede op af Tine - Officererne havde altid et Ord til hende og hun et Svar til dem. Der var jo stadig et Par med Epauletter paa, som kom til og snakkede med hende; hvad hun saa tog sig til, baade ude og inde - de stod hos: Man er ogsaa i Ilden, min Pige, sagde Tinka i Kroen til Tine og slog sig for Brystet. Det var saadan et Dusin Lieutenantsøjne, der ligesom altid hang ved dem: Hvorfor ska' man ikke la' dem? sagde Tinka og skuttede sig. Hun lod dem ganske gavmildt kysse sig væk bag Dørene.

-Ja, idag skal det *være*, Jomfru Bølling, sagde den ene Kaptejn og fik rejst sig af Sengen.

-Ja - Klokken seks vel? sagde Tine og smilte med ét, som hun stod.

Kaptejnen nikkede og strakte sig en Smule: Og godt er det, sagde han. Det er altid en Forandring, forklarede han med en Tone, der blev lavere; og han stod et Øjeblik, seende frem i Stuen som saá han for sig de evige Skanser, som de nu, Uge efter Uge, var dragne ud til Og komne hjem fra, i Storm og under Regn og under Himlens Kulde, paa Udkigspost om Dagen, paa Lyttepost om Natten - kun ventende, uden knap at løsne et Skud.

-Men det kommer vel en Gang, sagde han og satte Koppen lidt haardt fra sig.

Idag er det nok Lieutenant Bergs Tur at drage i Kantonnement, sagde den anden Kaptejn.

-Ja, sagde Tine og fór lidt sammen: idag kommer Skovrideren hjem - Kl. 6; og hun nikkede to Gange med Hovedet mens hun saá ud i Luften.

Tine vendte sig og gik med Bakken. Ude i Gangen, der var fuld af Kapper og Kufferter og Bagage, ventede et Par af Officererne, siddende paa en Kasse; de plejede at fange Tine *der* til en lille Passiar, naar hun gik ud og ind. Men idag løb hun dem forbi.

-Jeg skal hjem, sagde hun blot og lo, mens hun snoede sig ud af en Arm - hun fik saa let saadan en Lieutenantsarm halvt ned om sig, hvor hun stod.

Lidt efter kom hun over Gaarden med et Tørklæde om sig, som Blæsten tog i. Da hun naaede Enden af Alléen, sprang Lieutenant Appel over Havegærdet ud til hende: Maa jeg følge med Dem? spurgte han med en høj Stemme næsten som et Barns og begyndte at gaa ved Siden af hende.

Appel var det alleryngste Blod, og han var lige kommen til Hæren, saa han havde ikke været med ved Dannevirke og aldrig i Ilden. Blandt Officererne talte han aldrig, men sad kun, genért eller drømmende, hen og smilte saa undertiden med et Par store Øjne, som saá han et pludseligt Syn; eller han rejste sig og gik med ét og uden Anledning ud af Stuen ned om Dammen, hvor der var énsomt - rundt om Dammen.

Der traf han Tine en Dag, da hun kom hjemmefra, over Gærdet, og med hende begyndte han at tale - halvfrygtsomt eller kun nølende - om *det*, som han altid og uafsladelig talte om: om Viborg derhjemme.

-Om Vejen langs "Søen" - det er saadan en dejlig Sø, sagde han, med et Smil, som saá han den pludselig for sig fuld af Sol - hvor "de unge Piger" kom, om Eftermiddagene og om Søndagen efter Kirke, to og to - "for de gaar saadan i Viborg," sagde han....

Saa taug han lidt, bestandig smilende:

-Aa - de unge Piger er saa kønne i Viborg, sluttede han saa langsomt og taug igen.

Efter den Dag fulgte han stadig Tine; mest kom han i Mørkningen; hun sad i Skovriderens Stue - *der* var dog *lidt* Fred - og havde forsøgt at faa skrevet til Fru Berg; saa kom Appel og satte sig og talte, mens Tine blev siddende med Hænderne i Skødet og stille tænkte paa Brevet endnu, om hun ogsaa havde faaet skrevet alt: om Skovrideren og om alting....

Appel sad og fortalte:

-Det var i Julen; de havde været til Bal; om Natten var det stjerneklart og saa var de gaaet hjem ad Gaderne - Herrer og Damer - allesammen i én Flok - for saadan er de i Viborg - hjem til Appels Forældre at drikke Vin, allesammen ... Og de blev samlet til Morgen....

-Ja, ja, sagde Tine, naar Appel taug, *hun* og De kommer nok overens, Lieutenant.

Hun lo lidt, til han pludselig rejste sig og begyndte at gaa frem og tilbage, længer henne i Mørket, med ét paany greben af Tanken, han ikke turde tale om - ikke til nogen, og som pinte ham bestandig; Tanken om "Ilden", om "naar det kom" og hvordan det vilde blive, naar det kom:

-Naar mon det dog bryder løs? sagde han og blev ved at gaa.

Han satte sig paany, men længere fra hende og han sagde igen:

-For det maa dog bryde løs! Og de taug begge, i Skumringen.

... Idag gik de tause henad Vejen - Tine saa rask, at hun næsten løb.

-Saa skal vi ud, sagde Appel med ét som i et Ryk.

-Ja, svarte Tine blot: De skal jo det.

-Og de siger, "de" kan ventes, sagde Appel, der gik langsomt og saá mod Jorden.

Tine hørte vist ikke rigtig - der var altid saa mange Ting, som skulde huskes lige i de sidste Timer før Skovrideren han kom, og Afdelingerne drog jo altid ud og kom hjem, og der var saa længe sagt, at nu kunde de ventes - :

-Hvor skal De ud? spurgte hun kun.

-I Nr. 2, sagde han hastig, og en stærk Rødme slog pludselig op i hans Ansigt. Han taug og de gik nogen Tid; saa sagde han, mens han saá ud i Luften - to Gange:

-Saa er man der paa én Gang - saa er man der paa én Gang.

Tine løb op ad Skoletrappen og Appel vendte om og gik ned ad Krogyden. Han vilde ikke være sammen med nogen - han maatte være alene; han var ikke sikker paa sig selv; og han blev ved at gaa frem og tilbage paa det samme lille Stykke Vej mellem to smaa Huse - frem og tilbage, som skulde han skridtvis opmaale det, mens han kun tænkte én Tanke: nu er det der, nu kommer det - Ilden, Ilden, hagende sig i det ene Ord.

Tine gik ind i Stuen, hvor Officererne sad som i Skovridergaarden. Inde i Stadsestuen, hvortil Døren stod aaben, laa et Par Kaptejner med opknappede Uniformer paa Sengene.

Madam Bølling var ved Opvaskningen i Køkkenet Hun saá saa inderlig træt ud, med mange smaa Rynker om Øjnene. Hun førte en endeløs Kamp med "alt det Smuds" i sit Hus - det kom jo ind baade paa Gulve af Støvler og paa Vægge af Kapper og paa Borde af Piber - i alle Kroge.

-Man har ikke det Sted for sig selv, sagde hun, man har ikke det Sted for sig selv ... Men vi skal vel ikke klage, vi skal vel ikke klage.

Hun havde sat sig, men hun rejste sig op igen. Hun kom i Tanker om det, hun "havde" til Skovrideren:

-Idag kommer han jo hjem, sagde hun, idag kommer han jo hjem....

Det var *det*, Tine var kommen for. Madam Bølling plejede at lave lidt Extra de Dage, Skovrideren kom hjem - nede i Skovridergaarden fik man jo aldrig Tid, saa stor Indkvartering *der* var.

Moderen fik hentet en Skaal. Det er saa lidt, sagde hun. Men hvordan skal man faa det lavet, min Pige. hvordan skal man faa det lavet?

-Og Bølling, og Bølling - Madammen sagde nu *alting* to Gange, det var en Slags Træthed i Hjernen - ja gaa ind til ham, min Pige, gaa ind til ham.

Gamle Bølling sad i Sovekamret, der var det eneste Rum, som de havde for sig selv, henne ved Vinduet. Han havde slet ikke kunnet forvinde den Nat den sjette - det var, som trak han tungt paa det højre Ben, og Laaget vilde ikke rigtig op fra det højre Øje.

Tine satte sig med Skovriderens Skaal paa Skødet: Naa, hvordan gaar det dernede? sagde han; ogsaa Mælet var blevet lidt besværligt.

Tine fortalte op om alting med en munter Stemme, mens hun lagde Tæppet bedre sammen om hans Ben: Du maa ikke fryse, Fa'er, sagde hun: du maa holde det om dig.

Og hun fortalte.

Ude i Stuerne begyndte de at bryde op og der blev Støj i hele Huset, oppe og nede.

-De skal jo rykke ud, Fa'er. sagde Tine ind i hans Øjne.

Men Bølling der ikke hørte efter mere, sagde kun med sin svære Tunge: Ja - hvordan skal det ende, hvordan skal det ende? mens han stirrede paa Tine med et Par tomme Øjne.

Tine stod og glattede hans Haar og smilte: Naa, Fa'er, det kan jo blive godt endnu - man maa jo haabe.

Tine gik ud paa Trappen. Foran Kroen var der stuvende fuldt af Soldater, der købslog i sidste Nu om Tobak og fik Feltflasken fyldt.

Rundt bag Hegnene kom de i Delinger fra alle Gaarde, mens Signalerne lød, kaldende, højt, ud over Markerne.

Nede foran Smedens lille Lod stod der en Klynge Menige - Blæsten bølgede den stærke grønne Rug paa Lodden, mens Karlene drøftede dens Kvalitet.

-Det er jo fin Jord, sagde En sindigt.

-Ja-a, svarte en Anden langt.

-Men saa givtig som paa Lolland er hun li'godt ikke, lagde en Tredje til.

-N-øj, saa givtig som paa Lolland er hun ikke, gentog de andre langsomt; og tause stod de alle lidt, seende frem over den grønne Sæd, støttede til deres Geværer.

-Farvel, Moer, raabte Tine, der skulde bort igen, ind fra Trappen.

-Farvel og hils ham, svarte Madam Bølling, som løb ud i Døren.

Tine gik ned over Pladsen, hun hilste og nikkede Farvel - hun kendte jo de halve af alle Ansigterne. Langs Vejen kom Kompagni efter Kompagni forbi hende; ind gennem Skovridergaardens Have lød Geværernes Raslen og de Marscherendes Trin og Officerernes Raab.

Skovridergaarden var allerede øde. Tine gik rundt og slog Vinduer op i de tilrøgede Stuer. Der skulde ogsaa Lagener lægges paa Skovriderens Seng. Ude fra hørte hun Kommandoraab og en Afdeling, der begyndte at synge.

Saa kom Appel løbende i Kappe, ind gennem Haven. Han kom ind, i Hast og bleg, og løb hen, hvor hun stod:

-Ja, de kan ventes, sagde han og kunde næppe tale, medens han tog hende om Haandleddet, saa det smertede: Adjudanten har sagt det - de kan ventes.

Og han stod kun et Øjeblik stirrende paa hende, forvildet med hendes Haand krampagtig i sin, før han løb igen, ud gennem Gaarden med flagrende Kappe - han havde blot *maattet se ét Menneske og sige det*, før han skulde derud.

Tine fulgte uvilkaarligt efter ham, ud paa Trappen og over Gaarden. Men saa vendte hun og gik gennem Leddet. Fra Markbakken kunde man sé Regimenterne, naar de kom hjem.

Solen var ved at gaa ned og Luften var kold og klar. Saa langt som Øjet gik over det vide Land, saá hun paa Bakker og paa Veje og bag Hegn Kolonnernes sorte og levende Myldr, der drog ud og kom hjem. Al Luften var fuld af Kommandoraab og Signaler, og Bataillonernes Trin tabte sig bag Højderne som Drøn.

Dér var Appel - midt paa Vejen svingede han sin Sabel.

Fremme over Bakkerne igen lyste Bajonetterne som Lyn, og langt borte hørte hun de Hjemrykkendes Sang. Saa sang ogsaa de, der drog ud - i kortere Stød.

Tine vidste ikke, at hun selv sang med, højt, fra Toppen af sin Banke. Hele Luften var fyldt af Soldaternes taktfaste Trin, Vaabnenes Klirren og Sang, mens Solen gik ned.

Saa saá hun Skovriderens Folk - *dér* - paa den næste Bakke - jo, jo, det var *dem*. Hvor de sang!

Og Tine løb ned og hjem.

* * * * *

Officererne var kommet tilbords om de dampende Fade, og Tallerkenklirren og Latter og Tale lød gennem Huset, naar Sofie gik ud og ind. I Borgestuen spiste Underofficererne Nadver, opvartede af Maren; og ude i Gaarden løb glade Soldater højrøstet frem og tilbage.

Berg sad, med skrævende Ben, paa Huggeblokken ved Skorstenen hos Tine, der stod og spejlede Æg. Det var næsten blevet hans bedste Plads, naar han kom hjem - her ved Skorstenen i den dejlige Varme, hvor Tine brasede, med blussende Ansigt. Der var jo saa mange Ting at spørge om og faa nøje at vide; og her var da saa nogenlunde Fred.

-Tine da, raabte Berg og trak hende bort med Armen; det saá ud, som Flammen fra Veddet skulde slaa hen og tage i hendes Kjole.

Men Tine lo og blev ved at fortælle.

I Borgestuen begyndte Sergeanterne at synge, og en voldsom Os af stegt Flæsk med Æbler stod ud i Gangen, naar Maren gik med Døren.

-En kan ikke fylde dem, sagde Sofie, som kom fra Officererne igen, med tømte Fade.

-*Der, der*, sagde Tine og gav hende de nye Æg paa et Fad. Berg læste ved Tællelyset et Brev op fra Fruen. Underneden havde Herluf skrevet med paaholden Pen mellem to Streger et "Hils Tine" med store Bogstaver.

De talte om Fru Berg - længe, med halvdæmpede Stemmer. De talte jo næsten altid om hende.

-Men hun trives ikke derovre, sagde Berg.

-Nej, hun faar ikke Sol nok, sagde Tine.

-Det er Tingen, nikkede Berg og stirrede ind i Ilden: Marie skal have saamegen Sol.

Inde i Dagligstuen var Officererne færdige med at spise. Der blev spillet paa Klavér og ved Kakkelovnen slog man paa Brændestykker til. Ude i Borgestuen hørte man Sergeanternes Viser.

Hele Huset var fuldt af Madlugt og munter Støj. Ude i Gaarden lyttede et Par Soldater til. De røg ved Leddet en sindig Pibe, før de i Laden skulde lægge sig.

Berg blev siddende paa sin Blok - Baronen var jo Vært - , der gav han sig ilag med Madam Bøllings Frikassé.

-Den Mad gør Underværker, sagde Sofie, som bevægede sig gennem Køkkenet ud i Borgestuen. Der havde hun sit Hovedkvarter. Hun begyndte hver Samtale med Sergeanterne med et forklarende:

-Ja, jeg er nu fra Horsens; og stod, med Hænderne under Forklædet, trippende foran Soldaterne, ikke ulig visse Hønsefugle før Parringen.

-Tak for Mad, Tine, sagde Skovrideren og tog Tines Haand. Han var færdig med Madammens Høne.

-Det er jo Mo'er, som har sendt det, sagde Tine. Velbekomme.

Berg lænede Hovedet tilbage og så efter Tine, der havde Toddyvandet paa Ilden nu og satte Glas frem:

-Ja, I er saa gode, begge to, sagde han blødt og langsomt.

Og han kunde knap bekvemme sig til at rejse sig fra sin gode Krog - der ved Ilden.

Inde i Dagligstuen sad Officererne rundt om, i store Røgskyer fra deres Piber, saa mætte og saa inderlig varme. De talte ikke saameget mér, sad kun og nød stille Stuen og Ilden og deres gode Plads, mens Tine gik rundt imellem dem i sit hvide Forklæde, sund og stærk, og bød Toddyvand om. Officererne bøjede sig frem og hviskede paa hendes Vej til hende, mens Lieutenant Løvenhjelm blev ufortrøden ved at hamre "El Ole" paa sit Klavér.

Henne ved Kakkelovnen talte to Kaptajner med en Korrespondent fra København - en jødisk udseende Person, der skulde berøve Berg hans gode Seng inat for at faa Lejlighed til "at sé et landligt Kvarter" - om Fægtningen igaar: Det var attende Regiment og det havde staaet sig godt. Men Kaptajnerne vidste ikke, om man nøjere kendte Rapporten.

-Tre Døde, Hr. Kaptajn, sagde Løvenhjelm og holdt et Øjeblik op at spille.

Den gamle Major, der talte inderlig holstensk, sad i Sofaen og beklagede sig for Berg: hans to Døtre vilde nu ogsaa herover - til Ambulancen.

-Ok hvad ska/ Fruentimmer hier? Er det nogen Platz for Fruentimmer hier? blev Majoren bekymret ved - da de pludselig gennem hele Stuen hørte Tine sige med sin høje, glade Stemme nede ved Klaveret til Løvenhjelm et:

-Nej Tak, Hr. Lieutenant - saa de alle lo himmelhøjt, Tine ogsaa; Majoren gik bort fra Themaet "sine Døtre" og lagde Haanden over paa Bergs Knæ, der sad ved hans Side:

-Niedelich, niedelich, sagde han og fulgte med Øjnene Tine i det skinnende Forklæde - ligesom Berg, der ikke tog Øjnene fra hende.

Majoren brød op, og de andre fulgte. Der blev et Løb paa Trappen og en Støj oppe i Gæsteværelserne. Støvler blev slaaet haardt af i hele Huset. Lieutenanterne i Havestuen kladskede som i Ferieglæde de flade Hænder mod Væggene, til Signaler - det var som alle Livsaander slap løs først nu, de kom af Klæderne igen og i de gode Senge, hvor de laa i rene Skjorter mellem Lærredslagener. Glad Staahej var der i alle Stuer, og i Seng krøb de i hver en Krog.

-Hva', det gør godt i Lemmerne, skreg de fra Havestuen og slog i Væggen. Oppefra bankede de med Sablerne i Gulvet om Ro.

Tine regerede ude i Fadeburet: det var blevet hendes Kammer. Hun tog Madratten op af sin Seng; den kunde Skovrideren da i det mindste faa til Underlag paa sin Sofa.

Hun begyndte at rede op inde paa Skabsofaen under Kongerne - i Stuen sad kun den énarmede Baron med Korrespondenten. Baronens underholdt ham om sine Englændere. Den Enarmedes Englændere var to skindklædte og gravitetiske Gentlemen, som var paa Als for at "se paa Krigen", og som Baronens foer om med ved Dag og ved Nat, paa Øen og i Skanserne, med Tungen ud af Halsen - ivrig som en Foreviser.

-Ja - kære Ven, sagde han, er det ikke rørende ... de siger: *vore* Tropper - de taler om: *vore* Saarede, som var det deres egne, kære Ven, deres egne *Landsmænd* - ja - det er rørende ... Baronens taug et Øjeblik og Korrespondenten sagde:

-Ja, de Herrer føler for vor Sag.

-Og De kan rolig nævne dem i Deres Avis, sagde Baronens, De kan rolig nævne dem, min Herre, de vil intet have imod det, vedblev Baronens, som var det en kongelig Indrømmelse af de Skindklædte, at de maatte nævnes i en Avis.

Korrespondenten noterede deres Navne, før han lagde sig i Skovriderens Seng.

Tine var færdig med Skovriderens Leje; rundt om var der blevet stille i Huset. Kun inde i Havestuen snakkede og røg de endnu siddende op i Sengene. En Lieutenant, der hørte lidt Støj i Dagligstuen og aabnede Døren fra Fodenden af sin Seng, raabte et: Hvem *der?* ind i Dagligstuen.

-*Mig*, raabte Tine højt og løb léende sin Vej; hun var saa vant til Kantonnementslivet nu.

I Gangdøren kom Skovrideren imod hende. Han var altid saa bange for Ild og Lys med de mange Mennesker, og han kom fra en Vandring rundt om sine Lader.

De stod et Øjeblik sammen paa Trappen. Natten var mørk, saa de kun som Skygger saá Gaardens Længer, og alting var stille; kun et Kreatur skrabede i sin Baas. Saa lød der ligesom en Puslen henne ved Bryggersets Dør.

-Hvad er det? spurgte Berg, som foer han let sammen.

-Aa, det er vel Borgestuedøren, svarte Tine og blev med ét - for et Øjeblik - forvirret. Det altid ligesom puslede, ud og ind, hen paa Aftenen, henne i Bryggerset, hvor Maren havde sit Paulun.

De stod et Øjeblik endnu tause i det dybe Mørke.

-Godnat, sagde Berg saa og rakte frem efter hendes Haand.

-Godnat.

Tine gik ind, hun sad paa sin Seng endnu, da det rørte ved hendes Dør.

-Tine, det var Skovriderens Stemme - nu har De taget Deres Madratten igen og lagt ind til mig ...

Tine foer op: Nej, sagde hun, vist ej!

-Ja, lød Stemmen blødt, og det er alt for meget - alt for meget ... Tak.

Hun hørte hans Trin fjærne sig, mens hun sad igen paa Sengekanten; hun havde faaet Taarer i Øjnene. Saa klædte hun sig af og gik i Seng, langsomt og stille.

Det var saa godt og trygt, naar Skovrideren var hjemme. Andre Aftener, naar han var ude, kunde hun saa tidt blive bange, saa dumt bange mellem alle de mange Mennesker, som sov og drog Aande her oppe og nede; det var, som om Huset selv blev levende, syntes hun, det døde Hus.

Og Skovrideren, han var "derude", og man vidste ingenting.

Men nu var det trygt, iaften var her stille og trygt ...

Tine laa og smilte. Hun tænkte paa Brevet og paa Herlufs "Hils" og paa Skovrideren, som han havde siddet *der* ved Skorstenen.

Ja, at det var blevet saadan: nu var hun da slet ikke mere bange for Skovrideren.

... Der listede En paa Sokker gennem Borgestue-gangen. Det var Maren.

Saa blev der ganske tyst i Huset.

* * * * *

Tine foer ud af Sengen, ud paa Gulvet, ud i Køkkenet paa bare Ben, som hun var.

Det første Horn havde hun hørt i Søvn og var faret op.

Jo - det var - det var Alarm....

Alle kom op, oppe og nede. De løb allerede i Storm over Gaarden. Tine fandt intet Lys, fik Klæderne om sig, raabte ud i Gangen:

-Sofie, Sofie.

Skridt lød inde og ude. Stemmer allevegne. Tine raabte igen:

-Sofie, Sofie, og gik tilbage. Hun fik tændt et Lys, som Trækken slukte.

I Gangen løb Officerer forbi i Mørket. Oppasserne foer gennem Stuerne med flagrende Lys. Midt paa Gulvet stod Løvenhjem; bleg og raadløs knappede han Uniformen til og knappede den op igen.

-Tine, Tine, raabte Berg, der kom fra Køkkenet: Sæt Lys i Vinduerne. Rask rask!

-Ja, ja, svarte Tine, ja....

-*Bliver det?* spurgte hun sagte Berg, der var stanset et Nu.

-*Maaske!* Og han gik.

Signalerne lød bag Længet, allevegne. Hestene blev ført ud i Gaarden nu.

Tine tændte Lys paa Lys. Officerer og Soldater løb i Gaarden blege, forbi Skæret. Ovenpaa hørte man endnu Stemmer gennem de kladrende Døre - i Gaarden lød Majorens Kommando, som Blæsten tog.

Og Baronet skreg paa en Vogn.

Korrespondenten løb forvirret frem og tilbage og klædte sig paa midt i Stuen, trippede op og ned og gned Hænderne, mens han sagde:

-Det bliver alvorligt, det bliver alvorligt.

-Tror De? spurgte Tine angst og vendte sig fra Lysene.

-Ja, alle venter, at det skal gaa løs, blev Bladsjælen ved og kom ikke i Vesten for Trippen.

-Tine, Farvel, sagde Berg pludselig bag hendes Ryg og tog hendes Haand, et Nu, saa fast. Tine saá kun paa ham; saa fulgte hun ham, til han var ude.

Huset var tomt. Man hørte kun deres Trin, der ilsomt drog bort ad Alléen....

Sofie kom ind med et Lys, i Nattrøje.

Hun sagde:

-At de skal lad' deres Liv - at de skal lad' deres Liv, og gik omkring og græd fra Gangen til Stuen.

Tine hørte hende ikke. Hun løb ud i Gaarden, ind i Haven. Hun havde aldrig været saa angst. Hun foer i Mørket paa et Træ, ind i et Busket, men hun blev ved med at løbe - op paa Højen.

Kun som en stor Skygge saá hun Kolonnen, der paa Vejen drog forbi.

Hun stod længe; hun vilde skelne et Ansigt, men saá intet. Taus gik den lange, ukendte Skygge forbi - forbi og forbi, ud i Mørket, hvor Trinene døde.

Saa gik Tine ned og ind. Lysene brændte bag Ruderne endnu; Trækken stod ind gennem alle Døre. Foran de forladte og uredte Senge stod et Par flakkende Praase.

Ude i Køkkenet havde Sofie sat sig paa Blokken, hvor hun nikkede; og i Borgestuen laa Maren paa Slagbænken, oppustet, sovende, saa lang hun var, ved Siden af sit Lys.

Tine havde ingen Ro og kunde ikke sove. Hun slukkede Vindueslysene og vilde forsøge at skrive - paa Brevet til Fru Berg, som hun havde liggende.

Men hun skrev ikke; læste kun det Skrevne, bøjet under Lampen: Ja - det var om Skovrideren alt, hver Sætning - *alt*.

Og pludselig lod hun Brevet ligge, slap det og gik ind, ind i Havestuen i Mørket. Der lagde hun Hovedet ned mod det kolde Marmorbord og græd ...

Dagen meldte sig med sit første Skær. Graa listede Morgenen sig frem over de uredte Senge og det vansirede og forladte Hus.

Dørene stode aabne endnu og klaprede oppe og nede.

Men Tine rejste sig ikke. Stille sad hun i den graa Dag.

Ude hørte hun igen Horns Signaler, som Stormen sønderdelte, saa de lød som Fugles Skrig.

Saa pludselig smilte hun: hun tænkte paa hans "Farvel".

* * * * *

Den Dag op paa Formiddagen begyndte Kanonaden fra Broager.

IV.

Roen var brudt.

Kanonerne gød deres dybe, forfærdende Lyd hen i den bølgende Luft, Time paa Time, mens Vejen genlød - bestandig - af Marcherendes Trin, Ordonnantserne jog og foer paa halvdøde Heste: to Gange var der blæst Allarm i ét Døgn.

Alle Længer i Skovridergaarden sitrede nu og da - Gulv og Vægge - som var de febersyge Levende.

Alt det Daglige blev gjort. Mad sat ind og Mad taget ud. Tropper kom og Tropper gik.

Det var Aften. Tine vidste vel knap, at hun uvilkaarlig blev og blev i Stuerne, gik rundt fra Gruppe til Gruppe og *hørte* kun uden at kunne rive sig løs: hun *maatte* blive der, hun *maatte* høre.

Støj var der i Stuerne. Officererne talte højrøstet, næsten glad:

-Femhundrede Granater var der faldet, raabte En.

Der var andre, som mente syv. Og paa Værkerne var der dog ikke gjort Skade.

-Ikke for Krudtets Værdi, sagde en Adjudant.

Ved Kakkellovnen stod den største Flok. Der var en Kaptajn med Napoleonsskæg og Pibe, som sagde:

-Sekondlieutenant Appel er saaret.

-Saa? - Han, den Nye?

-Ja, svarte han med Piben. Og en anden, der varmede sig paa Bagen, lagde til:

-De véd, den tynde blonde.

Midt paa Gulvet stod en anden Flok. Det var mést helt unge Lieutenanter, som bed i smaa Overskæg og diskuterede Begivenhederne i særdeles fagmæssige Udtryk.

Tine gik dem forbi.

Ved Bogskabet talte de om et Blokhus, der var sprængt. Tredive Mand var blevet som knust og mast af Bjælker og Splinter.

Tine stod hos og hørte længe.

-Hvor *De* er bleg, Jomfru Bølling, sagde muntert en Kaptajn, der vendte sig og løste sig ud af Gruppen.

-Synes Kaptajnen? sagde Tine og blev kun ved at høre: Fyrretyve Døde, paastod En, at der var.

Tine levede kun i én Tanke.

-Og de skyder endnu - de skyder endnu....

Tilslidst rev hun sig løs og gik ud: der *maatte* jo Toddyvand paa, og der skulde redes til Natten, paa alle Sofaer.

I Gangen drev en Lieutenant paa en Kuffert under Lampen, der oste. Han talte til hende og fortalte: han havde just ligget i Fronten - ved Blokhuset. Tine blev staaende og hørte ikke en Stavelse af hvad han sagde. Med ét sagde hun kun, dæmpet, og saá paa ham:

-*Var det saa forfærdeligt?*

Lieutenanten blev ved at fortælle - i Virkeligheden havde han ligget i Nr. 10, hvor der i Døgnet Løb var faldet to Granater - :

-Hedt var'et, sagde han, men man vænner sig jo til Ilden.

Han strakte Benene frem for sig og foer fort med Snakken, mens han, som i Tanker, førte Tines slappe Haand ind mod sit Knæ.

-Saá De de Døde? spurgte Tine kun og flyttede sig ikke.

Saa kom der nogen fra Gæsteværelset, og Lieutenanten stille bandte.

Tine gik og hun fik Vandet paa og bragte det ind og fik alle Sofaer redt; hun blev spurgt og gav Svar.

Sofie var til ingenting. Hun sad bare, indbunden, Dagen lang rundt i Krogene og jamrede.

Nu var hun krøbet ind til Tine i Kammeret.

-En gaar jo ikke mer sikker paa Jorden, sad hun og jamrede under Kanonernes Støj. Det kommer over os all' ... før vi véd'et ... før vi véd'et, gentog hun med stigende Stemme: En er ikke sikker paa Jorden.

Tine sad ved Ovnen. Det var hende som Kanonernes Drøn blot voksede gennem Natten.

Sofie blev ved at tale i en grædende, bestandig stigende og atter synkende Tone: om Skovrideren og om "al den Elendighed" og Maren, der "ikke vidst" hvor hun vild' slæng' sig hen til hvert et Par Bukser".

-Næ hun véd ikke, sagde hun; og hun talte igen om Fruen:

-Saa hun sér ejegod ud; hun saá op paa Fru Bergs Portræt, der hang over Sengen, og Tine fulgte Sofies Blik.

-Der sitter hun, klynkede Pigen, og ser saa hjertensglad ud ... Og En véd ikke (Sofies Stemme steg) hva' der ka' vær' sket, og hvem der ka' ha' draget sit sidste Suk.

Sofie begyndte at græde højlydt:

-Som det ligner, blev hun ved, som det ligner - just som hun gik og stod ... herind' om Dagene.

Tine tog Billedet og betragtede det længe:

-Ja, det ligner, sagde hun og holdt Billedet, fast, som foldede hun Hænderne derover. Taarerne sprang frem af hendes Øjne - for første Gang i disse Døgn.

Rundt i Huset brød Officererne op og gik til Ro. Tine tog Sjalet om sig. Hun gik Skovriderens Runde nu, naar han ikke var hjemme. Det var dog tryggere for ham, naar han vidste det, at hun passede paa.

I Gangen sad Lieutenanten og drev endnu.

Tine gik med Lygten rundt om alle Længer. Inde var der stille allevegne. Men i Jorden gav det smaa Ryk under Kanonernes Lyd. Ved Leddet kom en Skikkelse imod hende. Det var Lieutenanten fra Gangen, som iaften fandt det formaalstjenligt ogsaa at gaa "Runde".

Men han "bøjede af", da han saa Tines Ansigt saa blegt og stivt, ved Lygten.

Tine gik gennem Bryggerset. Midt paa Gulvet brændte et flakkende Lys, som Maren nu igen var løbet fra.

Inde i Kammeret klædte Tine sig langsomt af. Da hun laa i Sengen, tænkte hun pludselig:

-Men Appel er jo saaret, - og havde glemt det igen.

Ruderne dirrede svagt. Ude i Stalden stod Kreaturerne vaagne. Nu og da brølte de, dumpt, som mod Uvejr.

* * * * *

Det var Bombardementets tredje Dag, og Bergs Regiment var ikke vendt tilbage.

I den sene Nat var der allarmet igen. Time paa Time var de rykkede forbi, alle Regimenter var ude.

Baronen var faret tilvogns ved det første Gry.

Nu var der ikke en Gang Støj i det store, tomme Hus, og ingen Færden længer. Tine holdt det ikke ud, hun gik hjem.

Der tog Madam Bølling Tiden iagt og havde alle sine Gulvspande fremme. To Husmandskoner skurede med Sand og de bare Hænder. Tine tog i med - med opbundet Skørt.

-Men, hvad nytter det, min Pige. sagde Madam Bølling, der sæbede Karme med sine gamle Hænder, Snavset kommer jo ind ad alle Sprækker - Smudset kommer ind over alle Dørtrin.

Madam Bølling så ud paa Pladsens dybe Ælte:

-Og det bliver kun værre og værre, sagde hun og tog fat paa Afsæbningen igen.

-Ja, Mo'er, ja, sagde Tine blot, - saa haardt hun tog i med Dørkarmene - naar der blev en Pause i Moderens rigelige Snakken.

Ovre i Krodøren var Tinka kommen frem mellem Søjlerne:

-De ta'er nok det værste, raabte hun over Pladsen. Nej - og hun lo og slog med Nakken; Tinka havde faaet saa mange raske Slag og Kast med Hovedet, naar hun talte, som skulde hun paa én Gang have travlt med at holde Medlemmer af Lieutenantsklassen i Aande paa alle fire Verdens Kanter - vi la'er Skidtet gro!

Tinka satte i Løb ned ad Krogyden, saa Snavset det stod om hende.

Op ad Formiddagen begyndte Kanonernes Drøn. Saadan havde de endnu ikke raset før. Ruderne, Madam Bølling polérte, dirrede i hendes Hænder.

-Aa - Herregud for Jammer - aa Herregud for Jammer, sagde hun, mens Hænderne gik hen over de rystende Ruder.

Tine lod Karmene være, bleg og stirrende sad hun hen paa en Stol.

Ude ved Skorstenen skændtes Husmandskonerne uforstyrrede om det kogende Vand.

De var færdige, og Madam Bølling vilde følge Tine. Hun vilde sé, hvordan det stod til dernede. Plads og Vej var kun det drivende Ælte. Madam Bølling løftede Skørter og vidste ikke, hvor hun skulde sætte sine Bén.

-Tine, Tine, kaldte hun gennem Støjen og så om efter Datteren, der hele Tiden blev tilbage.

Var det da ikke, som gik Tine rent i Søvn ... og mager var hun bleven - rigtig mager blev hun:

-Aa - ja, aa ja, en Jammer, sukkede Madam Bølling og gik videre.

Gennem Stuerne dernede drog hun paa Sokker. Vi skal vel ikke bringe Snavset ind, sagde hun: Her er nok - her er nok.

Madam Bølling sukkede over baade Gulv og Lofter. Og Møblerne havde faaet Skub og Væggene Stød og ingenting saa stod det, hvor det skulde:

-Aa - Herregud - aa Herregud - klagede Madam Bølling ved al den Ødelæggelse. Hun talte om "det dejlige Hus", hvordan det før havde været:

Og - sé nu, og sé nu! Madam Bølling stansede og begyndte at græde.

-Der stod hendes Sybord, sagde hun og gik igen.

Hun gik videre ind over de rystende Gulve: Skade var der skét i hver en Krog.

-Men, Tine, du maa osse "agte" det, sagde Madam Bølling lidt heftigt.

-Ja, Moer, ja, sagde Tine.

Hun saá det jo nok, hvordan Snavset groede i alle Husets Kroge, og alt blev slidt og forfaldt og dog gjorde hun ingenting ... Hun kunde jo ikke overkomme det.

Madam Bølling blev ved at gaa og halvskænde:

Noget kunde man gøre for at holde sammen paa Tingene.

-Og du maa holde Pigerne til, sagde hun.

-Ja, Mo'er, ja.

-Men alting - og pludselig slog Tines Stemme over og det var, som skulde hun hulke - er ogsaa ude af Gænge.

-Ja, ja, min Pige, sagde Madam Bølling sagte, og hun begyndte selv at græde igen, mens hun klappede Datterens Hænder.

... Madam Bølling var gaaet over Gaarden til Leddet.

Træt satte Tine sig paa Blokken ved Skorstenen: De *andre* talte og *hun* hørte ikke, *de* gik om hende og *hun* sansede dem ikke, for hun havde kun én Tanke, Nætter og Dage, blot én Tanke, der skar gennem tusinde:

-Naar de bringer ham blodig - saaret og blodig.

* * * * *

Da Madam Bølling var ude af Leddet, gik hun hen ad Markvejen. Hun vilde ud til Pér Erik's - det var saa meget kleint med ham paa det sidste; og ingen fik jo Stunder til at hæge om en syg Stakkel nu.

Men oppe paa Markhøjen saá hun pludselig Bølling, helt oppe paa Kammen, ved Siden af Lars Avlskarl med Ploven.

-Men at Bølling var klavret derop, - Madammen satte næsten i Løb op over Pløjelandet - : Var det et Sted - i Vind og Vejr - for den syge Mand, elendig som han var.

-Bølling, Bølling. raabte Madammen.

Men hun hørte ikke mér - ikke sin egen Røst. For hvert Sekund, mens hun løb op imod Bølling paa Bakken, steg Kanonernes Drøn. Nu naaede hun Toppen.

Som et uhyre Tæppe, gennemboret af Batteriernes Glimt, laa den væltende Røg ud over Landet. Og foran den stod, fra Landets Bund, mægtige Søjler af sort Os, omvundne med Flammer, som vældige Støtter op imod Himlen - Huse og Byer, der brændte til Grunden.

Madam Bølling talte ikke. Forfærdet begyndte hun at ryste og førte, som vilde hun bede, stum og angstfuld, de foldede Hænder op og ned.

Bølling havde sét hende. Men han rørte sig ikke.

Han tog kun sin Stok og førte den i sin rystende Haand pegende rundt fra Søjle til Søjle og talte med sit svære Mæle:

-Det er Ransgaarde.

-Det er Staugaarde.

-Det er Dybbøl

Madam Bølling kunde ikke tale. Heller ikke græd hun - blev kun ved at bevæge de foldede Hænder hjælpeløst op og ned.

-Det er Dybbøl, sagde Bølling igen.

-Du maa ikke staa her, sagde Madam Bølling saa og rev ham med sig, løbende med den Syge ned over Pløjelandet, bærende ham halvt:

-Du maa ikke staa der.

Det var som Kanonernes Drøn sagtnede nu. Bølling gik mimrende, med det rokkende Hoved. Og støttende Manden, selv lammet, fandt Madammen ingen Ord i sin forfærdede Hjerne og sagde kun som Tine før - to Gange:

-Ja, alting er ude af Gænge.

Oppe paa Højdekammen vendte Lars Avlskarl sine Dyr.

* * * * *

Tine havde rejst sig fra Blokken. Hun gik op ad Trappen og ind i det gamle Sovekammer - der var Snavset værst.

Men hun fik slet ikke begyndt paa at rydde til Side; ørkesløs sad hun kun paa Fruens gamle Seng og stirrede paa de tomme Puder.

Der kom en Vogn i Gaarden. Hun kendte Baronens og Højærværdighedens Stemmer.

De gik ind.

Baronen kom fra Sønderborg. Han var i Ekstase, i rén Ekstase over sine Englændere.

-De løb frem. Deres Højærværdighed, foran Skanserne, midt i Kugleregnet - de ligefrem søger Døden, sagde han.

Baronen var helt ude af sig selv.

Men Højærværdigheden interesserede sig mindre for Englænderne. Han talte kun om Sønderborg, om Bombardementet. Han var oprørt, indigneret, han fortabte sig i ophidsede Ord:

-Det er en Krænkelser af Folkeretten - en aaben By - det er en Forhaanelse af Aarhundredet.

Tine hørte hans brede og befalende Stemme, der forbitret lød op med Kanonerne, helt op til hende i Sovekamret:

-Men vi vil ikke blive Svar skyldige. Vi vil svare - sagde han, og han maalte Gulvet - vi er vel Herrer paa Havet. Vi vil tage Repressalier ... Vor Regering vil handle....

Han blev ved, talende højere og højere, udstødende sine Trusler mod alle Østersøens Byer, mod hvert Handelsskib, mod alt hvad der kunde være Prise - maalende Gulvet, mens Kanonerne ligesom svarede med deres dumpe Drøn.

-Og Europa vil ikke sé derpaa. Maalet er fuldt. Det er Draaben - det er Draaben - Europa vil rejse sig - vær vis derpaa....

Og han stansede pludselig i sin Gang foran Baronen og sagde:

-Hvad si'er Deres Englændere?

Baronen fortalte om de to Gentlemens Raseri og gentog alle de to Skindklædtes Eder. Og Hans Højærværdighed nikkede stille, staaende midt i Stuen, séende ud for sig, som saá han allerede for sine Øjne alle disse Skarer, der brød frem fra alle Verdensdelens Hjørner:

-Ja, sagde han. Frihedsfolkene vil rejse sig, Liberalismen vil flokkes om os.

Baronen talte med, om Overkommandoen og Forsvaret, fægtende med sin ene Arm.

-Man kunde ikke holde Kritik tilbage, sagde han - der skete intet Naar *de* ikke turde, burde *vi* lært dem Energi. Det var Offensiven, det gjaldt.

-Men der er intet Initiativ, sagde Baronen. Hvad gør vi? hvad gør vi? - og Baronen udspilede som fem Spørgsmaalstegn sine fem Fingre: Ja, vi *staar* der. Vi venter paa at lade os *skyde* - *det* er vor Krigsførelse - hvor det var Offensiven, det gjaldt.

Baronen havde ikke mere Vejr; han maatte tie.

-Ja, sagde Højærværdigheden, det er ikke Regeringen, hvem der her fattes Energi; *det er ikke i København, man mangler Mod*. Men, tilføjede Højærværdigheden skarpt, det er sandt: Regeringen har regnet med en anden Hær....

Tine hørte Gangdøren slaa op og i, og Sofie løb gennem Gangen og raabte:

-De kommer, de kommer!

-*Hvem?* skreg Tine fra Trappen.

-Det er de Saaret', der kommer, hylte Sofie, der løb frem og tilbage. Aa Herre Gud, aa Herre Gud - det er de Saaret', der kommer. - Sikket Tog - sikket Tog!

-*Hvor? hvor?* raabte Tine - hun var nede - og tog i hende.

-Aa Herre Gud, aa Herre Gud, jamrede Sofie kun: hvis Skovrideren var saaret, hvis Skovrideren var saaret - saa var Herluf (og hun tog en høj Klagetone) *faderløs*....

Tine hørte ikke mer. Hun løb ned ad Trappen, ud ad Vejen, bag hende skreg Baronen i Gaarden.

Men Tine blev ved at løbe, henad Sønderborgvejen, forbi Ordonnantser, Bispens Karet, frem ad Vejen. Men da hun hørte Vognenes tunge Slæb paa Bakken - *de* Vognes - blev hun staaende, ved Anders Tækkemands Hus: herude paa Vejen kunde hun ikke sé dem - her kunde hun ikke staa.

Hun vendte sig og gik ind.

-Det er de Saarede, sagde hun blot.

Ane rejste sig med sine to paa Armen. Ja, *de* skal vel til Hørup Hav, sagde hun langsomt og fik Slagbænken vidsket af - til Sæde - med sit Forklæde.

-Ja, nu har *de* sat Førligheden til sagde Krøblingen, der sad ved Ovnens bag Tine.

Tine vendte sig hastig mod Svogren og så angst paa ham: hans Ansigt, der var underlig fortrukket som en Dværge og de to Bænstumper, der hang ned fra Sædet som to Bylder.

-Aa-a, Gud, ja, stønnede hun sagte og sank ned paa Bænken.

De hørte Vognene komme nærmere, som svære Fragtlæs lød det tæt i Vejen. Krøblingen satte med sine Krykker over Gulvet til Vinduet.

-Der er *de*, sagde Han: Se, Kuskene - *de* gaar.

Tine løftede Hovedet, bleg uden en Blodsdraabe: *de* laadne Heste trak den første Vogn forbi. Hun rejste sig. Vinduernes Gyldenlakker rev hun til Side. Hun syntes kun, hun så nogle hvide Ansigter gennem et flimrende Rødt - hvide Ansigter ... af Fremmede, endnu af Fremmede.

Sagte Jamren lød der. Nysgerrig var Krøblingen hoppet ud til sin Sten ved Vejen.

Tine blev ved at staa - med Gyldenlakkerne i sine Fingre: aa, den Jamren, der lød. Og der rullede Vogn paa Vogn forbi.

Ane kom frem bag hende med *de* to paa Armen:

-Ja, ja - aa, ja - *de* faar deres Kors nu; *de* vil faa deres Kors nu! Ih, nej, ih - nej, sé. Herre Gud, sé, saa Blodet dripper....

Tine så *dem* - Vogn paa Vogn.

Ane stod bag og talte om Svogren; hun vilde jo lade ham køre med varmt Øl nu - det var svært saa det gav at køre med varmt Øl nu.

-Og saa saa'n Krøvling, sagde Ane, han sku' vel faa Afsætning da.

-Ih nej, ih nej - ih nej, Herregud - Ane løb hen til det andet Vindue - *det* er *de* Haardtsaaret' - *de* er dækket te'....

Tine var der ikke mer. Hun stødte til Krøblingen paa Vejen, hun så intet mer. Hun vidste vel knap, hun gik hen til den dækkede Vogn og hun sagde til Kusken: Vi kan lægge *dem* bedre, lad os lægge *dem* bedre - blot for at løfte Kapperne og sé *dem*, et efter et, *de* graablege Ansigter.

-Det er vel mestendels nok ét og det samme, hvordan *de* ligger, sagde Kusken sindig.

Tine slap sit Tag i Vognen - hun fulgte Toget uden Mød, mens Taarerne løb ned ad hendes Kinder.

Hun hørte *de* skrattende Englændere bag sig. Og hun fo' sammen med et Gys, da *de* strøg hende forbi. *De* løb omkring og *de* stansede Vognene for at trykke *de* Saaredes Hænder og *de* kiggede *de* sagte Stønnende ind i Ansigtet og blev ved at sige:

-*De* tapre Folk, *de* tapre Gutter.

Som langt borte så Tine paa Skovriderhavens Høj Højærværdigheden ved Siden af Baronens. Her stansede Toget helt - saadan parlementerede Englænderne med den Enarmede - og en lang Stønnen lød fra Vogn til Vogn ved det pludselige Ryk; mens Højærværdigheden sagde, idet han løftede sin store Haand:

-Ja - *de* Tapre har givet deres Blod for Fædrelandet.

Og Vognene begyndte at gaa igen og Tine mekanisk med, da Baronen raabte ned over Vejen:

-Jomfru Bølling, fra Lieutenant Berg er der Bud, at han er rask og hel ... Mr. Arboun har bragt det.

Tine var stanset; hun begreb ikke strax. Saa førte hun Haanden hen over Øjnene, langsomt, og blev staaende. Det var, som om hun pludselig saá - saá de Saarede og de pjaltede Kuske og de vanrøgtede Dyr - og hun smilede.

Og hastigt - bestandig smilende - gik hun frem til den nærmeste Vogn: en Haardtsaaret stønnede svagt, lænet til dens Fjæl; og, følgende med Vognen, løftede hun ham op og gav ham, mildt, Støtte i sin Arm.

-Er *det* bedre? spurgte hun.

-Ja, hviskede han og smilte.

Tine blev ved at gaa, holdende ham i sin Arm.

-Men hvor jeg tørster, sagde den Syge.

-Vand er til at faa, sagde Tine - som talte hun til den gigtskyge Per Eriks - og lagde ham varsomt ned. Hun løb langs Hegnet hen til Jens Husmands Sted og fik Vand i en Kande og et Krus - hvor hun løb.

-Hjalp *det*? spurgte hun. Hun holdt allerede den Saarede op i Armen igen og tog med den anden Haand det tømte Krus.

-Ja - Tak.

Den Saarede slog de matte Øjne op: Men til de andre, sagde han ganske sagte.

-Ja, ja, sagde Tine, der fik Taarer i Øjnene. Hun lagde ham ned igen og gik frem langs Vognene. Og mens hun smilte til Staklerne, ind i deres Ansigter, og rettede paa deres Halm og talte til dem, skænkede hun og rakte dem Vand, én efter én. Hun løb helt frem forbi Vognene, op forbi Krolængen, og raabte højt ind mellem Søjlerne med sin klare Stemme:

-Vand og Glas herud, Tinka! Vand og Glas!

Tinka løb ud, og alle Kroens Piger kom i Trit. Af Spande øste de Vand i Glas og Kopper.

Tine "rettede" og Tine hjalp. Madam Bølling kom ogsaa ned, med Saft og Vand i et Par Skaaler.

Tinka og Pigerne maatte vende sig bort - nu og da - naar de Saarede takkende trykkede deres Hænder.

Langsomt drog saa Toget frem over Pladsen; lædskede for en Stund, sad og laa de Saarede roligt.

Madam Bølling var igen gaaet op. Hun stod ved Siden af Bølling i det aabne Vindu. De unge Liv - de unge Liv, sagde hun og fulgte med Øjnene den sidste Vogn, som langsomt bøjede bort.

Tine stod midt paa Pladsen ved de tomme Spande. Saa saá hun Forældrene - de to Gamle - staa deroppe i det samme Vindu.

Og hurtigt slap hun alting og gik ind.

Hun vilde ikke sove i Skovridergaarden inat. Hun vilde blive herhjemme og være her en Aften igen og sove paa Sofaen - det var ingen Ulejlighed. Bølling sad med hendes Hænder i sine i den gamle Krog. Han var saa glad, som havde han faaet sin Datter hjem fra en lang Rejse.

Det begyndte at mørkne, og Tine tog et Sjal om sig og satte sig ud paa Bænken paa Trappen. Kanonernes sidste Larm var død hen og Alt var blevet tyst - stille som en Husvalelse. Kun fra Smedjen lod den vante og hjemlige Hamren.

Saa hørte ogsaa den op; Drengen fik lukket og stængt, og Smeden kom hen over Pladsen med sin Hund.

-Saa holdt de da inde en Gang. sagde han og hilste op til Tine.

-Ja, svarte hun.

-Og Guds Fred over dem, der er gaaet hen, sagde Smeden langsomt.

-Godnat, Jomfru.

-Godnat, Knud Smed.

Smeden gik videre ned ad Krogyden, med sin Hund. Tine blev siddende. Stille ragede Hegnenes Pil op i den mørknende Luft.

... De havde drukket The. Bølling var kommen til Ro i sin Stol og Madammen var ilag med at strikke Hæl. Tine sad nede paa Forhøjningen, med Hænderne i sit Skød.

Madam Bølling talte om "dem derovre" - Fruen og lille Herluf.

-Ja, hvad maa hun lide - at sidde *der* og vide ingenting - ja, hvad maa hun lide.

-Ja, sagde Tine langt og mildt.

Hun lænede Hovedet tilbage mod den gamle Kommode mellem Vinduerne og hun begyndte halvt at nynne, halvt at synge - Sangen om "Lille Grete":

*Ak, kæreste Hr. Guldsmed, jeg har kun Sorg og Savn,
min Grete rejser fra mig idag til Kjøbenhavn.
Nu vil jeg gerne be'e ham, min gode Mester Wiig,
at gøre mig en Guldring og skrive indeni.*

Farvel, farvel, lille Grete!

Madam Bølling nynnede Omkvædet med over sin Hæl.

-Ja - saa hun sang den kønt, sagde hun, da Sangen var forbi.

Tine sad taus; saa fast havde hun foldet Hænderne i sit Skød.

-Ja, saa skal vi vel til Ro, sagde hun saa og rejste sig og kyssede sin Fader.

* * * * *

Tine var hjemme paa Skolen endnu, da Tropperne kom Klokken seks. Hun gik og blev ved at hjælpe med *det* og med *det*.

-Men, Tine, dernede er Huset fuldt, sagde Madam Bølling - *hun* havde saamæn ogsaa Huset fuldt - : Og her gaar det nok, her gaar det nok! ... Hun vilde have Tine derned.

-Ja, Mo'er, ja, sagde Tine, som puslede om Bølling - han var snavs gen.

-Ja, Mo'er, ja, nu gaar jeg.

-Saa farvel Fa'er, sagde hun og tog ham om Hovedet - der var noget eget mildt og stille over Tine - : Farvel.

-Farvel da Mo'er, sagde hun i Køkkenet og løb.

Hun gik over Gærdet og ind gennem Bryggerset dernede. Sofie mødte hun i Gangen; hun gik og bragte Mad ind:

-Aa Gud, at se Skovrideren igen - saa frisk og sund - den Glæde' at sé ham - Sofie glemte Maden af Rørelse - aa Gud, om Fruen kun' sé ham, saa frisk og sund han er.

-Er han? sagde Tine blot og smilte.

Sofie gik ud og ind og serverede; i Køkkenet snøftede hun: Saa Skovrideren er køn - det er Herlufs Øjn' - det er Herlufs Øjn', blev hun ved. Men Løvenhjem - og hun smilte pludselig - han har li'egodt en flot Figur.

-At tænk' sig, de kommer der fra Dødens Mark, just direkt' fra Dødens Mark og er i god Behold - Sofie gik ind og kom ud - :

-Jo, Løvenhjem, han har en flot Figur, erklærede hun igen. Sofie var i det Hele tilbøjelig til at anerkende Yndighederne hos dem, "der kom lig' fra Død'ens Mark".

Tine lod Sofie snakke, hun talte ikke. Hun gik kun stille og lavede til - til Maden, og naar Døren blev lukket op, hørte hun nu og da Bergs Stemme.

Nu sad hun i sit Kammer, hvor hun havde lagt i den lille Ovn, ved Vinduet, da hun hørte Bergs Skridt i Haven med en anden - og saá ham, saa rank og stærk.

Han kom hen til Vinduet og sagde: Hvor har *De* gemt Dem? (og selv havde han dog heller ikke søgt hende). Og da hun aabnede Vinduet, stod han lidt:

-Har det ikke sunget for Deres Øre? sagde han og blev ved at sé paa hende: *Jeg har tænkt paa Dem.*

Han tog ikke Øjnene fra hende. Paa hans Spørgsmaal svarede Tine ikke. Hun sagde kun mildt og sagte, mens hun smilte:

-At De er kommen hjem.

Berg kom ind og han satte sig ved Ovnen og talte. Men han hørte knap de Ord, han selv sagde. Han blev kun ved at sé paa hende, som hun sad, stærk og sund og rén - saadan som han saá hende altid og altid nu - derude i Kulden og Natten og Dyndet - derude i Skansen.

-Fik De min Hilsen? spurgte han og tog ikke Blikket bort.

-Ja.

Berg vidste ikke, hvorfor han rejste sig saa hurtigt, da det rørte ved Døren - hurtigt, som havde han siddet Tine alt for nær: Kom ind.

Det var blot Madam Bølling. Hun "havde dog faaet lagt en Vandkringle, som hun vilde bringe hened"....

-Man maa jo liste sig til det, Skovrider, sagde hun, naar Huset er fuldt og Bølling ... og Bølling er snavs. - Og Tine gaar osse rundt og mister Humøret - jo, du gør Tine - hun gaar helt hjerteangst - man sér det ud af Øjnene - naar de Kanoner brøler.

-Men naar kun De er sund, sluttede Madam Bølling og saá op og ned ad Berg med sine gode Øjne. Jeg si'er jo til Bølling: naar kun Skovrideren er sund.

Hun blev ved at sé paa ham. Berg tog hendes Haand, lidt hastigt, og gik.

Madam Bølling og Tine gik ud i Køkkenet; *der* stod Kringlen. Ude i Gaarden gik Berg forbi med en Flok Officerer.

-De holder dog Modet oppe, min Pige, sagde Madam Bølling, der var ved Vinduet og saá efter de gode, ranke Skikkelser.

Tine stod ved Vinduet; hun svarede ikke.

... Lidt efter fulgte hun Madam Bølling paa Vej.

Oppe i Kroens Gaard skreg Madam Henrichsen paa sine flygtede Piger, mens Aftenklokkerne begyndte at ringe.

V.

Paa Pladsen røg Soldaterne deres Piber i Solen. Officererne laa i aabnede Vinduer baade i Kroen og Skolen.

Tine fik Bølling ned ad Trappen og støttede ham, mens han orkede ned forbi Længen.

-Nej, Bølling er snavs, sagde Madam Bølling, der stod og saá efter dem fra Krodøren - hun var kommen over til Madam Henrichsen lidt i det milde Vejr.

Madammen stod og blev ved at sé efter Manden og Datteren; hun syntes ikke heller Tine "stod det rigtig ud"; hun sad mest kun hos Bølling og puslede om ham baade tidlig og silde.

-Hun kommer jo baade Middag og Aften, sagde Madam Bølling, og kært er 'et jo, rigtig saa kært ... aa, hun er jo saa go'e ... at hun hæger sin Fa'er, for ingen kan lægge Bølling en Pude til rette som Tine.

-Men "*dernede*" sagde Madam Bølling - hun hørte Skovriderens Stemme over Pladsen, han kom saa tidt og besøgte Officererne i Skolen, nu, om Eftermiddagene - ; men "*dernede*", sagde hun bekymret, bliver alle Lofter sorte.

Madam Henrichsen svarede ikke; hun havde *sit* Øre efter Gæstestuen, hvor Tinka lo og glanede.

-Og saa taler hun dog om at ta'e til Lasarettet, sagde Madam Bølling efter en Stilhed, aa Herregud, at ta'e til Lasarettet, som om *her* ikke ... aa Gud hjælpe det ... var Lasaret nok alle Vegne.

Madam Bølling sad og rystede paa Hovedet som En, der ikke forstod:

-Som om hun behøvede at ta'e til Augustenborg for at finde Syge at passe, sagde hun. Men vi gaar alle om - alle om i dette her og blir helt sanseløse, sagde hun.

-Ja, sagde Madam Henrichsen, der var inde i sin Tankegang og stadig havde Øret efter Tinka i Gæstestuen; iaar gaar der Skaar i no'en skøre Potter.

-Og jeg si'er det, sagde Madam Bølling, hvis Tanker stadig gik ud og ind og ikke rigtig kunde hitte Rede, jeg si'er hende det: Skovrideren kommer *her*, fordi han ikke finder nogen Hygge dernede....

-Men Tine, sluttede Madam Bølling, er jo blevet saa taus, som var der slaaet en Laas for hendes Mund.

Begge Madammer stod tause og saa hen for sig - inde slog Tinka leende Døren i for Næsen af et Par Lieutenanter.

Ude paa Pladsen begyndte Solen saa smaat at gaa bort. Nogle Artillerister red deres Heste tilvands ved Kæret i snavsede Trøjer. Madam Bølling gik hjem til sit.

Berg sad ved Vinduet nærmest Trappen - der kunde man se hele Længen, hvor Bølling, støttet af Tine, blev ved at stotre frem og tilbage i den sidste Sol:

-Ja, der kravler han, sagde Madammen, der kom op ad Trappen og fulgte Bergs Blik - : aa, ja han faar dog slikket lidt Sol.

Berg gik ud, ned over Pladsen til Længen. Ja, her er Læ, Skovrider, her er Læ, sagde Bølling og tog hans Hænder i sine. Og Tine støtter mig - Tine hun har Kræfter.

De blev ved at gaa, Berg ved Siden af Bølling. Den Gamle lod ikke den svære Tunge stanse. Han talte og talte - om "den gamle Tid"

-Næ, næ - det husker De ikke - det var før Deres Tid - det var jo Aaret før Forstraadinden døde - Tine var ikke større end saa - det var det Aar, den nye Krolænge brændte, du husker, Tine - du havde de hvide Duer, de to hvide Duer, som fløj i Ilden - de spiste af Haanden, da du ikke var større end saa....

-Ja, Faer, ja, sagde Tine ligesom tyssende paa ham - hendes runde Arm laa om hans Liv, mens de vendte tilbage over Pladsen.

Men Bølling blev ved - han kunde begynde med hvad det saa var, ved Tine endte det alt. Berg fik Rede paa hendes ganske Liv, naar han sad hos Bølling om Eftermiddagene nu.

-Ja, Tine har Kræfter, sagde han - hun næsten løftede ham op ad Skoletrappen - : hun har Kræfter.

-Hun er vel ikke køn, sagde han og stansede paa Trinet og saá paa hende, men hun er sund, Skovrider, hun er sund.

-Naa, Fa'er, sagde Tine, naa, Fa'er.

-Og god, sagde Bølling og tog hende om Haaret.

Ringeren gik over Pladsen, og Soldaterne samlede sig foran Kirkegaardsporten i en stor Klynge. Langsomt begyndte Klokkerne at lyde. Gamle Bølling var stavret ind, paa Trappen stod Berg og Tine alene ved Siden af hinanden.

Paa Pladsen var der stille, nogle af Karlene havde foldet Hænderne under Klokkeklangen. Kun fra Kroen hørte man Tinka - hun var som i en evig "Tagfat".

Klokkerne holdt op at ringe. I Smaaklynger begyndte Soldaterne at drive hjem.

-Bliver De her, spurgte Berg, der gik ned ad Trinet, pludselig hastigt.

-Nej ... jeg kommer vel ned....

Der var kommet som en hastig Rødme over begges Ansigter; det kom der let nu, naar de talte med hinanden, ligesom sagtere, noget sky og helst, naar Tredjemand var tilstede.

-Tak, sagde Berg kun kort og gik ned, over Pladsen.

Tine var indenom i Kroen for at tage Tinka med, da hun gik.

-Jeg kommer gerne, min Pige, sagde Tinka og tog Sjal paa sig.

-*Krohold* er der jo allevegne, sagde hun: men hos Jer er der lystigst.

-Ja, sagde Sofie, hvem Tine og Tinka traf sammen med en Sergeant i Bryggersdøren: En gaar og ta'er 'en med Ro nu. Skytset ska'er ikke Værkerne ... Sofie blev frygtelig smittet med tvivlsomme Vittigheder i Sergeantstuen.

Tinka lo himmelhøjt ad Vittigheden og slog sig ned i Tines Kammer.

-Naa, sagde hun, nu sidder da hele Familien Vagt. Der var kommet et nyt Billede op ved Siden af Fru Bergs over Sengen: det var Herluf, der sad paa Skovriderens Knæ.

Men Tinka blev ikke længe i Ro - hun hørte, Løvenhjem var inde hos Tine i Spisekammeret. Den røgede Skinke skulde ned fra Loftet, og Tinka satte op ad Trappen med Lieutenanten i Hælene.

Tine gik frem og tilbage og lavede til; ind gennem Dørene saa' hun Skovrideren, som sad og skrev ved sin Lampe.

En Officer kaldte til Bords ved i Gangen at dundre paa en gammel Bakke, og Tinka tumlede ned ad Trappen med Skinken og et slukket Lys. Tinka var altid forpustet og hed, naar hun saadan havde hentet noget i Krogene, og rystede sig som en Topand, der kommer af Vandet.

Majoren, der kom ind, kildede i Forbigaaende Tine gammelmandsmæssig ned under Hagen, hans gamle Fingre naaede ikke længer:

-Det er det bløte Als, sagde han, det bløte Als - og gik ind til Bordet, mens Tine raabte paa Sofie, der stadig blev i Sergeantlokalet.

-Det er ikke saadan at slippe for de Krigere, sagde hun, da hun endelig kom og gik ind med Maden.

Tinka satte sig med skrævende Bén paa Blokken og pustede:

De har 'et jo saa haardt, min Pige, sagde hun til Tine, hun havde maaske en Fornemmelse af, at der kunde tiltrænges en Undskyldning for hendes Tilstand.

Efter Bordet sad Tine og Tinka i Kammeret. Berg kom derind. Først blev han staaende i Døren, længe lænet til Karmen og rygende; indtil Tine sagde, med bøjet Hoved:

-Men vil Skovrideren dog ikke sidde? og rejste sig op fra Stolen. Men Berg satte sig hurtig, ligeoverfor, paa Kanten af hendes Seng. Bliv De dog siddende, sagde han.

Det var Tinka og ham, der talte - og mest ham. Han fortalte næsten altid om sin Ungdom nu: om da han var paa Skolen og da han blev Lieutenant - om "de første Aar", "de glade Dage", sagde han.

-Da man følte det raske Hjerte banke, Hr. Skovrider, sagde Tinka og gav sig selv et antageligt Rap til venstre.

Og Berg lo og blev ved at fortælle.

Tine taug og førte kun ved den lille Lampe stille Traaden ud og ind - lykkelig i Bevidstheden om, at han talte til hende.

Hun rejste sig og hun bragte Mælkepunschen ind og tre Glas; og de drak, ved det lille Bord, med det hvide filerede Tæppe - mens Tinka og Berg blev ved at tale.

Hen gennem Huset hørte man Løvenhjelms Klaver og Majorens Stemme.

-At tænke sig, der er saa kort *der* ud, sagde Berg; der havde været en lille Stilhed:

-Hvor her er Fred, sagde han og saá rundt i det lille Kammer.

-Ja, her er *rart*, sagde Tinka og slog Hænderne mod sit Skørt.

Berg rejste sig igen, men blev atter staaende længe i Døren, før han gik.

-Nu ka' man da "fatte" ham, sagde Tinka om Berg, da han var gaaet: De Mandfolk faar Skik paa sig, du, i Krigstid.

-Men Smuds bringer de med sig allevegne, sagde hun og slog til Sengetæppet, hvor Skovrideren havde siddet.

Tine tog et Brev fra Fru Berg op af Lommen. Hun læste dem saa urolig og flygtig nu, naar de kom, hun ligesom fløj bare hen over hver anden Linje. Hun gik saa rundt med dem i Lommen og ventede Dage, til hun kunde læse dem "i Ro". Og saa blev det oftest, naar Tinka var der, at hun med ét tog dem op og læste dem højt.

Inde i Dagligstuen begyndte Lieutenant Løvenhjelm at synge. Man hørte Ordene hélt herud:

"Hej, Vægter! Hvor skal Slaget staa?"

"Oppe paa Hjørnet af Aabenraa!" -

*"Ih Gud bevares, skal den Sorg
ramme det prægtige Pjalttenborg!"*

Julia, Julia, Julia, Julia Hopsasa!

Brevet var mest Spørgsmaal, fulde af Angst, og Talen om "gamle" Dage med "Husker De?" og "Husker De?" igen.

Tinka sad og vuggede i Hofferne til Løvenhjelm's Sang, mens Tine blev ved at læse det lange Brev - Side efter Side.

-Ja, du, sagde Tinka, da hun sluttede, og tog Vejret det er længe siden.

-Ja, sukkede Tine og slap Brevet: Længesiden.

Nej - hun hørte ikke mer Fru Bergs Stemme i Ordene og hun saá ikke hendes Ansigt mellem Linjerne, hvor gerne hun saa vilde. Det var saa langt borte det altsammen. Og der var som ingen Hjælp nu hos Minderne mer.

Inde i Dagligstuen sang Løvenhjelm og slog i Tasterne til; Tinka kvædede med, mens hun lo:

*Og hvem der nu i Sengen laa,
naaede knap at faa Buxer paa,
men hvem der stod og sov - Hurra!
frelste sit Liv og sit Tøj endda.
Julia, Julia, Julia, Julia, Hopsasa!*

Sangen holdt op.

-Du, sagde Tinka og slog ud med Haanden, ind mod Dagligstuen: *Han* er dejlig.

Tine løftede Blikket fra Brevet, som endnu laa foran hende. Hun vidste ikke, at hun læste og læste atter og atter de samme Ord deri:

"Hvorfor skriver Henrik saa sjældent, og naar han skriver, saa kort og hastigt? Det er, Tine, som om der slet ingenting stod i hans Breve i den sidste Tid."

-Om vi saa fik gjort ved Sengene, sagde hun og satte Punschen bort.

... Hun kom ind i Skovriderens Stue for at rydde op.

Under Lampen i den aabnede Mappe laa Brevet til Fruen endnu - det, han skrev og skrev paa og ikke fik afsted.

-Heller ikke idag havde han faaet det sluttet og bort.

Tine stod ved Lampen, blussende - og lykkelig lukkede hun Mappen.

... Tinka skulde gaa, og Tine vilde Ude Sofie følge hende.

-Nej Tak, min Pige, vi løber Storm i Mørke, raabte Tinka og løb.

Ude ved Havehøjen sprang Løvenhjem over Gærdet for at følge.

... To Gange gik Berg - som i Tanker - rundt om sine Længer iaften. Natten var stille. Kun en enkelt Gang rullede fjernt et enligt Drøn tungt gennem Luften. Fjenden var vaagen.

* * * * *

Alle Veje var fulde af Regimenter, der sang. Sværtede, blege, tyndede vendte Tropperne hjem med Sang.

Kun om de Saaredes lange Tog forstummede Glæden, mens det sagte rullede frem gennem Landet.

Men Sangen tog paa igen - højt i den foraarsfriske Luft - mens Folk og Børn løb ud fra Gaarde og Huse med bare Hoveder og med svingede Huer:

*Nu skal vi nok atter med Prøjseren slaas,
han skal ikke finde os bange;
vi har jo dog viist, vi tør byde ham Trods,
skønt vi vare Faa mod saa Mange.
Men heller en Kamp med et aabent Visir,
end Rænker i Løn og en Kamp paa Papir.
Lidt Torden og Lynild gør Himlen saa klar,
den taagede Luft kun paa Kræfterne ta'r!
Kommer Tid, kommer Raad, har for ofte vi sagt;
nej, kun Kriegerens Daad knækker Tyskerens Magt.
Vi vil slaas med Hurra! For vor Konge og vort Land.*

Tine stod paa Markhøjen og vinkede med sit Sjal. Stormen paa Dybbøl var afslaaet.

Huset genlød allerede af Tummel. I Gaarden løb Baronnen rundt og trykkede hver Mand i Haanden, mens han spurgte hver Menig:

-Men hvad "føjte" De? Hvad "føjte" De, min Ven? - og lovede Punsch.

Sofie, der løb stundesløs hid og did og lo til alle, sagde:

-Ja, En maa gør' de Krigere en munter Aften - de har fortjent en munter Aften.

Rundt om i Stuerne kastede Officererne sig paa deres Senge, fuldt paaklædte og dødtrætte, mens de blev ved at tale - fra Stue til Stue, højt og glad Ude fra Vejen hørte man Afdelingerne, der sang.

Berg var gaaet ud i Tines Kammer. Der saá hun ham, da hun kom - han sad foran den lille Ovn.

Hendes skinnende Øjne blev fulde af Taarer, og han tog begge hendes Hænder.

-Ja, sagde han og beholdt hendes rystende Haand det har været en lykkelig Dag.

Hun taug et Øjeblik, hun kunde ikke tale. Saa sagde hun mildt og sagte:

-Hvor Fruen vil blive glad

Berg stod lidt:

-Hvor De er god, sagde han. Og han slap hendes Hænder. Tine vidste ikke, at Taarerne løb ned ad hendes Kinder.

... Baronen var i Kroen for at købe Rom tit Punschen. Tinka og Jessens Augusta aste selv afsted med Ankeret i to Hanke. Soldaterne, som kogte Suppe udenfor Længen, hilste dem med et langt Hurra, da de arriverede.

Tinka og Gusta kom, i Køkkenet, med i Arbejde: Piskejern og Sløve gik rapt i alle Fade. Gennem Døren i Bryggerset saá man Maren midt i den tætteste Os.

Ude i Gaarden blev Soldaterne ved at synge; Baalene, som de kogte ved, lyste i Mørket nu:

*Og nu vil jeg slaas som en tapper Soldat,
og livet jeg ringe vil agte;
lad Tyskeren gøre sig helt desperat;
jeg skal ham dog mageligt magte.
Og naar vi saa mødes engang i et Slag,
jeg tager i Fyren et ordentligt Tag.
Hurra! det vil blive en ypperlig Fest
at kaste paa Porten den ubudne Gæst.
Kommer Tid, kommer Raad, har for ofte vi sagt;
nej, kun Krigerens Daad knækker Tyskerens Magt
Vi vil slaas med Hurra! For vor Konge og vort Land.*

-Rask maa det gaa, rask maa det gaa, raabte Tinka, der arbejdede med opsmøgede Ærmer, saa Piskejernet i Rørægfsfadet klang, mens hun satte i med Løvenhjelms Vise:

*Og hvem der nu i Sengen laa,
naaede knap at faa Buxer paa,
men hvem der stod og sov - Hurra!
Frelste sit Liv og sit Tøj endda.
Julia, Julia, Julia, Julia, Hopsasa!*

Det var ret, det var ret, sagde Sofie, der gik omkring og samlede Tallerkener og satte dem fra sig igen: En maa skaff' dem en munter Aften.

Tine stod i Spisekamret og skar Steg ud; stille og smilende nynnede hun uden at vide det Tinkas Vise med.

Baronen - der ogsaa ventede sine Englændere, som vilde rejse nu og kørte omkring for at sige Farvel - begyndte at brygge Punschen, mens Officererne spiste, og Tinka og Gusta og Sofie bragte Drikken ned i Loen, hvor Lars Avlskarl havde hængt et Par Lygter op under Bjælkerne.

Soldaternes lange Hurra'er slog ud i Aftenen hver Gang, de fik en ny Forsyning.

Sofie gik rundt og opmuntrede dem med mange Nik.

-Tøm bar' Bægern', sagde hun, saa En sér Bunden.

Tre, fire Soldater fik Harmonikaer frem - hver spillede i sin Takt, mens de andre blev ved at synge. Ingen hørte Ørenlyd; Harmonikaerne slog ind i en Trippedans, og Maren sang til.

Pludselig dansede alle Soldaterne med hinanden, midt i Loen - Fodtrampen hjalp paa Takten - saa Støvet stod op i det gamle Rum under de dinglende Lygter.

Officererne kom ned og saá til i Døren.

En havde budt Sofie op, Marens Kavalerer dansede holdende hende om Halsen.

-En gaar fra Arm til Arm, sagde Sofie, der pustede, saa hun næppe kunde staa og foer villig afsted med den næste. Harmonikaerne hylede og Soldaterne trampede Takt.

-Det var jo en Synd at si' Nej, sagde Sofie til Gusta, hun fløj afsted igen.

Ude i Gaarden hørte man gennem et aabnet Vindue Løvenhjems Klaver.

Tine gik og tog ud i Dagligstuen, og Tinka og Gusta kom op og hjalp. Officererne var først nu som rigtig vaagnede; Dørene stod aabne mellem alle Stuer; Latter og Støj lød fra Rum til Rum.

Majoren havde Tinka inde i en Krog, hvor hun hvinede af Latter. Ovre fra Loen hørte man Folkenes Lystighed.

-Jensen, en Polka, raabte Løvenhjem og sprang op fra Klaveret.

Lieutenant Jensen satte i paa Klaveret, og Løvenhjem var ude over Gulvet med Tinka. Officererne trak deres Stole tilbage og flyttede ind imod Væggen for at give Plads. Gusta kom paa Gulvet - og Tine; de dansede tre Par.

Rundtom blev Officererne ved at samtale. To Kaptajner kom med deres Toddyglas frem i Døren til Havestuen. De talte igen om det attende Regiment, der havde holdt sig saa bravt.

Lieutenant Jensen slog over i en Vals, Herrerne skiftede, skiftede igen. Inde fra Bergs Stue nynnede Officererne med. Og midt i Støjen sov inde i Havestuen en udmattet Lieutenant trygt, liggende udstrakt paa sin Seng.

-Saa er det vel os, sagde Berg, der pludselig stod foran Tine.

Svimmel saa hun kun hans Ansigt.

-Ja, sagde hun blot, og de begyndte at danse.

Hendes Svimmelhed svandt bort og alting saá hun og hørte hun om sig som med hundrede Sanser - og saá dog kun ham, hvis Øjne hvilede paa hendes Ansigt, mens de dansede - længe.

Majoren fortalte Historier igen, og hun hørte de to Kaptajners Stemmer. Inde i Bergs Stue blev Officerernes Nynnen til Sang.

Og Baronen foer ud og ind. Hans Englændere var komne i en Vogn.

Berg talte ikke; han saá kun ufravendt og fast paa hendes Ansigt, mens de blev ved at danse og ovre fra Loen de høje Hurraer lød igen.

Saa stansede Berg - et Nu beholdt han krampagtigt hendes Hænder i sine.

Englænderne var fra Gangen kommet frem i Døren og trykkede Alverden i Haanden:

-Den troskyldige Glæde, den uskyldige Glæde, blev de ved at raabe. Løvenhjem svingede Gusta over Gulvet.

Tine gik de Fremmede forbi, stille gik hun ud i sit Kammer.

... I Loen var der stille og inde i Stuen holdt Musiken op. Tinka kom ind og satte sig midt i Sengen; et Par Knapper i Kjolelivet fik hun op og pustede, mens hun snakkede og spurgte.

Tine svarede med tankeløse "Ja", mens Munden knap stod paa Tinka.

Saa sagde hun med ét og tog ikke Øjnene fra det brændende Lys:

-Tinka - kunde du - kunde du ikke nok sé til hernede?

-*Hvor?* spurgte Tinka, som var inde i en helt anden Historie, og lod Armene falde ned paa sine Bén.

-*Her*, sagde Tine i samme stille Tone og uden at tage sine Øjne fra Lyset. Jeg vilde ta'e til Lasarettet. Og endnu sagtere sagde hun: de trænger til Folk derhenne.

Der blev stille lidt. Saa sagde Tinka;

-Ja - hjemmetil kunde der vel nok skaffes et Kvindfolk Hun gav sig til at knappe sit Kjoleliv:

-Ja - saagu', min Pige, sagde hun, Lasarettet ka' kanske være *sunder*....

Hun talte i en helt anden Tone, og ogsaa hun saá ind i Lyset.

-Man maa jo "redde sig", sagde hun. For de blir nærgaaende. Tinka slog Sjalet om sig med en resolut Bevægelse, som om hun værgede sig.

-Godnat, da, sagde hun.

Tine rejste sig, og hun fulgte hende ud gennem Alléen. Alting var stille, og man hørte kun et Par Hundes Glam og Tinkas Skridt, der gik bort ad Vejen.

Tine vendte tilbage. Hun traadte hastig ind i Skyggen, da hun kom til Længen:

-Er det Dem? spurgte Berg, der gik den vante Runde.

-Ja.

Det var, som tøvede de begge tæt ved hinanden, uimodstaaeligt, Hundrededelen af et Øjeblik.

-Godnat, sagde saa Berg og gik videre.

-Godnat.

Tine gik ind. I Køkkenet begyndte hun at sysle. Hun slog Smørret i Kanderne og samlede Brødet til "Tønden" og lagde Osten i Klæde.

For oppe maatte hun blive - oppe og gaa omkring.

Saa kom hun i Tanker om Tøjet, der skulde i Blød ved Daggry. Hun maatte vække Sofie og give hende endnu en Besked.

Hun gik ud i Bryggersgangen gennem Borgestuen og aabnede Døren til Pigekamret.

Den store Dobbeltseng var tom.

Tine kastede sig pludselig paa Knæ ned paa Stengulvet, og, med Hovedet boret ned i den snavsede, forkrøllede, misbrugte Seng, hulkede hun fortvivlet.

Bryggersdørene klaprede stadigen, hid og did, paa deres villige Hængsler.

* * * * *

Næste Dag kom der et Par Feltlæger til Skolen, Der maatte lægges Syge i Skolestuen. Tine maatte indrette alt.

De Syge kom om Eftermiddagen. Det var Saarede, der hidtil havde ligget paa Augustenborg; fra Vognene blev de bragt op ad Trappen i Baarer. Lieutenant Appel var iblandt dem.

Tine vilde ikke have kendt ham igen. De runde Kinder var faldet ind, og Øjnene var mælkede som hos én, der har grædt baade Dage og Nætter. Han var truffen i Siden og Lungen var ødelagt.

De seks var alle haardtsaarede, og Transporten havde givet dem Feber. Nu og da hørte man deres Stønnen gennem Huset, og Saarenes kvalme Stank stod ud i Gangen.

Tine kom ikke et Minut ud af Skolestuen mér.

-Og alligevel snakker hun om Augustenborg, sagde Madam Bølling, der gik ud og ind, fra Sovekammer til Køkken og talte til Bølling og til sig selv og til Husmandens Petra - for nu var da alting af Led, nu vidste hun ikke, hvad af Ondt der kunde komme mer.

-*Derinde* sidder han og kan knap flytte paa Foden, sagde hun, og ovre har vi *dem* til at gi'e Aanden op - og Huset er fuldt, Huset er fuldt. - Og saa vil Tine rejse. Hun stansede for hundrede Gang foran Husmandens Petra med rystende Hoved.

Det var det, hun ikke forstod, og som hun kredsede om.

-Og Blod tørrer de paa min Trappe, sagde hun og begyndte at vandre igen.

Det var Baarerne, der var fulde af gammelt Blod, som Ambulancesoldaterne havde stillet op mod Huset og Trappen.

Selv Munden stansede tilsidst paa Madam Bølling - hun var *helt* forknytt og sad rokkende hen ligeoverfor Bølling paa den anden Side af Sengen.

Saa tænkte hun pludselig paa Skovrideren: til ham kunde hun gaa. Han havde da "Magten over Tine" - ja, til ham kunde hun gaa. Og hun lod alting staa og gik - hun vilde strax derned.

Hun tog kun et Sjal over Kappen og gik.

Hun blev ved at snakke med sig selv om Bølling og de Saarede og om Vejen.

-Der er ikke banet Vej, sagde hun, der er ikke banet Vej. Og et Øjeblik efter gentog hun paany:

-Og saa vil Tine rejse ... som om *det* stod i Forbindelse med Vej og Blod paa Trappen og alle Spørgsmaal under Solen.

Berg gik rundt i sin Stue, da Madam Bølling kom.

-Er det Dem? sagde han hurtig og stansede sin Gang.

Madam Bølling begyndte at gøre saa mange Undskyldninger, mens hun satte sig, fordi hun "altid skulde plage ham og hver havde nok i Sit"....

-Men det er *det*, at Tine vil ta' bort, brød hun ud. Og hvad *ska'* vi gøre?

-Bort? sagde Berg; der kom en egen, besynderlig, lys Klang over det hurtige Ord.

-Ja, til det Lasaret.

Der blev en lille Stilhed, mens Madam Bølling ventede. Men Berg sagde kun i den samme hastige Tone og vendte sig:

-Ja - de trænger til Hjælp derude.

Madam Bølling så op, som om hun ikke havde forstaaet ham:

-Trænger? trænger? sagde hun. Hvem? hvem?

-Var'et de Syge? Var'et de Syge? - var Bølling da ikke syg?

Og Madam Bølling begyndte pludselig at tale i en høj, skændende, fortvivlet og gennemtrængende Tone, som Berg aldrig havde hørt:

-Hvem skulde hjælpe, naar hun rejste? *hvem?* Var *her* da intet at hjælpe? her - baade her og der? hvem? *Saá* han da ikke sit eget Hus, sit Hus, der forfaldt? Der var ingen Krog uden Smuds, ingen Væg uden Plet - og Fruens, Fruens dejlige Ting blev lagt øde....

Hidsig blev hun ved at tale, pegende paa Gardinerne, der var graa, paa Gulvtæppet, der sledes bort, paa Bordene, som var støvede - skældende foran den blege Berg, som førte de knyttede Hænder op og ned foran sit Bryst uden at kunne tale - til hun pludselig brast i Graad:

-Aa, nej, aa, nej, men ingen staar det ud, ingen staar det ud, jamrede hun, mens hun græd.

-Men hun skal jo blive, hun maa jo blive, sagde Berg, blev han ved at sige, forvirret, pint, uden at vide, hvad han selv sagde; for blot at faa dette Menneske til at holde op, der græd, faa stanset den Graad, den ulidelige Graad.

-Hun maa jo blive hos ham, sagde han; det er klart.

Han gik op og ned, op og ned.

-Og der er jo ingen Grund til at rejse, sagde han tilsidst.

Det var, som Berg selv følte en pludselig Ro, efter mange Timers stumme Hidselse, ved sine egne Ord.

-Nej, det har jeg jo sagt, det har jeg jo sagt ... Ogsaa Madam Bølling blev paa én Gang roligere og begyndte at tørre sine Øjne; og, ligesom undskyldende sig paany, sagde hun:

-Aa - ja - sé, man gør jo meget af lidt, meget af lidt, Skovrider.... Men, hvem har sine Sanser - hvem har sine rigtige Sanser?

-I disse Tider, sagde hun.

Madam Bølling rokkede hjemad. Skovrideren havde lovet at tale med Tine.

Han havde staaet paa Trappen da hun gik og set ud i Luften:

-Nej, *vi kan ikke undvære hende*, havde han sagt.

-Nej, det kan vi ikke, havde Madam Bølling svaret.

Og saa var hun rokket hjemad.

Tine sad ved Appels Seng, da Berg kom - hun saá, hvor bleg han var:

-Kan De gaa med mig en Timestid? sagde han lidt hastig. De trænger til Luft.

-Er Vejret smukt, spurgte Appel.

-Ja, svarede Berg og tænkte: Hvor hun har lidt.

-Skinner Solen?

-Ja.

-Saa gaa dog - saa gaa dog, sagde Appel. Og Tine rejste sig uden Ord.

De gik ud og de bøjede bort fra Pladsen, hvor Soldaterne støjede, ned langs Kirkegaardsmuren, hvor der var Stilhed - uden at tale.

Men pludselig stansede Berg. Og ligesom med et Ryk begyndte han at tale - løsrevet, som om han talte med sig selv. Han gav Ord til alle Tankerne, der pinte ham, og han undskyldte sig med alle de Undskyldninger, han havde ophobet en lang Nat. Han forklarede den Lidenskab, han ikke nævnte; han forfulgte den med sine Ord lige til dens Fødsel i sine Tanker - han forsvarede sig med alt, skældende Nætterne, Værkerne, Vagterne; Krigen, som ikke var Krig, Dagen, der ikke havde Arbejde, Nætterne, der ikke kendte Søvn.

Han gik igen hurtig, saa hun næppe kunde følge; stille forstod hun alt. Men ligesom tyssende paa ham, bortvejrende hele det Forsvar, han ikke behøvede, sagde hun blødt og næsten bebrejdende:

-Hvorfor vil De dog sige mig alt det?

Berg stansede - to Gange mumlede han hendes Navn.

-Hvorfor vil De da rejse? sagde han saa, hastigt som forpustet: Jeg har talt med Deres Mo'er.

-Vi to, sagde han, behøver vel ikke at være bange for hinanden.

-Nej, hviskede Tine og løftede Hovedet.

De talte ikke mer, men gik tause ved Siden af hinanden. Luften var mild og Himlen mod Solnedgangen Lys, som naar der nærmer sig Foraar. Kanonerne taug. Kun et enkelt Drøn bares hen i den klare Luft med en Lyd, som var en raslende Vogn rullet tungt forbi dem.

De gik ned over Engen og steg ind over Gærdet. De saá Dammen og Lysthuset med de hvide Søjler, hvor Rosernes Ranker hang nøgne ned - og de tænkte det samme.

Gennem Laagen i Buxbomhækken kom de ud til Længen.

Fra Dagligstuen lød Klaveret med en Vise, Sofie, der fjasede i den halvaabne Vaskehusdør, rykkede væk fra sin Sergeant. Men Maren blev staaende ubekymret, højt fnisende, midt i en Kreds af Soldater, ovre ved Leddet - de fulde Spande havde hun stillet fra sig.

-*Kom afsted med Deres Spande*, raabte Berg som i en pludselig Forbitrelse. Og Maren satte ind efter - uden en Lyd - saa Skørterne fløj om hendes Lægge og Mælken skvulpede; Officererne, der drev paa Gaardstrappen, skoggerlo, da hun løb.

Berg og Tine skiltes.

Hun vendte ad Alléen hjem til Skolen. Den sødligt kvalme Luft fra de Saaredes Stue stod ud i Gangen. I Dagligstuen spillede Officererne Kort.

Madam Bølling var i Køkkenet - hun kogte Hønsekødsuppe til "dem derovre".

-Det er smaat - det er smaat med dem derovre, sagde hun.

-Jeg har talt med Skovrideren, sagde Tine stille.

-Aa, saa Gud ské Lov, aa, saa Gud ské Lov, sagde Madam Bølling og satte sig af Bevægelse.

-Og her er jo ogsaa nok at gøre her, sagde Tine som før.

-Aa ja - er det ikke sandt? - Aa - saa Gud ske Lov ... Bølling, Bølling, raabte Madammen ind højt og glad, vi beholder hende - aa, jeg vidste det, aa, jeg vidste det, naar *han* lovede det.

-Naa, min Pige, naa, min Pige, sagde gamle Bølling tyssende. Tine havde helt krampagtig slaaet Armene om hans Hals.

* * * * *

... Tine havde bragt Suppen ind og sad ved Appels Seng.

Rundtom var de Syge ved at falde til Ro.

Kun henne ved Vinduet skrev en Sygepasser endnu, bøjet ned ved et Tællelys, for en Saaret, der dikterede Brev til sin Kæreste, siddende halvt op i Sengen. Det gik saa langsomt baade med at tænke og med at skrive.

Appel havde talt om Viborg og dem derhjemme. Nu laa han med lukkede Øjne.

Henne fra Vinduet hørte man den Saaredes Stemme, der udtalte alle Bogstaverne, ligesom om han stavede.

Appel slog Blikket op:

-Aa - De véd ikke, hvor hun har kønne Øjne, sagde han og saá op mod Lampens rolige Lyskreds, mens han smilte.

Lidt efter sov han, og Tine rejste sig stille.

Hun gik hjem til Skovridergaarden. Aftenen var mild. Bag Smedens Hæk brød en af Kroens Piger frem, fulgt af en Soldat.

I Mørket stod en Haandvogn midt paa Vejen. Det var Krøblingens Vogn med Øllet - han var paa Vejen hjem. Han kendte Tine, og han begyndte at tale til hende, siddende mellem de to Hjul foran den tomme Tønde:

-Jo, *den* gik godt nok - om man saa'n ku' hold' 'en gaaende - Ane forstod' et at bland' det tynde øl....

Den Krøblede blev ved at snakke.

Tine gik fra ham: Han havde været til Kros.

* * * * *

To Nætter efter blev Tine hentet hjem.

Det var Madam Bølling selv, som kom og slog paa hendes Rude.

Det var rent forskrækkeligt med Bølling. Mælet havde han ligesom faaet helt igen, men med Hovedet var det galt. Forvirret talte han og var ikke til at holde i Sengen.

Lægen, der kom, sagde, det var en Blodknode paa Hjernen.

Tine maatte blive derhjemme.

VI.

Paa anden Nat sad Tine hos Faderen.

Han talte uafbrudt og bad og vilde høre læse - Psalmer og Skriften. Tine læste og læste.

Nu var han mod Dag gry falden lidt til Ro. Men ogsaa i Søvn rokkede og rokkede hans Hoved paa Pudsen som de syge Dyrs.

Tine halvblundede med Hovedet mod den kolde Væg. Madam Bølling havde faaet en Dyne ud paa Køkkengulvet for at finde lidt Hvile.

-Hvor det lyder, sagde hun, hvor det lyder!

-Ja, Mo'er, ja - men sov nu, sov nu....

Som en Orkan førte Stormen Kanonernes Døn hen over det rystende Hus. Blæsten slog den stride bestandige Regn mod Ruder og Mur, saa det lød som Geværernes Knitren. Og fra Vejen i Mørket hørte man i Larmen de utydelige Lyd fra de Flygtendes Tog, der aste forbi fra Sønderborg - paa fireogtyvende Time.

-Hør, det ta'er til, det ta'er til, klagede Madam Bølling i sit Køkken.

-Ja - men sov nu. Det blir jo Dag og du har ikke sovet.

Madam Bølling blundede hen og stønnede let i Søvn. Dagen begyndte graa at gry. Ogsaa Tine slumrede lidt, lænet mod den sitrende Mur.

Rundtom sov alle - Officerer og Soldater og Syge - den samme Søvn, hørende Kanonernes Drøn dumpt gennem Blundet.

Dagen var helt brudt frem. Den Syge sov endnu, og Tine stod op fra sin Plads.

-Jeg vil gaa derned, sagde hun; halvandet Døgn havde hun knap været udenfor Kammeret, mens Kanoner og Allarmsignaler lød.

-Ja, Barn, gaa - gaa, sagde Madam Bølling, der tog fat paa det daglige og ikke havde mer Sans end det udasede Dyr, der kun føler Selen og slider.

-Og det ta'er kun til - det ta'er kun til, sagde hun.

Selv Trappens Trin, hvor Tine stod, rystede under Jordens Ryk.

Vogn efter Vogn sled sig endeløst op forbi Kroen. Kvinder og Børn sad paa de usikre Læs som dinglende Bylder i Regnen, søvndrukne midt under Larmen. Gamle Koner, der knap kunde gaa, stred sig frem, uden Sans, ved Siden af Vognen, snublende i de dyngvaade Dynner, som de slæbte. Børn, hvem Regnen blindede, løb mod Vogne og Træer, og skreg, mens de tumlede videre.

Ingen kendte sin Nabo, og Stemmerne hørte man ikke under Kanonernes Brøl.

Tine gik Toget forbi og steg ind over Skovriderhavens Gærde. I Huset var alt opgivet. Natten lang havde Dørene ikke staaet. Fra alle Veje lod Baronens Flygtende frit trampe ind, saa ingen fik Søvn eller Ro. Alle Stuer var fulde af Kommendes Trin og af Forbandelser.

I Gaarden holdt forladte Flyttelæs, som var uden Ejermænd, midt i Regnen. Tre Mænd laa, da Tine kom, i Gangen under et Par udbredte Kapper, og et Par vildfarne Børn var faldet i Søvn paa Loftstrappen, indsvøbte i et Sjal.

Ingen Dør var lukket, og Snavset, som var ført ind af hundrede Vejfarne, var størknet paa alle Tærskler. I Dagligstuekakkelovnen tændte to Fremmede Ild.

Rundtom sad Flygtningene, Koner og Bom, der ikke en Gang vidste, hvor de var, og de søgte Hvile for det tunge og bedøvede Hoved ved at læne det mod Væggen, der skælvede. Faa talte.

Fra Bergs Stue hørte man en skinger Kvindestemme, der blev ved at sige - mens den Talende uafsladelig, sanseløs og jamrende, slog de udbredte Hænder ned mod sit Skød - :

-Alt, hvad vi ejer og har - aa, alt, hvad vi ejer og har!

Tine gik ud. Pigerne var ikke at finde. Paa Skorstenen, som ingen skøttede, var Ilden gaaet ud, og Stormen tog i Bryggersets opslagne Døre, som vilde den slynge dem løs fra de sitrende Karme under Kanonernes Larm.

Tine kaldte og Støjen tog hendes Stemme. Sofie fandt hun tilsidst - i Krogen ved hendes Seng, hvor hun sad, boret ind, med det hele Hoved viklet i et Lamasjal.

-Aa, er'et da Dommens Dag? jamrede Sofie og hun kastede sig over Sengen: aa, den treenige Gud - aa, den treenige Gud!

Tine gik og kaldte igen:

-Maren, Maren!

Ingen svarede.

Men pludselig satte Maren frem fra Bryggerset, som et anskudt Dyr, frem over Gaarden, som stod alle Længer i Brand, ud, hvor Lars Avlskarl var og Anders Husmand var. Ogsaa de var løbet bort. De stod paa Markhøjen - forfærdede foran det brændende Land.

Orkanen slog Røgen som vældige Skypumper frem over Landet; Gaarde brændte og deres Luer blev slukket, som var de elendige Lys. I Luften saås Granaternes røde Buer, og Jorden skælvede under Fødderne som et Dyr, der stønner.

Rundtom paa alle Højder stod i den strømmende Regn Mænd og Kvinder som Støtter, mens de Flygtendes Tog som en stigende Flod bredte sig ud over Vej og over Sti som en ustanselig Jammer.

-Saa er 'et da Dommens Dag, saa er 'et Dommens Dag - blev Sofie uafsladelig ved; hun fulgte i Hælene paa Tine hvor hun gik og stod, mens hun lagde i Skorstenen og tik kogt Mælk og Brød (der var ikke anden Mad i Huset, Natten havde plyndret alt) og gav i det mindste Børnene at spise.

-Aa Gud for Skovrideren, blev Sofie ved, mens hun fulgte Tine: han var inde i Deres Kammer for at sige Farvel til Fruens Billed' - Sofie jamrede højt - det er det bedst' af alle Billeder - det ligner bedst af alle Billeder - der var han ind' at si' Farvel - da han drog ud....

-Tag nu her, Sofie, sagde Tine, der øste Mælk op i Tallerkenerne, som Sofie skulde bære rundt.

-Aa Gud, ja, aa Gud, ja, jamrede Sofie lidt stilfærdigere; hun faldt i Snak hvert Sted, hvor hun bragte en Tallerken: hun maatte høre igen om "al den Elendighed".

-Og - det ta'er evigen til, sagde hun og rokkede med Hovedet.

Det tog til. Som Lyd af det stigende Vand ved en Springflod drev Kanonernes Bulder hen over Huset.

En ny Strøm af Flygtninge begyndte at banke paa Dørene. Baronens lod dem alle komme ind. Selv stod han ved Dagligstuedøren, geskæftig som en Bedemand ved en Begravelse, og fik sin Entrébillet af hver: en Skildring af Bombardementets Rædsler.

Der var ikke mer Plads i Stuerne, de Udmattede kunde ikke komme til Sæde.

-Men her er i det mindste Varme, sagde Baronet, der svedte midt i den fordærvede Luft, hvor Dampen stod af de Kommendes dyngvaade Klæder.

En Korrespondent, der var paa Flugten med en broderet Vadsæk og løb omkring urolig for sin Bombardementsberetning, som en Hunkat, før den barsler, bad om blot et Brædt til at lægge over sine Knæ, saa han kunde komme til at skrive. Han blev installeret i Tines Kammer, hvor allerede to Børn sov paa Sengen, og han fik tolv Blyanter frem, med Spidserne omhyggelig omvundne med Vat, hvilke han placerede i Række i Vindueskarmen.

Der kom bestandig fler; gennemblødte, overdængede med Smuds stod de i Gangen foran de overfyldte Stuer og sløvt, uden Ord, vendte de tilbage til Regnen og Vejen. Nogle bad om blot at maatte sidde et Øjeblik, en halv Time - og de satte sig, med Børn i deres Arme, paa Loftstrappen, i Bryggersgangen paa det bare Gulv, og faldt i Søvn det Nu, hvor de satte sig.

Der var ingen ubesat Plet mer og ikke en Krog at finde. En Syg blev lagt i Pigernes Seng.

Inde i Stuerne begyndte de Forkomne at "tø op" og de vaagnede til Besindelse. De jamrede, maalede deres Tab, grædende for deres Hjem - uden at høre paa hinanden, hver kun optagen af sit - krammende ud med Ejendom, Pengeværdi, Besiddelse, betroende sig til hvemsomhelst, der intet hørte, men kun talte selv, ramt af samme Skæbne, hidsig og fortvivlet som en bedragen Jøde paa en Markedsplads, tællende Værdipapirerne, han har reddet - og pludselig stansende, uden at kunne tænke, forstenet igen, foran Hjemløsheden; deres Hus, der var styrtet sammen, deres By, der var lagt øde, deres Hjem, som var skudt ned.

Mens Mødre, med Børn ved deres Knæ, kun blev ved at græde stille.

De trængte sig sammen, og de talte i Munden paa hinanden, fyldende alle Kroge, trængende sig ind allevegne, som var de Folk, der var komne sammen paa et Auktionssted, hvor et Hjem er tilfals - mens Baronet blev ved at løbe om, purpurrød, spørgende om "nye Detailler", udviklende sine Anskuelser; og den sortsmudskede Korrespondent fra København, bleg og ophidset, blev ved at gentage sin Fortælling, ingen hørte:

-Nej det var ikke hyggeligt, sagde han. Det var sandelig ikke hyggeligt.

Det var en Granat, der i aftes var sprungen i det Logis, han forleden havde forladt just paa det Sted, hvor en engelsk Kollega havde plejet at ligge.

-Over hans Seng - lige over hans Seng, sagde han. Og han gentog midt under alle disse Menneskers Jamren, der havde mistet alt:

-Nej, det var sandelig ikke hyggeligt.

Et Par Købmænd talte om Assurancen - det var Held for *dem*, som havde godt forsikret gamle Rønner: Krigsskadeserstatning maatte der i hvert Fald gives. Og over alle Samtaler, over alle Klager hørte man uafsladelig den skingre Stemme fra Bergs Stue, gentagende de samme Ord - uafsladelig, som en Sindssyg - ligesom et Refræn.

Tine vilde gaa. Her kunde hun ikke blive: dette Hus kendte hun ikke mer; her gik hun kun rundt som en døv mellem fremmed Jammer.

Tine gik Baronet forbi, der stod tæt ved Døren, og hun hørte ham raabe:

-Hvad de vil? raabte han. De vil skyde Broerne ned Det er Broerne, det gælder ... Jeg har sagt det, jeg har sagt det ... Pas paa Retræten, har jeg sagt. Det vil blive Broerne, det gælder ... Og der falder en Granatregn nu over Broerne....

I Gaarden stod de dødtrætte Heste ludende og dog med løftede Øren under Larmen, foran de Flygtendes kummerlige Læs. Tine gik dem forbi og ind i Stalden - hun vilde kalde paa Lars eller Maren - : med fremstrakte Halse brølede Kvæget kort og angstfuldt, med store, bange Øjne, mens Tøjret raslede svagt.

En Ko slog sin Tunge ud for at slikke Tines Haand. Det var Fanny, den Blissede, Herlufs gamle Ko.

Og overvældet, afmægtig, her mellem Dyrene, der var angste som hun og som hun kendte, græd Tine fortvivlet, mens den Blissede blev ved at slikke hendes Hænder.

Hun gik ud, mens Køerne fulgte hende med deres store Blik. I Rummet ved Loen hørte hun Hektor og Ajax tude sagte. Hun gik hen og lukkede dem ud og med skælvende Sider trykkede de sig ind mod hendes Legeme, som naar de pludselig paa en natlig Jagt overfaldes af en hemmelig Angst og trykker sig op imod Jægeren.

I Alléen kom der atter Flygtninge imod hende - Kørende og Gaaende.

-Der er ikke Plads, sagde Tine mat og slog ud med Haanden. Og uden Modsigelse, tause, vendte de om, som drev Tine dem foran sig - en Hjord uden Vilje.

Paa Vejen kom ingen mer frem. Soldater, der vendte hjem fra Skanserne, gik mellem Vognene, bedøvede, sværtede og blege. Officerer af Staben red ind paa Marken for dog at komme videre.

Paa Skolens Trappe stod en Stabsofficer og en Large. Tine spurgte:

-Hvor ligger tredje Regiment?

-Tredje? Ved Brohovederne, svarede Officeren.

Tine blev staaende - de to var allerede borte. Klokkerne begyndte at lyde, Præstens Kaleche kom, Tine stod der endnu:

-Han laa ved Broerne.

Hun hørte Moderen raabe bag sig, og hun skelnede næppe hendes Røst.

-Tine, Tine, raabte hun angstfuld igen, og Tine vendte sig.

Det var Faderen, som var rent fra det, som vilde op, som hørte Klokkerne og vilde ud af Sengen.

Tine løb ind, og hun holdt ham med Magt, med begge Hænderne, mens han raabte:

-Bed, bed, lad os staa op at bede.

-Ja - ja, hun holdt ham i Sengen.

-Lad de Ugudelige bede....

-Ja, ja! - Tine tvang ham ned. Faderen, Moderen, Kapellanen, der tog Præstekjole paa ved den anden Side af Sengen, de stod som bag et Slør og hun hørte dem ikke:

-Han laa ved Broerne.

-Læs, læs, skreg den Syge højt; han satte sig op og hans glasagtige Øjne var som isprængte med Blod. Læs, læs, og han krammede om Bibelen paa sin Dyne.

Klokkerne lod igen gennem Kanonernes Døn. Ude i Køkkenet hulkede Madam Bølling højt.

-Der, der, skreg den Gale, hidset af Lyden af Klokkerne. Læs, - hører du - læs ... lad os alle bede.

Tine knælede ned. Bogstaverne voksede sig store paa Bladene foran hendes Øjne, og hun læste og læste og vidste ikke, hvad hun læste:

- "Herre vær os naadig, vi have biet efter dig, vær aarle vor Arm, vor Frelse i Nødens Tid".

- Ja, ja, raabte den Syge med opspilede Øjne: bed, lad os bede. Gud er almægtig.

- "Og Himlens Hær skal svinde og al deres Hær skal visne. Til Dom skal mit Sværd fare ned over Edom og over det Folk, som jeg satte i Ban".

- Gud er almægtig. Gud er almægtig -

Tine læste bestandig, mens den Syge blev ved at raabe. Selv hørte hun ikke alle Profetens Forbandelser, Bibelens Ord var i hendes Øren kun tomme Lyd:

- *Han* laa ved Broerne.

Faderen talte med. De sagde begge Ordene, han højere end hun, næsten som med Triumf - alle Esaias' Rædsler.

- "Herrens Sværd kender Blod og det er mættet af Fedme, af Lams og Bukkes Blod, af Vædderes Nyrers Fedme; ti Herren har Slagtoffer i Bezra og stor Slagtning er der i Edoms Land...."

Fra Kirken begyndte Sangen. Det var som den Syge hørte efter den og talte sagtere:

- "Det skal ikke slukkes Dag eller Nat, Røgen deraf skal opstige evindeligt. Det skal være øde fra Slægt og til Slægt, fra Evighed til Evighed skal ingen gaa igennem det".

Langsomt blundede Bølling hen, og de febrilske Hænder blev stille.

Tine laa ned over Bogen. Fra Kirken hørte hun Soldaternes Sang:

*Vor egen Magt, den er kun svag,
let kan os Fjenden fælde;
men En antager sig vor Sag,
omgjordet med Guds Vælde:
Det er den Herre Krist,
og Sejer faar Han vist!
Der er ej anden Gud,
Han drager med os ud.
Han Marken skal beholde.*

Den Syge mumlede i Søvn, men Tine hørte det ikke: hvor stærkt de dog sang derinde - *de, som skulde dø.*

*Og myldred Djævlæ frem paa Jord
og os opsluge vilde,
vi frygte dog ej Fare stor,
de deres Trusler spille.
Lad rase Mørkets Drot
med Løgn og Mord og Spot.
Han har dog faaet sin Dom,
da Krist til Jorden kom:
Et Ord ham nu kan fælde.
De, som kunde dø - dø og faa Fred!*

... Tine stod op. Faderen sov endnu, og Præsten var allerede kommen tilbage og tog Præstekjolen af paa den anden Side Sengen.

Madam Bølling bragte ham Kaffen og Kringlerne.

-Aa, var det nødvendigt, Madam, sagde han mildt, paa en Dag som denne?

Og han nød Kaffe og Tilbehør, siddende ved Fodenden, med et rørt Blik paa den sovende Syge.

-Men det er velsignet at forkynde Ordet for disse Tilhørere, sagde han og pegede ud mod Kirken.

-Ja, Hr. Pastor, svarede Tine, der ikke vidste, hvad han havde sagt.

Hun bragte Præstekjolen ud til den ventende Vogn, men Køretøjet kunde ikke komme frem. Det var intet Tog mer, det var blevet en kæmpende Stimmel mellem Kroen og Skolen. Vognene sank i det fodhøje Mudder og Hestene stansede skælvende og blindede. Familjevis kæmpede Menneskene sig frem. Børn og Kvinder og Mænd, bukkende sig for Storm og Regn, der piskede deres Ansigter, følesløse - naar de blot kom frem, kun frem.

De skubbede sig forbi Kanoner og stønnende Dyr, forbi Saarede, der jamrede i Vogne uden Halm, forbi forladte Børn, der skreg ved Vejkanten, og de så dem ikke, fordi de ikke var *deres*.

Og selv deres Klager var døde. De bar heller ikke mer, mens de sled, rimelige Ejendele, men de slæbte kun bevidstløse, hvad Skrækken havde givet dem i Hænderne. Børn bar Husgeraad uden Værd, gamle Kvinder holdt krampagtigt som en Skat sprukne Spejle, hvor Regnen, der strømmede, udviskede Billedet af deres forfærdede Ansigt. Mødre bad om Ly, blot for deres Børn, hos Jessens, hos Smedens, i Kroen, og gik videre fra Dør til Dør, for der var ikke Rum.

Gennem alt, Storm og Kanondrøn, der fik Pladsen til at skælve, hørte man som Knive de Saaredes Skrig - naar i Stimlen de nøgne Vogne stansede, hvor Ambulancesoldater, der var dødtrætte under altfor stor Elendighed, havde kastet dem uden Medfølelse.

Smedjen var fuld. Smaapiger hvilte sig paa Kirkegaarden, paa de vaade Gravstene. Foran Porten spærrede en Marketender Vejen for alle og solgte ud fra sin Vogn, geskæftig udskrigende sine Aagerpriser, mens hungrige Børn spiste begærligt midt i Uvejret. Frem mellem Vogne, Dyr og Mennesker jog den Krøblede, falbydende sit Øl, mens den fyldte Skindpung slog klingrende mod hans Krykker.

Forfærdet stod Præsten endnu ved Siden af Tine paa Trappen, da en Vogn satte ind fra Krogyden midt i Vrimlen. Børnene faldt og skreg og Vogne tørnede mod hinanden.

Saa kendte Folk Madam Esbensen, der sad i sin jumbende Stol. Hun skulde i Forretning.

Og pludselig midt under deres Elendighed begyndte de at le og spøge og raabe rundtom Madammen, der sad, bred og smilende, over alle Hovederne, i sin Stol. Og de gjorde Plads og trængte sig sammen, mens de blev ved at lé. Pastoren kom hastig ned ad Trappen og i Vognen for at følge i Kølvand af Madammen, der rullede afsted, frem mellem de Flygtende.

Toget lukkede sig igen. Soldaterne tog fat om Kanonernes Hjul for at skure dem frem og skaane de asende Heste, og op bag Kroen slæbte Vognparkens vanrøgtede Dyr nye Saarede.

Det var en Vogn med haardt Kvæstede. Der *maatte* skaffes Plads. De *kunde* ikke bringes videre. De Nærmeste stansede ved Skrigene, da de Saarede bragtes op ad Skolens Trappe.

En Læge fulgte. Forvirrede løb forasede Sygepassere efter Vand og efter Kar. De flyttede de Saaredes Senge sammen, mens de nyskomne Kvæstede stønnede henkastede paa Gulvet. Der var ikke Lærred og der var ikke Charpi.

Tine løb efter det, gennem Stimlen, over i Kroen. Paa alle Gulve laa der, paa udbredt Halm, Børn og Kvinder, Side om Side. Frysende Børn græd rundt om Skorstenen paa Stengulvet.

Madam Henrichsen fik Lærred og Klude frem, siddende i sit plyndrede Spisekammer, vragende længe, mens Tine ventede, utaalmodig, med de Kvæstedes Stønnen i sit Øre.

Men Madammen holdt paa sine Klude, maalte og besaa - midt i Jamren lod hun Munden løbe:

-Ikke var der spiseligt i Huset, ingenting; hvor skulde man ta'e 'et fra? Og hvem havde vel Nytte af sine Piger? - De er ikke til at holde ved Malkningen, om man saa bandt dem til Stripene....

Og mens hun blev ved at rode i sine Klude, skældte hun paany sine Piger - den hemmelige Angst for Tinka øgede Dag for Dag hendes Raseri - :

-Om de laa ene i Nætter som disse? Taget faldt over dem og de flød med Mandfolk, hvor de blot fandt en Klat Hø ... Tøjter, Tøjter, raabte Madam Henrichsen, mens hun skubbede Lærredet til Side.

Tine tog det. Langsomt, som om hun havde glemt, hvad hun var gaaet om, gik hun gennem Stuerne og hørte atter Pladsens Støj. Som i Blinde gik hun ind gennem Vrimlen, og pludselig, midt i sin stivnede Træthed, syntes hun, hun saá - et Nu - Bergs Ansigt foran sig, mellem en Flok Soldater, blegt og fortrukket, og greben af en fuldkommen Vished sagde hun:

-Han er død.

Hun gik op. Hun gav Lægen Charpi og Lærred. Han var i Arbejde: en af de Kvæstede stønnede højt under hans Hænder.

-Aa, aa, rør mig ikke, be'er jeg - rør mig ikke, be'er jeg, be'er jeg....

Lægens Arme var blodige indtil Albuen. Tine stod rolig hos - kun bleg var hun - og hjalp.

-De taaler at se Blod, sagde Lægen, der gik til den næste.

-Ja, svarte Tine blot og fulgte.

Det var en Sergeant, de kom til. Hans Ansigt var graablegt og han rallede.

-Dæk ham til, sagde Lægen og gik forbi.

Sygepasseren slog Kappen over den Døende.

... Lægens Arbejde var forbi. Angste, uden Ord, havde de Syge set til fra deres Senge. Nu laa de nye Saarede i Baarerne, som hang mellem opstillede Bukke. Madam Bølling var kommen ind for at hente Lægen. Bølling var vaagen nu igen og saa urolig:

-Og naar der er en Doktor i Huset - og naar der er en Doktor i Huset, sagde hun; hun saá hverken Kvæstede eller Syge, hun tænkte kun paa Bølling, med hvem det var saa rent forkért.

Lægen gik ind og lod Tine blive.

Det begyndte at mørknes. Tiere og tiere aabnedes Døren: de flygtende Stakler bad om Nattely kun - forgæves.

-Er det Dem? hviskede Appel fra sin Seng.

-Ja.

Tine satte sig paa Kanten hos ham, og Appel tog hendes Haand. Saa faldt han tilbage i Feberen igen. I Vildelse var han hjemme, altid hjemme, i Viborg, ved Søen - med "de unge Piger".

Ude stansede Kanonerne ikke og Stormen lod ikke af, forbi de rystende Ruder hørte man det flygtende Togs evige Vandren som et stigende Vand.

-Annie, Annie, kaldte halvhøjt Appel i Feberen Tak - at du kom.

-Om lidt blir her køligt - hans Stemme lød saa mildt - saa gaar Solen ned ... her er saa smukt, naar Solen gaar ned ... og vi er sammen....

Han smilte og trykkede Tines Haand, som han bestandig holdt:

-Hvor du var god, at du kom, sagde han og klappede Haanden - du er saa god ... hvor du er god....

Sygepasseren vendte Hovedet:

Nej, de Fruentimmer stod 'et da heller aldrig ud. *Der* laa nu osse hun paa langs henad Sengen - som en Klud.

Det var Doktoren, der kom ind, og Tine rejste sig.

-Det er daarligt med Deres Fa'er, sagde han. Han vil absolut op. Men føj ham blot; det kan dog ikke skade - desværre.

-Og *gaa* saa derind.

* * * * *

... Bølling var ude af Sengen. Han vilde ikke blive der mer. Ustanselig snakkende sad han paa Kanten. Madam Bølling kunde ikke faa Strømperne paa ham:

-Aa Gud, aa Gud, hun fik dem ikke paa med sine rystende Hænder.

-Lad mig, Mo'er, lad mig, sagde Tine og tog om den Syge.

-Jeg vil op, jeg vil ud, vi skal *alle* ud, blev han ved, hans Tunge gik uafsladelig.

-Ja, Fa'er, ja.

Han havde ti Mands Kraft, han løste alt igen; hun kæmpede med ham af alle Kræfter.

-Jeg vil op, vi maa bort, det er Tid! - Tine famlede med ham, Klæderne fik han forkert paa.

-Vi maa i Taarnet, vi maa i Taarnet, blev han ved, stakaandet: Alle i Taarnet.

Han tog Tine om begge Haandlede.

-For det er *Jorden, der brænder*, sagde han og begyndte selv at skælve: Forstaar I, det er Jorden, der brænder ...

-Ja, Fa'er, ja!

-De har stukket Ild paa Jorden, sagde han hastig, hviskende og aandeløs: Der er Ild i Jorden - hører I - hører I ... der er Ild i Jorden.

Og pludselig, greben af Rædsel, rev han sig løs, - mens Madam Bølling skreg - byldtende alt omkring sig, Klæder og Tæpper, raabende, ustanselig, skrigende paa Lygten:

-Lygten, Lygten - skal vi ikke sé, hvordan Jorden brænder? Og han begyndte at lé.

-Jo, Fa'er, jo.

-Aa Gud, aa Gud, aa Jesus, Gud, hulkede Madam Bølling.

-Hent Tinka, sagde Tine aandeløs, følgende Faderen, der løb ud og ind, ud og ind.

-Ja, aa ja, - Madam Bølling løb uden Sans.

-Lygten, Lygten, skreg den Syge.

-Ja, Fa'er, Ja. Tine fik den frem og tændt.

Tinka kom: Han vil op i Taarnet, sagde Tine hviskende og hurtig, hold dig til mig, hold dig til mig og pas paa.

Den Syge lo højt og længe gennem Larmen.

-Vi vil se, hvordan Jorden brænder ... Gud har sat Ild paa jorden, sagde han forklarende og holdt Lygten op foran Tinka, der rystede.

Han gik ud Han vilde ikke støttes. Han løftede, staaende paa Trappen, den svinglende Lygte højt, saa Lyset faldt over de Flygtendes Ansigter.

-Kom, Fa'er, kom, sagde Tine, som vilde have ham bort.

Mennesker og Vogne og Dyr asede frem ved deres Fod som et Tog af forvirrede Skygger. Stemmer og Klager og Raab blev til Mimren under Kanonernes Larm.

Bølling gik ikke videre. Han blev ved at staa, mumlende, med den løftede Lygte, paa det øverste Trin - Hatten tog han af, som om den strammede hans Hoved.

-Fa'er, kom.

De gik og de stødte mod de Flygtende for blot at komme forbi. Bølling var forrest; Stormen næsten udblæste Lyset. De foer imod Kirkegaardens Hækker og snublede over Stene.

-Hører I, hører I, raabte den Syge. Det lød som Jordskælvs Drøn.

Tudende løb Ajax og Hektor om mellem deres Ben.

Stormen stod mod Kirketaarnets Dør og holdt den til. Men Bølling rev den op. Der var en Luft derinde som i en Grav.

Døren slog i for de hylende Hunde.

-Mo'er, tag Lygten og gaa foran, sagde Tine.

Madam Bølling fik Lygten, Hun var bleg og stiv som i Krampe, mens hun tog den.

Stigen stod for dem, op i Mørket. Dens Trin var altfor høje - mellem dem laa Natten, som vilde den sluge dem.

-Gaa bagest, sagde Tine til Tinka.

De gik bagest, for at gribe Bølling, om han faldt. Men han klavrede op, klamrende sig til Trinene, talende uafsladeligt, mens Klokkerne over dem ringede dumpt, gennem Larm og Storm. Regnen slog som Hagl mod alle Luger.

-Tinka, pas paa, pas paa.

Bølling vaklede i Mørket og de vilde gribe ham. Men saa var han oppe og de ogsaa - paa det faste Loft.

-Lugerne maa op, Lugerne maa vi ha'e op! - Bølling rev i Lugerne, og Tine sled dem op. Uglerne fløj dem, skræmte, forbi med korte Skrig, og Klokkernes Knebler slog, under Orkanens Ryk, mod Malmsiderne som til Brand.

Den Syge talte ikke mer. Forfærdede stod de alle foran de aabnede Luger.

De saá gennem Regn og Nat kun en eneste Stribe af Rødt - som Randen af et Hav, mens bag det, paa Højderne, Huse brændte i Grunden med dunkel Flamme, som vilde den røde Ild rinde ned over Bakkernes Kamme. Og den tykke Luft, Luften over Landet i Brand, var fuld af Granater som af glødende og ilsomme Kloder, mens Lyden fra de Flygtendes Tros - Soldaterne paa Flugt, Vognenes Raslen, de tusinde Vandreres Trin - naaede dem som den rappe Knitren af et Kæmpebaal.

Under sagte Jammer, med sammenknugede Hænder faldt Madam Bølling ned mod Lugens Aabning ved Siden af sin Mand.

-Det er Øen, der brænder, hviskede hun.

Lugerne slog voldsomt ind mod Taarnets Mur; det var, som Himlen sendte alle Vande over Jorden, mens i den røde Rand Røgens Skygger sprang som onde Dværge.

Det gav Ryk paa Ryk i Taarnets Dør. Hundene foer jublende ind dernede.

Tine havde vendt sig. Lygten greb hun - hun troede, hendes Hjerter skulde stanse.

-Den dejlige Ø, den dejlige Ø, hviskede Madam Bølling de utallige Gange.

Tine havde løftet Lygten, højt over Trappen - hun lyste for Berg, der kom op:

-Det var ham, det var ham.

Hun talte ikke, rørte sig ikke heller. Hun skælvede kun, fra Isse til Fod, staaende paa det samme Sted, mens han tog hendes Hænder.

De andre vendte sig knap.

Han stod hende ganske nær, uden at vide det, faldt hun ind imod ham, mens hun sukkede. Og foran Lugerne, bag Forældrenes Ryg, tog han hende, dækkende hende med Kys.

Bølling havde rejst sig, og de var atter kommet ned. Hundene fulgte dem med Jubel.

Doktoren var i Skolen. Han vilde give Bølling Sovemiddel.

-Men De trænger til Søvn, vendte han sig til Tine, hvis Øjne var blanke og vidtopspærrede, som saá hun et Syn.

-Ja, hun gaar med mig, sagde Berg.

De gik.

Heste og Vogne og Mennesker blev til ét i Natten. Berg og Tine løb gennem Uvejre og Stimmel, fulgte af de gjaldende Hunde.

Og midt mellem Ruinerne af sit Hjem, under sin Hustrus Billede, tilfredsstillede Berg sit pinefulde, sit nagende Begær.

* * * * *

Dyngvaad satte Maren afsted ud af Loen over Gaarden. Sofie var gaaet til Ro og vaagnede halvt, da Maren lagde sig ind til hende i den helt opløste Seng.

Hun satte sig op og mumlede:

-Det er en Bespottels' af Gud.

Men Maren faldt kun ned uden at høre hende og sov som en Sten.

* * * * *

Regnen var stanset. Luerne fra Sønderborg flammede over Landet.

VII

Nu var det glemt - altsammen, alt, hvad hun havde lidt i disse seks Dage siden han drog ud: nu kom han jo hjem.

Tine løb hen til Lars Husmands; *der* vilde hun staa, naar han kom.

Rundtom drog Soldaterne ud, uden Sang, tungt i den opblødte Vej. De vendte Hovederne og saá efter Tine, der løb dem forbi - hendes Ansigt var saa friskt i Vinden, og hun havde en lille Sløjfe fæstet i sit Haar under Sjalet.

Ved Stien ned til Huset holdt den Krøblede med sin Vogn. Han havde to "Filialer" nu og solgte sit tynde, sukkerblandede Øl over hele Øen.

Han talte med sin kvækkende Stemme - Tine saá op i den lyse Himmel, Luften var saa mild og alle Fugle kvidrede - :

-Ja vist, Niels Invalid, ja vist, sagde hun med sin høje, klare Stemme, og hun løb ind til Ane.

Ane sad, mens de to Børn kravlede paa Gulvet, foran Bordet og ordnede mange Kobberskillinger i Kræmmerhuse.

-Naa, sagde Tine, det er Fortjenesten?

-Ja, sagde Ane, Gud ské Tak - det er Øllet.

Tine slog Haanden ned i de mange fedtede Mønter.

-Det klodser da, Ane, sagde hun glad og vendte sig mod Ruden:

-Men *Luft* maa her ind.

Hun stødte den trange Luft ud af fulde Lunger: Vinduet maatte op; men det var spigret.

-Hvem sidder dog for spigret Rude nu? sagde hun og fik Sømmene bort med et Par rappe Hænder. *Saa!*

Den friske Luft kom ind og Lugten af den unge Jord. Tine blev staaende ved Vinduet - Signalerne lød saa grant og kækt under den lyse Himmel.

-Idag kommer Skovrideren hjem, sagde Tine langsomt og halvsagte.

Ane hørte ikke.

Hun laa med hele Kroppen fremme over Bordet for at faa Tal paa sine Stabler. Baade Fingre og Kridtstreger havde hun til Hjælp under Regningen.

En af Ungerne havde fundet en tabt Skilling og vilde ikke af med den og brølede, da Ane tog den.

-Kom, sagde Tine og tog Knægten op; hun løb gennem Stuen med ham i de løftede Arme:

*Og det var Ridder Ro
og det var Ridder Rap
Tip-Tap.
Og det var Ridder Snip
og det var Ridder Snap
Tip-Tap.*

Knægten lo, mens hun sang og løftede ham højt:

-Og skal du med Preusserne *slaaes*, og skal du med Preusserne *slaaes*, raabte hun og gængede ham op og ned i Takten.

Saa blev hun stille igen og satte sig hen ved det aabnede Vindu, med Drengen paa sit Skød.

Ane blev ved at tælle sine Tutter.

-Hvor er Himlen dog høj, sagde Tine, der ufravendt saá ud i den blanke Luft.

De Bortdragendes Signaler var døet hen, og Solen var ved at gaa ned.

Tine satte Drengen bort med et Sæt.

-Der er de, sagde hun og stod op.

Ane havde intet hørt. Men der lød Skridt bag Bakken af en kommende Trup.

-Nu naaer de Bakken, hører du?

-Ja, nu kommer de, sagde Ane trægt.

Tine lyttede, mens de kom nærmere med tunge og trætte Trin - ned ad Bakken nu.

-*De synger ikke*, sagde hun sagtere, og hun bøjede Hovedet lidt ned bag Blomsterne. Det var, som Skyggen af en Angst greb hende.

-Jo, det er *dem*, sagde Ane og saá op fra sine Skillinger.

De første Rækker kom forbi - tyndede og sørgmodige. Officererne gik ranke foran, blege under Ansigternes Sod. Række fulgte paa Række - tunge og tause, ingen hilste det vante Kvartér.

-Saa stille de bli'er, sagde Ane.

Tine var ligesom sunken ned bag Blomsterne - nu stod hun op igen:

-*Der var han - der saá hun ham* - saa bleg og saa stille som de andre ... nej, han drejede ikke Hovedet; han saá hende ikke, at hun var der; gik kun saa træt som de andre - forbi som de andre.

De var alle forbi, og man hørte kun den Krøbledes skingrende Stemme og et Par pludselige Kanondrøn over Landet, der syntes at hilse Solens Nedgang.

-Farvel, sagde Tine, der stod ved Døren; og hun gik hen over Markerne. Men pludselig, midt i den uforklarlige Angst, der havde grebet hende, sagde hun:

-Hvor han har lidt! Og hun smilede under en ubeskrivelig Glæde: hun skulde trøste ham, pleje og trøste ham.

Hun løb stærkere, saa hurtig hun kunde, hjem over Marken.

Hun mærkede ikke, der var ganske stille i Gaarden, skønt den var fuld af Soldater, og ikke, at Huset, hvor alle Officerer var inde, var dødt og uden Støj.

Hun kom forbi Sofie, der sad paa Huggeblokken og græd, sagte, uden Ord, og hun gik ind i sit Kammer, hvor det duftede af de grønne Bukkar og hvor de blaa Anemoner stod friskplukkede i Karmen.

Hun tog Stjernedugen frem, som hun havde gemt til Side, og hun lagde den paa det lille Bord. Hun stillede Tallerkenerne frem og dækkede, og hun så til hans Livret, som hun havde lavet - iaftes silde, da alle var til Ro; og hun satte Glassene frem, hvoraf han skulde drikke.

Hun blev ved at gaa omkring ved det hvide Bord, puslende med ingenting; hun tænkte ikke paa, at han tøvede - lykkelig ved kun at sysle her, hvor de skulde være sammen.

Saa hørte hun hans Trin, og hun gik hen mod Døren.

Hun rakte Hænderne frem og smilede, men pludselig lod hun dem synke igen - han så dem ikke; og Ordene, hun havde længtes efter at sige, hun fik dem paa én Gang ikke frem; hun stod kun maalløs, ventende, i uforstaaende Angst foran hans aandsfraværende Øjne, der ikke så hende, ikke kendte Kammeret igen, ikke hilste hende.

Hun gjorde kun én Bevægelse - pludselig, maaske uden at vide det: hun gik tilbage og hun stillede sig foran det lille Bord, saa hun skjulte det, mens han træt satte sig ved Ovnen, stirrende frem for sig.

Tine blev staaende - gennem Mylret af Tanker og hendes Angst brød (vel ogsaa med Glimtet af et Haab) paany det Ene: Hvor han har lidt! Og frygtsom, mens hun næppe berørte hans Skulder med sin Haand, sagde hun sagte:

-Var det saa forfærdeligt?

Det var, som om han vaagnede ved Lyden af hendes Stemme.

-Forfærdeligt, sagde han kun.

Og ligesom om han overhovedet først nu huskede "det", holdt han hendes Hoved ned mod sin Skulder med en slap Haand og uden at tale, mens Tine trykkede Ansigtet ind mod hans Kind - Taarerne brød frem af hendes Øjne.

Saa bøjede han sig - og halvt i Tanker, halvt af Medlidenhed - kyssede han hendes stakkels Ansigt med et Par kolde Læber.

Tine stod stille op og hun begyndte at tale som én, der fryser - frygtsomt om Nætterne, om Skanserne der ude, om de Faldne.

Han svarede kort, i en Tone uden Liv.

Det var som hvert Svar gjorde Tine blegere og det næste Spørgsmaal endnu mere tonløst.

Hun tænkte kun paa ét: at faa Bordet bort, om bag sin Seng.

Over dem hørtes Officerernes trætte Skridt; deres træge Tale var gaaet helt i Staa, mens Berg, som om det dog var ham et Behag at fornemme hendes Legeme ind mod sit, blev siddende og holdt hendes Hoved ind mod sit Bryst.

Tine løsnede hans Haand fra sit Hoved og stod op:

-Skal De ikke ind at spise med de andre? sagde hun med en Stemme uden Lyd. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun kun hængte ved denne ene Tanke.

-Jo - det er vel Tid, sagde Berg og han gik.

Tine fulgte. Hun gjorde i Køkkenet alt i Stand. Officererne kom tause ned, i Borgestuen begyndte Sofie at opvarte Sergeanterne, der spiste, graadigt, men uden at faa Liv i de svidende Øjne.

Tine havde sat Maden til Officererne frem, og Sofie begyndte at bringe den ind.

"Skovriderens Ret" bar Tine selv.

Officererne satte sig stille hen til Bordet og de begyndte at spise, mens Sofie bød om til det tause Selskab med en uafsladelig Lyd som en ganske sagte Klynken, og Tine fulgte, stiv og ubevægelig.

En og anden talte nu og da med et Udtryk, som hørte han ikke sine egne Ord og heller ikke Svaret. Saa sad de tause igen med det besynderlig samme Udtryk i alle Øjne som en stirrende, bestandig Grunden.

Tine bød "Retten" om og kom til Berg. Han saá op paa hende, men hun var ganske rolig. Det var kun, som blev hun langsomt mere og mere bleg, som om alt Blodet svandt bort af hendes Legeme.

-Aa - det har Deres Moder bragt, sagde Berg.

Der gik blot en hastig Skælven hen over Tines Ansigt og hun forsøgte at smile som til et Ja.

Officererne rejste sig fra Bordet, og, faamælte, satte de sig rundt om og fulgte med Øjnene Røgen af deres Cigar. Nu og da stod en Enkelt op og han begyndte at gaa op og ned, som havde han glemt de andre, mekanisk, som En, der forfølger en eneste, fix Tanke - og satte sig igen paa den Plads, som han lige havde forladt.

Tine gik ud og ind og vendte bestandig tilbage for at vente et Blik eller maaske blot for at høre hans Stemme og være, hvor han dog var.

Ovre fra Laden begyndte Folkene at synge - faa Stemmer og altfor skingert.

En af Kaptajnerne tog Cigaren ud af sin Mund:

-Der er *de Nye*, sagde han tungt til Berg.

Sangen blev ved derude - fler Stemmer tog i; saa sagde Majoren, der stod op:

-Naa, Lieutenant, har *De* glemt at synge? Svar Folkene med en Vise.

Løvenhjem gik ben til Klaveret og slog det op. Han sad saa underlig stiv - som en Automat - mens han sang:

*Har I læst den Berlingske Avis -
eller har I hørt'et,
at en fornem Hertug i Paris
har sin Kone mørdet?
Hun var lige gaaet i sin Seng,*

*drømte om sin Manne, -
han hed Hertug Choiseul Praslin,
hun hed li'esaadanne.*

Baronen kom ind med et Par Korrespondenter i Følge - en Englænder og den Sortsmudskede, som kom fra Hovedkvarteret; de hilste, mens Løvenhjem blev ved at synge og de Yngre faldt i med mekanisk aabnede Munde, lænede Hovedet mod Væggen, stirrende ud i Luften:

*... Ind kom Kammerpigen trippendes galant,
spurgte: "Hvad behaver?"
Men ved nøjere Eftersyn hun fandt
Fruen rent Kadaver.
Hertugen den Tyverad
vaskede sig i et Fad,
aad en Ret forgiftet Mad,
brændte saa sin Slobrok.
Tralala, lalala, tralala.*

Sangen var holdt op, uden at nogen mærkede det - knap nok de, der sang.

Og i den pludselig stille Stue hørte man Englænderens Stemme, der sagde:

-Ja, den Kanonade skjuler jo Himlens Sol.

Tine og Sofie redte paa Sofaerne og de begyndte at bryde op. Rundtom hørte man kun de tunge Trin af dem, der gik til Ro, og ingen talte til hinanden.

I Dagligstuen sad kun den københavnske Korrespondent, der holdt fast paa en enlig Kaptajn og endte alle Sætninger med at sige:

-Nej - jeg forsikrer Dem, jeg vover mig ikke mere over Broerne.

-Vist saa, vist saa, sagde Kaptajnen, der intet hørte - i hans Øren lød kun bestandig Skansernes fortløbende Støj.

-Nej, forsikrede Herren af Pressen igen, jeg gaar ikke mere over Broerne.

Tine havde sat alt til Side, allevegne, i Spisekamret og i Køkkenet, langsomt som en, der skal faa Tiden til at gaa.

Hun hørte Bergs Skridt gennem Gangen og hun gik frem mod Døren - men han gik kun ud paa Runden; og hun vendte tilbage til sit Kammer.

Hun tænkte ikke mer paa at afdække det lille Bord og ikke paa at tage Dugen af, der skinnede ved Siden af hendes Seng - hun saá det ikke mér: hendes Liv hang kun i magtløs at vente.

Det slog et Par Dask paa Døren. Det var Tinka, der kom bralrende ind.

-Min Pige, sagde hun, jeg vilde dog sé, om Huset stod endnu - jeg kommer fra Pér Eriks'.

Tine nikkede kun, hun kunde ikke have talt.

-Naa, her er de Fleste til Ro, sagde Tinka, der løsnede sit Sjal. Ja - li'saadan hos os ... Men - hvor er Skovrideren? spurgte hun.

-Vel derinde, sagde Tine uden at røre sig.

Nu saá først Tinka paa hende - ved Lyden af den ligesom døde Stemme - og pludselig holdt hun inde: foran Bordet med den hvide Dug, hvor ingen havde spist, og Væggen med Bukkar om Spejlet og Tine selv, bleg som var hun uden Liv og Blod.

-Tine, sagde hun angst og holdt inde paany.

Det var som Tine først rigtig hørte nu, da hendes Navn blev nævnt; men hastig vendte hun atter Øret mod Vinduet.

-Nu gik han forbi.

Tinka var begyndt at ryste - taus gik hun hen mod Veninden og hun tog hendes Hænder, der var kolde og stive, som var de livløse. Hun fandt ingen Ord, hun tog kun Tine om Haaret og blev ved at glatte det, glatte og glatte det.

-Tine, Tine, sagde hun.

Tine løftede blot sit tunge Hoved og et Øjeblik saá hun paa Tinka med Øjne som en Hinds, der dør - *uden at fatte Døden*.

Tinka lod sine Hænder synke, og endnu en Gang saá hun rundt i Kammeret, hvor Skovkransene hang om Spejlet.

-Farvel, sagde hun. Det er jo blevet silde.

Hun tog Tines Hænder, der ikke gengældte hendes Tryk; og stille gik hun ud.

Da hun kom frem ved Længen, mødte hun Berg.

-Er det Dem? sagde han. Hvor kommer De fra?

-Fra Tine, svarede Tinka haardt.

-Godnat.

Tinka løb ned ad Alléen - og, mens hun tænkte paa Løvenhjem og paa ham den anden, den Fremmede, der havde været der i Kroen kun den eneste Nat, løftede hun pludselig sine Hænder som til en Trudsel eller kun i Fortvivlelse.

Berg gik videre; i Længerne var der stille, alt var til Ro.

Paa Gaardtrappen stod en Officer, der i sin Dødræthed ikke en Gang kunde sove.

-Natten vil blive haard, sagde han og pegede i Retning af Skanserne.

-Ja, haard, sagde Berg.

Kanonernes Bulder sang gennem Nattens Mørke, saa det gav dumpe Genlyd i Jorden, og Trappen sitrede under dem, hvor de stod.

-Og heller ikke Søvnens er kvægende, sagde han langsomt.

Berg svarede ikke. Men de tænkte begge paa den tunge Dvale, der faldt over de Dødrætte, mens Dagens Raab: "Dæk Dybbøl - Dæk Avnbjerg - Ragebøl dæk" blev ved at skræmme de lammede Sovende.

-Nej, sagde Berg, *man kan knap sove mer*.

De gik ind og de skiltes med et Haandtryk - de var blevet saa faste, Haandtrykkene Kammerater imellem.

Berg aabnede Døren til Dagligstuen, og i Kammeret hørte Tine hans Skridt, der døde bort.

Hun bevægede sig ikke, stille sad hun og skælvede kun som af Kulde:

-De var endnu ikke til Ro - Huset var endnu ikke stille - han venter, til det bliver stille.

Man hørte Kanonernes stigende Drøn og en enkelt Søvnløs' Fodtrin frem og tilbage over Loftet. Ellers var Huset tyst.

Der kom Skridt fra Baronens Stue i Gavlen, og Tine hørte Korrespondenternes Stemme paa Trappen:

-Nej - ikke den tapreste Korrespondent gaar mere ind i Byen, sagde den Sortsmudskede.

Og Baronens svarede:

-Som sagt - som sagt - nu maa man vente de store Begivenheder.

Døren blev atter lukket og ogsaa Baronens Trin døde hen over Loftet. Kun den Søvnløse gik og gik.

Maaske haabede Tine nu slet ikke mer. Men hun rejste sig dog og hun tog sit Sjal og lagde det om sig og satte sig igen - "for om han dog kom".

... Hun foer sammen - det var hans Trin.

Hun kastede Sjalet og stod midt i Kammeret - hun smilede til ham, da han kom.

Han tog hende i sine Arme og knugede hende, saa hendes Lænder smertede:

Hun smilede og sagde:

-De kom dog.

-Ja, hvem kan vel sove nu? sagde han og bøjede sig over hende.

... Han blev hos hende endnu. Men alt var koldt og dødt. Ord fandt han ikke, men kun Kærtegn, mens hun laa som frysende i hans Arm - uden Liv.

Og bestandig stirrende paa alle disse Timers Lidelse, hvis Grund hun ikke forstod, hviskede hun sagte, som bad hun tusind Gange om Tilgivelse - hun, der havde givet alt og hvem alt var berøvet:

-Er De vred? hviskede hun ganske svagt.

-Hvorfor? spurgte han og forstod ikke en Gang hendes Spørgsmaal.

Men Lyden af hendes Stemme vakte paany den Deprimeredes Begær - mens Kanonerne sang.

* * * * *

Det var over Daggy.

Men Sofie var alligevel ikke kommen videre end til at sidde med halvt løste Klæder foran den store Seng. Der var hun falden hen og sad og nikkede.

Maren vækkede hende.

Sofie kom til Besindelse og fik udtalt Forargelse:

-En véd virkelig ikke, hva' du tænker - det er den lyse Morgen....

-De *tør* jo ikke mer ligge *ene*, sagde Maren kun med halv Foragt og smed sig i alle Klæder, yderst paa Sengestedet.

Maren kom ikke af Tøjet mer.

VIII

Det var næste Formiddag:

Tine gik bort fra Vinduet, da hun saá sin Moder komme gennem Gaarden.

Hun vilde gaa - bort - blot ikke se hende. Disse syv Dage havde hun ikke været hjemme.

Hun løb ind i sit Kammer, men hun hørte allerede Moderens Stemme i Køkkenet, og hun aabnede Døren.

-Her er jeg, sagde hun i en Tone, der pludselig lød utaalmodig eller vred.

-Aa, Tine, saa længe vi ikke har sét dig, sagde Madam Bølling, der kom ind. Og din Fader har været saa syg - og din Fader har været saa syg ... saa længe, saa længe ... Aa - det har været slemt - det har været meget slemt.

Ordene kom ikke bebrejdende, kun saa bekymret. Men foran den ældede Moder - hvor blev hun ikke graa fra Dag til Dag - under dette Overmaal af Lidelse, sagde Tine i den samme Tone, utaalmodigt og haardt:

-Tror du, her har været bedre?

-Nej - aa, nej, sagde Madam Bølling, og, idet ogsaa hun pludselig faldt ind i Tines Tone, skændende eller hidsig, sagde hun:

-Men det er vel dit Hjem dog derhjemme, og man kunde vel blot sé dig.

Tine svarede og de blev ved at tale - hidsigt, om et Intet, der faldt for, højt, saa man hørte de skændende Stemmer ud gennem Døren.

Madam Bølling brød op.

Paa Tærskelen sagde hun, at Fru Appel var kommen og at det var forresten Lieutenanten, der gjerne vilde sé hende.

Tine holdt ikke Moderen tilbage. Hun følte, da hun var gaaet, kun som ét stumt Ubehag mér. Og lidt efter var det hende, som ogsaa det var hændet en Fremmed, et andet Menneske eller for længe siden....

Rundtom gik Dagen sin Gang. I Stuerne vandrede Officererne, som havde de ikke blivende Ro noget Sted. Et Par Stabsofficerer var ridende i Gaarden - de kom fra Stillingen bedøvede og tilintetgjorte af Støjen blot. Blege og med korte Hilsener gik de ind til Majoren.

Officererne samledes i Klynger, og paa én Gang - ingen vidste, hvorfra Rygterne kom - hviskede alle, fra Mand til Mand, at Regimenterne, ét, to, havde vægret sig ved at gaa over Broerne.

Kanonernes Døn holdt ikke inde ét Minut. Kaptajnerne blev kaldt ind, og fra Majorens Stue hørtes korte, hastige Stemmer, mens de Unge ventede, raadvilde og tause.

Hans Højærværdighed rullede ind i Gaarden. Han var ophidset og søgte Majoren, men han maatte vente og vandre op og ned mellem de Unge, mens alle lyttede efter Stemmerne derinde og i Gaarden Soldaterne gjorde deres Dont uden at sé og uden at tænke.

Og midt under Forvirringen og Larmen spiste de og drak de, i Hold, mens Sofie bar Mad ind og Mad ud. Døren til Majorens Stue gik op, og Højærværdigheden vilde styrte sig over de to Herrer af Staben. Men de gik ham forbi med en Hilsen, der brat bred hans Ordstrøm af, og de vendte tilbage til deres Heste. De følte ikke mer Dyrene under sig og ikke deres egne Lemmer, og deres Øjne brændte som hos en Lods, der strider med Mørket.

Kaptajnen vendte tilbage, men ingen turde spørge. Fra Majorens Stuer hørte de Højærværdighedens Stemme høj og ophidset. Han havde hørt, fra Hovedkvarteret hørt, at Skanserne, at Stillingen skulde rømmes.

Han vilde ikke tro det, det var ikke muligt og det turde ikke tænkes: Folkets Tro kunde ikke sviges for anden Gang.

Provsten blev ved at tale, men Majoren svarede ham ikke. Han sad kun med Blikket fæstet paa Vinduet: i Alléen gik de stilfærdige, ludende Soldater og paa Vejen sled de Nysaaredes Konvoi sig langsomt frem i Solen.

Hans Højærværdighed saá intet. Han gik kun ophidset op og ned med store Skridt som paa Offerdage i sit Sakristi og talte højere og højere: Stormen var jo alles Haab og nu taltes om Tilbagetog.

-Men Regeringen vil kende sin Pligt - *den viger ikke tilbage* - den vil ikke taale et nyt Dannevirke - *den* vil give sine Befalinger.

-*Den har netop givet dem*, Hr. Pastor, sagde Majoren, der ikke tog Øjnene bort fra de Døendes Tog, som førtes hjem i Solen.

Begge Herrer taug og Hans Højærværdighed brød, lidt forvirret, op: han vilde køre om ad Hovedkvarteret.

Han gik gennem Stuen forbi Grupperne af tause Officerer, ud i Gangen, hvor han mødte Berg og Baron. Stilheden i Huset trykkede Hans Højærværdighed - det var, som ingen mer turde tale rigtig højt næsten: kun *hans* Tribun-Røst lod lige fyldigt op med Kanonerne.

Døren til Køkkenet stod aaben; ved Bordet arbejdede Tine, Sofie og Maren i samme Række - de vaskede de skidne Tallerkener i et Par Baljer og slog Affaldet ud.

Højærværdigheden talte til Tine og spurgte til Bølling.

Hun løftede kun sit Ansigt og saá paa ham som forstod hun ikke, med et Blik som En, der gaar i en hemmelig Vildelse.

Og Provsten sagde til Baron, mens han lod Øjnene glide hen over Sofies og Marens forasede Figurer:

-Ja - ogsaa Kvinderne har taget deres Del af Byrden.

Hans Højærværdighed vendte sig og gik ud til sin Vogn. Baron kørte med: man maatte dog have Efterretninger.

-Ja, sagde Hans Højærværdighed, da de bøjede ud af Alléen: Om blot Hæren stod ret paa Højde med vor Regerings Energi.

Berg hørte ikke den bortrullende Vogn - han så kun Tines Ansigt, da hun løftede det mod Provsten. Forgæves gik han to Gange frem over den lyse Gaard, hun så ham ikke og rørte sig ikke. Han taalte ikke, han udholdt ikke at sé paa denne Stilling og dette Ansigt.

Og han slog paa Ruden:

-Kom, sagde han, vi gaar op paa Højen.

Hun løftede kun det samme Blik mod Ruden og mekanisk, som om hun fulgte en Befaling fra En, hun ikke kunde modstaa, slap hun Arbejdet og tog sit Sjal.

Hun hørte ikke, hvad han sagde, mens han gik paa Stien bag hende; heller ikke hans Stemme naaede hende længer. Hendes forvildede Tanker tænkte kun ét: han elsker ikke mer. Og Sjæl og Legeme følte kun én Smerte: Gyset fra inat.

Fuglene sang over Engen; alle Buskes klæbrige Knopper lyste - i Udspring - i Solen.

Lidt efter lidt var Berg træt holdt op med at tale; han fik jo intet Svar. Og mens han gik bag ved hende - hun gik saa tungt, med halvbøjet Hoved - spurgte han kun sig selv, hvordan han vel nogensinde havde kunnet attraa dette Menneske.

De naaede Højens Fod, og Skridt for Skridt voxede Kanonernes Døn. Saa så de fra Toppen det hærgede Land, mens de stod ved Siden af hinanden.

De grønne Agre var nedtrampede og Flokke af herreløst Kvæg løb hen over Markerne. Vejene laa som mørke Sumpe og de afbrændte Huses sværtede Mure gabede op imod dem.

Bag Skoven stod Rønhaves Brandsøjle op som et Sørgebaal, der naaede Himlen.

Signalerne begyndte at lyde og de klang magtløse mod Kanonernes Brag. Skanserne kastede Røgen tyk ind over Landet, som vilde de indhulle det i Nat.

Berg stod taus; i pludselig komne Tanker så han ud over den skændede Ø og sagde sagte:

-Hvor Marie dog elskede denne Plet.

Tine hørte det og hun forstod saa vel. Men nogen ny Lidelse følte hun ikke. Hun syntes kun, at Solen smertede hende og Himlens Blaa gjorde hendes Øjne ondt.

Tropperne begyndte at samles og lidt efter lidt kom Afdelingerne frem mellem Hegnene, der knoppedes. Alle Veje blev fyldte af Kolonnerne, der paa den dønnende Jord gik tause og Skridt for Skridt, som lange Ligtog, mens Kanonerne rungede over dem i den sollyse Luft som Lyden af tusinde vældige Malmklokker.

Tine var gaaet ned ad Højens Kam.

-Hvor gaar De hen? spurgte Berg, som om han pludselig vaagnede.

-Jeg gaar hjem, svarede Tine blot og pegede over mod Skolen.

Hun gik bort fra Højen.

Det var som det ene Ord ramte Berg som et pludseligt dirrende Slag, og han vilde kalde, men han kunde ikke. Under en næsten ulidelig Smerte så han alt, hvad han havde gjort.

Hundrede Billeder - og hvert stikkende som en borende Naal - kom op i det Nu: Billedet af de Gamle, den lallende Mand, af Madam Bølling, af hendes Øjne, hendes Øjne, der ikke mer kunde græde, og af hende, af Tine, saa livløs, som var Sjælen død i hendes Krop.

Hele deres Liv, der var levet for ham og hans, hele deres Hus, som tilhørte ham og hans - så han Plet for Plet; og han så deres Ansigter, de gode Ansigter; og han hørte deres Stemmer, de gamle Stemmer.

-Det var ham, ham de havde elsket som en Søn....

Det var, som hans *Sjæl* var saaret. Kanonernes Døn lød som et fjernt og et ligegyldigt Bulder og Kolonnerne så ud som noget kravlende Smaat.

-Ham havde de elsket som en Søn.

En Officer stødte til hans Arm:

-Kanonaden stiger, sagde han.

Berg vendte sit forvildede Ansigt imod ham:

-Synes De? sagde han.

Og han gik bort fra Højen.

Officeren så efter ham - Berg næsten vaklede, mens han gik.

-Naa, ogsaa *han*, sagde Officeren til sig selv og så efter sin Vaabenbroder.

Berg gik ned over Marken. Han var paa Kirkegaarden. Han var paa Paradisvejen. To Timer flakkede han rundt og vogtede paa Skolens tændte Lys.

Saa vendte han hjem.

Og inde i sin egen Stue gav han sig til at skrive, langt, Side paa Side, ømme, brændende Ord til sin Hustru.

... Tine var gaaet frem over Engen, ind gennem Gaarden og gennem Alléen, forbi Officerer og Soldater, som hun ikke så.

Henne paa Vejen stansedes hun af et Vogntog.

Det var Naturalforplejningen, Kød og Mel og Brød, der transporteredes forbi paa mange Vogne. Tines Øjne faldt paa de Heste, der gik hende nærmest. De sled sig, laadne og vanrøgtede, duvende frem, med matte og udslukte Øjne, mens de træge Kuske lod Piskene jævnt falde ned over deres Ryg.

Men Dyrene gik kun som før i samme trætte Skridt - som om Slagene ikke kunde smerte dem mere.

Tine blev staaende og hun fulgte med Øjnene Spand efter Spand.

Langt fremme paa Vejen hørte hun endnu Kuskenes trevne Raab, naar de lod Piskene falde sløvt over Dyrenes Rygge.

Pludselig sprang Taarerne frem af hendes hede Øjne.

* * * * *

Hun naaede Pladsen. Den var tom, og i Kroen var der stille.

Kun paa Smedens Lod, hvor der laa friske Høvlspaaner mellem den nedtrampede Rug, arbejdede fem-seks Soldater. De slog hvide Fjæl sammen og bestrøg dem med Sort.

Tine gik op ad Trappen og hun løftede Klinken til Skolen, hvor Luften var tung og sødlig-ram. Fru Appel sad ved Sengen hos sin Søn.

Timevis havde hun ikke rørt sig, fra hun kom, ikke spist og ikke drukket: hun sad kun stum og såå paa Sønnens Ansigt, der var blevet saa lille som da han var Barn, og paa hans Hænder, hans urolige Hænder.

Madam Bølling var listet ud og ind: hun vilde jo saa gerne hjælpe.

Men Fru Appel blev kun siddende ubevægelig, og Madam Bølling stod raadvild - med Koppen med Suppe - til hun gik igen.

Kun én Gang havde Fru Appel løftet Hovedet og, mens Taarerne brød ud af hendes Øjne, havde hun sagt:

-Han er jo saa ung.

... Tine havde sat sig - hun vidste ikke, om Fru Appel havde hørt hende, for hun havde ikke hilst og ikke rørt sig. Men saa sagde hun:

-Han har spurgt efter Dem. Men nu sover han.

Og Taarerne brast frem paany, som om hvert mindste Ord, hun sagde, maatte kalde dem frem.

Tine talte ikke; og begge sad tause, som grebne af den samme Sorg, og stirrede paa det blege Ansigt.

Sygepasseren bragte de Saarede Mad. Aftenklokkerne begyndte at ringe - man hørte dem knap gennem Kanonernes Larm.

Saa blev der atter stille i Stuen, og Skumringen begyndte at lægge sig over Rummet.

Fru Appel sad kun som før - foran sin slumrende Søn.

Madam Bølling kom ind; hun turde næppe hviske. Men hun sagde dog til Tine ganske sagte, med sin forknytte Stemme:

-Du kommer dog ind? du kommer dog ind?

Og hun gik igen. Saa bleg og stiv dog Tine sad der!

-Aa - ja, aa - ja, sagde Madam Bølling, her er Elendighed nok til os alle.

Det var næsten blevet mørkt. Fra Sengen hørte man de Saaredes sagte Suk. Tine rejste sig ikke. Her syntes hun var bedst. Her var Fred, her, hvor et Menneske døde - og Livet var forbi.

-Han vaagner, sagde Fru Appel.

Halvt i Søvnne begyndte han at klage.

Tine stod sagte op og tændte stille Lampen og satte sig igen.

Den Døende slog Øjnene op, men han såå ikke mer - de store Øjne var brystne og han jamrede svagt under sagte Rallen.

Moderen laa ned ved hans Seng:

-Ja, Max, ja - gør det saa ondt? gør det saa ondt? hviskede hun.

-Ja, Max, Ja - gør det saa ondt?

Døren gik. Det var Madam Bølling igen. Hun vilde kun se efter Tine - saa var hun vel vred fra idag, siden hun ikke kom ind.

Hun gik ikke hen til Sengen. Hun stod kun ovre i Mørket og saá paa sin Datter, til hun stille vendte tilbage.

Den Døende rallede højere:

-Ja, Max, ja, gør det saa ondt? gør det saa ondt?

Han blundede igen og atter vaagnede han.

Ude steg Kanonernes Lyd som et rullende Vejr. Men om Sengen var der dog som forunderlig stille.

-Løft ham, løft ham, hviskede Moderen - selv holdt hun hans Hænder.

Hvor hans Aande blev svag og hans Hænder stive.

-Annie, Annie, hviskede han ganske sagte.

-Ja, Max, ja.

De lyttede begge efter Aanden, som kom saa svært, saa tungt; Moderen havde rejst sig - saa kastede han sig tilbage.

-Læg ham - læg ham.

De lagde ham ned igen. Saa var det, som vilde han løfte Hovedet og han søgte om Ord:

-Annie - Mo'er - Annie - hører I Fuglene?

Og idet han strakte de stivnende Hænder frem og smilte, sagde han:

-Ja, hvor Livet skal blive smukt.

Munden lukkede sig med et Suk - det unge Hoved faldt helt tilbage.

Saa sank Fru Appel med et Skrig ned over sin livløse Søn. Tine trykkede hans Øjne til.

Fru Appel satte sig igen, og hun begyndte at klappe hans Hænder, der var stive, og hans Ansigt, der var koldt - længe. Time paa Time.

Tine havde rejst sig. Langsomt gik hun bort fra Sengen: *hun* vidste ingen Trøst.

Madam Bølling var ikke gaaet til Ro. Hun sad paa Køkkenstolen bag Døren. *Der* kunde hun høre, naar Tine gik.

-Der var hun - nej - hun kom ikke ind.

Madammen tog efter Lyset, hastig, og gik ud i den lille Gang, hvor Tine allerede var ved Døren.

-Skulde du ikke se din Fa'er? sagde hun.

-Mo'er, jeg maa jo hjem, svarte Tine kun.

Madam Bølling gik hen til hende.

-Aa, Tine, skal vi nu ogsaa gaa og være vrede paa hinanden, sagde hun, skal vi nu ogsaa være vrede paa hinanden....

-Nej, Mo'er, nej - Tine rev sig løs - men nu er det jo silde ... Godnat.

Hun talte i den samme utaalmodige eller forpinte Tone som om Morgenens og Døren slog til. Hun var borte.

Madam Bølling vendte tilbage. Hun kom ikke længer end til Stolen ved Døren. Der faldt hun hen - en stum og uvis Angst holdt det stakkels, tunge Hoved vaagent. Rundtom hørtes de Søvnløses Skridt over Gulvene; Officererne fandt ikke Hvile mer.

Uden at vide det begyndte Madam Bølling at vandre som de - en rokkende Skygge frem og tilbage foran det osende Lys: hun vidste ikke Rede mer, hun vidste ikke Rede.

Kanonerne gav ikke Fred et Minut. Som skulde Taget styrte, rystede Skolen i sin Grund.

Kun Fru Appel sad stum og rolig foran Sengen hos sin døde Søn.

* * * * *

I Skovridergaarden var der stille.

Tine hørte kun nogle rastløse Skridt over Gulvene i Gavlen, mens hun gik gennem Huset.

Hun gik rundt og hun stillede paa Plads. Saa undredes hun pludselig, hvorfor hun gjorde alt det - og lod alting ligge uden Tanke.

Hun aabnede Døren til Dagligstuen og hastig vэг hun tilbage.

Skovrideren sad ved sin Lampe og skrev.

Hun sagde til sig selv til hvem, og dog led hun ikke mere. Sagte gik hun tilbage til sit Kammer.

Gaaende op og ned - og undertiden pludselig stansende som vilde hun besinde sig eller blot fange en eneste Tanke - samlede hun alting sammen, Stykke for Stykke, som En, der bryder op og skal rejse.

Kort efter Daggy gik hun hjem.

-At du kommer, at du kommer, sagde Madam Bølling, der var i Køkkenet, og slog sine Hænder om den tause Datter.

-Ja jeg er just staaet op, ja, jeg er just staaet op, sagde hun; hun vilde ikke fortælle, at hun ikke havde været i Seng, det vilde jo bare gøre Tine urolig.

Tine gik ind til sin Fader.

Han havde faaet en ny Tidsfordriv. Tines gamle Skrivebøger var blevet taget frem - dem med Løve-og Tigerjagterne paa Bindet.

Dem sad han og læste i - Time efter Time.

Tine sad ved hans Fødder - hun stirrede paa de store Barnebogstaver.

"Du skal ikke have andre Guder for mig" - stod der i Linje efter Linje.

Bølling fulgte Linjerne med rystende Fingre. Tine maatte vende Bladet:

"Du skal ære din Fader og Moder" - "Du skal ære din Fader og din Moder", læste den Gamle Gang paa Gang, med sin svære Stemme.

-Hun skrev godt, hun skrev godt, sagde han og saá over paa Madam Bølling.

-Ja, Bølling, ja, du har jo lært hende det, svarte Madammen.

-Ja, hun skrev godt, gentog han. Og han læste igen.

IX

Otte og fyrretyve Timer havde Kanonerne ikke ti.

Nu var det over Middag. Klokken sex skulde Regimentet rykke ud.

Stimmelen blev tættere foran Kroen. Der var *dem*, som fik Feltflaskerne fyldte for anden Gang: den første Ration var gaaet med, mens de fik Munderingen i Orden - det gik lidt langsomt fra Haanden - og en Gang imellem glemte de rent Donten, mens de sad og lyttede efter "Musiken". Den blev alt haardere, syntes nogle.

Den Krøblede jog rundt - men idag var hans Øl for tyndt: saa raabte han paa Pladsen og saa raabte han i Gyden, uden Rist.

Et Par Officerer gik omkring og talte med Mandskabet. De kom helst *der*, hvor de kunde vente en Vittighed til Svar.

Fire Lolliker raabte højest - de spillede Kort - liggende plat paa Maven.

Men Lystigheden kom kun som korte Vindstød og saa blev der svært tyst igen paa Pladsen, mens Kanonerne, de rungede saa meget stærkt.

En Officer havde talt lystigt til en Flok, der stod tæt ved Smedens Lod, hvor Kisterne stod i Rad, to og to paa hinanden; saa sagde én af Soldaterne, fast og stille:

-Ja, Hr. Løjtnant, vi véd jo, at vi *skal* derud.

Og der blev ganske stille i Kredsen, mens Officéren gik.

... I Skovridergaarden var Officererne som spredte for alle Vinde. I Haven gik de eller ud og ind i Staldene. De skrev og de opgav det igen. De var i Stuerne og ude.

For tyvende Gang spurgte Berg i Køkkenet, om Tine var kommen.

Han havde ikke anden Tanke end denne: hvor hun var, hvad der *skete* i Skolen.

Hun var ikke kommen.

-Nej, kommen er hun ikke, sagde Sofie, der strax begyndte at klynke:

-Saa er 'et vist slemt med Degnen. For det maa man si' om Tine, at hun hænger ellers trofast nok ved dette Hus.

-Ja, sagde Berg.

-Hun har trofast elsket baade Herluf og Fruen fra den første Dag, sagde Sofie.

-Ja, sagde Berg, som slog han sig selv med hvert eneste Ja.

Kvartér efter Kvartér blev han og lod sig martre af Sofies Snak, som led han ikke nok.

-Og det har da forresten hele Degnens Hus, græd Sofie videre.

-Indtil den sidste Dag, sluttede hun.

-Ja, sagde Berg. Det var, som sad der ham en Orm i Sjælen.

Han rejste sig og gik ud.

Et Kvartér forløb - han spurgte igen, om der var Bud fra Skolen.

Men der var intet.

Saa gik han.

Han vilde se dem, han vilde derhen.

Men atter flakkede han rundt - han var paa Paradisvejen, i Gyden, til han tilsidst slog Følge og gik med Lægen op ad Trappen.

Tine hørte ham først, men hun rejste sig ikke.

-Tine, Tine, raabte Madam Bølling, og hendes Stemme blev helt høj og lys af Glæden, det er Skovrideren - det er Skovrideren.

-Nej - at vi sér Dem igen, nej, at vi sér Dem, blev hun ved.

-Tine, Tine, kaldte hun atter: Det er Skovrideren.

Tine kom ud. Et Øjeblik var det hende som en Lise at se hans Ansigt, der var lidende og furet og blegt.

-Det gør ham dog ondt, tænkte hun.

Berg havde ikke talt. Nu sagde han, som faldt det ham svært at faa Læberne fra hinanden:

-Bølling er jo saa syg.

-Aa ja, Bølling, aa ja, Bølling - det bliver værre og værre....

Det var, som Berg undgik at sé ind i Stuen, hvor Bølling sad - hans Blik gik kun saa hastigt hen over alting i Køkkenet.

-Men De maa da ind til ham, De maa da ind til ham, sagde Madam Bølling, som førte den ene Haand rastløst over den anden i sin Bevægelse. Det var saa længe, rigtig længe siden, at Skovrideren havde sét her indenfor.

-Ja, jeg maa dog sé til ham, sagde Berg som før.

Tine vidste ikke, hvorfor hun fulgte med, da han gik derind.

Berg saá Bølling - lille og affældig sad han ved Sengen; han vilde ikke have kendt ham igen.

-Det er Skovrideren, raabte Madammen, det er Skovrideren, som vil sé til dig.

-Ja, ja, svarte den Syge blot, med tungt Mæle, uden at løfte Hovedet fra de gamle Hefter. Haanden rakte han mekanisk frem.

-Aa, Herre Gud, - aa Herre Gud, han gi'er Dem dog Haanden, sagde Madam Bølling og blev ganske rørt paany.

Berg maatte tage den kolde og ligesom svampede Haand og han maatte holde den i sin - et Nu.

-Ja, ja, sagde den Syge kun og vendte Bladet.

Berg fik intet Ord over sine Læber. Det var som alting hos ham led og pintes: Øjnene, der saá det kendte Rum, Ørene, der hørte deres Stemmer, hans Haand, der havde maattet tage om hans.

-Men Tine - sagde Madam Bølling, der rastløs gik ud og ind - skovrideren skal da vel ha'e en Bid.... De skal vel ikke saadan gaa?

Hun fik Bordet slaaet op paa den anden Side af Sengen, og Tine maatte lægge Dug paa og Berg vægrede sig ikke. Han fandt endogsaa Svar og vidste selv ikke hvilke; han saá kun Tine, der gik hid og did og dækkede, bleg som en Død og med langsomme Bevægelser, som om hver Muskel, smertende, nægtede sin Tjeneste.

-Herre Gud, man har knap den Plads man ka' sidde - Madam Bølling kom ikke frem mellem Bordet og Sengen - : Og hvad *kan* man lave? hvad har man Tid til at lave? - Men en Bid maa De dog ha'e, en Bid maa De ha'e, som i gamle Dage.

Berg kom tilbords og han maatte tage af Maden.

-Det var dog Deres Livret - det var dog Deres Livret, sagde Madam Bølling og lagde mer paa hans Tallerken. Hun satte sig hen paa Stolen ved Kommoden - det gamle Ansigt var helt lyst af Glæde, og hun talte om Herluf og Fruen.

-Men, Tine, saa find dig dog en Plads, sagde hun, saa find dig dog en Plads.

Tine blev ved at gaa omkring som en Støtte, der bevægede sig, mens Berg sad - med hver Bid usvælgelig i sin Mund - og maatte spise foran Madam Bøllings Øjne.

-Men saa byd ham, men saa byd ham Tine, sagde Moderen og rejste sig i sin Iver.

Tine bød ham; han syntes, at hendes Hænder, der bød ham, var blege; og han tog paany.

-Hun skriver godt, hun skriver godt, sagde den Gamle igen fra den anden Side af Sengen.

-Ja, Bølling, ja.

-Ja - Herre Gud, - aa Herre Gud, det er nu hans Glæde, forklarede Madam Bølling. Jeg har jo gemt de gamle Bøger ... Bølling har jo lært hende det ... han har jo selv lært hende det ... og Tine *har* altid haft rigtig en køn Skrift ... det har hun ... Og nu sidder han jo og sér i de gamle Bøger - han er jo ikke til mere - han er ikke til mere, Skovrider.

Madam Bølling blev ved at byde:

-Tine, du skulde selv ta' dig en Bid, sagde hun, - hun smager ikke Mad, Skovrider, hun smager ikke Mad.

Berg vidste ikke, hvorfor han næsten tvang hende til at spise, hvorfor han *vilde*, at hun skulde spise ligesom han. Men hun gjorde det, og de sad ligeoverfor hinanden foran Madam Bølling.

-At man en Gang er samlet - at man er samlet, sagde hun, men pludselig saá hun fra det ene til det andet af de to blege og stirrende Ansigter og hun holdt inde, paa én Gang greben af den samme uforklarlige og uvisse Angst som om Natten, og sagde i en helt anden Tone, mens hun satte sig:

-Ja, ja, hvor Tiderne har forandret sig. Saa svært det er blevet for os alle....

I nogle Øjeblikke blev der ikke talt: Tine og Berg var det, som skulde de høre op at aande.

Berg forstod ikke, hvordan han saa pludselig rev sig løs og kom op og kom ud - Madam Bølling stod paa Trappen og vinkede, og han vendte sig endnu en Gang.

Tine var bleven siddende; hun rejste sig ikke og flyttede ikke det opdækkede Bord. Hun saá ikke Moderen, der var kommen tilbage, og hun hørte ikke Faderen, der læste op af de gamle Bøger.

Kanonerne lød som det mægtige Brus af en bortrullende Flod; paa Pladsen hørte man Raab og Signalerne, som kaldte til Samling.

Støjen tog til, og Tine hørte Kommandoraabene gennem Larmen - hver enkelt Stemme syntes hun, at hun kendte igen.

Og atter lød Signaler og igen Kommando og saa Skridtene ... af dem, der drog bort.

Madam Bølling stod igen paa Trappen og gik atter ind.

-Aa Gud - aa Gud, sagde hun og sank sammen i sin Stol; *at de skal derud og dø.*

Tine hørte kun Skridtene - de blev svagere, svagere.

Han var borte nu.

Og et Øjeblik var det, som al Bedøvelsen veg fra hende. Hun talte til sin Moder med hastig Stemme; hun sagde: Det er vel bedst, jeg gaar derned. Sofie gør ingenting.

Og ilfærdigt gik hun ud og løb ned gennem Gyden - hvor hastigt den jog, hendes ilende Skygge - ned over Marken. Dér mødte hun Tinka.

-Hvor skal du hen? spurgte Tinka.

-*Derned.*

Tine stansede ikke, men løb kun.

Længe stod Tinka og saå efter hende, til hun forsvandt, over Gærdet, ved Dammen.

Hun løb ind gennem Haven, i Stuerne: hun maatte sé dem igen. Hun vilde være *der*.

-Og saa drog de da bort! - det var Sofie, som flæbende løb hende i Hælene, varierende samme Ord uafsladelig.

Tine slog sig ned paa *hans* Plads ved Skrivebordet med Lampen.

-Nu er de derud', græd Sofie, som sad i Sofaen ligeoverfor. Aa, Jesus, nu er de derud'....

Der laa et Brev i den opslagne Mappe. Tine læste Datoen den 16. April.

-Og hvem véd, hvem der om en Tim' drages med Døden, sagde Sofie.

Tine vendte det første Blad. Hun vidste vel knap, at hun blev ved at læse: Det Brev *kendte* hun; det var alle Ordene fra de gamle Breve - dem, Fru Berg havde læst saa tidt. Her havde hver Sætning samme Klang, her stod i hver Linje alle de gamle Navne - til Fruen.

Og mens Sofie blev ved at klynke, faldt Tine Bøllings Hoved tungt ned mod Skovriderens Bord.

Han havde kun *taget hende* - taget hende for ét Nu.

... Skumringen sank over Stuen. Sofie var falden i Søvn i sin Krog.

Kanonerne lød med Helvedslarm som ingensinde før. Fra Staldene brølte det skræmte Kvæg med tudende angstfulde Brøl som paa en Sommermark, hvor Lyn slaar ned i Hjorden.

Tine laa ned paa Knæ - med Hovedet mod Fruens Brev. Hun mærkede noget varmt mod sine Hænder: det var Ajax og Hektor, som havde lagt sig paa Tæppet.

De slikkede hendes Haand.

* * * * *

Det var Hans Højærværdighed Biskoppens Vogn, som kom frem for Skolen. Han vilde blot sé til gamle Bølling.

Han kom tilbage, forbi den nejende Madam Bølling, og vilde igen staa op i sin Kaleche, da en højtstaaende Stabsofficér red med et Par Ledsagere over Pladsen.

Stabsofficeren stod af Hesten, og efter at have vexlet Hilsener, gik de ind paa Kirkegaarden - han og Bispen.

Fra Højen over Paradisvejen saá de over mod Vest.

-Skal der rømmes? spurgte Bispen.

-Nej, *vi bliver*. - *Man vil*, vi skal blive.

Officerens Stemme var sært tydelig og han saá frem for sig, mod Skanserne.

Bispen taug lidt; hans Mund skælvede en Smule. Saa sagde han;

-Ja, de Mænd er sig i Sandhed deres Ansvar bevidste.

Nogen Tid stod de tause. Solen var sin Nedgang nær. Den sank i et luende Rødt, som havde den kolde Himmel opsuget alt Jordens Blod.

Saa vendte de sig og uden flere Ord gik de hen mellem Gravene.

Biskoppen stod op i sin Vogn, men Officéren slap ikke hans Haand Saa mumlede Bispen et "Lev vel" og kørte bort.

Paa Pladsen drog en Time efter de Næste ind. En Stund var Kroen belejret. Soldaterne havde megen Tørst Saa blev der hurtig stille.

Kun fra Kroen skingrede Madam Henrichsens Stemme ud fra Gæstestuen, gennem Døren mellem Søjlerne. Hendes Piger kom ikke og man hørte hendes Raab ude i Gaarden.

... Kanonerne lød uforstyrrelig gennem Natten.

Det bankede paa Skolens Dør, der allerede var i Laas.

-Det er mig, sagde Tine.

Madam Bølling lukkede op. Hun saá kun sin Datter som en Skygge imod Mørket.

* * * * *

Natten gik, og Dagen lysnede.

Det var nær ved Middag næsten, før man paa Pladsen vidste, at nu stormedes Dybbøl.

X

... Til ud paa sidste Nat havde de hørt de Saaredes Jammer, der slæbtes forbi til Hørup Hav - nu hørte man hver Stønnen saa langt gennem Stilheden.

Og saa var alt blevet tyst.

Dagen kom. Det var, som var Pladsen død. Smedjen stod tom, og Smeden kom ikke til sin Gerning. Ingen aabnede Kroens lukkede Dør.

Madam Bølling og Tine sad, pakkede i Sjaler, Time paa Time, kun stirrende og stumme. Nu og da rejste Madam Bølling sig og, raadløs, gik hun frem og tilbage foran sin Stol i Krogen - som et sygt Dyr.

-Vil du ikke spise? sagde hun.

-Nej Tak.

Atter satte Madam Bølling sig. Bølling vaagnede. Ordene blev kun til utydelig Lallen i hans Mund, og han famlede om Postillen, indtil Tine tog den og læste Skriftsprogene, som han ikke mer forstod og hun ikke hørte.

Faderen faldt hen. Gang paa Gang rejste Madam Bølling sig og gik medløs rundt, i sin Krog.

-Vil du ikke gaa derned? sagde hun.

-Hvad skal jeg der, Moer? sagde Tine med samme tonløse Stemme.

Og de sad, i deres Krog, igen.

Saadan var Dagen gaaet - som vogtede de et Lig.

Nu var det snart henimod Aften.

Tine gik ud.

I Gyden, paa Pladsen, i Gaardene, paa Marken, var der intet Liv. Fjælene til Kisterne laa forladte paa Smedens Lod mellem den nedtrampede Rug. Kun de herreløse Køer brølede uroligt paa de fremmede Marker.

Tine gik frem ad Vejen. Hun havde kun én Tanke: Hun vilde sé ham, der var død. Han var ikke kommen tilbage - saa var han død.

Alting var stille.

Selv Fuglene taug. Og den opblødte Jord, hvor ingen traadte mer, var størknet som et dødt Tæppe.

Hundene sprang frem over Skovridergaardens Gærde og fulgte Tine; hun mærkede dem ikke. Hun gik forbi Huse og Gaarde og så dem ikke. Hun vilde kun til Ulkebøl, hvor Staben var; i Staben vidste de Besked.

Men i Ulkebøl var alt forladt, og Præstegaarden stod øde som et tomt Værtshus. Gaardhunden gøede ikke, da hun kom og gik.

Foran Kirkegaardsporten brølede noget forvildet Kvæg. I Taarnet begyndte Klokkerne at ringe.

Tine gik ind; hun så den store Kirkedør stod aaben. I Koret laa der Lig ved Lig. Tine gik op ad Gangen: hver enkelt af de Døde så hun ind i Ansigtet og gik ham forbi.

Ved Alteret stødte hun mod en fremmed Mand, hun så ham næppe.

-De Tapre, sagde han paa et fremmed Sprog - hun hørte det ikke.

Hun så den næste Række - én efter én; Hundene slikkede tøvende Ligenes nøgne Fødder.

Hun gik ud igen; den fremmede løste bag Kirken sin Hest og saá efter hende, saa længe hun øjnedes.

Hun gik kun videre - ud af Byen:

-Saa maatte Staben være i Augustenborg - Staben vidste Besked.

Tine blev ved at gaa og Hundene fulgte. Solen var nede og mellem Hegnene begyndte det at mørknes. Men ingen hilste Godaften ved Husenes lukkede Døre.

Saa halsede Ajax og saa Hektor. De løb frem ad Vejen. De fulgte et Spor og løb atter tilbage - ind over Marken mod den nærmeste Gaard. De sprang tilbage op ad Tine og gøede.

Hun vendte om og fulgte dem; hun vidste ikke, at hun faldt i Knæ som en Haltende to Gange, mens hun gik.

I Gaardsrummet var der ingen; stille løftede hun Dørklinken. I Stuen blev et Barn vugget, og en Mo'ertilille rejste sig ved Ovn. Hun kendte Tine, og hun begyndte at græde.

-Er Skovrideren her? spurgte Tine kun.

Konen græd blot og Hundene blev ved at gø.

-Hvor har De lagt ham? spurgte Tine igen.

Den Gamle aabnede Mellemstuedøren og Tine fornå den kvalme Lugt af Blod: *Dér* - i Alkoven laa han.

Tine saá kun hans graablege Ansigt. Gaardkonen stødte hun bort og tog Vaskefadet fra hende, hvori Vandet var rødt af hans Blod.

-*Har han talt?* spurgte hun.

Gaardkonen græd.

-Aa ja, aa ja, han kalder jo paa Fruen - paa Sønnen og paa Fruen - de to, de er i hans Tanker - aa Gud, for Sorg - aa Gud, for Sorg.

Tine sad som hjemme, tæt ved Sengen - ubevægelig stirrede hun paa hans Ansigt.

-Han vaagner, sagde hun.

Hendes Liv var kun ét Haab: at han vilde kende hende igen.

Men den Døende slog blot Øjnene op og saá paa hende som paa den tomme Væg.

-Marie, Marie, kaldte han svagt, Marie, tag Herluf ved Haanden - han græder - han græder ...

Han blev ved at hviske. Hundene rejste sig ved Lyden af hans Stemme og klagede sagte.

-Sé de Umælende, sé de Umælende, græd Gaardkonen.

Det var, som om den Døende mærkede sine Hunde og vilde dreje det saarede Hoved: han smilede halvt.

Tine rørte sig ikke.

En Time sad hun. Hun ventede, han skulde nævne hendes Navn - blot i en Forbandelse, der aabenbarede hendes Skændsel.

Men han huskede hende ikke mer.

Saa stod hun op. Bliv her, sagde hun til Konen. Jeg vil hente Hjælp.

Og hun gik alene. Hundene blev ved hans Seng.

Natten var mørk og der var ingen Stjerner. Hun faldt over Vejens Milestén og hun rejste sig igen.

Moderen var oppe, da hun kom hjem. Bleg og forknytt sad hun paa samme Plet.

-Hvor længe du blev, Barn, sagde hun.

-Jeg har ingenting hørt, sagde Tine og lagde Sjalet.

Moderen skænkede Kaffe og rakte hende den.

-Tak, svarte Tine og drak begærligt.

-Hvor du er bleg, sagde Moderen.

Hun begyndte at tage Sengklæder frem og lægge dem paa Sofaen - til Seng for Tine.

-Nej, Moer, sagde Tine - bestandig i den samme Tone, der gjorde Madam Bølling saa bange - jeg sover oppe.

Hun beredte alt til at gaa til Ro. I Tanker satte hun Stolene hen paa Plads som i gamle Dage. Hun tog Lyset fra Hylden og tændte det; og pludselig var det, som hun vaagnede: hun saá alt om sig, og hun vidste, at *alt var sket*.

Hun saá Stuen og de gamle kendte Møbler som for første Gang i lange Tider - og sin Fader og Moderen, *dem*, hun nu skulde forlade.

-Hvor du sukker, Barn, sagde Madam Bølling og tog hende mildt om Haaret: hvor du sukker.

Tine holdt Moderens Hænder saa fast over sit Haar som til et langt Kærtegn:

-Ja, Mo'er, ja, Mo'er, hviskede hun ud i Luften.

Længe stod hun ved Faderens Seng. Alle Bevægelser gjorde hun lange og dvælende, ligesom om hun maalte dem og iagttog hun dem selv.

Hun kyssede Moderen til Godnat og hun tøvede endnu et Øjeblik - saa gik hun op. Hun bar forsigtig Lyset over Loftet - for den spredte Halms Skyld - og hun var inde.

Hun saá paa alt, paa Gardinerne, der var blevet skidne og graa, paa Gulvet, der var slidt af de mange Fødder, og sin Seng, hvor fremmede Mænd havde ligget.

Her havde hun levet hele sit Liv.

Hun blev siddende stille paa Kanten af sin Seng foran det brændende Lys. Nede hørte hun Moderen sysle og snakke med sig selv og komme til Ro.

-Er du i Seng? spurgte hun hviskende op for ikke at vække Bølling.

-Ja! svarede Tine.

-Saa Godnat, Barn.

-Godnat, Mo'er.

Alting blev stille. Tine blev siddende paa sin Seng. Hun hørte kun de to Gamles dybe Aandedrag op gennem Huset.

* * * * *

Det første graa Dagsskær faldt ind i Kamret, og Lyset var næsten brændt ned, da Tine stod op og slukkede det. Hun gik stille ned og aabnede varsomt Døren. Hun så Kroen og Kirken og Smedens Hus og vendte sig mod Skolen - en sidste Gang:

Der var Moders Plads bag Ruden og Randen af hendes Stol.

Langsomt gik hun hen ad Vejen; ved Højen steg hun over Gærdet ind i Skovridergaardens Have, hvor Træerne og Buskene og Roserne, som var indvundne i Maatter, stod som Spøgelser i Skumringen.

Tine gik op ad Havetrappen, og hun så ind gennem Døren. Hun kendte hver en Plet, og hver en Plet var lagt øde.

Tanker havde hun ikke - de var vel allerede døde. Hun bad heller ingen om Tilgivelse. Hun vidste kun: nu maatte det være forbi.

Hun var allerede gaaet ned, men endnu en Gang vendte hun tilbage; hun holdt Panden mod Ruden til sit eget Kammer og så længe ind.

Hun kom forbi Pigernes Vindu. Sofie sov med mange Tørklæder om sig, ene, i den store Seng.

Hun hørte Kvæget blive uroligt i Stalden og Hanen galede højlydt; og hastigt gik hun ned imod Dammen.

I et Nu mindedes hun tusind Ting, og det var, som alle Stemmer, hun elskede, talte til hende paa én Gang. Hun tænkte paa Herluf og paa Aftenen, da de rejste, og paa Dagen, da Berg og hun gik her forbi over Gærdet; og paa Morgensangen, de sang i Skolen, da hun var ganske lille; og paa Appel, der var død og paa Faderen og Moderen, som nu skulde sidde alene.

En Gru greb hende og rejste alle Nerver - her skulde hun *dø* - *dø*.

Nej, hun *kunde* ikke, hun *maatte* leve - kunde ikke - tusinde Udveje, tusinde Paaskud, tusinde Udflugter drev hende hjem til Livet i ét Nu....

Men saa skød hun langsomt Skoene af sine Fødder. Angsten var død under hendes Hjertes trætte Smerte.

Hænderne havde hun foldet. Læberne bed hun sammen. Med Blikket mod det lille Lysthus gled hun ned i Dyndet.

... Nu var Dammen rolig.

Dagen kom.

* * * * *

Madam Bølling var vaagnet; Bølling havde sovet saa roligt og laa saa godt endnu.

Hos Tine var der ogsaa stille. Madam Bølling hvilte selv et Kvartérstid til, for hun bankede med en Stok i Loftet for at vække Tine.

Men der blev ikke svaret

Madam Bølling stod op. Tine kunde nok trænge til Søvn. Det var intet Under, om hun sov ud en Gang. Moderen vilde lave Kaffen og bringe den op, naar hun vækkede hende - saa kunde hun drikke den paa Sengen.

Saa mange Gange hun havde bragt Kaffen op, Vintermorgener, naar det var altfor koldt og Tine dog saa gerne laa lidt længe.

Madam Bølling gik og talte med sig selv, mens hun fik alt i Orden. Men saa vaagnede Bølling, og han maatte have sin Morgendrikke først.

-Aa, Herregud, aa Herregud - saa snavs det er - Madam Bølling talte med sig selv - saa snavs det er - man maa snart made ham nu - som et Barn - naa, Bølling, naa ...

Han tog ikke mere om Koppen, han kunde ikke holde om nogenting.

Til sidst kom Bølling dog lidt til Ro igen, og hun fik Kaffen paa Bakken og gik op over Loftet.

Hun saá den tomme, urørte Seng, og et Øjeblik stod hun forvirret uden at forstaa, før hendes Ben begyndte at vakle og hun løb hen over Loftet og raabte, meningsløst, ind i Gavlkammeret, ud af Lugen:

-Tine, Tine!

Saa taug hun igen. Hun tænkte: Bølling hører det.

Hun søgte at besinde sig, faa fat blot i en Tanke:

-Hun er naturligvis hos de Syge, sagde hun. Hun er hentet ned til de Syge.

Hun gik ned, hendes Bén vilde ikke bære hende. Hun aabnede Døren, og hun saá, hun var der ikke. Hun spurgte: Har De set min Datter? og hun ventede ikke paa Svaret.

Hun sagde Gang paa Gang:

-Hvor det er Uret af Tine at gøre mig saa forskrækket. Og greben af ny Angst sagde hun:

-Men hvor er hun da? hvor er hun da?

Hun havde ikke sin Forstand mer, og hun begyndte at løbe gennem Huset, som ledte hun om en bortkommen Naal. Paa én Gang forlod hun alting og hun løb ned over Pladsen, ind gennem Krostuerne.

-Hvor er Tinka, raabte hun, hvor er Tinka? - som om Tinka vidste Besked.

Og da Tinka kom, kunde hun ikke mere faa Ordene frem, men stod kun hjælpeløs, med rokkende Hoved.

-Hvad er der? hvad er der? raabte Tinka.

-Tine - hvor er Tine? - Tine er der ikke ... Og pludselig begyndte Madam Bølling at græde.

-Hvor er hun ikke? sagde Tinka, der var bleg som et Lagen. Hvor ikke?

-Ja - hvor? hvor? gentog Madam Bølling forvirret og hun fortalte, tonløst, gentagende samme Ord, i Sætninger uden Mening:

-At hun var der ikke - at hun var gaaet op - iaftes - og var der ikke - hun vilde sove deroppe - iaftes - og nu var hun der ikke - nu var hun der ikke ...

-Saa er hun i Skovridergaarden, sagde Tinka og rev Sjalet om sig; hun rystede over hele Kroppen.

Madam Bølling stod et Nu - og gav sig saa til at lé gennem Kuldegysningerne.

-Ja, ja, ja, sagde hun halv lallende, det er hun, det er hun ... At man ikke tænkte paa det strax. - Hun har villet ha'e Efterretning - hun har jo villet ha'e Efterretning - om Skovrideren - om Skovrideren -

Hun begyndte at gaa, følgende efter Tinka, det løb hen ad Vejen, gentagende de samme Ord, mens hun løb: Skovrideren, Skovrideren, Skovrideren ...

Men med ét stansede hun, og hun førte Hænderne som til Slag ind mod det graa Hoved: Mistanken gryede i hende som en dump Angst.

Hun greb Tinka om begge Arme, og, forvildet, saá hun hende ind i Ansigtet, som vilde hun tale, spørge: Sandheden gennemborede hende som et pludseligt Sværd.

-Kom, kom, bad Tinka angst.

Men Madam Bølling rev sig løs - med en stille Klynken som et fældet Dyrs, der synker - og hun løb.

Hun havde forstaaet.

-Ja, nu forstod hun alt og alt mindedes hun. Nu var alt styrtet sammen.

-Det var Skovrideren - det var *ham*, som havde taget hendes Barn.

Hun løb ind over Gaarden. op ad Trappen, Døren slog hun op.

Han havde taget hendes Barn.

Hun *faldt* ned i en Stol og hun sad i de øde Stuer. Hun mimrede Ord, hun ikke vidste selv; saa forbandede hun *dem*; saa jamrede hun over *hende*; saa bad hun "Fruen" om Tilgivelse - løftende de rystende Hænder.

-Aa, Gud, aa Gud, for *min* Skyld - hun har vel ikke vidst, hvad hun gjorde - Gud, aa Gud, for min Skyld ... hun har ikke vidst, hvad hun gjorde.

Hun blandede "Fruen" og Gud i ét og hun bad til dem begge med samme Ord:

-Gud, o, Gud, jeg be'er, jeg be'er, jeg, som har født hende, jeg, som har født hende - be'er - jeg be'er.

Og Ordenes evige Gentagelse løste Taarestrømmene, saa hun hulkede med Hovedet ned imod Bordet, mens hun blev ved at bede.

* * * * *

Tinka havde kaldt paa Lars. De søgte - Husmanden ogsaa - i Huset, i Haven. Sofie løb bagefter, jamrende, med begge Tørklæder i Haanden.

Det var hende, der fandt Tines Sko i Græsset.

Lars stagede fra Bredden med Stænger i det tætte Mudder. Husmanden hjalp til, da de fik Liget trukket op.

Tinka lagde sig hulkende ned paa det grønne Græs og glattede Haaret bort fra det skæmmede Ansigt: Kom og løft hende, sagde hun, og de lagde den Døde op paa et hentet Sejl. Tinka løste sit Hovedklæde og bredte det over Venindens Ansigt.

De bar hende ind; Dynd og Vand sivede ned over Gulvene.

Sofie løb - hun turde ikke røre ved Liget. Men Tinka og Maren ordnede i Kammeret om den Døde: hun laa med foldede Hænder paa sin Seng under Fruens Billede.

Tinka gik ind til Madam Bølling. Det var, som Madam Bølling var blevet affældig paa den ene Time. Hovedet faldt hid og did, og Stemmen kendtes ikke igen.

Hun saá kun op paa Tinka og rejste sig.

-Hvor er hun, spurgte hun.

Tinka kunde ikke svare.

Moderen saá Vandpyttene i Gangen og hun spurgte:

-Er hun i Kammeret?

-Ja, hviskede Tinka.

De gik begge derind. Madam Bølling løftede Lagenet fra sin Datters Ansigt.

-Barn, Barn, hviskede hun ganske sagte. Smaa Taarer løb ned ad hendes Kinder, og, som vilde hun trøste hende, sagde hun, mens hun lod Haanden glide ned over hendes Haar:

-Det har jo været ham - det har jo været ham ...

Og hun havde tilgivet alt.

Under sagte Klager, der ikke var Ord, græd hun med Hovedet ind mod sin Datters Seng.

Saa rejste hun sig, og, mat, som om hun talte i Søvn, sagde hun:

-Nu skal hun hjem.

Hun bredte selv Lagenet over Baaren. Lars Avlskarl og Anders Husmand bar Tine hjem, bag Husene og over de stille Marker.

* * * * *

Det var blevet stille i Skolen. Gennem Huset hørte man hvert Hammerslag, hvormed Tinka og Gusta i Salen fæstede de hvide Lagener.

Sofie listede ind i Køkkenet, hvor Husmandskonen syslede, ræd for hver Støj.

-Hun ska' da vel i ordenlig Ligtøj? hviskede Sofie, som var hun angst for sin egen Stemme. Det var da en Dødsens Synd, om hun ikke skulde i ordenlig Ligtøj.

-De gaar jo og klæ'er hende, hviskede Husmandskonen tilbage.

-Herregud, gaar de og klæ'er hende, klynkede Sofie sagte med et eget tilfredsstillt Tonefald midt i Bedrøvelsen. Hun fik Skoene af, mens Bøllings lange Lallen lød gennem Huset. Hun sneg sig ind gennem Stuen og aabnede Salsdøren uden Lyd.

Tinka og Gusta gik blege om i det sære Lys fra de mange Lagener.

-Maa En sé hende, hviskede Sofie skræmt og sky.

Tinka og Gusta svarede ikke, men drejede kun Hovedet om mod den hvide Baare.

Sofie græd en Tid, mens hun løftede Lagenet fra det stille Ansigt. Saa gik hun rundt om Sengen og eftersaá længe "Klædningen".

-Saa ska' der Lagener over det Hele? sagde hun hviskende.

Men de svarede hende ikke.

Klokkerne begyndte at ringe til Lieutenant Appels Begravelse, og ovre i Kroen stod Fru Appel af Vognen indhyllet i sine lange Slør.

Madam Henrichsen kom ud for at hjælpe hende og sagde, at "Tine i Skolen" var død til Morgen. Fru Appel spurgte: Naar? med et Ansigt, som hørte hun ikke og uden at vente paa Svaret - som om der ikke fandtes andre Døde end hendes Søn.

Sofie vendte tilbage til Køkkenet.

-Ja - nu har de klæ'tet hende, sagde hun grædende og fik Skoene paa igen: Hun ligger forresten rigtig kønt - i lutter hvide Tæpper.

Hun tørrede sine Øjne, og pludselig sagde hun i en helt anden Tone:

-Gi'es her ikke en Kop Kaffe? - En taver rent sin Fatning under all' de Sorgens Tildragelser.

Husmandskonen begyndte at tilberede Drikken helt inde i Dybet af Skorstenen, for hvis Madammen skulde komme ud.

Men Madam Balling kom ikke ud. Hun sad hos Bølling og klappede og klappede hans famlende urolige Hænder. Helst havde hun begravet sig - langt, langt borte. Hun var saa angstfuld og saa bange for alle de Folk, der nu kom sammen, og Præsterne, der vilde komme - nu skulde de alle "dømme over hendes Tine".

Ude paa Pladsen begyndte Koner og Piger at samles. De var krøbet frem fra Husene for første Gang efter Dybbøldagen og hørte nu om Ulykken. De listede stille omkring, som om de ikke turde træde paa Fødderne, og hviskede med sky og skræmte Stemmer foran de tre lagendækkede Vinduer.

Sofie var kommen ud i fri Luft og gik og græd rundt fra Klynge til Klynge. Hun gav hver Besked under en ustanselig Snøften.

-Saa sér jeg jo hendes Sko at staa der paa Græsset - og saa begyndte jeg jo strax at *skrig'* ... Aa - Gud, for Syn - Gud, for Syn....

De tre Gaardkoner, der om Søndagen drak Kaffe i Skolen, gik tause og stive op ad Trappen. De blev uden at sige et Ord i den forreste Stue, til Tinka kom, og de avancerede ind omkring Liget i Gaasegang, gravitetiske og tause. De græd ikke, men saá kun ud, som maalte de Væggene, til de vendte tilbage til den forreste Stue, hvor de satte sig i Rad. De havde ikke bevæget en Mine.

Gusta havde blottet det stille Ansigt paa dets Pude.

Ude paa Pladsen hørte man Æreskompagniet, der rykkede op, og de første Præsters Vogne, som holdt ved Skolen.

Tinka tog imod dem; men Madam Bølling var allerede ude i Køkkenet - ved Lyden af de Vogne: De skulde jo ha'e Kaffe, de maatte jo ha'e Kaffe - alle Pastorerne.

Er der mange, Tinka? spurgte hun og skjalv helt ved det. Hun var bange for hver eneste.

Ja, ja, saa maa der ta'es den store Kande ... ja, den store Kande ... aa, gør De det ... Og Søndagskopperne ... ja, gør De det.

Madam Bølling var saa angst for Præsterne.

-Tinka, sagde hun og tog hende til en Side, mens hun så paa hende med sine smaa Øjne, der snart ikke var Øjne mér:

-Hvad har de *talt*? spurgte hun saa angst og skræmt.

Præsterne havde ikke talt meget. Selvmordet i en Degnegaard generede dem lidt og de nød Kaffen, som Tinka fik budt om, i Stilhed.

Gamle Pastor Gøtsche sagde til Tinka i en Krog:

-Hun ligger vel derinde? Lad mig sé hende.

Og han gik derind med Tinka. Den gamle Præst så paa de hvide Træk.

-Aa, Herre Gud, sagde han. Jeg konfirmerede hende. Ja - ingen Spurv falder til Jorden uden Vorherres Vilje, som er i Himlene.

Han pudsede Næsen og vendte tilbage til de andre, med foldede Hænder.

Ude var Pladsen ganske fuld af Kvindfolk og Soldater, som kom i Skarevis ovre fra Østsiden. Sofie var paa sin Runde naaet til Kroen, hvor hun havde endt sin Beretning og sagde efter en Stilhed:

-Ja - Gud véd, hvorfor hun har søgt til de sorte Vande.

Madam Henrichsen stod bag Klyngen i sin Dør. Hun så ud, som havde hun meget stor Lyst til at hugge i Sofie.

-Ja - hun var det grønne Træ, sagde hun og så ufravendt over paa Skolens hvide Lagener. Der skulde noget til, før Madam Henrichsen tog sin Tilflugt til Bibelord.

Der blev en større Bevægelse, da Højærværdighedens Vogn kørte frem. Provsten havde tænkt, der kom vel en Del Embedsbrødre sammen og var saa ogsaa taget herhen. Øjeblikket var vigtigt og det var godt at have Rede paa Stemningen - for at retlede efter Evne.

Paa Trappen fik han Ulykken tilhvisket af en Kapellan.

Hans Højærværdighed stod et Par Sekunder konsterneret og meget uvis. Men saa gik han ind, hvor alle Præster modtog ham i Taushed.

-Det er jo en Sorg, jeg hører om, sagde han og hilste paa den Nærmeste ... Ja - *Sindsforvirring* kan vel falde paa de Svage. - Og ogsaa for Kvinderne har Gud haft en Prøvelsens Tid ... en møjsom Tid, sluttede Provsten.

Præsterne samstemmede, ligesom littede, og Klokkerne begyndte at ringe igen.

Provsten og flere Præster gik ind i Salen, hvis Dør blev staaende aaben, saa det hvide Ansigt paa sin Pude laa som stirrede det opmærksomt frem gennem begge Stuer.

Hans Højærværdighed mumlede et Skriftsted, og Præsterne havde foldet Hænderne.

Saa vendte Højærværdigheden sig, og henne ved Vinduerne talte han, omgivet af Embedsbrødrene, om Hærens Bevægelser og Konferencen i London. Han talte halv højt, med en bekymret Stemme, mens han vuggede sit Cæsar-hoved frem og tilbage.

-Naar man nu blot var vis paa, at vore Befuldmægtige fandt den rette *Tone*, sagde han. Hvad det nu frem for alt gælder, er, ikke at opgive Nationens Værdighed.

Han blev ved at tale - højere, henover det stille Hoved, der laa, som det lyttede paa sin Pude.

-Ti endnu er vi ikke ydmygede, sagde han. - Og hver Plet af denne Jord vil koste Blod.

Ude paa Pladsen var der næsten blevet Trængsel. Den Krøblede var kommen og rullede, skrigende, omkring med sit Øl mellem Klyngerne.

-Men hun ligger kønt, sagde Sofie, der nu var naaet tilbage i Nærheden af Skoletrappen: Hys - der er de.

Provsten og alle Præsterne kom ud og gik ned ad Trappen. Bagefter vandrede de tre Gaardkoner, som indtil dette Øjeblik ikke havde rørt sig fra deres Plads.

Alle gik gennem Kirkegaarden ind i Kirken. Sofie foretrak at vende tilbage til Køkkenet: Det var snart, som En var blevet tidlig til en Kop Kaffe - nu igen.

Solen skinnede ind i Køkkenet og Sofie fik Vinduet op.

-Maaske ka' En hør' lidt af Talen, sagde hun. Provsten har forresten saadan en opbygg'lig Tank'gang i alle Ligprækener, lagde hun til i en Slags Parentes.

-Og En ka' osse ha'e godt a' at sidd' lidt stille i Solen, sluttede hun.

Hun fik Kaffen.

Madam Bølling havde fra Sovekamret hørt, at nu var der blevet roligt. Skræmt aabnede hun Døren: Nej - nu var der ingen.

Det var, som hun aandede op ... Og endelig gik hun ind til sin Datter og lukkede.

Tinka havde sat sig i Sovekamret hos Bølling.

De begyndte at synge i Kirken. Ogsaa Tinka havde aabnet Vinduerne - det var, som den stærke Sang vilde fylde det tause Hus.

*Hvo véd, hvor nær mig er min Ende?
Sé, Tiden meget hastig gaar,
hvor let og snart kan det sig hænde
at jeg mit Vandrebudskab faar.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
i Afskedstimen Trøst og Ro.*

Gamle Bøllings famlende Hænder faldt lidt til Ro, og det syntes næsten, som han lyttede.

Madam Bølling havde rejst sig; hun aabnede alle Vinduer bag Lagenerne med hastige, rystende Hænder som en Tyvs: den fremmede Sang turde hun da lukke ind over sin Datter.

*Hjælp mig i Tide at bevare
mit Hjerte fra Letsindighed,
at, naar du kalder, jeg kan svare;
Ja, Herre, sé, jeg er bered.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro.*

Der rullede en Vogn hurtig frem for Skolen, og Sofie kom op og ud for at se, hvem det var, der kom saa silde.

-Lise, Lise, raabte hun og var saa altereret, at hun maatte sætte sig strax ved Døren: det er Bispen - det er Bispen.

Lise løb ind, gennem Sovekamret, ind i Salen, helt forvirret:

-Madam, Madam, sagde hun forpustet, det er Bispen.

Madam Bølling rejste sig langsomt fra sin Datter, hun forstod slet ikke. Saa sagde hun: "Bispen" - og begyndte at ryste.

Benene vilde næppe bære hende ind i Sovekamret til Tinka: Hun kunde ikke sé ham - hun kunde ikke sé ham ... nej....

Men hun maatte jo: Det var *Bispen*.

Og hun maatte have sin sorte Kappe paa....

De fik den frem; men Madam Bølling kunde næppe faa den paa med sine stakkels Hænder.

-Det var Bispen, Bispen - nu var de der da *alle* til Doms.

Endelig gik hun ind. Biskoppen stod i den forreste Stue. Hun kunde ikke tale, og hun turde ikke sé op i hans Ansigt.

-Jeg hørte om Deres Sorg, og saa vilde jeg dog sé herind, sagde Biskoppen langsomt og mildt og tog begge hendes rystende Hænder: Stakkels Barn - Deres stakkels Barn.

Madam Bølling løftede Øjnene imod ham, og et ubeskriveligt Smil lagde sig som et pludseligt Lys over hendes Ansigt.

-Aa Gud, aa Gud, mumlede hun og kyssede hans Hænder.

Bispen tog dem bort og traadte hen til Tine. Længe stod han med sine Øjne fæstede paa det stille Hoved som sunken hen i en smertelig Andagt.

-Ja, sagde han og løftede de foldede Hænder næsten op til sit Hoved: Gud tilgive os - Gud tilgive os alle.

Madam Bølling havde bøjet sit Hoved ned mod sin døde Datters Pude. Og angst og ganske sagte som gjaldt det Frifindelsen for selve den højeste Dom, hviskede hun, mens hun igen førte sine Læber hen mod hans Hænder:

-Og maa ... ogsaa Klokkerne ringe?

Bispen løftede Hovedet.

-Hvorfor skulde de ikke ringe? sagde han. Hun skal vel høre sine egne Klokker - sidste Gang.

Madam Bølling sank ned i Graad, mens Biskoppen klappede hendes Hoved.

I Kirken sang de igen - stærkt lød de mange Stemmer. Biskoppen rørte sig ikke:

*"Hvor er Lammet, Offerlammet?"
spurgte Isak, syg i Sind,
da Slagtoftet var berammet
med ham selv paa Bjerget ind.
Bange for sit unge Liv,
paa den blanke Offerkniv
peged han og sagde: "Lammet,
hvor er det, til Død opammet?"
Her er Lammet, Offerlammet,*

*siger Jesus, ydmyg spag,
i min Faders Raad berammet
er den store Offerdag.
Bange vel af Hjertens Grund
er jeg for den mørke Stund.
Men for hele Verdens Brøde
Den Uskyldige maa bløde.*

Sangen var ophørt, men Biskoppen stod endnu ved den stille Seng. Fra Kirkegaarden lød Æressalverne knitrede over Graven.

Folk brød ud af Kirkegaarden, og fra Pladsen hørte man mange Stemmer - Præsterne vendte tilbage, faamælte og overraskede. De havde genkendt Bispens Vogn.

Men da endnu alle stod i den forreste Stue, aabnede Hans Højærværdighed Døren og kom ud. Han nikkede stille til alle, og Præsterne bukkede tause.

Bispen rakte gamle Gøtsche Haanden og sagde mildt:

-Vore stakkels Bøllings - vore stakkels gode Bøllings.

Og sagtere, overmandet af en pludselig Bevægelse, sagde han, mens han hastig og næsten krampagtig førte Hænderne op til sine Øjne:

-Ja, ja - "Se vi er kun dine Tjenere - *giv os at fatte dine Vidnesbyrd*".

Han gik ud med et Par korte Nik og han steg op i sin Vogn.

Sværmen var borte, og Landet var atter stille. Som død laa den stivnede Jord.

En Vogn næsten jog ind mod Bispens, saa Biskoppen stak Hovedet ud af Kaleschen for at sé, hvem det var.

Det var Madam Esbensen, der blev saa forfærdet ved at sé Bispen, at hun formelig gav sig til at neje foran sin gumpende Stol. Hun var højrød og foraset. Hun var evig i Forretning: Det gik jo alt i ét - i disse Skrækkens Tider.

Hun blev ved at neje, til hun var helt inde paa Sidevejen.

Men Biskoppen trak Hovedet tilbage uden at have kendt hende.

Foran ham kørte Fru Appel. Hun sad alene paa et underligt, højt Køretøj, mens Vinden tog i hendes lange Slør og løftede det højt - op over Vejen.

Men Madam Esbensen blev ved at sidde og dreje Hovedet for at stirre efter "den Højærværdige", mens hun gyngede, i fuldeste Fart, hen over Markvejen i sin Fjederstol - bort til sin Forretning.

... "Giv os at fatte dine Vidnesbyrd".

Ved vejen

Herman Bang (1857-1912). Udgivet 1886

I

Stationsforstanderen skiftede Frakke til Toget. - Satan til lidt Forslag i Tiden, sagde han og strakte Armene. Han havde blundet saa smaat over Regnskaberne.

Han fik tændt en Cigarstump og gik ud paa Perronen. Naar han gik saadan op og ned, stram i Tøjet, og Hænderne i begge Jakkelommerne, saa' man Løjtnanten endnu. Ogsaa paa Benene, de havde beholdt Rundingen fra Kavalleriet.

Fem-seks Bønderkarle var kommet og stod og skrævede i en Klump midtvejs ud for Stationsbygningen; Stationskarlen slæbte Godset frem, en enlig grønmalet Kasse, der saa' ud som' den var tabt ved Kanten af Vejen.

Præstens garderhøje Datter rev Perronlaagen op og kom ind.

Stationsforstanderen slog Hælene sammen og hilste.

-Hvad vil Frøkenen idag, sagde han. Naar Stationsforstanderen var "paa Perronen" konverserede han i samme Tone, som han havde anvendt paa Klubballerne i Næstved i gamle Dage ved Kavalleriet.

-Gaa, sagde Præstens Datter. Hun havde nogle underlige daskende Gestus, naar hun talte; ligesom det var hendes Mening stadig at slaa den, som hun talte med.

-Forresten kommer Frøken Abel hjem.

-Allerede - fra Byen?

-Ja - a.

-Og der er stadig ingenting, der blinker? Stationsforstanderen spillede med højre Haands Fingre i Luften, og Præstefrøkenen lo.

-Der har De Familien, sagde hun. Jeg betakkede mig og løb fra dem....

Stationsforstanderen hilste paa Familien Abel, Enkefruen og hendes ældste, Louise. De var ledsaget af Frøken Jensen. Enkefruen saa' resigneret ud.

-Ja, sagde hun, jeg skal hente min Ida-Yngst.

Enkefru Abel hentede afvekslende sin Louise og sin Ida-Yngst. Louise om Foraaret og Ida-Yngst om Høsten.

De tilbragte hver Gang seks Uger hos en Tante i København. "Min Søster Etatsraadinden", sagde Fru Abel. Etatsraadinden boede paa en fjerde Sal og levede af at male Storke, der stod paa ét Ben, paa Terrakottasager. Fru Abel sendte altid Døtrene af med alle gode Ønsker.

Hun havde nu sendt dem af i ti Aar.

-Hvad for Breve har vi ikke faaet denne Gang fra Ida-Yngst.

-Ja, de Breve, sagde Frøken Jensen.

-Men bedre at ha'e sine Kyllinger hjemme, sagde Fru Abel og saa' ømt paa Louise-Ældst. Fru Abel maatte tørre Øjnene ved Tanken.

De Maaneder, de var hjemme, tilbragte Enkefruens Kyllinger med at skændes og sy ny Besætning paa gamle Kjoler. Til Moderen talte de aldrig.

-Hvordan skulde man holde det ud i denne Afkrog, om man ikke havde Familielivet, sagde Enkefruen....

Frøken Jensen nikkede.

Der blev Hundeglam henne ved Kro-Omdrejningen, og en Vogn rullede frem.

-Det er Kiærs, sagde Præstefrøkenen. Hva' ska' de? Hun gik hen over Perronen til Laagen.

-Ja - Proprietær Kiær kom ud af Vognen - det maa De nok sige - ligger Madsen ikke der og faar Tyfus midt i den værste Tid, saa man maa sørge for Stedfortræder telegrafisk - og saa Fa'en véd, hva' man faar for Skrab ... Han kommer nu....

Proprietær Kiær kom ind paa Perronen.

-Landbohøjskole har han da - om det ku' hjælpe - og det med bedste Karakter ... Naa - go' Morgen - Bai. Stationsforstanderen fik Haandslag ... Er der gi'et no'ne Omgange nede hos Jer? ... Og Konen?....

-Jo - Tak ... Saa De henter Forvalter idag....

-Ja - væmmelig Historie - og just i den værste Tid....

-Naa - et nyt Mandfolk til Egnen, siger Præstefrøkenen og rangler med Armene, som om hun paa Forhaand gav ham én paa Øret. Med lille Stations-Bentzen bli'r det saa halv syvende....

Enkefruen er febrilsk. Hun havde sagt det hjemme: Louise-Ældst maatte ikke gaa ud med de Brunelsstøvler.

Louise-Ældst's Skønhed er Fødderne ... Smalle Aristokratfødder....

Og hun havde sagt det....

Frøken Louise var inde i Ventesalen og satte Slør. Frøknerne Abel gjorde i udskaaet Bryst med Pibekraver, Stenkulsperler og Slør.

Bai gik om ad Køkkenet for at melde sin Kone Forvalteren ... Præstefrøkenen sad og dinglede paa den grønmalede Kasse. Hun tog Uhret op og saa' paa Klokken:

-Gud, hvor det Mandfolk gør sig kostbar, sagde hun.

Frøken Jensen sagde: Ja - Toget synes at være ikke saa faa Minutter forsinket. Frøken Jensen talte ubeskrivelig korrekt, navnlig naar hun talte med Præstens Datter. Hun satte ikke Pris paa Præstens Datter.

-Det er ikke Tonen mellem mine Elevere, sagde hun til Enkefruen. Frøken Jensen var ikke saa sikker i de fremmede Ord.

-Men - dér er jo den dejlige Kone. Præstefrøkenen satte op fra Kisten og fór over Perronen mod Fru Bai, der var kommet ud paa Stentrappen. Naar Præstefrøkenen hilste hjertelig, saa' det ud som et voldeligt Overfald.

Fru Bai smilede stille og lod sig kysse.

-Gud forbarme sig, sagde Præstefrøkenen, faar vi ikke uventendes en ny Hane til Gaarden. Der er han!

De hørte Støjen af Toget der borte fra og den stærke Klapren, naar det gik over Aabroen. Langsomt kom det vuggende og pustende frem over Engen.

Præstefrøkenen og Fru Bai blev staaende paa Trappen. Frøkenen holdt Fru Bat om Livet.

-Der er Ida Abel, sagde Præstefrøkenen, Jeg kender hende paa Sløret. Et bordeauxfarvet Slør stod ud af et Vindu.

Toget holdt, og Døre blev slaaet op og i. Fru Abel skreg sine "Goddag" saa højt, at alle Nabokupeernes Rejsende kom til Vinduerne.

Ida-Yngst klemte arrigt Moderens Arm - hun stod endnu paa Trinet:

-Der er en Herre med Toget - hertil -

-Hvem er han? Det gik som Kæp i Hjul.

Ida-Yngst var nede. Der var Herren ... En blondskægget, højst sindig Herre, som fik Hatæske og Futeraler ud af en Røgkupé.

-Og Tante - Tante Mi, skreg Enkefruen.

-Hold din Mund, sagde Ida-Yngst stille og arrigt. Hvor er Louise?

Louise sprang om paa Stentrappen foran Fru Bai og Præstefrøkenen saa barnligt, som om hun havde haft sin "Skønhed" i Knapstøvler.

Nedenfor Trappen præsenterede Forvalteren sig for Hr. Kiær.

-Ja, Satan til Historie - dér ligger Madsen - i den værste Tid ... Naa, vi vil haabe det bedste ... Hr. Kiær slog den nye Forvalter paa Skulderen.

-Gud hjælpe os, sagde Præstefrøkenen. Et højst almindeligt Husdyr.

Den grønmalede var inde, og Fællesmejeri-Spandene var hevet ud af Godsvognen. Toget begyndte at gaa, da en Bonde skreg fra et Vindu. Han havde ingen Billet.

Togføreren, en smækker Yngling, stram som en Husar i de elegante Nederdele, gav Bai to Fingre og sprang op paa Trinet.

Bonden blev ved at skrige og skændes med Konduktøren, der hang paa Brædtet.

Og alle Ansigter paa Perronen saa' et Øjeblik efter Toget, som rullede bort....

-Hm, det var det, sagde Præstefrøkenen. Hun gik ind i Gangen med Fru Bai.

-Min Forvalter, Hr. Huus, sagde Hr. Kiær ud mod Bai, som gik forbi. De tre stod lidt stille.

Louise-Ældst og Ida-Yngst fandt endelig hinanden og begyndte at kysse vildt midt i Døren.

-Aa Gud, sagde Enkefruen, de har jo ikke set hinanden i seks Uger....

-De er heldig, Hr. Huus, sagde Bai i Klubbalstonen: De træffer straks Stedets Damer ... Mine Damer, tør jeg præsentere?

Frøkerne Abel hørte op at kysse som paa Kommando.

-Frøknerne Abel, sagde Hr. Bai: Hr. Huus.

-Ja, jeg har saamænd hentet min Yngste - fra København, sagde Enkefruen umotiveret.

-Fru Abel, sagde Hr. Bai.

Hr. Huus bukkede.

-Frøken Linde - det var Præstefrøkenen - Hr. Huus.

Præstefrøkenen nikkede.

-Og min Kone, sagde Hr. Bai.

Hr. Huus sagde et Par Ord, og de gik alle ind for at faa Tøjet.

Proprietær Kiær rullede af med Forvalteren. De andre gik. Da de kom ud paa Vejen, havde de glemt Frøken Jensen.

Hun stod og drømte inde paa Perronen, lænet til en Signalpæl.

-Frøken Jensen, skreg Præstefrøkenen fra Vejen.

Frøken Jensen fór op. Frøken Jensen blev altid tungsindig, naar hun saa' en Jernbane. Hun kunde ikke taale at se "noget drage bort".

-Virkelig et net Menneske, sagde Fru Abel henne paa Vejen.

-Meget almindelig Forvalter, sagde Præstefrøkenen, hun gik med Fru Bai under Armen. Nette Hænder havde han.

De to Kyllinger gik bagest og skændtes.

-Hej, Frøken Jensen, hvor De ta'er Fart, sagde Præstefrøkenen. Frøkenen sprang som en Ged mellem Vejpytterne langt forude. Hun viste stærkt sine jomfruelige Ben paa Grund af Efteraarsvæden.

De gik langs den lille Stump Skov. Ved Vejdrejningen sagde Fru Bai Farvel.

-Aa, hvor den dejlige Kone ser lille og nusset ud i det store Sjal, sagde Præstefrøkenen og langede sig frem over hende igen.

-Farvel....

-Fa'a'a'rvel....

-Hun taber ikke Vejret af det, hun skal ha' sagt, sagde Ida-Yngst.

Præstefrøkenen fløjtede.

-Nej - dér er Kapellanen, sagde Fru Abel ... God Aften, Hr. Pastor ... God Aften....

Kapellanen tog til Hatten. Man maatte dog hilse paa den tilbagekomne, sagde han.

-Naa, Frøken. - Og Befindendet!

-Tak, sagde Frøken Abel.

-Og De har faaet en Konkurrent, Hr. Pastor, sagde Fru Abel.

-Saa? Hvor?

-Kiær hentede sin ny Forvalter - rigtig et tiltalende Menneske. Ikke Frøken Linde?

-Aa ja....

-Prima, Frøken Linde?

-F. F., sagde Præstefrøkenen.

Præstefrøkenen og Kapellanen talte altid i Jargon naar de var sammen med Fremmede, og sagde aldrig et fornuftigt Ord. De lo ad deres egne Dumheder, saa de var lige ved at springe i Luften.

Præstefrøkenen gik aldrig mer i Kirke, naar Kapellanen prædikede, siden hun en Søndag nær havde faaet ham til at le under Fadervor paa Prædikestolen.

-Frøken Jensen stritter af, som hun havde tændte Raketter et vist Sted, sagde Kapellanen.

Frøken Jensen var stadig forude.

-Naa, Andersen - Frøken Linde skruplo - nu er De holbergsk.

De kom til Præstegaarden, som var den første Gaard i Landsbyen, og Præstefrøkenen og Kapellanen sagde Farvel ved Havelaagen.

-Farvel, Frøken Jensen, raabte Frøken Linde hen ad Vejen. Der blev svaret med et Pip.

-Hvordan var han? sagde Kapellanen inde i Haven. Tonen blev her en hel anden.

-Vor Herre bevares, sagde Frøken Linde, en meget net Landbruger.

Tavse gik de ved Siden af hinanden ned gennem Haven.

-Hm, sagde Frøken Ida - Familien Abel naaede Frøken Jensen, der stod og ventede paa et tørt Sted - **den** lider vi nok paa, at han var kommet for at sige Goddag til mig....

De gik lidt. Saa sagde Frøken Jensen:

-Der gives saa mange Slags Mennesker.

-Ja, sagde Fru Abel.

-Jeg sætter ikke Pris paa at være sammen med den Familie, sagde Frøken Jensen ... jeg gaar helst af Vejen.

Frøken Jensen var gaaet "af Vejen" i otte Dage: Siden Pastoren havde sagt de Ord....

-Fru Abel - sagde Frøken Jensen ... Hva' har en enlig Kvinde? Jeg sagde det til Pastoren: Hr. Pastor, sagde jeg, De **interessere** Dem for Friskolen ... derfor sender Forældrene deres Børn i Friskole.

-Og hvad svarede han mig, Fru Abel?

-Jeg taler ikke mere med Pastor Linde om Legatsagen ... De har i Sogneraadet taget det halve Legat fra mit Institut (Frøken Jensen udtalte "tot") - **jeg** vil blive ved at gøre min Pligt - selv om de ta'er den sidste Halvdel med. Jeg taler ikke mer med Pastor Linde om Legatsagen -

De tre Damer var bøjede om ad den lille Vej, der førte op til "Gaarden", en gammel hvid Bygning med to Længer.

Enkefru Abel boede i Længen til højre, Frøken Jensens Institut laa til venstre.

-At man har dem begge igen, sagde Enkefruen. De tog Afsked i Gaarden.

-Uf, sagde Ida-Yngst, da de var indenfor Døren, hvor saa' I ud ved Banen - saa man maatte skamme sig....

-Jeg gad vidst, hvordan man skulde se ud, sagde Louise-Ældst, som løste Slør foran Spejlet, naar **du** har Klæderne.

Enkefruen tog Slæber paa. Der var ingen Bund i hendes Støvler.

Frøken Jensen fik langt om længe Nøglen op af Lommen og fik sig lukket ind. Inde i Stuen gøede Moppen et Par gnavne Bjæf mod sin Frøken og blev liggende i sin Kurv.

Frøken Jensen tog Tøjet af og satte sig til at græde i en Krog.

Hun græd hver Gang, hun var alene, siden Pastor Linde havde sagt sine Ord.

-De interesserer Dem for Skolen, Hr. Pastor, havde hun sagt, derfor sender Forældrene deres Børn i Friskolen.

-Jeg skal sige Dem, Frøken Jensen, hvorfor Forældrene sender deres Børn i Friskolen, fordi Frøken Sørensen kan sine Ting, det havde Pastoren svaret.

Frøken Jensen havde kun betroet "Ordene" til Krokonen:

-Og hvad kan en enlig Kvinde, Madam Madsen? havde hun sagt - Kvindens eneste Værn er Taarer....

Frøken Jensen sad og græd i sin Krog. Det begyndte at blive mørkt, og tilsidst rejste hun sig og gik ud i Køkkenet.

Hun tændte en lille Petroleumskoger og satte Vand over til Theen. Hun lagde en Dug over Hjørnet af Køkkenbordet og satte Brød og Smør frem foran den enlige Tallerken.

Men alt mens hun gjorde det, faldt hun lange Stunder hen igen og tænkte paa ny paa Præstens Ord.

Moppen var fulgt ud efter hende og havde lagt sig paa en Pude foran sin tomme Madtallerken.

Frøken Jensen tog Tallerkenen og fyldte den med Franskbrød, blødt op i det varme Vand.

Moppen fik Tallerkenen ned foran sig og begyndte at fortære Foderet uden næsten at røre sig.

Frøken Jensen havde tændt et ensomt Lys. Hun drak sin The med Rugbrødssmørrebrød til - hun skar Stykket med Kniven i sirlige smaa Firkanter.

Naar hun havde drukket The, gik Frøken Jensen i Seng. Hun bar Moppen i Armen og lagde den ved Fodenden paa Dynen. Saa hentede hun Skoleprotokollen og lagde den paa Bordet ved Sengen.

Hun laasede Døren og saa' efter med Lyset rundt i alle Kroge og ind under Sengen.

Saa klædte hun sig af og redte sine Fletninger ud og hængte dem op paa Spejlet.

Moppen sov allerede og snorkede paa Dynen.

Frøken Jensen sov ikke godt, siden Pastor Linde havde sagt - de Ord.

* * * * *

Fru Bai gik tilbage ad Vejen mod Stationen. Hun aabnede Laagen og gik ind paa Perronen. Der var ganske tomt, saa stille, at man hørte de to Telegraftraade surre.

Fru Bai satte sig paa Bænken udenfor Døren med Hænderne i Skødet og saa' ud over Markerne. Hun havde let ved saadan at blive siddende, Fru Bai, hvor der var en Stol eller en Bænk eller et Trappetrin.

Hun saa' ud over Markerne, de store Stykker Pløjjord og længer borte Engene. Himlen var høj og lyseblaa. Der var slet intet Hvilepunkt for Øjnene uden Annekskirken. Den saa' man med dens Takker og Taarnet der yderst ude over den flade Mark.

Fru Bai frøs og rejste sig. Hun gik hen mod Havehækken og saa' ind over den, aabnede Laagen og gik ind. Haven var en trekantet Strimmel langs Banen; forrest var der Køkkenhave, i den bageste Spids var der en Plæne med nogle højstammede Roser foran Lysthuset under Hylden.

Hun saa' efter Roserne; der var et Par Knopper endnu. De havde saamænd blomstret trofast iaar - hele Tiden.

Men nu maatte de snart dækkes til....

Hvor Bladene allerede faldt. Men der var heller ingen Læ for nogenting....

Fru Bai gik ud af Haven igen og langs Perronen ind i den lille Gaard bag Plankeværket. Hun kaldte paa Pigen, hun vilde give Duerne Korn.

Hun fik Kornet i en Lerskaal, og hun begyndte at kalde paa Duerne og at sprede Kornet ud paa Stenene.

Hun holdt saa meget af Duer. Det havde hun gjort lige fra Barn.

Der havde været saa fuldt af dem hjemme i den store Købstadsgaard ... Hvor de havde sværmet om Dueslaget der lige over Værkstedsporten....

Det var som man hørte en Kurren og Murren blot man tænkte paa Gaarden derhjemme.

Den **gamle** Gaard - for siden, da Faderen døde, solgte de baade Værksted og alt og flyttede.

Duerne fløj ned om Fru Bai og nippede Kornene op.

-Marie, sagde Fru Bai, se dog, hvor den spættede er arrig.

Marie kom frem i Køkkendøren og talte om Duerne. Fru Bai tømte Skaalen ud. Nogle Stykker skal nu slagtes til Bai's L'hombre, sagde hun.

Hun gik op ad Trappen: Hvor det bliver tidligt mørkt nu, sagde hun og gik ind.

I Stuen var der Skumring og lunt, naar man kom udefra. Fru Bai satte sig ved Klaveret og spillede.

Hun spillede aldrig uden i Mørkningen, altid de samme tre-fire Melodier, sentimentale Smaasange, som hun spillede slæbende og langsomt, ganske med samme Foredrag, saa de alle kom til at ligne hinanden.

Naar hun sad og spillede i den mørke Stue, tænkte Fru Bai næsten altid paa sit Hjem. De havde været mange Søskende, og der var altid saa megen Afveksling derhjemme.

Hun var den yngste af dem alle. Da Faderen endnu levede, var hun saa lille, at hun om Middagen knap en Gang kunde naa op til Tallerkenen.

Faderen sad i Sofaen i Skjorteærmer, og de stod rundt om Bordet, alle Børnene, og langede til.

-Ret Jer, Unger, sagde Faderen.

Han sad og ludede med sin brede Ryg og Armene langt ud paa Bordet.

Moderen gik til og fra, hentede og bragte....

Ude i Køkkenet spiste alle Drengene paa Værkstedet ved det lange Bord.

De fniste og skændtes, saa det hørtes gennem Døren, og med ét røg de sammen, saa man troede Huset skulde styrte om:

-Hva' mudrer I om? Faderen raabte og slog i Bordet inde i Stuen.

Ude i Køkkenet blev der ganske stille - en sagte Ragen bare af en enkelt, som søgte noget op under Bordet efter Fægtningen.

-Himmelhund, sagde Faderen.

Efter Middag sov han sin Time i Sofaen. Han vaagnede paa Klokkeslet:

-Nu er der vel tænkt udførligt over Statens Bedste, sagde han og fik Kaffen, før han gik paa Værkstedet.

-Da Faderen døde, blev det jo helt anderledes. Katinka kom i Institut med baade Konsul Lassons og Borgmesterens Fanny.

Og hun blev ogsaa bedt til Konsulens....

De andre Søsken kom alle ud. Hun blev ene hos Moderen.

De Aar var Katinkas bedste, dér i den lille By, hvor hun kendte alle, og alle kendte hende. Om Eftermiddagen sad Moderen og hun i Stuen, hver ved sit Vindu paa Forhøjningen, hvor Moderen havde det Vindu med "Spejlet"; Katinka broderede "fransk" eller læste.

Solen faldt i lyse Striber gennem Blomsterne i Vinduerne ud over det hvide Gulv....

Katinka læste mange Romaner fra Lejebibliotheket, om fornemme Folk, og ogsaa Digte, som hun skrev ind i en Bog....

-Tinka, sagde Moderen: Der kommer Ida Levy. Ej, hun er i den gule Hat....

Tinka saa' op: Hun skal til Spil, sagde hun.

Ida Levy gik forbi, og der blev kigget og nikket igen og spurgt med Fingrene, om de kom til "Halvti'et"....

-Det er dog græsseligt, hvor Ida Levy gaar skævt paa sine Hæle, sagde Tinka, hun saa' efter hende.

Det har hun fra sin Moder, sagde Moderen.

De gaar forbi, én efter én, Godsforvalteren og de to Løjtnanter, og Fuldmægtigen og Doktoren. Og de hilser, Og oppe nikker de og siger et Par Ord om hver.

De véd, hvor hver gaar hen og hvad han skal der.

De kender hver Dragt og hver Blomst paa en Hat. Og de gør hver Dag de samme Bemærkninger om de samme Ting.

Minna Helms gaar forbi og nikker.

-Saa' du Minna Helms, siger Moderen.

-Ja. Og Katinka ser efter hende og skærer Grimasser mod Solen:

-Hun kunde snart trænge til en ny Kaabe, siger

-Stakler - hvor skulde de faa 'et fra? Moderen ser i Spejlet ... Ja - sølle ser 'en ud, siger hun. Jeg tror osse, de ku' kante den. Men det er nok som Fru Noes si'er - lidt har Fru Helms og lidt ta'er hun sig a'et....

-Naar dog Fuldmægtigen gjorde Alvor af det, sagde Tinka.

Klokken blev fem, og de unge Piger hentede hinanden til Tur, og to og to gik de op og nedad Gaden og mødtes og samlede sig i Klynge og lo og snakkede og skiltes....

Men om Aftenen, efter The, til Halvti-Toget var Mødrene med, og det gik mere stille til, ud ad Stationsvejen.

-Katinka, sagde Moderen og vendte sig, hun gik foran med Fru Levy: Hr. Bai ... Saa har han fri iaften....

Hr. Bai kom forbi og hilste. Og Katinka nikkede og blev rød. For Veninderne drillede hende altid med Hr. Bai....

-Saa skal han ind og spille Kegler, sagde Fru Levy.

Om Søndagen gik de i Kirke til Højmesse. Alle var i Stadsen, og de sang, saa det lød under Hvælvingerne, mens Solen stod ind gennem de store Korvinduer....

Thora Berg var saa slem at sidde ved Siden af i Kirken.

Hun sad hele Tiden, mens Præsten var paa Prædikestolen, og sagde: "Saa, du Gamle", og kneb i Armen....

Ja Thora Berg førte an til Galskaber.

Om Aftenen fløj der en Regn af Smuld og Smaasten op paa Tinkas Ruder....

Og de hørte et Spektakel og en Latter ned ad hele Gaden.

-Det er Thora, der gaar fra Selskab, sagde Tinka. De har været hos Borgmesterens.

Thora satte hjem gennem Gaden som den vilde Jagt, fulgt af alle de unge Herrer. Hele Byen fik Lov at høre, naar Thora Berg gik hjem fra Selskab.

Katinka holdt mest af Thora Berg. Hun beundrede hende og fulgte hende altid med Øjnene, naar de var sammen. Tyve Gange om Dagen sagde hun hjemme:

-Det har Thora sagt....

Egenlig omgaaes, gjorde de ikke meget. Men om Eftermiddagen, naar de spadserede, eller ude i Pavillonen ved Abonnementet - til Koncerterne naar Militæret spillede, hver anden Onsdag - talte de sammen. Tinka blev altid ganske rød i Hovedet, naar de mødtes....

I Pavillonen var det ogsaa første Gang, hun havde gjort Bekendtskab med Bai ... Han havde straks den første Aften danset mest med hende.

Og naar de løb paa Skøjter, bød han hende altid op til at løbe. Det var som de fløj, og næsten som han bar hende ... Han kom ogsaa hjemme.

Alle Veninderne drillede hende, og hun fik ham altid, naar de "skrev Sedler" og "En gik ud" og naar der blev "tænkt paa noget" ... Det var altid Bai, og saa blev der en Latter.

Og hjemme talte Moderen altid om ham.

Saa kom Forlovelsestiden, og hun havde altid En at gaa med, i Kirken om Søndagen, og om Vinteren, naar der var Skuespillere, i Theatret og altid ... Og da Bai fik Stilling, kom den travle Tid med Udstyr og Indretning og alt det ... Veninderne hjalp hende med de mange Navne, der var at sy, og alt, hvad der skulde sømmes....

Det var Sommerdage, og de sad oppe i Lysthuset allesammen. Symaskinen gik, den lagde Søm, og den fæstede Ende.

Og de drillede hende og lo og pludselig fór de op og fløj ud i Haven og rendte Plænen rundt under Støj og Latter, vilde som en Flok Føl....

Tinka var den stilleste af dem.

Der var en Hvisken med Veninderne i alle Kroge og Sysammenkomster hos Levys, hvor de syede det Tæppe, Tinka skulde staa Brud paa foran Alteret - og Sangøvelser til Salmerne de skulde synge i Koret....

Saa kom Dagen og Vielsen i den pyntede Kirke - den var saa fuld, Ansigt ved Ansigt. Oppe ved Orgelet stod alle de unge Piger. Tinka nikkede op og takkede og græd igen. Hun havde grædt hele Tiden som en Vandhane.

Og saa kom de herover til Stilheden.

I Begyndelsen af sit Ægteskab var Tinka skræmt og altid ængstelig, som om nogen vilde overfalde hende.

Der var saa meget, som hun ikke havde tænkt sig, og Bai var saa voldsom i meget, hun mest bare led ved og taalte, skræmt og usikker som hun var....

Hun var ogsaa saa ganske fremmed og kendte slet ingen....

Siden kom der en Tid, hvor hun blev mere modtagelig, mest saadan lad efterhængende, som det laa i hendes Natur.

Hun sad inde hos sin Mand i Kontoret med sit Hækletøj, og hun saa' paa ham, som han sad bøjet over sit Bord - Haaret, der krøllede, faldt lidt ned over hendes Pande.

Hun rejste sig og gik hen til ham og lagde Armen om hans Hals og vilde helst blive staaende saadan ind til ham, stille - længe være saadan nær ved ham:

-Min Pige, jeg skriver jo, sagde Bai.

Hun bøjede sin Nakke hen til hans Mund og han kyssede den.

-Maa jeg saa skrive, sagde han, og kyssede hende en Gang endnu.

-Skriveper, sagde hun og gik fra ham.

Aaret gik. Katinka gled ind i Livet med Togene, der kom og gik, og Egnens Folk, som rejste og kom hjem igen; og de bragte nyt og spurgte nyt.

De fik Omgang med de Folk, Egnen havde. Mest Bai's L'hombre, hvor Fruerne fulgte med hveranden Gang.

Saa var der Hunden og Duerne og Haven. Og forresten var Fru Bai ikke af de bevægelige. Hun fik aldrig saa meget gjort, at Tiden faldt hende lang. Hun var længe om hver enkelt Ting; Bai kaldte hende: "Kommer imorgen".

Børn fik de jo ikke.

Da Katinkas Moder døde, fik de Arven udbetalt. For ene to Mennesker at være sad de i Velstand og havde alt i Rigelighed.

Bai holdt af at spise godt, og han tog fra Aalborg megen og god Vin. Han lagde sig noget ud, og han gik rundt i sin Magelighed, mens Assistenten gjorde det meste Arbejde. "Løjtnanten" lagde han kun an uden Døre.

Et Barn havde han oppe i Byen.

-For Satan, sagde han til Kiær, der var Ungkarl ... man er jo dog gammel Kavallerist ... Og Pigen var saa kælen som en Spurveunge....

Pigen kom til Aalborg efter Skaden. Barnet blev oppe i Landsbyen, hvor det var i Pleje.

Saadan gik Tiden.

Læse som før, da hun var ung Pige, gjorde Katinka ikke mer. Bøgerne var jo dog det bare Digt.

I sin Sekretær havde Fru Bai en stor Papæske med mange visne Blomster, Smaabaand og Florsdikkedarer med Deviser af Guldpapirsbogstaver. Det var hendes gamle Kotillonserindringer fra Klubben og "sidste Abonnement" i Pavillonen, naar der blev danset.

Det tog hun altsammen ofte frem om Vinteraftner og ordnede det om igen og søgte at mindes, hvem der havde givet hende det og hvem det.

Hun fandt det ud altsammen, og hun skrev Herrens Navn bag paa hver Kotillonsorden.

Bai sad og drak sin Toddy ved Bordet.

-Det gamle Skrab, sagde han.

-Lad det ligge, Bai, sagde hun ... naar jeg nu har ordnet det.

Og hun skrev videre paa sine Herrenavne.

Hun læste ogsaa undertiden i sin gamle Poesibog de Vers, hun den Gang havde skrevet af.

I den øverste Skuffe under Sølvskabet i Sekretæren laa hendes Brudslør og den visnede Krans af Myrter.

Det tog hun ogsaa op og glattede ud og lagde det sammen igen....

Og hun sad halve Timer over den udtrukne Skuffe og tog sig ingenting til, saadan som det var hendes Vane.

En Gang imellem glattede hun bare med Hænderne over Sløret....

Det var begyndt at blive ganske gult, Brudsløret.

Men Tiden gik ogsaa. Det var ti Aar siden allerede....

Ja - hun var snart en gammel Kone. Hun var fyldt to og tredive Aar....

... Godt lidte var Bais paa Egnen. Kendte for gode og gæstfrie Folk, hvor Kaffekanden snart kom over Ilden, naar nogen Bekendt var paa Stationen.

Bai var en god Selskabsbroder; og paa Stationen havde han Orden i Tingene, om han just ikke selv var saa grumme ivrig i Tøjet.

Fruen var lidt stille af sig, men det gjorde altid godt at se hendes milde Ansigt. Hun saa' ud som en ung Pige, naar hun sad mellem Fruerne til de store L'hombrer.

-Men der skulde være et Par Børn, sagde Fru Linde, naar hun om Aftenen travede hjem fra Bais med Pastoren ... De velhavende Folk - som havde Raad til det. Det er Synd og Skam, at de skal sidde dér ensomme hen....

-Gud giver Liv efter sin Vilje, min Pige, sagde Præsten.

-Ja, Guds Vilje ske, sagde Fruen.

Præstens havde haft ti Børn.

De syv havde Herren gemt som Smaa.

Gamle Pastor mindedes de syv hver Gang, der var Børn at begrave i Sognet.

* * * * *

Fru Bai havde hørt op at spille. Hun sad og tænkte paa, at hun egentlig skulde staa op og tænde Lampen. Men saa raabte hun paa Pigen, at hun kunde tænde, og blev siddende.

Marie kom ind med Lampen. Hun lagde Dug paa og dækkede til The.

-Hvad er Klokken? sagde Fru Bai.

-Otte-Toget er meldt, sagde Marie.

-Det har jeg slet ikke hørt....

Fru Bai tog noget om sig og gik ud: Er Toget der? sagde hun i Kontoret.

-Straks, sagde Bai. Han stod ved Telegrafbordet.

-Er der Depesche?

-Ja.

-Til hvem?

-Aa, op i Byen....

-Saa skal Ane jo afsted....

Fru Bai gik ud paa Perronen. Hun holdt saa meget af at se Togene komme og gaa i Mørke.

Lyden, først langt borte, og saa Drønet, naar Toget gik over Aabroen, og det store Lys, der løb frem, og endelig den tunge, vraltende Masse, der snoede sig ud af Natten og blev til de tydelige Vogne, der holdt for hendes Øjne med Konduktørerne og den oplyste Postvogn og Kupeerne....

Naar det saa var borte igen og Bruset hendøet, laa alting tyst, ligesom dobbelt stille.

Stationskarlen slukkede Lygterne, først den ene paa Perronen, saa den over Døren.

Der var ikke andet end Lyset fra de to Vinduer, to smalle Lysbroer ud i det store Mørke.

Fru Bai gik ind.

De drak The, og Bai læste bagefter Bladene til en Toddy eller to. Bai læste kun Regeringspressen. Han holdt selv "Nationaltidende" og læste Kiærs "Dagblad", som han tog ud af Posten.

Han slog i Bordet, saa Toddyglasset klirrede, naar Modstanderne fik "de vældigste over Næbbet". Og undertiden læste han enkelte Sætninger højt og lo imellem.

Fru Bai hørte stille til, hun interesserede sig ikke for Politik. Desuden havde hun en Overgang hvor hun var svært søvnig om Aftenen.

-Saa er det vel paa Tiden, sagde Bai.

Han rejste sig og fik en Haandlygte tændt. Han gik sin Runde for at se om alt var lukket og Sporet stod rigtigt til Nattoget.

-Du kan gaa i Seng, Marie, sagde Fru Bai ud til Køkkenet. Hun vækkede Marie, der sov siddende paa Træstolen.

-Godnat Frue, sagde hun søvndrukken.

-Godnat.

Fru Bai flyttede Blomsterne i Stuen fra Vindueskarmen ned paa Gulvet. Dér stod de om Natten i en Række.

Bai kom tilbage.

-Det bli'r koldt til Natten, sagde han.

-Jeg tænkte det - for Roserne ... jeg saa' til dem idag.

-Ja, sagde han, de maa dækkes nu.

Bai begyndte at klæde sig af inde i Sovekamret. Døren stod aaben.

Han holdt meget af at gaa længe frem og tilbage om Aftenen. Fra Sovekamret til Stuen i stærkt Negligé.

-Det Trampedyr, sagde han. Marie traadte haardt i oppe paa Loftskamret.

Fru Bai lagde hvide Stykker over Møblerne og laasede ind til Kontoret.

-Kan jeg slukke, sagde hun.

Og hun slukkede Lampen.

Hun kom ind i Sovekamret, satte sig foran Spejlet og løste sit Haar op.

Bai var i Underbukser og bad om en Saks.

-Pokker saa du bli'r mager, sagde han.

Katinka lagde Frisérkaaben om sig.

Bai kom i Seng og laa og snakkede. Hun svarede paa sin stille Maade som altid; der var bestandig en ganske lille Pavse før Ordene kom.

De havde tiet lidt.

-Hm, ganske net Menneske - hva'?

-Ja - saadan at se til....

-Hva' sagde Agnes Linde?....

-Ogsaa, at han var ganske net.

-Hm - skrap Mund, det Pigebarn har.

-Og - Fa'en véd, hva' for en L'hombre han spiller....

Lidt efter sov Bai.

Naar Bai sov, aandede han stærkt gennem Næsen.

Nu var Fru Bai vant til det.

Hun blev siddende noget foran Spejlet. Hun tog Frisérkaaben bort og saa' paa sin Hals.

-Ja hun var virkelig bleven mager.

Det var siden hun havde haft den Hoste i Foraaret.

Fru Bai slukkede Lysene og lagde sig ned i Sengen ved Siden af Hr. Bai.

II

Det var de korte Dage.

Saa strid Regn og **saa** mat Snesjap. Men altid graa Himmel og Væde. Selv Frøken Jensens bedste Elever kom i Træsko over Markerne til Skolen.

Paa Stationen var Perronen en Sø. De sidste Smaablade fra Havehækken kom ud at sejle. Dryppende kom Togene, Konduktørerne løb om formummede i vaade Kapper. Lille-Bentzen sprang med Posttaskerne under Paraplyen.

Kiærs Sædvogne havde Voksdugspresenninger, og Kuskene sad i Regnkapper.

Forvalter Huus kørte selv den første Vogn til Stationen. Der var nok at gøre med Fragt og Klarering.

-Der er de fra Kiærs, sagde Bai ind til sin Kone.

Forvalter Huus plejede at komme en halv Times Tid af Regnfrakken og faa en Kop Kaffe tillivs hos Bais.

Medens Fru Bai gik til og fra og dækkede til Kaffen, rumsterede Huus og Karlene paa Perronen og ladede Sækkene i Godsvognene. Katinka saa' dem løbe forbi Vinduerne. De saa' saa vældige ud i deres Olieøj.

Marie Pige sværmede for Huus og gik altid og talte om ham ved sit Arbejde.

Hun blev aldrig færdig med hans Fortrin. Og det sidste var altid:

-Og saadan en Røst han har....

Det var en blød, trohjertet Stemme, og ingen vidste, hvorfor Marie just havde forliebet sig i den.

Naar Huus var færdig derude, kom de ind til Kaffen. Der var lunt og godt og Duft af et Par Potteplanter, som blomstrede i Vinduet endnu.

-Ja - det er det, jeg siger, sagde Huus og gned Hænderne, hos Fru Bai er der rart.

Hyggen kom ogsaa med Huus. Der var saadan en stille Tilfredshed ved ham; mange Ord havde han ikke, og sjældent "fortalte" han noget. Men han gled saa godt i den daglige Smaasnak, muntert, altid ligelig i Humør. Og man følte det rart, naar han bare **var** der.

Der kom et Godstog paa den Tid, og Bai skulde paa Perronen at ekspedere.

Det gjorde ingen Forskel, naar han gik og de to andre blev ene. De smaasnakkede eller tav. Hun gik til Vinduet og lo ad Bai, som sprang rundt derude i Regnen.

Huus saa' til Katinkas Blomster og gav hende Raad om at pleje dem. Katinka kom hen til ham, og de saa' til Planterne sammen. Han kendte hver eneste af dem, om den skød eller om den stod stille, og hvad der skulde gøres med den.

Huus havde Interesse for alle saadan smaa Ting, for Duerne og for de nye Jordbærbede, som var blevet lagt an nu i Efteraaret.

Katinka spurgte ham til Raads, og de gik rundt og saa' til det og til det.

Bai havde aldrig brudt sig om saadan noget. Men med Huus var det, som der stadig var noget nyt at faa at vide, at spørge til Raads om og at indrette.

De havde paa den Maade altid nok at tale om, saadan stille og sindigt, som det laa for dem begge.

Der var saamænd ligefrem næsten altid et og andet, der **ventede** paa Huus - selv om han ogsaa kom hver Dag, som i denne Tid, hvor de paa Rugaard solgte Sæden.

Frøken Ida Abel havde ogsaa tidt Ærinde paa Stationen. Hun stred sig ned ad Vejen med et Brev, der skulde med Middagsposten.

-Gud, hvilket Vejr, Hr. Løjtnant.

-En Kop Kaffe, Frøken - lidt indvendig Væde til at staa imod med ... Huus er inde hos min Kone....

-Men er de fra Rugaard her?

-Ja, med Sæd.

Ida-Yngst havde ikke anet det.

Fra Hjørneforhøjningen paa Gaarden kunde "Kyllingerne" holde Rundskue over hele Egnen.

Ida-Yngst sad der i Formiddagstimerne.

Hun begyndte at tage Papillotterne af Haaret.

-Hvor skal du hen? Louise-Ældst gik med Krydderpose for Tandpine.

-Bringe Brev til Stationen....

-Mo'r - Louise hvinte - nu vil Ida rende igen. Hm, om du tænker, du faar malet dér....

-Kommer det **dig** ved? Ida-Yngst slog Døren til Sovekamret i paa Næsen af Med-Kyllingen.

-Gud bevar's, vil du gøre dig latterlig - men du ta'er dine egne Støvler. Det si'er jeg dig, Ida....

-Mo'r, si' til Ida, hun ta'er sine egne Støvler - altid render hun i mine Knap til Stationen....

-Pyh, siger Ida, som er færdig med Pandegriflen.

-Og **mine** Handsker - maa jeg være fri ... Louise snapper et Par Handsker ud af Hænderne paa Ida. Og der smækkes igen med et Par Døre.

-Hva' var der dog, Børn? siger Fru Abel. Hun kommer ind med vaade Hænder fra Køkkenet. Hun har skrællet Kartofler.

-Ida stjæler mine Klæ'er. Frøken Louise-Ældst græder af Arrigskab.

Enkefru Abel gør stille i Orden efter Ida-Yngst og vender tilbage til sine Kartofler....

-Søde Fru Bai, siger Ida-Yngst i Døren - jeg kommer ikke ind. Goddag, Hr. Huus, jeg ser saa rædsom ud ... Jeg kigger blot. Goddag....

Frøken Abel kom ind. Hun havde udskaaret Bryst under Regnkaaben.

-Det er, naar det nærmer sig Jul - man har saa rædsom travlt ... Aa, De tillader vel, Hr. Huus ... at jeg kommer forbi.

Frøken Abel kom ind i Sofaen: Dejligt at sidde, sagde hun.

Men hun sad ikke længe. Der var altfor meget, hun maatte beundre. Frøken Ida Abel var saa ungdommelig henrykt.

-Gud, det lille Tæppe....

Frøken Abel maatte ud at føle paa det lille Tæppe.

-Aa, Hr. Huus, tillader De ... Hun skulde igen forbi.

Hun følte paa Tæppet....

-Mo'er si'er altid, jeg flagrer, sagde Ida-Yngst.

Enkefru Abel kaldte undertiden Døtrene for sine "Flagreduer". Men Navnet vandt ikke Hævd. Der var noget ved Louise-Ældst, som absolut udelukkede Begrebet "Due".

Og det blev ved "Kyllingerne".

Naar Frøken Abel var arriveret, varede det ikke saa længe, inden Forvalter Huus brød op.

-Der var ikke Plads til saa mange i en Stue, hvor Frøken Ida var, sagde han.

* * * * *

Det blev henimod Jul.

Huus tog en Gang om Ugen til Randers i Forretninger. Han havde altid noget at besørge for Fru Bai, Bai maatte ikke høre det. De to hviskede ene inde i Dagligstuen i lange Tider, naar Huus var kommet med Toget.

Katinka syntes ikke, hun havde glædet sig i mange Aar til Julen, saadan som hun glædede sig iaar.

Det laa ogsaa i Vejret.

Det var blevet lys, klingende Frost og Sne over Jorden.

Naar Huus havde været i Randers, blev han paa Stationen til The. Han kom med Otte-Toget. Fru Bai sad tidt i Mørkning endnu.

-Vil De spille lidt, sagde han.

-Aa, jeg kan kun de Par -

-Men naar jeg nu gerne vil høre dem ... Han sad paa en Stol i en Krog ved Siden af Sofaen.

Katinka spillede sine fem Stykker, der alle lignede hverandre. Det kunde ellers aldrig falde hende ind at spille for nogen. Men Huus, han sad saa stille, henne i sin Krog, saa man slet ikke mærkede ham. Og saa var han ogsaa ganske umusikalsk.

Naar hun havde spillet, kunde de gerne sidde en Stund, uden at nogen sagde noget, til Marie kom med Lampe og Thetøj.

Efter Theen tog Bai Huus med ind paa Kontoret.

-Mandfolk maa ogsaa en Gang imellem være hos sig selv, sagde han.

Naar de var alene, Huus og han, fortalte Bai Fruentimmerhistorier.

-Han havde ogsaa været med i sin Tid ... da de laa paa Skolen.

-Og København **havde** haft Fruentimmer ... naa - **det** er gaaet tilbage...

-De si'er, de gaar til Rusland nu ... Ja - ka' sgu' gerne være....

-Tilbage er 'et gaaet....

-Naar man har kendt Kamilla - Kamilla Andersen - brav Pige - brillant Pige -

-Tog en sørgelig Ende med hende, for hun styrtede sig s'gu ud af et Vindu....

-**Ærgerrig** Pige. Bai blinkede. Huus lod, som han forstod Kamillas Ærgerrighed.

-Meget ærgerrig Pige ... Kendte hende, brillant.

Bai snakkede hele Tiden. Huus røg sin Cigar og saa' ikke særlig interesseret ud.

-Jeg spør'r jo ogsaa, sagde Bai, de unge Mennesker, saadan i Sommerferien, i Præstegaarden: Hvad har I nu for Fruentimmer, spørger jeg. Er det **godt?**

-Smaapi'er, gamle Ven. Smaapi'er.

-Ja-a - de gaar til Rusland, si'er de - kan s'gu gerne være.

Huus udtalte ingen Mening om, hvor de gik her. Han saa' paa Uhret.

-Det er vel paa de Tider, sagde han.

-Aa - hva'....

Men Huus maatte afsted: Det er dog en Trekvartersvej....

De gik ind til Fruen.

-Skal vi ikke følge Huus, sagde hun, Vejret er smukt....

-Saa gu' - at faa Benene rørt....

De fulgte.

Katinka gik ved Bais Arm. Huus paa hendes anden Side, Sneen knasede under deres Fødder henad Vejen.

-Hvor der er Stjerner iaar, sagde Katinka.

-Ja - en Mængde mer end i Fjor, Tik. Bai var altid oplivet, naar han havde været hos sig selv.

-Ja, jeg tror det, sagde Katinka.

-Mærkeligt er det med Vejret, sagde Huus.

-Ja - det var Bai - den Kulde før Jul.

-Og den holder Nytaar ind....

-Mener De?....

Saa tav de, og naar de talte igen, var det noget lignende.

Ved Omdrejningen sagde Bais Godnat.

Fru Bai nynnede hen ad Vejen. Naar de kom hjem, blev hun staaende i Døren, mens Bai hentede Haandlygten og gik over og saa' efter Sporet til Nattoget.

Han kom tilbage. Naa - sagde han.

Katinka aandede ud i Luften, langt.

-Hvor Kulde er rar, sagde hun, og slog ind gennem sin egen Aande i Luften med Haanden.

De gik ind.

Bai laa i Sengen og røg en Stump Cigar. Saa sagde han:

-Ja - Huus er s'gu et rart Menneske ... Men han er en Tørvetriller.

Fru Bai sad foran Spejlet. Hun lo.

Men Bai betroede Kiær, at han troede s'gu ikke, Huus forstod sig no'et paa Fruentimmer.

-Jeg føler ham jo saadan paa Tænderne - ser De, sagde han, om Aftenen, naar han er nede hos os ... men jeg tror s'gu ikke han forstaar sig stort paa Fruentimmer....

-Naa, gamle Bai, sagde Kiær, og de slog hinanden paa Skuldrene og lo glad. **Alle** ka' jo ikke være Kendere.

-Nej - heldigvis da ... og Huus - jeg tror s'gu ikke....

De blev kaldt ind til Kaffen.

* * * * *

De sidste Dage før Jul var der travlt paa Stationen. Der var en Bringen og Henten. Ingen vilde vente paa Postbudet.

Frøknerne Abel sendte Smaakort med Lykønskninger og spurgte om Pakker.

Frøken Jensen bragte en Cigarkasse med en hel Stang Lak fordelt som Dekorationer rundt om paa Sejl garnet.

-Mine Hænders Arbejde, Fru Bai, sagde Frøken Jensen. Hændernes Arbejde var til hendes Søster.

Fru Bai sagde: Fru Abel var jo i Randers igaar....

-Det er Terminspengene, sagde Frøken Jensen spidst, der er kommet til Huse....

-Hun var saa belæst, da hun kom hjem....

-Jeg **tror** det nok.

-De er da hos Abels Juleaften?

-Nej ... vi boer Dør om Dør, Fru Bai ... men Abels ... har altid nok i at huske paa sig selv....

-Tidligere har jeg jo altid været hos Lindes, i Præstegaarden....

-Nej, Abels, sagde Frøken Jensen - aa nej - det er ikke alle, som er ens....

Fru Bai bad Frøken Jensen, om hun maaske vilde tage tilkæde hos dem.

Hun fik det sagt om Aftenen, Bai kom ind fra Sporet.

-Mathias - sagde hun, hun brugte Mathias til mere tvivlsomme Meddelelser - jeg har maattet be' Lille-Jensen her til Juleaften ... hun ka' jo ikke gaa til Lindes....

-Naa, for min Skyld - Bai hadede "det lille Parykstativ" - ja naar **du** bare faar Lemmeforsamling.

Bai gik lidt rundt.

-Ska' hun ikke til Abels, sagde han.

-Det er just det - de har jo ikke bedt hende, Mathias....

-Naa - det har de s'gu gjort Ret i, sagde Bai, der smed Støvlerne af sig. Naa, det er jo din Fornøjelse.

Fru Bai var glad over, hun havde faaet det sagt.

-Frøken Jensen kom Klokken halv seks med Spaankurv og Moppe.

Hun gjorde Undskyldning for **Bel-ami**.

-Den er jo ellers hos Abels - jeg lukker den jo ellers altid ind hos Abels. Men Saften, forstaar De, vilde jeg jo nødig ... men den gør ingen Ulykke ... den **er** et stille Dyr.

Bel-ami blev anbragt paa et Tæppe i Sovekamret. Dér blev den. Den led af Sovesyge og gjorde ikke anden Kvalm, end at den snorkede.

-Han sover af et godt Hjerte, sagde Frøken Jensen, der fik Manchetter og Krave op af Spaankurven.

Bel-ami var kun besværlig, naar den skulde hjem. Den havde absolut mistet Smagen for Bevægelse.

Ved hvert tiende Skridt stod den stille og hylede med Halen mellem Benene.

Naar ingen saa' det, tog Frøken Jensen den paa Armen og bar Bel-ami.

De spiste Klokken seks. "Træet" stod i et Hjørne. Lille-Bentzen var med strøget Hanekam og i Konfirmationsfrakke.

Han spiste som en Ulv.

Bai fyldte stadig Glassene og stødte til Frøken Jensens og Bentzens Bægere.

-Naa, Skaal, Frøken Jensen.

-Skaal, min go'e Bentzen - det er kun Jul en Gang om Aaret, sagde han. Han blev ved at fylde i. Lille-Bentzen blev rød i Hovedet som en Hummer.

-Vi drikker jo som i Hedenold, sagde Frøken Jensen.

Døren stod aaben ud til Kontoret. Telegrafene prikkede uafsluttelig.

Kollegerne ønskede hinanden "Glædelig Jul" langs ad Linjen. Bai gik til og fra og svarede.

-Hils fra mig, sagde Katinka.

-Glædelig Jul fra Mundstrup, sagde Bai fra Apparatet.

-Ja, sagde Frøken Jensen, det er det, jeg siger til mine Elevere: vor Tid har ophævet Rummet, siger jeg saa tidt til dem.

Ved Æbleskiverne blev Frøken Jensen livlig. Hun nikkede barnligt til sig selv i Spejlet og sagde "Skaal".

Frøken Jensen var i en ny Chignon, hun havde foræret sig selv til Jul. Hun bar nu Haar af tre Nuancer.

Frøken Jensen blev lidt efter lidt glad ved sig selv.

Efter Bordet, medens Træet blev tændt, forsøgte Lille-Bentzen at springe Buk over Marie-Pige ude i Køkkenet.

Katinka gik stille om og gav sig god Tid med at tænde. Hun vilde ogsaa nok være lidt alene.

-Gud véd, om Huus har faaet vores Pakke, sagde hun. Hun stod paa en Stol og tændte an med en Vokskerte.

I sidste Nu tog hun et Fichu fra sit Bord - hun havde faaet det sendt fra en Søster - og lagde det hen til Frøken Jensen. Der saa' saa fattigt ud paa Frøken Jensens Plads; hun delte Sofaen med Lille-Bentzen.

Katinka aabnede Døren til Kontoret, og de kom ind til Træet.

De gik omkring og saa' paa deres Ting, takkende og halvgenerte. Frøken Jensen hentede smaa Silkepapirspakker frem fra Spaankurven og lagde dem rundt paa Pladserne.

Marie-Pige kom ind i hvidt Forklæde. Hun gik rundt med sine egne Presenter i Favnen og følte paa Genstandene rundt i Krogene.

Ottetoget blev ekspederet, og de sad igen i Stuen. Træet brændte stadig i sin Krog.

Der var meget varmt og osset derinde af de mange Lys paa Træet.

Bai halvkæmpede med Søvn og sagde:

-Man bli'r skakmat af den Festivéren, Frøken Jensen, al den Juleglæde mætter, sagde han.

De var alle dødsige og saa' paa Klokken. De to Damer begyndte stadig igen at tale om Presenterne, hvordan de var arbejdet.

-Jeg tror, jeg vil gaa ind og se, hvordan man har regeret Verden, sagde Bai. Han slap ind i Kontoret. Lille-Bentzen sad og sov paa en Stol under Pibebrædtet.

De to Damer blev alene. De sad i en Krog ved Klaveret, foran Træet, og var meget søvnige.

De var blundet ind et Øjeblik og fór sammen op i Skræk ved en Knitren i Træet. Der var Ild i en Gren.

-Det er snart brændt ned, sagde Katinka og slukkede.

Lysene begyndte at brænde ned et efter et, og Træet blev mørkt. De sad, helt vaagne igen, og saa' paa det slukkede Træ - kun et Par Lys brændte svagt endnu.

De blev begge grebet af den samme stille Sørgmodighed ved at se paa de sidste smaa Lys, det var, som de kun fremhævede det mørke, døde Træ.

Frøken Jensen begyndte at tale. Først hørte Katinka knap, hvad det var, hun sagde, hun blev i sine egne Tanker om dem hjemme og saa Huus.

Katinka vidste ikke, hvorfor hun hele Aftenen havde tænkt saa meget paa Huus. Han var kommet i hendes Tanker hele Tiden.

Hele Tiden -

Hun nikkede til Frøken Jensen og lod, som hun hørte til.

Frøken Jensen talte om sin Ungdom og dumpede pludseligt ind i at fortælle sin Kærlighedshistorie. Hun var allerede helt inde i Fortællingen, da Katinka mærkede det og undrede sig over, hvordan Frøken Jensen kom til at fortælle det nu og til hende....

Det var en ganske simpel Historie om en Kærlighed, som ikke var blevet gengældt. Hun havde troet, det var hende, og saa var det hendes Veninde.

Frøken Jensen talte halvt sagte, i en og samme, stille Tone, Lommetørklædet havde hun fremme, og en Gang imellem snøftede hun lidt og førte det hen over Kinderne.

Katinka blev lidt efter lidt rørt. Saa tænkte hun paa, hvordan det lille rynkede Menneske vel havde set ud som ung. Maaske havde hun alligevel haft en net lille Figur.

Og nu sad hun her forladt og alene.

Katinka blev helt hjerteklemmt, og hun tog Frøken Jensens Hænder og klappede dem sagte.

Den Gamle græd stærkere under hendes Kærtegn. Katinka blev ved at klappe hendes Hænder.

De sidste Lysstumper brændte ned, og Juletræet stod helt mørkt.

-Og gennem Livet skal en enlig Kvinde, sagde Frøken Jensen, hvad for Snarer de end lægger for hendes Fod.

Frøken Jensen var igen landet ved Præsten og hans "Ord".

Katinka slap Frøken Jensens Haand. Hun syntes, der var blevet ganske koldt og uhyggeligt om det slukkede Træ.

Bai slog Døren op til det lyse Kontor. Det var et ridende Bud, som bragte en Pakke fra Huus.

-Lamperne, Marie, raabte Katinka og løb ind i Kontoret med Pakken.

Det var et meget fint fileret Sjal med gyldne Traade i, et stort et, som kunde pakkes sammen til ingenting.

Katinka blev ved at staa med Sjalet. Hun var saa glad ved det. Hun havde haft et ganske lignende, og det var hun for et Par Uger siden kommet for Skade at brænde....

-Men dette var meget finere....

Og hun blev ved at staa med Sjalet.

Bai var munter igen nu, han havde sovet Middagen ud, og de drak alle et Par Snapse af den ægte Rom i Theen.

Lille-Bentzen blev saa salig, at han løb over paa sit Kammer og hentede nogle Digte, han havde skrevet paa mange Stumper Papir, bag paa gamle Tariffer og Regnskaber.

Han læste højt, saa Bai slog sig paa Maven af Latter. Katinka sad og smilte med Huus' fine Sjal om sig.

Frøken Jensen spillede tilsidst en Tyrolervals, og Lille-Bentzen fløj halvflov ud i Køkkenet og valsede med Marie, saa hun hvinte.

De maatte alle hjælpe til at faa Bel-ami vækket, da Frøken Jensen skulde gaa; den vilde paa ingen Maade væk fra sit Tæppe. Bai traadte den paa Halestumpen, da Frøken Jensen vendte sig.

Lille-Bentzen skulde følge hjem. Men Frøken Jensen, der var saa ræd som en Hare for Mørke, vilde gaa alene.

Frøken Jensen vilde ikke bære sin Bel-ami, naar nogen saa' det.

De fulgte hende alle ud til Perronlaagen og raabte "Glædelig Jul", "Glædelig Jul" ud over Hækken.

Bel-ami hylede midt paa den snelagte Vej. Den gik ikke af Stedet.

Da Frøken Jensen havde set, at de alle var gaaet ind, bøjede hun sig ned og tog Bel-ami op under Armen.

Frøken Jensen var bundet til som en Eskimokone, mens hun gik hjem i Julenatten.

Katinka slog Vinduerne op i Dagligstuen, saa den skærende Luft kom ind.

-Hm, den lille Krukke, sagde Bai. Han var ganske menneskekærlig glad ved at have haft Lille-Jensen i Aften.

-Det Skind, sagde Katinka. Hun blev staaende ved Vinduet og saa' ud over den hvide Mark i Natten.

-Man skulde ikke tro, Du klagede over Hoste, sagde Bai. Han lukkede Døren til Sovekamret.

Bentzen gik over Perronen til sit Kammer.

-Hun **tog** Moppen, sagde han. Han havde gemt sig bag Hækken for at se den Begivenhed. Glædelig Jul, Frue....

-Glædelig Jul, Bentzen.

Der blev lukket et Par Døre, og saa var det ganske stille.

Kun nu og da lød der en fin Summen i Telegrafens Traade.

* * * * *

Katinka var ude at fodre Duerne, før de gik i Kirke.

Det var høj og stille Luft, og Klokkerne lød ned forbi Skoven. Rundt paa de hvide Marker saa' man Bønderne, som travede af, i Gaasegang, langs de skovlede Stier, til Offer.

De ventede i Flok udenfor Kirken og ønskede hinanden "Glædelig Fest". Konerne rakte hinanden Spidsen af Fingrene og hviskede.

Saa stod de stille og saa' paa hinanden, til en ny kom til i Kredsen.

Bais kom lidt sent, og Kirken var fuld. Katinka nikkede "Jul" til Huus, der stod tæt ved Døren, og gik op til sin Plads.

Hun delte Stol med Abels, lige bag Præstens.

Kyllingerne Abel forsvandt i Slør og fantastiske Slyngninger.

Fru Linde havde Øjne i Nakken paa de store Offerdage. Hun "klædte" sig og Frøkenen for Offerdagene og Spædekalkene.

Frøkenen gik aldrig i Kirke, naar der var "Tallerkenvals i Koret".

De sang de gamle Julesalmer, og lidt efter lidt vandt de alle med, store og smaa. Det lød saa stærkt og glad op under Hvælvingerne. Vintersolen stod lys ind ad Vinduerne mod de hvide Vægge. Gamle Linde talte om Hyrderne paa Marken og Menneskene, som var idag en Frelser fød, med tarvelige stilfærdige Ord, saa der dalede som Enfoldighedens Fred ned over hans Kirke.

Katinka blev i Julestemningen, mens Offertoget gik op om Alteret i en lang Marsch. Mændene gik stive, tungt i Fliserne og vendte tilbage til deres Plads uden at have fortrukket en Mine.

Konerne rokkede af, generte og røde i Hovederne, seende stift paa det sammenlagte Lommetørklæde.

Fru Linde havde Øjnene ved **Hænderne** ved Alteret.

Fru Linde havde været Præstekone i fem og tredive Aar og siddet til utallige Offerdage. Hun saa' paa **Hænderne**, hvor meget hver lagde.

Hænderne havde ikke samme Bevægelse, af Lommerne, naar de lagde lidt, og naar de lagde mere.

Fru Linde anslog Offeret til et Middelaar.

Udenfor Kirken traf Bais Huus. Man aandede op ude i den friske Luft, og der blev en storønsken "Glædelig Jul" igen.

"Pastoren" kom med Offerpengene i et sammenbundet Lommetørklæde, og alle hilste og kniktede. Naa, Frøken Jensen, saa ønsker vi vel hinanden Glædelig Jul, sagde "Gamle Pastor".

Katinka gik ud af Laagen med Huus. Bai blev lidt tilbage med Kiær, saa de to gik alene henad Vejen.

Solen laa over de blankglitrende Marker; hist og her ved Gaardene havde de Dannebrog ude paa Flagstængerne i den høje Luft.

Rundtom drog Kirkegæsterne hjem i Flok.

Katinka havde endnu Julesalmerne i sit Øre, hun følte alting som i glad Højtidelighed.

-Julen er rar, sagde hun.

-Ja, sagde han og lagde hele sin Overbevisning ind i "Ja'et".

-Og han sagde det osse rigtig kønt, lagde han lidt efter til.

-Ja, sagde Katinka, det var en rigtig køn Præken.

De gik lidt.

-Men jeg har jo slet ikke takket Dem, sagde saa Katinka, for Sjalet....

-Ingenting at takke for.

-Jo netop ... jeg blev saa glad. Jeg havde haft næsten Magen og halvt forbrændt det.

-Ja, det véd jeg jo ... De havde det Sjal paa den Dag, jeg kom.

Katinka vilde sige: Hvor saa' De det? Men sagde det ikke. Hun vidste heller ikke, hvorfor hun med ét blev rød, og hun for første Gang mærkede, at de sagde ingenting og søgte om noget til at faa brudt Tavsheden med.

De kom ned til Skoven, og Anneksklokkerne kimede.

Det var, som om Klokkerne slet ikke vilde holde op idag, at lyde.

-De gaar da med ind, sagde Katinka, og bærer ikke Jul fra Huset.

De stod paa Perronen og hørte paa Klokkerne, mens de ventede paa Bai.

Huus blev der hele Dagen.

Da Bai satte sig til Bordet, der skinnede med sin Damaskesdug og mange Glasassietter, sagde han:

-Ja, man har det godt i sin Familie. Lille-Bentzen raabte:

-Ja, da - og lo af Fornøjelse.

Huus sagde ingenting. Han sad, som Katinka sagde, bare og saa' glad ud af Øjnene.

Og hele Dagen hvilede der en stille Glæde over Huset.

Om Aftenen spillede de Whist. Lille-Bentzen var Fjerdemand.

-I Præstegaarden talte de Offerpengene af Papirerne. Fru Linde var skuffet. Offeret var betydeligt **under** et Middelaar.

-Hvoraf kommer det, Linde? sagde hun.

Pastoren sad og saa' eftertænksomt paa de mange **smaa** Mønter.

-Hvoraf kommer det? De Folk tror, vi kan leve som Liljerne paa en Mark.

Fru Linde gør en Pavse og tæller for sidste Gang de hele Kroner.

-Med Familie, sluttede Fru Linde.

-Naa, min Pige, siger Gamle Linde, lad os idetmindste være taknemlige for Kapitelstaksten.

Præstefrøkenen og Pastor Andersen morede sig med at vælte Møblerne i Salen: de spillede Gulvkrocket.

-Jeg hytter mig for Mo'er, sagde Frøken Agnes. **Alle** de uædlere Elementer er i Oprør hos Mo'er paa de store Offerdage.

* * * * *

Julen gik.

Katinka syntes ikke, hun havde haft saa rar, hjemlig en Jul siden længe, ikke siden hun var hjemme. Ikke, at der skete noget særligt og mer end ellers; de var hos Lindes med Huus og et Par andre, og Frøken Linde og Kapellanen kom til dem en Aften med Kiær og Huus. Frøknerne Abel var til Eftermiddagstoget og blev ogsaa bedt ind. Og efter Ottetoget dansede de i Ventesalen og sang til.

Noget særligt var der ikke. Men det var, som om alting var i saadan en lykkelig Gænge.

Den eneste, der, "gnavede" lidt, var Huus. Han sad tit og faldt hen i den sidste Tid.

-Huus, sagde Katinka, sover De?

Huus fór helt sammen, som han sad.

Bai blev ganske smittet af det hele Veltilmode i Huset.

-Satan til Indflydelse Vejret kan ha'e, sagde han, naar han stod paa Perronen og havde ekspederet Eftermiddagstoget. Føler mig s'gu forbavsende vel i denne Tid - forbavsende vel....

Og hele deres Ægteskab var i denne Tid som forrykket og rykket Aar tilbage. Ikke paa nogen Maade voldsomt eller hidsigt, men fortroligt og fornøjet.

Det var Nytaarsaften hen mod tolv. Bais var oppe for at drikke Aaret ind.

Der lød et vældigt Rabalder mod Plankeværket.

-Hva' Pokker, sagde Bai, det gav et Choc i baade ham og Bentzen, der spillede seks og treds, Peter ku' gerne spare paa Krudtet.

Det bankede paa Ruden, og Huus' Stemme raabte "Glædeligt Nytaar".

-Hva Fa'en - er det Huus, sagde Bai og stod op.

-Jeg tænkte det straks, sagde Katinka. Hun havde helt faaet Hjertebanken af Rabalderet.

Bai kom ud og fik lukket op. Huus var i Slæde.

-Men bevares, sagde Bai, kom dog ind og drik paa 'et....

-Godaften, Huus, Katinka kom frem i Døren. Vi drikker dog Aaret ind, sagde hun.

De bandt Hesten ind i Varehuset, og Katinka gav den Bred.

De drak Aaret ind og bestemte, de vilde blive oppe til Nattoget. Det kom forbi Klokken to.

-Spil et Stykke, Tik, sagde Bai.

Katinka spillede en Polka, og Bai brummede til.

-Ja, sagde han, man var en svær Danser i sin Tid, hva' Tik? Han kildede hende ned paa Halsen.

De gik ud paa Perronen. Himlen var mørk for første Gang i lang Tid.

-Det gi'r mer Sne, sagde Bai. Han tog lidt løs Sne og tjattede det i Ansigtet paa Lille-Bentzen. Det blev en almindelig Fægtning en Stund.

-Dér har vi ham, sagde Bai. De hørte Toget som en fjern Brusen.

-Mørk er 'en s'gu iaften, sagde Bai.

Støjen kom nærmere. Nu rokkede Lokomotivet over Broen. Det lille Lys kom nærmere og voksede; saa bruste Lokomotivet frem fra Mørket som et stort lysøjet Bestie.

Og de stod alle fire stille, mens det raslede hastigt forbi. Damp stod af Vejen mens der faldt Lys fra Vognene ud over Sneen.

Klaprende gik det bort, ud i Mørket.

-Hm, sagde Katinka, saadan gaar vi ind i Aaret. De havde staaet tavse lidt.

Hun lænede sig op til sin Mand og strøg Haaret mod hans Kind.

Bai var ogsaa grebet af Situationen. Han bøjede sig ned og kyssede hende.

Toget bruste langt borte. De vendte sig alle og gik ind.

Huus var gram mod Dyret, da han kørte hjem i Slæden. Af Pidsken fik det, saa det føg, og Forbandelser i Tilgift,

Mørkt var det, og der begyndte at komme Storm op.

Katinka kunde ikke sove. Hun vækkede Bai.

-Bai, sagde hun.

-Hvad er der? Bai vendte sig.

-Det er et slemt Vejr....

-Naa, vi er jo ikke tilsøs, sagde Bai; han halvsov.

-Men det fyger, sagde Katinka; tror Du, Huus er hjemme nu, Bai.

-Aa, vor Herre bevar'es....

Bai sov ind igen....

Men Katinka sov ikke. Hun var bange for Huus, der var paa Vejen i det Vejr. Det var saa mørkt - og han var dog ny paa Egnen.

Hvor det var mærkeligt at tænke sig, at det kun var tre Maaneder, siden Huus var kommet her....

Om han dog ogsaa var hjemme nu ... Katinka hørte igen efter Vejret, der tog til ... Han havde ogsaa været bedrøvet iafte - siddet saadan hen - hun kendte ham - og set forknyt ud ... Noget maatte der være i Vejen.

Noget var der i Vejen i den sidste Tid....

Men naar han bare var hjemme nu - saa - Vejret tog til....

Katinka blundede ind og sov ved Siden af sin Mand.

Anden Nytaarsdag var der Selskab i Præstegaarden.

Den halve Egn arriverede, og der var en Snakken og en Pludren gennem alle Stuer helt ud i Gangen. Det gik altid saadan, al Verden fik Tungebaandet løst, naar de kom i Præstegaarden.

Familien Abel mødte først, da Ordsprogslegen var begyndt. De kom altid forsilde.

-Tiden løber fra os, sagde Fru Abel. Vi kan aldrig rive os løs fra Reden.

Naar Frøknerne Abel skulde ud, gik de fra Middag rundt i Frisérkaaber og skændtes. Fru Abel maatte klæde sig paa i sidste Minut og saa' altid ud, som om en Storm havde hærget hende.

De legede Ordsprogsleg, saa der ikke hang en Trevl urørt i noget Klædeskab i Præstegaarden.

Frøken Agnes spillede tyk Mand i Husmandens Benklæder og bagefter Grønlænder med Katinka til Grønlænderkone.

-Dejlige Kone, sagde hun, De er ikke snærpet.

De dansede Pingasut, saa Katinka var helt ør. Fru Bai var saa glad, at hun næsten var kaad.

Ida-Yngst stod for det andet Parti. Det var mest noget med Harem eller med et stort Badested. Hvor det saa var, blev Ida-Yngst favnet og trykket af en tyndslidt blond Sekondløjtnant.

I Dørene stimlede de ældre sammen og saa' til. Udenfor Salsvinduerne i Haven stod Avlskarlen, de to Husmænd og Drengene og grinte ad deres "knøv" Frøken.

Gamle Pastor Linde gik til og fra:

-De morer sig, de morer sig, sagde han og gik hen mellem de ældre.

Enkefru Abel saa' efter Pastoren; hun sad ved Siden af Møllerens Frue:

-Ja, her er livligt.

-Ja, sagde Møllerens Frue. Et livligt Præstehus. Tonen var lidt streng paa "Præste".

Hendes Helene stod ved Siden af sin Moder. Hun vilde helst være fri for at lege med.

Møllerens havde bygget nyt Stuehus og vilde opad. De gav to Selskaber om Aaret, hvor Folk sad i Kreds og stirrede paa de nye Møbler. Alt **blev ved** at være nyt.

Paa alle Møblerne var der Ting og Stykker, Frøken Helene havde forarbejdet.

Til daglig boede Familien i en Stue, i "Gammellængen". En Gang om Ugen blev der lagt i Stuehuset, for at Møblerne ikke skulde tage Skade.

Frøken Helene var eneste Barn. Hun var opdraget af Frøken Jensen med særligt Hensyn til Undervisning i fremmede Sprog. Hun var den eleganteste Dame paa Egnen, med udpræget Smag for Guldprydelser. Til alle Toiletter var hun, inden Døre, i graa Filtsko og hvide Bomuldsstrømper.

I Selskab blev hun let fornærmet og stillede sig hen ved Siden af sin Moder med et surt Ansigt.

-Ja, siger Fru Abel, mine Kyllinger finder det jo undertiden lidt vel livligt....

-Mo'er, siger Ida-Yngst, giv mig dit Lommetørklæde.

-Straks. Ida-Yngst tager det noget ublidt fra Enkefruen.

Ida-Yngst skal spille med Natkappe og har opdaget, at hendes eget Lommetørklæde er lidt defekt.

-De er saa ivrige i Legen, siger Fru Abel til Møllerens Frue.

Ordsprogslegen er forbi, og de tager en "rask Blindebuk" før Bordet. Der er en Hvinen i Salen og en Stormen, saa den gamle Kakkelovn nejer sig ved det.

-Kakkelovnen, skriger de, Kakkelovnen.

-Flæsk, Flæsk.

Ida-Yngst er saa udmattet, at hun segner. Hun kan ikke faa Vejret for Hjertebanken: Føl, siger hun og lægger Løjtnantens Haand ind til sit Bryst, hvor mit Hjerte banker.

Katinka er Blindebuk og bliver svunget, saa hun knap kan staa.

-Nej - se mig til den dejlige Kone, raaber Frøken Agnes....

-Flæsk - Flæsk.

Katinka fanger Huus.

-Hvem er det?

Han bøjer sig, og Katinka føler paa hans Haar: Det er Huus, raaber hun. Gamle Pastor Linde klapper i Hænderne, at man skal tilbords.

-Huus, siger Katinka, hvad er der i Vejen? der er noget i Vejen med Dem?

-Hvor falder det Dem ind?

-De er ikke saa glad i den sidste Tid ... som før....

-Der er ingenting i Vejen, Fru Bai....

-Og jeg, siger Katinka, er netop saa glad....

-Ja, sagde Huus, det ser man.

Bai kom fra Spillebordet: Bevares, hvor ser du ud, sagde han.

Katinka lo: Ja, vi har danset grønlandsk. Hun gik tilbords med Huus.

Bai snapper Ida-Yngst fra Løjtnanten, der gaar bagefter med Skolelærerens Søn.

-Hansen, siger Løjtnanten, hvem er den Pige?

-Aa, Moderen, den skæve derhenne med Pastoren, hun sidder paa Aftægt heroppe paa Gaarden.

-Satans Pige, siger Løjtnanten. Hun har s'gu et flot Bryst....

Alle kommer til Sæde; Pastoren sidder for Bordenden. Han drikker under Maden to Skaaler, "for de fraværende" og "for den gode Aand i Selskabet". De er blevet drukket med de samme Ord i sytten Aar der i Præstegaarden.

Tilslidst faar de Kransekage med Knalderter. Pastoren knalder med Frøken Jensen.

Løjtnanten har faaet kilet en Stol ind bag Ida-Yngst. Der er saa snæver Plads, at de næsten maa sidde paa Skødet.

Man kan ikke høre Ørenlyd, mens de ler og knalder og læser Deviser højt.

-Ja, siger gamle Linde, det er Ungdom.

-Huus, det er os, siger Katinka. Hun holder en Knaldert frem.

Huus tager i den: De fik Devisen, siger Katinka.

Huus læser paa det lille Papir: Dum Snak, siger han og river det over.

-Huus dog, hvad stod der?

-Alle Konditorsvende skriver om Kærlighed, siger Ida-Yngst over Bordet.

-Frøken Ida - det er Løjtnanten - ska' vi to?

Ida-Yngst vender sig igen og futter med Løjtnanten: Gud, hvor er 'et upassende, raaber hun. Hun faar en Devise om at kysse, som Løjtnanten læser op med den lille Knebelsbart lige ind til hendes Kind.

Man flytter Stolene lidt ud fra Bordet, og Damerne vifter sig med Servietterne. De unge er varme i Hovederne af Heden og Mælkepunchen, som gaar rundt i store graa Kander.

En lille blegnæset Student lader "Pastor Lindes patriarkalske Hjem" leve, og alle rejser sig og skriger Hurra. Den lille Student klinker privat med Pastoren.

-De lille "røde" Mandfolk, siger Gamle Linde, drikker De for mig?

-Man kan have Agtelse for **Personerne**, siger den lille Blegnæse.

-Ja, ja, siger gamle Linde, ja, ja ... Ja, Ungdommen maa jo ha'e no'et at kæmpe om, ser De, Frue....

Fru Abel er optaget af sin Ida-Yngst. Hun er saa livlig. Hun ligger næsten i Armene paa Løjtnanten.

-Ja, Deres Velærværdighed, siger hun.

-Ida, min søde Pige, (min søde Pige hører det ikke), Ida-Yngst, drik et Glas med din Mamma, siger Fru Abel.

-Skaal, siger Ida-Yngst: Løjtnant Nielsen - hun rækker ham sit Glas - drik med Mo'er....

Enkefru Abel smiler: Aa - aa - hvad min Ida-Yngst har for Indfald....

Den lille Blegnæse véd ikke, om Frøken Helene har læst Schandorph....

Frøken Helene læser "Tasken"....

-Jeg kalder hele Retningen den ægteste Frugt af vor mægtige Brandes ... af Aandsfriheden.

-Brandes, det er jo **ham**, Jøden, siger Frøken Helene. Der er ikke blevet anden Forestilling tilbage om "Aandsfriheden" - paa Møllen.

Studenten flyver op i den store Darwin.

Bai har sagt noget, saa Frøken Jensen er blevet rød i Hovedet.

-De er saa slem, siger Lille-Jensen og slaar ham over Fingrene.

-Men Huus, siger Katinka: man maa jo ta' Livet, som det er ... og....

-Og?

-Og egentlig er det dog saa lykkeligt....

-Løjtnant, raaber Frøken Ida: De er **styg**.

Gamle Pastor Linde sidder ved sin Bordende med foldede Hænder og nikker.

-Skal vi saa sige Mo'er Tak for Mad, siger han og rejser sig.

Der bliver en Skraben og Takken for Mad Stuen rundt. Inde i Salen er Agnes allerede ved Klaveret: der skal danses.

-Jeg véd ikke, om du har **set** Ida, siger Louise-Ældst til Enkefruen. Man maa gaa i Jorden over hende.

Ida Yngst er første Par med Løjtnanten.

-Liv i 'et, raaber Frøken Agnes fra Klaveret. Hun spiller "Paa min Kanapé" saa det klirrer i Strengene.

Bai danser med Katinka, til de skal Runde i Stuerne; med hinanden i Hænderne svirrer de ud gennem Dørene.

Gamle Linde er i Spidsen med den stønnende Jensen.

-Linde, Linde, raaber Fru Linde: dine gamle Ben. Frøken Agnes slaar i Tangenterne, saa det suser.

-Gud - jeg dør, siger Helene fra Møllerens....

Lige paa én Gang sprænges Kæden. Stakaandet falder Parrene paa Plads rundtom.

-Pyh, det gav Varme, siger Bai til Løjtnanten og tørrer sig.

-Om vi saa' at finde en Bajer.

Løjtnanten er med. De gaar ind gennem Værelserne.

I Spisestuen staar "Bjerne" opstillet i et Vindu.

-Er det Landbajer? siger Løjtnanten.

-Næ, den er af Carlsberg.

-Naa, den er jeg med paa.

-Her er en hyggelig Krog, sagde Bai. De gik ind i Præstens Studereværelse, en lille Stue med Oehlschlägers og Mynsters samlede Skrifter paa grønmalede Reoler og Thorvaldsens Kristus over Skrivebordet.

De satte sig med Øllet ved Bordet:

-Ja, jeg mærkede den jo godt, sagde Bai, hvad den stod paa. Men jeg tænkte, lad ham ha' Fornøjelsen, tænkte jeg - og hun med ...

-Ja, Satans Pige ... hun har s'gu et godt Bryst ... og skær' brillant naar man danser, Forstander. Lægger sig lige til.

-Ja, hva' Satan ska' hun gøre, stakkels Pige, sagde Bai og tømte sin Bajer.

-Men hva' er **hun** for en Pige, sagde Løjtnanten. Han mente Frøken Agnes ...

-Rar Pige, sagde Bai.

-Nej, dér er ingen Ting, sagde han, Veninde af min Kone.

-Ja saa, sagde Løjtnanten. Ja, jeg tænkte det: En Snakkepige - det er af den Slags.

Konversationen gik over til større Almindelighed:

Disse Landsbypiger - i det hele, mente Løjtnanten ... det er godt nok ... jeg mener ... Men - ser De, Forstander - ingen **Dannelse** - Nej, Byen - véd De - det er no'et ganske andet ...

Løjtnanten havde "fundet no'et" -

- Ser De - man bor jo i Kvarteret ... Dér har de jo lagt **Slottet** - man **maa** jo bo dér ... enten paa "Berren" eller paa "Vesten" ...

-Men hva' er 'et for Smaapi'er? spurgte Bai.

-Kække Smaapi'er - s'gu, kække Smaapi'er....

-Ja-a - jeg véd det jo ikke ... man er jo gift Mand, Løjtnant ... Skueretter, forstaar De, Skueretter
- om man ogsaa er der ovre et Par Dage....

-Skueretter, gentog han en Gang endnu.

-Tro De mig - kække Pi'er, sagde Løjtnanten, dannede Pi'er....

-Men de si'er, de gaar til Rusland....

-Ja, de si'er det....

Pastor Linde kom ind: Naa, De sidder her, Stationsforstander, sagde han, han gik gennem Stuen.

-Ja, Hr. Pastor - vi sidder her og filosoferer lidt - saa stille ... ved en tyvrøvet Bajer....

-Værs'go, ja, her er rart. Præsten vendte sig i Døren: Derinde leger de Panteleg, sagde han.

Bai og Løjtnanten gik ind til Pantelegen.

De var ved at falde i Brønden.

Den lille Student med den ægteste Frugt faldt for Katinka:

-Der kysses, raabte Frøken Agnes.

Katinka vendte Kinden til, at "Frugten" kunde kysse. Han var rød i Hovedet og kom nærmest til at kysse hende paa Næsen.

Katinka lo og klappede i Hænderne: Jeg falder, jeg falder....

-For Huus, sagde hun.

Huus kom hen og bøjede sig ned. Han kyssede hende paa Haaret.

-Jeg falder for Frøken Jensen, sagde han. Hans Stemme slog over, som om den var hæs.

Frøken Jensen tænkte endnu paa det Kys, da hun var kommet hjem i Seng til **Bel-ami**.

Katinka støttede sig i Tanker lidt til den radikale Student.

* * * * *

Gæsterne var borte.

Frøken Agnes stod i Salen og saa' sig om paa Valpladsen. Der var ikke én Ting paa sin rette Plads; Glas stod i Krogene paa Gulvet, og Buddingtallerkener var sat af Vejen op paa Bogskabet.

-Pyh, sagde hun og satte sig: det ligner en vis Mands Forstue.

Pastor Andersen var kommet ind: Naa, sagde hun, ja - De har saamænd været rar iaften.

-Frøken Agnes, morer det Dem?

-Nej.

-Hvorfor gør De det saa?

-Det skal jeg sige Dem, fordi det morer de andre ... Men De vil altid være alene om at gøre Mudder.

-Hjælp mig nu, sagde hun, at vi faar lidt Orden i 'et ... Hun begyndte at flytte Møblerne paa Plads.

-Jeg gaar ikke ud med Ida mere, Mo'er, sagde Louise-Ældst. Jeg gør 'et ikke - det si'er jeg dig - det er en Skandale for alle Mennesker.

-Fordi man la'er **dig** sidde. Jeg skulde vel gere dig Selskab - ikke?

Enkefruen blandede sig aldrig i Stridighederne. Hun vidste, det maatte dog til, mens Papillotterne blev sat i Haaret. Hun gik stille rundt og lagde Kyllingernes Tøj sammen.

-Man bli'r s'gu træt af den megen Jubileren, sagde Bai. Han var ganske stiv i Benene, mens de gik. Katinka svarede ikke. Tavse gik de hen ad Vejen hjem.

III

Det var hen i Foraaret.

Om Eftermiddagen hentede Præstefrøkenen Katinka, og de gik ned til Aaen. Ved Bredden under et Par Pile tæt ved Banens Bro havde Lille-Bentzen slaaet en Bænk op. Der sad de og arbejdede til Eftermiddagstoget kom. Konduktørerne paa Strækningen kendte dem og hilste.

-Det bedste var at rejse, sagde Agnes Linde og saa' bort efter Toget. Jeg tænker paa det hver Dag.

-Aa, men, Agnes....

-Jo, det var det bedste - for os begge to - enten han eller jeg ... tog afsted.

Og de taler for tusinde Gang om det evige Tema.

Det var en Dag i Midten af Vinteren. Agnes Linde og Kapellanen kom forbi fra Dammen, hvor de løb paa Skøjter, og saa skulde Kapellanen ind med et Brev og faldt i Snak med Bai.

Agnes kom ind i Dagligstuen med Skøjterne paa Armen. Hun var meget kort og sagde bare "Ja" og "Nej" til, hvad Katinka spurgte om ... Hun havde saa staaet henne ved Vinduet og set ud, da hun pludselig gav sig til at græde.

-Hvad er der, Frøken Linde, er De syg? sagde Katinka og gik hen og lagde Armen om hende. Hvad er der dog?

Agnes Linde kæmpede med Graaden, men den blev stærkere og stærkere. Hun tog Katinkas Arm bort:

-Lad mig gaa her ind, sagde hun og gik hen mod Sovekamret.

Og der inde kastede hun sig saa ned paa Sengen og fortalte Katinka det altsammen i én Strøm: hvordan hun elskede Andersen, og han legede bare med hende, og hun holdt det ikke ud.

Fra den Dag af havde Katinka været Præstefrøkenens Fortrolige.

Katinka var vant til at være "fortrolig". Hun havde ogsaa altid været det hjemme, som ung Pige. Til hende kom alle blødende Hjerter. Det laa vel i hendes stille Væsen og i at hun aldrig selv sagde ret meget. Hun egnede sig saa godt til at høre paa andre.

Præstefrøkenen kom næsten hver Dag, og hun blev hos Katinka timevis. Det var det samme igen og igen: hendes Kærlighed og ham. Og hver Dag fortalte hun som noget nyt, hvad der var sagt de tusinde Gange.

Naar hun saa havde siddet og talt tre fire Timer og var kommet til at græde tilsidst, pakkede Agnes sit Arbejde sammen:

-Jo, vi er saamæn et Par rare Høns, sagde hun som Slut.

Nu, da Foraaret var kommet, sad de nede ved Aaen.

Agnes talte, og Katinka hørte til. Hun sad med Hænderne i Skødet og saa' ud over Engene. Der blev sløret derude, og Lavningen lignede en stor blaa Sø. Man saa' ikke, hvad der var Sø og hvad der var Himmel, det var alt kun ét dæmrende blaat. Med Pilegrupperne som Øer i Havet.

Agnes fortalte om den første Tid, da hun kom hjem fra København og traf Andersen. Der var gaaet Maaneder, og hun vidste slet ikke, at hun holdt af ham.

Katinka hørte og hørte ikke. Hun kendte Temaet og hun nikkede stille.

Men hun fik lidt efter lidt sin Del i den fremmede Kærlighed. Hun kendte den med alle dens Sindsbevægelser. Hun delte dem, som var de hendes egne. Der blev jo aldrig talt om andet.

Og alle Kærlighedens Ord følte sig saa hjemme hos hende. Hendes Tanker blev saa fortrolige med alt, hvad Kærlighedens var - hos de to fremmede Mennesker.

Naar hun havde fulgt Agnes Linde et Stykke paa Vej og var vendt tilbage, kunde hun sidde halve Timer i Hyldelysthuset i Haven. Og alle de Kærligheds-Ord flød ligesom i Luften om hende, og hun hørte dem igen og tænkte dem om.

Det laa til hendes stille, lidt lade Natur, at Ord og Tanker, hun nu en Gang var inde i, ligesom vendte om og om igen, paa Vejen, hjem til hende.

Og de **spandt** hende ind. Og blev til Drømme, der førte ud langt borte, hvor hun knap vidste.

Der havde ogsaa været mere stille hos dem i den sidste Tid. Huus kom ikke saa tidt mer, nu i Foraaret. Der var saa meget at gøre, sagde han.

Naar han kom, var han ogsaa saa uens i Humør. Det var tidt og ofte, som om han slet ikke saa', hvor glad Katinka blev ved at se ham, og han snakkede mest med Bai, skønt Katinka havde haft saa meget at sige ham og spørge om.

Nu netop i Foraaret, hvor der havde været saa meget at indrette og ændre allevegne....

Men der **var** noget i Vejen. Maaske var han heller ikke tilfreds paa Gaarden hos Kiær; der sagdes, at han var saa sær at arbejde med.

Hun selv havde forresten ogsaa tungt Humør en Gang imellem.

Det kom maaske ogsaa af, at hun sov for lidt.

Hun blev inde i Stuen om Aftenen, naar Bai gik og klædte sig af. Han drev saa længe om halvnøgen og sad paa Sengekanten og holdt Snak og blev aldrig færdig.

Det var Katinka saa langsommeligt, at han aldrig kom til Ro og fik Ende paa det.

Og naar hun selv kom tilsengs og laa i Mørket ved Siden af Bai, der sov dybt, kunde hun ikke falde i Søvn og følte et Ubehag, saa hun stod op igen og gik ind i Stuen. Der sad hun saa ved Vinduet. Nattoget suste forbi, og den store Stilhed laa igen over Marken. Ikke en Lyd, ikke et Vindpust i Sommernatten. Det første graa Skær af Dagen kom; og en kold og fugtig Luft slog op fra Engene.

Og det blev lysere og lysere, mens Lærkerne begyndte at synge.

Huus holdt saa meget af at se det blive Morgen, sagde han.

Han havde fortalt, hvordan det var paa Bjergene, naar det blev Morgen. Det var som et mægtigt gyldenrødt Hav, sagde han, halvt saadan af Guld og halvt af Roser - om alle Toppe. Og Tinderne sejlede som Øer i det store Hav....

Og saa, lidt efter lidt, sagde han, stod alle Bjergtoppe i Brand....

Og saa kom Solen.

Og steg.

Og fejede Mørket ud af Dalene som med en stor Vinge.

Han fortalte ofte saadan noget nu, saadan noget fra sin Rejse.

Han talte i det hele mere nu - **naar** han da talte.

... Det blev ganske lyst, og Katinka sad endnu ved Vinduet. Men hun maatte vel til Ro.

Luften var tung inde i Sovekamret, og Bai laa og havde smidt Tæpperne af sig.

Naar Huus kom om Aftenen, sad de mest i Hyldelysthuset.

De saa' Ottetoget gaa. En enkelt Bonde var drysset ud paa Perronen og hilste dem, naar han gik forbi og drev hjem.

Saa gik de ned i Haven. Kirsebærtræerne stod i Blomst. De hvide Blade gled som en lys glitrende Regn gennem Sommerluften ned paa Plænen.

De sad stille og saa' ud paa de hvide Træer. Det var, som om Aftenens biede Tavshed over Sletten svøbte sig om alle Ting. Oppe i Byen hørte man en Port blive slaaet i. Kvæget kaldte hen over Markerne.

Katinka talte om sit Hjem.

Om Veninderne og Brødrene og den gamle Gaard, der var fuld af Duer.

-Og siden - i den nye Lejlighed - med Mo'er - da Fa'er var død....

-Ja, det var en lykkelig Tid....

-Men saa blev jeg jo gift.

Huus saa' ud paa Frugtblomsternes bløde Sne, der faldt saa lindy over Græsset.

-Thora Berg, hvor hun var lystig ... Om Aftenen, naar hun kom fra Selskab - med hele Garnisonen i Halen og slog Sand paa alle Ruder gennem Byen. -

Katinka sad lidt.

-Hun er osse gift nu, sagde hun.

-Med flere Børn, siger de....

Paa Vejen udenfor gik en Mand forbi. Godaften, sagde han over Hækken.

-Godaften, Kristen Peder.

-Godaften, sagde Katinka.

-Hm - sagde Katinka igen - jeg saa' hende sidste Gang til mit Bryllup. De sang, de unge Piger, de stod ved Orgelet, paa Pulpiturer....

-Hvor jeg ser dem endnu - alle Ansigterne - alle....

-Men hvor jeg græd....

Huus sagde stadig ingenting, og hans Ansigt saa' hun ikke. Han sad saa bukket og studerede noget nede paa Jorden.

-Det er snart elleve Aar siden, sagde Katinka.

-Ja, Tiden gaar....

-Naar man er lykkelig, sagde Huus uden at røre sig.

Katinka hørte det først ikke. Saa var det, som om Ordene pludselig indhentede hende:

-Ja, sagde hun og fór let sammen.

Og lidt efter:

-Her har man jo sit Hjem.

De sad atter tavse.

Bai kom ind i Haven. Man kunde høre ham langt borte. Han gjorde altid saa megen Støj - og før havde der været saa stille i Tusmørket.

-Jeg henter Glassene, sagde Katinka.

-Ja, dejlig Aften, sagde Bai, dejlig Aften i det frie....

Katinka kom tilbage med Glas og Flaske.

-Jeg har haft Selskab, sagde Bai.

-Af hvem?

-Af Frøken Ida. Hun rejser nu....

-Hva', Ida?

-Ja - og Bai lo - Frøken Louise er s'gu opgivet ... Nu sætter de alle Sejl til for den lettere Skude. Hun bli'r borte hele Sommeren.

-Naa, ja - ku' det dog lykkes for den ene. Bai sad lidt: Ja - hva' Satan - saadan et Pigebarn maa jo giftes....

Bai udbredte sig tidt om Giftermaal og Ægteskab. Han var noget af en Filosof i det Emne.

-**Jeg** gik til Jernbanen, sagde han, tror De, det var af Lyst - men den gik **ikke** for **Løjtnanten** -

-Saadan er 'et, der er s'gu ingen Pardon - Pigebørnene **maa** til Brudeskamlen -

-Og saa gaar 'et - man ser 'et jo - de lever sig sammen. De har Hus og Hjem og saa kommer der Børn....

-Hos de fleste, sluttede Bai af under et Halvsuk.

De sad tavse; der var blevet ganske mørkt under Hylden.

Det blev i Slutningen af Juni.

-Den dejlige Kone er saa blegnæbet, sagde Agnes Linde, naar hun kom ned til Stationen.

-Ja - jeg kan vist ikke taale Heden, sagde Katinka. Det var, som hun havde Uro i Blodet, og stadig tog hun fat paa alting og opgav det og kom og gik.

Helst sad hun med Agnes ved Aaen. Hun saa' ud over Engene og hørte altid det samme.

Agnes Linde fik saadan en hel anden og mild Stemme, naar hun talte om ham.

"**Manden**" kaldte hun ham.

Katinka sad og saa' paa hende, som hun sad med bøjet Hoved og smilede.

-Og saa tviner man, sagde Agnes, Utske, fordi det er, som det er - og saa er **dette** maaske det bedste, man faar....

-Ja, sagde Katinka og blev ved at se paa hende.

Naar Agnes Linde ikke kom til hende, gik Katinka op til Præstegaarden. Hun længtes ordenlig efter at høre hende tale.

Og saa saa' hun ogsaa Andersen. Hun saa' dem sammen, Agnes og ham.

Hun stod hos, mens de spillede Krocket paa den store Plæne. Hun stod og saa' paa dem - de to, som **elskede hinanden**.

Hun hørte og saa' paa dem nysgerrigt - næsten som et stort Under.

Og en Dag græd hun, da hun gik hjem.

Huus kom saa uregelmæssigt nu. Saa kom han to Gange om Dagen og var knap kommen til Sæde i Lysthuset, før han maatte paa Hesten igen. Og saa var der halve Uger, hvor de slet ikke saa' ham paa Stationen.

Det var Høhøsten, sagde han.

Høet var slaaet og stod nu i Stak over Engene. Der var en Krydderduft over den hele Luft.

En Aften var Huus i godt Humør og foreslog de skulde gøre "Skovtur til det store Marked". Køre dertil i Vogn og raste i Skoven først, og saa se alle Herligheder paa Markedet.

Bai var med til det. Og Turen blev bestemt. De Skulde køre om Morgen tidligt, mens det endnu var køligt og først komme hjem den næste Nat eller Morgen.

Bare Bais og Huus.

* * * * *

Katinka havde travlt hele Dagen med at lave til.

Hun studerede Kogebog og tænkte ud om Natten og tog selv til Byen for at købe ind.

Huus kom, just som Toget kørte, efter Posten.

-Huus, raabte hun fra Kupeen.

-Men hvor skal De hen? raabte han.

-Købe ind - Marie er med. Og hun trak Marie hen og viste hendes Ansigt i Vinduet. Far vel.

-Hm, sagde Bai. Katinka er s'gu smaatosset. Hun braser og koger til den Tur, som om hun vilde præparere os til Koleraen....

Inde i Byen var de begyndt at slaa Telte op rundt ad Gaderne; oppe paa Torvet stod Karusselhestene og hvilede sig i Rad op ad Kirkemuren. Katinka gik rundt mellem Markedsfolkene, der hamrede og bankede, og saa' paa det alt. Hun stirrede paa Kasserne og faldt i Staver foran hvert Stykke Sejldug, der hejstes.

-Om den lille Frøken gik af Vejen....

Hun maatte springe baade over Brædder og Snore.

-De kalder mig Frøken, sagde hun.

-Marie, naar nu bare Vejret maatte holde sig.

De gik ud ad Gaderne til Lystskoven. Der holdt en Gøglervogn. Mændene sov i Grøftekanten, Konen vaskede Trikotter i en Balje paa den nedslaaede Trappe. Tre Par hvide unævnelige hang langstrakte og svajede paa en Snor.

Katinka kiggede nysgerrigt paa Konen og Mændene i Grøften.

-Vil De ha'e noget, raabte Konen gebrokkent.

-Uha - raabte Katinka, hun blev ganske bange og løb et Stykke.

-Det var den stærke Kone, sagde hun.

De gik videre hen ad Vejen. I Kanten af Skoven lagde en Flok Tømrere Dansegulv. Der var svalt derinde under Træerne efter den soledede Vej. Katinka sad paa en Bænk.

-Her skaf vi danse, sagde hun.

-Ja, han maa danse dejlig, Huus, sagde Marie. Hun var stadig i trofast Beundring af Huus; han stod i Fløjelsramme paa Kommoden og et gammelt Visitkort med hans Navn laa som Mærke i Salmebogen. Bane-Peter besørgede det haandgribeligere.

Katinka svarede ikke. Hun blev ved at sidde og se paa Folkene, der arbejdede.

-Naar det Vejr blot maatte holde sig, sagde hun til en af dem.

-Ja, sagde han og saa' op i Træerne - Himlen saa' han ikke - mens han tørte Sveden af sig med Ærmet: det er det, det kommer an paa.

Katinka og Marie gik tilbage. Det var paa høje Tid. De kom over Torvet; Aftenklokkerne ringede fra Taarnet ned over Markedslarmen.

Den sidste Dag bagte de. Katinka var kortærmet og æltede, saa Melet stod hende i Haaret som paa en Møller.

-Ingen kommer ind - ingen kommer ind - det bankede paa Døren, som var i Laas.

Katinka troede, det var Huus.

-Det er mig, raabte Agnes Linde. Hvad gaar der for sig?

Hun kom ind og bagte med. Der var en Pundkage, som skulde røres i det uendelige; det er Huus', sagde Katinka. Den Lækkermund skal ha'e Pundkage.

Agnes Linde rørte, saa det boblede i Dejgen: Ja - de Mandfolk **skulde** ogsaa ha'e Pundkage, sagde hun.

Katinka tog Pladen ud: Smag, sagde hun. De er gloende. Hun var saa rød som en Kobberpote af Ovn.

Frøken Jensen og Louise-Ældst kom ned til Eftermiddagstoget. Der blev en Bank og Parlamentaren foran Køkkenvinduet.

-Gud hjælpe mig, har de ikke lugtet det, sagde Agnes Linde. Hun lod Armene synke træt ned og sad meget ugraciøst med Dejgfadet mellem sine udspilede Ben.

Marie bragte dem en Tallerken, til at smage, ud paa Perronen.

Louise spjættede af Glæde paa Perronbænken, saa et Par Handelskomis'er i Toget saa' et betydeligt Stykke af hendes Skønhed.

Da Toget var kørt, slog de inde i Køkkenet Vinduerne op. Louise-Ældst og Lille-Jensen gnaskede løs ude paa Bænken.

-Hvor De har været heldig, Fru Bai, mageløse....

-Ja, Fru Bai er en Kone i sit Hus, sagde Frøken

-Nu gaar Kværnen, sagde Agnes inde i Køkkenet. Hun tog fat paa Dejgen.

Bai aabnede Kontorvinduet ovenover Perronbænken.

-Aa ja, sagde han, og **jeg** sidder med tør Mund.

-Vil De ha'e, Hr. Bai, spurgte Louise. Holder De ogsaa af sødt?

-Om nogen under mig noget, sagde Bai, i Klubtonen.

Der blev Spektakel og smaa Hvin paa Perronen.

-Hva' er der løs, raabte Agnes fra Køkkenet.

-Vi mader Fuglen, sagde Louise-Ældst. Hun var sprunget op paa Bænken med sin Skønhed og stod og stak Bai Kage ind i Munden.

-Uh, han bider, raabte hun.

Det var ved saadanne Lejligheder, Fru Abel sagde:

-De bli'er jo ved at være rene Børn - naar man ikke kender noget til Verden....

Louise-Ældst bragte den tomme Tallerken tilbage. Krummerne snappede hun op med Fingerspidserne. Frøknerne Abel var altid saadan: de levnede ikke.

Hun stod ved Køkkenvinduet og saa' ind:

-Det skulde Mo'er ha'e vidst, sagde hun sødt.

-Naa, saa hun har ikke snuset det, sagde Agnes over Pundkagen.

Louise-Ældst fik Kræmmerhus med Kager ud gennem Vinduet: Det var osse noget at **gemme**, sagde hun, da hun kom ud paa Vejen med Lille-Jensen.

Hun og Jensen havde slugt Kagerne, før de var forbi Skoven. Louise-Ældst kastede Papiret.

-Gud, lille Louise ... Frøken Linde med **de** Øjne ... hun kunde gerne se det....

Frøken Jensen tog Papiret op. Nede i Lommen viklede hun det stille om tre Kager til **Bel-ami**.

Katinka begyndte at blive træt. Hun sad paa Kødblokken med de opsmøgede Ærmer og saa' paa sit Værk:

-Men det er ingenting mod hjemme - ingenting mod naar vi bagte til Jul.

Hun fortalte, hvordan de bagte - hendes Moder og Søstrene og hele Huset ... Hun lavede Grise af Klejnedejg: Bums - og saa revnede de, naar de kom ned i Fedtet.

Og Brødrene - de gik og tyv-stjal, saa Moderen med den store Sløv maatte værne om Stenkrukken med Brundejg....

Og skrællede de Mandler, stjal de, saa der blev ikke halvtreds af et Pund....

Det bankede paa Døren. Det var Huus.

-Her kan ingen komme ind, sagde Katinka ved Døren. Om en Time ... Kom igen om en Time.

Huus kom frem uden for Vinduet: De kan vente i Haven, sagde Katinka. Hun fik travlt med at blive færdig og sendte Agnes ned at holde Huus med Selskab.

Agnes blev der en halv Timestid. Saa gik hun.

-Forvalter Huus er for nem at holde med Selskab, sagde hun til Andersen. Han forlanger bare, man skal tie stille, for at han kan fløjte i Fred.

-Hvor er Agnes, sagde Katinka, da hun kom ned i Haven.

-Hun gik, tror jeg.

-Men naar?

-Det er vel en Timestid siden....

Huus gav sig til at le: Frøken Linde og jeg holder saa meget af hinanden. Men vi har just ikke meget at **sig**e hinanden -

-Vi skal pakke, sagde Katinka.

De gik ind og begyndte at pakke den store Kurv. De stoppede med Hø for at Krukkerne skulde staa fast:

-Fastere, sagde Katinka, fastere; og hun trykkede paa Huus' Hænder.

Hun aabnede Sekretæren og talte Skeer og Gafler ud af Sølvrummet.

-Og saa vil jeg tage Vifte med, sagde hun.

Hun begyndte at søge: Aa - den ligger i Skuffen.

Det var Skuffen med Kotillonsæskerne og Brudesløret. Hun aabnede Kassen med de gamle Baandstumper. Se, sagde hun: alt det gamle Stads.

Hun tog med Haanden ned i Æsken og rodede Baand og Ordner om som i en Mølle: Det gamle Stads.

Hun søgte igen om Viften:

-Aa, hold mit Slør, sagde hun. Hun lagde Brudesløret og et ægte Sjal over paa Huus' Arm: Dér er den, sagde hun. Viften laa paa Skuffebunden.

-Og Deres Tørklæde, sagde hun. Det laa til en Side, pakket i Silkepapir. Hun tog det op.

Huus havde krammet det gullige Brudeslør, saa der var Mærker af det i Bobinettet.

Aftentoget kom, og de gik ud paa Perronen.

-Pyh, sagde den smækre Togfører med de indiskrete Unævelige, at føre Tog igennem i disse Feriedage ... Forsinket tredive Minutter....

-Paa Svedning staar 'en, sagde Bai.

Katinka saa' ned ad Vognene. Der stak et forsvedt Hoved ud af hvert Vindu.

-Ja, sagde hun. At de Folk vil rejse? Togføreren gav sig til at le.

-Ja, sagde han: dertil er jo rigtignok Jernbanerne. Han gav de to Fingre og sprang op paa Trinet.

Toget kørte. Den unge Togfører blev ved at staa bøjet frem og le og nikke.

Katinka viftede med det blaa Sjal. Og ud af Kupévinduerne blev der pludselig en Viften og Nikken fra hele Feriefolket, der lo og muntrede sig og hilste.

Katinka raabte og svingede hele Sjalet; og fra Toget svarede de, saa længe de kunde se.

Efter The kørte Huus hjem. Han skulde møde paa Stationen imorgen Klokken seks.

Katinka stod i Haven foran Hækken:

Faarekylling - Faarekylling - flyv - flyv.

Faarekylling - Faarekylling Giv godt Vejr ...

raabte hun.

Duften fra Træerne i Lunden slog ned imod hende. Hun stod og smilede og saa' op i den blaa Luft.

-Svært - saa blaat klæ'er den lille Kone, tænkte Togføreren med de fremhævende. Han havde altid Øjnene med sig for hvad der kunde komme til at ligge for langs ad Strækningen.

-Vi skal op Klokken fem, sagde Bai ud i Køkkenet.

-Ja, ja, Bai, nu kommer jeg. Katinka skrællede en Smule sort af Pundkagen. Man maa dog være færdig....

Hun pakkede Pundkagen ind, og hun saa' en sidste Gang til Kurven. Hun aabnede Døren ud til Gaarden og stod og saa' ud. Deroppe murrede Duerne. Det var den eneste Lyd.

Paa Himlen ude mod Vest svandt det sidste blege rødt. Aaen snoede sig bort mellem de dampende Enge.

Hvor hun dog elskede denne Plet....

Hun lukkede Døren og gik ind.

Bai havde lagt sit Uhr ved det brændende Lys ved Sengen. Han havde villet kontrollere, naar hun havde faaet "smølet af".

Men han var sovet fra det og laa svedende og gav Næselyd fra sig i Skæret af Lyset.

Katinka slukkede det stille. Hun klædte sig af i Mørke.

* * * * *

Katinka var i Haven, da Vognen kom. Hendes blaa Kjole kendtes lige hen til Omdrejningen.

-God Morgen, god Morgen ... De bringer godt Vejr. Hun løb ud paa Perronen: Han **er** der, raabte hun.

-Kurvene, Marie....

Bai var i Skjorteærmer i Sovekammervinduet: Go'maar'en - Huus - staar paa Solstik - hva'?

-Naa, det lufter jo lidt, sagde Huus, som kom af Vognen.

De fik Kurvene surret paa og drak Kaffe ude paa Perronen. Lille-Bentzen var saa søvndrukken, at Bai lod ham løbe tre Gange "fældet til Storm" op og ned ad Perronen for at faa ham vaagen.

Katinka lovede ham at tage et Hjerter med hjem, og de kom paa Vognen. Bai vilde køre Hestene og sad paa forreste Sæde med Marie, som var saa stivet, at det knitrede, bare hun rørte sig.

Katinka saa' ud som en ung Pige med sin store, hvide Solhat.

-Saa kommer der Mad fra Kroen, sagde Katinka til Lille-Bentzen.

-Nu kør' vi, sagde Bai. Lille-Bentzen løb ind i Haven og viftede og vinkede.

De kørte et Stykke henad en Bivej gennem Markerne. Det var køligt endnu, en munter Sommervind; Kløveren og det fugtige Græs duftede.

-Hvor det er frisk, sagde Katinka.

-Ja, en dejlig Morgen, sagde Huus.

-Dejlig Luft, der vifter. Bai slog lidt til Hestene.

De rullede ud paa Chausséen forbi Kiærs Jorder. Røgterhuset stod paa sine Hjul midt imellem Kvæget. En Røgterhund halsede langt borte ud efter noget Kvæg; de store Køer løftede de tykke Halse og brølte dorsk og mæt.

Katinka saa' ud over den grønne Mark med det spredte og glinsende Kvæg belyst af Solen.

-Hvor det er kønt, sagde hun.

-Ja - **ikke?** sagde Huus og vendte Hovedet om imod hende. Kønt er det....

De begyndte at tale, Katinka og han. De saa' og glædede sig over de samme Ting. De havde altid Øjnene lige paa det samme. Og saa nikkede enten han eller Katinka.

Bai snakkede med Bæsterne som en gammel Kavallerist.

Der var ikke gaaet en Time, før han begyndte at tale om at "faa no'et i Livet".

-Morgenstunden tærer, du, Tik, sagde han. Man maa s'gu ha'e noget at staa imod med....

Katinka kunde virkelig ikke pakke ud nu - og hvor skulde de ogsaa sidde?

Men Bai holdt ikke op, og de gjorde Holdt ud for en Mark, hvor Rugen var sat i Stak.

De fik en af Kurvene af Vognen, og satte sig i en Stak tæt ved Grøften.

Bai spiste, som havde han ikke set Mad i otte Dage.

-Skaal, Huus, sagde han. Godt Selskab.

De snakkede og bød rundt af Krukkerne og spiste.

-Det glider dog, Tik, sagde Bai.

Folk kom forbi paa Vejen og skævede til dem.

-Velbekomme til Maden, sagde de og gik videre.

-Skaal, Huus, god Fornøjelse.

-Tak, Fru Bai.

-Det styrkede, sagde Bai. De var paa Vognen igen. Men hed er hun, hva' Marie?

-Ja, sagde Marie, hun glinsede. Hed er 'en.

-Nu naar vi snart Skoven, sagde Huus.

De kørte frem. Derude laa Skovkanten, blaasvøbt i Varmen.

-Mærk, hvor Granerne dufter, sagde Katinka.

De naaede Skovbrynet, og tætte Graner kastede Skygge langt hen over Vejen. De aandede op alle sammen, men de talte ikke, mens de kørte langsomt hen gennem Skoven. Granerne stod fra Vejen ind i lange lige Rader som Mørket lukkede. Og ingen Fugl, ingen Sang, ingen Støj.

Kun Insekterne som stod i store Stimer ud fra Granerne op i Lyset.

De kom igen ud af Skoven.

-Svært højtideligt derinde - ikke? brød Bai Tavsheden.

Hen mod Middag var de i Bøgeskoven og tog ind i Vogterhuset.

Bai sagde: Det gør godt at række sig. Man maa strække Benene, Huus; og han gik hen og satte sig til at sove under et Træ.

Huus hjalp til med Udpakningen: De har saa nemme Fingre, Huus, sagde Katinka. Marie gik til og fra og varmede Krukkerne op i hedt Vand inde i Køkkenet.

-Det sagde altid min Svigermor, sagde Huus.

-Svigermor....

-Ja, sagde Huus ... min Forlovedes Mor....

Katinka sagde ingenting. Knive og Gafler raslede ud af Papiret, hun holdt.

-Ja, sagde Huus, jeg har aldrig talt om det: Jeg har været forlovet en Gang.

-Saa? det vidste jeg ikke.

Katinka lagde Knivene om. Marie kom tilbage.

-Vi kunde gaa ned til Dammen, sagde Huus.

-Ja, naar Marie vil kalde. De gik henad Stien ind i Skoven. Dammen var en Mosesø lidt inde; Træerne strakte store Kroner ud over det mørke Vand.

De havde ikke talt paa Vejen. Nu sad de paa en Bænk foran Søen ved Siden af hinanden.

-Nej, sagde Huus, jeg har aldrig faaet talt om det.

Katinka saa' tavs ud over Vandet.

-Det var min Mo'er, sagde han, som saa gerne saa' det ... For Fremtidens Skyld.

-Ja, sagde Katinka.

-Og saa blev det ... et helt Aar ... til hun gjorde det forbi.

Huus sagde det afbrudt, med lange Pavser, ligesom skamfuldt eller vredt.

-Det er jo saadan, sagde han igen, med Forlovelse og Ægteskab.

En Fugl slog op i Triller derinde i Skoven. Katinka hørte hver Tone i Stilheden.

-Og saa er man fejj oven i Købet og bli'r i det, sagde Huus igen. Rigtig saa inderlig træg-fejj ... Dag for Dag.

-Jeg blev i det - Tonen var lav - til **hun** gjorde det forbi.

-Fordi **hun** holdt af mig.

Katinka lagde sin Haand sagte kærtegnende ned paa hans, som han støttede stærkt mod Bænken:

-Stakkels Huus, sagde hun blot.

Og hun sad og klappede hen over Haanden, sagte og mildnende: den Stakkel, hvad han havde lidt.

De sad saadan, nær hinanden. Middagsheden dalede ned over den lille Søs Vand. Myg og Fluer summede i Sværme.

De talte ikke mer. Maries Raaben vækkede dem.

-De kalder, sagde Katinka.

De rejste sig og gik tavse henad Stien.

-De blev alle saa lystige ved Bordet. Tilsidst drak de gammel Aalborger-Portvin til Pundkagen.

Bai sad i Skjorteærmer og sagde hvert Øjeblik: Ja, Kinder, her er s'gu rart i den grønne danske Skov.

Han fik et Anfald af Ømhed og vilde have Katinka paa Skødet. Hun rev sig løs: Bai dog, sagde hun. Hun var blevet baade bleg og rød.

-Man generer sig nok for de Fremmede, sagde Bai.

Der var blevet en Stilhed. Katinka begyndte at pakke Kurvene, og Huus stod op.

-Ja, sagde Bai, om vi nu gik en Trip oven paa Maden. Han tog Frakken paa. Man skal dog hjælpe paa Fordøjelsen.

-Ja, sagde Katinka, I kunde gaa lidt, mens jeg pakker.

Huus og Bai gik hen ad Vejen. Bai gik med Hatten i Haanden og havde det varmt af Heden og den gamle Portvin.

-Ser De **der**, Huus: **der** har De Ægteskabet, min Fa'er, sagde han. Saadan er 'et og ikke anderledes.

-Det ka' s'gu ikke nytte - det de allesammen skriver, og som man sidder og tyller i sig i "Læsetasken" om Ægteskabet og Kyskheden og alt det ... og Troskaben og - "Fordringer", som de er lige saa stive i som gamle Linde i "Fadervor".

-Det er jo meget godt sagt, og det lyder jo net - og det gi'r de Folk noget at skrive om. Men ser De: det berører ikke **Sagen**, ser De, Huus....

Han standsede og slog ud med Straahatten foran Huus:

-Nu saa' De jo: jeg har Lyst - og Katinka vil ikke ... dejlig Sommerdag, hvor man har spist godt ude i det Grønne, og ligemeget - ikke et Kys en Gang.

-Det er saadan med Fruentimmer ... Man ka' aldrig regne med dem. De har 'et i Perioder, ser De, Huus -

-Mellem os sagt, Bai rystede paa Hovedet, der er s'gu tidt svært for en Mand i sine kraftigste Aar....

Huus slog Brændenælder ned med sin Stok. Han svang den, saa de knækkede, som var de mejede.

-Ja - **det** er Sagen, sagde Bai, som hele Tiden gik og saa' betænkelig ud ... men det taler de s'gu' ikke no'et om i "Tasken". Men Ægtemand og Ægtemand imellem - vi véd, hvor Skoen trykker.

De hørte Katinka raabe bag dem, og Huus svarede med et Halløj, der lød højt hen gennem Skoven.

Katinka var munter igen: De skulde vel nu sove til Middag under Træerne, sagde hun. Hun vidste en Plads, en dejlig Plads under en Eg - og hun gik iforvejen for at finde den.

Huus gik efter. Han kikkede som Gøgen hen gennem Træerne. Bai hørte ham le og jodle.

-Ja, sagde han, han ka' sagtens le - han staar udenfor 'et.

Lidt efter sov Bai under den store Eg med Næsen i Vejret og Hatten liggende paa Maven.

-Nu skal De sove, Huus, sagde Katinka.

-Ja-a, sagde Huus. De sad hver paa sin Side af Egestammen.

Katinka havde taget Straahatten af og lænede Hovedet mod Træet. Hun sad og saa' op i Egen. Helt, helt oppe i Kronen faldt Solstraalerne ind som dryppende Gulddraaber i det grønne ... og Fuglene sang inde i Underskoven.

-Hvor her er smukt, hviskede hun og bøjede Hovedet frem.

-Ja - her er smukt ... hviskede Huus igen. Han sad med Armene om sine Knæ og stirrede op i Kronen.

Det var saa stille. De hørte begge Bais Aandedrag; et summende Insekt, som de fulgte med Blikket op mod Kronens grønne; og Fuglene, der kvidrede, saa nær, saa fjernere.

-Sover De? hviskede Katinka.

-Ja, sagde Huus.

De sad igen. Huus lyttede, rejste sig saa varsomt og gik frem. Ja, hun sov. Hun saa' ud som et Barn med Hovedet paa Siden og Munden lidt aaben til et Smil i Søvn.

Huus stod længe og saa' paa hende. Saa vendte han stille tilbage til sin Plads, og lykkelig, med Øjnene op i Egen, lyttede han til hendes Søvn.

Da Marie-Pige vækkede dem med nogle vældige "Hejda" til Kaffen, havde Bai sovet Ærgrelsen væk med den gamle Portvin.

En Cognac gør godt i det Grønne, sagde han. En lille rar Cognac i det Grønne.

Til den lille Cognac kunde Bai igen et Stykke Pundkage. Bai var en stærkt forbrugende Natur.

-Dejlig Kage, sagde han.

-Det er Huus' Kage, sagde Katinka.

-Naa, ja, sagde Bai. Naar vi andre bare maa fortære den....

Efter Kaffen kørte de. Bai var træt af at have Tømmerne, og han tog Huus' Plads paa Bagsædet hos Katinka. De var en Smule døsiges allesammen - den hede Sommersol stod paa, og Støv var der ogsaa paa Vejen. Katinka sad og saa' paa Huus' Nakke, bred og dygtig brun af Solen.

I Hotelgaarden var der tæt med fraspændte, forladte Vogne. Koner og Piger, som lige var kommet af Agestolene, rystede Skørterne og fik glattet sig. Til Kælderstuen var alle Vinduerne slaaet op; den kogende Punch gik rigeligt rundt til Kortespillet. Et fistelstemmet Klaver havde travlt med "min Valdemar" i Salslængen bag de nedrullede Gardiner.

-Det er en af Agnes', sagde Katinka.

-Det er Nattergalene, sagde Bai. Iaften maa vi ind og høre, hvordan de kvidrer.

Katinka holdt sig tæt til Salslængen, da de gik. Men man saa ingenting.

-Inte kikke, sagde Bai, Entré ved Kassen....

Inde bag Gardinerne begyndte en Kvinderøst med Skrig at anraabe "min Charles"....

- Oh min Charles - send mig dog et Brev -

-Aa, sagde Katinka; hun blev staaende ved Vinduet og nikkede. Det er den -

-Agnes kan den....

- Hvorhen du altid skrev....

-Kom nu, Tik, sagde Bai. Gaa du med Huus. jeg baner Vej, naar der bli'r Stimmel.

-Men vi kan altid kun det første Vers, sagde Katina, hun blev ved at lytte, mens hun tog Huus' Arm.

- Hvorhen du altid skrev -

anraabte Skrigepotten.

-Der staar sædvanlig kun det samme i de andre, sagde Huus.

-Kommer I, raabte Bai.

Udenfor Porten sang en ranglet Kælling om Massemorderen Thomas og pryglede hans ophængte Kontrafej med et Spanskrør. Tilskuerne stod og saa' benauede ud og sendte Omkvædet frem, langtrukket som et Amen i Kirken.

Pigerne gik Arm i Arm, i lange Rader med stive Ansigter, forbi Karlene, som "saa' sig dem ud" staaende i Klump foran Teltene, med Piber, og Hænderne gravet ned i Bukselommerne.

En Karl gik frem.

-Goddag, Mari, sagde han. Og Mari rakte ham Spidsen af Fingrene: Goddag, Søren, sagde hun. Og hele Pigerækken standsede og ventede.

Søren stod lidt foran Mari og saa' først paa sin Pibe og saa paa sine Støvler: Farvel, Mari, sagde han.

-Farvel, Søren.

Og Søren gik tilbage til sin Kreds, og Pigeraden lukkede sig igen, og de gik videre med indsnærpede Munde.

-Satan til Manér, sagde Bai, at spærre Gaden.

Konerne sankede sig i Klumper og stod med bedrøvelige Ansigter, som var de til Lig, og mønstrede hinanden. Naar de talte, hviskede de uhørligt, som om de ikke rigtig kunde aabne Munden, og naar de havde sagt to Ord, stod de igen tavse og saa' stille fornærmede ud.

Man kom ikke frem. Jeg bruger Albuerne, sagde Katinka. Hvert Øjeblik blev hun stødt ind til Huus.

-Hold Dem blot tæt til mig, sagde Huus.

Man hørte ikke Ørenlyd for den ranglede Massemorderske og et Par Lirekasser, som blandede General Bertrands Afskedskvad sørgeligt med Ajaxernes Duet. Latinerne sked ud og ind og peb i Fingrene, og sløve Landsbyunger pustede Skrigeballoner op og lod Ballonerne skrigе ud, mens de gloede ud i Luften med ubevægelige Ansigter.

Solen stod lige ned paa Gaden og bagte baade Folk og Honningkager.

-Pyh, det er varmt, sagde Katinka.

-Her skal vi ha'e Vafler, raabte Bai.

-Vafler, min Dame, Vafler - af Tyrolerferdinands brunøjede Datter....

-Vafler, Huus, Vafler, sagde Katinka, hun skubbede sig ind gennem en Pigemur, der spærrede Gaden.

Pigerne hvinte: Naa da, Latinerne havde syet deres Skørter sammen.

-Det er Latinerknægtene, skreg et Par Lømler fra Borgerskolen. De brugte Knappenaale at hægte med.

Pigerne løb sammen i Klynge for at komme løs: Uh da, hylede de, Uh da. Latinerne passede deres Snit og brød ind som Lyn for at nappe dem i Benene.

-Uh da - Der blev en Hvinen. Katinka skreg med af Kaadhed.

Vafler, min Dame, Vafler - af Tyrolerferdinands brunøjede Datter.

De kom hen til Ovnen: Tre Vafler, min Herre, hollandske, femten Øre.

-Strø Sukker, du brunøjede.

Den brunøjede strøede Sukker med de bare Fingre: Ja min Dame, sagde Manden - hun har kendt bedre Dage.

-Gi'r De en Drikkeskilling; og han hvinede det ud over Gaden: til Tyrolerferdinands brunøjede Datter.

Den brunøjede raslede avtomatisk med en fremstrakt Sparebøsse og saa' ud, som hun hverken hørte eller saa'.

-Sukker, du brunøjede.

Den brunøjedes Fingre greb atter i Sukkeret.

De kom op paa Torvet. Man bli'r døv, sagde Katinka, hun holdt sig for Ørene. Den store Trylleprofessor Le Tort kæmpede paa et højt Stillads med to Pavker mod Musiken fra tre Karusseller. En hvidmalet Pjerrot slæbte en Stortromme op foran Verdens største Arena:

-Den største Arena, mine Damer og Herrer, den verdensberømte Arena....

Han musicerede ved at sætte sig haardt med den bageste Legemsdel paa sin Tromme.

-Miss Flora - Miss Flora i den høje Trapez....

Det var lige foran dem: Miss Flora - Luftens Dronning - mine Herrer - ti Øre ... Udraaberen svingede en Allarmklokke i sin højre Arm.

-Luftens Dronning - ti Øre....

Professor Le Tort var forbitret. Han skreg om al Verdens Vidundere, saa hans Stemme knækkede, og han besluttede sig til gratis at fabrikere de fem hundrede Alen Silkebaand ... Han begyndte at gylpe oppe paa sit Stillads og trække Silkepapisstrimler ud af sin Hals, mens han blev rød i Hovedet, som han skulde faa et Tilfælde.

-Luftens Dronning - for ti Øre -

I Verdens største Arena stod Pjerrot paa Hovedet over Trommen og dunkede Trommeskindet med sin Hjørneskal....

Karussellerne gik til Horn og Lirekasser....

-Mine Damer, Luftens Dronning ... Luftens Dronning - ti Øre.

Der var stegende Sol og Honningkage-Duft og skubbende Stimmel og Støj.

-Hvor det er dejligt, sagde Katinka. Hun saa' op til Huus og skuttede sig ganske lidt, som en Kattekillling i Hede.

-Det er Konen, sagde hun.

-Hvem? sagde Huus.

-Hun, der vaskede.

Det var Luftens Dronning, der entrede op ad Trappen med lyserøde Ben i Snørestøvler og bredt vrikkende Derrière.

-Miss Flora - Luftens Dronning **saa** kaldet - ti Øre.

Luftens Dronning var med Vifte, som hun haandterede som Figenblad; hun gnaskede Blommer, før hun skulde ind og gaa tilvejs.

-Skal vi derind, sagde Katinka.

-Tik, raabte Bai. Han vilde se "Slangedamen". De arbejdede sig frem gennem Trængselen og kom forbi en Karussel. Marie kørte paa Løve, halvt paa Skødet af en Kavallerist.

Katinka vilde ogsaa op at køre. Bai sagde Tak til at gi'e Penge for at faa Kallunet vendt. Katinka fik en Inderhest ved Siden af Huus. De begyndte at køre, langsomt og hurtigere. Hun nikkede til Bai og lo ad alle de Ansigter, som drejede rundt.

-Sikken Stimmel, sagde hun. Man saa' bort over alle Hovederne.

De kørte anden Gang. Grib Ringen, sagde Katinka og bøjede sig frem over Huus.

-Pas dog paa, sagde han og tog om hende.

Katinka smilede og bøjede sig tilbage. Ansigterne begyndte at svømme ud for hende. Det var blot noget sort noget - sort og hvidt - som blev ved at dreje rundt.

Hun blev ved at smile, mens hun lukkede Øjnene.

Det var, som Markedslarmen og Musiken og Stemmerne og Hornene, der skingrede, brød sammen i én Brusen i hendes Øren, mens alt gyngede sagte.

Hun aabnede Øjnene lidt: Jeg ser ingenting, sagde hun og lukkede dem igen.

Det ringede og begyndte at gaa sagtere: Endnu en Gang, sagde hun. De kørte igen. Huus havde rakt sig indad - hun vidste ikke, hun støttede sig til hans Skulder. Grib den, sagde hun, de fløj Ringen forbi, og hun lo ind i hans Ansigt.

Hun sad med halvaabne Øjne og saa' ind i Kredsen.

Det var, som om alle Ansigterne var trukket paa en Snor.

Hun kendte, svimmel, Marie - hun var kommet op igen - i Vogn med sin Kavallerist....

Hun sad paa hans Knæ....

Hvor hun saa' ud - saa daanefærdig....

Og alle de andre - saa de laa hen - som halvdøde - ind til Karlene....

Katinka rettede sig pludselig op: alt Blodet var gaaet hende til Hovedet. Karussellen holdt.

-Kom, sagde hun. Hun stod ned af Hesten.

Bai stod ved Ringpælen; Katinka tog hans Haand: Man bliver svimmel, sagde hun og traadte ned paa Jorden. Hun var ganske bleg af den megen Køren.

-Huus, tag Tik, sagde Bai. Jeg er Fyrtaarn. Han kneb Marie i Armen, hun kom ned af Karussellen med sin Kavallerist.

Marie var flov ved at se Herskabet og strittede til den blaa.

-Brillant, saa hun skær 'en, sagde Bai, som satte i Vej.

-Det er lige her, sagde Katinka. Huus bød hende sin Arm.

Slangedamen Frøken Theodora viste sine dorske Dyr frem ved Siden af Karussellen. Det var nogle fede Slimdyr, som hun tog ud af en Kasse med Uldtæpper. Frøken Theodora kildede dem under Halen for at faa dem lidt livligere.

-De fordøjer, Frøken, sagde Bai i Klubtonen.

-Hva' gør de, sagde Frøken Theodora. Tror De ikke, Dyrene er levende? Frøken Theodora tog Fordøjelsen som en fornærmelse.

Hun slog Slangen om Halsen og kradsede den i Hovedet, saa den aabnede Gabet og drev det til en Hvislen.

Frøken Theodora kaldte den sin Kæleunge og gemte den inde paa Brystet. Frøken Theodora var af Kæmpedameomfang og i Pagedragt.

Slangen lod stille sin Hale daske mellem Frøkenens Knæ. Nussedyr, sagde Frøken Theodora.

-Kom, sagde Katinka, det er ækelt. Hun havde taget Huus' Arm i Væmmelsen.

-Ja, sagde Ejeren, der tog det for Angst og var smigret: Svære Bæster, lille Dame ... Men hun har gjort det med Løver.

Katinka var ude:

-At man kan gøre saadan no'et, sagde hun; det rystede gennem hende.

-Ja, sagde Bai og følte sagkyndig rundt. Ejeren havde opfordret "den Herre" til at overbevise sig om, at Dyrene virkelig bevægede sig "saa godt som paa det blottede Legeme".

-Ja, sagde Bai, Kød er det....

"Slangedamen Frøken Theodora" smilede forsonet, mens hun lagde sine "Nussedyr" i Kasse.

-Ja, sagde Ejeren, hun har gjort det med Løver, min Herre.

-I otte Aar, min Herre, sagde Frøken Theodora.

Huus og Katinka var henne over Torvet. Det begyndte at mørkne saa smaat, og alle Udraaberne hylede med Fortvivlelsens Iver omkap paa Stilladserne.

-Nedsat Pris - nedsat Pris - min Dame, raabte Professoren ned til Katinka, han tørte Sveden af sig med "det sælsomme Lommetørklæde" - tyve Øre med Kæreste....

Katinka gik hurtigere, saa Bai knap kunde indhente dem.

Folk begyndte at blive gladere. Slingrende Karleklynger løb syngende ind paa Pigeraderne, som opløste sig med Hvin; og Parrene begyndte saa smaat at kæres langs ad Teltgaderne.

Der stod en svær Støj ud af Beværtningsteltene og oppe fra den brunøjede, hvor Cognac'en gik til Vaflerne.

De tre Politibetjente haltede af ved Stokke. Det var letsaarede fra Krigene, og de holdt sig sammen for at hævde Ordenen: rundt om bag Teltene og i Klyngerne hørte man Latinernes pludselige Fingerpiben skingre gennem Støjen.

Det mørknedes mer og mer, mens Katinka og Huus gik ned langs Teltene og købte.

I Teltene tændte de allerede Staldlygter, som lyste sparsomt ned over Hjerter og Honningkager. Madammerne bag de høje Diske polerede Honningkagerne med den flade Haand, saa de skinnede, og langede dem ned til Huus og Katinka paa en lang Skovl.

Bai kom til og købte ogsaa.

Huus havde købt Katinka en lille japanesisk Bakke i Markedsgave. Hun gav ham en Honningkage.

-Hva', sagde Bai. Gi'er du Huus Honningkage ... Gi' ham et Hjerter....

-Madam, raabte han op. Et Hjerter her....

-Et Hjerter - min Herre - med Vers....

-Bai, sagde Katinka....

-Vi faar en Byge, sagde Huus bagved dem.

-Satan heller. Bai vendte sig fra Disken.

De første Draaber faldt: Det bli'r en Skylle, sagde Bai.

-Der er Ly i Panoramaet, sagde Huus.

-Ja. Katinka tog Bais Arm. Kom, sagde hun.

Der var en Renden til alle Porte. Koner og Piger slog Skørterne over Hovedet og løb af med Lommetørklæderne i Firkant over de nye Hatte.

-Hej, hej, sagde Bai, nu kommer s'gu Klokkerne frem.

Pigerne stod rundt i Portene, blaastrømpede og med de islandske Uldklokker om Stolperne.

De Handlende halede Varer ind og svor og bandede. Latinerne fór skingrende afsted og lod sig gennembløde.

-Her er 'et, sagde Katinka.

-Hele Italien, mit Herskab, for halvtreds - Manden var hæs og pakket i Uldtørklæder - tre Gange - værs'agtig -

-Hvor det skyller, sagde Katinka. Hun stod under Teltaabningen og rystede sig og saa' ud.

Vandet kom som fra Sluser. Der var allerede Oversvømmelse over det halve Torv. De letsaaede løb haltende rundt under Paraplyerne og løftede Rendestensbrædder.

Rundt under Telte og i Porte stod det halvvaade Kvindekøn og saa' defekt ud.

Inde i Panoramaet var der tomt og ganske stille. Man hørte Regnens tunge, ensformige Fald mod Taget, og saa var det blevet saa køligt.

Det var, som Katinka aandede op efter al Larmen.

-Hvor det gør godt, sagde hun.

-Det er Landsdele, sagde Bai, som var begyndt at kigge i Gluggerne.

-Det blaa Vand, sagde han og gik videre. Han foretrak at gaa ud i Forstuen for at se, hvad der kunde vise sig under de islandske Nederdele.

Katinka blev siddende. Hun følte sig som nyfødt herinde, alene med Huus i Stilheden, under den faldende Regn.

-De spiller ikke, sagde hun.

-Nej - for Regnen....

De hørte begge efter Regnens Fald.

-Den Støj, der dog var, sagde hun.

Katinka vilde helst være blevet siddende der, stille, og have lyttet efter Regnen. Men hun rejste sig dog: Er det Italien, sagde hun.

-Han sagde det.

Hun saa' ind af en Glug: Ja, sagde hun, det er Italien.

Der var kunstigt Lys derinde foran Billederne, der straaledede i stærke Farver.

-Hvor det er smukt....

-Det er Golfen, sagde Huus, ved Neapel.

Billedet var ikke slet. Blinkende Sol laa over Golf og Strand og Stad. Baade fløj hen over Vandets Blaa.

-Neapel, sagde Katinka sagtere.

Hun blev ved at se ind. Huus saa' i Gluggen ved Siden af det samme Billede.

-Har De været der?

-Ja - to Maaneder.

-At sejle **der**, sagde Katinka.

-Ja - til Sorrento....

-Sorrento. Katinka gentog det fremmede Navn sagte og dvælende.

-Ja, sagde hun - at rejse.

De gik ned langs Gluggerne og saa' ind paa Billederne ved Siden af hinanden. Regnen faldt svagere mod Taget - tilsidst kun dryppende Draaber.

De saa' Rom, Forum og Kolosseum. Huus fortalte derom.

-Det er saa storartet, sagde Katinka, at man bliver bange.

-Jeg holder mest af Neapel....

Udenfor begyndte Lirekasserne at spille, Karussellerne ringede. Katinka havde næsten helt glemt, hvor hun var.

-Det regner vist ikke mer....

-Nej, det er ovre.

Katinka saa' sig om i Rummet: Saa venter Bai, sagde hun.

Hun gik tilbage, og hun saa' endnu en Gang ind over Bugten ved Neapel med de ilende Baade.

Bai kom ind og sagde, at Gaden igen var overgivet til den planmæssige Færdsel.

-Saa gaar 'et vel til Skovs? sagde han.

De gik. Luften var kølig og rensset. Store glade Flokke drev henad Vejen mod Skoven.

Træerne og Tjørnehækken duftede, efter Regnen.

Solen gik ned, og henne ved Skovindgangen tændte man de kulørte Lamper paa Æreporten. Karlene drev af med Pigerne om Livet. Alle Bænkene langs Vejen var fulde. I ømme Stillinger sad de og kæredes forborgent.

De begyndte at høre Musiken fra Dansepladsen og den summende Lyd af de mange Stemmer.

-Nu skal vi træde Dansen, sagde Bai.

Udenfor Danseestraden var der fuldt af halvvoksne Knøse og Piger, som saa' til ind over Rækværket. Inde paa Gulvet stampede de Trippevals, saa det drønedes.

-Kom, Tik, sagde Bai, vi aabner Ballet.

Bai dansede voldsomt og blev ved ud og ind mellem Parrene.

-Bai dog, sagde Katinka, hun var aandeløs.

-Man kan svinge den endnu, sagde Bai. Han dansede forkert i Vrikketakt.

-Bai dog....

-Man ka' faa hende varm endnu, sagde Bai. De kom hen til Huus.

-Nu maa man holde sig i Øvelsen, sagde han og Slog Hælene sammen som paa Klubballerne, og røre Damerne.

Katinka følte sig saa trykket ved Bai.

-Bai er saa kaad, sagde hun, da han var gaaet.

-Vil De danse engang med mig, sagde Huus.

-Ja - om lidt - lad os vente lidt....

De saa' Bai vrikke løs med en fyldig Bondepige i Fløjelsliv.

-Lad os gaa lidt, sagde Katinka.

De gik ud af Estraden, et Stykke henad Vejen, hvor Musiken var døet hen.

Katinka satte sig: Sæt Dem, sagde hun. Man bli'r saa træt.

Der var saa stille i Skoven. Kun et Par løsrevne Toner kom nu og da henimod dem. De sad tavse. Huus rodede med en Pind i Jorden.

-Hvor er hun nu? spurgte Katinka med ét. Hun sad og saa' ned for sig.

-Hun?

-Ja - Deres - Forlovede....

-Hun er gift - Gud ske Lov....

-Gud ske Lov?

-Ja - man synes dog altid, man havde et Ansvar - naar hun nu, **der**, sad hen....

-Det kunde De da ikke gøre for....

Katinka tav lidt: Om hun holdt af Dem.

-Hun **holdt** af mig, sagde Huus, det véd jeg nu.

Katinka rejste sig. Har hun Børn? sagde hun, de var atter et Stykke henad Vejen.

-Ja - en lille Dreng.

De talte ikke mer, før de kom til Estraden. Skal vi saa danse, sagde Katinka.

De smaa Lygter var tændt rundt om og gav kun sparsomt Lys ned over Bænkene langs Siden. Parrene svingede ud i Lyset og igen tilbage i Mørket; inde paa Gulvet var det hele noget uroligt sort noget, der gled ud og ind.

Huus og Katinka begyndte at danse. Huus dansede roligt, førte sikkert. Det var Katinka, som kom hun til Hvile her i hans Arm.

Hun hørte det altsammen - Musik og Stemmer og Trampen - som noget ganske fjernt, og følte kun, at han førte hende saa sikkert, ud og ind.

Huus blev ved at danse paa den samme stille Maade. Katinka mærkede sit Hjerte banke, og at hendes Kinder brændte. Men hun bad ham ikke holde op og talte ikke.

De blev ved at danse.

-Ser man Himlen, sagde Katinka pludseligt.

-Nej, sagde Huus, Træerne skygger.

-Saa Træerne skygger, hviskede Katinka.

De dansede.

-Huus, sagde hun; hun saa' op paa ham, og vidste ikke, hvorfor hendes Øjne blev fulde af Taarer, jeg er træt.

Huus stansede og værnede om hende med Armen gennem Trængselen.

-Vi morer os, sagde Bai. Han snurrede forbi dem ved Indgangen.

De traadte ned ad Trinet og gik henad en Sti.

Det var ganske mørkt mellem Træerne; det var, som det var blevet hedere igen efter Regnen, og de blomstrende Tjørne sendte en gennemtrængende Duft imod dem.

Rundt mellem Træer og Underskov hviskede og rørte det sig, og omslyngede Par gemte sig paa Bænkene i Mørket.

-Huus, Bai venter os vist, sagde Katinka - kom.

De vendte om.

-Ja, sagde Bai, saa gaar vi hen til Skrigepotterne. Der er nogle "Sangerinder" herhenne i Pavillonen - nette Piger, siger de....

-Jeg skal bare først trippe Afsked med den lille Landdame derhenne....

-Sving De Katinka en Gang, Huus. At hun ikke sidder stille.

Huus lagde Armen om Katinka, og de dansede igen.

Katinka vidste ikke, om de havde danset et Minut eller en Time, da de gik gennem Skoven henimod Pavillonen.

Fem Damer sang imod dem fra Døren. De slog med Kvastestøvlerne og holdt to Fingre ind mod Hjertet:

*- Her komme vi
det glade Kompagni
mod Mandens Tyranni ...*

-Her er en hyggelig Krog, sagde Bai. Her ka' vi se Damerne....

De satte sig. Man saa' knap Ansigterne rundt om for Røg og Dunst. De fem Damer sang om Bajonetter og Uforfærdethed. Da de var færdige, drak de Punch og koketterede ved at putte Rosenblade ind under Brystudskæringen og fnise bag nogle sjadskede Vifter.

-Nette Piger, sagde Bai.

Katinka hørte knap; Huus sad med Hovedet i Hænderne og stirrede paa det snavsede Gulv.

En lille Pianist, der lignede en Græshoppe, sprang over et Klaver, som om han vilde spille med sin tynde Næse.

Damerne skændtes om, "hvem der skulde"....

-Det er dig, Julie, blev der hvisket arrigt bag Vifterne. Det véd **Gud** - det er Julie.

-Skorstensfejeren, sagde Julie højt ud over Folk.

-Den er **forbudt** - skreg et Par Damer bag Vifterne ned til Pianisten - Sørensen, hun synger, hvad der er forbudt.

Nede i Salen slog de med Glassene.

-Pyh, fordi Josefine ikke ka' synge den.

Damen Julie sang "Skorstensfejeren":

*Skorstensfejeren August -
har til Vaabenskjold en Kost ...*

Bai dundrede, saa han var nær ved at slaa Toddyglassene sønder:

-Hva' si'er du, Tik, sagde han.

Katinka fór sammen, hun havde slet ikke hørt efter. Jo, sagde hun.

-Kvik, sagde Bai, kvik. Han klappede igen.

-Romancesangerinden Frøken Mathilde Nielsen, raabte Frøken Julie.

Romancesangerinden Frøken Mathilde Nielsen var langskørtet og højtidelig. De andre Damer sagde: Mathilde har Stemme. Mathilde var faldet som Barn og havde flækket Næsen.

Hun lagde straks under Forspillet Haanden paa Hjertet:

Det var Sangen om Sorrent.

*Hvor den høje og dunkle Pinie
Laaner Skygge til Bondens Vigne,
Hvor ved Golfen Orangelunden
Dufter liflig i Aftenstunden;
Hvor ved Stranden Baaden gynger,*

*Hvor i Byen glade Klynger
Gaar i Dansen, mens de synger,
Synger højt Madonnas Pris.
Aldrig, aldrig, jeg forgjetter
Disse Dale, disse Sletter,
Disse maaneklare Nætter,
Napoli - dit Paradis.*

Frøken Mathilde Nielsen sang sentimentalt med lange, tremolerende Toner.

Da Sangen var endt, applavderede "Damerne" ved at slaa med Viften i de flade Hænder.

Romancesangerinden "Frøken" Nielsen takkede bukkende.

-Tror jeg ikke, Tik vander Høns over "Foredraget", sagde Bai. Katinka sad virkelig med Taarer i Øjnene.

De kom udenfor: Nu gaar vi hjem over Kirkegaarden, sagde Bai.

-Over Kirkegaarden, sagde Katinka.

-Ja - det er den nemmeste Vej - og der er **kønt**.

Katinka og Huus gik sammen, og de fulgte efter Bai. De kom ud af Skoven og gik gennem en Allé. Støj og Musik svandt bort bag dem.

-Ja, sagde Bai, en bevæget Dag - en godt anvendt Dag. Han blev ved at snakke op: om Dansen - saa det skær', de Landsbybørn - og "Damerne" - "Frøken Julie", frisk Pige i Støvlerne, kæk Pige - og Marie - naa - vi vil faa at se, hva' den har staaet paa ... jeg kender hende....

De to andre talte ikke. Ingen af dem hørte efter heller. Der var saa tyst, at de hørte deres egne Skridt paa Jorden. For Enden af Alléen ragede Kirkegaardens Jernport op med sit store Kors.

-Men Bai, sagde Katinka.

-Tror du, her er Spøgelser, sagde Bai. Han aabnede Sidelaagen.

De gik ind. Katinka tog Huus' Arm i Laagen. Kirkegaarden laa i Dæmringen som en stor Have. Roser og Buksbomhække og Jasminer og Linde duftede tungt, og graa og hvide Sten ragede op mellem Hækkene.

Katinka tog saa fast om Huus' Arm, mens de gik.

Bai gik i Forvejen. Han travede langs Busketterne og slog ud med Armene, som om han vilde jage Høns op.

Katinka stansede: Se dog.

Der var hugget ud gennem Træerne, saa man saa' ned over Markerne til Fjorden. Dæmringen svævede som et Slør over det dunkelblanke Vandspejl, stille og drømmende.

Det var tyst, som om Livet var døet ud under den duftfyldte Luft ... Ubevægelige stod de tæt ind til hinanden.

Langsomt gik de videre. Katinka stansede af og til og læste Indskrifterne paa Stenene, der lyste frem i Dæmringen. Hun læste dem, Navne og Aar, med sagte og skælvende Stemme.

-Elsket og savnet.

-Elsket ud over Graven.

-Kærlighed er Lovens Fylde.

Hun traadte nærmere og løftede Hængepilens Grene: Hun vilde læse Navnet paa Stenen.

Saa raslede det bag Pilen.

-Huus, sagde hun og tog krampagtigtom hans Arm.

Noget satte flygtende ud over Gærdet.

-Det var et Par Mennesker, sagde Huus.

-Hvor jeg blev bange, sagde Katinka, hun holdt Hænderne for Brystet.

Hun blev ved at gaa tæt ind til ham, mens hendes Hjerter bankede.

De talte ikke mer. Det raslede i Busketterne nu og da, og Katinka fór sammen.

-Min lille Ven, min lille Ven, hviskede Huus som til et Barn. Katinkas Haand skælvede under hans.

Bai stod ved Enden af Gangen.

-Er I der, sagde han.

Han aabnede Laagen. Den klappede til i Jernhængslet efter dem.

Ude i Alléen tog Bai Huus til Side:

-Det er s'gu dog en Skandale, sagde han ... at det skal **eksistere** - en Vanhelligelse af det hellige Sted ... Kiær havde jo sagt mig det ... hvordan det var - med de Røvere....

-Men jeg troede s'gu ikke, at det var muligt....

-Ikke en Gang at ha'e Følelse for Døden - Dødens Have - føj for Satan....

-Man ka', Fanden ta'e mig, ikke en Gang være i Fred paa Bænkene....

Huus kunde have slaaet ham.

* * * * *

De kom ned gennem Gaderne. Teltene stod lukkede og øde. Hist og her sankede en Handlende sine Varer sammen ved en ensom Lygte.

Værtshuslarm trængte ud i Gaden. Søvnige og duknakkede drev man parvis hjem.

I Hotelporten kom Marie til Syne. Hun var søvndrukken og mat.

Katinka ventede ved Vognen. Rundtom blev der spændt for og kørt afsted. "Nattergalene" sang højt ud i Gaarden,

De kom til Sæde. Bai vilde køre og sad med Marie.

Oh du - min Valdemar! Jeg elsker dig....

-De holder ud, sagde Bai.

De kørte gennem Natten; forbi Skoven; frem over de flade Marker.

Marie hang, sovende, krumbøjet over Kurven i sit Skød. Huus og Katinka sad tavse, stirrende ud i Egnen. Nu og da talte Bai.

-Hoho - mine Dyr -

-Naa - saa langsomt -

Og der blev stille som før.

Bai vilde ha'e "en Opmuntring" og fik purret til Marie, til hun fandt en Portvinsflaske.

-Vil I ha'e? sagde han.

-Nej - Tak, sagde Huus.

-Det er s'gu Uret, Bai tog Flasken fra Munden. En Mave maa ha'e no'et mod Nattekulden.

Bai tog en Slurk til. Det lærer man i Felten, sagde han.

Han begyndte at tale om Preusserne og Krigen.

-Godmodige Folk, sagde han, ta'et én for én - svære Ædere - svære Ædedolke - men gode Hjerter - rigtig gode Hjerter - én for én - men i **Korpset** - Satan staa i dem....

Ingen svarede. Marie nikkede igen.

Katinka ønskede blot, at han dog vilde tie.

-Men svære Ædere, sagde Bai igen.

Han begyndte at blive patriotisk og talte om gamle Danmark og et blodigt Banner. Saa faldt han hen i tavse Betragtninger, da ingen svarede.

Man hørte kun Hestenes Larm i Seletøj. Nu og da galede en Hane over Markerne.

-Tag Sjalet paa, sagde Huus, det er koldt.

Varsomt lagde han det blaa Sjal om Katinkas Skulder.

Lidt efter lidt gryede Dagen over Markerne.

* * * * *

-Der gi'es vel Frokost, sagde Bai. De var hjemme og stod utidige paa Trappen i den graa Morgen.

-Ja, hvis du vil, sagde Katinka.

Men Huus maatte hjem. Det var den høje Tid.

-Naa - sagde Bai - som De vil, han gabede og gik ind. Marie var slæbt af med Kurvene.

Huus og Katinka blev alene. Hun lænede sig til Dørstolpen. De tav lidt.

-Saa Tak for idag, sagde hun. Det kom sagte og usikkert.

-Som om det ikke var mig, der skulde takke. Det kom som et Udbrud, og i et Nu havde Huus grebet hendes Haand og kysset den to Gange, tre Gange med hede Læber.

Og var tilvogns og borte.

-Hva' Pokker tog ham, sagde Bai og kom ud. Er han væk?

Katinka stod paa samme Plet: Ja, sagde hun, han kørte.

Hun støttede sig til Døren og gik stille ind.

* * * * *

Katinka sad ved det aabne Vindu. Dagen var brudt frem. Lærker og alle Fugle jublede over den vide Eng. Der var fuldt af Sang og Sol og Kvidren over de sommerlige Marker.

IV

Lænkehunden sov i den hede Gaard og lod sig ikke vække. Et Par skurede Bøtter var stillet til Tørring i Solen.

Katinka aabnede Gangdøren; man hørte kun Fluernes Summen gennem de lyse, kølige Stuer.

Hun gik ind gennem Havestuen ud i Haven. Der var ikke et Menneske og ganske tyst. Paa Krocketplænen laa Kugler og Køller forladte. Rosenbuskene hang i Heden.

-Er det Dem, lille Fru Bai. Det kom halvsagte fra Lysthuset og Fru Linde nikkede: Ja, Linde læser jo Præken.

-De er ude i Baghaven allesammen - Kiærs kom jo, et helt Læs med deres Fremmede ... Og det er jo ubelejligt, naar Linde læser Præken....

-Er Kiærs her? sagde Katinka.

-Ja ... de kom her til Kaffe - de er i Baghaven - og den nye Doktor ogsaa ... Og De, som har været til Marked ... Huus fortalte om det.

-Ja - det var en dejlig Dag, sagde Katinka. Hun havde ondt ved at faa Ordene frem, saadan bankede hendes Hjerte.

Gamle Pastor Linde kom frem i Havedøren. Han havde Lommetørklæde om Hovedet. Lommetørklæderne kom frem hver Fredag Aften, naar Pastor Linde begyndte at læse paa sin Præken.

-Er det lille Fru Katinka, sagde han. Og De har det godt?

Gamle Pastor kom hen i Lysthusdøren. Han vilde høre om Markedet.

Katinka vidste knap hvad hun selv sagde. Mens hun talte, følte hun blot en pludselig ubeskrivelig Længsel efter Huus.

-Ja - han er rigtig et godt Menneske, sagde Fru Linde, da Katinka havde talt noget; og Katinka blev blussende rød.

-Ja, sagde gamle Pastor, et rart Menneske.

Han tog Lommetørklædet af og lagde det paa Lysthusbordet foran sig. Han blev ved at spørge om Markedet: Vore Folk kom hjem henad Morgen, sagde han.

-En Gang ska' de jo more sig ... Gamle Pastor smaasnakker, og Katinka svarer uden at have forstaaet et Ord.

-Lille Linde - din Præken....

-Ja, Lille Mo'er. Ja, lille Frue, siger han, det er allerede blevet Lørdag idag.

Gamle Pastor sjokker af med Lommetørklædet i Haanden.

-Vil De ikke ned til de andre, lille Fru Bai, siger Fru Linde....

-Hvis jeg ikke kan hjælpe ... med noget....

-Ellers Tak ... jeg gi'r dem jo bare, hvad jeg har ... lidt Ærter og Skinke....

Katinka rejste sig.

-Gaa gennem Gaarden, sagde Fru Linde.

Katinka havde ikke set Huus i tre Dage siden Markedet; hvor hun dog havde ventet og haabet, og frygtet hvad hun haabede. Nu skulde hun se ham.

Latter og Støj slog fra Baghaven langt ud over Marken. Katinka aabnede Laagen og gik ind.

-Den dejlige Kone kommer, raabte Agnes. De legede Enke paa den store Plæne.

Katinka havde kun set Huus, han stod der midt i Klyngen. Hvor han var bleg og saa' sørgmodig ud.

Katinka tænkte: han har været søvnløs ligesom jeg. Og hun smilede til ham frygtsomt, med let bøjet Hoved som en ung Pige.

Hun fik Agnes og de kom til at staa foran Huus.

-Aa, pyt, sagde Agnes til Huus, man kender det: De har naturligvis haft Tømmermænd ... Derfor har De været usynlig i tre Dage....

-Og vi har ventet Dem....

-Igaar vilde Fru Bai slet ikke lade os faa Kaffen, fordi vi skulde vente paa Dem.

Katinka saa' ned i Jorden, men hun stansede ikke Agnes. Det var hende, som hun selv fik ham sagt, hvorledes hun havde ventet ham.

-Og er det saa en Opførsel, naar man skal staa Fadder til et Par ægte Kropduer, sagde Agnes.

De to andre fik ikke sagt et Ord. Men Katinka følte Huus' Blik paa sig, og hun blev staaende med bøjet Hoved foran ham.

De blev ved at lege Trold og Enke. Hun saa' kun ham. De vekslede kun Legens Ord med halvsagte Stemme. Ingen af dem vilde have kunnet tale helt højt.

Katinka vidste ikke, at hendes Hænder i Legen dvælede i hans og slap dem tøvende.

Der skulde dækkes til Aften i Lysthuset. Gamle Pastor og Pastor Andersen kom med Louise-Ældst og Lille-Jensen.

-Naa, sagde Agnes, saa fik vi da endelig Lugt paa Skinken.

Før de kom tilbords, havde Louise-Ældst allerede sippet foran den nye Doktor og vist sin "Skønhed".

Da alle var kommet til Sæde i Lysthuset, raabte Gamle Linde ud af Døren: Om der ikke var glemt et Par paa Kærlighedsbænken.

"Kærlighedsbænken" var en gammel mør Bænk mellem to Træer nede ved Dammen.

-Der er saa rart mørkt, sagde Fru Linde.

-I gamle Dage, sagde Fru Linde, da Sønnerne sværmede, da kom der altid et Par dernede fra - det vil sige, hver sin Vej her om Lysthuset ... ja - de Dage....

"Kærlighedsbænken" var Fru Lindes bedste Tema.

-Ja, ja, Linde, **der** er nogle blevne lykkelige, sagde hun.

Hun begyndte at tælle op alle dem, som var blevet forlovede i Præstegaarden. **Den** og **den** og **den** ... Det blev en almindelig glad Snakken over hele Bordet om al den Forelskelse og Forlovelse.

-Ja - den Sommer, da baade Rikard og Hans Beck blev forlovede.

-Agnes vidste da, hun havde altid rusket med Laasene, før hun aabnede Dørene....

-Og Nøddegangen da -

-**Naa**, ja man **kunde** komme til Forstyrrelse....

-Der raslede altid noget afsted mellem Grenene....

-Frøken Horten havde et **slæmt**, gult Skørt ... det **skinnede**....

-Ja, siger Gamle Pastor, man maa jo vogte sig for de stærke Farver....

-Men der er dejligt i Nøddegangen, plumper det ud af en ung Pige.

Og der bliver en Latter, saa de kaster sig frem over Bordet.

-Linde, Linde, raaber Fru Linde, husk, det er Lørdag. Gamle Pastor lær, saa han faar Hoste.

-Men det **havde** virkelig været, som hørte man en evig Kyssen i alle Kroge....

-Ja, ja, siger Fru Linde, som tager det praktisk, de er kommet meget godt an....

-Skaal, lille Fru Katinka, ska' vi drikke, vi gamle, siger Pastoren.

Katinka fór sammen: Tak....

Der blev talt om et ungt Par, det sidste fra Kærlighedsbænken. De havde allerede faaet en Dreng.

-Var det en Dreng, de havde faaet?

-Ja, en dejlig Dreng.

-Han vejede otte Pund, sagde Fru Linde.

-Og et Hjem har de.

-Som det var **blæst**....

-Og en Kurren - det var saamæn Hvedebrødsdagene endnu.

De var færdige med at spise, og Fru Linde gjorde Tegn til Pastoren.

-Ja, ja, siger Gamle Pastor, siger vi saa Skaal til Mo'er.

-Tak for Mad.

Alle rejste sig, og der blev en Summen ud i Haven. Katinka lænede sig mod Væggen. Det var som Støj og Tale derude var saa langt borte, og hun saa' kun Huus' blege, bevægede Ansigt, hans elskede Ansigt.

Et Par Piger kom for at tage af Bordet, og Katinka gik ud i Haven. De skulde lege Skjul. Agnes var i Gang med "Elle - tælle ... Ni - ti"....

Gamle Pastor sagde Godnat. Det er jo Lørdag, sagde han. Han mødte Bai oppe ved Laagen: Godaften, Stationsforstander ... ja, jeg maa til min Præken....

Louise-Ældst stod ved den store Jasminbusk. Der blev en Flyven og en Gemmen bag alle Buske.

-Hun sér, hun sér, raabte én, som fór forbi Jasminbusken.

Og saa blev der stille.

-Jeg **kommer**.

Katinka gik ind i Lysthuset. Hun lukkede Døren efter sig: hun var saa træt. Og alle Ordene fra Bordet havde ligesom lagt sig om hende som en stor og hjælpeløs Smerte.

Hun sad saadan stille, da Døren blev aabnet og lukket:

-Huus....

-Katinka - Katinka dog ... Det lød fortvivlet og i Graad; og han **rev** hendes Hænder til sig og kyssede dem og kyssede, mens han laa ned for hendes Fødder.

-Ja, min Ven - ja, min Ven.

Katinka løsnede sine Hænder og støttede sig et Nu til hans Skulder, mens han knælede: Ja, Huus, ja.

Taarerne løb ned over hendes Kinder. Saa ubeskrivelig ømt lod hun Haanden glide gennem den hulkendes Haar:

-Aa - kære Huus - Tiden vil mildne dette her ... De ...

-Naar De - hun tog Hænderne bort fra hans Haar og støttede sig til Bordet - nu rejser ... og vi ikke ses mere....

-Ja - Huus - saadan som det jo **maa** være....

-Men jeg vil altid huske Dem - bestandig og altid....

Hun talte saa mildt med tusind sorgfulde Kærtegn i sin Stemme: Katinka, sagde Huus, han løftede Ansigtet, der var badet i Graad.

Katinka saa' ned paa hans Ansigt, hvor hun elskede hvert Træk. Øjnene, Munden, hans Pande - som hun aldrig mere skulde se; aldrig mere være ham nær.

Hun gik et Skridt som for at gaa. Saa vendte hun om mod Huus, der stod ved Bordet.

-Kys mig, sagde hun og lagde Hovedet ind til hans Bryst.

Han tog hendes Hoved mellem sine Hænder og hviskede under Kys bestandig hendes Navn.

-Ude i Haven fløj og fór de. Louise-Ældst styrtede gennem Nøddegangen efter den nye Doktor, saa hun nær havde revet Bai og Kiær over Ende i Gangen.

-Ja - vi var til Marked, sagde Bai, gemytlig Dag ... Saa' et Par kvikke Pi'er i Skoven - flinke Pi'er i Støvlerne....

-Formelig **Pust**, gamle Kiær.

-Huus sagde det, siger Kiær.

-Huus, Bai stanser og taler halvdæmpet, Huus - hvad sagde jeg? Aa, det Menneske forstaar sig s'gu ikke no'et paa Fruentimmer....

-Han sad saa genert som en pillet Kylling og saa' paa "Nattergalene" ... en ren Ynk, gamle Kiær, at se paa - den rene Ynk for et proportioneret Mand-folk. -

Louise-Ældst faldt om i den nye Doktors Arme oppe foran Jasminbusken.

Det begyndte at skumre. Rundtom i Haven drev Par og Par. Et Navn blev raabt højt ned gennem Gangen: Ja - a, lød det saa fra Egnen om Dammen.

Og saa, mens Helligaftenklokkerne klang, blev alt mere stille. Tavse drev man sammen til den store Græs-bænk, og der taltes kort og dæmpet.

Katinka sad ved Siden af Agnes. Præstefrøkenen kælede altid for "den dejlige Kone".

-Syng lidt, Frøken Emma, sagde Agnes.

En lille Dame begyndte at synge, mens de sad rundtom paa Græsbænken. Det var Sangen om Hr. Peder, der kasted Runer over Spange. Alle de unge Piger faldt ind i Omkvædet.

Agnes vuggede den dejlige Kone sagte frem og tilbage, mens hun sang:

Fagre Ord Skaber kort min Glæde.

Fagre Ord Volde tit vi græde,

Fagre Ord.

Og der blev stille igen.

De sang Sang efter Sang, **saa** én Stemme, **saa** faldt flere ind.

Katinka blev siddende hos Agnes, tavs ind til hende.

-Syng med, dejlige Kone, sagde Agnes og bøjede Ansigtet ned mod Katinka.

Det var blevet helt Aften. Buskene rundtom stod som store Skygger. Og efter den hede Dag var Luften dugfrisk og fuld af Duft.

En Herre talte til Huus, og han svarede. Katinka hørte hans Stemme.

-"Marianna" er saa køn, sagde Frøken Emma.

-Ja, syng "Marianna".

Bliv dog siddende, sagde Agnes til Katinka, hvorpaa hun og Frøken Emma sang:

*Under Gravens Græstørv sover Stakkels Marianna -
Kommer Piger: græder over Stakkels Marianna. - - -
Slangen sig om Hjertet snoede,
Fred ej mer paa Jorden boede,
Stakkels Marianna ...*

-Fryser den dejlige Kone?

-Vi skal vel hjem, sagde Katinka.

Hun rejste sig: Det er vist sent, sagde hun.

* * * * *

De var ude af Haven. Hun havde sagt ham Farvel.

Hun havde set hans Ansigt, sørgmodigt og blegt, mens han bøjede sig hastigt ned over hende. Hun havde følt hans Haandtryk, krampagtigt, saa det smertede, og hørt Bais:

-Djød's, Huus, vi ses.

Og hastigt, mens hun tvang sig til at le ad noget, hun ikke havde hørt, gav hun Haanden rundt til alle; og Agnes tog hende om Livet og løb med hende op til Havelaagen -

Den klappede to Gange og faldt i....

Og bag dem sang de derinde.

Lad os gaa denne Vej, sagde hun. Det var en Sti over Markerne, langs Præstegaardens Have; man maatte gaa en for en.

Katinka gik langsomt bag efter Bai.

-Godnat, lød det over til dem. Gamle Linde var kommet op paa sin Høj. Han var med Lommetørklæde.

-Godnat, Hr. Pastor.

-Godnat.

De gik videre over Marken. Ved Præstens "Godnat" var Taarerne pludselig sprunget frem af Katinkas Øjne, og hun blev ved at græde stille. Hun vendte sig om to Gange og saa' tilbage mod Linde paa hans Høj.

-Kommer du? sagte Bai.

De kom hjem.

Og Bai saa' til Sporet og puslede snakkende rundt og kom til Ro; og hun gik og gjorde alt det daglige, dækkede Møblerne til og vandede Blomsterne og lukkede.

Det var altsammen som gennem et Slør, i Drømme.

Hun stod op den næste Dag og hun tog fat paa alt det vante; Ti-Toget kom og gik og hun sad ved Vinduet foran Markerne, der laa som igaar.

Hun talte, blev dagligdags spurgt og gav dagligdags Svar. Hun var ude i Køkkenet for at hjælpe Marie Pige.

Vinduer og Døre stod aabne. Ovre fra Annekset begyndte Klokkerne at ringe.

Marie Pige var midt i en lang Snak, da Fruen sagde:

-Jeg gaar i Kirke.

Og borte var hun, før Marie fik svaret.

Næsten som Fruen **løb** henover de solhede Marker.

V

Et Par Dage efter rejste Katinka "hjem".

Hendes ene Broder havde en Købmandsforretning i hendes Fødeby; hos ham boede hun; de andre Brødre havde alle Vinde spredt.

Svigerinden var en rar lille Kone, som bragte Barn til Verden hvert Aar og trimlede halv genert og fortrykt rundt i sit evige Svangerskab. Hun var blevet meget magelig og en Del fordummet. Hun kom jo ikke til stort mer end til at føde og amme.

I Huset var der altid en af Stuerne, hvor man ikke var naaet til at faa Gardinerne op. De laa renstivede og ventede spredte over alle Stole. Vasket blev der altid om de mange Smaa; der var Smaasnore allevegne med Linned og Sokker. Maden til Maaltiderne blev aldrig færdig i rette Tid, og der var altid for faa Tallerkener, naar man endelig kom tilbords.

-Lille Mi og Mo'er spiser sammen, sagde den lille Kone.

Dørene klaprede uafsladelig, og hver halve Time hørte man et Hvin som af stukne Grise gennem Huset. Det var en af de Smaa, som faldt ned et eller andet Sted i Krogene. De havde altid Buler for og bag.

-Naa, sagde Broderen. Nu igen -

-Ja, hvad skal jeg gøre, Kristoffer, sagde den lille Kone.

Hun sagde altid: Ja, hvad skal jeg gøre, Kristoffer; og saa' hjælpeløs ud.

Lidt efter lidt kom der med Katinka Ro i Huset. Hun trængte til at have noget at gøre, til at vide, hun var nyttig; og hun gik saa lydløst om, mens alt blev gjort.

Den lille Svigerinde sad som lettet og smilte taknemligt fra sin Stol i en Krog - hun sad altid i Krogene, bag en Sekretær eller ved Siden af Sofaen - med sit forknytte Smil.

Katinka blev helst derhjemme inden Døre. Her var de gamle Møbler hjemmefra og alle de gamle Ting: Faderens Mesterstykke, Egetræskabet med de udskaarne Figurer paa Dørene - hjemme stod det i Stadsstuen, midt imellem Vinduerne.

-Det er Moses og hans Profeter, sagde Faderen. Katinka syntes, at "de Mænd" var det forunderligste af alt i Verden.

Og Marmorbordet, som var blevet købt paa en Auktion, og hvor de "fine Ting" stod i symmetriske Rader: Sølvsukkerskaalen med Kanden og Sølvbægeret, der var en Hædersgave fra Lauget.

Mens hun gik rundt og ordnede Huset, fandt Katinka stadig Erindringer derhjemmefra, en gammel Kop med Inskription, et gulnet Skilderi, tre, fire Tallerkener....

De gamle Tallerkener, med de blaa Kinesere og Haven med de tre Træer og den lille Bro over Bækken ... Hvor de dog havde fortalt hinanden mange Historier om de Kinesere, hjemme om Søndagen, naar de brugte det fine Stel.

Katinka bad, om hun maatte beholde de gamle Tal-lerkener.

-Om Du **maa**? sagde den lille Kone ... Aa, Gud - det er jo kun Skaar (**alt** var Skaar der i Huset) - her bliver alt skamferet ... men hvad skal jeg gøre?

Katinka blev, som sagt, helst inden Døre, eller hun gik op paa Kirkegaarden til Graven. **Der** oppe var bedst. Hun syntes tit, hun var som en Enke, der sad dér ved sin Mands Grav.

Han var død saa hurtig, de havde levet sammen saa kort, og nu var hun alene, helt alene.

Bedst som hun sad, læste hun Indskriften paa Gravstenen, Faderens og Moderens Navne.

Om de havde elsket hinanden? Faderen, der altid brummede og sad og blev vartet op - og Moderen, der var blevet saa ganske anderledes, da han var død, som om hun blomstrede op igen med ét....

Saa **lidt** hun dog havde kendt til sine Forældre.

Ja, saa lidt de kendte til hinanden - alle Mennesker, som levede og gik rundt ved Siden af hinanden....

Katinka lænede Hovedet mod Taarepilens Stamme. Hun følte en bitter Sørgmodighed, hun aldrig før havde kendt.

Paa Gaderne eller i Byen kom hun sjældent. Der var saa meget nyt allevegne, og alt var anderledes end den Gang. Lutter nye Ansigter, og nye Navne, Folk, hun ikke kendte.

Hun havde været henne i den gamle Gaard. Der var bygget Bagstuer i deres gamle Værksted. Og der var sat Vinduer ind og nye Døre; og der var lavet Gavlkammer i deres gamle Dueslag.

Katinka gik ikke mere ind i den gamle Gaard.

Thora Berg havde hun mødt paa Gaden.

-Men, det, - jo, det var den gamle Stemme - det er jo Katinka....

-Ja.

-Men Pigebarn - hvor kommer du her? ... Og ligner ganske dig selv....

-Og du, sagde Katinka, hun havde Taarer i Øjnene.

-Jeg - forbarme sig - jeg er jo bosiddende her - siden i Foraaret - vi blev forflyttet.

-Ja - min Pige - der er løbet noget Vand i Stranden ... Du har vel ingen Børn?

-Nej. -

-Tænkte det nok. Tak du din Gud - min Pige - jeg har fire ... og fem Pensionærer ... Ja - man skal ikke række langt med næstældste Kaptejnslønning....

-Men du ... Hvor boer I, Børn - stadig paa det gamle Sted ... Aa Gud - vi ved Militæret har jo ikke blivende Arne....

Thora blev ved at tale. Katinka gik ved Siden af hende og saa' paa hende. Egenlig var det det samme Ansigt; men det var blevet som strammet i alle Linjer og saa gult og spidst mod Hagen.

-Du sér paa mig, min Pige, sagde Thora, ja, du, det er just ikke bar Klubballer at leve....

Hun sagde, hun vilde besøge hende og tage hende med hjem i Reden.

-Men det er Repetitionstid, du - og vi sidder til Halsen i franske Gloser....

De skiltes. Katinka blev staaende og saa' efter hende. Hun havde en kort, stumpet Fløjelstrøje paa og en gul Kjole. Det var alt sammen taget paa skraa, og saa' ud, som det var lidt for snævert.

De saas først igen omtrent en Uge efter i Kirken.

-Om man kommer udenfor sine Døre? Ja - har jeg ikke villet være hen hos dig hver Dag, sagde Thora. Kom nu til os paa Onsdag, du ... Onsdag Klokken tre ... Onsdag har man mest Fred, sagde hun.

Katinka var der om Onsdagen.

Thora var i Køkkenet, da hun kom, og Katinka ventede i Dagligstuen. Stuen var for stor til Møblerne, Thoras gamle Udstyrsmøbler, der var blevet slidte og blegede: de stod og ligesom strakte sig for at naa hinanden langs Væggene. Ved Vinduet stod der en moderne Blomsterholder med en Gummiplante og en Rørflugtstol med et broderet Tæppe. Det var Pragtmøblerne.

Paa Bordet laa nogle Digtsamlinger i falmede Bind og et Par Rhinpanoramaer, Erindringer fra Kaptejns og Thoras Bryllupsrejse.

Paa høje gultapetserede Vægge hang der nogle Blomsterstykker i smalle forgyldte Rammer. Det var Roser og Stedmodersblomster med store Dugdraaber, der saa' ud som Glasperler, spredt over Bladene. Katinka kendte dem, Thora havde malet dem som ung Pige.

-Ja, man pynter op med de gamle Talanger, du, sagde Thora, hun kom ind, mens Katinka saa' paa Rosene med Glasperlerne.

Kaptejnen aabnede Døren i Lærredsfrakke og Fliptøj: **Skal** der spises? spurgte han.

-Vi har jo fremmede, Dahl, sagde Thora. Og Døren blev lukket. Dahl tegner Kort du, sagde hun.

Kaptejnen kom til Syne igen i Løbefrakke. Meget kært, meget kært, sagde han og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet. Naar Kaptejnen ikke tegnede Kort eller kommanderede, havde han altid en Forfalds-Datum og et langt Regnestykke i Hovedet. Det var Rester fra Løjtnantsdagene og Bryllupsrejsen med de to Rhinpanoramaer.

Thora sad og snakkede en hel Mængde. Katinka tænkte paa, hvor hun dog havde faaet nogle urolige Øjne, som saa gik til Døren, og saa til Dahl, mens hun blev ved at pludre.

-Den er et Kvartér, sagde Kaptejnen.

-Drengene er ikke kommet, sagde Thora.

-Og derfor spiser vi ikke, sagde Kaptejnen. De maa vide, Fru Bai, det er Drengene, som er Herrer i Huset.

Thora sagde ingenting. Kaptejnen satte sig paa en afsides Stol ved Skrivebordet. Rygstykket faldt af.

-At den Stol dog aldrig kommer hen, sagde han.

-Ja - Dahl....

-Vi har nu ventet paa det et halvt Aar, Fru Bai, sagde Kaptejnen. Han bukkede let henimod hende. Det er saadan **Skik** her i Huset.

Drengene meldte sig ned ad Loftstrappen som den vilde Jagt.

-Der er de, sagde Thora. De gik ind i Spisestuen. Kaptejnen havde budt Katinka Armen, Thora satte stille det nedfaldne Rygstykke op igen, saa det støttede mod Væggen.

-Hvor har I været? sagde Kaptejnen.

-Vi har badet, sagde Drengene. De havde røget en Time paa en Grøftekant og saa stukket Hovedet i et Vandfad.

-Disse er **mine**, sagde Thora. Og med mine mente hun en niaars Dreng og tre vandkæmmede Smaapiger.

Kaptejnen spiste Natron til Maden og tørrede efter hver Mundfuld Napoleonsskægget, der var vikset og velplejet i det trætte Ansigt.

Kaptejnen talte om Lønningsforholdene ved Jærnbanen.

Drengene var fem Godsejrlømler, der sad i Realklasser. De kaldte "mine fire" for "Tiggerungerne" og gav regelmæssigt den niaars Buksevand. Forresten var de ret godmodige.

De aad som Ulve og sagde, at de var aldrig mætte, undtagen "hjemme paa Gaarden".

Den niaars sad med store, gammelkloge Øjne og saa' fra Drengene til Thora.

-Der er Skaar paa Porcellænet for at hædre de fremmede, sagde Kaptejnen; han rakte Katinka Agurkesalaten i et skaaret Fad.

-Aa, det kommer saa let, Hr. Kaptejn, sagde Katinka.

Den ene af Drengene blev ved halvhøjt at bede om flere Kartofler; han havde set, der ikke var fler paa Fadet.

-Der er Agurker, sagde Thora: Vil Dahl ha'e mer....

-Du faar jo selv ingenting, sagde Katinka. Vi har jo - kære....

-Kære Fru Bai, sagde Kaptejnen, det er hendes Fornøjelse. Her i Huset kender vi ikke til den Ting, som hedder Ro.

Thora skar Kødet for den mindste af de Vandkæmmede:

-Hr. Kaptejnen er i saa godt Humør idag - ka' du høre, sagde hun og lo. Hva' Kaptejn?

Kaptejnen var altid i det Humør.

-Hvad fik Gustav i Geografi?

-Godtspørgs, kom det med Bas fra en Tallerken.

-Tror Gustav, at hans Fa'er vil være tilfreds med det?

-Fa'er er lige glad, sagde Bassen.

De rejste sig fra Bordet. Alle Døre i hele Huset klaprede efter Drengene.

-Ja, Fru Bai, sagde Kaptejnen. **Det** er Thoras Invasion.

-Hun er bange for, vi en Gang kunde faa Fred i Huset.

Kaptejnen gik til sine Kort. Thora rumsterede med mange Slags Kaffeblandinger bag Selvkogeren.

-Kan jeg dog ikke hjælpe dig? sagde Katinka.

-Tak, min Pige.

Thora havde faaet røde Pletter paa Kinderne og holdt sig i Tindingerne: Det er altid lidt meget om Middagen du, sagde hun.

-Men du ta'er det osse for uroligt, Thora, sagde Katinka, som selv var ganske hed.

-Naar man har det Styr fra Morgen til Aften, min Pige, sagde Thora.

Hun kom ikke til Ro ved sit Sybord. Døren gik uafladelig. Drengene havde svoret, at "den Kaffesludder sku' de ikke ha'e" - og de rutschede hvert Minut op og ned ad Loftstrappen for at spørge om Gloser.

Thora holdt Haanden for Panden og gik fra Engelsk til Tysk.

Den niaars "øvede" i Spisestuen.

-Nikolaj - altid skal du øve, naar jeg har Hovedpine ... Hold dog op!

Nikolaj listede stille fra Klaveret. Thora skændte altid paa sine "egne", naar hun var ble ven pint af "Fødepumperne".

Thora satte sig hen i Sofahjørnet og trak Benene op under sig, som hun saa ofte gjorde som ung Pige.

De talte om Folk i Byen.

-Ja, det er lutter ny Familjer - de gamle er borte.

-Ja, de gamle er borte, sagde Katinka. Hun saa' paa Thora, der havde lænet Hovedet mod Sofaryggen og lukket Øjnene. Hvor dybt de var faldet ind, hendes Øjne.

-Jeg véd snart ingen andre af de gamle end din Broder, sagde Thora.

-Aa, jo, dog....

Thora lo: Gud, din stakkels Svigerinde, sagde hun: er hun virkelig ved det igen?

-Ja, Stakkel.

De sad lidt. Saa sagde Thora og aabnede Øjnene:

-Ak, du - vi er her jo alle for Forplantningen.

Thora lukkede Øjnene, og de to Veninder sad tavse.

-Ja - du, sagde Thora saa: Livet er underligt.

Katinka blev ikke til The. Hun sagde, hun havde lovet at komme hjem. Hun trængte til at komme ud i frisk Luft og være ene. Da hun kom ned paa Gaden, fik hun den Idé, at hun vilde gaa lidt hen til "Frøkenen". Der var saa stille hos den Gamle og saa uforandret. Katinka bøjede om i Frøkenens Gade. Hun fik Taarer i Øjnene ved at se de tre grønne Linde udenfor Vinduerne. Hun havde ogsaa siddet med Graaden i Halsen hos Thora - hele Tiden.

Hun gik op ad den lille Trappe ved Siden af den grønne Kælderhals og bankede paa. Lugt af Roser og Sommeræbler slog hende imøde, da hun lukkede op.

Frøkenen nussede om med Rosenblade bredt ud paa Avispapir paa Sovekammersengen, til Potpourri.

-Og de fra Holmstrup havde været der - alle de unge Piger....

-De vil jo ha'e deres Bær af Træet, siger hun - nu er det paa Slut....

Katinka maatte ud at se Træet og "mine Roser"....

-Der havde just lige været tre Roser til Madam Bustrøms Krans - ja - der havde været det....

-Tre Roser havde der saamæn været....

De gik ind igen. Frøkenen smaasnakkede ud og ind, saa hendes Ord tabte sig mellem Dørene. Katinka sad paa Forhøjningen; hun sagde kun nu og da et Ja eller et Nej. Gennem den aabne Køkkendør saa' man ud i den grønne Have, Fuglene kvidrede, saa det hørtes herind.

Hvor her var stille, som om der slet ingen anden Verden var.

Katinka saa' paa de gamle Billeder, gulnede i deres skæve Rammer, hun genkendte hvert et. Sølvkaffekanden paa Bordet, Pragtstykket med de tre Par ægte Kopper, og paa Konsollen foran det graanede Spejl de fine Nipsting dækkede af udbredte Lommetørklæder, og Stykkerne over Gulvet til alle Døre, og Kattene, som snurrede rundt paa deres Puder.

Hun kendte det alt.

Frøkenen blev ved at smaasnakke og gaa ud og ind. Katinka hørte ikke mer. Det begyndte at skumre herinde, hvor Lindene skyggede, og de gamle Kroge laa i Halvmørke.

Det var anden Gang Frøkenen nævnte Huus' Navn ude fra Køkkenet. Katinka fór sammen. Hun troede, hun selv havde sagt det højt, i Tanker.

-Der er jo en Hr. Huus paa Jeres Egn, sagde Frøkenen igen.

-Ja, Forvalter Huus, sagde Katinka. Kender De ham?

Frøkenen kom frem i Døren. Men om hun kendte ham! Han var jo kødeligt Næstsøskendebarn til Fætter Karls paa Kærsholm.

-Dem fra Kærsholm, der var gift med Lundgaarder i to Led.

Og hun begyndte at fortælle om Huus og om hans Moder, der var en Lundgaard - af de Lundgaarder paa Falster - og om deres Gaard og om hans Slægt og om Fætter Karl paa Kærsholm og om den ganske Familie, mens hun gik frem og tilbage.

Hun tændte Lys i Køkkenet og hun syslede med Roserne inde i Sovekamret paa Sengen. Katinka sad stille i sin Krog og hørte kun hans Navn, der bestandig vendte tilbage.

Første Gang, at hun hørte hans Navn i alle de Uger.

-Men hvordan er han? sagde Frøkenen. Hun kom ind og løftede Katten, der sov, op af Lænestolen, og hun satte sig nedenfor Forhøjningen med Hænderne foldede over Katten i sit Skød.

Katinka begyndte at tale - nogle almindelige Ord, tøvende, og som om hun tænkte paa noget andet. Men saa tog det hende: at tale om ham, at nævne hans Navn, at kunne nævne hans Navn.

Og hun fortalte om Julen og om det blaa Sjal og Nytaarsaften, da han kom i Slæden, og Vinternætterne, naar de fulgte ham paa Vej under de mange Stjerner....

-Ja, sagde Frøkenen fra sin Stol, ja, det er rare Mennesker ... de Huus'er.

Katinka blev ved at tale med dæmpet Stemme gennem Halvmørket, fra sin Krog.

-Da Foraaret kom, hvordan han havde hjulpet hende i Haven; han havde plantet Roserne ud; han kunde alting....

-Ja, sagde Frøkenen, det er en rar Familie.

-Og Sommerdagene der kom - og Markedet ... alt fortalte hun om -

Frøkenen var begyndt at nikke i sin Stol - Frøkenen blev let søvnig, naar hun skulde høre - og snart sov hun med Hænderne foldede over sin Kat.

Katinka holdt inde og sad tavs. Udenfor blev Gassen tændt og lyste Stuen op: Billederne paa Væggen, det gamle Uhr og Frøkenen, som sov med sin Kat paa Skødet og Hovedet ned paa Brystet.

Frøkenen vaagnede og løftede Hovedet:

-Ja, sagde hun, han er et rart Menneske.

Katinka hørte ikke, hvad hun sagde. Hun rejste sig blot for at gaa og komme bort. Og ude i den friske Luft, langs Vejene bagom Byen, hvor hun gik, var det kun som hendes Længsel voksede for hvert eneste Skridt.

* * * * *

Et Par Dage efter fik hun en Morgen Brev fra Bai. Det mærkeligste her er gaaet for sig, skrev han, er med Huus. Forrige Uge rejste han til København i Forretninger, sagde han. Og nogle Dage efter skrev han saa til Kiær, kan du tænke dig, at han bad ham løse ham fra hans Plads. Han havde faaet Lejlighed til at rejse til Holland og Belgien, skrev han - paa et Stipendium kan du tænke dig, og vilde sende en Stedfortræder, og denne Stedfortræder kom igaar. Kiær bander og jeg var ogsaa ked af det, nu, vi havde vænnet os saa godt til den Tørvetriller.

Brevet laa opslaaet foran Katinka paa Bordet. Og hun havde læst det igen og igen: Hun havde ikke vidst, at hun dog haabede. Men hun **havde** troet, det var altsammen kun en Drøm: et **Under** maatte ske. Men hun **maatte** se ham igen, og han vilde ikke rejse.

Og nu **var** han dog rejst. Rejst og borte.

Broderbørnene snadrede om hende ved deres Mælkebrøds-kopper:

-Tante, Tante Tik!

Den næstmindste faldt ned af Stolen og brølede.

-Jesus, dog, faldt Emil, sagde den lille Kone.

Katinka løftede Emil op og tørrede hans Ansigt, og, uden selv at vide det, vendte hun tilbage til sit Brev.

Rejst og borte.

Men nu vilde hun hjem, være hos sig selv og ikke blandt disse **fremmede** Mennesker.

Idetmindste vilde hun hjem.

* * * * *

Det var den sidste Eftermiddag, hun var der. Barnepigen var draget i Plantagen med Flokken.

Katinka og Svigerinden sad alene i Stuen. Svigerinden rugede over sit Børnetøj.

Saa lagde, midt som de sad, den lille Kone Hovedet ned over Syæsken og hulkede.

-Men Marie, sagde Katinka, men Marie dog....

Hun rejste sig og gik hen til Svigerinden. Hvad er der dog, Marie, sagde hun.

Den lille Kone blev ved at hulke ned i sin Syæske.

Katinka tog hende om Hovedet og talte stille til hende. Men Marie dog - Marie dog.

Den lille Kone løftede Ansigtet op: Ja, sagde hun, nu rejser du....

-Og du var saa god ved mig ... Hun hulkede og lagde igen Hovedet ned over Syæsken. Saa god ved mig ... Jeg som altid gaar i **dette** her....

-Altid....

Katinka var rørt; hun knælede ned paa Gulvet foran den lille Kone og tog hendes Hænder: Men, Marie, sagde hun, det bli'r jo anderledes.

-Ja - og den lille Kone blev ved at græde med Hovedet ind til hende - naar jeg er blevet gammel en Gang, eller naar man dør....

Katinka løsnede hendes Hænder fra Ansigtet og vilde tale.

Men saa saa' hun Svigerindens Barneansigt, der var vaadt af Taarerne, og den stakkels lille vanskabte Figur; og stille gik hun tilbage til sin Plads, mens den lille Kone blev ved at græde.

Om Aftenen gik Katinka op paa Kirkegaarden. Hun vilde sige Farvel til Forældrenes Grav.

Hun mødte Thora. Hun havde bragt en Krans op til sin Moders Grav; det var hendes Fødselsdag.

De to Veninder stod sammen foran Graven.

-Ja du, sagde Thora, naar vi en Gang alle ligger med Næsen i Vejret.

De skiltes ved Katinkas Gravsted.

-Man træffes altid igen i denne Verden, sagde Thora.

Katinka gik ind paa Gravstedet og satte sig paa Bænken under Pilen. Hun saa' paa den døde Sten med dens Bogstaver, og hun syntes, at hun havde tabt alt i Verden - ogsaa sin Ungdoms Hjem.

Hvad var det vel blevet alt sammen? Graat og forpint og saa elendigt - alting.

Hun saa' Thora for sig med hendes urolige Øjne, og hun hørte Kaptejnens: Der er Skaar paa Porcellænet for at hædre de fremmede ... Og hun saa' sin lille Svigerindes Ansigt, mens hun havde grædt.

-Og her - denne Plet med den døde Sten og de to Navne - det var nu hele Mindet om hendes Ungdom og hendes Hjem.

Hun sad længe. Og hun saa' ind over det Liv, som hun nu skulde føre, og det var, som slog det sammen over hende, alt sammen, **en** eneste utænkelig, fremskyllende Haabløshed.

* * * * *

Hun kom ud af Vognen ned paa Perronen, og hun lod sig kysse af Bai. og Marie tog hendes Ting, og hun havde blot én Tanke: at komme ind i Stuerne - ind.

Det var hende, som Huus maatte være derinde og vente.

Og hun gik i Forvejen og aabnede Døren til Stuen, der ventede ren og fin; til Sovekamret; til Køkkenet hvor alting skinnede; rent og - tomt.

-Men, Gud, hvor har dog Fruen skæmmet sig, begyndte Marie, som slæbte Sagerne.

Og saa gik det løs, mens Katinka, bleg og træt, var faldet hen paa en Stol - om den hele Egn. Om hvad der var sket og hvad der var snakket. Omme i Kroen havde de haft Sommergæster, som kom med Sengested og det hele, og i Præstegaarden havde de ligget lige op til Taget....

-Og Huus, der var rejst ... paa en Studs....

-Ja, jeg tænkte det ... For han var hernede den sidste Aften ... og mig var det akkurat, som han gik og sagde Farvel til det Hele - inde i Stuen sad han alene - og ude i Haven ... og herude paa Trappen hos Duerne.

-Naar rejste han, sagde Katinka.

-Nu er 'et vel to Uger siden....

-To Uger....

Katinka rejste sig stille og gik ud i Haven. Hun gik rundt i Gangen; hen til Roserne; ned under Hylden: Her havde han været for at sige hende Farvel - paa hver Plet, paa hvert Sted. Hun havde ingen Taarer. Hun følte næsten som en stille Højtidelighed....

Der lød et glad Halløj henne paa Vejen. Hun hørte Agnes' Stemme i et stort Kor. Hun næsten f6r op: Her vilde hun ikke se dem straks.

Agnes fløj i hende med Velkomst som en stor Hund, saa hun nær var faldet over Ende; og hele Præstegaardsselskabet kom ind til Chokolade og der blev dækket op i Haven under Hylden, og de blev alle lige til Otte-Toget.

Toget bruste afsted, og de var atter borte, - man hørte dem støje henad Vejen - ; Peter Banekarl havde faaet Mælkespandene bort, og Katinka sad alene paa Perronen.

-Ja, sagde Bai fra Vinduet: fra Huus skal jeg da hilse....

Tak.

-Hm, hvor Dagene bliver korte ... Og Satan til kold Vind....

-Du skulde dog komme ind....

-Ja, jeg kommer.

Bai lukkede Vinduet.

Støjen af Præstegaardsfolkene døde bort. Alt var stille og øde.

Katinka blev siddende foran de tavse og skumrende Marker. Her skulde hun nu leve.

* * * * *

Ida-Yngst havde jo skrevet det i alle sine Breve den sidste Maaned. Men Fru Abel turde ikke haabe. Hendes Ida-Yngst var saa sangvinsk.

Nu satte hun sig med Brevet i Haanden ved Siden af Komfuret paa den vaade Karklud og skraalte.

Louise-Ældst var gaaet Tur for at finde Champignons omkring Doktorboligen. Da hun kom hjem, sad Enkefruen endnu paa sin Køkkenstol og rokkede.

-Hva' er 'et, sagde Louise-Ældst, hun syntes Moderen sad og saa' saa underlig ud.

-Ida, min Yngste, begyndte Enkefruen at hyle.

-Vrøvl, sagde Louise-Ældst. Moderen rakte hende Brevet med en Gestus som Heltemødrene i Tragedien.

Louise-Ældst læste koldsindigt. Det er jo rart, sagde hun ... for hende.

-Hun har jo haft en hel Sommer.

Louise-Ældst gik ind og hamrede paa Klaver. Saa, som hun vel sad, brølte ogsaa hun med Hovedet ned over Tangenterne.

-Du vil vel gratulere, sagde hun pludselig bedst som hun hulkede.

-Hva' si'er du?

-Jeg si'er, du skal vel gratulere, sagde Louise-Ældst og tørte Øjne. Hun begyndte at føje sig efter den nyskabte Situation.

-Ja, min Pige, sagde Enkefruen mat.

-Jeg kan jo bringe Depeschen ned. Jeg gaar ind om i Præstegaarden ... Du til Jensen og Møllerens ... Louise-Ældst ordnede Felttoget. Hun forstod, hun var ialfald Svigerinden.

Hun var barnlig og raabte "Leve Postvæsenet", da hun løb bort fra Stationen - og svingede med sin Parasol.

Han var ved Postvæsenet.

Enkefruen gik lykkelig fra Jensen til Møllerens og græd over, at hun skulde miste sin Due:

-Joakim Barner - af de adelige Barner, sagde Enkefruen. Han er beskæftiget ved Postvæsenet.

I Præstegaarden mødtes Enkefruen med sin Ældste.

-Ja, jeg følte dog Trang til selv at sige det til vor Sjælesørger. Enkefru Abel brugte igen sit Lommetørklæde: I saadan alvorlige Øjeblikke, sagde hun.

Gamle Pastor slog sig paa Maven af Fornøjelse. Jordbærlikøren kom paa Bordet med Smaakager. Fru Linde sad i Sofaen med Fru Abel, for at faa at vide, hvordan det var "blevet". Det var "blevet" i et Lysthus ... ved Stranden....

Gamle Pastor drak med Louise-Ældst.

-Naa, naa, man véd, hvordan det gaar, naar der først er gaaet Hul ... Der kommer Bevægelse i Tingene, sagde gamle Pastor.

-Hr. Pastor, Tanken om, at man skulde miste dem begge - min sidste ... Enkefruen fik et Anfald af frygtssom Ømhed mod sin sidste.

Den sidste var saa kælen som et lille Føl i Anledning af Dagen.

-Saa kan hun saamæn endnu blive et rigtig rart Menneske, sagde Fru Linde, hun satte Kagetallerkenerne sammen, da de var gaaet. Der er dog god Bund i dem, Linde.

-Himlen véd, hvad Agnes vil sige....

Agnes var i Skoven med nogen Ungdom.

-Naa, saa Gud være lovet da, sagde hun ved Hjemkomsten, da hun hørte det.

-Gud forbarme sig, de knuser jo det lille Mandfolk, sagde Agnes, hun stod ved Perronlaagen og saa' efter Familien Abel, der havde hentet Svigersøn.

Det lille Mandfolk fløj rundt mellem Medlemmerne Abel, saa hjælpeløs som en Bønne i en Kværn.

-Naa, sagde Agnes: paa ham ser man da, at han har Vand i Hovedet.

Hun tog Katinka om Livet, og de gik ind i Haven.

-Ja, sagde hun og lukkede Laagen: nu er de "løkkelige".

De satte sig under Hylden. Pludselig sagde Agnes:

-Nu rejser jeg ... I næste Uge. Jeg har sagt det hjemme.

-Dette her er jo ikke til at holde ud. Agnes rev de paa Bordet nedfaldne Blade i smaa Stykker. En Gang maa det vel ta'e en Ende.

Katinka sad og stirrede ud i Rummet: Tror De, Agnes, man rejser bort fra sine Sorger, sagde hun stille.

-Man faar jo ogsaa Arbejde ... Lærerinde-Prøven. Der er jo ikke andet ... For at sætte sig bag et Glasvindu paa et Posthus er dog for morsomt ... og til noget alvorligt er det for sent.

Katinka nikkede: Ja, sagde hun. Det er **det**.

-Hm, sagde Agnes, saa mange Chancer har vi "Kvinder" egentlig ikke; de første fem og tyve Aar af vor Tilværelse danser vi rundt og venter paa at blive gift - og de sidste fem og tyve sidder vi hen og venter paa at blive begravet....

Agnes satte Albuerne paa Bordet og støttede Hovedet i Hænderne.

-Dejligt, sagde hun ud i Luften.

Pludselig holdt hun Hænderne for Ansigtet og brast i Graad.

-Og som man saa vil længes, sagde hun.

Hun græd længe med Ansigtet i Hænderne. Saa lod hun Armene falde ned paa Bordet. Hun saa' paa Katinka; den dejlige Kone sad bøjet frem med Hænderne i sit Skød; langsomt løb Taarerne ned ad hendes Kinder.

-Hvor De er god, sagde Agnes og rakte sig over mod hende ... Dejlige Kone....

I den Uge, som kom, rejste Agnes Linde.

* * * * *

Familjen Abel var et rent Dueslag. Man gjorde sig forstaaelig i kælne S-Lyde og Smaahvin.

-Mig kalder han for Musse-Mor, sagde Enkefruen. Ja, **han** gi'er os Navne.

Naar der var fremmede, hang de Forlovede matte over et Par Stole, til en af dem sagde "Busse-Bisse", og de forsvandt bag Dørene.

-Det er deres Sprog, sagde Enkefruen. Deres Sprog var jo lidt vanskeligt for fremmede.

Naar Visiterne skulde gaa, blev der raabt paa "Basse" og "Bøsse" et halvt Kvarter. De er vist i Haven, sagde Enkefruen. Basse og Bøsse var uafsladelig i Haven, de gemte sig allevegne, hvor der var lidt tæt grønt.

Naar Basse og Bøsse kom frem, saa' de højrøde og fortumlede ud.

Louise-Ældst og det lille Mandfolk levede i Smaafægtninger med Livtag. Det lille Mandfolk gav hende Svogerkys og kildede hende bag Dørene.

I Selskab var de allesammen søvnige og sad i Krogene. Ved Bordet sagde Enkefruen smaa sødladne "Busse" over til "sine tre". Hun vidste ikke selv, hvad det betød.

Var de hjemme om Aftenen, blev der ikke tændt Lys.

-Vi holder Skumring, sagde Enkefruen, allesammen.

Det lille Mandfolk sad mellem Bøsse og Lisse-Sa i Sofaen. Frøken Jensen og Enkefruen sagde en Gang imellem noget ud i Halvmørket. Henne fra Sofaen smaa knirkede det. Saadan sad de hele Timer.

Naar Frøken Jensen kom over til sig selv, kyssede hun sin Bel-ami paa den kolde Snude.

Undertiden gik Basse og Bøsse ned over Markerne til Aftentoget. De gik op og ned langs Perronen og saa' hinanden ind i Øjnene; naar de drejede, kyssede det lille Mandfolk Bøsse-Sa paa Øret.

Katinka sad paa Perronbænken med Huus' blaa Sjal om sig; naar Toget var borte, hørte hun de Forlovede gantes hjem over Markstien.

Katinka rejste sig og gik ind. Dagene blev korte, de maatte allerede have Lys til The.

-Lampen, Marie, sagde hun.

Marie kom ind og stod med Lampen ved Klaveret. Lyset faldt paa Katinkas lille smalle Ansigt og de hvide, gennemsigtige Hænder, der blev liggende paa de sidste Taster.

-Kald paa Bai til The, sagde Katinka. Hun støttede sig til Klaveret for at komme op fra Stolen. Hun var altid saa træt, som var der Bly i hendes Ben.

De drak The og Bai fik Bladene til sin Toddy.

Katinka tog en Bog af Tasken. Det var bestandig de "nye" Bøger: Agnes og Andersen havde altid skændtes om dem.

Bogen laa aaben under Lampen. Katinka kom aldrig længer end tyve Sider i den: Livet var det dog ikke og rigtig Digt ikke heller, der kunde tage Tankerne væk.

Hun tog sin Poesibog frem; hun havde skrevet "Marianna" ind med en Datum. Og naar hun lagde Bogen ned igen, blev hun staaende foran Skuffen, før hun lukkede. Den lille japanesiske Bakke laa pakket ind i det gullige Brudeslør.

Hun gik ogsaa ud i Køkkenet. Hun havde sin Yndlingsplads paa Huggeblokken i Krogen. Maria syede foran Tællelyset paa Bordet og lod Munden gaa. Hun var en trofast Sjæl, som ikke glemte gammel Kærlighed.

Hun snakkede stadig om Huus Og saa ensomt som det nu var blevet.

Katinka sad tavs i sin Krog. En Gang imellem rystede hun, som hun frøs, og hun trykkede Armene fast ind mod sit Bryst.

Marie Pige blev ved at snakke med sit store røde Ansigt ind mod det ensomme Lys.

-Vi skulde vel i Seng, sagde Bai og aabnede Døren.

-Ja, Bai....

-Godnat, Marie.

* * * * *

Efteraaret kom med tungsindige Taageslør over Markerne. Himlen laa lav over Dage, der sneg sig i Halvmørke fra Nat til Nat.

-De maa tage Dem sammen, lille Frue, sagde den unge Doktor, De maa mande Dem op.

-Ja, Doktor.

-Og gaa. De maa ha'e Bevægelse. Det er Kræfterne, som er rent borte.

-Ja, Doktor, jeg skal nok gaa.

-Og ellers ikke no'et nyt? Doktoren rejste sig. Har De haft Brev fra Frøken Agnes?

-Ja - forleden.

-De taler om at Andersen søger bort....

-Jeg hørte det, siger Katinka. Alle rejser herfra....

-Aa nej, lille Frue, der er ogsaa dem, der bliver....

-Ja, vi bliver, Doktor.

-Det er ikke rigtig godt med Fruen, siger Doktoren ude i Kontoret, hvor han tænder Cigar.

-Nej, Satan til Historie, siger Bai.

-Der er ingen Kræfter ... Naa, god Morgen, Forstander.

-Ja, Satans ... Naa, Morgen, Doktor.

-Du maa osse gaa, Tik, siger Bai, naar han kommer ind efter Godstoget. Du gør heller ikke no'et for det.

Katinka gik. Hun sled sig frem over Markerne mod Vind og Vejr.

Hun gik ned til Annekset. Stakaandet hvilte hun sig paa Stævningsstenen udenfor Kirken. Kirkegaarden laa flad og blomsterløs bag den hvide Mur. Kun Buksbomhækkene stod stive om de stive Kors med deres Navne.

Hun gik atter hjem - over Engene. Middagstoget kom larmende over Broen og snoede sig bort. Som en mørkere Plet i Taagens Graa laa Røgen en lille Stund, og løste sig saa.

Paa den Side Aaen blev der pløjet. Græstørven skrælledes op i lange Furer bag den sindige Plov. Katinka kom hjem.

Mølleren havde været der, eller Forvalteren fra Kiærs.

-Rask Fyr, du, den Svendsen, sagde Bai til Katinka. Svært oppe i alting, rar Fyr, du.

-Ka' jo ikke vide, hvordan han er til sit Arbejde, sagde han til Kiær.

Kiær brummede noget.

-Men en rask Fyr er han, en "Ligesindet," du gamle Kiær.

Svendsen samlede paa græske Kort og Billeder i lukkede Kuverter. Han havde dem med ned paa Stationen, og Bai og han gik dem igennem til Toddyen. Kigger vi lidt i "Arkivet", sagde Svendsen.

-For min Skyld gerne. Bai var altid villig.

Svendsen fik "Nyhederne" fra Hamborg mod Efterkrav.

-Satan til Griseri, sagde Bai glad. Han talte altid sagtere, naar de "var ved Arkivet", skønt Døren var lukket.

-Satan til Griseri, gamle Svendsen, sagde han og holdt Kortene op for Lampen.

De blev ved at se paa Kortene. Bai gned sig paa Knæene.

-Men denne er høj, sagde han. Denne er vanskelig, sagde han.

Svendsen gned sig under Næsen og snøftede.

-Steg, sagde han, Steg er 'et.

De var til Ende med Billederne og sad lidt stille ved Toddyglassene. Det var ligesom Bai faldt sammen.

-Ja, sagde han: men hvordan er Livet, Svendsen.

-Hvordan er Livet, Gamle, med en svag Kone?

Svendsen svarede ikke.

Bai sukkede og strakte Benene ud fra sig....

-Ja, Gamle, sagde han. Ja - vist er det. Svendsen havde siddet filosofisk tavs. Nu stod han op:

-Nej, man véd s'gu ikke, hvad der er sunget ved Ens Vugge, sagde han.

Bai rejste sig og aabnede Døren til Dagligstuen.

-Hva', sagde han, sidder Du i Mørke.

-Ja; Katinka stod op fra Krogen. Jeg sad lidt i Mørke....

-Ønsker du noget, Bai?

-Jeg følger Svendsen et Stykke, sagde Bai.

Katinka kom ind for at sige Farvel.

-Fruen er stadig noget blegnæbet, sagde Svendsen og følte paa Lommerne, om han havde sine Samlinger.

Bai var færdig og der blev sagt Farvel.

-Gud bevar'es - Fruen maa blive inde - det er meget for køligt.

-Jeg følger kun til Laagen, sagde hun.

De kom ud paa Perronen: Det er stjerneklart, sagde Bai.

-Det melder Kulde. Godnat, Frue.

Laagen slog i.

-Godnat.

Katinka stod lænet til Laagen. Stemmerne døde bort. Katinka løftede Hovedet: Ja - Himlen var klar og alle Stjerner oppe....

Som vilde hun klage sin Nød for det døde Træ, bøjede Katinka sig ned og slog Armene om den fugtige Stolpe.

* * * * *

Lindes kom nu tit om Aftenen. De savnede Agnes, de to Gamle.

Og Andersen skulde ogsaa rejse.

-Han vilde jo afsted, sagde gamle Pastor. Og nu kan man risikere at sidde her og faa en af "det levende Ord"....

Pastor andersen havde faaet Kald paa Vestkysten.

Fru Linde græd i Krogene

-Ak, Gud, jeg har jo set det, sagde hun. Jeg saa' det godt. Men de véd ikke hvad de vil, Fru Bai. De véd ikke, hvad de vil, min Ven....

-Det er Ungdommen - en anden Ungdom nutildags, lille Fru Bai. De gaar og spø'er om de elsker, til de rejser hver til sit, og er ulykkelige for Livstid -

-Jeg spurgte i Æggehvide, min Ven, før Linde friede, og vi har ta'et det onde med det gode i tredive Aar....

-Men nu ka' vi ha' Agnes siddende som ensom Pige, naar vi to Gamle en Gang lukker vore Øjne.

Herrerne kom ind. Gamle Pastor skulde have sin Whist.

Naar gamle Pastor var der, var Katinka gladest. Det var, som der kom saadan Ro med ham.

Naar han sad ved en Kvartskillings med Kalotten og spillede fint med det glade, gamle Ansigt:

-Der ser De, min Fa'r, sagde han, naar han tog Stikkene hjem.

De to Gamle smaaskændtes.

-Det er, som jeg siger dig, Linde....

-Om du vil tro mig, min Pige ... og han bredte Stikkene ud.

-Dem, lille Frue, det er Dem.

Katinka faldt hen. Hun sad og saa' paa de to Gamle.

-En Karo-Dame ... der ser De, min Fa'er....

Den sidste Robber spillede de med Blind. Katinka gik om og ordnede til Bordet. Man spiste stadig bedre og bedre hos Bais. Bai havde saa mange Livretter, som Katinka lavede.

Der var mange Dage, hvor hun havde sin Gang i Køkkenet fra om Morgenen tidligt og kogte og brasede efter Opskrift og Kogebog. Svære Kunststykker, hvor der skulde baade skræbes og skrælles.

-Træt satte Katinka sig ned paa Kødblokken og hostede.

-Fruen aser sig en Svindsot til, for at de bare ka' stoppe i Munden-det blir Enden, sagde Marie.

-Vil du ha'e Genever, siger Katinka.

-Hvis du har -

Naar han nikkede, saa' man, at Bai havde faaet Dobbelthage. Han lagde sig i det hele ud. Med en lille koket Runding under Vesten og Smilehuller for Knoer.

-Saa er der færdigt, siger Katinka.

-Tak, min Pige, siger Bai.

Der var i den sidste Tid kommet saadan noget sultanmæssigt over Bai. Det kom maaske med Korpulencen.

-Tak min Pige, vi spiller ud, siger han igen.

Katinka sætter sig paa en Stol ved Bordet og venter. Gamle Pastor ser hen paa Bai over det dækkede Bord til hans stille Kone. Katinka støtter Hovedet i sin Haand.

-De, Borgmester, siger gamle Linde over til Bai.

Katinka rejser sig. Der var noget glemt paa Bordet ... Døren lukker sig efter hende, og Gamle Pastor ser igen hen over det lyse Bord og paa Bai, som holder Kortene over den kokette Begyndelse:

-Ja, Forstander, siger gamle Pastor, De er en lykkelig Mand i Deres Hus.

Bagefter sidder de ved Mælkepunchen og Smaakagerne: Det er de gode Ægtemænd, der holder af Sødt, siger Fru Linde: Bai vil have flere Vanilliekranse frem af Kassen.

Og de gnasker videre rundtom Lampen.

-Vil De ikke spille lidt, siger Fru Linde.

-Eller synge os én - én af Agnes', siger gamle Pastor.

Katinka gaar hen til Klaveret. Og hun synger dæmpet med sin svage Stemme Sangen om Marianna.

Gamle Pastor hører til med foldede Hænder og Fru Linde lader Strikketøjet synke.

*Under Gravens Græstørv sover Stakkels Marianna -
Kommer Piger, græder over Stakkels Marianna.*

-Tak, sagde gamle Pastor.

-Tak, lille Fru Bai, sagde Fru Linde.

Hun saa' ikke rigtig Maskerne, før hun havde faaet Øjnene tørret.

Katinka blev siddende med Ryggen til de andre. Langsomt faldt Taarerne fra hendes Kinder ned paa Tangenterne.

-Ja, Ungdommen nuomstunder har mange Ideer, sagde gamle Pastor. Han saa' hen for sig og tænkte paa Agnes.

De rejste sig for at gaa og Fru Linde tog Tøj paa i Sovekamret. De to Lys for Spejlet var tændte. Der var saa lyst og hyggeligt med alt det hvide om Sengen og Toiletspejlet.

-Ja, sagde Fru Linde, om vi fik Agnes at se i saadan et Hjem. Hun snøftede endnu mens hun bandt sine Hattebaand.

-Jeg følger Pastorens, sagde Bai. Man maa ha'e lidt Motion....

-Ja, sagde Pastoren. Man maa røre sig efter den Aal i Gelée.

-Man spiser for godt paa Stationen. Mo'er har forbudt mig at sætte min Fod her om Lørdagen.

-Jeg gaar ikke længer, sagde Katinka og blev staaende i Døren. Doktoren vil have, at jeg skal være forsigtig med min Hoste.

-Nej, gaa ind, Efteraaret er den værste Tid.

-Godnat, Godnat.

-Katinka gik ind. Hun tog et gammelt Brev fra Agnes frem, krøllet og forlæst, og hun lagde det under Lampen:

... Og saa havde jeg haabet at den første Tid var værst, og at Tiden skulde læge. Men den første Tid er god og ingenting mod nu. For da er det en Smerte, hvor alting er nær. Men naar det saadan taber sig, Dag for Dag, ligesom Jord der skrider, og hver ny Morgen, der vækker os, skal blot fjerne os længere. Og nyt kommer der ikke, Katinka, ingen Skygge, men bare alt det gamle, Minderne, som vi trevler og trevler i og sidder over ... saa er det ligesom der sad et stort Sugedyr paa vort Hjerte. Minder er en Ulykke for baade Legeme og Sjæl.

Katinka lænede sig tilbage med Hovedet mod den kolde Væg. Ansigtet var saa blegt i Lampeskæret. Hun havde ingen Taarer fler.

Bai kom hjem.

-Det blev sent, sagde han, Satan saa Tiden løber ... Jeg faldt ind et Sted med Kiær....

-Det var Kiær, som vilde bede ... Jeg mødte ham ... her paa Hjemturen.

-Er det blevet saa sent, sagde Katinka blot.

-Ja - den er over ét ... Bai begyndte at klæde sig af: Pokker til Følgen hjem, sagde han.

Bai fulgte i den sidste Tid altid "hjem". Han gik til Kroen: Naa, saa maa man vel hjem at vogte Hus og Ild, sagde han og tog Farvel med Gæsterne.

Han "vogtede" det i Kroen hos en Pige, som om Sommeren havde haft korte Pufærmer over et Par bløde Arme. Klokken blev et, og den blev to mens han "vogtede" det.

-Du ku' jo ogsaa gaa i Seng, sagde han til Katinka. Du sidder oppe i Kulden.

-Jeg vidste ikke, det var saa sent....

Sengen knagede derinde under Bai, han strakte sig.

Katinka satte Blomsterne i Række ned paa Gulvet. Hun hostede, naar hun bøjede sig.

-Pokker til Gigt, sagde Bai, saa den værker.

-Jeg kunde jo gnide dine Arme, sagde Katinka.

Det var blevet en Aftenproces, at Katinka gned Bai paa Armene med en Mirakelsalve mod Gigt.

-Aa, det kan være, sagde Bai. Han vendte sig et Par Gange og sov ind.

Katinka hørte Nattoget. Det larmede over Broen og naaede ind med Klapren - nu var det sust bort.

Katinka gemte Ansigtet i Lagenerne for ikke at vække Bai med sin Hoste. -

* * * * *

Vinteren kom, og Jul. Agnes var hjemme, og "Postvæsenet" kom om Juleaften til Abels.

Lille-Jensen og Bel-ami var paa Stationen som ifjor. Nu blev Bel-ami baaret aldeles officielt.

-Den er blevet blind, sagde Lille-Jensen. Dyret var saa dovent, at det ikke gad aabne Øjnene.

Da Træet var tændt, bragte Bai en lukket Depesche og lagde den paa Katinkas Bord.

Depeschen var fra Huus....

Bai og Lille-Bentzen smaasov i Kontoret. Katinka og Jensen sad i Stuen, hvor Træet brændte ned.

Lille-Jensen nikkede i Blundet og stødte Hovedet mod Klaveret....

Katinka saa' paa det slukkede Træ. Hendes Haand gled sagte hen over Huus' Depesche, som laa i hendes Skød.

VI

Vinteren gik og Vaaren og Somren, der smilte over Markerne.

-Traurighed, gamle Ven, sagde Bai til Kiær, igaar flyttede jeg op paa Loftskamret. En Mand maa jo ha'e sin Nattero, naar han skal passe sine Ting om Dagen.

Katinkas Hoste lød gennem Huset.

Marie Pige bragte hende Vin og Vand og blev staaende ved Fruens Seng. Det var, som Hosten vilde slide hende sønder.

-Tak, Tak, sagde hun. Gaa nu ind og sov, sagde hun. Hun aandede tungt.

-Hvad er Klokken blevet?...

-Halv fire....

-Naa - Katinka lagde sig tilbage i Sengen. Ikke mere.

Marie Pige listede af paa de bare Ben til sin Sofa og lidt efter hørtes hendes dybe Aandedræt. Den lyse Plet fra Natlampen bagved Sengen tegnede sig paa det stille Loft: Katinka laa med lukkede Øjne.

Om Formiddagen var hun oppe. Hun sad i Tæpper ude paa Perronbænken i Solen.

Den slanke Fører med de indiskrete førte Middagstoget. Han sprang af og spurgte til Befindendet.

-De skal se, sagde han, den klare Efteraarsluft....

-Maaske, sagde Katinka og rakte ham sin fugtige, matte Haand.

Bai og Føreren gik hen ad Perronen.

-Begge Lunger, sagde Bai. Han havde faaet en Vane med at tørre sig hen over Øjnene med to Fingre....

-Guds Vilje, sagde han og sukkede.

Toget begyndte at gaa. "Den indiskrete" sprang op. Han blev ved at se tilbage mod Katinka, som sad der saa lille og bleg i Solen.

-Det gjorde ham sg'u ondt, rigtig ondt....

-Ja - det var s'gu bedrøveligt.

Der havde skam sidste Vinter været et Øjeblik, hvor han havde tænkt allehaande ... Hun sad tidt og saa' saa "langeligt" der paa Perronbænken....

-Han havde drukket et Par Toddyer hos Bai nogle Aftener, men han var faldet a' paa 'en....

-Det havde bare været Sygdommen, der var i Anmarsch.

Toget gyngede bon over Engene. Himmelen og Slette skinnede i Efteraarets lyse Luft.

Stærerne larmede langs Telegraftraaden og samlede sig i Flok.

-Nu rejser de, sagde Katinka. Hun fulgte med Øjnene de dragende Skarer under den klare Himmel.

Doktoren kom og satte sig hos hende: Naa, hvordan gaar det?

-Jeg sidder og samler Kræfter, sagde hun: til imorgen.

-Til imorgen? - ja, rigtig, det er jo Fødselsdagen.

-Men De holder Aftalen, lille Frue.

-Ja - saa snart de har spist, gaar jeg i Seng....

Det var Bais Fødselsdag. Katinka vilde, han skulde have sit Parti. Hun havde talt om det længe: hun vilde blive oppe til Bordet, bagefter gik de jo alligevel ind til Bai og spillede - saa vilde de slet ikke mærke, at hun var syg....

-Den ene Dag i det mindste, sagde hun.

-Nu skulde De gaa ind, sagde Doktoren.

-Ja, Katinka rejste sig....

-Lad mig hjælpe Dem....

-Tak, det er Trappen, sagde hun. Det er altid svært med Trappen.

Hendes stakkels tunge Fødder kunde ikke komme op ad de tre smaa Trin.

-Tak Doktor. Men mit Sjal....

Doktoren tager det blaa Sjal paa Bænken: Deres Yndlingsstykke, siger han.

Katinka vender sig i Døren og ser ud over Markerne: I disse Dage er her smukt, siger hun.

Om Eftermiddagen fik hun alle Sagerne til Salaterne ind paa Stuebordet. Hun skar Rødbeder og Kartofler i Smaastykker paa et lille Brædt.

Frøken Jensen kom i Visit. Katinka nikkede.

-Ja, det kan jeg dog endnu, sagde hun.

-Er der noget nyt? sagde hun. Hun lænede sig tilbage. Hendes Hænder var saa trætte, og det gjorde ondt i hendes Bryst at holde Armene oppe.

-Jeg har ikke set Abels saa længe....

-De haaber jo nu paa Barners Ansættelse, siger Lille-Jensen.

-Ja, han søger jo....

Lille-Jensen faar sin Kop Kaffe. Giv mig saa Olien, Marie, siger Katinka.

Hun faar et Batteri af Flasker og store Skaale. Hvor den er tung, siger hun, hun kan næppe løfte den store Eddikeflaske. Hun smager og rører i Skaalene.

-Nej, siger hun med ét og skyder dem fra sig.

-Nej, jeg har ingen Smag mer.

Hun sidder træt, med lukkede Øjne. Røde Pletter har bredt sig helt ud over hendes Kinder.

-Men jeg kunde jo hjælpe, siger Lille-Jensen.

-Aa, Marie kan det. Jeg maa kun i Seng.

Men hele Eftermiddagen maa Marie bringe alting til og fra, at hun kan se det, mens hun ligger. Hun løfter sig op i Sengen, mens det brænder i hendes Bryst: Ja, siger hun, Bai er vant til det saadan.

Marie maa tage det fine Porcellæn og Glassene og de fine Sæt Knive og Gafler ind i Sovekamret og pudse og gnide dem og stille dem op i Rader paa Bordet.

Katinka ligger og tæller og regner, hendes Øjne skinner af Feber.

-Mon det er der alt, siger hun.

Hun ligger lidt mat og gnider sit tørre, hede Feberansigt ned mod Pudren.

-Toddyskeer, Marie, siger hun saa. Vi har glemt Toddyskeer.

-Vi kan vel lægge dem paa Huus' Bakke, siger Marie. Hun kommer ind med Skeerne paa den lille, japanesiske Bakke.

-Nej, ikke paa den. Katinka rejser sig halvt i Sengen.

-Giv mig den, siger hun. Hun tager Bakken og holder sine brændende Haandflader hen over den kølige Lak. Stille bliver hun liggende med Huus' Bakke i Hænderne.

Bai kommer ind og ser alt Porcellænet og Glassene, som pudset og blankt er stillet op paa Bordet.

-Dumheder, min Pige, siger han. Dumheder - jeg har jo sagt det....

-Du ligger bare der og bliver daarligere - Tik; han tager hendes Haand: Ja - hvor du brænder....

-Aa, det er ingenting, siger Katinka og løsner stille sin Haand fra hans:

-Naar der blot intet mangler....

Bai begynder at tælle.

-Kompot skal der vel paa Bordet, siger han.

-Ja.

-Naa, ja, Skaale er der jo ingen af....

-Saa er de glemt....

-Ja, naar man ikke selv kan være ved det, Bai, siger Katinka, hun synker tilbage i Puderne.

* * * * *

Selskabet var "den gamle Sæbekælder", som Bai kaldte det.

-Man er sig selv, sagde han, i Sæbekælderens, de Ligesindede.

De Ligesindede var tre Proprietærer, Kiær i Spidsen og Bai som Fjerdemand.

Svendsen sluttede til som Ekstra.

-Han er oplivende, sagde Bai til Katinka. Katinka havde aldrig hørt Hr. Svendsen være oplivende. Naar hun var tilstede, nøjedes han med at soignere Negle eller tygge Overskæg.

-Ta' ham med, Kiær, sagde Bai. Han sidder saa rart og river den a' som Femtemand.

-Katinka aabnede selv Døren til Kontoret: Der er færdigt, Bai, sagde hun.

Herrerne kom ind; Katinka var helt klædt paa, med en høj Pibe i Halsen op til det lille magre Ansigt. Hun havde Kiær tilbords.

De talte om hendes Sygdom: Aa, man skulde nok se, Vinteren var den bedste Tid ... Den stille, klare Kulde - det gav Kræfter.

-Ja, den stille, klare Kulde.

-Skal vi drikke paa det, sagde Bai. Der blev drukket. Der drikkes ud, sagde Bai.

De Ligesindede spiste med Servietten fæstet med en Naal ved Halsen. De lugtede til hver enkelt Mayonnaisemundfuld før de nød den.

-Olje, sagde Proprietær Mortensen og snøftede.

Katinka sad med nogle smaa Bidder paa sin Tallerken. Hun sad ganske rank for Smerterne i sit Bryst. Gaffelen rystede i Haanden, naar hun forsøgte at spise. Tag det bort, Marie, sagde hun.

Ænderne kom ind, og Kiær drak for Bai: Der vidste man, "hvor Hjertet" og den "Fjerdemand" sad. En Skaal for ham.

De blev livligere og drak tæt privat. De talte om Centrifuger og en ny Kreaturtarif.

-Du, Gamle - paa et godt Aar!

Bai drak igen.

Katinkas Kinder brændte og hun saa' Ansigterne som gennem et graat Slør. Hun trykkede sig fast ind mod Stoleryggen og saa' paa Bai, der blev ved at spise.

-Den ligger paa Tungen - ligger paa Tungen, forsikrede Kiær og skænkede i hendes Glas af en gammel Burgunder.

-Tak, Tak.

Proprietær Mortensen vilde tillade sig at tømme et Glas ... Han rejste sig og løste Servietten fra Halsen: Han vilde kort og godt tømme dette Glas....

Naar Proprietær Mortensen tømte Glas var han religiøs ... I den femte Sætning talte han ufravigeligt om "dem, der var gaaet forud" og som saa' ned fra deres Himmel....

Der var altid noget, der saa' ned paa Proprietær Mortensen fra sin Himmel.

De Ligesindede sad med hængende Næb og saa' ned i deres Tallerkener.

Katinka hørte knap. Hun holdt sig med Hænderne fast ved Stolesædet og blev bleg og rød.

Da Hr. Mortensen var færdig, kunde han nyde endnu et Stykke And.

-Lille Frue, Deres Ænder, det er Stegning.

Katinka herte kun Stemmerne utydeligt, og hun støttede sig til Bordet, da hun skulde rejse sig.

Herrerne gik ind, Katinka faldt tilbage paa Stolen. Bai aabnede Døren og kom ind igen:

-Det gik jo rigtig godt, Tik, brilliant....

-Og du holdt dig jo brav....

Katinka rettede sig op og smilte: Ja, - sagde hun:

-Nu ska! I faa Toddyerne....

Bai gik ind. Katinka blev siddende foran det forladte Bord med Flaskerne o[^] Glassene, der stod halvtømte.

Inde i Kontoret lo og snakkede de højrøstet op i Munden paa hinanden - man hørte Kiær....

-Bring Lamperne derind, sagde Katinka. Lattersalverne slog ind til hende, hver Gang Marie gik med Døren.

-Fruen skulde gaa i Seng, sagde Marie.

-Det kan vente....

-For de Æderes Skyld. Marie slog med Køkkendøren, saa det fór i Katinka.

Der blev kun et enligt Lys midt paa Spisebordet ... Det saa' trist ud i Halvmørket, det store uryddelige Bord.

Katinka var saa træt; hun maatte sidde her lidt i en Krog, til hun samlede Kræfter.

Marie gik fra Køkkenet til Kontoret og slog med Dørene....

Hvor de muntrede sig derinde ... Det maatte være Svendsen, der sang....

Katinka lyttede efter Stemmerne i sin Krog og saa' efter Marie, der gik gennem de oplyste Døre med Glas og Flasker....

Saadan vilde det ogsaa være, naar hun en Gang var borte og glemt....

-Marie, sagde hun.

Hun forsøgte at rejse sig og gaa men hun greb til Væggen og kunde ikke. Marie støttede hende ind i Sovekamret:

-Det har man af den Spillen Theater, sagde Marie.

Katinka fik et langt Hosteanfald, mens hun sad paa Sengekanten.

-Luk Dørene, sagde hun.

Hun blev ved at hoste: Og Bentzen skal ind til Bordet, sagde hun.

-Naa, han kan vel faa ædt tidsnok, sagde Marie. Hun fik Klæderne af Katinka og gik og bandte.

Svendsen sang igen derinde med en tyk Stemme:

*Oh, min Charles, send mig dog et Brev -
Hvorhen du altid skrev -*

Og der blev klirret med Glas: Stille, raabte Kiær ... Stille - I Gamlinger - Katinka havde ligget noget i Blund og vaagnede op. Det var Bai.

-Det var den Højtidelighed, sagde han. Han var højsmælt af mange Toddyer.

-Er de taget bort? sagde Katinka. Hvad er Klokken?

-Halvtre saamæn ... Den bli'r sen, naar man sidder saadan sammen i en Klynge....

Han satte sig ned ved Sengen og snakkede vidt og bredt.

-Satan til Historier, han kunde, Svendsen - Fa'en til Geschichten ... Han fortalte et Par og slog sig paa Laarene af Latter.

Katinka laa og brændte i Feber.

-Men Løgn er 'et s'gu, sagde Bai til Slut.

Han fik et Anfald af Rørelse til Godnat og fortalte i Døren en sidste Historie om Mortensens Mejerske....

-Ja, ja, du kan trænge til Ro, sagde han.

-Godnat.

-Godnat.

De næste Dage blev det værre med Katinka. Doktoren kom et Par Gange om Dagen.

-Satan til Historie, sagde Bai. Og hun holdt sig saa brav, Doktor, til Fødselsdagen....

-Ja - nu holder hun sig ikke brav, Hr. Bai, sagde Doktoren.

Der maatte ingen komme ind til Katinka. Han skulde have fuldstændig Ro.

Madam Madsen fra Kroen kendte den Historie. Men man ku' vel muntre hende, sku' hun tro, saa hun ikke laa der og gned Øjnene i Mørke.

Madam Madsen kom ind til Sengen.

Der var mørkt med nedrullede Gardiner. Hvem er det, sagde Katinka fra Puderne.

-Det er mig, sagde Madam Madsen.

-Madam Kromadsen.

-Goddag, sagde Katinka og rakte hende sin Haand, der brændte.

-Naa - saa den er saa klejn, sagde Madam Madsen.

-Ja, Katinka vendte Hovedet lidt paa Pudren: Jeg har det ikke saa godt.

-Nej-j ... det ku' man ikke kalde det, sagde Madam Madsen vredt. Hun sad og saa' paa Katinkas magre Ansigt i Mørke.

-Og det skriver sig fra Smausen, sagde hun.

-Det var vel lidt for meget....

-Ja, det var vist for meget, sagde Madam Madsen

Det kogte mer og mer op i hende, mens hun sad i det triste Mørke foran det stakkels blege Ansigt i sine Puder.

-Ja, det ku' man vel kalde det, sagde hun igen.

-Han havde ogsaa ligegodt fortjent det.

Og hidsigt fortalte hun det hele: om Bai og om sin Gæstestuepige og hvorlænge det havde varet....

-Men fra 'et kom Gusta da heller ikke med helt Skind....

Først havde Katinka slet ikke forstaaet ... hun var saa tung og mat.

Saa begreb hun som et Lyn - og slog Øjnene op et Nu paa Madam Madsens Ansigt.

-Og for saadan En slider en anden sig ihjel, sagde Madam Madsen.

Hun tav og ventede, Katinka skulde sige noget.

Men Katinka laa ubevægelig. Et Par Taarer gled kun frem paa hendes Kinder.

-Ja, ja, sagde Madam Madsen i en anden Tone, en anden var vel ikke stort klogere.

Madam Madsen var gaaet.

-Marie, sagde Katinka: Tag fra, at her kan blive lyst.

Marie tog Gardinerne bort, saa Dagslyset faldt ind over Sengen.

-Hvorfor græder Fruen? sagde hun.

Katinka laa vendt mod Lyset.

-Er det Brystet, sagde Marie.

-Nej, nej, sagde Katinka. Jeg har det godt.

Hun blev ved at græde, lydløst og lykkeligt.

Graaden stilnede og hun laa hen i den samme Stilling, mat, i en ubeskrivelig Fred.

* * * * *

Det blev Efteraarets sidste Solskinsdage. De lyse Formiddage laa Katinka derinde med den fulde Sol over sin Seng. Hun digtede saa mange lykkelige Drømme, mens hendes Hænder sagte gled frem og tilbage over det solvarme Tæppe.

-Fruen ser saa godt ud, sagde Marie.

-Ja, jeg har det ogsaa godt. Hun nikkede uden at aabne Øjnene og laa stille igen, i Solen.

-Imorgen vil jeg op igen, sagde hun.

-Det kan jo Fruen....

Katinka vendte sig om mod Vinduet: Det er som om det var Sommer, sagde hun.

-Hvis jeg maatte komme ud imorgen....

Hun blev ved at tale om det: Om hun kunde komme ud. Ned i Lysthuset til Hylden.

-Havde den Blade endnu, Hylden - og Roserne - og Kirsebærtræet....

-I fjor stod de i Blomst ... et Blomsterflor.

-Hele Byen fik til Syltning, mens Fruen var væk, sagde Marie.

-Det hvide Flor....

Katinka blev ved at tale om Haven. Hvert Øjeblik sagde hun: Tror De, han gi'er mig Lov - at jeg faar Lov....

-Maaske - naar Solen skinner.

Doktoren kom ikke, og om Eftermiddagen maatte Marie gaa ned for at spørge.

Det blev mørkt før Marie kom tilbage. Katinka laa uden Lys. Hun ringede med den lille Klokke ved Sengen:

-Er hun ikke kommet? sagde hun.

Hun maa dog gaa Vejen, sagde Bai.

-Hvor det varer længe, sagde Katinka. Feberen hedede hendes Kinder.

Hun laa og hørte efter hver Dør der gik.

-Nu gik Køkkendøren, sagde hun.

-Det var en Mand med Koste.

-Hun kommer aldrig, sagde Katinka.

-Vi faar dig syg igen, sagde Bai.

Hun laa stille, og ringede og talte ikke mer. Saa hørte hun Marie gaa med Kontordøren og blev liggende, med bankende Hjerter under Tæppet, uden at spørge.

-Hvad sagde han? sagde Bai derude.

-Ja, en halv Timestid i Middagstiden, sagde Marie, naar Solen skinnede.

-Sover Fruen?

-Jeg tror det....

Marie listede ind. Katinka blev liggende lidt:

-Er det Dem, sagde hun.

-Ja, Fruen ku' gerne komme lidt op og sidde i Solen, sagde han, ved Middagstid....

Katinka svarede ikke straks. Saa tog hun Maries Haand:

-Tak, sagde hun. De er saa god, Marie.

-Hvor Fruens Haand brænder....

Katinka havde Feber om Natten; hun laa med skinnende Øjne og sov ikke. Men hun vækkede først Marie henimod Morgen.

-Det bli'r klart, sagde hun.

-Se efter Vejret, sagde hun.

-Se ud af Køkkendøren, sagde Katinka fra Sengen. Der kommer altid Skyerne.

Der var ogsaa klart fra Køkkendøren.

* * * * *

-Jeg kan godt selv, jeg kan godt selv, sagde Katinka. Hun støttede sig langs Væggene i Gangen, hen til Perrondøren.

-Hvor det er varmt, sagde hun.

-Nu kommer Trappen ... Saa - det gik....

Det var tungt at gaa paa Gruset. Hun lagde Armene op om Maries Skulder: Man er saa tung i Hovedet, sagde hun.

Hun standsede ved hvert tredje Skridt og saa' ud over Markerne og over mod Skoven. Det var som Solen lagde Lys paa hvert eneste broget Blad.

Katinka vilde hen til Perronlaagen. Hun stod lidt og lænede sig:

-Hvor den er smuk, sagde hun, vores lille Skov.

Katinka saa' langt hen ad den solbelyste Vej: Der omme staar Milestenen sagde hun.

Hun vendte Hovedet og saa' ud over Markerne og Engene og den lyse Himmel:

-Ja, sagde hun, Stemmen lød ganske sagte, her er saa smukt....

Marie gik og tørte Øjne, naar Fruen ikke saa' det....

-Men hvor Bladene falder, sagde Katinka. Hun vendte sig og gik et Par Skridt alene.

De kom ind i Haven.

Katinka talte ikke mer. De kom ned om Plænen til Lysthuset.

-Hylden, sagde hun blot.

-Her maa jeg sidde, sagde hun. Marie lagde Tæpperne om hende, og sammenfalden saa' hun tavs ud i den sollyse Have.

Kirsebærtræernes Blade laa gule over Plænen; et Par smaa Roser blomstrede endnu.

Marie vilde plukke dem.

-Nej, sagde Katinka: det er Synd - lad dem sidde. Hun sad igen. Hendes Læber bevægede sig, ligesom om hun hviskede.

-Her sad Huus helst, sagde Marie. Hun stod ved Siden af Bænken.

Katinka fer sammen. Saa sagde hun og smilte stille:

-Ja, her vilde han gerne sidde.

De gik igen.

Da de kom til Laagen, stod Katinka lidt stille. Hun saa' tilbage, ind i Haven:

-Hvem mon der nu skal gaa derinde? sagde hun.

Hun var saa træt. Hun støttede sig tungt til Marie og inde i Gangen tog hun til Væggene.

-Luk Bagdøren op, sagde hun, at jeg kan se Skoven.

Hun kom derhen og hun stod et Øjeblik lænet til Dørstolpen og saa' ud mod Skoven og Vejen.

-Marie, sagde hun, jeg vil ogsaa se Duerne....

Katinka kom ikke op længer. Kræfterne forlod hende mer og mer....

Enkefru Abel bragte Vingelée.

-Til at lædske Tungen, sagde hun. Hun sad og saa' paa Katinka med taareblændede Øjne.

-Og saa alene ligger De, sagde hun.

Fru Abel vilde sende sin Louise-Ældst.

-Hun er som en Diakonisse, sagde hun, den Ældste ... en Diakonisse....

Louise-Ældst kom om Formiddagen og gik rundt paa Taaspidserne i hvidt Forklæde. Katinka laa hen, som hun sov ... Louise-Ældst dækkede Frokostbordet og tragede Kaffen.

Og Døren til Sovekamret blev lukket paa Klem, mens de spiste....

Bai var meget taknemmelig. Enkefruen tørrede Øjne: Venner kender man i Ulykken, sagde hun....

Fru Linde kom om Eftermiddagen og sad og strikkede ved Sengen. Hun fortalte nyt og gammelt om den ganske Egn og om sig og sin Linde.

Gamle Linde hentede sin Kone i Mørkningen, og de to Gamle sad en Timestid endnu ved Sengen i Skumringen.

Agnes var det først og Agnes sidst.

-Linde kan nu ikke leve uden Agnes, sagde Fru Linde. Selv vandede hun Høns i Krogene baade Morgen og Aften.

-Ja, ja, min Pige, hun er nu min Øjesten, sagde Gamle Pastor.

-De skal se, hun kommer en Dag, sagde Katinka.

-Som en gammel Pige. Fru Lindes Strikkepinde gik.

Det med "gammel Pige" kunde Fru Linde ikke glemme.

De sad og snakkede, og gamle Pastor fik sig en Solbærrom før han gik hjem.

-Den gør godt, sagde han, og den gaar ikke til Hovedet.

De to gamle tridsede hjem ad den efteraarsmørke Vej.

* * * * *

Bai var saa jævnt ude.

-En lille L'hombre til at muntre op, sagde Kiær. Trænger s'gu til 'et, gamle Ven.

-Ja, gamle Kiær, Bai tog med Hænderne over Øjnene:

-En Gang hen i Ugen, sagde han. Tak ska' du ha'e.

-Tak for dit Venskab. Han slog Kiær paa Skuldrene og var rørt. Bai var i den sidste Tid meget let rørt.

Han tog afsted og spillede L'hombre til ud paa Natten.

Naar han kom hjem, vækkede han Katinka, fordi han "ikke kunde gaa i Seng uden at se, hvordan hun havde det".

-Tak, ganske godt, sagde Katinka.

-Har du moret dig?

-Som man kan more sig, sagde Bai, naar du ligger her. Han sad og sukkede nogen Tid ved Sengen, til han havde faaet Katinka lysvaagen.

-Godnat, sagde han saa.

-Sov vel, Bai.

Naar Marie var ude om Dagen, stod Dørene aabne ind til Kontoret. Katinka laa og hørte efter Telegrafens Prikken.

-Hvad den har travlt, sagde hun.

-Hvad den alt fortæller.

-Bai, raabte hun. Det er jo hertil....

Bai bandte en høj Ed ude i Kontoret....

Ja - saa min Salighed - han kom hen i Døren - det er til Præstens.

-Præstens - Katinka satte sig op i Sengen - det er vel fra Agnes, sagde hun.

Bai sagde ingenting, han var hel vild; han løb med den blaa Blyant, og han vilde ha'e sit Tøj og han skrev Depeschen i Skjorteærmer og skrev forkert og rev itu.

-Bai, sagde Katinka, Bai - er det Agnes....

-Saa min Salighed -

Bai stormede selv af med Depeschen, just som Eftermiddagstoget skulde komme.

Saadan en Glæde havde Bai aldrig set. De to Gamle lo og græd.

-Aa Gud - at det er sandt - aa Gud - at det er sandt....

-Ja - lille Mo'er - Ja - Ja ... Gamle Pastor vilde være rolig.

Han tyssede paa hende og klappede hende paa Hovedet.

Men saa foldede han Hænderne: Nej sagde han - det er for meget.

Han græd selv og tørte sig i den Fløjels Kalot.

-Ja, ja, sagde han; Gud taknemmelig, siger jeg; Gud taknemmelig....

Gamle Pastor vilde selv bringe Katinka Nyheden, og han gik og tog sit Tøj frem, og Hat og Vanter, og lod det ligge igen, og tog Bai i begge Hænder:

-Ja, den Glæde, Forstander, sagde han. For os to Gamle, som sidder hen - at opleve det ... at opleve det, Forstander.

-Hm - ja - hver har det paa sin Manér -

-Andersen skulde nu lære at savne, at savne hende, sagde Gamle Pastor.

Han nussede om og kom ikke af Stedet.

Pastorinden kom ind med Jorbærlikør, før de kom afsted.

Gamle Pastor gik og fløjtede "den tapre Landsoldat" hen ad Vejen.

-Han sad inde ved Katinkas Seng.

-Ja, sagde han, Gud fører dog de rette sammen.

* * * * *

En Ugestid efter kom Agnes hjem.

Hun stormede over Perronen ind gennem Kontoret. I Kontordøren saa' hun Katinka, der laa med lukkede Øjne paa Pudlen. Agnes vilde ikke have kendt hende igen.

Katinka slog Øjnene op og saa' hende:

-Ja, sagde hun, det er mig.

Agnes gik hen og tog Katinkas Hænder. Hun lagde sig paa Knæ ned ved hendes Seng.

-Dejlige Kone, sagde Agnes og kæmpede for ikke at græde.

Hun kom hver Eftermiddag og sad hos Katinka til Aften.

De talte ikke meget. Katinka blundede og Agnes lod Sytøjet synke ned i sit Skød og saa' paa det stakkels Ansigt paa Pudren. Det svage Aandedrag peb i Katinkas Bryst.

Katinka rørte sig, og hun tog atter Sytøjet og førte Naalen ud og ind.

Katinka laa vaagen. Hun var saa mat, hun kunde ikke tale. Hosten kom og rystede hende; hun fo'r op i Sengen, det var, som hun skulde slides sønder.

Agnes støttede hende. Katinka var vaad af den kolde Sved.

-Tak, sagde hun, Tak.

Hun faldt hen igen og laa stille. Inde fra Sengeomhængen saa' hun paa Agnes' Ansigt, saa rundt og stærkt, og Hænderne, der gik saa resolut over Sytøjet.

-Agnes, sagde hun: Vil De ikke spille lidt?

-De skulde sove, sagde Agnes. Aa nej. Spil lidt.

Agnes rejste sig og gik ind til Klaveret. Hun spillede halvdæmpet Melodi efter Melodi.

Katinka laa stille med Hænderne paa Tæppet.

-Agnes, sagde hun: Syng den ... vil De ikke. Det var Sangen om Sorrent. Agnes sang den med sin mørke Altrøst.

*Hvor den høie og dunkle Pinie
Laaner Skygge til Bondens Vigne,
Hvor ved Golfen Orangelunden
Dufter liflig i Aftenstunden;
Hvor ved Stranden Baaden gynger;
Hvor i Byen glade Klynger
Gaar i Dansen mens de synger,
Synger højt Madonnas Pris.
Aldrig, aldrig, jeg forgjætter
Disse Dale, disse Sletter,
Disse maaneklare Nætter,
Napoli - dit Paradis.*

Hun blev siddende lidt ved Klaveret. Saa rejste hun sig og gik ind i Sovekamret.

-Tak, sagde Katinka.

Hun laa lidt.

-Ja, sagde hun ganske sagte. Hvor Livet kunde være smukt.

Agnes lagde sig ned ved Sengen. De laa stille, begge to, i Mørket. Katinkas Haand gled hen over Agnes' Haar.

-Agnes, sagde hun. Der skal ikke - tales over mig....

-Katinka dog....

-Bare bedes, sagde hun.

Hun tav igen. Agnes græd sagte. Katinka blev ved at bøje smaa Lokker af hendes Haar ind mellem sine Fingre.

-Men der er, hun talte ganske sagte og ligesom frygtsomt og Haanden faldt bort fra Agnes Haar: en Salme - som -

-Som jeg saa gjerne vilde ha'e sunget ... ved min Grav....

Hun hviskede næsten uhørligt. Agnes laa med Hovedet ned i Pudren.

-Bryllupssalmen, sagde Katinka ganske sagte, som et Barn, der ikke tør bede.

Graaden rystede Agnes, og hun tog Katinkas Hænder og kyssede dem, mens hun hulkede.

-Katinka dog - Katinka dog....

Katinka tog om hendes Hoved og bøjede sig lidt frem:

-Nu bli'r I to jo lykkelige, sagde hun.

Hun laa tavs. Agnes blev ved at græde.

Næste Dag blev Katinka berettet af Gamle Pastor. Bai var i Randers.

* * * * *

Agnes blev vækket om Natten af en forskræmt Pige med et Tællelys: Der er Bud - Frøken - fra Stationen ... Frøkenen maatte endelig komme.

-Bud ... Agnes var ude paa Gulvet.

-Hvem er her? sagde hun.

Hun raabte ned gennem Gangen.

-Jeg, sagde Lille-Bentzen.

Agnes kom ud i nogle Sjalder.

-Hun dør, Frøken, sagde Lille-Bentzen. Han stod bleg og tænderklaprende. Lille-Bentzen havde aldrig før set nogen dø.

-Er der Bud efter Doktoren, sagde Agnes ... Lygten, Ane.

-Der var ingen til at gaa....

Agnes fik Lygten tændt og gik over Gaarden. Hun bankede paa Karlekamret. Det gav Ekko mod Laden....

-Lars, Lars -

Lars kom ud, søvndrukken, i Halvdøren i Lygtelyset.

Agnes gik tilbage over Gaarden til Gangdøren. Lille-Bentzen var gaaet ud paa Trappetrinet, angst for at staa i Mørket.

-De kører med, sagde Agnes og gik forbi.

Et Par skræmte Piger kom ud i Gangen: Faa kogt Kaffe, sagde Agnes. Skynd Jer.

Hun gik ind for at klæde sig paa. Lille-Bentzen blev alene i Gangen. Dørene stod aabne ned gennem Huset, knirkende i Mørket. Pigerne rumsterede rundt, halv-paaklædte og søvndrukne, med hver sit Tællelys. De glemte en Stage paa Spisebordet. Lyset flakkede i Trækken.

Ude i Gaarden kom Drengen gaaende med Staldlygten. Han satte den paa Stenbroen og gik igen - der blev en lys Kreds om Lygten i Mørket.

Vognporten blev slaaet op og de kom ud med Hestene. Hver Lyd lød stærkt og skræmmende ud i Natten.

Agnes kom ud og gik forbi Bentzen i Gangen.

-Saa gaar jeg derned, sagde hun.

-Har hun Krampe?

-Hun skreg, sagde Bentzen.

Agnes saa' ud i Gaarden: Skynd Jer, raabte hun. Drengen løb med Lygten over Gaardsrummet.

Der blev sat et Par flimrende Lys i Køkkenvinduet, saa Skæret faldt ud paa Heste og Vogn.

Gamle Fru Linde kom ind i Spisestuen i en Slaabrok af Gamle Pastors: Bliv i din Seng, Mo'er, sagde Agnes.

-Aa, Herre Gud, aa, Herre Gud, sagde gamle Fru Linde. Saa det kom pludseligt ... saa det kom pludseligt ... Og hun begyndte at gaa rundt med sit Lys i Haanden ligesom de andre.

Drengen slog Portene op - det fo'r i dem alle ved Larmen - og Lars viste sig i Køkkendøren og fik en Skaal Kaffe.

Lille-Bentzen kom ud og op paa Bukken ... Han saa' Pastorindens Ansigt - smaagrædende sad hun og rokkede inde i Stuen foran det viftende Lys.

De rullede ud af Porten, ned ad Vejen, gennem Mørket, i Trav, saa Pilene paa Hegnet fer forbi dem som dansende Spøgelser.

Lars tog fast om Tømmerne.

-Bæsterne er sky, naar man kører til Død, sagde han.

De talte ikke mer. Vognlygternes Lys fo'r hen over de urolige Pile.

* * * * *

Bai gik op og ned ude i Forstuen, op og ned langs Væggen.

-Er det Dem, er det Dem, sagde han. Hvor hun skriger.

Agnes aabnede Døren til Kontoret. Hun hørte Katinka stønne og Vaagekonens Stemme: Ja, ja, ja, ja.

Marie Pige kom: Doktoren, sagde hun.

-Han er kørt efter ham, sagde Agnes.

Hun gik ind. Vaagekonen holdt Katinkas Arme over Hovedet. Trækninger gik gennem hendes Krop under Tæpperne.

-Hold, sagde Vaagekonen.

Agnes tog om hendes Haandled og slap dem igen; hun følte den kolde Sved.

Den døende slog med de krampekrummede Arme op i Sengegardinet.

-Hold dog, sagde Vaagekonen.

Agnes tog om Armene: Tungen, Tungen, sagde hun.

-En Ske dog, Tungen.

Katinka sank tilbage - der faldt blaahtvidt Skum ud over de aabnede Læber gennem de sammenbidte Tænder.

Marie tabte Skeen og fandt den ikke paa Gulvet og ragede efter en anden med Lyset.

-Hovedet, sagde Vaagekonen, Hovedet. Marie holdt det, rystende over hele Kroppen.

-Aa, Jøsses, aa, min søde Frelser, blev hun ved at sige ... aa Jøsses ... aa ... min søde Frelser....

Agnes pressede Katinkas Arme ned. Hovedet tilbage, sagde Vaagekonen ... Hun halvt laa og pressede Skeen ind imellem den døendes Tænder.

Der stod Skum ud over Skeen: Godt, hviskede Vaagekonen, godt.

Katinka slog Øjnene op. Hun holdt dem paa Agnes, store og angstfulde.

Katinka blev ved at stirre paa hende med det samme Blik.

-Katinka....

Den døende stønnede og sank tilbage. Skeen faldt ud af hendes Mund....

-Hun faar Ro, sagde Vaagekonen.

Katinkas Øjne faldt til. Agnes slap hendes Arme.

De satte sig hver paa sin Side af Sengen, lyttende til hendes Aande, der kom uregelmæssigt og ganske svagt.

-Hun faar Ro, sagde Vaagekonen....

Den døende blundede hen, stønnende nu og da.

Vognen kom ude paa Vejen. Døren blev slaaet op og man hørte Doktors Stemme.

Agnes rejste sig og tyssede.

-Hun sover, sagde hun.

Doktoren gik ind og bøjede sig over Sengen: Ja, sagde han, det er snart forbi.

-Lider hun? sagde Agnes.

-Man véd ikke, sagde Doktoren.

-Nu sover hun.

Doktoren og Agnes satte sig inde i Dagligstuen. Inde i Kontoret hørte de Bai vandre op og ned.

Agnes rejste sig og gik derind.

-Hvad siger han, spurgte Bai. Han blev ved at gaa.

Agnes svarede ikke; hun sad tavs i sin Stol.

-Jeg havde jo ikke troet det, sagde Bai: jeg havde jo ikke troet det, Frøken Agnes.

Han flakkede op og ned, fra Dør til Vindu - og standsede igen ved Agnes' Stol og sagde ud i Luften:

-Jeg havde jo ikke troet det, Frøken Agnes.

Doktoren aabnede Døren: Kom, sagde han.

Krampen var begyndt igen. Bai skulde holde hendes ene Arm.

Men han slap den igen.

-Jeg kan ikke, sagde han og gik med Hænderne for Ansigtet. De hørte ham hulke inde i Kontoret.

-Tør Panden, sagde Doktoren.

Agnes tørrede Sveden af Panden.

-Tak, sagde Katinka og slog Øjnene op: Er det Agnes?

-Ja, Katinka, det er Agnes.

-Tak.

Hun faldt hen igen.

Hen mod Morgen vaagnede hun. De sad alle ved Sengen.

Øjnene var brustne.

-Bed hende spille.

-Spil, sagde Doktoren.

Agnes gik ind. Taarer løb ned over Tasterne og hendes Hænder, mens hun spillede uden at høre sine egne Toner.

Katinka laa stille hen. Brystet gik pibende op og ned.

-Hvorfor spiller hun ikke? sagde hun igen.

-Hun spiller jo, Tik....

-Hun hører ikke mer....

-Den døende rystede paa Hovedet:

-Jeg hører det ikke, sagde hun.

-Salmen, hviskede hun, Salmen.

Hun laa lidt igen, stille. Doktoren sad med hendes Puls og saa' paa hendes Ansigt.

Saa løftede hun sig op og rev sin Haand løs:

-Bai, skreg hun, Bai.

Agnes rejste sig og løb ind. De stod alle om Sengen. Bai knælte ned og hulkede.

De fór alle sammen: det var Telegrafan, der lød ind gennem Stuerne og meldte Tog....

Katinka slog Øjnene op. Se, se, sagde hun og løftede Hovedet.

-Se Solen, sagde hun: se Solen over Bjergene.

Hun løftede Armene, de faldt ned igen, og gled ned ad Tæppet.

Doktoren bøjede sig hastigt frem over Sengen.

Agnes knælte ved Fodenden med Hovedet ind mod Sengen ved Siden af Marie Pige.

Man hørte kun en høj Hulken.

Doktoren løftede de hængende Arme op og foldede Hænderne over den Dødes Bryst.

* * * * *

-Hm, De har s'gu ikke sovet ud, Bentzen. Den indiskrete sprang af Toget.

-Hvordan staar 'et!

-Hun er død, sagde Lille-Bentzen; han talte som om han frøs.

-Hva'?

-Satan -

Den indiskrete stod og saa' lidt paa den lille Stationsbygning: alt laa som vanligt.

Saa vendte han sig og steg stille op paa Trinet.

Toget skjultes af Vintrens Taager over Markerne.

VII

Det var den første Vinterdag. Høj Luft og tyndt Snelag over den letfrosne Jord.

Udenfor Kirken begyndte Mændene at samles, højtidelige, med høje Silkehatte af mange Aargange. De hviskede i smaa Grupper, og en efter en gik de hen og kiggede ned i den tomme Grav tæt ved Muren.

Inde i Kirken gik fire fem lydløse Koner oppe om Kisten og følte stille paa Kransene, Degnen og Lille-Jensen lagde Salmer paa Pladserne.

De var færdige: Og Nr. 753 af Salmebog ved Graven, sagde Lille-Jensen.

Lille-Jensen var som en Slags Bedemand ved "Lejligheden". Hun havde straks overtaget Liget baade i Hjem og Kirke. "Instituttet" havde haft "Efteraarsferie" siden Dødsfaldet.

Frøken Jensen saa' sig om i Kirken og gik op mod Kisten med Degnen: Guirlanderne hang i regelrette Buer over Koret og Sørgefloret var trukket som to Pølser over Alterstagerne.

-Nydelig Kiste efter Aarstiden, sagde Degnen.

De stod og saa' paa Kransene.

-Det er en Forskel, sagde Degnen, han skød Skuldrene i Vejret og saa' paa en Krans fra Abels.

-Ja, sagde Frøken Jensen: der er ingen "Interesse".

Frøken Jensen gik lidt bort og saa' prøvende paa Kisten:

-Ja, sagde hun: Jeg er glad, vi tog Egetræ.

-Det er, om jeg saa tør sige, ogsaa proprere for Liget, sagde Degnen.

Klokkerne begyndte at ringe, og Frøken Jensen gik ud paa Kirkegaarden. Hun hilste paa sine Elevere-Fædre og holdt Mandtal.

Bai kom ind ad Laagen med to Herrer med Fodposer; alle Hatte blev løftet. Lille-Jensen trykkede Haand i Vaabenhuset.

Da alle var til Sæde i Stolene, arriverede Familien Abel. Enkefruen gik i Spidsen; hun saa' ud til at have skyndt sig. De to Kyllinger var i Sørgeslør som to Enker.

Louise-Ældst lagde Vedbend-Kors paa Kisten.

Agnes sad ved Siden af Gamle Pastor. Hun hørte ikke Sangen og slog ikke Salmen op. Hun sad kun og stirrede med duggede Øjne paa den dejlige Kones Kiste.

Sangen døde hen. Gamle Pastor stod op og gik frem.

Da Bai saa' ham staa der foran Kisten med foldede Hænder, brast han i Graad og hulkede.

Gamle Pastor ventede stille, med Øjnene paa Kisten. Stemmen lød kun saa halvhøjt, da han talte. Vintersol faldt ind ad Korvinduerne paa Kiste og Blomster.

Gamle Pastor talte om de stille i Landet.

Stille var hun - stille i sit Liv; stille vilde hun bringes til den sidste Ro. Gud Herren, som kender Sine, gav hende et Liv i Lykke hos en god Husbond; han gav hende en Død i Fred af sin hellige Aand. Han modtage hendes Sjæl, han, som ene kender Hjerter og Nyrer; han skænke sin Trøst, den ene Trøster - til dem, som nu sørger.

Amen.

Gamle Linde tav. Der var ganske tyst.

Ligbærerne kom frem med Degnen og Lille-Jensen, som rev Kransene af Kisten.

Og de saa' alle, staaende op i Stolene, efter Kisten, som blev baaret ud under Sang.

*Det er saa yndigt at følges ad
For to som gerne vil sammen være.
Da er med Glæden man dobbelt glad
, Og halvt om Sorgen saa tung at bære.
Ja det er Gammen,
.: At rejse sammen
.: Naar Fjederhammen
.: Er Kærlighed. :.*

Agnes blev ved at se efter Kisten. Dørene var slaaet vidt op ud mod den lyse Dag.

Er Kærlighed....

De kom hen til Graven. Det gik i Bakke og Dal for Ligbærerne med Kisten, Touget slap for Graverkarlen og faldt ned i Graven.

Alle stod og ventede til man fik fat i Tougenden og fik Rebet kastet rundt om Kisten....

Bai tog om en Busk, som vilde han knække den: Touget snærede, mens Kisten blev skubbet ud og sank.

Agnes havde lukket Øjnene.

*Det er vemodigt at skilles ad
For dem som gerne vil sammen være,
Men Gud ske Lov: i vor Herres Stad
For evigt samles de Hjertenskære.
Ja - det er Gammen
:/: At leve sammen
:/: Hvor Arneflammen
:/: Er Kærlighed. :/:*

-Naa - naa - naa, Svoger, de to Fodposer støttede Bai, som hulkede.

Sangen døde hen. Der var stille, ingen Lyd; ingen Vind over de blottede Hoveder.

Tungt faldt Sandet fra gamle Lindes rystende Hænder.

Fadervor - du, som er i Himlen.

Det var forbi. De to Herrer med Fodposerne trykkede Hænder og takkede for "den store Deltagelse".

Fru Abel standsede dem ved Laagen. Hun havde sit lille Bord beredt for Bai og hans Svogre:

-I al Tarvelighed - at De ikke sidder ene....

Fru Abel tørrede sine Øjne:

-Man véd, hvad det er at miste, sagde hun.

Sværmen var borte.

Agnes stod alene ved Graven. Hun saa' ned paa Kisten med dens Kranse, plettede af Sandet....

Og hun stirrede frem over Vejene, hvor alle Folk gik hjem til Livet igen.

Det var Bai mellem de to sørgeslørede Damer - de lange Slør - og de to Herrer med Fodposerne ... det var Katinkas Brødre ... som havde takket paa Familjens Vegne -

Lille-Jensen skulde spise paa Møllen efter Anstrengelsen. Frøken Helene ømmede sig i for smaa Støvler....

Der gik de alle....

Og skyndte sig.

Agnes bøjede Hovedet. Hun følte et vredt Ubehag mod dette Smaaliv, som skyllede videre hjem ad alle Veje.

Der kom nogen bag hende. Det var Lille-Bentzen med en stor Æske.

-Det er en Krans, Frøken, sagde han. Jeg vilde hellere bringe den selv. Den kom med Middagstoget.

Lille-Bentzen tog Kransen ud af Æsken:

-Den er fra Huus, sagde han.

-Fra Huus, sagde Agnes. Hun tog Kransen og saa' paa de halvvisnede Roser: Hvor den har været smuk.

-Ja, sagde Bentzen. Køn har den været.

De stod lidt. Agnes knælte halvt ned og lod Kransen glide lempeligt ned paa Kisten. Rosernes Blade spredtes i Faldet.

Da Agnes vendte sig, stod Lille-Bentzen og græd.

En Karl kom hen til dem.

-Hvis Frøkenen - der skulde lukkes....

-Ja, vi kommer.

-Degnen giver mig vel Lov til at være her, sagde Agnes.

Agnes og Bentzen gik stille hen ad Vejen. Karlen stod allerede og ventede ved Porten.

Med Hænderne i Kaabelommerne blev Agnes staaende og saa' paa Karlen, der lukkede Porten og satte Hængelaas for.

Lille-Bentzen smaasnøftede endnu da han gik med Farvel.

Agnes blev længe staaende foran den stængte Port.

* * * * *

Bai var meget hos Abels.

Fru Abel kunde ikke udholde den Tanke, at han sad dernede, alene, i de øde Stuer ... naar man selv kan sidde ved en hyggelig Lampe, sagde Fru Abel.

Hun og hendes Louise-Ældst hentede ham efter Otte-Toget.

-Blot hjem om Lampen, sagde Fru Abel.

Louise-Ældst var ganske som hjemme paa Stationen. Hum maatte vande Blomsterne i en Fart, før de gik.

Fru Abel stod hos.

-De var hendes Yndlinge, den kære, sagde hun mildt.

Den kære var Katinka.

-Men Amplen, sagde Louise-Ældst. Den tørster ogsaa. Hun nikkede til Amplen.

Bai maatte holde paa Stolen, naar Louise-Ældst vandede Amplen. Hun stod paa Tæerne med Vandkanden og viste sin Skønhed.

-Hun glemmer ikke noget, sagde Fru Abel. Amplen fik Vand, saa det pladrede paa Gulvet.

-Marie tørrer vel op, sagde Louise-Ældst skarpt ud i Køkkenet. Hun stod altid et Sekund i Spisekammerdøren og "oversaa". Louise-Ældst havde saa hurtige Fingre, naar der var gemt en sød Levning paa en Asjet.

De gik hjem om Lampen.

Louise-Ældst skænkede The i hvidt Forklæde.

Paa Ida-Yngst maatte der kaldes og kaldes.

-Hun skriver, sagde Enkefruen i sin Krog.

Ida-Yngst skrev altid i en underlig upaaklædt Tilstand.

-Bøsse-Sa har glemt sine Manschetter, sagde Enkefruen.

-Naa, sagde Bøsse-Sa.

Bøsse-Sa var i det hele derangeret.

-Han er her jo ikke, sagde Enkefruen.

Efter Bordet fik Bai sin Toddy til "Dagstelegrafen". Louise-Ældst broderede. Enkefruen sad og saa' "ømt".

-Det er som hjemme, De skal føle Dem. Det er blot det, vi vil.

Naar Bai var færdig med Avisen, spillede Louise-Ældst. Hun sluttede med en af Katinkas Smaamelodier.

-Den spillede hun, den kære, sagde Enkefruen og saa' paa Portrættet: Katinka hang med Immortelkrans under Spejlet over Sofaen.

-Ja, sagde Bai. Han sad med foldede Hænder. Om Lampen, efter Toddyen, følte Bai altid en mild Rørelse over sit "Savn".

Enkefruen forstod ham.

-Men man har det forklarede Minde, sagde hun. Og Gensynet.

-Ja.

Bai førte de to Fingre hen over Øjnene.

De talte om "den kære Afdøde", mens Bai fik sit andet Glas.

Lille-Jensen sad i Mørke ved sit Vindu, for at høre, naar han gik.

Lille-Jensen var mest i Præstegaarden i den sidste Tid.

-Hos Abels holder de vist ikke af Forstyrrelse, sagde Lille-Jensen.

Frøken Jensen var kommet meget paa Stationen de første Uger efter Dødsfaldet.

En Kvinde hjælper, hvor hun kan, sagde hun paa Møllen.

-Ja, sagde Møllerens Frue.

Frøken Helene strakte Benene fra sig og saa' paa sine Filttøfler.

-Og den kære Katinka - Frøken Jensen kaldte hende Katinka efter hendes Død - har forvænt ham.

Lille-Jensen tog et Slags Over-Opsyn paa Stationen.

-Hvad nytter det med en Pige? sagde hun.

Hun kom efter Skoletid med Spaankurv og Bel-ami. Bel-ami havde egen Kurv ved Kakkelovnen.

Hun gik lydløs om og lavede Livretter.

Naar Bordet var færdigt, havde hun Tøjet paa. Bai bad hende dog endelig blive og spise det Stykke Smørrebrød med sig.

-Ja, hvis De hellere vil, at jeg bli'r, sagde Lille-Jensen.

-Det er jo ialfald et levende Væsen, sagde hun beskedent.

Bel-ami kom igen paa Plads, og de spiste.

Lille-Jensen trængte sig ikke paa med Konversation. Hun sad hen som den stille Deltagelse, mens Bai tog til sig af Livretterne. Han havde begyndt at faa sin Appetit igen.

Efter Bordet spillede de en faamælt Piqué.

Klokken ti gik Frøken Jensen.

-Jeg var ved Graven, sagde hun, med en Blomst.

Frøken Jensen hængte Graven.

Hun hørte Bel-ami hyle, mens hun gik hen ad Vejen hjem. Hun tog den ikke op.

Frøken Jensen gik i dybe Tanker. Hun tænkte paa at sælge sin Skole.

Hun havde altid bedre passet til en Plads, hvor en Dame med Dannelse var som Fruen i Huset.

-Men i de sidste to, tre Maaneder kom Frøken Jensen ikke mere ret meget paa Stationen.

Hun satte ikke Pris paa at blive regnet til de Paatrængende.

-Fru Abel forstod hun ganske simpelt ikke.

Om Aftenen sad hun ved Vinduet for at høre - om han i det hele slap hjem.

-Graven plejer jeg, sagde hun paa Møllen.

* * * * *

-Satan til Fruentimmer, saa de vimser. Kiær viftede i Kontoret med sin Hat, som vilde han holde Fluor væk. Louise-Ældst var smuttet forbi ham i Døren.

-Satan, saa der vimses, sagde Kiær.

Kiær skulde til København og vilde have Bai med.

-Trænger s'gu til 'et, gamle Dreng, trænger s'gu svært til 'et....

-At faa Luft i Lungerne....

-Gamle Ungkarl....

-Ud paa Kegelbanen, sagde han.

Bai kunde s'gu ikke bestemme sig til det ... du - saa kort efter....

-Men trænge til Luft i Lungerne - kunde han jo nok.

Otte Dage efter rejste de. Fru Abel og Louise-Ældst pakkede Kuffert.

Bai strakte sig i Sædet og spændte sine Armmuskler, da de rullede af.

-Paa Rejse, sagde den indiskrete. De krydsede ham paa en Station.

-En Junker-Svip ... To glade Unghaner ... Den indiskrete lo og smækkede Tungen ud med et Knald.

Bai sagde: Ja, vi ska' jo ind og se, hvordan den vrikker.

Han slog Kiær paa begge Knæene og sagde igen: Vrikker - du gamle....

De rullede af og vinkede til den indiskrete, som raabte efter dem.

De blev paa en Gang meget lystige, brugte drøje Ord og klaskede sig op og ned ad Benene:

-Saa gaar den en Gang igen, en Gang igen, sagde Bai.

-Hvad er vi til vi Mennesker, sagde Kiær.

-Adam, du Gamle, sagde Bai.

De lo og snakkede. Kiær var glad.

-Nu kender man dig igen, sagde han: - du gamle Lampepudser....

-Nu kender man dig.

Bai blev pludselig alvorlig:

-Ja, gamle Ven, sagde han, det har været traurige Tider.

Han sukkede to Gange og lænede sig lidt tilbage i Sædet.

Saa sagde han igen i en glad Tone:

-Du - vi ta'r Nielsen.

-Hva'for en Nielsen, sagde Kiær.

-En lille Fløjtenant, du, Kender....

-Man véd jo ikke de nye Steder - gamle ... Saa' ham i Præstehuset ... Rask Fyr ... Kender....

-Naar der ska' være Gilde....

De begyndte at gabe og blive mere stille; de sov ind hver paa sit Sæde og sov til Frederits.

Der drak de tæt med Kognakker mod "Nattekulden".

Bai gik ud paa Perronen. Vogne blev rangerede, og der var en Klokkeklemten og en Signaliseren, saa man hørte ikke Ørenlyd.

Bai stod under en Lygte midt i Stimlen og lod sig puffe til:

-Gamle, sagde han til Kiær og gned Hænderne, mens han saa' ned ad Perron og Bane - Hva' du?

-Leben er 'et, sagde Kiær.

Damerne svippede rundt op og ned ad Trinene, rødmossede af Søvn, under Rejsehætterne.

-Og de Kvindfolk, sagde Bai.

Der blev raabt og klemtet.

-Passagererne til Strib-Passagererne til Færgeren....

Med halvelleve Toget var Bai i København.

De fandt Løjtnant Nielsen paa en fjerde Sal i Dannebrogsgade. Møblementet var et Klædeskab med en hængende Dør, der blottede en ensom Uniformsvest, og en Rørstol med et Vandfad.

Løjtnanten laa i Bunden af Sengen paa en Hømadras.

-Feltfod, sagde han. Man har jo sine Kahytter "anderswo", Forstander.

-Bai sagde, at de skulde "se Staden".

-Saadan Stederne, sagde han: forstaar De....

Løjtnant Nielsen forstod.

-De vil se Markedet, sagde han. Stol paa mig: vi skal se Markedet.

Han kom i Benklæderne og begyndte at skrike paa en Madam Madsen. Madam Madsen stak et Stykke Sæbe ind ad Døren med en nøgen Arm.

-Man lever i Familien, sagde Løjtnanten: han skummede Madam Madsens Sæbe op ad Armene.

De aftalte et Sted, hvor de skulde mødes for at se paa Kasinos Danseben. "Og saa ser vi Markedet", sagde Bai.

Løjtnanten pumpede Madam Madsen for ti Øre og kørte saa sporenstregs ud til "Knejpen".

Knejpen var en lille rar Ølhave i Pilealléen, hvor "de af Banden" holdt til paa Keglebanen og ved Kortene.

Banden var tre Sekondløjtnanter og to hørhaarede Herrer fra Landbohøjskolen.

Da Nielsen kom, var Herrerne allerede ved L'hombren, i Skjorteærmer, med Hattene i Nakken.

-Naa - Tvillinger, sagde Nielsen.

-Gaar 'en?

-Man spæ'r den op, sagde den ene af de hørhaarede og skød Skuldrene op.

-Svævende, mente en af Løjtnanterne.

-Meget svævende, sagde den anden.

Banden levede paa Ordet "svævende". Man sagde det en Gang rundt hvert Kvarterstid med sære Tonefald og smaa Haandviftninger.

-Svævende -

-Man maa spæ' den op, sagde Nielsen.

Banden spædede op med Bajere og "Hunkøn".

-Jeg har nappet et Par "Givere", sagde Nielsen.

-Givere - hva' Satan - Nielsen? De hørhaarede skød Hatten bagud.

-Et Par ældre "Givere", Tvillinger....

Tvillingerne slog med Ølflaskerne i Bordet til Ære for Finderen.

De stillede om Aftenen i Kisten, efter at Nielsen havde set paa "Danseben" med Kiær og Bai.

Nielsen hentede nogle rødmossede Piger, som drak Banko med dem og slog "de to ældre Herrer fra Provinsen" koket over Fingrene.

Bai sagde: "Pivain" og saadan ældre Ord fra sine Løjtnantsdage.

De to hørhaarede taalte aldrig noget. De sad halvlallende og sagde:

-Gamle Svinebørster, og ravede Bai og Kiær over Skuldrene.

De blev ved at drikke allesammen.

-Uf, dog, gamle Støvle.

-Væk med Hænderne, Bai blev øm af den megen Drikkelse.

... Bai vidste ikke, hvordan det gik til. Løjtnanterne var pludselig forsvundne med de rødmossede....

-De er fløjet, sagde Kiær.

-De to Herrer sidder saa alene....

Det var en ældre lille Dame, der stak sin Næse hen til Bordet....

* * * * *

Der var gaaet otte Dage.

Kiær havde Forretninger om Formiddagen. Bai sov mest.

Kiær kom kjem, ind paa Værelset.

-Hva', sover du, sagde han.

-Ja, man er s'gu uoplagt, sagde Bai og gned Øjnene, paa Sofaen.

-Hva' er Klokken?

-To.

-Saa maa vi afsted. Bai kom op af Sofaen. Satan til Strygebrædt, sagde han. Han var øm i alle Lemmer.

Han fik sig klædt paa.

De skulde ud at se paa Gravsten. Bai vilde købe Katinkas Gravsten i København.

Han havde været hos tre, fire Stenhuggere og havde ikke kunnet bestemme sig.

Kiær var lidt utaalmodig over at skulle drage rundt med ham mellem alle de Sten.

-Det er jo smukt af dig, gamle Ven - det er jo meget smukt af dig....

-Men hun ligger s'gu lige godt.

Bai var halv rørt, mens han gik rundt mellem alle disse Kors og Søjler med Marmorduer og Englehoveder.

Idag maatte han bestemme sig, den sidste Dag.

Han tog et stort graat Kors med et Par Marmorhænder, der mødtes til Haandtryk under Livets Sommerfugl.

Bai stod længe foran Korset med de to Hænder og Sommerfuglen.

-Smuk Tanke, sagde han og førte Fingrene hen over Øjnene: Tro, Haab og Kærlighed.

Kiær forstod ikke altid, hvad Bai mente, naar han sørgede.

-Ja, net Tanke, sagde han.

De var i det Kongelige om Aftenen.

Efter Theatret skulde de ud paa Broen.

-Jeg si'er s'gu Tak, sagde Kiær, for at varme Bænke og vente paa det Slæng.

Kiær gik hjem.

Bai drev af alene. De skulde s'gu ikke sige, han ikke havde holdt den gaaende til Slut.

Han kom ind i Lokalet. Der var ingen af Banden kommen, og han satte sig oppe paa Galleriet og ventede.

-Nej, Tak, han skulde ikke ha'e no'et ... En Soda.

Han sad og saa' ned i Salen gennem Tobaksrøgen paa de otte Piger, som sad paa Tribunen i Kreds, og paa Tilskuerne:

-S'gu lutter Drengene....

-Skuffens Bedrøvere, tænkte Bai. Han sad og saa'

-Drengene, sagde han igen.

Der blev raabt og slaaet med Stokkene dernede: det var en engelsk Danserinde, som energisk slog Skørterne op over Hovedet. Bai havde set de Skørter flyve hver Aften.

Og han saa' næsten arrigt ned paa Stokkebegejstringen:

-Det var noget at trampe for, sagde han.

Han skyllede Sodavandet ned og blev ved at betragte Salen: de otte Piger, der sad som en Rad søvnige Høns paa en Pind, og Drengene, der skraalte for at bilde sig ind det var morsomt....

Han havde ventet næsten tre Kvarter og Banden kom ikke.

-Forresten saa' han det gerne - at de blev borte - med deres "rødmossede"....

-En gammel "Jomfru" ku' man vel hitte selv....

-De to "Landboer" med deres "gamle Svinebørster".

Bai saa' over mod den anden Side: et Par unge Herrer gantedes med to unge Piger. Den ene var ung og frisk, med et Par smaa Smilehuller....

Den unge Mand bøjede sig frem og stjal Kys under hendes Slør.

Banden blev stadig borte. Og Bai følte næsten noget som Forbitrelse, Forargelse, mens han blev ved at se paa disse to Duer, som næbbedes....

-Der kom s'gu ingen....

-Naa - naar de har flaaet En.

Og Lokalet begyndte at blive tomt. Det tyndede nede paa Gulvet, fra Galleriet forsvandt Par efter Par ved Trappen.

Røgen og Øldunsten laa tyk og tung over Bordene med de forladte Glas.

Oppe paa Galleriet trippede kun en ældre Dame frem og tilbage og nikkede forførerisk til Bai.

De havde allerede skruet Gassen halvt ned, og Bai sad endnu med Hovedet i begge Hænder og stirrede paa den øde og skidne Sal.

Han svor en Ed, da han rejste sig.

Den ældre Dame vimsede ved Laagen:

-Den Herre er her endnu, sagde hun.

-Nej - i hede Helvede.

Bai udtømte hele sin Forbitrelse i det Skub, han gav den ældre Dame.

-Hva', hvinede Damen - saadan behandler man en Dame ... en Husejerinde....

Kiær var i Seng:

-Naa, sagde han. Morede I Jer?

Bai fik Støvlerne af:

-De var der slet ikke, sagde han halvhøjt.

-Bagas, sagde Kiær.

Bai klædte sig af uden at tale.

Han laa lidt ved det tændte Lys. Saa slukkede han det.

-Er man gnaven, Gamle, sagde Kiær.

-Naa ... Godnat.

Men man begynder at blive gammel, sagde Bai.

-Ja, sagde han igen, langsomt. Det er Tingen a' 'et....

Kiær vendte sig i Sengen: Sludder, sagde han.

-Men du ta'er 'en for voldsomt, Gamle ... Man maa ha'e Øvelsen, Unghane - og ta'e 'en med Ro....

-Saa ka' man drive den, sagde han.

-Behageligt.

Kiær tav. Lidt efter snorkede han. Men Bai kunde ikke falde i Søvn. Det var, som han lugtede Øldunst den halve Nat, og han laa og kastede sig.

Den næste Morgen, da han pakkede Kuffert, faldt Katinkas' Fotografi ud mellem to Lommetørklæder.

Det var Fru Abel, som havde givet ham det med.

Hun havde set ømt paa det og pakket det ind i Silkepapir.

-Den kære, havde hun sagt.

Louise-Ældst, "min sidste", havde været arrig: Pyh - skal han ikke ha'e en Spilledaase med....

-Til at spille "de kære Melodier"....

Louise, min sidste, havde en slem Vane til at vrænge efter sin Mamma, naar noget gik hende imod.

Enkefruen havde stille lagt Portrættet ned mellem de to Lommetørklæder.

-Han skal ha'e det Stykke af Hjemmet med....

-Bai tog Portrættet op fra Gulvet og sad og saa' paa det med svømmende Øjne.

* * * * *

Familien Abel var paa Stationen for at tage imod Bai. Stuerne var Paaske-rene og skinnende. Med hvide Gardiner og Rengøringsluft.

Bai sad tilbords i Sofaen:

-Man kommer hjem til sin Huslighed, sagde han.

-Hjemme i Reden.

Han spiste og drak, som havde han ikke faaet Mad paa hele Rejsen.

Enkefru Abel havde vaade Øjne af at sidde og se kærligt paa "vor Hjemkomne".

Han fortalte om Rejsen.

-Theatrene, sagde Enkefruen.

-Sæsonen -

-Gravsten havde han købt ... Fanden til Pris....

-Det tænker man jo ikke paa, sagde Enkefruen: den sidste Kærlighedsgerning.

-Ja, det var det - han havde sagt til Kiær ... den sidste Kærlighedsgerning, sagde Bai.

Louise-Ældst blev aldrig færdig med sine Smaaoverraskelser. Ikke se, sagde hun, hun holdt ham for Øjnene, mens Enkefruen tog Laaget af det sidste Ragoutfad.

-Ja, hvad hun har lavet, sagde Enkefruen og smilte: Min ældste.

-Man er dog alle Husdyr, sagde Bai. Han lagde begge Hænder paa Bordet og saa' glad frem for sig, mens han holdt Hvil.

* * * * *

Det var i Oktober. Der var ganske fuldt paa Perronen til Eftermiddagstoget. Lille-Jensen og alle Lindes og de fra Møllen.

Enkefruen skulde rejse for at indrette Hjemmet til Ida, hendes Yngste.

-Louise følger efter, sagde hun og tog sin sidste om Hovedet: Hun er en Hjemmefugl.

-Hun kommer først til Bryllupet, sagde hun.

Bryllupet skulde staa hos "min Søster Etatsraadinden".

-Der fandt de hinanden, sagde Enkefruen.

Toget blev meldt, Bai kom med Garantiseddél og Billet.

-Han har været mit Forsyn, sagde Enkefruen og nikkede til ham.

Toget kom ned over Engen.

-Hils saa Ida, sagde Gamle Pastor, vi tænker paa hende den Dag.

-Det véd vi, sagde Enkefruen: Vi véd, hvor der er gode Tanker. Hun var rørt og kyssede rundt.

-Ja, sagde hun, det er en Rejse for at miste....

Toget var der: Naa, lille Frue, sagde Bai. Det er Tid.

-Og - min Louise -

-De passer jo paa hende ... Bai havde allerede proppet hende ind i Kupeen ... Farvel Fru Linde ... Farvel....

Louise sprang op paa Togtrinet og kyssede....

-Sidst, sagde hun.

-Louise, skreg Enkefruen. Toget var begyndt at gaa.

Bai fangede Louise, min sidste....

Der blev viftet og vinket, til man ikke saa' Toget mer.

Lindes gik hjem ad Vejen med dem fra Møllen.

Louise-Ældst vilde se noget i Posttasken og løb ind i Kontoret foran Bai. De lo derinde, saa man hørte det ud paa Perronen.

Lille-Jensen var sunket hen, lænet til en Pæl. Banekarlen havde faaet Mælkespandene bort fra Perronen og Sporet skiftet. Og Frøken Jensen stod der endnu, alene, lænet til sin Pæl.

- Lindes var hjemme.

Gamle Pastor sad med Agnes i Dagligstuen, mens "Mo'er" saa' efter til Theen.

Der var halv mørkt. Gamle Pastor kunde knap se Agnes, som hun sad ved Klaveret.

-Synger du en, sagde han.

Agnes lod Hænderne glide lidt, langsomt, op og ned ad Klaviaturet. Saa sang hun med halv Stemme, med sin mørke Alt, Sangen om Marianna:

*Under Gravens Græstørv sover Stakkels Marianna -
Kommer Piger, græder over Stakkels Marianna -*

Der blev stille i den mørke Stue.

Gamle Pastor blundede lidt med foldede Hænder.